"Жалпы білім беру ұйымдарына арналған жалпы білім беретін пәндердің, таңдау курстарының және факультативтердің үлгілік оқу бағдарламаларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2013 жылғы 3 сәуірдегі № 115 бұйрығына толықтырулар енгізу туралы

Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2016 жылғы 8 сәуірдегі № 266 бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2016 жылы 22 сәуірде № 13619 болып тіркелді

РҚАО-ның ескертпесі!

Бұйрықтың қолданысқа енгізілу тәртібін 4-тармақтан қараңыз!

БҰЙЫРАМЫН:

1. «Жалпы білім беру ұйымдарына арналған жалпы білім беретін пәндердің, таңдау курстарының және факультативтердің үлгілік оқу бағдарламаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2013 жылғы 3 сәуірдегі № 115 бұйрығына (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 8424 болып тіркелген, «Егемен Қазақстан» газетінің 2013 жылғы 12 маусымдағы № 146 (28085) санында жарияланған) мынадай толықтырулар енгізілсін:

1-тармақта:

1-тармақша алынып тасталсын:

мынадай мазмұндағы 6) тармақшамен толықтырылсын:

«6) осы бұйрықтың 175-191-қосымшаларына сәйкес бастауыш білім берудің жалпы білім беретін пәндерінің үлгілік оқу бағдарламалары.»

осы бұйрыққа 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16 және 17-қосымшаларға сәйкес 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190 және 191-қосымшалармен толықтырылсын.

2. Мектепке дейінгі және орта білім, ақпараттық технологиялар департаменті (Ж.А. Жонтаева) заңнамада белгіленген тәртіппен:

1) осы бұйрықтың Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінде мемлекеттік тіркелуін;

2) осы бұйрық мемлекеттік тіркелгеннен кейін күнтізбелік он күн ішінде осы бұйрықтың көшірмесін «Әділет» ақпараттық-құқықтық жүйесінде және мерзімді баспа басылымдарында ресми жариялау үшін электрондық тасымалдағышта елтаңбалы мөрмен куәландырылған қағаз данасын қоса бере отырып жолдауды;

3) тіркелген осы бұйрықты алған күннен бастап бес жұмыс күні ішінде Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінің мөрімен расталған және осы бұйрыққа қол қоюға уәкілетті адамның электрондық цифлық қолтаңбасымен куәландырылған

баспа және электрондық түрдегі көшірмелерін Қазақстан Республикасы нормативтік құқықтық актілерінің эталондық бақылау банкіне енгізу үшін жолдауды;

4) осы бұйрықты Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінің интернет-ресурсында орналастыруды;

5) осы бұйрық Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінде мемлекеттік тіркеуден өткеннен кейін он жұмыс күні ішінде Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінің Заң департаментіне осы тармақтың 1), 2) және 3) тармақшаларында көзделген іс-шаралардың орындалуы туралы мәліметтерді ұсынуды қамтамасыз етсін.

3. Осы бұйрықтың орындалуын бақылау жетекшілік ететін Қазақстан Республикасы Білім және ғылым вице-министріне жүктелсін.

4. Осы бұйрық 2016 жылғы 1 қыркүйектен бастап 1-сыныптар үшін, 2017 жылғы 1 қыркүйектен бастап 2-сыныптар үшін, 2018 жылғы 1 қыркүйектен бастап 3-сыныптар үшін, 2019 жылғы 1 қыркүйектен бастап 4-сыныптар үшін қолданысқа енгізіледі және ресми жариялануы тиіс.

Қазақстан Республикасының

Білім және ғылым министрі *Е. Сағадиев*

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2016 жылғы 8 сәуірдегі
№ 266 бұйрығына 1-қосымша

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 175-қосымша

Бастауыш білім беру деңгейінің 1-сыныбы үшін «Сауат ашу» пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасы (оқыту қазақ тілінде)

1. Түсіндірме жазба

1. Оқу бағдарламасы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы № 1080 қаулысымен бекітілген Орта білім берудің (бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім беру) мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына сәйкес әзірленген.

2. Оқу бағдарламасы оқушылардың жас ерекшеліктерінің танымдық мүмкіндіктеріне сәйкес әр оқу пәнінің мазмұнын және олардың білім, білік, дағдыларының көлемін анықтайтын оқу-нормативтік құжат болып табылады.

3. Оқу бағдарламасы оқыту процесін оқушылардың пән салалары бойынша білім

мен біліктерді саналы түрде меңгеруі үшін әр пәннің әдістемелік әлеуетін қолдануға, оқу, жоба, зерттеу іс-әрекеттері тәсілдерін меңгеру арқылы дербестігін дамытуға, әлеуметтік-мәдени кеңістікте орнын таба білуі үшін бағыттайды.

4. Оқу бағдарламасында оқу-нормативтік құжаттың дәстүрлі міндеттері заманауи мектепте білім беру процесін ұйымдастырудың инновациялық тәсілдерімен үйлесімді сабақтасқан. Оқытудағы тәсілдер пән бойынша оқу бағдарламасының түбегейлі жаңа құрылымын құруда негізгі бағдарлары болып табылады.

5. Құндылыққа, іс-әрекетке, тұлғаға бағдарлық коммуникативтік тәсілдер білім берудің классикалық негізі ретінде оқыту мақсаттарының жүйесі мен білім беру процесі нәтижелерінің басымдылығын арттыру үшін қолданылып, оқу бағдарламасының жаңа құрылымында көрініс тапты.

6. Қазіргі кезеңде оқушының өздігінен білімді игеруі үшін оның белсенді іс-әрекетін ұйымдастыру оқу процесіне қойылатын негізгі талаптардың бірі болып табылады. Мұндай тәсіл пәндік білімді, әлеуметтік және коммуникативтік дағдыларды ғана емес, сонымен бірге өзінің жеке мүдделері мен болашағын сезінуге, сындарлы шешімдер қабылдауына мүмкіндік беретін тұлғалық қасиеттерді де меңгеруге ықпал етеді. Мұғаліммен бірлесіп шығармашылықпен айналысу және серіктес, кеңесші ретінде мұғалімнің қолдауы кезінде оқушының белсенді танымдық қабілеті тұрақты сипатқа ие болады.

7. Тұлғалық-бағдарлық білім беруді осындай сипатта жақсарту білім беру процесіне барлық қатысушылардың өзара қарым-қатынасында өктемшілікке жол бермей, ынтымақтастығы үшін алғышарттарды құрайтын оқытудың алуан түрлі интерактивті әдістерін қолдану кезінде мүмкін. Диалогтік және рефлексивті технологияларды қолдану оқушылардың жоба және зерттеу жұмыстарын ұйымдастыруымен сабақтасады . Оқу процесін ұйымдастырудың барлық инновациялық тәсілдер оқытуды білім, идеялар және іс-әрекет тәсілдерімен белсенді түрде алмасуды көздейтін оқушының шынайы шығармашылық процесіндегі қарым-қатынас моделіне айналдырады.

8. Нақты пәннің оқу бағдарламасы жергілікті сипаттағы материалдарды (нысандар, кәсіпорындар, ақпарат көздері) пайдалануға бағытталған оқу-жобалау іс-әрекеттерін ұйымдастыру арқылы танымдық және әлеуметтік тұрғыдан оқушының белсенділігін арттыруға мүмкіндік береді. Осы пәннің оқу мақсаттары аясында жүзеге асырылатын тәрбиелік сипаттағы жоба жұмысын ата-аналармен, жергілікті қауымдастық өкілдерімен бірлесе отырып, ұйымдастыруға болады.

9. Әр пәннің оқу бағдарламаларында үш тілде білім беруді жүзеге асыру қарастырылған, онда үш тілді меңгертіп қана қоймай, сол сияқты оқушылардың сыныптан тыс жұмыстарын да үш (қазақ, орыс және ағылшын тілдерінде) тілде ұйымдастыру қарастырылған. Көптілді оқу ортасын құрудағы әр пәннің қосқан үлесі үш тілде білім беру саясатын жүзеге асыруға мүмкіндік береді. Тіл үйретудің негізі болып табылатын коммуникативтік тәсілдер әрбір оқу пәнінің түрлі оқу

жағдаяттарында білім және білікпен алмасу, тілдік және сөйлеу нормалары жүйесін дұрыс қолдану сияқты әдіс-тәсілдер арқылы оқушылардың сөйлеу әрекеттерін дамытудың жетекші қағидаты ретінде қарастырылады.

10. Пән мазмұнын меңгеру және оқу мақсаттарына қол жеткізу процесінде оқушылардың ақпараттық-коммуникациялық технологияларды, атап айтсақ: қажетті ақпаратты іздеу, өңдеу, алу, құру және көрсету, ақпараттар және идеялармен алмасу үшін бірлесіп әрекет ету, жабдықтар мен қосымшаларды кең ауқымда қолдану арқылы өз жұмысын бағалау және жетілдіру сияқты қолдану дағдыларын дамыту үшін алғышарттар/жағдайлар жасау керек.

11. Оқу бағдарламасында оқу пәнінің мазмұнын анықтаудың негізі болып табылатын оқыту мақсаттарының жүйесі түрінде ұсынылған күтілетін нәтижелері қалыптастырылған. Мазмұны тұрғысынан оқу бағдарламалары оқушыны өзін-өзі оқыту субъектісі және тұлғааралық қарым-қатынас субъектісі ретінде тәрбиелеуде нақты оқу пәнінің қосатын үлесін айқындайды.

12. Оқу бағдарламалар білім беру құндылықтарының өзара байланысы мен өзара шарттылығына негізделген тәрбиелеу мен оқытудың біртұтастығы қағидатын және нақты пәнді оқыту мақсаттарының жүйесі бар мектепті бітіргеннен кейінгі нәтижелерін іске асыруға мүмкіндік береді.

13. Оқу бағдарламаларының тек пәндік білім мен білікке ғана емес, сонымен қатар, кең ауқымды дағдылардың қалыптасуына бағыттылғаны оның ерекше өзгешелігі болып табылады. Оқыту мақсаттарының құрастырылған жүйесі:

1) білімді функционалдық және шығармашылық қолдану, сын тұрғысынан ойлау, зерттеу жұмыстарын жүргізу, ақпараттық-коммуникациялық технологияларды пайдалану, қарым-қатынас жасаудың түрлі тәсілдерін қолдану, топпен және жеке дара жұмыс істей алу, мәселелерді шешу және шешімдер қабылдау сияқты кең ауқымды дағдыларын дамытуға негіз болады. Кең ауқымды дағдылар оқушының мектептегі білім алу тәжірибесінде де, келешекте мектепті бітіргеннен кейін де жетістігінің кепілі болып табылады.

14. Экономикадағы заманауи инновациялар, еңбек нарығындағы өзгерістер оқушылардың күрделі міндеттерді шешу үшін немесе оларды шешудің жаңа тәсілдерін табу үшін жағдаятқа, идеялар мен ақпараттарға талдау жасау және бағалауға, алған білімі мен тәжірибесін жаңа идея мен ақпаратты жинақтау үшін шығармашылық қолдануға мүмкіндік беретін дағдылар жиынтығын меңгеру қажеттілігіне себепші болады. Жігерлілік, алғырлық, білім құмарлылық, өзгерістерге дайындығы, байланысқа бейімділігі сияқты тұлғалық қасиеттер өзекті болып отыр.

15. Нақты пән бойынша күнделікті білім беру процесінің мазмұны оқу мақсаттарына бағынады және оқушылардың меңгерген білім, білік және дағдыларын кез келген оқу процесінде және өмір жағдаяттарында шығармашылықпен пайдалану даярлылығын қалыптастыруға, жетістікке қол жеткізуде қажырлылықты дамытуға

бағытталған, өмір бойы білім алуға ынталандырады.

16. Кең ауқымдағы дағдылармен бірлікте жеке қасиеттердің дамуы: «қазақстандық патриотизм мен азаматтық жауапкершілік», «құрмет», «ынтымақтастық», «еңбек пен шығармашылық», «ашықтық», «өмір бойы білім алу» сияқты білім берудің басты құндылықтарына оқушыларды дағдыландырудың негізі болып табылады. Бұл құндылықтар оқушының тәртібі мен күнделікті іс-әрекеттерін ынталандыратын тұрақты тұлғалық бағдары болуы тиіс.

2. «Сауат ашу» пәнін оқыту мақсаты мен міндеттері

17. «Сауат ашу» - жалпы білімнің негізін құрайтын аса маңызды пәндердің бірі. Пәнді оқу барысында оқу мен жазуға қатысты жұмыс интеграциялау арқылы жүзеге асады.

18. «Сауат ашу» пәні – «Қазақ тілі», «Әдебиеттік оқу» пәндерінің құрамдас бөлігі, тіл және әдебиет туралы білім жүйесіне дайындық болып табылады. «Сауат ашу» пәнінің маңыздылығы – оқушылардың өмірінде жаңа пайда болған «жетекші әрекет» – оқу әрекетіне бейімдеу, тұрақты зейіні мен жадын, логикалық ойлауы мен білім алуға деген қызығушылығын қалыптастырып, ой-өрісін жетілдіру, сөздік қорын молайтып, байланыстыра сөйлеуге үйрету міндеттерін жүзеге асыруында. Сонымен қатар, сөйлеу әрекетінің тыңдалым, айтылым, оқылым және жазылым түрлерін дамыту арқылы басқа пәндерді меңгертуге негіз болуында.

19. «Сауат ашу» пәні оқушылардың:

1) қазақ тілі фонетикасы, лексикасы, грамматикасы мен пунктуациясы туралы бастапқы білім негіздерін игеруіне;

2) оқу мен жазуға деген қызығушылығының оянуына;

3) айтылым, тыңдалым, жазылым және оқылым дағдыларын қалыптастыруға;

4) жұппен, топпен, ұжыммен жұмыс жасауға дағдылануына және түрлі рөлді (көшбасшы, орындаушы) орындауға үйренуіне; өз ұлтының, Қазақстанда тұрып жатқан басқа да халықтардың мәдениетіне ізгілік және құрмет сезімінің қалыптасуына негіз қалаушы пән болып табылады.

20. «Сауат ашу» пәнінің мақсаты – айтылым, тыңдалым, жазылым және оқылым дағдыларын қалыптастыру процесі арқылы функционалды сауаттылығының негізін қалап, білім алуға ынталы жеке тұлғаның дамуына мүмкіндік жасау.

21. Алға қойылған осы мақсатқа қол жеткізу үшін мынадай міндеттер шешілуі көзделеді:

1) қазақ әліпбиіндегі әріптермен (баспа және жазба түрі, бас әріп және кіші әріп) таныстыру;

2) әріптен буын, буыннан сөз, сөзден сөйлем құрап оқуға және жазуға дағдыландыру;

3) оқу дағдысы (дұрыс, мәнерлеп, шапшаң және түсініп оқу) мен жазу дағдысын (қатесіз, сауатты, таза, каллиграфия ережелерін сақтай отырып жазу) қалыптастырып, жетілдіру;

4) тілдік бірліктер (дыбыс, буын, сөз, сөйлем, мәтін) және орфография, пунктуация туралы қарапайым түсініктерді меңгерту;

5) кітап оқуға қызығушылығын тәрбиелеу;

6) қарапайым талдау жасау тәсілдерін меңгерту арқылы салыстыру, топтастыру, жүйелеу біліктерін дамыту;

7) сөйлеу және қарым-қатынас жасау мәдениеті нормаларын сақтауға дағдыландыру;

8) сөздік қорын байыту және белсендіру, байланыстыра сөйлеу тілін дамыту;

9) ана тіліне, тарихына, мәдениетіне, салт-дәстүріне деген сүйіспеншілігін арттыру арқылы рухани-адамгершілік қасиеттерді қалыптастыру;

10) коммуникативтік дағдыларын (диалог барысында басқа адамның сөзін ести және тыңдай білуін, диалогке/сұхбатқа қатысуға дайын болуын, әркімнің өз көзқарасы мен пікірі болатынын түсінуін; өз пікірін айқын да дұрыс және толық жеткізе білуін) қалыптастыру;

11) алған тілдік білімі мен дағдыларын жеке қарым-қатынас тәжірибесінде, күнделікті өмірлік жағдаяттарда қолдануға үйрету;

12) оқушыны өз іс-әрекетін адамгершілік, ізгілік тұрғысынан ұйымдастыруға және жауапкершілікпен қарауға тәрбиелеу.

22. «Сауат ашу» пәнінде оқу және жазу жұмыстары өзара тығыз байланыста қатар жүреді:

1) оқу дағдысы жақсы қалыптасқан оқушының сауатты жазу дағдысы да соған сай қалыптасады. «Сауат ашу» пәні арқылы оқушылар қазақ тілі мен әдеби мұрасын меңгеріп, ана тілі мен туған халқының мәдениетін құрметтеуге, оқу процесінде және күнделікті өмірде кездесетін жағдаяттарда тілдік қарым-қатынасқа еркін түсіп, өз пікірін білдіруге дағдыланады.

3. Оқыту процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

23. Жалпы білім беру ұйымдары (мектеп, гимназия, лицей) «білім алуды үйрету» ұстанымын негізге алады, ол ұстаным бойынша өз бетімен білім алуға ұмтылатын, ынталы, қызығушылығы жоғары, өзіне сенімді, жауапкершілігі мол және зияткерлік тұрғыдан дамыған тұлға қалыптастыру көзделеді.

24. Оқушылардың бойында бұл қасиеттерді қалыптастыруда мұғалімдер түрлі технологиялар мен әдіс-тәсілдер қолданады деп күтіледі, олар:

1) зерттеушілік тәсілдер (оқушылар «не білемін? нені білгім келеді? нені білдім?» тұрғысынан өз әрекетін талдауға үйренеді);

2) әрекеттік тәсілдер (оқушылар оқу әрекетінде меңгерген жаңа білімінің болашақта қажеттілігін түсінеді);

3) дамыта оқыту (оқушылар өзінің іс-әрекетін жоспарлау және басқару жолын үйренеді);

4) уәждеу, қызықтыра оқыту (оқушының оқуға деген қызығушылығын арттыру үшін «оқыту үшін бағалау» арқылы қолдау жасау);

5) оқушылардың оқу әрекетін жеке, топтық және ұжымдық формада ұйымдастыру (оқушылар бірін-бірі өзара оқытуға, бірін-бірі бағалауға, пікір алмасуға үйренеді);

6) саралай оқыту (оқушыларды деңгейіне, мүмкіндігіне қарай оқыту, қалыптастырушы баға арқылы қолдау).

25. «Сауат ашу» пәнін оқытуда қолданылатын оқыту стратегиялары мен әдістері:

1) стратегиялар: өзін-өзі басқарушылық, эксперименттік, сыни, коммуникативтік;

2) технологиялар: шағын топтағы жұмыс (командада), кейс-стади (нақты жағдаяттарды талдау), рөлдік және іскерлік ойындар, модульді оқыту;

3) әдістер: жеке оқыту, проблемалық оқыту.

26. Басты назар білімді қолдану біліктілігіне аударылады. Оқушылардың білім алу барысындағы табыстылығы мен алдағы қадамдарын анықтау үшін оқытудың нақты мақсаттары мен жетістіктер критерийлерін алдын ала белгілеу керек.

27. Оқушылардың коммуникативтік дағдыларын дамыту. Оқу бағдарламасы мақсаттарының бірі – түрлі әлеуметтік топтармен тіл табысуға қабілетті жеке тұлғаны тәрбиелеу. Осы мақсатқа жету үшін ынталандырушы және белсенді тілдік орта құру арқылы, қажетті коммуникативтік дағдыларды дамыту керек. Мұндай орта оқушылардың сыныптастарымен, мұғалімдерімен және көпшілікпен қарым-қатынасында қазақ тілін сауатты пайдалануына, ауызекі, жазбаша формаларын қолдана отырып, өз пікірін еркін білдіруіне мүмкіндік туғызады.

28. «Сауат ашу» пәнінде тыңдалым және айтылым дағдыларын дамытуға ықпал ететін тапсырма үлгілері:

1) дыбыстық-буындық талдау жасау;

2) артикуляциялық жаттығулар;

3) мәтінді мұқият тыңдап, мазмұнын түсіну, сұрақтар қою және сұрақтарға жауап беру;

4) тыңдалған мәтін мазмұнының желісін суреттер арқылы беру;

5) тыңдалған мәтіннің белгілі бір үзіндісін айтып беру;

6) мәтіннің мазмұнына қарама-қарсы пікір айту;

7) өздеріне таныс және қызықты тақырыптар бойынша әңгімелесу;

8) белгілі бір тақырыпта пікірталасқа қатысу;

9) мәтіннің кейбір оқиғаларын ым-ишарамен көрсету;

10) жұпта ым-ишара, қимыл-әрекетті пайдаланып, оқиғаны жазуға дайындалу (мысалы, «Бағытталған оқу» және «Бағытталған жазу»);

11) таныс ертегі, әңгімені мазмұндау, өлеңдерді жатқа айту;
12) сәлемдесу, қоштасу, кешірім сұрау, алғыс айту, өтініш жасау, таныс және таныс емес адамдармен, жақындары және достарымен, құрдастары және ересектермен, кіші балалармен қарым-қатынас жасауға байланысты рөлдік ойындар;
13) нені сұрауға және нені сұрауға болмайтыны туралы пікір таластыру;
14) суреттер, бейнематериалдар бойынша әңгімелеу, сипаттау;
15) сахналау;
16) берілген тақырып (сол сабақта өтілген әңгіме, ертегі немесе мысал) бойынша диалог (қуыршақтардың көмегімен) құрастыру.

29. «Сауат ашу» пәнінде оқылым дағдысын дамытуға ықпал ететін тапсырма үлгілері:
1) графикалық сызба арқылы «оқу»;
2) кеспе әріптерден буын, сөз құрап оқу;
3) мәтіннен қажетті сөйлемді немесе сөзді тауып оқу;
4) «көзбен оқы» ойыны арқылы оқу;
5) мәтіннен көркем, бейнелі сөздерді тауып оқу;
6) сөздік жұмысы (сөздің мағынасын түсіну);
7) мәнерлеп оқу;
8) рөлге бөліп оқу;
9) оқылған әңгіменің, ертегінің картасын жасау.

30. «Сауат ашу» пәнінде жазылым дағдысын дамытуға ықпал ететін тапсырма үлгілері:
1) ақпаратты сурет және белгілер/пиктограммалар арқылы беру;
2) сөздердің дұрыс жазылуын (орфографиялық нормаларды) меңгертуге арналған тапсырмалар орындау;
3) мәтіннен сөздерді, сөйлемдерді, қысқа үзінділерді көшіріп жаздыру;
4) мәтіндегі жазылуы қиын сөздерден сөздік құрастыру;
5) сөзден сөйлемдер, сөйлемдерден мәтін құрастырып жазу;
6) шағын хат жазу;
7) есте сақтау арқылы жазу;
8) байқағаны, сүйікті істері, ойындары туралы тірек суреттермен сөйлемдер, шағын мәтін құрастырып жазу;
9) сурет бойынша жазу;
10) өзі құрастырған мәтінін мұғалімнің көмегімен тексеру.

4. Оқу жетістіктерін бағалау тәсілдері

31. «Сауат ашу» пәнін меңгеру нәтижелері критериалды бағалауды қолдану арқылы жүзеге асырылады.

32. Критериалды бағалау оқыту, оқу және бағалаудың өзара тығыз байланысында негізделген. Критериалды бағалау нәтижелері білім беру процесін тиімді жоспарлау және ұйымдастыру мақсатында пайдаланылады.

33. Критериалды бағалау қалыптастырушы және жиынтық бағалаудан тұрады.

34. Қалыптастырушы бағалау үздіксіз өткізіледі, оқушы мен оқытушы арасындағы кері байланысты қамтамасыз етеді және оқу процесін дер кезінде түзетуге мүмкіндік береді.

35. Жиынтық бағалау белгілі оқу мерзімінде оқу блогын оқып бітіргенде өткізіледі, оқушыларға кері байланысты қамтамасыз ету үшін, пән бойынша тоқсандық және жылдық бағаларды қою үшін колданылады.

5. «Сауат ашу» пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

36. «Сауат ашу» пәні бойынша оқу жүктемесі:

1-кесте

Сынып	Апталық сағат саны	Жылдық сағат саны
1	6 сағат	198 сағат

37. Бастауыш білім беру деңгейінде оқу-тәрбие процесін ұйымдастыру үшін бастауыш сынып кабинеті санитарлық-гигиеналық ережелер мен нормаларға сәйкес жабдықталуы керек.

38. Жиһаздар сыныпта түрлі формадағы (жеке, жұптық, топтық) жұмыстар (ойын және басқа да белсенді әдістер) ұйымдастыруға мүмкіндік беретіндей жеңіл және жылжымалы болуы керек. Соған қоса, кітап сөрелеріне, оқушылардың көрме жұмыстарына арналған стенділерге және көрнекі құралдарға арнайы орындар ескерілуі тиіс.

39. «Сауат ашу» пәнінің мазмұны:

1) «Сауат ашу» пәні – лексикалық тақырыптар негізінде оқушыларды оқу мен жазуға үйрете отырып, тыңдалым, айтылым, оқылым, жазылым дағдыларын қалыптастыруға арналған пән;

2) «Сауат ашу» пәні бағдарламасының мазмұны кіріктіріле (интегративті) құрастырылды;

3) «Сауат ашу» пәні үш кезеңнен тұрады: әліппеге дейінгі кезең, әліппе кезеңі, әліппеден кейінгі кезең. Сауат ашудың әліппе кезеңі I тоқсанда басталып, III тоқсанда аяқталады. Мұғалім сағат санын үш кезең бойынша сыныптағы оқушылардың оқу мақсаттарын меңгеруіне, әр кезеңнің міндеттерін жүзеге асыруына орай еркін жоспарлай алады.

40. Әліппеге дейінгі кезеңнің міндеттері:

1) оқу әрекетіне деген қызығушылығын қалыптастыру;

2) фонематикалық есту-тыңдауын дамыту;

3) дыбыс, буын, сөз, сөйлем туралы алғашқы ұғымдары мен түсініктерін қалыптастыру;

4) сызба-модельдерді қолдана отырып, сөзге дыбыстық талдау жасау, дауысты және дауыссыз дыбыстарды ажырату, сөздерді буынға бөлу дағдыларын қалыптастыру;

5) қолдың ұсақ бұлшық еттерін дамыту (бояу, сурет салу, түрлі бағытта сызықтар жүргізу, сұлбасын салу, элементтерді жазу);

6) ойлау, есте сақтау, елестету, қабылдау қабілеттерін және тұрақты зейінін дамыту;

7) ауызша, жазбаша тілін дамыту.

41. Әліппе кезеңінің міндеттері:

1) оқу әрекетіне деген қызығушылығын дамыту;

2) фонематикалық есту-тыңдауын дамыту;

3) дыбыстық талдау-жинақтау дағдыларын жетілдіру;

4) әліпби әріптерін меңгерту, әріптердің баспа және жазба түрлерін, бас әріп және кіші әріпті ажыратуға үйрету;

5) тіл бірліктері (дыбыс, буын, сөз, сөйлем) туралы ұғымдары мен түсініктерін кеңейту;

6) біртіндеп сөзді тұтас, дұрыс, түсініп оқуға дағдыландыру;

7) әріптерді, буындарды, сөздерді, сөйлемдерді жазуда каллиграфиялық дағдыларын қалыптастыру;

8) ауызша және жазбаша тілін дамыту арқылы сөйлеу әрекеттерін жетілдіру.

42. Әліппеден кейінгі кезеңнің міндеттері:

1) мәтіндерді дұрыс, ырғақты оқуға дағдыландыру, «іштей оқу», түсініп, мәнерлеп, шапшаң оқу дағдыларын қалыптастыру;

2) тыңдау-түсіну, сөйлеу, оқу және жазу дағдыларын жетілдіру;

3) байланыстырып сөйлеуін дамыту;

4) каллиграфия нормаларын сақтай және сауатты, қатесіз жазу дағдыларын қалыптастыру.

43. Тыңдалым және айтылым:

мұғалім мен басқа оқушылардың сөйлеуін тыңдауы, естігенінің мәнісін түсінуі, сұраққа дұрыс және нақты жауап беруі, сөз мағынасын түсінуі, сөзді жұмсалу орнына және мағынасына қарай қолдана білуі, сыныптастарымен тілдесуде сөйлеу мәдениетін сақтай отырып, өзі туралы айта алуы. Тілдік емес амалдарды (интонация, мимика, қол қимылдары, дене қимылдары) ауызша сөйлесуде қолдануы. Сюжетті суреттер бойынша әңгімелер құрастыру, ертегілер айту. Өлеңдер жаттау, санамақтар, мақалдар мен мәтелдер, жұмбақтар жаттау. Жаңылтпаштар айту арқылы артикуляциялық аппараттарын дамыту. Сөздің дыбыстық құрылымы. Дауысты дыбыстар, олардың жуан , жіңішке болып бөлінуі. Дауыссыз дыбыстар, олардың қатаң, ұяң, үнді болып жіктелуі. Буын – ең кіші айтылым бірлігі ретінде. Сөздердің буындарға бөлінуі. Дауысты

дыбыстардың буынқұраушылық рөлі. Сөздің мағынасы. Сөйлем құрау. Сөйлемдерден қысқаша мәтіндер құрастыру. Мәтінді тыңдау барысында түсіну. Мұғалімнің ауызша сұрақтарына жауап беру. Сюжетті сурет бойынша немесе көргені, бастан кешкені, естігені туралы әңгімелесу; қысқаша тақпақтар жаттау, мазмұнын айтып беру. Түрлі жанрдағы шығармаларды салыстыру. Шығармадағы негізгі кейіпкерлерге мінездеме беру, сипаттама жазу дағдыларын қалыптастыру. Сөздің дыбыстық және әріптік құрамының сәйкестігін немесе сәйкес еместігін нақтылау. Сөздерді қазақ әдеби тілінің орфоэпиялық заңдарына сәйкес айта білу. Коммуникативтік мақсаттарға сай (топта сөйлесу, сұхбатқа қатысу, сахналау, рөлдік ойындар) сөйлеу мәдениеті этикеттерін пайдалану, лексикалық тақырыптар негізінде сөздік қорды кеңейту.

44. Оқылым:

сөздегі дыбыстардың саны мен бірізділігін анықтау. Дыбыстық талдау жасау. Дыбыстардың мағына ажыратушылық функциясын түсіну. Сөздер мен сөйлемдердің құрылымын сызба арқылы түсініп, тани білуі (сөздегі буын санын, сөйлемдегі сөз санын анықтау). Сөздің мағынасын, сөйлемнің мәнісін түсіну. Дыбыс пен әріпті ажырата тани білуі; әріп – дыбыстың таңбасы ретінде. Жазылған сөздің әріптік құрылымын тану. Түрлі құрылымдағы сөздерді, 2-6 сөзден тұратын сөйлемдерді, 4-8 сөйлемнен тұратын қысқаша мәтіндерді буындық тәсілмен ұласпалы оқуға үйрету, мәтінді мұғалімнің сұрағы бойынша теріп оқу. Дауыстап оқу. Сөйлеудің интонациялық ұйымдасуына бақылау жасау (аяғындағы интонация, леппен айту, сұраулы интонация);

жылдың соңында таныс емес мәтінді оқу техникасының нормасы: минутына 20-25 сөз бен тыныс белгілері;

ескерту: Шылау, екі әріпті сөздер, қос сөздер жеке сөз ретінде саналады;

қазақ тіліндегі дыбыстарды, оның ішінде айтылуы ұқсас л – р, н – ң, с – з, с – ш, ж – ш, п – б, к – қ дыбыстарын дұрыс айтуға дағдыландыру. Орыс тілінен енген сөздерде кездесетін дыбыстарды дұрыс айтуға жаттықтыру. Оқушылардың сөздік қорын байыту және белсендіру;

сөздердің мағынасына бақылау жасау (мағынасы жуық сөздер, қарама-қарсы мағыналы, көп мағыналы). Мәтін туралы жалпы түсінік. Өз бетімен оқу барысында мәтінді түсінуі. Баяндау сипатындағы құрылымында ақаулары бар мәтінді қайта өңдей алуы. Тұтас сөздер арқылы оқуға өту, «іштей оқу». Оқылғанның мазмұны бойынша қойылған сұрақтарға жауап беру; оқылған мәтін мазмұнының тақырыбымен байланыстылығы, түрлі жанрлардың ерекшеліктерін айқындау; көркем шығарманың тақырыбын, негізгі ойын анықтау; қойылған сұрақтарға дұрыс жауап құрастыра білу; көркем мәтін мен өзге (нұсқаулық, түйін) мәтіндерді интонациясын дұрыс қойып оқу (хабарлы, сұраулы, лепті) және олардың мазмұнын айтып беру; теріп оқу, рөлге бөліп оқу, оқылғанға баға беру (ұнайды/ ұнамайды). Оқу тапсырмаларын орындауға керекті ақпаратты іздеу (мұғалімнің жетекшілігімен). Мәтін, сурет, сызба түрінде берілген ақпаратты түсіну.

45. Жазылым:

сызбалардың көмегімен сөздің дыбыстық құрамын модельдеу. Сөйлемді модельдеу. Жазу жұмысына дайындық жаттығулары (денені дұрыс ұстау, дұрыс отыру, дәптерді дұрыс қою, қарындашты/қаламды дұрыс ұстау). Кеңістікте бағдарлау дағдысын қалыптастыру (жазу жолы, жоларалық кеңістік, жолдың жоғарғы және төменгі сызығы, көлбеу, тік). Сурет салу, үзік сызықтар, ирек сызықтар, әріп элементтерін жазу. Әріп элементтерін, бас әріптер мен кіші әріптерді, сөйлемдердің буындарын графикалық нормаларды сақтай отырып, бір-бірімен дұрыс байланыстырып, үздіксіз әрі ырғақты жазу. Айтылуы мен жазылуында алшақтық жоқ сөздерден, пунктуациялық ережелерді ескере отырып, диктант жазу. Сөйлем құрамындағы сөздердің бөлек жазылатыны. Сөйлемнің бас әріптен басталып жазылатыны, сөйлемнің соңында нүкте қойылатыны. Сөйлем, шағын мәтіндерді (3-4 сөйлем) дұрыс құрастырып жазу. Есту, есте сақтау арқылы сөздерді (3-7 сөз), жай сөйлемдерді (1-2 сөйлем) жатқа жазу. Жазғанын үлгіге қарап тексеру; каллиграфиялық дұрыс жазу;

ұғымдарды ажырату: зат және сөз заттың атауы ретінде. Қоршаған ортадағы заттардың, құбылыстардың сөз аталымдары. Сөздің белгілі бір мағына (заттардың атын , түсін, дәмін, көлемін, санын, іс-қимылын) беретінін ұғындыру, оларды орынды қолдануға үйрету. Бір затты, көп затты білдіретін сөздер. Дыбыс. Әріп. Бас әріп және кіші әріп. Дыбыс түрлері: дауысты және дауыссыз дыбыстарды ажырату. Буын. Дыбыстардан буын құрау. Буындардан сөз құрау. Сөзді буынға бөлу. Дыбыстық-буындық талдау. Сөз және сөйлем. Сөздің мағынасы (сөздік жұмысы). Сөздерден сөйлем құрау. Сөйлемдерден шағын әңгіме (мәтін) құрау. Сөйлемнің тыныс белгілері (нүкте, леп белгісі, сұрақ белгісі);

дұрыс жазу ережелерімен танысу және оларды тәжірибеде қолдану:

1) бас әріппен жазылатын сөздерді (адамдардың есімдерін, жер-су аттарын, үй жануарларына берілген атауларды) анықтау, дұрыс жазу;

2) заттардың атаулары мен олардың санын, сынын, қимылын білдіретін сөздерді анықтау;

3) көптік жалғауды меңгеру және дұрыс қолдану;

4) жіктеу есімдіктерін ауызекі сөйлеуде дұрыс қолдану;

5) тәуелдік жалғауларын ауызекі сөйлеуде дұрыс қолдану;

6) іс-қимылды білдіретін сөздерді (етістік шақтарын) дұрыс қолдану;

7) сөйлемнің тыныс белгілерін (нүкте, үтір, сұрақ белгісі және леп белгісі) дұрыс қойып жазу;

8) мұғалім көмегімен сөздерді тасымалдау.

46. Пән мазмұны оқу бөлімдері бойынша ұйымдастырылған. Әр бөлім өз кезегінде әрі қарай бөлімшелерге бөлінген. Бөлімшелерде оқу мақсаттары белгіленген, олар білім немесе түсінік, дағды немесе білік бойынша күтілетін нәтижелер түрінде берілген. Әрбір кіші бөлімшенің ішінде бірізділікпен орналастырылған және сол арқылы

мұғалімге өз жұмысын жоспарлауға, оқушылардың еңбегін бағалауға оқытудың келесі кезеңі туралы ақпараттандыруға мүмкіндік беретін оқу мақсаттары бірізділікпен орналастырылған:

2-кесте

1-сынып		
№	Сөйлеу әрекеттерінің түрлері	Дағдылар
1	Тыңдалым және айтылым	1.1 Тыңдалған материалдың мазмұнын түсіну
		1.2 Мәтіннің тақырыбы мен негізгі ойын анықтау
		1.3 Тыңдалған материалды мазмұндау
		1.4 Оқиғаны болжау
		1.5 Түрлі жағдаяттарда тілдік нормаларды дұрыс қолдану
		1.6 Тыңдаушының назарын аудару
		1.7 Тыңдалған материал бойынша өз пікірін айту
		1.8 Берілген тақырып бойынша әңгіме құрып айту
		1.9 Сөздерді, дыбыстарды орфоэпиялық нормаларға сәйкес дұрыс айту
2	Оқылым	2.1 Оқу түрлерін қолдану
		2.2 Оқылған мәтіннің мазмұнын түсіну
		2.3 Мәтіннің құрылымдық бөліктерін ажырату
		2.4 2.4 Мәтіндегі сөздердің мағынасын түсіну
		2.5 Мәтін бойынша сұрақ қоя білу және жауап бере білу
		2.6 Мәтіннің түрлері мен жанрын, стилін анықтау
		2.7 Түрлі дереккөздерден қажетті ақпаратты алу
		2.8 Мәтіндерге салыстырмалы талдау жасау
		2.9 Дыбыс пен әріпті тану және ажырату
3	Жазылым	3.3 Жоспар құру
		3.4 Оқыған/тыңдаған материалдың мазмұнын жазу
		3.5 Мәтінді түрлі формада (тірек сөздер, сызбалар, суреттер, белгілер арқылы) құрастыру
		3. 6 Түрлі жанрда шығармашылық мәтін жазу
		3.7 Қатені табу және түзету
		3.8 Каллиграфиялық нормаларды сақтау
		3.9 Орфографиялық нормаларды сақтау
		3.10 Грамматикалық нормаларды сақтау
		3.11 Пунктуациялық нормаларды сақтау

47. Бағдарламада «Оқу мақсаттары» кодтық белгімен белгіленді. Кодтық белгіде бірінші белгі – сыныбын, екінші және үшінші белгі – бөлімнің және бөлімшенің реттік санын, төртінші белгі оқу мақсатының реттік номерін көрсетеді. Мысалы, 1.1.2.1. кодында «1» - сыныбы, «1» - «Тыңдалым және айтылым» бөлімі, «2» - бөлімшесі, «1» - оқу мақсатының реттік саны.

48. Ескерту. «Жазылым» бөлімі бойынша:

Ж 1 «Мәтін түрлеріне сәйкес өз мәтінін құрастырып жазу»;
Ж 2 «Түрлі стильде мәтін жазу» бөлімшелерінің оқу мақсаттары 2-4 сыныпта « Қазақ тілі» пәнінде қарастырылады.

49. Оқыту мақсаттарының жүйесі:

1) тыңдалым және айтылым:

3-кесте

Дағдылар	Оқу мақсаттары
1.1 Тыңдалған материалдың мазмұнын түсіну	1.1.1.1 тыңдау барысында тілдік бірліктерді (сөйлеу, сөз, сөйлем, мәтін) ажырату, тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну
1.2 Мәтіннің тақырыбы мен негізгі ойын анықтау	1.1.2.1 мұғалімнің көмегімен мәтінде кім? (не?) туралы айтылғанын анықтау
1.3 Тыңдалған материалды мазмұндау	1.1.3.1 мұғалімнің көмегімен оқиғаның ретін сақтай отырып баяндау
1.4 Оқиғаны болжау	1.1.4.1 мәтіннің мазмұнын тақырыбы немесе оның иллюстрациясы бойынша болжау
1.5 Түрлі жағдаяттарда тілдік нормаларды дұрыс қолдану	1.1.5.1 түрлі жағдаяттарда этикет сөздерін қолдану
1.6 Тыңдаушының назарын аудару	1.1.6.1 сөйлеу барысында сипаттау/салыстыру сөздерін, вербалды емес қарым-қатынас құралдарын (ым-ишара, қимыл), дауыс ырғағын, мәнерін, қарқынын, сөз арасындағы кідірісті қолдану
1.7 Тыңдалған материал бойынша өз пікірін айту	1.1.7.1 тыңдалған мәтінге өз көзқарасын жай сөйлеммен білдіру (ұнайды/ ұнамайды)
1.8 Берілген тақырыпқа әңгіме құрап айту	1.1.8.1 берілген сюжетті сурет бойынша шағын әңгіме құрап айту
1.9 Сөздерді, дыбыстарды орфоэпиялық нормаларға сәйкес дұрыс айту	1.1.9.1 сөздегі дыбыс түрлерін (дауысты, дауыссыз, жуан және жіңішке дауыстылар) ажырату және дұрыс дыбыстау
	1.1.9.2 дыбыстардың мағына ажыратушылық қызметін түсіну
	1.1.9.3 сөздің буыннан тұратынын түсіну және сөздегі буын санын анықтау

2) оқылым:

4-кесте

Дағдылар	Оқу мақсаттары
2.1 Оқу түрлерін қолдану	1.2.1.1 сөз/сөйлем сызбасын оқу
	1.2.1.2 оқудың түрлерін (буындап оқу, жиі кездесетін сөздерді тұтас оқу, түсініп оқу) қолдану
2.2 Оқылған мәтіннің мазмұнын түсіну	1.2.2.1 мәтінде автордың кім? (не?) туралы айтқысы келгенін түсіну
2.3 Мәтіннің құрылымдық бөліктерін ажырату	1.2.3.1 мұғалімнің көмегімен оқыған мәтіннің тақырыбын, басын, ортасын және соңын анықтау
2.4 Мәтіндегі сөздердің мағынасын түсіну	1.2.4.1 мұғалімнің көмегімен қарама-қарсы мағыналы, мәндес, көп мағыналы сөздердің мағыналарын ажырату
2.5 Мәтін бойынша сұрақ қоя білу және жауап бере білу	1.2.5.1 мәтін иллюстрациясы бойынша сұрақтар қоя білу немесе оқығаны бойынша қойылған сұраққа жауап беру (мұғалім көмегімен)
2.6 Мәтіннің түрлері мен жанрын, стилін анықтау	1.2.6.1 мұғалімнің көмегімен әңгімелеу мәтінін/ ерекшелігіне қарай мәтін жанрын (өлең, әңгіме, ертегі)/ стилін (көркем және бейкөркем) ажырату

2.7 Түрлі дереккөздерден қажетті ақпаратты алу	1.2.7.1 әліпби ретімен құрылған дереккөздерден (сөздіктер, анықтамалықтар, суретті кітаптар, энциклопедия) ақпараттарды табу
2.8 Мәтіндерге салыстырмалы талдау жасау	1.2.8.1 мұғалімнің көмегімен түрлі жанрдағы (ертегі, әңгіме, өлең) және стильдегі (көркем және бейкөркем) мәтіндерді салыстыру
2.9 Дыбыс пен әріпті тану және ажырату	1.2.9.1 әріпті тану, ажырату және оны дыбыспен сәйкестендіру
	1.2.9.2 дыбыстардың сөздегі қызметін түсіну (ь,ъ таңбалары, ф, в, ц, ч дыбыстары, е, ю, я қосарлы дыбыстары) және дұрыс оқу

3) жазылым:

5-кесте

Дағдылар	Оқу мақсаттары
3.3 Жоспар құру	1.3.3.1 мұғалім көмегімен мәтінге суреттер, сызбалар арқылы жоспар құрып, оған ат (тақырып) қою
3.4 Оқыған/тыңдаған материалдың мазмұнын жазу	1.3.4.1 мұғалім көмегімен оқыған/тыңдаған мәтіндердегі ақпаратты сурет, сызба, белгілер қолданып жеткізу
3.5 Мәтінді түрлі формада құрастыру	1.3.5.1 тақырыпқа байланысты керекті сөздер, сызбалар, суреттер, белгілерін қолдана отырып, жай сөйлемдер/мәтін құрастыру және жазу
3.6 Түрлі жанрда шығармашылық мәтін жазу	1.3.6.1* мұғалімнің көмегімен әртүрлі жанр бойынша (хат, құттықтау хат, хабарлама, нұсқаулық) шағын мәтін/жай сөйлемдер құрап жазу
3.7 Қатені табу және түзету	1.3.7.1 мұғалімнің көмегімен сөз, сөйлем, мәтінді тексеру және қателерін түзету
3.8 Каллиграфиялық, графикалық нормаларды сақтау	1.3.8.1 жазу жолын, жоларалық кеңістікті, жолдың жоғарғы және төменгі сызығын сақтап, әріп элементтерін каллиграфиялық талаптарға сай жазу
3.9 Орфографиялық нормаларды сақтау	1.3.9.1 айтылуы мен жазылуында айырмашылығы жоқ сөздерді мұғалімнің айтуы бойынша жазу
	1.3.9.2 мұғалім көмегімен сөздерді дұрыс тасымалдау, тасымалдауға болмайтын сөздерді ажырату
	1.3.9.3 бас әріппен жазылатын сөздерді (кісі аттары, жер-су атаулары, үй жануарларына берілген атауларды) анықтау
3.10 Грамматикалық нормаларды сақтау	1.3.10.1 заттың атын, санын, сынын, қимылын білдіретін сөздерді ажырату және орынды қолдану
	1.3.10.2 тәуелдік және жіктік жалғауларының қарапайым формаларын (терминсіз) қолдану
3.11 Пунктуациялық нормаларды сақтау	1.3.11.1 сөйлемді бас әріппен бастап жазып, сөйлем соңына тиісті тыныс белгілерін қою

50. Ұзақ мерзімді жоспар:

6-кесте

	Ортақ тақырып	Сөйлеу әрекетінің түрлері	Дағдылар	Оқу мақсаттары
I-тоқсан				
			1.1 Тыңдалған материалдың мазмұнын түсіну	1.1.1.1 тыңдау барысында тілдік бірліктерді (сөйлеу, сөз, сөйлем, мәтін) ажырату, тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну

Әліппеге дейінгі кезең	1 Өзім туралы	Тыңдалым және айтылым	1.2 Мәтіннің тақырыбы мен негізгі ойын анықтау 1.3 Тыңдалған материалды мазмұндау 1.4 Оқиғаны болжау 1.5 Түрлі жағдаяттарда тілдік нормаларды дұрыс қолдану 1.6 Тыңдаушының назарын аудару 1.7 Тыңдалған материал бойынша өз пікірін айту 1.8 Берілген тақырыпқа әңгіме құрап айту 1.9 Сөздерді, дыбыстарды орфоэпиялық нормаларға сәйкес дұрыс айту	1.1.2.1 мұғалімнің көмегімен мәтінде кім? (не?) туралы айтылғанын анықтау 1.1.3.1 мұғалімнің көмегімен оқиғаның ретін сақтай отырып баяндау 1.1.4.1 мәтіннің мазмұнын тақырыбы немесе оның иллюстрациясы бойынша болжау 1.1.5.1 түрлі жағдаяттарда этикет сөздерін қолдана білу 1.1.6.1 сөйлеу барысында сипаттау/ салыстыру сөздерін, вербалды емес қарым-қатынас құралдарын (ым-ишара, қимыл), дауыс ырғағын, мәнерін, қарқынын, сөз арасындағы кідірісті қолдану) 1.1.7.1 тыңдалған мәтінге өз көзқарасын жай сөйлеммен білдіру (ұнайды/ ұнамайды) 1.1.8.1 берілген сюжетті сурет бойынша шағын әңгіме құрап айту 1.1.9.1 сөздегі дыбыс түрлерін (дауысты, дауыссыз, жуан және жіңішке дауыстылар) ажырату және дұрыс дыбыстау 1.1.9.2 дыбыстардың мағына ажыратушылық қызметін түсіну 1.1. 9.3 сөздің буыннан тұратынын түсіну және сөздегі буын санын анықтау
	2 Менің мектебім	Оқылым	2.1 Оқу түрлерін қолдану 2.5 Мәтін бойынша сұрақ қоя білу және жауап бере білу	1.2.1.1 сөз/сөйлем сызбасын оқу 1.2.5.1 мәтін иллюстрациясы бойынша сұрақтар қоя білу немесе оқығаны бойынша қойылған сұраққа жауап беру (мұғалім көмегімен) 1.2.5.2 оқудың түрлерін (буындап оқу , жиі кездесетін сөздерді тұтас оқу, түсініп оқу 1.2.5.3 әріпті тану, ажырату және оны дыбыспен сәйкестендіру
			3.3 Жоспар құру 3.4 Оқыған/тыңдаған материалдың мазмұнын жазу	1.3.3.1 мұғалім көмегімен мәтінге суреттер, сызбалар арқылы жоспар құрып, оған ат (тақырып) қою 1.3.4.1 мұғалім көмегімен оқыған/ тыңдаған мәтіндердегі ақпаратты

Әліппе кезеңі		Жазылым	3.8 Каллиграфиялық, графикалық нормаларды сақтау 3.10 Грамматикалық нормаларды сақтау 3.11 Пунктуациялық нормаларды сақтау	сурет, сызба, белгілер қолданып жеткізу 1.3. 8.1 жазу жолын, жоларалық кеңістікті, жолдың жоғарғы және төменгі сызығын сақтап, әріп элементтерін каллиграфиялық талаптарға сай жазу 1.3.10.1 заттың атын, санын, сынын, қимылын білдіретін сөздерді ажырата алу және орынды қолдана білу 1.3.10.2 тәуелдік және жіктік жалғауларының қарапайым формаларын қолдана алу (терминсіз) 1.3.11.1 сөйлемді бас әріппен бастап жазып, сөйлем соңына тиісті тыныс белгілерін қою
II-тоқсан				
		Тыңдалым және айтылым	1.1 Тыңдалған материалдың мазмұнын түсіну 1.2 Мәтіннің тақырыбы мен негізгі ойын анықтау 1.3 Тыңдалған материалды мазмұндау 1.4 Оқиғаны болжау 1.5 Түрлі жағдаяттарда тілдік нормаларды дұрыс қолдану 1.6 Тыңдаушының назарын аудару 1.7 Тыңдалған материал бойынша өз пікірін айту	1.1.1.1 тыңдау барысында тілдік бірліктерді (сөйлеу, сөз, сөйлем, мәтін) ажырату, тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну 1.1.2.1 мұғалімнің көмегімен мәтінде кім? (не?) туралы айтылғанын 1.1.3.1 мұғалімнің көмегімен оқиғаның ретін сақтай отырып баяндау 1.1.4.1 мәтіннің мазмұнын тақырыбы немесе оның иллюстрациясы бойынша болжау 1.1.5.1 түрлі жағдаяттарда этикет сөздерін қолдана білу 1.1.6.1 сөйлеу барысында сипаттау/ салыстыру сөздерін, вербалды емес қарым-қатынас құралдарын (ым-ишара, қимыл), дауыс ырғағын, мәнерін, қарқынын, сөз арасындағы кідірісті қолдану 1.1.7.1 тыңдалған мәтінге өз көзқарасын жай сөйлеммен білдіру (ұнайды/ ұнамайды) 1.1.8.1 берілген сюжетті сурет бойынша шағын әңгіме құрап айту 1.1.9.1 сөздегі дыбыс түрлерін (дауысты, дауыссыз, жуан және жіңішке дауыстылар) ажырату және дұрыс дыбыстау 1.1.9.2 дыбыстардың мағына

			1.8 Берілген тақырыпқа әңгіме құрап айту 1.9 Сөздерді, дыбыстарды орфоэпиялық нормаларға сәйкес дұрыс айту	ажыратушылық қызметін түсіну 1.1.9.3 сөздің буыннан тұратынын түсіну және сөздегі буын санын анықтау
Әліппе кезеңі	3 Менің отбасым және достарым 4 Бізді қоршаған әлем	Оқылым	2.1 Оқу түрлерін қолдану 2.2 Оқылған мәтіннің мазмұнын түсіну 2.4 Мәтіндегі сөздердің мағынасын түсіну 2.5 Мәтін бойынша сұрақ қоя білу және жауап бере білу 2.6 Мәтіннің түрлері мен жанрын, стилін анықтау 2.9 Дыбыс пен әріпті тану және ажырату 3.5 Мәтінді түрлі формада құрастыру 3.6 Түрлі жанрда шығармашылық мәтін жазу 3.8 Каллиграфиялық, графикалық нормаларды сақтау	1.2.1.1 сөз/сөйлем сызбасын оқу. 1.2.1.2 оқудың түрлерін (буындап оқу, жиі кездесетін сөздерді тұтас оқу, түсініп оқу) қолдану 1.2.2.1 мәтінде автордың кім? (не?) туралы айтқысы келгенін түсіну 1.2.4.1 мұғалімнің көмегімен қарама-қарсы мағыналы, мәндес, көп мағыналы сөздердің мағыналарын ажырату 1.2.5.1 мәтін иллюстрациясы бойынша сұрақтар қоя білу немесе оқығаны бойынша қойылған сұраққа жауап 1.2.6.1* мұғалімнің көмегімен ерекшелігіне қарай мәтін жанрын (өлең, әңгіме, ертегі) ажырату 1.2.9.1 әріпті тану, ажырату және оны дыбыспен сәйкестендіру 1.3.5.1 тақырыпқа байланысты керекті сөздер, сызбалар, суреттер, белгілерін қолдана отырып, жай сөйлемдер/мәтін құрастыру және жазу 1.3.6.1 мұғалімнің көмегімен әртүрлі жанр бойынша (хат, құттықтау хат, хабарлама, нұсқаулық) шағын мәтін/жай сөйлемдер құрап жазу. 1.3.8.1 жазу жолын, жоларалық кеңістікті, жолдың жоғарғы және төменгі сызығын сақтап, әріп элементтерін каллиграфиялық талаптарға сай жазу. 1.3.9.2 мұғалім көмегімен сөздерді дұрыс тасымалдау, тасымалдауға болмайтын сөздерді ажырату 1.3.9.3 бас әріппен жазылатын сөздерді (кісі аттары, жер-су атаулары, үй жануарларына берілген атауларды) анықтау 1.3.10.1 заттың атын, санын, сынын,

			3.9 Орфографиялық нормаларды сақтау	қимылын білдіретін сөздерді ажырата алу және орынды қолдана білу 1.3.10.2 тәуелдік және жіктік жалғауларының қарапайым формаларын қолдана алу (терминсіз)
		Жазылым	3.10 Грамматикалық нормаларды сақтау	1.3.11.1 сөйлемді бас әріппен бастап жазып, сөйлем соңына тиісті тыныс белгілерін қою 1.3.9.2 мұғалім көмегімен сөздерді дұрыс тасымалдау, тасымалдауға болмайтын сөздерді ажырату
			3.11 Пунктуациялық нормаларды сақтау	
III- тоқсан				
		Тыңдалым және айтылым	1.1 Тыңдалған материалдың мазмұнын түсіну	
			1.2 Мәтіннің тақырыбы мен негізгі ойын анықтау	
			1.3 Тыңдалған материалды мазмұндау	
			1.4 Оқиғаны болжау	
			1.5 Түрлі жағдаяттарда тілдік нормаларды дұрыс қолдану	
			1.6 Тыңдаушының назарын аудару	
				1.1.1.1 тыңдау барысында тілдік бірліктерді (сөйлеу, сөз, сөйлем, мәтін) ажырату, тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну
				1.1.2.1 мұғалімнің көмегімен мәтінде кім? (не?) туралы айтылғанын
			1.7 Тыңдалған материал бойынша өз пікірін айту	1.1.3.1 мұғалімнің көмегімен оқиғаның ретін сақтай отырып баяндау
				1.1.4.1 мәтіннің мазмұнын тақырыбы немесе оның иллюстрациясы бойынша болжау
			1.8 Берілген тақырыпқа әңгіме құрап айту	1.1.5.1 түрлі жағдаяттарда этикет

			1.9 Сөздерді, дыбыстарды орфоэпиялық нормаларға сәйкес дұрыс айту	сөздерін қолдана білу
				1.1.6.1 сөйлеу барысында сипаттау/ салыстыру сөздерін, вербалды емес қарым-қатынас құралдарын (ым-ишара, қимыл), дауыс ырғағын, мәнерін, қарқынын, сөз арасындағы кідірісті қолдану)
				1.1.7.1 тыңдалған мәтінге өз көзқарасын жай сөйлеммен білдіру (ұнайды/ ұнамайды)
				1.1.8.1 берілген сюжетті сурет бойынша шағын әңгіме құрап айту
				1.1.9.1 сөздегі дыбыс түрлерін (дауысты, дауыссыз, жуан және жіңішке дауыстылар) ажырату және дұрыс дыбыстау
			2.1 Оқу түрлерін қолдану	
			2.2 Оқыған мәтіннің мазмұнын түсіну	1.1.9.2 дыбыстардың мағына ажыратушылық қызметін түсіну
				1.1.9.3 сөздің буыннан тұратынын түсіну және сөздегі буын санын анықтау
	5 Саяхат			1.2.1.1 сөз/сөйлем сызбасын оқу
				1.2.1.2 оқудың түрлерін (буындап оқу , жиі кездесетін сөздерді тұтас оқу, түсініп оқу) қолдану
			2.4 Мәтіндегі сөздердің мағынасын түсіну	1.2.2.1 мәтінде автордың кім (не) туралы айтқысы келгенін түсіну
Әліппе кезеңі				1.2.4.1 мұғалімнің көмегімен қарама-қарсы мағыналы, мәндес, көп мағыналы сөздердің мағыналарын ажырату
			2.5 Мәтін бойынша сұрақ қоя білу және жауап бере білу	
				1.2.5.1 мәтін иллюстрациясы бойынша сұрақтар қоя білу немесе оқығаны бойынша қойылған сұраққа жауап
	6 Салт-дәстүр және ауыз әдебиеті		2.6 Мәтіннің түрлері мен жанрын, стилін анықтау	
				1.2.6.1* мұғалімнің көмегімен әңгімелеу мәтінін, ерекшелігіне қарай мәтін жанрын (өлең, әңгіме, ертегі) ажырату
				1.2.9.1 әріпті тану, ажырату және оны дыбыспен сәйкестендіру
			2.9 Дыбыс пен әріпті тану және ажырату	1.2.9.2 дыбыстардың сөздегі қызметін түсіну (ь,ъ таңбалары, ф, в, ц, ч дыбыстары, е, ю, я қосарлы дыбыстары) және дұрыс оқу
		Оқылым		1.3.5.1 тақырыпқа байланысты керекті сөздер, сызбалар, суреттер, белгілерін қолдана отырып, жай сөйлемдер/мәтін құрастыру және жазу
				1.3.6.1 мұғалімнің көмегімен әртүрлі жанр бойынша (хат, құттықтау хат, хабарлама, нұсқаулық) шағын мәтін/ жай сөйлемдер құрап жазу.
			3.5 Мәтінді түрлі формада құрастыру	

		Жазылым	3.6 Түрлі жанрда шығармашылық мәтін жазу 3.8 Каллиграфиялық, графикалық нормаларды сақтау 3.10 Грамматикалық нормаларды сақтау 3.11 Пунктуациялық нормаларды сақтау	1.3.8.1 жазу жолын, жоларалық кеңістікті, жолдың жоғарғы және төменгі сызығын сақтап, әріп элементтерін каллиграфиялық талаптарға сай жазу. 1.3.10.1 заттың атын, санын, сынын, қимылын білдіретін сөздерді ажырата алу және орынды қолдана білу 1.3.10.2 тәуелдік және жіктік жалғауларының қарапайым формаларын қолдана алу (терминсіз) 1.3.11.1 сөйлемді бас әріппен бастап жазып, сөйлем соңына тиісті тыныс белгілерін қою
IV-тоқсан				
			1.1 Тыңдалған материалдың мазмұнын түсіну 1.2 Мәтіннің тақырыбы мен негізгі ойын анықтау 1.3 Тыңдалған материалды мазмұндау 1.4 Оқиғаны болжау 1.5 Түрлі жағдаяттарда тілдік нормаларды дұрыс қолдану 1.6 Тыңдаушының назарын	

			а у д а р у	1.1.1.1 тыңдау барысында тілдік бірліктерді (сөйлеу, сөз, сөйлем, мәтін) ажырату, тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну
				1.1.2.1 мұғалімнің көмегімен мәтінде кім? (не?) туралы айтылғанын
				1.1.3.1 мұғалімнің көмегімен оқиғаның ретін сақтай отырып б а я н д а у
			1.7 Тыңдалған материал бойынша өз пікірін айту	1.1.4.1 мәтіннің мазмұнын тақырыбы немесе оның иллюстрациясы бойынша болжау
			1.8 Берілген тақырыпқа әңгіме құрап айту	1.1.5.1 түрлі жағдаяттарда этикет сөздерін қолдана білу
			1.9 Сөздерді, дыбыстарды орфоэпиялық нормаларға сәйкес дұрыс айту	1.1.6.1 сөйлеу барысында сипаттау/ салыстыру сөздерін, вербалды емес қарым-қатынас құралдарын (ым-ишара, қимыл), дауыс ырғағын, мәнерін, қарқынын, сөз арасындағы кідірісті қолдану)
				1.1.7.1 тыңдалған мәтінге өз көзқарасын жай сөйлеммен білдіру (ұнайды/ ұнамайды)
				1.1.8.1 берілген сюжетті сурет бойынша шағын әңгіме құрап айту
				1.1.9.1 сөздегі дыбыс түрлерін (дауысты, дауыссыз, жуан және жіңішке дауыстылар) ажырату және дұрыс дыбыстау
			2.1 Оқу түрлерін қолдану	1.1.9.2 дыбыстардың мағына ажыратушылық қызметін түсіну
				1.1.9.3 сөздің буыннан тұратынын түсіну және сөздегі буын санын а н ы қ т а у
			2.2 Оқылған мәтіннің мазмұнын түсіну	1.2.1.2 оқудың түрлерін (буындап оқу , жиі кездесетін сөздерді тұтас оқу, түсініп оқу) қолдану
			2.3 Мәтіннің құрылымдық бөліктерін ажырату	1.2.2.1 мәтінде автордың кім? (не?) туралы айтқысы келгенін түсіну
			2.4 Мәтіндегі сөздердің мағынасын түсіну	1.2.3.1 мұғалімнің көмегімен оқыған мәтіннің тақырыбын, басын, ортасын
	7 Тағам және с у с ы н		2.5 Мәтін бойынша сұрақ қоя білу және жауап бере білу	1.2.4.1 мұғалімнің көмегімен қарама-қарсы мағыналы, мәндес, көп мағыналы сөздердің мағыналарын а ж ы р а т у
			2.6 Мәтіннің түрлері мен жанрын, стилін анықтау	1.2.5.1 мәтін иллюстрациясы бойынша сұрақтар қоя білу немесе оқығаны бойынша қойылған сұраққа ж а у а п
Әліппеден кейінгі кезең	8 Дені саудың – жаны сау		2.7 Түрлі дереккөздерден қажетті ақпаратты алу	1.2.6.1 мұғалімнің көмегімен стилін (көркем және бейкөркем)
				1.2.7.1 әліпби ретімен құрылған дереккөздерден (сөздіктер, анықтамалықтар, суретті кітаптар,

				энциклопедия) ақпараттарды табу
			2.8 Мәтіндерге салыстырмалы талдау жасау	1.2.8.1 мұғалімнің көмегімен түрлі жанрдағы (ертегі, әңгіме, өлең) және стильдегі (көркем және бейкөркем) мәтіндерді салыстыру
			2.9 Дыбыс пен әріпті тану және ажырату	1.2.9.1 әріпті тану, ажырату және оны дыбыспен сәйкестендіру 1.2.9.2 дыбыстардың сөздегі қызметін түсіну (ь,ъ таңбалары, ф, в, ц, ч дыбыстары, е, ю, я қосарлы дыбыстары) және дұрыс оқу
			3.3 Жоспар құру	1.3.3.1 мұғалім көмегімен мәтінге суреттер, сызбалар арқылы жоспар құрып,
			3.4 Оқыған/тыңдаған материалдың мазмұнын жазу	1.3.4.1 мұғалім көмегімен оқыған/тыңдаған мәтіндердегі ақпаратты сурет, сызба, белгілер қолданып жеткізу 1.3.5.1 тақырыпқа байланысты керекті сөздер, сызбалар, суреттер, белгілерін қолдана отырып, жай сөйлемдер/мәтін құрастыру және жазу 1.3.6.1 мұғалімнің көмегімен әртүрлі жанр бойынша (хат, құттықтау хат, хабарлама, нұсқаулық) шағын мәтін/жай сөйлемдер құрап жазу. 1.3.7.1 мұғалімнің көмегімен сөз, сөйлем, мәтінді тексеру және қателерін түзету.
			3.5 Мәтінді түрлі формада құрастыру	1.3. 8.1 жазу жолын, жоларалық кеңістікті, жолдың жоғарғы және төменгі сызығын сақтап, әріп элементтерін каллиграфиялық талаптарға сай жазу
			3.6 Түрлі жанрда шығармашылық мәтін жазу	1.3.9.1 айтылуы мен жазылуында айырмашылығы жоқ сөздерді мұғалімнің айтуы бойынша жазу 1.3.10.2 тәуелдік және жіктік жалғауларының қарапайым формаларын қолдана алу (терминсіз)
			3.7 Қатені табу және түзету	
			3.8 Каллиграфиялық, графикалық нормаларды сақтау	
			3.9 Орфографиялық нормаларды сақтау	

			3.10 Грамматикалық нормаларды сақтау	

51. Ескерту:

1) «*» белгіленген оқу мақсаттарын ішінара қолдануға болады.

Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2016 жылғы 8 сәуірдегі № 266 бұйрығына 2-қосымша

Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2013 жылғы 3 сәуірдегі № 115 бұйрығына 176-қосымша

Бастауыш білім беру деңгейінің 1-сыныбы үшін «Сауат ашу» пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасы (оқыту орыс тілінде)

1. Пояснительная записка

1. Учебная программа разработана в соответствии с Государственным общеобязательным стандартом среднего образования (начального, основного среднего, общего среднего образования), утвержденным постановлением Правительства Республики Казахстан от 23 августа 2012 года № 1080.

2. Учебная программа является учебно-нормативным документом, определяющим по каждому учебному предмету/дисциплине содержание и объем знаний, умений, навыков соответственно возрастным познавательным возможностям учащихся.

3. Учебная программа ориентирует процесс обучения на использование методического потенциала каждого предмета для осознанного усвоения учащимися знаний и умений по предметным областям, развитие самостоятельности путем овладения способами учебной, проектной, исследовательской деятельности, приобретение умений ориентироваться в социокультурном пространстве.

4. В учебной программе гармонично сочетаются традиционные функции учебно-нормативного документа с описаниями инновационных педагогических подходов к организации образовательного процесса в современной школе. Подходы к обучению являются основными ориентирами в построении принципиально новой структуры учебной программы по предмету.

5. Ценностно-ориентированный, деятельностный, личностно-ориентированный, коммуникативный подходы, как классические основы образования, использованы для усиления приоритетности системы целей обучения и результатов образовательного

процесса, что нашло отражение в новой структуре учебной программы.

6. Одним из основных требований к процессу обучения на современном этапе является организация активной деятельности ученика по самостоятельному « добыванию» знаний. Такой подход способствует не только приобретению предметных знаний, социальных и коммуникативных навыков, но и личностных качеств, которые позволяют ему осознавать собственные интересы, перспективы и принимать конструктивные решения. Активная познавательная деятельность ученика приобретает устойчивый характер в условиях сотворчества и поддержки учителя как партнера, консультанта.

7. Такого характера усиление личностно-ориентированного образования возможно при использовании интерактивных методов обучения, которые в различных сочетаниях создают предпосылки для сотрудничества всех участников образовательного процесса, не допуская авторитарности во взаимоотношениях. Использование диалоговых и рефлексивных технологий сочетается с организацией проектной и исследовательской деятельности учащихся. Все инновационные подходы к организации образовательного процесса превращают обучение в модель общения учащихся в реальном творческом процессе, предполагающий активный обмен знаниями, идеями, способами деятельности.

8. Учебная программа конкретного предмета позволяет развивать активность ученика в познавательном и социальном плане путем организации учебной проектной деятельности, ориентированной на использование материалов регионального характера (объекты, предприятия, источники информации). Проектная деятельность воспитательного характера, осуществляемая в рамках достижения целей обучения данного предмета, может быть организована в партнерстве с родителями, представителями местного сообщества.

9. В учебных программах каждого предмета предусмотрена реализация трехъязычного образования, которая предполагает обучение не только трем языкам, но и организацию внеурочной деятельности учащихся на трех языках (казахском, русском и английском). Вклад каждого предмета в создание полиязычной обучающей среды в совокупности обеспечивает реализацию политики трехъязычного образования. Коммуникативный подход, являясь основой обучения языкам, рассматривается как ведущий принцип развития речевой деятельности учащихся средствами каждого учебного предмета – обмен знаниями и навыками в различных учебных ситуациях, правильное использование системы языковых и речевых норм.

10. В процессе усвоения предметного содержания и достижения целей обучения необходимо создать предпосылки/условия для развития у учащихся навыков применения информационно-коммуникационных технологий, включая поиск, обработку, извлечение, создание и презентацию необходимой информации, сотрудничество для обмена информацией и идеями, оценивание и совершенствование

своей работы через использование широкого спектра оборудования и приложений.

11. В учебной программе сформулированы ожидаемые результаты, представленные в виде системы целей обучения, которые служат основой для определения содержания учебного предмета. В содержательном аспекте учебные программы раскрывают вклад конкретного учебного предмета в воспитание учащегося как субъекта своего учения и субъекта межличностного общения.

12. Учебные программы обеспечивают реализацию принципа единства воспитания и обучения, основанного на взаимосвязанности и взаимообусловленности ценностей образования и результатов на «выходе» из школы с системой целей обучения конкретного предмета.

13. Отличительной особенностью учебных программ является их направленность на формирование не только предметных знаний и умений, а также навыков широкого спектра. Выстроенная система целей обучения является основой развития следующих навыков широкого спектра:

1) функциональное и творческое применение знаний, критическое мышление, проведение исследовательских работ, использование информационно-коммуникационных технологий, применение различных способов коммуникации, умение работать в группе и индивидуально, решение проблем и принятие решений. Навыки широкого спектра являются залогом успешности учащихся, как в школьной образовательной практике, так и в перспективе, после окончания школы.

14. Современные инновации в экономике, изменения на рынке труда обуславливают необходимость владения такими навыками, которые в совокупности позволяют учащимся анализировать и оценивать ситуацию, идеи и информацию для решения задач, творчески использовать имеющиеся знания и опыт для синтеза новой идеи и информации. Актуальными становятся такие личностные качества как инициативность, любознательность, готовность к изменениям, коммуникабельность.

15. Содержание ежедневного образовательного процесса по конкретному предмету подчинено целям обучения и ориентировано на формирование у учащихся готовности творчески использовать приобретенные знания, умения и навыки в любой учебной и жизненной ситуации, развитие настойчивости в достижении успеха, мотивирует к обучению в течение всей жизни.

16. Развитие личностных качеств в органическом единстве с навыками широкого спектра являются основой для привития учащимся базовых ценностей образования: « казахстанский патриотизм и гражданская ответственность», «уважение», « сотрудничество», «труд и творчество», «открытость», «образование в течение всей жизни». Эти ценности призваны стать устойчивыми личностными ориентирами учащегося, мотивирующими его поведение и повседневную деятельность.

2. Цель и задачи изучения учебного предмета «Обучение грамоте»

17. Предмет «Обучение грамоте» относится к числу важнейших учебных предметов, составляющих основу общего образования.

18. Программа по предмету «Обучение грамоте» является составной частью программы по предмету «Русский язык и литература» и подготовительным этапом дальнейшего языкового и литературного образования, а также представляет собой основу для всего последующего обучения.

19. Предмет «Обучение грамоте» направлен на осознание первоклассниками того, что:

1) язык является основным средством человеческого общения, язык и речь в жизни людей играют особую роль;

2) правильная устная и письменная речь является показателем индивидуальной культуры человека;

3) овладение языком поможет им адаптироваться в быстро меняющемся мире, успешно регулируя ситуативно-речевое поведение как в учебной деятельности, так и в реальных жизненных ситуациях; обучающийся сможет использовать различные источники информации и современные информационные технологии для выражения и обоснования собственного мнения.

4) важность предмета «Обучение грамоте» определяется необходимостью создания условий для развития у учащихся четырех видов речевой деятельности (слушания, говорения, чтения и письма). При изучении предмета работа над развитием навыков чтения и письма проводится в интеграции.

20. Цель учебной программы по предмету «Обучение грамоте» – создание условий для формирования функционально грамотной личности в процессе освоения навыков слушания, говорения, чтения и письма во взаимосвязи с формированием элементарных грамматических представлений.

21. Для достижения поставленной цели на уроках обучения грамоте необходимо решать следующие задачи:

1) научить слушать, говорить, читать и писать;

2) формировать у учащихся правильную читательскую деятельность через умение целенаправленно осмысливать текст;

3) воспитывать интерес к чтению и книге;

4) развивать умение анализировать, сравнивать, обобщать, систематизировать информацию;

5) формировать доброжелательное отношение к окружающим, развивать культуру речи и культуру общения;

6) развивать творческие способности через формирование познавательного интереса и стремления совершенствовать свою речь;

7) развивать интерес и любовь к родному языку через освоение окружающего мира;

8) развивать коммуникативные умения и навыки: умение слушать и слышать собеседника, готовность вести диалог и признавать возможность существования различных точек зрения; высказывать свою позицию, обосновывая ее;

9) формировать умение планировать, контролировать и оценивать учебные действия в соответствии с поставленной задачей и условиями ее реализации;

10) определять наиболее эффективные способы достижения результата;

11) формировать умение понимать причины успеха/неуспеха учебной деятельности.

22. Изучение предмета «Обучение грамоте» способствует:

1) освоению навыков чтения и понимания текста; воспитанию интереса к чтению и книге;

2) овладению базовыми фонетическими знаниями и умениями;

3) овладению умением работать в паре, в группе, выполнять различные роли (лидера, исполнителя);

4) освоению первоначальных знаний о лексике, грамматике, орфографии и пунктуации русского языка;

5) развитию нравственных чувств, уважения к культуре народов многонационального Казахстана и других стран.

3. Педагогические подходы к организации учебного процесса

23. Организации образования Республики Казахстан (школы, гимназии, лицеи) следуют принципу, согласно которому учащиеся должны «научиться учиться» и стать самостоятельными, мотивированными, заинтересованными, уверенными, ответственными и интеллектуально развитыми личностями.

24. Ожидается, что учителя будут воспитывать и развивать эти качества у учащихся, используя:

1) деятельностный подход в обучении и преподавании (на основе учебной деятельности учащиеся приходят к пониманию необходимости новых знаний);

2) исследовательский подход (что я знаю, что я хочу узнать, чему я научился);

3) развивающее обучение (учащийся овладевает способами действий, учится конструировать свою учебную деятельность и управлять ею);

4) взаимо-, самообучение, взаимо-, самооценивание учащихся;

5) организацию индивидуально-дифференцированного обучения (согласно потребностям ученика через формирующую оценку), парной, групповой деятельности учащихся и работы всего класса.

25. Рекомендуемые стратегии, технологии и методы обучения предмету «Обучение грамоте»:

1) стратегии: самоуправляемая, экспериментальная, критическая, коммуникативная,

контекстная;

2) технологии: работа в малых группах (команде), кейс-стади (анализ конкретных ситуаций), ролевые и деловые игры, модульное обучение.

3) методы: проблемное обучение, индивидуальное обучение, междисциплинарное обучение, обучение на основе опыта, проектный метод.

26. Необходимо обратить внимание на постановку четких целей обучения и критериев успеха для измерения успешности и определения последующих шагов в обучении.

27. Развитие коммуникативных навыков учащихся. Одной из целей учебной программы является социализация личности: воспитание граждан, способных эффективно взаимодействовать в различных сообществах. Для реализации этой цели необходимо развивать коммуникативные навыки через развитие видов речевой деятельности, создавать такую среду, в которой поощряется и ценится коммуникация в различных формах, где учащийся уверенно выражает свое мнение, учится грамотно использовать русский язык в устной и письменной формах для общения со сверстниками, учителями и более широкой аудиторией.

28. Примеры заданий по слушанию и говорению:

1) артикуляционные разминки;

2) звуковой анализ слов;

3) восприятие звучащей речи, выделение из речевого потока языковых единиц (предложение, слово, слог, звук);

4) выявление из прослушанного текста информации в соответствии с поставленной целью;

5) составление диалога, принятие точки зрения собеседника;

6) постановка вопросов и формулирование ответов на основе прослушанного текста;

7) составление высказываний на знакомые и интересные для учащихся темы;

8) составление рассказов по личным впечатлениям, картинкам, по аналогии с прочитанным;

9) словесное рисование/описание;

10) пересказ знакомых историй, сказок; чтение стихотворений наизусть;

11) донесение информации до собеседника и слушателей.

29. Примеры заданий по развитию навыка чтения:

1) работа над лексическим значением слова;

2) игры со словами (анаграммы, палиндромы (перевертыши: шалаш, потоп), нахождение слова в слове);

3) прогнозирование развития событий по началу текста или по заголовку;

4) использование различных видов чтения (чтение по ролям, ознакомительное чтение, поисковое чтение, комментированное чтение, чтение для нахождения

информации, чтение для высказывания точки зрения, чтение с остановками, чтение за диктором);

5) игра «в прятки» (ведущий начинает читать текст с любого места, не с начала, учащимся необходимо найти место, которое читает ведущий, и следить за чтением);

6) составление карты рассказа.

30. Примеры заданий по письму:

1) анализ буквы с целью выявления составляющих ее элементов;

2) конструирование и переконструирование букв из соответствующих элементов;

3) ориентирование в пространстве рабочей строки и межстрочного пространства;

4) освоение зрительно-двигательных образов письменных букв и видов их соединений в слогах, сочетаниях, словах;

5) звукобуквенный анализ слов и анализ предложений с последующей записью;

6) предоставление информации в форме рисунков и диаграмм;

7) списывание слов, предложений, текстов с печатного образца;

8) восстановление деформированного предложения, текста;

9) письмо литературному герою;

10) составление текста по опорным словам;

11) письмо по памяти;

12) запись нескольких предложений к серии картинок (подписывание картинок) как пересказ прочитанной истории;

13) корректирование собственных текстов с помощью учителя.

4. Подходы к оцениванию учебных достижений

31. Оценивание результатов изучения предмета «Обучение грамоте» осуществляется с применением критериального оценивания.

32. Критериальное оценивание основано на взаимосвязи преподавания, обучения и оценивания. Результаты критериального оценивания используются для эффективного планирования и организации образовательного процесса.

33. Критериальное оценивание включает формативное и суммативное оценивание.

34. Формативное оценивание проводится непрерывно, обеспечивает обратную связь между учащимся и учителем, и позволяет своевременно корректировать учебный процесс.

35. Суммативное оценивание проводится по завершении изучения блока учебной информации в определенном периоде обучения, используется для предоставлении обратной связи учащимся, выставления четвертных и годовых оценок по предмету.

5. Организация содержания учебного предмета «Обучение грамоте»

36. Распределение учебной нагрузки:

таблица 1

Класс	Количество часов в неделю	Количество часов в год
1	6 часов	198 часов

37. В третьей четверти предусмотрены дополнительные каникулы. Для организации учебно-воспитательного процесса кабинеты должны быть укомплектованы соответствующим школьным оборудованием с учетом санитарно-гигиенических норм.

38. Мебель в классе должна легко передвигаться для проведения различных форм (индивидуальная, парная, групповая) и видов работы (игры и другие активные методы). Необходимо предусмотреть место для книжных полок, стендов для выставки работ учащихся и наглядных пособий.

39. Для организации работы по предмету «Обучение грамоте» необходимо следующее оснащение:

1) оргтехника (компьютеры или ноутбуки, принтер, сканер);

2) интерактивная доска/проектор/экран;

3) цифровой фотоаппарат, веб-камера; диктофоны/микрофоны, наушники;

4) меловая доска; маркерная передвижная доска; маленькие маркерные доски;

5) флипчарты, цветная бумага; фломастеры, маркеры, цветные карандаши;

6) детская художественная литература различных жанров, брошюры с картинками, журналы, газеты, фильмы, аудиозаписи и видеофильмы о писателях, поэтах;

7) толковый, словообразовательный, орфографический словари, словари синонимов , антонимов, фразеологизмов, этимологический словарь, справочники по грамматике;

8) наглядный, дидактический и раздаточный материал (иллюстрации, портреты, таблицы по предмету: таблица «Сиди правильно», таблица «Алфавит», слоговые таблицы; образцы печатных и письменных букв; куклы (для постановок), декорации (для импровизации);

9) шкафы для хранения и демонстрации работ учащихся.

40. Содержание учебного предмета:

1) предмет предназначен для первоначального обучения чтению, письму и формированию навыков слушания, говорения на основе лексических тем;

2) содержание предмета «Обучение грамоте» направлено на формирование коммуникативно-речевых навыков.

3) в процессе обучения грамоте выделяются три периода: добукварный, букварный, послебукварный. Букварный период обучения грамоте начинается в первой четверти и заканчивается в третьей четверти. Количество часов на знакомство со звуком и буквой учитель может регулировать сам в зависимости от уровня усвоения учебного материала , достижения целей обучения учащимися и выполнения задач каждого периода.

41. Задачи добукварного периода:

1) развитие интереса к учебной деятельности;

2) развитие фонематического слуха;

3) формирование первоначальных понятий о звуке, слоге, ударении, слове, предложении, речи;

4) формирование представления о том, что начало предложения пишется с большой буквы, в конце предложения ставится точка, вопросительный, восклицательный знаки;

5) формирование представлений об ударных/безударных гласных звуках, звонких/глухих, мягких/твердых согласных звуках;

6) формирование умения производить звуковой анализ слов с использованием схем-моделей, делить слова на слоги, находить в слове ударный слог;

7) развитие мелкой моторики рук (раскрашивание, рисование, штриховка в разных направлениях, обведение по контуру, написание элементов букв);

8) развитие мышления, памяти, воображения, восприятия, внимания.

42. Задачи букварного периода:

1) развитие интереса к учебной деятельности;

2) развитие фонематического слуха; совершенствование навыков звукового анализа и синтеза;

3) освоение функций букв алфавита;

4) формирование правильного, плавного слогового чтения на материале текстов учебника;

5) освоение орфографического и орфоэпического чтения;

6) формирование навыков каллиграфического письма при написании букв, слогов, слов, предложений;

7) развитие устной и письменной речи.

43. Задачи послебукварного периода:

1) постепенный переход к чтению целыми словами, формирование умения читать «про себя»;

2) развитие связной речи (пересказ, рассказывание);

3) развитие навыков письма в соответствии с нормами каллиграфии.

44. Слушание и говорение (Развитие устной речи и фонематического слуха):

1) формирование умений слушать речь учителя и учащихся, аудио/видеозаписи, понимать смысл услышанного, правильно и точно отвечать на вопросы. Развитие навыков общения в соответствии с коммуникативными целями (общение в группе, участие в диалоге, инсценирование, ролевые игры), использование слов речевого этикета, расширение словарного запаса на основе лексических тем;

2) развитие артикуляционного аппарата через заучивание скороговорок, чистоговорок. Разучивание стихотворений, считалок, пословиц, поговорок, загадок;

3) формирование умений строить высказывания в монологической и диалогической формах на заданные и интересующие учащихся темы. Беседы по картинкам, по наблюдениям, беседы об увиденном, о пережитом и услышанном/прочитанном.

Передача отношения к поступкам и переживаниям других людей, способы передачи собственных эмоциональных состояний;

4) использование невербальных средств общения (интонация, мимика, жесты, позы) ;

5) рассказывание сказок с опорой на серию сюжетных картинок и без опоры. Составление рассказов по сюжетной картинке и по серии сюжетных картинок,. Понимание содержания прослушанного текста. Пересказ прослушанного/прочитанного текста с опорой на карту текста и без опоры на нее;

6) слово. Значение и смысл слова. Понимание значения и смысла слова, употребление слова по назначению. Расширение словарного запаса. Произнесение слов согласно орфоэпическим нормам, правильная постановка ударения в словах;

7) составление предложений. Составление коротких текстов.

45. Чтение (Формирование навыков чтения, изучение букв алфавита):

1) определение количества слогов в слове, слов в предложении;

2) слог как минимальная произносительная единица. Звуковое строение слов и слогов. Классификация звуков на гласные и согласные (артикуляционный, акустический, функциональный аспекты). Классификация согласных по твердости/ мягкости и по звонкости/глухости. Деление слов на слоги. Ударные и безударные слоги . Слабая и сильная позиции для гласных и согласных звуков. Установление соответствия/несоответствия звукового и буквенного состава слова, произношение слов с соблюдением орфоэпических норм русского языка. Смыслоразличительная роль звука и ударения (заммок — замомк). Сравнение произведений разных жанров на основе их особенностей. Формирование умения давать характеристику основным действующим лицам произведения;

3) проведение звукового и звукобуквенного анализа. Различение звука и буквы. Воспроизведение звуковой формы слова по его буквенной записи (чтение). Обучение плавному слоговому чтению слов различной структуры с переходом на чтение целыми словами, предложений, состоящих из 2-6 слов, и правильному чтению текстов, состоящих из 4-8 предложений. Обучение выборочному чтению небольших отрывков из текстов по вопросам учителя. Наблюдение за интонационной организацией речи (интонация конца, восклицание, вопросительная интонация);

4) наблюдение над значением слова (слова, близкие и противоположные по смыслу, многозначные слова). Общее представление о тексте. Понимание содержания текста при его самостоятельном чтении. Чтение деформированного текста повествовательного характера, его составление. Ответы на вопросы по содержанию прочитанного; выделение особенностей различных жанров; определение темы, главной мысли произведения; выразительное чтение художественных и нехудожественных текстов, чтение по ролям, высказывание отношения к содержанию прочитанного (нравится/не нравится, потому что ...) ;

5) поиск необходимой информации для выполнения учебных заданий (под руководством учителя). Понимание информации, представленной в виде текста, рисунков, схем;

6) норма скорости чтения на конец учебного года: 25 слов и знаков в минуту;

7) в I полугодии техника чтения может не проводиться.

46. Письмо (Формирование навыков письма):

1) подготовка к письму (правильная посадка, освещение, положение тетради и умение держать карандаш/ручку при письме). Формирование умения ориентироваться на пространстве (рабочая строка, межстрочное пространство, верхняя и нижняя линии рабочей строки, вертикальные наклонные линии) листа в тетради. Рисование, штриховка, обводка. Моделирование звукового состава слова с помощью схем. Моделирование предложения;

2) письмо элементов букв, заглавных и строчных букв и их соединений, слогов, слов, предложений с соблюдением каллиграфических норм;

3) письмо под диктовку слов, написание которых не расходится с произношением;

4) списывание предложений, текста с рукописного и печатного текста;

5) письмо предложений с учетом правил пунктуации: точка, восклицательный, вопросительный знаки в конце предложения. Раздельное написание слов в предложении. Заглавная буква в начале предложения;

6) разграничение понятий: «предмет» и «слово» как название предмета. Слова-названия предметов, явлений окружающего мира; слова, обозначающие признаки предметов; слова, обозначающие действия предметов в момент говорения, до момента говорения, после говорения. Слова, обозначающие один предмет, много предметов; слова, которые соотносятся со словами «он», «она», «оно», «они»;

47. Ознакомление с правилами правописания и применение их на практике:

1) обозначение гласных после шипящих (жи-ши, ча-ща, чу-щу);

2) раздельное написание слов;

3) большая буква в начале предложения, знаки препинания в конце предложения;

4) большая буква в именах собственных;

5) перенос слов по слогам без стечения согласных;

6) правописание -чк-, -чн-, -нщ-, -шн- в словах;

7) правописание мягкого и твердого знака в словах;

8) правописание безударных гласных (двусложные слова);

9) правописание звонких и глухих согласных на конце слова.

48. Примечание:

на уроках необходимо проводить работу со словарными словами.

49.Навыки речевой деятельности:

таблица 2

1 класс		

№	Виды речевой деятельности	Навыки
1	Слушание и говорение	1.1 Понимание основных единиц речи (текст, предложение, слово)
		1.2 Определение темы и основной мысли прослушанного материала
		1.3 Пересказывание прослушанного материала
		1.4 Прогнозирование событий
		1.5 Участие в различных ситуациях общения с соблюдением речевых норм
		1.6 Привлечение внимания слушателя
		1.7 Высказывание оценочного суждения
		1.8 Составление рассказа на заданную тему
		1.9 Ориентирование в звуковой форме слова
2	Чтение	2.1 Использование видов чтения
		2.2 Определение темы и основной мысли прочитанного текста
		2.3 Выявление структурных частей текста
		2.4 Понимание роли лексических и синтаксических единиц в тексте
		2.5 Формулирование вопросов и ответов
		2.6 Определение типов, жанров и стилей текстов
		2.7 Извлечение необходимой информации из различных источников
		2.8 Сравнительный анализ текстов
		2.9 Ориентирование в графической форме слова
3	Письмо	3.3 Составление плана текста
		3.4 Изложение содержания прослушанного/прочитанного материала
		3.5 Создание текста с использованием различных форм представления
		3.6 Творческое написание текстов в разных жанрах
		3.7 Нахождение и исправление ошибок в работе
		3.8 Соблюдение графических и каллиграфических норм
		3.9 Соблюдение орфографических норм
		3.10 Соблюдение грамматических норм
		3.11 Соблюдение пунктуационных норм

50. Примечание:

1) работа по следующим целям обучения из раздела 3 «Письмо» – 3.1 «Создание текстов разных типов»; 3.2 «Создание текстов разных стилей» – будет проводиться на уроках русского языка во 2-4 классах;

2) цели обучения представлены в виде ожидаемых результатов. Цели обучения, организованные последовательно внутри каждого подраздела, позволяют учителям планировать свою работу и оценивать достижения учащихся, а также информировать их о следующих этапах обучения.

51. Система целей обучения:

1) слушание и говорение:

таблица 3

Навыки	Цели обучения

1.1 Понимание основных единиц речи (текст, предложение, слово)	1.1.1.1 Понимать, что такое речь, текст, предложение, слово
1.2 Определение темы и основной мысли прослушанного материала	1.1.2.1 Определять, о ком /о чем говорится в тексте, и понимать, что хотел сказать автор
1.3 Пересказывание прослушанного материала	1.1.3.1 Пересказывать прослушанный материал, сохраняя последовательность событий (с помощью учителя)
1.4 Прогнозирование событий	1.1.4.1 Прогнозировать содержание рассказа по заголовку/иллюстрации
1.5 Участие в различных ситуациях общения с соблюдением речевых норм	1.1.5.1 Использовать речевой этикет в разных ситуациях общения
1.6 Привлечение внимания слушателей	1.1.6.1 Использовать в речи слова-описания/ сравнения, невербальные средства общения (мимика, жесты), соблюдать интонацию для передачи смысла высказывания
1.7 Высказывание оценочного суждения	1.1.7.1 Высказывать отношение к прослушанному, обосновывать его простыми предложениями
1.8 Составление рассказа на заданную тему	1.1.8.1 Составлять рассказ по сюжетной иллюстрации или по серии картинок
1.9 Ориентирование в звуковой форме слова	1.1.9.1 Выделять звуки в словах и различать их признаки (гласные ударные/ безударные; согласные твердые/мягкие, глухие/звонкие)
	1.1.9.2 Понимать, что слова состоят из слогов, определять количество и порядок слогов в слове
	1.1.9.3 Понимать смыслоразличительную роль звука и ударения
	1.1.9.4 Понимать функции йотированных букв в слове

2) ч т е н и е :

таблица 4

Навыки	Цели обучения
2.1 Использование видов чтения	1.2.1.1 Читать схемы слов/предложений
	1.2.1.2 Использовать основные виды чтения (плавное слоговое чтение с переходом на чтение целыми словами, осознанное чтение)
2.2 Определение темы и основной мысли прочитанного текста	1.2.2.1 Определять, о ком/ о чем говорится в тексте, и понимать, что хотел сказать автор текста
2.3 Выявление структурных частей текста	1.2.3.1 Определять начало, середину и конец текста с помощью учителя
2.4 Понимание роли лексических и синтаксических единиц в тексте	1.2.4.1 Понимать лексическое значение и смысл слов с учетом обобщенности их значений (слова-предметы, слова-признаки, слова-действия); близкие/противоположные по значению, многозначные слова (с помощью учителя)
2.5 Формулирование вопросов и ответов	1.2.5.1 Формулировать вопросы к иллюстрациям/ тексту (с помощью учителя), отвечать на вопросы по содержанию прочитанного
2.6 Определение типов, жанров и стилей текстов	

	1.2.6.1 Распознавать текст-повествование, жанры по их особенностям (сказка, рассказ, стихотворение), стили (художественные и нехудожественные тексты) с помощью учителя
2.7 Извлечение необходимой информации из различных источников	1.2.7.1 Находить информацию в одном источнике, используя алфавитный порядок расположения текстов (словари, справочники, детские энциклопедии)
2.8 Сравнительный анализ текстов	1.2.8.1 Сравнивать тексты разных жанров (сказка, рассказ, стихотворение) и стилей (художественные и нехудожественные) с помощью учителя
2.9 Ориентирование в графической форме слов	1.2.9.1 Распознавать образ буквы и сопоставлять его со звуком
	1.2.9.2 Понимать, какую работу выполняет буква в слове в зависимости от ее позиции (гласный как показатель мягкости/твердости согласных)
	1.2.9.3 Понимать роль ь, ъ знака в слове

3) п и с ь м о :

таблица 5

Навыки	Цели обучения
3.3 Составление плана текста	1.3.3.1 Составлять картинный план, план-схему текста и озаглавливать (с помощью учителя)
3.4 Изложение содержания прослушанного/ прочитанного материала	1.3.4.1 Передавать информацию из прослушанных/прочитанных текстов при помощи рисунка, схемы, знаков с помощью учителя
3.5 Создание текста с использованием различных форм представления	1.3.5.1 Составлять и писать простые предложения/тексты на заданную тему, используя слова для справок/с помощью учителя; писать простые предложения/тексты, дополняя их рисунками, знаками, схемами
3.6 Творческое написание текстов в разных жанрах	1.3.6.1Писать простые предложения/тексты (сообщение, поздравление, письмо с помощью учителя)
3.7 Нахождение и исправление ошибок в работе	1.3.7.1 Проверять написание слов, предложений/текста и исправлять ошибки с помощью учителя
3.8 Соблюдение каллиграфических и графических норм	1.3.8.1 Писать элементы букв, прописные (заглавные) и строчные буквы и их соединения; писать разборчиво в соответствии с нормами каллиграфии; обозначать звуки сильных позиций буквами на письме
3.9 Соблюдение орфографических норм	1.3.9.1 Списывать/писать слова, написание которых расходится с произношением (вода, снег, пенал), соблюдать правила переноса (с помощью учителя)
	1.3.9.2 Применять правила правописания: жи-ши, ча-ща, чу-щу; -чк-, -чн -, -нщ-, -шн-
	1.3.9.3 Писать заглавную букву в именах собственных, в начале предложения (с помощью учителя)
	1.3.9.4 Писать слова с мягким знаком на конце и в середине слова
3.10 Соблюдение грамматических норм	1.3.10.1 Различать, использовать в письменной речи слова-предметы, слова-признаки, слова-действия и изменять их по числам
3.11 Соблюдение пунктуационных норм	1.3.11.1 Ставить знаки препинания в конце предложения: точка, вопросительный, восклицательный знаки

52. Долгосрочный план:

таблица 6

Сквозная тема	Навыки	Цели обучения
Все обо мне	Добукварный период	
	1.1 Понимание основных единиц речи (текст, предложение, слово)	1.1.1.1 Понимать, что такое речь, текст, предложение, слово
	1.2 Определение темы и основной мысли прослушанного материала	1.1.2.1 Определять, о ком/ о чем говорится в тексте, и понимать, что хотел сказать автор
	1.3 Пересказывание прослушанного материала	1.1.3.1 Пересказывать прослушанный материал, сохраняя последовательность событий (с помощью учителя)
	1.4 Прогнозирование событий	1.1.4.1 Прогнозировать содержание рассказа по заголовку/иллюстрации
	1.5 Участие в различных ситуациях общения с соблюдением речевых норм	1.1.5.1 Использовать речевой этикет в разных ситуациях общения
	1.6 Привлечение внимания слушателей	1.1.6.1 Использовать в речи слова-описания/ сравнения, невербальные средства общения (мимика, жесты), соблюдать интонацию для передачи смысла высказывания
	1.7 Высказывание оценочного суждения	1.1.7.1 Высказывать отношение к прослушанному, обосновывать его простыми предложениями
	1.8 Составление рассказа на заданную тему	1.1.8.1 Составлять рассказ по сюжетной иллюстрации или по серии картинок
	1.9 Ориентирование в звуковой форме слова	1.1.9.1 Выделять звуки в словах и различать их признаки (гласные ударные/безударные; согласные твердые/мягкие, глухие/звонкие)
		1.1.9.2 Понимать, что слова состоят из слогов, определять количество и порядок слогов в слове
		1.1.9.3 Понимать смыслоразличительную роль звука и ударения
		1.1.9.4 Понимать функции йотированных букв в слове
	2.1 Использование видов чтения	1.2.1.1 Читать схемы слов/предложений
	2.5 Формулирование вопросов и ответов	1.2.5.1 Формулировать вопросы к иллюстрациям/ тексту (с помощью учителя), отвечать на вопросы по содержанию прочитанного
	3.3 Составление плана текста	1.3.3.1 Составлять картинный план, план-схему текста и озаглавливать (с помощью учителя)
	3.4 Изложение содержания прослушанного/ прочитанного материала	1.3.4.1 Передавать информацию из прослушанных/ прочитанных текстов при помощи рисунка, схемы, знаков с помощью учителя
	3.8 Соблюдение графических и каллиграфических норм	1.3.8.1писать элементы букв, прописные (заглавные) и строчные буквы и их соединения; писать разборчиво в соответствии с нормами каллиграфии; обозначать звуки сильных позиций буквами на письме
	3.10 Соблюдение грамматических норм	1.3.10.1 различать, использовать в письменной речи слова-предметы, слова-признаки, слова-действия и изменять их по числам

	3.11Соблюдение пунктуационных норм	1.3.11.1 ставить знаки препинания в конце предложения: точка, вопросительный, восклицательный знаки
	Основной (букварный) период	
	1.1 Понимание основных единиц речи (текст , предложение, слово)	1.1.1.1 Понимать, что такое речь, текст, предложение, слово
	1.2. Определение темы и основной мысли прослушанного материала	1.1.2.1 Определять, о ком/ о чем говорится в тексте, и понимать, что хотел сказать автор
	1.3 Пересказывание прослушанного материала	1.1.3.1 Пересказывать прослушанный материал, сохраняя последовательность событий (с помощью учителя)
	1.4 Прогнозирование событий	1.1.4.1 Прогнозировать содержание рассказа по заголовку/иллюстрации
	1.5 Участие в различных ситуациях общения с соблюдением речевых норм	1.1.5.1 Использовать речевой этикет в разных ситуациях общения
Моя школа	1.6 Привлечение внимания слушателей	1.1.6.1 Использовать в речи слова-описания/ сравнения, невербальные средства общения (мимика, жесты д.), соблюдать интонацию для передачи смысла высказывания
	1.7 Высказывание оценочного суждения	1.1.7.1Высказывать отношение к прослушанному, обосновывать его простыми предложениями
	1.8 Составление рассказа на заданную тему	1.1.8.1 Составлять рассказ по сюжетной иллюстрации или по серии картинок
	1.9 Ориентирование в звуковой форме слова	1.1.9.1 Выделять звуки в словах и различать их признаки (гласные ударные/безударные; согласные твердые/мягкие, глухие/звонкие)
		1.1.9.2 Понимать, что слова состоят из слогов, определять количество и порядок слогов в слове
		1.1.9.3 Понимать смыслоразличительную роль звука и ударения
	2.1 Использование видов чтения	1.2.1.1 Читать схемы слов/предложений
		1.2.1.2 Использовать основные виды чтения (плавное слоговое чтение с переходом на чтение целыми словами, осознанное чтение)
	2.3 Выявление структурных частей текста	1.2.3.1 Определять начало, середину и конец текста с помощью учителя
	2.4 Понимание роли лексических и синтаксических единиц в тексте	1.2.4.1 Понимать лексическое значение и смысл слов с учетом обобщенности их значений (слова-предметы, слова-признаки, слова-действия); близкие/ противоположные по значению, многозначные слова (с помощью учителя)
	2.5 Формулирование вопросов и ответов	1.2.5.1 Формулировать вопросы к иллюстрациям/ тексту (с помощью учителя), отвечать на вопросы по содержанию прочитанного
Моя семья и друзья	2.6 Определение типов, жанров и стилей текстов	1.2.6.1 Распознавать текст-повествование, жанры по их особенностям (сказка, рассказ, стихотворение), стили (художественные и нехудожественные тексты) с помощью учителя

Мир вокруг нас	2.9 Ориентирование в графической форме слов	1.2.9.1 Распознавать образ буквы и сопоставлять его со звуком
		1.2.9.2 Понимать, какую работу выполняет буква в слове в зависимости от ее позиции (гласный как показатель мягкости/твердости согласных)
		1.2.9.3 Понимать роль ь, ъ знака в слове
	3.3 Составление плана текста	1.3.3.1 Составлять картинный план, план-схему текста и озаглавливать (с помощью учителя)
	3.5 Создание текста с использованием различных форм представления	1.3.5.1 Составлять и писать простые предложения/ тексты на заданную тему, используя слова для справок /с помощью учителя;
	3.6 Творческое написание текстов в разных жанрах	1.3.6.1 Писать простые предложения/тексты, дополняя их рисунками, знаками, схемами
	3.8 Соблюдение каллиграфических и графических норм	1.3.8.1 Писать элементы букв, прописные (заглавные) и строчные буквы и их соединения; писать разборчиво в соответствии с нормами каллиграфии; обозначать звуки сильных позиций буквами на письме
	3.9 Соблюдение орфографических норм	1.3.9.1 Списывать/писать слова, написание которых расходится с произношением (вода, снег, пенал), соблюдать правила переноса (с помощью учителя)
		1.3.9.3 Писать заглавную букву в именах собственных, в начале предложения (с помощью учителя)
		1.3.9.4 Писать слова с мягким знаком на конце и в середине слова
	3.10 Соблюдение грамматических норм	1.3.10.1 Различать, использовать в письменной речи слова-предметы, слова-признаки, слова-действия и изменять их по числам
	3.11 Соблюдение пунктуационных норм	1.3.11.1 Ставить знаки препинания в конце предложения: точка, вопросительный, восклицательный знаки

Путешествие	Послебукварный период	
Традиции и фольклор		
	1.1 Понимание основных единиц речи (текст, предложение, слово)	1.1.1.1 Понимать, что такое речь, текст, предложение, слово
	1.2 Определение темы и основной мысли прослушанного материала	1.1.2.1 Определять, о ком/ о чем говорится в тексте, и понимать, что хотел сказать автор
	1.3Пересказывание прослушанного материала	1.1.3.1 Пересказывать прослушанный материал, сохраняя последовательность событий (с помощью учителя)

Еда и напитки	1.4 Прогнозирование событий	1.1.4.1 Прогнозировать содержание рассказа по заголовку/иллюстрации
	1.5 Участие в различных ситуациях общения с соблюдением речевых норм	1.1.5.1 Использовать речевой этикет в разных ситуациях общения
	1.6 Привлечение внимания слушателей	1.1.6.1 Использовать в речи слова-описания/ сравнения, невербальные средства общения (мимика, жесты д.), соблюдать интонацию для передачи смысла высказывания
	1.7 Высказывание оценочного суждения	1.1.7.1Высказывать отношение к прослушанному, обосновывать его простыми предложениями
	1.8 Составление рассказа на заданную тему	1.1.8.1 Составлять рассказ по сюжетной иллюстрации или по серии картинок
	1.9 Ориентирование в звуковой форме слова	1.1.9.1 Выделять звуки в словах и различать их признаки (гласные ударные/безударные; согласные твердые/мягкие, глухие/звонкие)
		1.1.9.2 Понимать, что слова состоят из слогов, определять количество и порядок слогов в слове
		1.1.9.3 Понимать смыслоразличительную роль звука и ударения
		1.1.9.4 Понимать функции йотированных букв в слове
	2.1 Использование видов чтения	1.2.1.2 Использовать основные виды чтения (плавное слоговое чтение с переходом на чтение целыми словами, осознанное чтение)
	2.2 Определение темы и основной мысли прочитанного текста	1.2.2.1 Определять, о ком/ о чем говорится в тексте, и понимать, что хотел сказать автор текста
	2.3 Выявление структурных частей текста	1.2.3.1 Определять начало, середину и конец текста с помощью учителя
	2.4 Понимание роли лексических и синтаксических единиц в тексте	1.2.4.1 Понимать лексическое значение и смысл слов с учетом обобщенности их значений (слова-предметы, слова-признаки, слова-действия); близкие/ противоположные по значению, многозначные слова (с помощью учителя)
	2.5 Формулирование вопросов и ответов	1.2.5.1 Формулировать вопросы к иллюстрациям/ тексту (с помощью учителя), отвечать на вопросы по содержанию прочитанного
	2.6 Определение типов, жанров и стилей текстов	1.2.6.1 Распознавать текст-повествование, жанры по их особенностям (сказка, рассказ, стихотворение), стили (художественные и нехудожественные тексты) с помощью учителя
	2.7 Извлечение информации из различных источников	1.2.7.1 Находить информацию в одном источнике, используя алфавитный порядок расположения текстов (словари, справочники, детские энциклопедии)
	2.8 Сравнительный анализ текстов	1.2.8.1 Сравнивать тексты разных жанров (сказка, рассказ, стихотворение) и стилей (художественные и нехудожественные) с помощью учителя
		1.2.9.1 Распознавать образ буквы и сопоставлять его со звуком

	2.9 Ориентирование в графической форме слов	1.2.9.2 Понимать, какую работу выполняет буква в слове в зависимости от ее позиции (гласный как показатель мягкости/твердости согласных)
		1.2.9.3 Понимать роль ь, ъ знака в слове
В здоровом теле – здоровый дух!	3.3 Составление плана текста	1.3.3.1 Составлять картинный план, план-схему текста и озаглавливать (с помощью учителя)
	3.5 Создание текста с использованием различных форм представления	1.3.5.1 Составлять и писать простые предложения/тексты на заданную тему, используя слова для справок /с помощью учителя; писать простые предложения/тексты, дополняя их рисунками, знаками, схемами
	3.6 Творческое написание текстов в разных жанрах	1.3.6.1 Писать простые предложения/тексты (сообщение, поздравление, письмо с помощью учителя)
	3.7 Нахождение и исправление ошибок в работе	1.3.7.1 Проверять написание слов, предложений/текста и исправлять ошибки с помощью учителя
	3.8 Соблюдение каллиграфических и графических норм	1.3.8.1 Писать элементы букв, прописные (заглавные) и строчные буквы и их соединения; писать разборчиво в соответствии с нормами каллиграфии; обозначать звуки сильных позиций буквами на письме
	3.9 Соблюдение орфографических норм	1.3.9.1 Списывать/писать слова, написание которых расходится с произношением (вода, снег, пенал), соблюдать правила переноса (с помощью учителя)
		1.3.9.2 Применять правила правописания: жи-ши, ча-ща, чу-щу; -чк-, -чн-, -нщ-, -шн-
		1.3.9.3 Писать заглавную букву в именах собственных, в начале предложения (с помощью учителя)
		1.3.9.4 Писать слова с мягким знаком на конце и в середине слова
	3.10 Соблюдение грамматических норм	1.3.10.1 Различать, использовать в письменной речи слова-предметы, слова-признаки, слова-действия и изменять их по числам
	3.11 Соблюдение пунктуационных норм	1.3.11.1 Ставить знаки препинания в конце предложения: точка, вопросительный, восклицательный знаки

53. Примечание:

1) цели обучения в пределах одной четверти комбинируются по разным видам речевой деятельности.

Приложение 3
к приказу Министра образования и науки Республики Казахстан
от 8 апреля 2016 года № 266

Приложение 177
к приказу Министра образования и науки Республики Казахстан
от 3 апреля 2013 года № 115

Типовая учебная программа по предмету
«Казахский язык» для 1-4 классов уровня начального образования
(с неказахским языком обучения)

1. Оқу бағдарламасы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы № 1080 қаулысымен бекітілген Орта білім берудің (бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім беру) мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына сәйкес әзірленген.

2. Оқу бағдарламасы оқушылардың жас ерекшеліктерінің танымдық мүмкіндіктеріне сәйкес әр оқу пәнінің мазмұнын және олардың білім, білік, дағдыларының көлемін анықтайтын оқу-нормативтік құжат болып табылады.

3. Оқу бағдарламасы оқыту процесін оқушылардың пән салалары бойынша білім мен біліктерді саналы түрде меңгеруі үшін әр пәннің әдістемелік әлеуетін қолдануға, оқу, жоба, зерттеу іс-әрекеттері тәсілдерін меңгеру арқылы дербестігінін дамытуға, әлеуметтік-мәдени кеңістікте орнын таба білуі үшін бағыттайды.

4. Оқу бағдарламасында оқу-нормативтік құжаттың дәстүрлі міндеттері заманауи мектепте білім беру процесін ұйымдастырудың инновациялық тәсілдерімен үйлесімді сабақтасқан. Оқытудағы тәсілдер пән бойынша оқу бағдарламасының түбегейлі жаңа құрылымын құруда негізгі бағдарлары болып табылады.

5. Құндылыққа, іс-әрекетке, тұлғаға бағдарлық коммуникативтік тәсілдер білім берудің классикалық негізі ретінде оқыту мақсаттарының жүйесі мен білім беру процесі нәтижелерінің басымдылығын арттыру үшін қолданылып, оқу бағдарламасының жаңа құрылымында көрініс тапты.

6. Қазіргі кезеңде оқушының өздігінен білімді игеруі үшін оның белсенді іс-әрекетін ұйымдастыру оқу процесіне қойылатын негізгі талаптардың бірі болып табылады. Мұндай тәсілдер пәндік білімді, әлеуметтік және коммуникативтік дағдыларды ғана емес, сонымен бірге, өзінің жеке мүдделері мен болашағын сезінуге, сындарлы шешімдер қабылдауына мүмкіндік беретін тұлғалық қасиеттерді де меңгеруге ықпал етеді. Мұғаліммен бірлесіп шығармашылықпен айналысу және серіктес, кеңесші ретінде мұғалімнің қолдауы кезінде оқушының белсенді танымдық қабілеті тұрақты сипатқа ие болады.

7. Тұлғалық-бағдарлық білім беруді осындай сипатта жақсарту білім беру процесіне барлық қатысушылардың өзара қарым-қатынасында өктемшілікке жол бермей, ынтымақтастығы үшін алғышарттарды құрайтын оқытудың алуан түрлі интерактивті әдістерін қолдану кезінде мүмкін. Диалогтік және рефлексивті технологияларды қолдану оқушылардың жоба және зерттеу жұмыстарын ұйымдастыруымен сабақтасады
.

8. Білім беру процесін ұйымдастырудың барлық инновациялық тәсілдері оқытуды білім, идеялар және іс-әрекет тәсілдерімен белсенді түрде алмасуды көздейтін

оқушының шынайы шығармашылық процесіндегі қарым-қатынас моделіне айналдырады.

9. Нақты пәннің оқу бағдарламасы жергілікті сипаттағы материалдарды (нысандар, кәсіпорындар, ақпарат көздері) пайдалануға бағытталған оқу-жобалау іс-әрекеттерін ұйымдастыру арқылы танымдық және әлеуметтік тұрғыдан оқушының белсенділігін арттыруға мүмкіндік береді. Осы пәннің оқу мақсаттары аясында жүзеге асырылатын тәрбиелік сипаттағы жоба жұмысын ата-аналармен, жергілікті қауымдастық өкілдерімен бірлесе отырып, ұйымдастыруға болады.

10. Әр пәннің оқу бағдарламаларында үш тілде білім беруді жүзеге асыру қарастырылған, онда үш тілді меңгертіп қана қоймай, сол сияқты оқушылардың сыныптан тыс жұмыстарын да үш (қазақ, орыс және ағылшын тілдерінде) тілде ұйымдастыру қарастырылған. Көп тілді оқу ортасын құрудағы әр пән қосқан үлесі үш тілде білім беру саясатын жүзеге асыруға мүмкіндік береді. Тіл үйретудің негізі болып табылатын коммуникативтік тәсіл әрбір оқу пәнінің түрлі оқу жағдаяттарында білім және білікпен алмасу, тілдік және сөйлеу нормалары жүйесін дұрыс қолдану сияқты әдіс-тәсілдері арқылы оқушылардың сөйлеу әрекеттерін дамытудың жетекші қағидаты ретінде қарастырылады.

Пән мазмұнын меңгеру және оқу мақсаттарына қол жеткізу процесінде оқушылардың ақпараттық-коммуникациялық технологияларды, атап айтсақ: қажетті ақпаратты іздеу, өңдеу, алу, құру және көрсету, ақпараттар және идеялармен алмасу үшін бірлесіп әрекет ету, жабдықтар мен қосымшаларды кең ауқымда қолдану арқылы өз жұмысын бағалау және жетілдіру сияқты қолдану дағдыларын дамыту үшін алғышарттар/жағдайлар жасау керек.

11. Оқу бағдарламасында оқу пәнінің мазмұнын анықтаудың негізі болып табылатын оқыту мақсаттарының жүйесі түрінде ұсынылған күтілетін нәтижелері қалыптастырылған.

12. Мазмұны тұрғысынан оқу бағдарламалары оқушыны өзін-өзі оқыту субъектісі және тұлғааралық қарым-қатынас субъектісі ретінде тәрбиелеуде нақты оқу пәнінің қосатын үлесін айқындайды.

13. Оқу бағдарламалары білім беру құндылықтарының өзара байланысы мен өзара шарттылығына негізделген тәрбиелеу мен оқытудың біртұтастығы қағидатын және нақты пәнді оқыту мақсаттарының жүйесі бар мектепті бітіргеннен кейінгі нәтижелерін іске асыруға мүмкіндік береді.

14. Оқу бағдарламаларының тек пәндік білім мен білікке ғана емес, сонымен қатар, кең ауқымды дағдылардың қалыптасуына бағыттылғаны оның ерекше өзгешелігі болып табылады. Оқыту мақсаттарының құрастырылған жүйесі:

1) білімді функционалдық және шығармашылық қолдану, сын тұрғысынан ойлау, зерттеу жұмыстарын жүргізу, ақпараттық-коммуникациялық технологияларды пайдалану, қарым-қатынас жасаудың түрлі тәсілдерін қолдану, топпен және жеке дара

жұмыс істей алу, мәселелерді шешу және шешімдер қабылдау сияқты кең ауқымды дағдыларын дамытуға негіз болады. Кең ауқымды дағдылар оқушының мектептегі білім алу тәжірибесінде де, келешекте мектепті бітіргеннен кейін де жетістігінің кепілі болып табылады.

15. Экономикадағы заманауи инновациялар, еңбек нарығындағы өзгерістер оқушылардың күрделі міндеттерді шешу үшін немесе оларды шешудің жаңа тәсілдерін табу үшін жағдаятқа, идеялар мен ақпараттарға талдау жасау және бағалауға, алған білімі мен тәжірибесін жаңа идея мен ақпаратты жинақтау үшін шығармашылық қолдануға мүмкіндік беретін дағдылар жиынтығын меңгеру қажеттілігіне себепші болады. Жігерлілік, алғырлық, өзгерістерге дайындығы, байланысқа бейімділігі сияқты тұлғалық қасиеттер өзекті болып отыр.

16. Нақты пән бойынша күнделікті білім беру процесінің мазмұны оқу мақсаттарына бағынады және оқушылардың меңгерген білім, білік және дағдыларын кез келген оқу процесінде және өмір жағдаяттарында шығармашылықпен пайдалану даярлылығын қалыптастыруға, жетістікке қол жеткізуде қажырлылықты дамытуға бағытталған, өмір бойы білім алуға ынталандырады.

17. Кең ауқымдағы дағдылармен бірлікте жеке қасиеттердің дамуы «қазақстандық патриотизм мен азаматтық жауапкершілік», «құрмет», «ынтымақтастық», «еңбек пен шығармашылық», «ашықтық», «өмір бойы білім алу» сияқты білім берудің басты құндылықтарына оқушыларды дағдыландырудың негізі болып табылады. Бұл құндылықтар оқушының тәртібі мен күнделікті іс-әрекеттерін ынталандыратын тұрақты тұлғалық бағдары болуы тиіс.

2. «Қазақ тілі» пәнін оқыту мақсаты мен міндеттері

18. Қазақ тілі – Қазақстан Республикасының мемлекеттік тілі. Мемлекеттік тіл – еліміздегі халықтар бірлігінің негізгі факторы, ұлтаралық қарым-қатынастың ұйытқысы . Бүгінгі қоғам еліміздің білім беру жүйесінен көп тілді меңгерген дара тұлғаны қалыптастыруды талап етуде.

19. Тіл – халықтың жеңістері мен жетістіктерінің, ұлттық құндылықтары мен өмір сүру салтының көрінісі. Қазақ тілін мемлекеттік тіл ретінде құрметтеу – Қазақстанда тұратын барлық халықтың негізгі міндеті.

20. «Қазақ тілі» пәніне арналған бағдарлама білім берудің ұлттық жүйесін халықаралық стандарттарға негіздей отырып, еліміздің алға қойып отырған іргелі міндеттеріне сай және қоғамдағы әлеуметтік-экономикалық процестерді, ұлттардың бейбітшілік пен келісім өмір салтын қалыптастыру саясатын ұстану қағидаларын басшылыққа ала отырып, мемлекеттік тілді оқытудың тиімді әрі сапалы жүйелерін қалыптастыруды көздейді.

21. Бастауыш сынып оқушыларына қазақ тілін мәдениетаралық қарым-қатынас

құралы ретінде меңгерту, оқушылардың сын тұрғысынан ойлау дағдыларын қалыптастыру, олардың тұрмыста, қоғамдық орында, мәдени орталарда тілдік шектеуді сезінбей, өзін еркін ұстауына мүмкіндік туғызу негізгі ұстаным болып табылады.

22. «Қазақ тілі» пәнін оқытудың мақсаты – оқушылардың тілдік дағдыларын дамыту, қазақ тілін қадірлейтін, қоғамдық мәнін түсінетін тұлға қалыптастыру, тіл нормаларын сақтап, дұрыс қолдана білуге, еркін сөйлесуге және сауатты жазуға үйрету.

23. «Қазақ тілі» пәні бағдарламасы оқушының тіл сауаттылығы мен сөз байлығын дамытуды, әлеуметтік ортада еркін қарым-қатынасқа түсуін жетілдіруді және дүниетанымдық дағдыларын кеңейтуді көздейді. Бағдарламаның білім мазмұны қазақ тілі арқылы оқушыларға қазақ халқының материалдық және рухани құндылықтарын, қазақ халқының салт-дәстүрін құрметтеуді, қазақша сөйлеу әдебі мен әдетін дағдыландыруды және қазақ әдебиеті үлгілерін терең меңгертуді мақсат етеді және алған білімдерін өмірде қолдана білуге үйретеді.

24. «Қазақ тілі» пәнін оқытудың міндеттері:

1) шығармашылықпен жұмыс істеуге, сын тұрғысынан ойлауға дағдыландыру;

2) қазақша сөздік қорын үздіксіз дамыту әдістерін меңгерту;

3) қазақша сауатты сөйлеу дағдыларын қалыптастыру;

4) сөз тіркестерін және жай сөйлемдер құру, сол сияқты айтылым дағдылары негізінде қазақша ойлау дағдыларын қалыптастыру;

5) тұрмыста, қоғамдық орындарда, мәдени орталарда қазақ тілінде қарым-қатынас жасау қабілеттері мен дағдыларын дамыту;

6) қазақ тілінде меңгерген білім, білік дағдыларына сүйене отырып, өзгелермен еркін қарым-қатынасқа түсуге үйрету;

7) қазақ тілінің саяси-әлеуметтік әлеуетін ұғындыру;

8) тыңдалым, айтылым, оқылым, жазылым дағдыларын дамыту.

25. «Қазақ тілі» пәнін оқу арқылы оқушылар сөздік қоры мен тілдік сауаттылығын дамытып, қазақ халқы мен мемлекеттік тілге деген құрмет сезімін қалыптастырады, қызығушылығын арттырады.

3. Оқыту процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

26. Жалпы білім беру ұйымдары (мектеп, гимназия, лицей) «білім алып үйрену» ұстанымын негізге алады, ол ұстаным бойынша өз бетімен білім алуға ұмтылатын, ынталы, қызығушылығы жоғары, өзіне сенімді, жауапкершілігі мол және зияткерлік тұрғыдан дамыған тұлға қалыптастыру көзделеді.

27. Оқушылардың бойында бұл қасиеттерді қалыптастыру үшін мұғалімдер түрлі технологиялар мен тәсілдер қолданады деп күтіледі, олар:

1) зерттеушілік тәсіл (оқушылар «не білемін, нені білгім келеді, нені білдім» тұрғысынан өз әрекетін талдауға үйренеді);

2) әрекеттік тәсіл (оқушылар оқу әрекетінде меңгерген жаңа білімінің болашақта қажеттілігін түсінеді);

3) дамыта оқыту (оқушылар өзінің іс-әрекетін жоспарлау және басқару жолын үйренеді);

4) уәждеу, қызықтыра оқыту (оқушының оқуға деген қызығушылығын арттыру үшін «оқыту үшін бағалау» арқылы қолдау жасау);

5) оқушылардың оқу әрекетін жеке, топтық және ұжымдық формада ұйымдастыру (оқушылар бірін-бірі өзара оқытуға, бірін-бірі бағалауға, пікір алмасуға үйренеді);

6) саралай оқыту (оқушыларды деңгейіне, мүмкіндігіне қарай оқыту, қалыптастырушы баға арқылы қолдау).

28. Оқыту қазақ тілінде емес сыныптарда «Қазақ тілі» пәнін оқытуда қолданылатын оқыту стратегиялары мен әдістері:

1) стратегиялар: өзін-өзі басқару, эксперименттік, сын тұрғысынан ойлау, коммуникативтік;

2) технологиялар: шағын топтағы жұмыс (командада), кейс-стади (нақты жағдаяттарды талдау), рөлдік және іскерлік ойындар, модульдік оқыту;

3) әдістер: жеке оқыту, проблемалық оқыту.

29. Басты назар білімге емес, сол білімді қолдану біліктілігіне аударылады. Оқушылардың білім алу барысындағы табыстылығы мен алдағы қадамдарын анықтау үшін оқытудың нақты мақсаттары мен жетістіктер критерийлерін алдын ала белгілеу керек.

30. Оқушылардың коммуникативтік дағдыларын дамыту. Оқу бағдарламасы мақсаттарының бірі – оқыту қазақ тілінде емес сыныптарда оқитын оқушылардың өзойын, сезімін қазақша білдіруге, танып-білген нәрселерін қазақша санасына түюге, пікір алысуға, оқыған, көрген не білген нәрселері туралы достарымен, үлкендермен өз ойымен бөлісуге, армандары мен мақсаттары туралы ойын еркін жеткізіп айта білуге, репродуктивтік, продуктивтік, проблемалық, шығармашылық жаттығуларды орындата отырып үйрету.

31. Оқыту қазақ тілінде емес сыныптарда оқылатын «Қазақ тілі» пәнінде тыңдалым және айтылым дағдыларын дамытуға ықпал ететін тапсырма үлгілері:

1) қазақ тілінің төл дыбыстарын дұрыс айту үшін артикуляциялық жаттығулар жасау;

2) сөздің лексикалық мағынасын түсіну;

3) тыңдау-көру оқу материалдарын тыңдап, көріп түсіну;

4) сөздік қорды толықтыру;

5) тыңдау-көру материалдарының мазмұнын айту;

6) мәтіннің кейбір оқиғаларын қимылмен, ым-ишарамен көрсету;

7) тыңдалған мәтін мазмұнының желісін суреттер арқылы беру;

8) тыңдалған мәтіндегі негізгі, қосалқы ақпараттарды түсіну;

9) мәтіннің жанрларын анықтау;
10) өздеріне таныс және қызықты тақырыптар бойынша әңгімелесу;
11) белгілі бір тақырыпта пікірталасқа қатысу;
12) жұпта ым-ишара, қимыл-әрекетті пайдаланып, оқиғаны жазуға дайындалу (мысалы, «Бағытталған оқу» және «Бағытталған жазу»);
13) берілген тақырып (сол сабақта оқылған әңгіме, ертегі немесе мысал) бойынша диалог (қуыршақтардың көмегімен) құрастыру.
14) сәлемдесу, қоштасу, кешірім сұрау, алғыс айту, өтініш жасау, таныс және таныс емес адамдармен, жақындары және достарымен, құрдастары және ересектермен, кіші балалармен қарым-қатынас жасауға байланысты шағын рөлдік ойындар;
15) суреттер, бейнематериалдар бойынша әңгімелеу, сипаттау, сахналау.
32. Оқыту қазақ тілінде емес сыныптарда оқылатын «Қазақ тілі» пәнінде оқылым дағдысын дамытуға ықпал ететін тапсырма үлгілері:
1) графикалық сызба арқылы «оқу»;
2) мәтіннен қажетті сөйлемді немесе сөзді тауып оқу;
3) сұрақтар қоя білу және жауап беру;
4) «көзбен оқы» ойыны арқылы оқу;
5) мәтіннен көркем, бейнелі сөздерді тауып оқу;
6) сөздік жұмысы (сөздің мағынасын түсіну);
7) мәнерлеп оқу;
8) рөлге бөліп оқу;
9) оқылған әңгіменің, ертегінің картасын жасау.
33. «Қазақ тілі» пәнінде жазылым дағдысын дамытуға ықпал ететін тапсырма үлгілері:
1) ақпаратты сурет және белгілер/пиктограммалар арқылы беру;
2) каллиграфиялық нормаларды сақтау;
3) сөздердің дұрыс жазылуын (орфографиялық нормаларды) меңгертуге арналған тапсырмалар орындау;
4) мәтіннен сөздерді, сөйлемдерді, қысқа үзінділерді көшіріп жаздыру;
5) мәтіндегі жазылуы қиын сөздерден сөздік құрастыру;
6) сөзден сөйлемдер, сөйлемдерден мәтін құрастырып жазу;
7) шағын хат жазу;
8) есте сақтау арқылы жазу;
9) байқағаны, ұнататын істері, ойындары туралы тірек суреттермен сөйлемдер, шағын мәтін құрастырып жазу;
10) сурет бойынша жазу;
11) өзі құрастырған мәтінін мұғалімнің көмегімен тексеру.

4. Оқу жетістіктерін бағалау тәсілдері

34. «Қазақ тілі» пәнін меңгеру нәтижелері критериалды бағалауды қолдану арқылы жүзеге асырылады.

35. Критериалды бағалау оқыту, оқу және бағалаудың өзара тығыз байланысында негізделген. Критериалды бағалау нәтижелері білім беру процессін тиімді жоспарлау және ұйымдастыру мақсатында пайдаланылады.

36. Критериалды бағалау қалыптастырушы және жиынтық бағалаудан тұрады.

37. Қалыптастырушы бағалау үздіксіз өткізіледі, оқушы мен оқытушы арасындағы кері байланысты қамтамасыз етеді және оқу процесін дер кезінде түзетуге мүмкіндік береді.

38. Жиынтық бағалау белгілі оқу мерзімінде оқу блогын оқып бітіргенде өткізіледі, оқушыларға кері байланысты қамтамасыз ету үшін, пән бойынша тоқсандық және жылдық бағаларды қою үшін колданылады.

5. «Қазақ тілі» пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

39. Оқу жүктемесінің бөлінуі:

1-кесте

Сынып	Апталық сағат саны	Жылдық сағат саны
1-сынып	2 сағат	66 сағат
2-сынып	2 сағат	68 сағат
3-сынып	3 сағат	102 сағат
4-сынып	3 сағат	102 сағат

40. Қазақ тілі пәнін оқыту процесі тыңдалым, оқылым, жазылым, айтылым әрекеттері арқылы ұйымдастырылады. Оқу процесінде жүйелі жүргізілетін сөздік жұмысы, әңгіме оқу, мәтінмен жұмыс жасау, өлеңдер жаттау, жағдаяттық тапсырмалар орындау, постерлермен жұмыс істеу, сахналық қойылым дайындау белсенді әдістерді қолдану барысында оқушылардың сөздік қоры жетілдіріледі. Бастауыш сыныптардағы қазақ тілі пәнін оқытуда оқушылардың жас ерекшеліктері мен қоршаған ортаны қабылдауға қатысты психологиялық жай-күйі ескеріледі.

41. Бастауыш мектептегі «Қазақ тілі» пәні бойынша оқушылардың білім, білік дағдыларына қойылатын талаптар «Шет тілін меңгерудің жалпы еуропалық құзыреті» (CEFR) деңгейлерін (A1, A2) негізге алып айқындалған және әр деңгейдің соңында күтілетін нәтижелер берілген.

42. Сабақ барысында әр түрлі (жеке, жұптық, топтық) жұмыс түрлерін ұйымдастыру үшін оқу кабинеттеріндегі жиһаздар орнын ауыстыруға қолайлы әрі жеңіл болуы қажет. Сондай-ақ, кітап сөрелері, стендтер және оқушы жұмыстарының көрмесіне арналған орын болуы міндетті.

43. «Қазақ тілі» пәнінің мазмұны:

1) бөлімшелерде оқу мақсаттары белгіленген, олар білім немесе түсінік, дағды немесе білік бойынша күтілетін нәтижелер түрінде берілген. Әрбір бөлімшенің ішінде мұғалімге өз жұмысын жоспарлауға, оқушылардың еңбегін бағалауға, оқытудың келесі кезеңі туралы ақпараттандыруға мүмкіндік беретін оқу мақсаттары бірізділікпен орналастырылған:

2-кесте

	1-4 сыныптар	
№	Бөлім (сөйлеу әрекетінің түрлері)	Дағдылар (бөлімшелер)
1	Тыңдалым	1.1 Тыңдалым тәсілдерін қолдану
		1.2 Сөздің лексикалық мағынасын түсіну
		1.3 Тыңдаған мәтіннің мазмұнын түсіну
		1.4 Мәтіндегі негізгі, қосалқы ақпараттарды түсіну
		1.5 Тыңдау-көру материалдарының мазмұнын түсіну
2	Айтылым	2.1 Сөздік қорды толықтыру
		2.2 Берілген тақырып бойынша ойын жеткізу
		2.3 Түрлі жағдаяттарда қарым-қатынасқа түсу (диалог) және Тілдік нормаларды қолдану
		2.4 Оқыған/тыңдаған материалды мазмұндау
		2.5 Тыңдау-көру материалдары негізінде сөйлем құрастыру
		2.6 Оқыған/тыңдаған материал бойынша өз көзқарасын білдіру
3	Оқылым	3.1 Оқу түрлерін қолдану
		3.2 Мәтіннің мазмұнын түсіну
		3.3 Мәтіннің жанры мен түрін анықтау
		3.4 Сұрақтар қоя білу және жауап беру
		3.5 Түрлі дереккөздерден қажетті ақпарат алу
4	Жазылым	4.1 Кейіпкердің атынан мәтін құрастырып жазу
		4.2 Тыңдаған/оқыған материалдың мазмұнын жазу
		4.3 Пунктуациялық нормаларды сақтау
		4.4 Каллиграфиялық нормаларды сақтау
5.	Тілдік нормаларды қолдану	5.1 Грамматикалық нормаларды сақтау
		5.2 Орфоэпиялық және орфографиялық нормаларды сақтау

2) бағдарламада оқу мақсаттары төрт саннан тұратын кодтық белгімен белгіленді. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сан сөйлеу әрекеттерінің ретін, төртінші сан оқу мақсатының реттік нөмірін көрсетеді. Мысалы, 1.2.1.1. кодында «1» - сынып; «2.1» - дағдылар; «1» - оқу мақсатының реттік нөмірі.

44. Оқыту мақсаттарының жүйесі:

1) 1-бөлім: «Тыңдалым»:

3-кесте

	Оқу мақсаттары			

Дағдылар	1 - с ы н ы п А1 деңгей бастапқы	2 - с ы н ы п А1 деңгей негізгі	3 - с ы н ы п А1 деңгей ілгерілеген	4 - с ы н ы п А2 деңгей бастапқы
1.1 Тыңдалым тәсілдерін қолдану	1.1.1.1 сөзді зейін қойып тыңдау, түсіну және оған сәйкес дұрыс әрекет ету (қимыл, ым-ишараны қолдану, іс-әрекет жасау)	2.1.1.1 ауызша тіл және тыңдау-көру материалын тыңдау және қарапайым сөйлемдерді түсініп қайталау	3.1.1.1 ауызша тіл және тыңдау-көру материалын тыңдау және түсіну, жеке сөйлемдердің мағынасын нақтылау үшін сұрақтар қою	4.1.1.1 ауызша тіл және тыңдау-көру материалын басқаша өзгертіп айту үшін тыңдау және түсіну
1.2 Сөздердің лексикалық мағынасын түсіну	1.1.2.1 күнделікті өмірде қолданылатын таныс сөздердің мағынасын түсіну	2.1.2.1 күнделікті өмірде қолданылатын таныс сөздерден құралған қарапайым сөйлемдердің мағынасын түсіну	3.1.2.1 күнделікті өмірде қолданылатын таныс сөздер және сөз тіркестерінен құралған шағын мәтіндердегі сөйлемдердің мазмұнын түсіну	4.1.2.1 бейтаныс сөздер мен сөз тіркестері бар мәтіннің мәнмәтінге қатысты мағынасын анықтап түсіну
1.3 Тыңдаған мәтіннің мазмұнын түсіну	1.1.3.1 тыңдаған мәтін мазмұны бойынша мұғалімнің көмегіменсұрақтарға жауап беру, сәйкес иллюстрация/суреттер/ сызбалар таңдау	2.1.3.1 тыңдаған мәтінге мұғалімнің көмегімениллюстрация/ суреттер/сызбалар таңдау және қарапайым сұрақтарға жауап беру	3.1.3.1 тыңдаған мәтіннің мазмұны бойынша сұрақтарға жауап беру және сюжеттің даму желісі бойынша иллюстрациялар орналастыру, кесте толтыру	4.1.3.1 мәтіннің мазмұны бойынша сұрақтарға жауап беру және түйінді тұстарын анықтау
1.4 Мәтіндегі негізгі, қосалқы ақпараттарды түсіну	1.1.4.1 мұғалімнің көмегімен тыңдаған материалдың кім/не туралы екенін түсіну	2.1.4.1 тыңдаған материалдың мазмұнын түсіну және кейіпкерлер мен оқиғалардың ретін анықтау	3.1.4.1 тыңдаған материал бойынша себеп- салдарының байланысын (негізгі ой , кейіпкерлер, оқиға) анықтау	4.1.4.1 тыңдаған материалдағы негізгі ойды анықтау
1.5 Тыңдау-көру материалдарының мазмұнын түсіну	1 . 1 . 5 . 1 қимыл-қозғалыс, сұрақ қою, қысқа жауап арқылы тыңдаған/ көрген мәтінді түсінгенін білдіру	2.1.5.1 тыңдау-көру материалындағы оқиғаларды түсіну, сұрақтар қою және сипаттау	3.1.5.1 тыңдау-көру материалдарындағы оқиғаларды түсіну, кейіпкерлері туралы сұрақтар қою және оларды сипаттау	4.1.5.1 тыңдау-көру материалының мазмұны бойынша негізгі ойды анықтауға жетелейтін сұрақтар қою және телебағдарлама үзіндісіндегі музыка, сөз және бейнелердің маңызын анықтау

2) 2 - б ө л і м « А й т ы л ы м » :

4-кесте

Дағдылар	Оқу мақсаттары			
	1 - с ы н ы п А1 деңгей бастапқы	2 - с ы н ы п А1 деңгей негізгі	3 - с ы н ы п А1 деңгей ілгерілеген	4 - с ы н ы п А2 деңгей бастапқы
2.1 Сөздік қорды толықтыру	1.2.1.1 сөйлеу барысында танысу, өзі туралы айту және затты сипаттау үшін сөздер мен сөз тіркестерін қолдану	2.2.1.1 сөйлеу барысында алған ақпарат бойынша сұраулы сөйлем құрастыру үшін сөздер мен сөз тіркестерін қолдану	3.2.1.1 сөйлеу барысында мәтін тақырыбына сәйкес сөздерді қолдану	4.2.1.1 әңгімені өрбіту үшін қажетті сөздерді қолдану

2.2 Берілген тақырып бойынша ойын жеткізу	1.2.2.1 сурет бойынша 2-3 сөйлеммен өз ойын білдіру	2.2.2.1 сюжетті сурет негізінде өз ойын айту	3.2.2.1 мұғалім ұсынған тақырып негізінде өз ойын айту	4.2.2.1 басталған мәтінді өз ойынша аяқтау
2.3 Түрлі жағдаяттарда қарым-қатынасқа түсу (диалог) және Тілдік нормаларды қолдану	1.2.3.1 сұхбаттасының не туралы айтқанын түсіну және тілдік нормаларды сақтай отырып, түрлі тәсілдермен жауап беру	2.2.3.1 тілдік нормаларды сақтай отырып, белгілі бір тақырыптағы әңгімеге қатысу және сұхбаттасының не туралы айтқанын түсіну	3.2.3.1 белгілі тақырыптағы әңгімеге қатысу және сұхбаттасын түсіну және олардың ойын толықтыру	4.2.3.1 белгілі тақырыптағы әңгімеге қатысу, сұхбаттасын түсіну және оның сөзін нақтылау, анықтау, өз сөзімен айтып беру
2.4 Оқыған/ тыңдаған материалды мазмұндау	1.2.4.1 шағын мәтінді/ қарапайым оқиғаларды мазмұндау	2.2.4.1 оқиға желісін сақтай отырып, таныс сөздерді қолдану арқылы шынайы және ойдан құрастырылған оқиғаларды баяндау	3.2.4.1 өзінің жоспар/ жазбаларын қолдана отырып, оқиғалар/ әңгімелерді өз сөзімен айтып беру	4.2.4.1 тыңдаушыны еліктіру мақсатында оқиғалар/әңгімелерді дәлме-дәл айтып беру
2.5 Тыңдау-көру материалдары негізінде ойын айту	1.2.5.1 қысқа фильмдер мен тыңдалым материалдарының сюжетін өз сөзімен суреттеу	2.2.5.1 фильмдер мен тыңдалым материалындағы сөйлемдерді қолданып, сюжетті суреттеу	3.2.5.1 фильмдер мен тыңдалым материалындағы оқиғаларды өмірдегі жағдайлармен салыстырып суреттеу	4.2.5.1 фильмдер мен тыңдалым материалдарындағы оқиғаларға өзінің көзқарасын білдіру
2.6 Оқылған/ тыңдаған материал бойынша ой-пікір білдіру	1.2.6.1 тыңдаған/ оқыған материал туралы өзінің қарапайым пікірін (келісемін/келіспеймін, ұнайды/ұнамайды) айту	2.2.6.1 салыстыру негізінде ақпарат, кейіпкер, оқиға туралы қарапайым ой-пікірін (мен... ойлаймын, мен... санаймын) айту	3.2.6.1 тыңдаған/ оқыған материал бойынша өз көзқарасын (маған... сияқты, маған... тәрізді) айту	4.2.6.1 тыңдаған/оқыған материал бойынша өз көзқарасын (менің ойымша…,… деп ойлаймын) дәлелдеу

3) 3-бөлім «Оқылым»:

5-кесте

Дағдылар	Оқу мақсаттары			
	1-сынып А1 деңгей бастапқы	2-сынып А1 деңгей негізгі	3-сынып А1 деңгей ілгерілеген	4-сынып А2 деңгей бастапқы
3.1 Оқу түрлерін қолдану	1.3.1.1 таныс сөздерді тұтас оқу	2.3.1.1 мәтінді мәнерлеп оқу	3.3.1.1 оқу түрлерін қолдана отырып, мәтінді немесе оның бөлімдерін мәнерлеп оқу (шолып танысу, рөлге бөліп оқу)	4.3.1.1 оқу түрлерін қолдана отырып, мәтін немесе оның бөлімдерін (рөлге бөліп оқу, теріп оқу) мәнерлеп оқу
3.2 Мәтіннің мазмұнын түсіну	1.3.2.1 мәтіндегі таныс сөздердің мағынасын түсіну	2.3.2.1 таныс сөздерден құрастырылған қарапайым сөйлемдердің мағынасын түсіну	3.3.2.1 таныс сөздер мен сөз тіркестерінен құрастырылған шағын мәтіннің түйінді тұсын түсіну	4.3.2.1 бейтаныс сөздер кездесетін шағын мәтіннің түйінді тұсын түсіну
3.3 Мәтіннің жанрлары мен	1.3.3.1 мәтіннің жанрын (өлең, ертегі,	2.3.3.1 мәтіннің жанрын (өлең, ертегі, жұмбақ, әңгіме) ажырату	3.3.3.1 мәтіннің жанрын (өлең, жұмбақ, ертегі, әңгіме және мақал-мәтелдер)	4.3.3.1 мәтіннің жанрын(өлең, жұмбақ, ертегі, әңгіме, мақал-мәтелдерді және жаңылтпаштарды)

түрлерін анықтау	жұмбақ, жаңылтпаш, санамақ) ажырату		ажырату, әңгімелеу/ сипаттау мәтінін анықтау	ажырату, пайымдау мәтінін анықтау
3.4 Сұрақтар мен жауаптар құрастыру	1.3.4.1 мұғалімнің көмегімен мәтін немесе иллюстрация бойынша қарапайым сұрақтар (кім? не? қандай? қанша ?) қою	2.3.4.1 мәтіннің мазмұны бойынша қарапайым сұрақтар құрастыру және оған жауап беру	3.3.4.1 мәтін мазмұны мен кейіпкерлерінің іс-әрекеті туралы нақтысұрақтар (қандай? қай? қашан? қайда?) құрастыру және оған жауап беру	4.3.4.1 мәтін мазмұнын және кейіпкерлердің іс-әрекетін бағалайтын сұрақтар (неліктен? не үшін?) құрастыру және оған жауап беру
3.5 Түрлі дереккөздерден қажетті ақпаратты алу	1.3.5.1 мұғалімнің көмегімен иллюстрациялы шағын мәтіннен қажетті ақпаратты табу	2.3.5.1 мұғалімнің көмегімен сөздік, анықтамалықтардан қажетті ақпаратты табу	3.3.5.1 сөздіктер мен анықтамалықтардан қажетті ақпаратты іздеу жолын білу және табу	4.3.5.1 қажетті ақпараттарды табу үшін түрлі дереккөздерді (сөздіктер, инфографикалар , энциклопедиялар, ғаламтор) қолдана білу

4) 4 - б ө л і м « Ж а з ы л ы м » :

6-кесте

Дағдылар	Оқу мақсаттары			
	1 - с ы н ы п А1 деңгей бастапқы	2 - с ы н ы п А1 деңгей негізгі	3 - с ы н ы п А1 деңгей ілгерілеген	4 - с ы н ы п А2 деңгей бастапқы
4.1 Кейіпкердің атынан мәтін құрастырып жазу	1.4.1.1 суретте берілген заттардың сынын білдіретін сөздерді жазу	2.4.1.1 заттың сынын білдіретін сөздерді қолдана отырып, берілген иллюстрация бойынша өзара байланысқан сөйлем жазу	3.4.1.1 тақырыпқа сәйкес сөздерді қолдана отырып, берілген иллюстрация бойынша өзара байланысқан сөйлем жазу	4.4.1.1 оқиғаларды сурет (комикс) түрінде ұсыну
4.2 Тыңдаған/ оқыған материалдың мазмұнын жазу	1.4.2.1 мұғалімнің көмегімен оқыған немесе тыңдаған/ тыңдау-көру материалдары бойынша заттардың таныс атауларын жазу	2.4.2.1 мұғалімнің көмегімен оқыған немесе тыңдаған/ тыңдау-көру материалдары бойыншасөз тіркестерін жазу	3.4.2.1 мұғалімнің көмегімен оқыған немесе тыңдаған/ тыңдау-көру материалдары бойыншақысқа жазбалар жазу	4.4.2.1 мұғалімнің көмегімен оқыған немесе тыңдаған/ тыңдау-көру материалдары бойыншашағын мәтін жазу
4 . 3 Пунктуациялық нормаларды сақтау		2.4.3.1 мұғалімнің көмегімен жай сөйлемнің соңында қойылатын тыныс белгілерін қолдану	3.4.3.1 өз бетінше жай сөйлемнің соңында қойылатын тыныс белгілерін қолдану	4.4.3.1 шағын мәтін құрастыруда сөйлемнің тиісті тыныс белгілерін қолдану
4 . 4 Каллиграфиялық нормаларды сақтау	1.4.4.1 бас әріптер мен кіші әріптерді санитарлық-гигиеналық талаптарға сәйкес бір-бірімен дұрыс байланыстырып, анық, айқын жазу	2.4.4.1 бас әріптер мен кіші әріптердің биіктігін, енін, көлбеулігін және олардың байланысын сақтап жазу	3.4.4.1 кең жолды дәптерге бас әріптер мен кіші әріптердің биіктігін, енін, көлбеулігін және олардың байланысын сақтап жазу, каллиграфиялық дағдыларын дамыту	4.4.4.1 бас әріптер мен кіші әріптердің биіктігін, енін, көлбеулігін және олардың байланысын сақтап жазу және каллиграфиялық дағдыларын жетілдіру

5) 5-бөлім «Тілдік нормаларды қолдану»:

7-кесте

Дағдылар	Оқу мақсаттары			
	1 - сынып А1 деңгей бастапқы	2 - сынып А1 деңгей негізгі	3 - сынып А1 деңгей ілгерілеген	4 - сынып А2 деңгей бастапқы
5 . 1 Грамматикалық нормаларды сақтау (термин сөздерді қолданбау)	1.5.1.1 мұғалімнің көмегімен заттың атын /сынын/санын/ іс-қимылын білдіретін сөздерді ауызша тілде қолдану	2.5.1.1 мұғалімнің көмегімен заттың атын/ сынын/санын/ іс-қимылын білдіретін сөздерді ауызша және жазбаша тілде қолдану	3.5.1.1 мұғалімнің көмегімен заттың атын/ сынын/санын/ іс-қимылын білдіретін сөздер мен көмекші сөздердің мағынасын ажырату, ауызша және жазбаша тілде қолдану	4.5.1.1 заттың атын/сынын/ санын/іс-қимылын білдіретін сөздер мен көмекші сөздердің мағынасын түсіну, ажырату, ауызша және жазбаша тілде қолдану
	1.5.1.2 мұғалімнің көмегімен көптік/ тәуелдік/ жіктік /септік жалғауларын ауызша тілде қолдану	2.5.1.2 сөйлеу барысында көптік/ тәуелдік/ жіктік /септік жалғауларын қолдану	3.5.1.2 көптік/тәуелдік/ жіктік /септік жалғауларын ауызша тілде және жазбаша тілде қолдану	4.5.1.2 көптік/тәуелдік/ жіктік /септік жалғауларын ауызша тілде және жазбаша тілде еркін қолдану
	1.5.1.3 сөйлеу барысында мұғалім көмегімен етістіктің шақтарын; бұйрық рай; болымсыз етістікті қолдану	2.5.1.3 сөйлеу барысында етістіктің шақтарын; бұйрық рай; болымсыз етістікті қолдану	3.5.1.3 сөйлеу барысында есімше түрлерін, тұйық етістіктерді қолдану	4.5.1.3сөйлеу барысында түрлі қимыл-әрекетті білдіретін сөздерді (есімше , көсемше, рай) қолдану
	1.5.1.4 мұғалімнің көмегімен сөйлеу барысында сілтеу есімдіктерін дұрыс қолдану	2.5.1.4мұғалім көмегімен сөйлеу барысында есімдіктерді (сілтеу, сұрау есімдіктерін) қолдану	3.5.1.4 мұғалім көмегімен жіктеу есімдіктерінің септелуін және септеулік шылауларды ауызша тілде қолдану	4.5.1.4 жіктеу есімдіктерінің септелуін және септеулік шылауларды ауызша және жазбаша тілде қолдану
	1.5.1.5 мұғалім көмегімен сөйлемдегі сөздердің орын тәртібін сақтап құрастыру	2.5.1.5 сөйлемдегі сөздердің орын тәртібін сақтап жай сөйлем құрастыру	3.5.1.5 сөйлемдегі сөздердің орын тәртібін сақтап жай сөйлем және мұғалімнің көмегімен құрмалас сөйлем құрастыру	4.5.1.5 сөйлемдегі сөздердің орын тәртібін сақтап жай және құрмалас сөйлем құрастыру
		2.5.1.6 мұғалім көмегімен айтылу мақсатына қарай сөйлем түрлерін (хабарлы, сұраулы, лепті) ажырату	3.5.1.6 айтылу мақсатына қарай сөйлем түрлерін (хабарлы, сұраулы, лепті) ажырату және құрастыру	4.5.1.6 сөйлем түрлерін (хабарлы, сұраулы, лепті) бір түрден екінші түрге айналдыру
	1.5.2.1 әріп пен дыбысты ажырата білу, төл дыбыстарды дұрыс айту	2.5.2.1 мұғалімнің көмегімен айтылуы мен жазылуында айырмашылығы жоқ сөздерді дұрыс айту және жазу	3.5.2.1 жаңа сөздерді орфоэпиялық және орфографиялық сөздіктер көмегімен қатесіз дұрыс жазу және айту	4.5.2.1 айтылуы мен жазылуында айырмашылығы бар сөздерді мұғалім көмегімен дұрыс жазу және айту

5 . 2 Орфоэпиялық және орфографиялық нормаларды сақтау	1.5.2.2 мұғалімнің көмегімен ә, ө, ү, ұ, і, ң, қ, ғ, h әріптері кездесетін сөздерді дұрыс айту және жазу	2.5.2.2 ә, ө, ү, ұ, і, ң, қ, ғ, h әріптері кездесетін сөздерді дұрыс айту және жазу	3.5.2.2 дауыссыз б-п, қ-ғ, к-г дыбыстары кездесетін сөздерді дұрыс айту және емлесін сақтап жазу	4.5.2.2 сөзге қосымшалар жалғау кезінде үндестік заңын ескеріп айту және жазу
	1.5.2.3 мұғалімнің көмегімен бас әріппен жазылатын сөздерді (кісі есімдері, жер-су атаулары, үй жануарларына берілген ат) ажырату			

45. Ұзақ мерзімді жоспар:

1) 1-сынып:

8-кесте

Ортақ тақырыптар	Сөйлеу әрекеттерінің түрлері	Дағдылар	Оқу мақсаттары
1-тоқсан			
1. Өзім туралы 2. Менің мектебім	Тыңдалым	1.1 Тыңдалым тәсілдерін қолдану	1.1.1.1 сөзді зейін қойып тыңдау, түсіну және оған сәйкес дұрыс әрекет ету (қимыл, ым-ишараны қолдану, іс-әрекет жасау)
		1.2 Сөздердің лексикалық мағынасын түсіну	1.1.2.1 күнделікті өмірде қолданылатын таныс сөздердің мағынасын түсіну
		1.3 Тыңдаған мәтіннің мазмұнын түсіну	1.1.3.1 тыңдаған мәтін мазмұны бойынша мұғалімнің көмегіменсұрақтарға жауап беру, сәйкес иллюстрация/суреттер/сызбалар таңдау
	Айтылым	2.1 Сөздік қорды толықтыру	1.2.1.1 сөйлеу барысында танысу, өзі туралы айту және затты сипаттау үшін сөздер мен сөз тіркестерін қолдану
		2.3 Түрлі жағдаяттарда қарым-қатынасқа түсу (диалог) және тілдік нормаларды сақтау	1.2.3.1 сұхбаттасының не туралы айтқанын түсіну және тілдік нормаларды сақтай отырып, түрлі
		2.6 Оқылған/тыңдаған материал бойынша пайымдама жасау	1.2.6.1 тыңдаған/оқыған материал туралы өзінің қарапайым пайымдама (келісемін/келіспеймін, ұнайды/ұнамайды) жасау
	Оқылым	3.1 Оқу түрлерін қолдану	1.3.1.1 таныс сөздерді тұтас оқу
		3.3 Мәтіннің жанрлары мен түрлерін анықтау	1.3.3.1 мәтіннің жанрын (өлең, ертегі, жұмбақ, жаңылтпаш, санамақ) ажырату
		3.2Мәтіннің мазмұнын түсіну	1.3.2.1 мәтіндегі таныс сөздердің мағынасын түсіну
	Жазылым	4.1 Кейіпкердің атынан мәтін құрастырып жазу	1.4.1.1 суретте берілген заттардың сынын білдіретін сөздерді жазу
	Тілдік нормаларды қолдану	5.1 Грамматикалық нормаларды сақтау (термин сөздерді қолданбау)	1.5.1.2 мұғалімнің көмегімен көптік/тәуелдік/ жіктік /септік жалғауларын ауызша тілде қолдану

2-тоқсан			
3. Менің отбасым және достарым 4. Бізді қоршаған әлем	Тыңдалым	1.2 Сөздердің лексикалық мағынасын түсіну	1.1.2.1 күнделікті өмірде қолданылатын таныс сөздердің мағынасын түсіну
		1.4 Мәтіндегі негізгі, қосалқы ақпараттарды түсіну	1.1.4.1 мұғалімнің көмегімен тыңдаған материалдың кім/не туралы екенін түсіну
		1.5 Тыңдау-көру материалдарының мазмұнын түсіну	1.1.5.1 қимыл-қозғалыс, сұрақ қою, қысқа жауап арқылы тыңдаған/көрген мәтінді түсінгенін білдіру
	Айтылым	2.2 Берілген тақырып бойынша ойын жеткізу	1.2.2.1 сурет бойынша 2-3 сөйлеммен өз ойын білдіру
		2.3 Түрлі жағдаяттарда қарым-қатынасқа түсу (диалог) жәнеТілдік нормаларды қолдану	1.2.3.1 сұхбаттасының не туралы айтқанын түсіну және тілдік нормаларды сақтай отырып, түрлі тәсілдермен жауап беру
		2.5 Тыңдау-көру материалдары негізінде ойын айту	1.2.5.1 қысқа фильмдер мен тыңдалым материалдарының сюжетін өз сөзімен суреттеу
		2.6 Оқылған/тыңдаған материал бойынша пайымдама жасау	1.2.6.1 тыңдаған/оқыған материал туралы өзінің қарапайым пайымдама (келісемін/келіспеймін, ұнайды/ұнамайды) жасау
	Оқылым	3.1 Оқу түрлерін қолдану	1.3.1.1 таныс сөздерді тұтас оқу
		3.2 Мәтіннің мазмұнын түсіну	1.3.2.1 мәтіндегі таныс сөздердің мағынасын түсіну
		3.3 Мәтіннің жанрлары мен түрлерін анықтау	1.3.3.1 мәтіннің жанрын (өлең, ертегі, жұмбақ, жаңылтпаш, санамақ) ажырату
		3.4 Сұрақтар мен жауаптар құрастыру	1.3.4.1 мұғалімнің көмегімен мәтін немесе иллюстрация бойынша қарапайым сұрақтар (кім? не ? қандай? қанша?) қою
	Жазылым	4.1 Кейіпкердің атынан мәтін құрастырып жазу	1.4.1.1 суретте берілген заттардың сынын білдіретін сөздерді жазу
		4.4 Каллиграфиялық нормаларды сақтау	1.4.4.1 бас әріптер мен кіші әріптерді санитарлық-гигиеналық талаптарға сәйкес бір-бірімен дұрыс байланыстырып, анық, айқын жазу
	Тілдік нормаларды қолдану	5.1 Грамматикалық нормаларды сақтау (термин сөздерді қолданбау)	1.5.1.2 мұғалімнің көмегімен көптік/тәуелдік/ жіктік /септік жалғауларын ауызша тілде қолдану
			1.5.1.3 сөйлеу барысында мұғалім көмегімен етістіктің шақтарын; бұйрық рай; болымсыз етістікті қолдану
			1.5.1.4 мұғалімнің көмегімен сөйлеу барысында сілтеу есімдіктерін дұрыс қолдану
			1.5.1.5 мұғалім көмегімен сөйлемдегі сөздердің орын тәртібін сақтап құрастыру
3-тоқсан			
		1.2 Сөздердің лексикалық мағынасын түсіну	1.1.2.1 күнделікті өмірде қолданылатын таныс сөздердің мағынасын түсіну

5. Саяхат 6. Салт-дәстүр және ауыз әдебиеті	Тыңдалым	1.4 Мәтіндегі негізгі, қосалқы ақпараттарды түсіну	1.1.4.1 мұғалімнің көмегімен тыңдаған материалдың кім/не туралы екенін түсіну
		1.5 Тыңдау-көру материалдарының мазмұнын түсіну	1.1.5.1 қимыл-қозғалыс, сұрақ қою, қысқа жауап арқылы тыңдаған/көрген мәтінді түсінгенін білдіру
	Айтылым	2.2 Берілген тақырып бойынша ойын жеткізу	1.2.2.1 сурет бойынша 2-3 сөйлеммен өз ойын білдіру
		2.3 Түрлі жағдаяттарда қарым-қатынасқа түсу (диалог) және тілдік нормаларды қолдану	1.2.3.1 сұхбаттасының не туралы айтқанын түсіну және тілдік нормаларды сақтай отырып, түрлі тәсілдермен жауап беру
		2.4 Оқыған/тыңдаған материалды мазмұндау	1.2.4.1 шағын мәтінді/ қарапайым оқиғаларды мазмұндау
	Оқылым	3.3 Мәтіннің жанрлары мен түрлерін анықтау	1.3.3.1 мәтіннің жанрын (өлең, ертегі, жұмбақ, жаңылтпаш, санамақ) ажырату
		3.4 Сұрақтар мен жауаптар құрастыру	1.3.4.1 мұғалімнің көмегімен мәтін немесе иллюстрация бойынша қарапайым сұрақтар (кім? не ? қандай? қанша?) қою
		3.5 Түрлі дереккөздерден қажетті ақпаратты алу	1.3.5.1 мұғалімнің көмегімен иллюстрациялы шағын мәтіннен қажетті ақпаратты табу
	Жазылым	4.1 Кейіпкердің атынан мәтін құрастырып жазу	1.4.1.1 суретте берілген заттардың сынын білдіретін сөздерді жазу
		4.2 Тыңдаған/оқыған материалдың мазмұнын жазу	1.4.2.1 мұғалімнің көмегімен оқыған немесе тыңдаған/ тыңдау-көру материалдары бойынша заттардың таныс атауларын жазу
		4.4 Каллиграфиялық нормаларды сақтау	1.4.4.1 бас әріптер мен кіші әріптерді санитарлық-гигиеналық талаптарға сәйкес бір-бірімен дұрыс байланыстырып, анық, айқын жазу
	Тілдік нормаларды қолдану	5.1 Грамматикалық нормаларды сақтау (термин сөздерді қолданбау)	1.5.1.1 мұғалімнің көмегімен заттың атын/сынын/ іс-қимылын білдіретін сөздерді ауызша тілде қолдану
			1.5.1.3 сөйлеу барысында мұғалім көмегімен етістіктің шақтарын; бұйрық рай; болымсыз етістікті қолдану
			1.5.1.4 мұғалімнің көмегімен сөйлеу барысында сілтеу есімдіктерін дұрыс қолдану
			1.5.1.5 мұғалім көмегімен сөйлемдегі сөздердің орын тәртібін сақтап құрастыру
		5.2 Орфоэпиялық және орфографиялық нормаларды сақтау	1.5.2.1 әріп пен дыбысты ажырата білу, төл дыбыстарды дұрыс айту
			1.5.2.2 мұғалімнің көмегімен ә, ө, ү, ұ, і, ң, қ, ғ, h әріптері кездесетін сөздерді дұрыс айту және жазу
			1.5.2.3 мұғалімнің көмегімен бас әріппен жазылатын сөздерді (адамдардың есімдерін, жер-су аттарын, үй жануарларына берілген атауларды) дұрыс жазу
4 тоқсан			

7. Тағам және сусын 8. Дені саудың – жаны сау	Тыңдалым	1.2 Сөздердің лексикалық мағынасын түсіну	1.1.2.1 күнделікті өмірде қолданылатын таныс сөздердің мағынасын түсіну
		1.3 Тыңдаған мәтіннің мазмұнын түсіну	1.1.3.1 тыңдаған мәтін мазмұны бойынша мұғалімнің көмегімен сұрақтарға жауап беру, сәйкес иллюстрация/суреттер/сызбалар таңдау
	Айтылым	2.4 Оқыған/тыңдаған материалды мазмұндау	1.2.4.1 шағын мәтінді/ қарапайым оқиғаларды мазмұндау
		2.5 Тыңдау-көру материалдары негізінде ойын айту	1.2.5.1 қысқа фильмдер мен тыңдалым материалдарының сюжетін өз сөзімен суреттеу
	Оқылым	3.1 Оқу түрлерін қолдану	1.3.1.1 таныс сөздерді тұтас оқу
		3.2 Мәтіннің мазмұнын түсіну	1.3.2.1 мәтіндегі таныс сөздердің мағынасын түсіну
		3.5 Түрлі дереккөздерден қажетті ақпаратты алу	1.3.5.1 мұғалімнің көмегімен иллюстрациялы шағын мәтіннен қажетті ақпаратты табу
	Жазылым	4.1 Кейіпкердің атынан мәтін құрастырып жазу	1.4.1.1 суретте берілген заттардың сынын білдіретін сөздерді жазу
		4.2 Тыңдаған/оқыған материалдың мазмұнын жазу	1.4.2.1 мұғалімнің көмегімен оқыған немесе тыңдаған/ тыңдау-көру материалдары бойынша заттардың таныс атауларын жазу
	Тілдік нормаларды қолдану	5.1 Грамматикалық нормаларды сақтау (термин сөздерді қолданбау)	1.5.1.3 сөйлеу барысында мұғалім көмегімен етістіктің шақтарын; бұйрық рай; болымсыз етістікті қолдану
			1.5.1.4 мұғалімнің көмегімен сөйлеу барысында сілтеу есімдіктерін дұрыс қолдану
			1.5.1.5 мұғалім көмегімен сөйлемдегі сөздердің орын тәртібін сақтап құрастыру
		5.2 Орфоэпиялық және орфографиялық нормаларды сақтау	1.5.2.1 әріп пен дыбысты ажырата білу, төл дыбыстарды дұрыс айту
			1.5.2.2 мұғалімнің көмегімен ә, ө, ү, ұ, і, ң, қ, ғ, h әріптері кездесетін сөздерді дұрыс айту және жазу

2) 2 - с ы н ы п :

9-кесте

Ортақ тақырыптар	Сөйлеу әрекеттерінің түрлері	Дағдылар	Оқу мақсаттары
1-тоқсан			
	Тыңдалым	1.1 Тыңдалым тәсілдерін қолдану	2.1.1.1 ауызша тіл және тыңдау-көру материалын тыңдау және қарапайым сөйлемдерді түсініп қайталау
		1.2 Сөздердің лексикалық мағынасын түсіну	2.1.2.1 күнделікті өмірде қолданылатын таныс сөздерден құралған қарапайым сөйлемдердің мағынасын түсіну
		1.3 Тыңдаған мәтіннің мазмұнын түсіну	2.1.3.1 тыңдаған мәтінге мұғалімнің көмегімен иллюстрация/суреттер/сызбалар таңдау және қарапайым сұрақтарға жауап беру

1. Өзім туралы	Айтылым	2.1 Сөздік қорды толықтыру	2.2.1.1 сөйлеу барысында алған ақпарат бойынша сұраулы сөйлем құрастыру үшін сөздер мен сөз тіркестерін қолдану
		2.2 Берілген тақырып бойынша ойын жеткізу	2.2.2.1 сюжетті сурет негізінде өз ойын айту
		2.3 Түрлі жағдаяттарда қарым-қатынасқа түсу (диалог) және тілдік нормаларды сақтау	2.2.3.1 тілдік нормаларды сақтай отырып, белгілі бір тақырыптағы әңгімеге қатысу және сұхбаттасының не туралы айтқанын түсіну
2. Менің отбасым және достарым	Оқылым	3.1 Оқу түрлерін қолдану	2.3.1.1 мәтінді мәнерлеп және қатесіз дауыстап оқу
		3.2 Мәтіннің мазмұнын түсіну	2.3.2.1 таныс сөздерден құрастырылған қарапайым сөйлемдердің мағынасын түсіну
		3.4 Сұрақтар мен жауаптар құрастыру	2.3.4.1 мәтіннің мазмұны бойынша қарапайым сұрақтар құрастыру және оған жауап беру
	Жазылым	4.1 Кейіпкердің атынан мәтін құрастырып жазу	2.4.1.1 заттың сынын білдіретін сөздерді қолдана отырып, берілген иллюстрация бойынша өзара байланысқан сөйлем жазу
		4.3 Пунктуациялық нормаларды сақтау	2.4.3.1 мұғалімнің көмегімен жай сөйлемнің соңында қойылатын тыныс белгілерін қолдану
	Тілдік нормаларды қолдану	5.1 Грамматикалық нормаларды сақтау (термин сөздерді қолданбау)	2.5.1.1 мұғалімнің көмегімен заттың атын/сынын/ санын/іс-қимылын білдіретін сөздерді ауызша және жазбаша тілде қолдану
			2.5.1.2 сөйлеу барысында көптік/тәуелдік/ жіктік / септік жалғауларын қолдану
			2.5.1.3 сөйлеу барысында етістіктің шақтарын; бұйрық рай; болымсыз етістікті қолдану
2-тоқсан			
3. Менің мектебім	Тыңдалым	1.2 Сөздердің лексикалық мағынасын түсіну	2.1.2.1 күнделікті өмірде қолданылатын таныс сөздерден құралған қарапайым сөйлемдердің мағынасын түсіну
		1.3 Тыңдаған мәтіннің мазмұнын түсіну	2.1.3.1 тыңдаған мәтінге мұғалімнің көмегімен иллюстрация/суреттер/сызбалар таңдау және қарапайым сұрақтарға жауап беру
		1.5 Тыңдау-көру материалдарының мазмұнын түсіну	2.1.5.1 тыңдау-көру материалындағы оқиғаларды түсіну, сұрақтар қою және сипаттау
	Айтылым	2.1 Сөздік қорды толықтыру	2.2.1.1 сөйлеу барысында алған ақпарат бойынша сұраулы сөйлем құрастыру үшін сөздер мен сөз тіркестерін қолдану
		2.2 Берілген тақырып бойынша ойын жеткізу	2.2.2.1 сюжетті сурет негізінде өз ойын айту
		2.5 Тыңдау-көру материалдары негізінде ойын айту	2.2.5.1 фильмдер мен тыңдалым материалындағы сөйлемдерді қолданып, сюжетті суреттеу
		2.6 Оқылған/тыңдаған материал бойынша ой-пікір білдіру	2.2.6.1 салыстыру негізінде ақпарат, кейіпкер, оқиға туралы қарапайым ой-пікірін (мен... ойлаймын, мен. .. санаймын) айту
		3.1 Оқу түрлерін қолдану	1.3.1.1 таныс сөздерді тұтас оқу

4. Туған өлкем	Оқылым	3.3 Мәтіннің жанрлары мен түрлерін анықтау	2.3.3.1 мәтіннің жанрын (өлең, ертегі, жұмбақ, әңгіме) ажырату
		3.5 Түрлі дереккөздерден қажетті ақпаратты алу	2.3.5.1 мұғалімнің көмегімен сөздік, анықтамалықтардан қажетті ақпаратты табу
	Жазылым	4.2 Тыңдаған/оқыған материалдың мазмұнын жазу	2.4.2.1 мұғалімнің көмегімен оқыған немесе тыңдаған/ тыңдау-көру материалдары бойыншасөз тіркестерін жазу
		4.4 Каллиграфиялық нормаларды сақтау	2.4.4.1 бас әріптер мен кіші әріптердің биіктігін, енін, көлбеулігін және олардың байланысын сақтап жазу
	Тілдік нормаларды қолдану	5.1 Грамматикалық нормаларды сақтау (термин сөздерді қолданбау)	2.5.1.1 мұғалімнің көмегімен заттың атын/сынын/ санын/іс-қимылын білдіретін сөздерді ауызша және жазбаша тілде қолдану
			2.5.1.5 сөйлемдегі сөздердің орын тәртібін сақтап жай сөйлем құрастыру
			2.5.1.6 мұғалім көмегімен айтылу мақсатына қарай сөйлем түрлерін (хабарлы, сұраулы, лепті) ажырату
		5.2 Орфоэпиялық және орфографиялық нормаларды сақтау	2.5.2.2 ә, ө, ү, ұ, і, ң, қ, ғ, h әріптері кездесетін сөздерді дұрыс айту және жазу
3-тоқсан			
5. Дені саудың – жаны сау	Тыңдалым	1.1 Тыңдалым тәсілдерін қолдану	2.1.1.1 ауызша тіл және тыңдау-көру материалын тыңдау және қарапайым сөйлемдерді түсініп қайталау
		1.4 Мәтіндегі негізгі, қосалқы ақпараттарды түсіну	2.1.4.1 тыңдаған материалдың мазмұнын түсіну және кейіпкерлер мен оқиғалардың ретін анықтау
		1.5 Тыңдау-көру материалдарының мазмұнын түсіну	2.1.5.1 тыңдау-көру материалындағы оқиғаларды түсіну және сипаттау
	Айтылым	2.3 Түрлі жағдаяттарда қарым-қатынасқа түсу (диалог) және тілдік нормаларды сақтау	2.2.3.1 тілдік нормаларды сақтай отырып, белгілі бір тақырыптағы әңгімеге қатысу және сұхбаттасының не туралы айтқанын түсіну
		2.4 Оқыған/тыңдаған материалды мазмұндау	2.2.4.1 оқиға желісін сақтай отырып, таныс сөздерді қолдану арқылы шынайы және ойдан құрастырылған оқиғаларды баяндау
		2.5 Тыңдау-көру материалдары негізінде ойын айту	2.2.5.1 фильмдер мен тыңдалым материалындағы сөйлемдерді қолданып, сюжетті суреттеу
		2.6 Оқылған/тыңдаған материал бойынша ой-пікір білдіру	2.2.6.1 салыстыру негізінде ақпарат, кейіпкер, оқиға туралы қарапайым ой-пікірін (мен... ойлаймын, мен. .. санаймын) айту
	Оқылым	3.1 Оқу түрлерін қолдану	2.3.1.1 мәтінді мәнерлеп және дауыстап оқу
		3.3 Мәтіннің жанрлары мен түрлерін анықтау	2.3.3.1 мәтіннің жанрын (өлең, ертегі, жұмбақ, әңгіме) анықтау
		3.4 Сұрақтар мен жауаптар құрастыру	2.3.4.1 мәтіннің мазмұны бойынша қарапайым сұрақтар құрастыру және оған жауап беру

6. Салт-дәстүр және ауыз әдебиеті		3.5 Түрлі дереккөздерден қажетті ақпаратты алу	2.3.5.1 мұғалімнің көмегімен сөздік, анықтамалардан қажетті ақпаратты табу
	Жазылым	4.1 Кейіпкердің атынан мәтін құрастырып жазу	2.4.1.1 заттың сынын білдіретін сөздерді қолдана отырып, берілген иллюстрация бойынша өзара байланысқан сөйлем жазу
		4.2 Тыңдаған/оқыған материалдың мазмұнын жазу	2.4.2.1 мұғалімнің көмегімен оқыған немесе тыңдаған тыңдау-көру материалдары бойыншасөз тіркестерін жазу
		4.4 Каллиграфиялық нормаларды сақтау	2.4.4.1 бас әріптер мен кіші әріптердің биіктігін, енін, көлбеулігін және олардың байланысын сақтап жазу
	Тілдік нормаларды қолдану	5.1 Грамматикалық нормаларды сақтау (термин сөздерді қолданбау)	2.5.1.2 сөйлеу барысында көптік/тәуелдік/ жіктік / септік жалғауларын қолдану
			2.5.1.3 сөйлеу барысында етістіктің шақтарын; бұйрық рай; болымсыз етістікті қолдану
			2.5.1.4 мұғалім көмегімен сөйлеу барысында есімдіктерді (сілтеу, сұрау есімдіктерін) қолдану
			2.5.1.5 сөйлемдегі сөздердің орын тәртібін сақтап жай сөйлем құрастыру
		5.2 Орфоэпиялық және орфографиялық нормаларды сақтау	2.5.2.2 ә, ө, ү, ұ, і, ң, қ, ғ, h әріптері кездесетін сөздерді дұрыс айту және жазу
4-тоқсан			
7. Қоршаған орта 8. Саяхат	Тыңдалым	1.2 Сөздердің лексикалық мағынасын түсіну	2.1.2.1 күнделікті өмірде қолданылатын таныс сөздерден құралған қарапайым сөйлемдердің мағынасын түсіну
		1.3 Тыңдаған мәтіннің мазмұнын түсіну	2.1.3.1 тыңдаған мәтінге мұғалімнің көмегімен көрнекілер/суреттер/сызбалар орналастырып, сұрақтарға жауап беру
		1.4 Мәтіндегі негізгі, қосалқы ақпараттарды түсіну	2.1.4.1 тыңдаған материалдың мазмұнын түсіну және кейіпкерлер мен оқиғалардың ретін анықтау
	Айтылым	2.1 Сөздік қорды толықтыру	2.2.1.1 сөйлеу барысында алған ақпарат бойынша сұраулы сөйлем құрастыру үшін сөздер мен сөз тіркестерін қолдану
		2.4 Оқыған/тыңдаған материалды мазмұндау	2.2.4.1 оқиға желісін сақтай отырып, таныс сөздерді қолдану арқылы шынайы және ойдан құрастырылған оқиғаларды баяндау
		2.6 Оқылған/тыңдаған материал бойынша ой-пікір білдіру	2.2.6.1 салыстыру негізінде ақпарат, кейіпкер, оқиға туралы қарапайым ой-пікірін (мен... ойлаймын, мен. .. санаймын) айту
	Оқылым	3.2 Мәтіннің мазмұнын түсіну	2.3.2.1 таныс сөздерден құрастырылған қарапайым сөйлемдердің мағынасын түсіну
		3.4 Сұрақтар мен жауаптар құрастыру	3.3.4.1 мәтін мазмұны мен кейіпкерлерінің іс-әрекеті туралы нақты сұрақтар (қандай? қай? қашан? қайда?)құрастыру және оған жауап беру
		3.5 Түрлі дереккөздерден қажетті ақпаратты алу	2.3.5.1 мұғалімнің көмегімен сөздік, анықтамалықтардан қажетті ақпаратты табу

	Жазылым	4.1 Кейіпкердің атынан мәтін құрастырып жазу	2.4.1.1 заттың сынын білдіретін сөздерді қолдана отырып, берілген иллюстрация бойынша өзара байланысқан сөйлем жазу
		4.2 Тыңдаған/оқыған материалдың мазмұнын жазу	2.4.2.1 мұғалімнің көмегімен оқыған немесе тыңдаған тыңдау-көру материалдары бойыншасөз тіркестерін жазу
	Тілдік нормаларды қолдану	5.1 Грамматикалық нормаларды сақтау (термин сөздерді қолданбау)	2.5.1.2 сөйлеу барысында көптік/тәуелдік/ жіктік / септік жалғауларын қолдану
			2.5.1.3 сөйлеу барысында етістіктің шақтарын; бұйрық рай; болымсыз етістікті қолдану
			2.5.1.4 мұғалім көмегімен сөйлеу барысында есімдіктерді (сілтеу, сұрау есімдіктерін) қолдану
			2.5.2.1 мұғалімнің көмегімен айтылуы мен жазылуында айырмашылығы жоқ сөздерді дұрыс айту және жазу

3) 3 - с ы н ы п :

10-кесте

Ортақ тақырыптар	Сөйлеу әрекеттерінің түрлері	Дағдылар	Оқу мақсаттары
1-тоқсан			
1. Тірі табиғат	Тыңдалым	1.1 Тыңдалым тәсілдерін қолдану	3.1.1.1 ауызша тіл және тыңдау-көру материалын тыңдау және түсіну, жеке сөйлемдердің мағынасын нақтылау үшін сұрақтар қою
		1.2 Сөздердің лексикалық мағынасын түсіну	3.1.2.1 күнделікті өмірде қолданылатын таныс сөздер және сөз тіркестерінен құралған шағын мәтіндерді түсіну
		1.3 Тыңдаған мәтіннің мазмұнын түсіну	3.1.3.1 тыңдаған мәтіннің мазмұны бойынша сұрақтарға жауап беру және сюжеттің даму желісі бойынша иллюстрациялар орналастыру, кесте толтыру
		1.4 Мәтіндегі негізгі, қосалқы ақпараттарды түсіну	3.1.4.1 тыңдаған материалдың себебі мен салдарының байланысын (негізгі ой, кейіпкерлер, оқиға) анықтау
	Айтылым	2.1 Сөздік қорды толықтыру	3.2.1.1 сөйлеу барысында мәтін тақырыбына сәйкес сөздерді қолдану
		2.2 Берілген тақырып бойынша ойын жеткізу	3.2.2.1 мұғалім ұсынған тақырып негізінде өз ойын айту
		2.3 Түрлі жағдаяттарда қарым-қатынасқа түсу (диалог) және тілдік нормаларды сақтау	3.2.3.1 белгілі тақырыптағы әңгімеге қатысу және сұхбаттасын түсіну және олардың ойын толықтыру
		2.4 Оқыған/тыңдаған материлды мазмұндау	3.2.4.1 өзінің жоспар/жазбаларын қолдана отырып, оқиғалар/әңгімелерді өз сөзімен айтып беру
		3.1 Оқу түрлерін қолдану	3.3.1.1 оқу түрлерін қолдана отырып, мәтінді немесе оның бөлімдерін мәнерлеп оқу (шолып танысу, рөлге бөліп оқу)

2. Жақсыдан үйрен, жаманнан жирен (жарық пен қараңғы)	Оқылым	3.2 Мәтіннің мазмұнын түсіну	3.3.2.1 таныс сөздер мен сөз тіркестерінен құрастырылған шағын мәтіннің түйінді тұсын түсіну
		3.3 Мәтіннің жанрлары мен түрлерін анықтау	3.3.3.1 мәтіннің жанрын (өлең, жұмбақ, ертегі, әңгіме және мақал-мәтелдер) ажырату, әңгімелеу/сипаттау мәтінін анықтау
	Жазылым	4.1 Кейіпкердің атынан мәтін құрастырып жазу	3.4.1.1 тақырыпқа сәйкес сөздерді қолдана отырып, берілген иллюстрация бойынша өзара байланысқан сөйлем жазу
		4.3 Пунктуациялық нормаларды сақтау	3.4.3.1 өз бетінше жай сөйлемнің соңында қойылатын тыныс белгілерін қолдану
	Тілдік нормаларды қолдану	5.1 Грамматикалық нормаларды сақтау (термин сөздерді қолданбау)	3.5.1.1 мұғалімнің көмегімен заттың атын/сынын/ іс-қимылын білдіретін сөздер мен көмекші сөздердің мағынасын ажырату, ауызша және жазбаша сөйлеу тілінде қолдану
			3.5.1.2 көптік/тәуелдік/ жіктік /септік жалғауларын ауызша тілде және жазбаша тілде қолдану
			3.5.1.3 сөйлеу барысында есімше түрлерін, тұйық етістіктерді қолдану
			3.5.1.4 мұғалім көмегімен жіктеу есімдіктерінің септелуін және септеулік шылауларды ауызша тілде қолдану
		5.2 Орфоэпиялық және орфографиялық нормаларды сақтау	3.5.2.1 жаңа сөздерді орфоэпиялық және орфографиялық сөздіктер көмегімен қатесіз дұрыс айту және жазу
			3.5.2.2 дауыссыз б-п, қ-ғ, к-г дыбыстарын дұрыс айту және жазу
2-тоқсан			
	Тыңдалым	1.2 Сөздердің лексикалық мағынасын түсіну	3.1.2.1 күнделікті өмірде қолданылатын таныс сөздер және сөз тіркестерінен құралған шағын мәтіндерді түсіну
		1.3 Тыңдаған мәтіннің мазмұнын түсіну	3.1.3.1 тыңдаған мәтіннің мазмұны бойынша сұрақтарға жауап беру және сюжеттің даму желісі бойынша иллюстрациялар орналастыру, кесте толтыру
		1.5 Тыңдау-көру материалдарының мазмұнын түсіну	3.1.5.1 тыңдау-көру материалдарындағы оқиғаларды түсіну, кейіпкерлері туралы сұрақтар қою және оларды сипаттау
	Айтылым	2.1 Сөздік қорды толықтыру	3.2.1.1 сөйлеу барысында мәтін тақырыбына сәйкес сөздерді қолдану
		2.2 Берілген тақырып бойынша ойын жеткізу	3.2.2.1 мұғалім ұсынған тақырып негізінде өз ойын айту
		2.6 Оқылған/тыңдаған материал бойынша пайымдама жасау	3.2.6.1 тыңдаған/ оқыған материал бойынша пайымдама жасау (маған... сияқты, маған... тәрізді)
		3.1 Оқу түрлерін қолдану	3.3.1.1 оқу түрлерін қолдана отырып, мәтінді немесе оның бөлімдерін мәнерлеп оқу (шолып танысу, рөлге бөліп оқу)

3. Уақыт 4. Сәулет	Оқылым	3.4 Сұрақтар мен жауаптар құрастыру	3.3.4.1 мәтін мазмұны мен кейіпкерлерінің іс-әрекеті туралы нақты сұрақтар (қандай? қай? қашан? қайда?)құрастыру және оған жауап беру
		3.5 Түрлі дереккөздерден қажетті ақпаратты алу	3.3.5.1 сөздіктер мен анықтамалықтардан қажетті ақпаратты табу және оны алу
	Жазылым	4.2 Тыңдаған/оқыған материалдың мазмұнын жазу	3.4.2.1 мұғалімнің көмегімен оқыған немесе тыңдаған/ тыңдау-көру материалдары бойыншақысқа жазбалар жазу
		4.3 Пунктуациялық нормаларды сақтау	3.4.3.1 өз бетінше жай сөйлемнің соңында қойылатын тыныс белгілерін қолдану
		4.4 Каллиграфиялық нормаларды сақтау	3.4.4.1 кең жолды дәптерге бас әріптер мен кіші әріптердің биіктігін, енін, көлбеулігін және олардың байланысын сақтап жазу, каллиграфиялық дағдыларын дамыту
	Тілдік нормаларды қолдану	5.1 Грамматикалық нормаларды сақтау (термин сөздерді қолданбау)	3.5.1.1 мұғалімнің көмегімен заттың атын/сынын/ санын/іс-қимылын білдіретін сөздер мен көмекші сөздердің мағынасын ажырату, ауызша және жазбаша тілде қолдану
			3.5.1.5 сөйлемдегі сөздердің орын тәртібін сақтап жай сөйлем және мұғалімнің көмегімен құрмалас сөйлем құрастыру
			3.5.1.6 айтылу мақсатына қарай сөйлем түрлерін (хабарлы, сұраулы, лепті) ажырату және құрастыру
		5.2 Орфоэпиялық және орфографиялық нормаларды сақтау	3.5.2.1 жаңа сөздерді орфоэпиялық және орфографиялық сөздіктер көмегімен қатесіз дұрыс айту және жазу
			3.5.2.2 дауыссыз б-п, қ-ғ, к-г дыбыстары кездесетін сөздерді дұрыс айту және емлесін сақтап жазу
3-тоқсан			
	Тыңдалым	1.2 Сөздердің лексикалық мағынасын түсіну	3.1.2.1 күнделікті өмірде қолданылатын таныс сөздер және сөз тіркестерінен құралған шағын мәтіндерді түсіну
		1.4 Мәтіндегі негізгі, қосалқы ақпараттарды түсіну	3.1.4.1 тыңдаған материал бойынша себеп-салдарының байланысын (негізгі ой, кейіпкерлер, оқиға) анықтау
		1.5 Тыңдау-көру материалдарының мазмұнын түсіну	3.1.5.1 тыңдау-көру материалдарындағы оқиғаларды түсіну, кейіпкерлері туралы сұрақтар қою және оларды сипаттау
	Айтылым	2.1 Сөздік қорды толықтыру	3.2.1.1 сөйлеу барысында мәтін тақырыбына сәйкес сөздерді қолдану
		2.3 Түрлі жағдаяттарда қарым-қатынасқа түсу (диалог) және Тілдік нормаларды қолдану	3.2.3.1 белгілі тақырыптағы әңгімеге қатысу және сұхбаттасын түсіну және олардың ойын толықтыру
		2.4 Оқыған/тыңдаған материалды мазмұндау	3.2.4.1 өзінің жоспар/жазбаларын қолдана отырып, оқиғалар/әңгімелерді өз сөзімен айтып беру
		2.5 Тыңдау-көру материалдары негізінде ойын айту	3.2.5.1 фильмдер мен тыңдалым материалындағы оқиғаларды өмірдегі жағдайлармен салыстырып суреттеу

5. Өнер 6. Атақты тұлғалар		2.6 Оқылған/тыңдаған материал бойынша ой-пікір білдіру	3.2.6.1 тыңдаған/ оқыған материал бойынша өз көзқарасын (маған... сияқты, маған... тәрізді) айту
	Оқылым	3.1 Оқу түрлерін қолдану	3.3.1.1 оқу түрлерін қолдана отырып, мәтінді немесе оның бөлімдерін мәнерлеп оқу (шолып танысу, рөлге бөліп оқу)
		3.3 Мәтіннің жанрлары мен түрлерін анықтау	3.3.3.1 мәтіннің жанрын (өлең, жұмбақ, ертегі, әңгіме және мақал-мәтелдер) ажырату, әңгімелеу/ сипаттау мәтінін анықтау
		3.4 Сұрақтар мен жауаптар құрастыру	3.3.4.1 мәтін мазмұны мен кейіпкерлерінің іс-әрекеті туралы нақтысұрақтар (қандай? қай? қашан? қайда?) құрастыру және оған жауап беру
		3.5 Түрлі дереккөздерден қажетті ақпаратты алу	3.3.5.1 сөздіктер мен анықтамалықтардан қажетті ақпаратты табу және оны алу
	Жазылым	4.1 Кейіпкердің атынан мәтін құрастырып жазу	3.4.1.1 тақырыпқа сәйкес сөздерді қолдана отырып, берілген иллюстрация бойынша өзара байланысқан сөйлем жазу
		4.2 Тыңдаған/оқыған материалдың мазмұнын жазу	3.4.2.1 мұғалімнің көмегімен оқыған немесе тыңдаған тыңдау-көру материалдары бойыншақысқа жазбалар жазу
		4.4 Каллиграфиялық нормаларды сақтау	3.4.4.1 кең жолды дәптерге бас әріптер мен кіші әріптердің биіктігін, енін, көлбеулігін және олардың байланысын сақтап жазу, каллиграфиялық дағдыларын дамыту
	Тілдік нормаларды қолдану	5.1 Грамматикалық нормаларды сақтау (термин сөздерді қолданбау)	3.5.1.2 көптік/тәуелдік/ жіктік /септік жалғауларын ауызша тілде және жазбаша тілде қолдану
			3.5.1.4 мұғалім көмегімен жіктеу есімдіктерінің септелуін және септеулік шылауларды ауызша тілде қолдану
			3.5.1.5 сөйлемдегі сөздердің орын тәртібін сақтап жай сөйлем және мұғалімнің көмегімен құрмалас сөйлем құрастыру
			3.5.1.6 айтылу мақсатына қарай сөйлем түрлерін (хабарлы, сұраулы, лепті) ажырату және құрастыру
		5.2 Орфоэпиялық және орфографиялық нормаларды сақтау	3.5.2.1 жаңа сөздерді орфоэпиялық және орфографиялық сөздіктер көмегімен қатесіз дұрыс айту және жазу
			3.5.2.2 дауыссыз б-п, қ-ғ, к-г дыбыстары кездесетін сөздерді дұрыс айту және емлесін сақтап жазу
4-тоқсан			
	Тыңдалым	1.2 Сөздердің лексикалық мағынасын түсіну	3.1.2.1 күнделікті өмірде қолданылатын таныс сөздер және сөз тіркестерінен құралған шағын мәтіндерді түсіну
		1.3 Тыңдаған мәтіннің мазмұнын түсіну	3.1.3.1 тыңдаған мәтіннің мазмұны бойынша сұрақтарға жауап беру және сюжеттің даму желісі бойынша иллюстрациялар орналастыру, кесте толтыру

		1.5 Тыңдау-көру материалдарының мазмұнын түсіну	3.1.5.1 тыңдау-көру материалдарындағы оқиғаларды түсіну, кейіпкерлері туралы сұрақтар қою және оларды сипаттау
	Айтылым	2.2 Берілген тақырып бойынша ойын жеткізу	3.2.2.1 мұғалім ұсынған тақырып негізінде өз ойын айту
		2.4 Оқыған/тыңдаған материалды мазмұндау	3.2.4.1 өзінің жоспар/жазбаларын қолдана отырып, оқиғалар/әңгімелерді өз сөзімен айтып беру
		2.5 Тыңдау-көру материалдары негізінде ойын айту	3.2.5.1 фильмдер мен тыңдалым материалындағы оқиғаларды өмірдегі жағдайлармен салыстырып суреттеу
	Оқылым	3.2 Мәтіннің мазмұнын түсіну	3.3.2.1 таныс сөздер мен сөз тіркестерінен құрастырылған шағын мәтіннің түйінді тұсын түсіну
		3.3 Мәтіннің жанрлары мен түрлерін анықтау	3.3.3.1 мәтіннің жанрын (өлең, жұмбақ, ертегі, әңгіме және мақал-мәтелдер) ажырату, әңгімелеу/сипаттау мәтінін анықтау
7. Су – тіршілік көзі		3.5 Түрлі дереккөздерден қажетті ақпаратты алу	3.3.5.1 сөздіктер мен анықтамалықтардан қажетті ақпаратты табу және оны алу
	Жазылым	4.1 Кейіпкердің атынан мәтін құрастырып жазу	3.4.1.1 тақырыпқа сәйкес сөздерді қолдана отырып, берілген иллюстрация бойынша өзара байланысқан сөйлем жазу
8. Демалу мәдениеті. Мерекелер		4.2 Тыңдаған/оқыған материалдың мазмұнын жазу	3.4.2.1 мұғалімнің көмегімен оқыған немесе тыңдаған тыңдау-көру материалдары бойынша шағын мәтін жазу
		4.4 Каллиграфиялық нормаларды сақтау	3.4.4.1 кең жолды дәптерге бас әріптер мен кіші әріптердің биіктігін, енін, көлбеулігін және олардың байланысын сақтап жазу, каллиграфиялық дағдыларын дамыту
	Тілдік нормаларды қолдану	5.1 Грамматикалық нормаларды сақтау (термин сөздерді қолданбау)	3.5.1.1 мұғалімнің көмегімен заттың атын/сынын/ іс-қимылын білдіретін сөздер мен көмекші сөздердің мағынасын ажырату, ауызша және жазбаша сөйлеу тілінде қолдану
			3.5.1.3 сөйлеу барысында есімше түрлерін, тұйық етістіктерді қолдану
			3.5.1.4 мұғалім көмегімен есімдіктерді (ма есімдіктерін) ауызша және жазбаша тілде қолдану
			3.5.1.5 сөйлемдегі сөздердің орын тәртібін сақтап жай сөйлем және мұғалімнің көмегімен құрмалас сөйлем құрастыру
			3.5.1.6 айтылу мақсатына қарай сөйлем түрлерін (хабарлы, сұраулы, лепті) ажырату және құрастыру
		5.2 Орфоэпиялық және орфографиялық нормаларды сақтау	3.5.2.1 жаңа сөздерді орфоэпиялық және орфографиялық сөздіктер көмегімен қатесіз дұрыс айту және жазу
			3.5.2.2 дауыссыз б-п, қ-ғ, к-г дыбыстары кездесетін сөздерді дұрыс айту және емлесін сақтап жазу

4) 4 - с ы н ы п :

11-кесте

Ортақ тақырыптар	Сөйлеу әрекеттерінің түрлері	Дағдылар	Оқу мақсаттары
1-тоқсан			
1. Менің Отаным – Қазақстан 2. Адамдық құндылықтар	Тыңдалым	1.1 Тыңдалым тәсілдерін қолдану	4.1.1.1 ауызша тіл және тыңдау-көру материалын басқаша өзгертіп айту үшін тыңдау және түсіну
		1.2 Сөздердің лексикалық мағынасын түсіну	4.1.2.1 бейтаныс сөздер мен сөз тіркестері бар мәтіннің мағынасын мәнмәтін ішінде анықтап түсіну
		1.4 Мәтіндегі негізгі, қосалқы ақпараттарды түсіну	4.1.4.1 тыңдаған материалдағы негізгі ойды анықтау
	Айтылым	2.1 Сөздік қорды толықтыру	4.2.1.1 әңгімені өрбіту үшін қажетті сөздерді қолдану
		2.2 Берілген тақырып бойынша ойын жеткізу	4.2.2.1 басталған мәтінді өз ойынша аяқтау
		2.3 Түрлі жағдаяттарда қарым-қатынасқа түсу (диалог) және Тілдік нормаларды қолдану	4.2.3.1 белгілі тақырыптағы әңгімеге қатысу, сұхбаттасын түсіну және оның сөзін нақтылау, анықтау, өз сөзімен айтып беру
		2.6 Оқылған/ тыңдаған материал бойынша пайымдама жасау	4.2.6.1 тыңдаған/оқыған материал бойынша өз көзқарасын (менің ойымша...,... деп ойлаймын) дәлелдеу
	Оқылым	3.1 Оқу түрлерін қолдану	4.3.1.1 оқу түрлерін қолдана отырып, мәтін немесе оның бөлімдерін (рөлге бөліп оқу, теріп оқу) мәнерлеп оқу
		3.2 Мәтіннің мазмұнын түсіну	4.3.2.1 бейтаныс сөздер кездесетін шағын мәтіннің түйінді тұсын түсіну
		3.4 Сұрақтар мен жауаптар құрастыру	4.3.4.1 мәтін мазмұнын және кейіпкерлердің іс-әрекетін бағалайтын сұрақтар (неліктен? не үшін?) құрастыру және оған жауап беру
	Жазылым	4.1 Кейіпкердің атынан мәтін құрастырып жазу	4.4.1.1 оқиғаларды сурет (комикс) түрінде ұсыну
		4.3 Пунктуациялық нормаларды сақтау	4.4.3.1 шағын мәтін құрастыруда сөйлемнің тиісті тыныс белгілерін қолдану
		4.4 Каллиграфиялық нормаларды сақтау	4.4.4.1 бас әріптер мен кіші әріптердің биіктігін, енін, көлбеулігін және олардың байланысын сақтап жазу және каллиграфиялық дағдыларын жетілдіру
	Тілдік нормаларды қолдану	5.1 Грамматикалық нормаларды сақтау (термин сөздерді қолданбау)	4.5.1.1 заттың атын/сынын/санын/іс-қимылын білдіретін сөздер мен көмекші сөздердің мағынасын түсіну, ауызша және жазбаша сөйлеу тілінде қолдану
			4.5.1.3 сөйлеу барысында түрлі қимыл-әрекетті білдіретін сөздерді (есімше, көсемше, рай) қолдану
			4.5.1.5 сөйлемдегі сөздердің орын тәртібін сақтап жай және құрмалас сөйлем құрастыру
		5.2 Орфоэпиялық және орфографиялық нормаларды сақтау	4.5.2.1 айтылуы мен жазылуында айырмашылығы бар сөздерді мұғалім көмегімен дұрыс айту және жазу

2-тоқсан			
3. Мәдени мұра 4. Мамандықтар әлемі	Тыңдалым	1.2 Сөздердің лексикалық мағынасын түсіну	4.1.2.1 бейтаныс сөздер мен сөз тіркестері бар мәтіннің мағынасын мәнмәтін ішінде анықтап түсіну
		1.3 Тыңдаған мәтіннің мазмұнын түсіну	4.1.3.1 мәтіннің мазмұны бойынша сұрақтарға жауап беру және түйінді тұстарын анықтау
		1.5 Тыңдау-көру материалдарының мазмұнын түсіну	4.1.5.1 тыңдау-көру материалының мазмұны бойынша негізгі ойды анықтауға жетелейтін сұрақтар қою және телебағдарлама үзіндісіндегі музыка, сөз және бейнелердің маңызын анықтау
	Айтылым	2.1 Сөздік қорды толықтыру	4.2.1.1 әңгімені өрбіту үшін қажетті сөздерді қолдану
		2.2 Берілген тақырып бойынша ойын жеткізу	4.2.2.1 басталған мәтінді өз ойынша аяқтау
		2.3 Түрлі жағдаяттарда қарым-қатынасқа түсу (диалог) және Тілдік нормаларды қолдану	4.2.3.1 белгілі тақырыптағы әңгімеге қатысу, сұхбаттасын түсіну және оның сөзін нақтылау, анықтау, өз сөзімен айтып беру
		2.5 Тыңдау-көру материалдары негізінде ойын айту	4.2.5.1 фильмдер мен тыңдалым материалдарындағы оқиғаларға өзінің көзқарасын білдіру
		2.6 Оқылған/тыңдаған материал бойынша ой-пікір білдіру	4.2.6.1 тыңдаған/оқыған материал бойынша өз көзқарасын (менің ойымша...,... деп ойлаймын) дәлелдеу
	Оқылым	3.3 Мәтіннің жанрлары мен түрлерін анықтау	4.3.3.1 мәтіннің жанрын (өлең, жұмбақ, ертегі, әңгіме , мақал-мәтелдерді және жаңылтпаштарды) ажырату, пайымдау мәтінін анықтау
		3.4 Сұрақтар мен жауаптар құрастыру	4.3.4.1 мәтін мазмұнын және кейіпкерлердің іс-әрекетін бағалайтын сұрақтар (неліктен? не үшін?) құрастыру және оған жауап беру
		3.5 Түрлі дереккөздерден қажетті ақпаратты алу	4.3.5.1 қажетті ақпараттарды табу үшін түрлі дереккөздерді (сөздіктер, инфографикалар, энциклопедиялар, ғаламтор) қолдана білу
	Жазылым	4.2 Тыңдаған/оқыған материалдың мазмұнын жазу	4.4.2.1 мұғалімнің көмегімен оқыған немесе тыңдаған/ тыңдау-көру материалдары бойыншашағын мәтін жазу
		4.3 Пунктуациялық нормаларды сақтау	4.4.3.1 Шағын мәтін құрастыруда сөйлемнің тиісті тыныс белгілерін қолдану
	Тілдік нормаларды қолдану	5.1 Грамматикалық нормаларды сақтау (термин сөздерді қолданбау)	4.5.1.1 заттың атын/сынын/санын/іс-қимылын білдіретін сөздер мен көмекші сөздердің мағынасын түсіну, ажырату, ауызша және жазбаша тілде қолдану
			4.5.1.2 көптік/тәуелдік/ жіктік /септік жалғауларын ауызша тілде және жазбаша тілде еркін қолдану
			4.5.1.4 жіктеу есімдіктерінің септелуін және септеулік шылауларды ауызша тілде дұрыс қолдану
			4.5.1.6 сөйлем түрлерін (хабарлы, сұраулы, лепті) бір түрден екінші түрге айналдыру

		5.2 Орфоэпиялық және орфографиялық нормаларды сақтау	4.5.2.2 сөзге қосымшалар жалғау кезінде үндестік заңын ескеріп айту және жазу
3-тоқсан			
5. Табиғи құбылыстар 6. Қоршаған ортаны қорғау	Тыңдалым	1.2 Сөздердің лексикалық мағынасын түсіну	4.1.2.1 бейтаныс сөздер мен сөз тіркестері бар мәтіннің мәнмәтінге қатысты мағынасын анықтап түсіну
		1.4 Мәтіндегі негізгі, қосалқы ақпараттарды түсіну	4.1.4.1 тыңдаған материалдағы негізгі ойды анықтау
		1.5 Тыңдау-көру материалдарының мазмұнын түсіну	4.1.5.1 тыңдау-көру материалының мазмұны бойынша негізгі ойды анықтауға жетелейтін сұрақтар қою және телебағдарлама үзіндісіндегі музыка, сөз және бейнелердің маңызын анықтау
	Айтылым	2.3 Түрлі жағдаяттарда қарым-қатынасқа түсу (диалог) және Тілдік нормаларды қолдану	4.2.3.1 белгілі тақырыптағы әңгімеге қатысу, сұхбаттасын түсіну және оның сөзін нақтылау, анықтау, өз сөзімен айтып беру
		2.4 Оқыған/тыңдаған материалды мазмұндау	4.2.4.1 тыңдаушыны еліктіру мақсатында оқиғалар/ әңгімелерді дәлме-дәл айтып беру
		2.5 Тыңдау-көру материалдары негізінде ойын айту	4.2.5.1 фильмдер мен тыңдалым материалдарындағы оқиғаларға өзінің көзқарасын білдіру
		2.6 Оқылған/тыңдаған материал бойынша ой-пікір білдіру	4.2.6.1 тыңдаған/оқыған материал бойынша өз көзқарасын (менің ойымша...,... деп ойлаймын) дәлелдеу
	Оқылым	3.2 Мәтіннің мазмұнын түсіну	4.3.2.1 бейтаныс сөздер кездесетін шағын мәтіннің түйінді тұстарын түсіну
		3.3 Мәтіннің жанрлары мен түрлерін анықтау	4.3.3.1 мәтіннің жанрын (өлең, жұмбақ, ертегі, әңгіме , мақал-мәтелдерді және жаңылтпаштарды) ажырату, пайымдау мәтінін анықтау
		3.4 Сұрақтар мен жауаптар құрастыру	4.3.4.1 мәтін мазмұнын және кейіпкерлердің іс-әрекетін бағалайтын сұрақтар (неліктен? не үшін?) құрастыру және оған жауап беру
		3.5 Түрлі дереккөздерден қажетті ақпаратты алу	4.3.5.1 Қажетті ақпараттарды табу үшін түрлі дереккөздерді (сөздіктер, инфографикалар, энциклопедиялар, Интернет) қолдана білу
	Жазылым	4.1 Кейіпкердің атынан мәтін құрастырып жазу	4.4.1.1 оқиғаларды сурет (комикс) түрінде ұсыну
		4.2 Тыңдаған/оқыған материалдың мазмұнын жазу	4.4.2.1 Мұғалімнің көмегімен оқыған немесе тыңдаған тыңдау-көру материалдары бойынша шағын мәтін жазу
		4.4 Каллиграфиялық нормаларды сақтау	4.4.4.1 бас әріптер мен кіші әріптердің биіктігін, енін, көлбеулігін және олардың байланысын сақтап жазу және каллиграфиялық дағдыларын жетілдіру
			4.5.1.2 көптік/тәуелдік/ жіктік /септік жалғауларын ауызша тілде және жазбаша тілде еркін қолдану

	Тілдік нормаларды қолдану	5.1 Грамматикалық нормаларды сақтау (термин сөздерді қолданбау)	4.5.1.4 жіктеу есімдіктерінің септелуін және септеулік шылауларды ауызша және жазбаша тілде қолдану
			4.5.1.5 сөйлемдегі сөздердің орын тәртібін сақтап жай және құрмалас сөйлем құрастыру
			4.5.1.6 сөйлем түрлерін (хабарлы, сұраулы, лепті) бір түрден екінші түрге айналдыру
		5.2 Орфоэпиялық және орфографиялық нормаларды сақтау	4.5.2.2 сөзге қосымшалар жалғау кезінде үндестік заңын ескеріп айту және жазу
4-тоқсан			
7. Ғарышқа саяхат 8. Болашаққа саяхат	Тыңдалым	1.3 Тыңдаған мәтіннің мазмұнын түсіну	4.1.3.1 мәтіннің мазмұны бойынша сұрақтарға жауап беру және түйінді тұстарын анықтау
		1.4 Мәтіндегі негізгі, қосалқы ақпараттарды түсіну	4.1.4.1 Тыңдаған материалдағы негізгі ойды анықтау
		1.5 Тыңдау-көру материалдарының мазмұнын түсіну	4.1.5.1 тыңдау-көру материалының мазмұны бойынша негізгі ойды анықтауға жетелейтін сұрақтар қою және телебағдарлама үзіндісіндегі музыка, сөз және бейнелердің маңызын анықтау
	Айтылым	2.1 Сөздік қорды толықтыру	4.2.1.1 әңгімені өрбіту үшін қажетті сөздерді қолдану
		2.2 Берілген тақырып бойынша ойын жеткізу	4.2.2.1 басталған мәтінді өз ойынша аяқтау
		2.4 Оқыған/тыңдаған материалды мазмұндау	4.2.4.1 тыңдаушыны еліктіру мақсатында оқиғалар/ әңгімелерді дәлме-дәл айтып беру
		2.5 Тыңдау-көру материалдары негізінде ойын айту	4.2.5.1 фильмдер мен тыңдалым материалдарындағы оқиғаларға өзінің көзқарасын білдіру
	Оқылым	3.1 Оқу түрлерін қолдану	4.3.1.1 оқу түрлерін қолдана отырып, мәтін немесе оның бөлімдерін (рөлге бөліп оқу, теріп оқу) мәнерлеп оқу
		3.4 Сұрақтар мен жауаптар құрастыру	4.3.4.1 мәтін мазмұнын және кейіпкерлердің іс-әрекетін бағалайтын сұрақтар (неліктен? не үшін?) құрастыру және оған жауап беру
		3.5 Түрлі дереккөздерден қажетті ақпаратты алу	4.3.5.1 қажетті ақпараттарды табу үшін түрлі дереккөздерді (сөздіктер, инфографикалар, энциклопедиялар, Интернет) қолдана білу
	Жазылым	4.1 Кейіпкердің атынан мәтін құрастырып жазу	4.4.1.1 оқиғаларды сурет (комикс) түрінде ұсыну
		4.2 Тыңдаған/оқыған материалдың мазмұнын жазу	4.4.2.1 мұғалімнің көмегімен оқыған немесе тыңдаған тыңдау-көру материалдары бойыншашағын мәтін жазу
		4.4 Каллиграфиялық нормаларды сақтау	4.4.4.1 бас әріптер мен кіші әріптердің биіктігін, енін, көлбеулігін және олардың байланысын сақтап жазу және каллиграфиялық дағдыларын жетілдіру

	Тілдік нормаларды қолдану	5.1 Грамматикалық нормаларды сақтау (термин сөздерді қолданбау)	4.5.1.2 көптік/тәуелдік/ жіктік /септік жалғауларын ауызша тілде және жазбаша тілде еркін қолдану
			4.5.1.4 жіктеу есімдіктерінің септелуін және септеулік шылауларды ауызша және жазбаша тілде қолдану
			4.5.1.5 сөйлемдегі сөздердің орын тәртібін сақтап жай және құрмалас сөйлем құрастыру
			4.5.1.6 сөйлем түрлерін (хабарлы, сұраулы, лепті) бір түрден екінші түрге айналдыру
		5.2 Орфоэпиялық және орфографиялық нормаларды сақтау	4.5.2.1 айтылуы мен жазылуында айырмашылығы бар сөздерді мұғалім көмегімен дұрыс жазу және айту
			4.5.2.2 сөзге қосымшалар жалғау кезінде үндестік заңын ескеріп айту және жазу

46. Ескерту:

1) «*» сөйлеу әрекетінің түрлері бойынша оқу мақсаттары кешенді және түрлі нұсқада қолданылады.

Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2016 жылғы 8 сәуірдегі № 266 бұйрығына 4-қосымша

Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2013 жылғы 3 сәуірдегі № 115 бұйрығына 178-қосымша

Бастауыш білім беру деңгейінің 1-4-сыныптары үшін «Орыс тілі» пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасы (оқыту орыс тілінде емес)

1. Пояснительная записка

1. Учебная программа разработана в соответствии с Государственным общеобязательным стандартом среднего образования (начального, основного среднего, общего среднего образования), утвержденным постановлением Правительства Республики Казахстан от 23 августа 2012 года № 1080.

2. Учебная программа является учебно-нормативным документом, определяющим по каждому учебному предмету/дисциплине содержание и объем знаний, умений, навыков соответственно возрастным познавательным возможностям учащихся.

3. Учебная программа ориентирует процесс обучения на использование методического потенциала каждого предмета для осознанного усвоения учащимися

знаний и умений по предметным областям, развитие самостоятельности путем овладения способами учебной, проектной, исследовательской деятельности, приобретение умений ориентироваться в социокультурном пространстве.

4. В учебной программе гармонично сочетаются традиционные функции учебно-нормативного документа с описаниями инновационных педагогических подходов к организации образовательного процесса в современной школе. Подходы к обучению являются основными ориентирами в построении принципиально новой структуры учебной программы по предмету.

5. Ценностно-ориентированный, деятельностный, личностно-ориентированный, коммуникативный подходы, как классические основы образования, использованы для усиления приоритетности системы целей обучения и результатов образовательного процесса, что нашло отражение в новой структуре учебной программы.

6. Одним из основных требований к процессу обучения на современном этапе является организация активной деятельности ученика по самостоятельному « добыванию» знаний. Такой подход способствует не только приобретению предметных знаний, социальных и коммуникативных навыков, но и личностных качеств, которые позволяют ему осознавать собственные интересы, перспективы и принимать конструктивные решения. Активная познавательная деятельность ученика приобретает устойчивый характер в условиях сотворчества и поддержки учителя как партнера, консультанта.

7. Такого характера усиление личностно-ориентированного образования возможно при использовании интерактивных методов обучения, которые в различных сочетаниях создают предпосылки для сотрудничества всех участников образовательного процесса, не допуская авторитарности во взаимоотношениях. Использование диалоговых и рефлексивных технологий сочетается с организацией проектной и исследовательской деятельности учащихся. Все инновационные подходы к организации образовательного процесса превращают обучение в модель общения учащихся в реальном творческом процессе, предполагающий активный обмен знаниями, идеями, способами деятельности.

8. Учебная программа конкретного предмета позволяет развивать активность ученика в познавательном и социальном плане путем организации учебной проектной деятельности, ориентированной на использование материалов регионального характера (объекты, предприятия, источники информации). Проектная деятельность воспитательного характера, осуществляемая в рамках достижения целей обучения данного предмета, может быть организована в партнерстве с родителями, представителями местного сообщества.

9. В учебных программах каждого предмета предусмотрена реализация трехъязычного образования, которая предполагает обучение не только трем языкам, но и организацию внеурочной деятельности учащихся на трех языках (казахском, русском

и английском). Вклад каждого предмета в создание полиязычной обучающей среды в совокупности обеспечивает реализацию политики трехъязычного образования. Коммуникативный подход, являясь основой обучения языкам, рассматривается как ведущий принцип развития речевой деятельности учащихся средствами каждого учебного предмета – обмен знаниями и навыками в различных учебных ситуациях, правильное использование системы языковых и речевых норм.

10. В процессе усвоения предметного содержания и достижения целей обучения необходимо создать предпосылки/условия для развития у учащихся навыков применения информационно-коммуникационных технологий, включая поиск, обработку, извлечение, создание и презентацию необходимой информации, сотрудничество для обмена информацией и идеями, оценивание и совершенствование своей работы через использование широкого спектра оборудования и приложений.

11. В учебной программе сформулированы ожидаемые результаты, представленные в виде системы целей обучения, которые служат основой для определения содержания учебного предмета. В содержательном аспекте учебные программы раскрывают вклад конкретного учебного предмета в воспитание учащегося как субъекта своего учения и субъекта межличностного общения.

12. Учебные программы обеспечивают реализацию принципа единства воспитания и обучения, основанного на взаимосвязанности и взаимообусловленности ценностей образования и результатов на «выходе» из школы с системой целей обучения конкретного предмета.

13. Отличительной особенностью учебных программ является их направленность на формирование не только предметных знаний и умений, а также навыков широкого спектра. Выстроенная система целей обучения является основой развития следующих навыков широкого спектра:

1) функциональное и творческое применение знаний, критическое мышление, проведение исследовательских работ, использование информационно-коммуникационных технологий, применение различных способов коммуникации, умение работать в группе и индивидуально, решение проблем и принятие решений. Навыки широкого спектра являются залогом успешности учащихся, как в школьной образовательной практике, так и в перспективе, после окончания школы.

14. Современные инновации в экономике, изменения на рынке труда обуславливают необходимость владения такими навыками, которые в совокупности позволяют учащимся анализировать и оценивать ситуацию, идеи и информацию для решения задач, творчески использовать имеющиеся знания и опыт для синтеза новой идеи и информации. Актуальными становятся такие личностные качества как инициативность, любознательность, готовность к изменениям, коммуникабельность.

15. Содержание ежедневного образовательного процесса по конкретному предмету

подчинено целям обучения и ориентировано на формирование у учащихся готовности творчески использовать приобретенные знания, умения и навыки в любой учебной и жизненной ситуации, развитие настойчивости в достижении успеха, мотивирует к обучению в течение всей жизни.

16. Развитие личностных качеств в органическом единстве с навыками широкого спектра являются основой для привития учащимся базовых ценностей образования: « казахстанский патриотизм и гражданская ответственность», «уважение», « сотрудничество», «труд и творчество», «открытость», «образование в течение всей жизни». Эти ценности призваны стать устойчивыми личностными ориентирами учащегося, мотивирующими его поведение и повседневную деятельность.

2. Цель и задачи изучения учебного предмета «Русский язык»

17. Важность предмета «Русский язык» в образовательной программе определена статусом русского языка как средства межнационального общения в Республике Казахстан, его значимостью в создании полиязычного пространства.

18. Изучение предмета «Русский язык» способствует:

1) развитию коммуникативных навыков в устной и письменной речи;

2) развитию связной речи (монолог, диалог, беседа);

3) развитию осознанного, правильного, беглого, выразительного чтения;

4) развитию творческого воображения;

5) формированию общечеловеческих ценностей.

19. Программа по предмету «Русский язык» способствует становлению мировоззрения учащихся, формирует и развивает основы коммуникативных навыков, дает возможность пользоваться информацией социально-бытовой, научно-популярной, художественно-эстетической сфер общения, помогает ориентироваться в различных ситуациях общения.

20. Содержание программы помогает учащимся изучать народные традиции и обычаи, воспитывает толерантное отношение к другим народам, формирует представление об универсальных общечеловеческих ценностях.

21. Овладение русским языком поможет учащимся адаптироваться в окружающей среде, успешно регулируя ситуативно-речевое поведение как в учебной, так и в социально-бытовой деятельности, использовать различные источники информации и современные информационные технологии для выражения и обоснования своего мнения.

22. Целью программы по предмету «Русский язык» является формирование навыков слушания, говорения, чтения и письма в соответствии с правилами речевого этикета и нормами употреблении языковых единиц в речевой деятельности, ориентированной на ситуацию общения.

23. По окончании начальной школы ученики должны владеть языком на элементарном уровне A1, A2 (начальный уровень) согласно системе уровней « Общеевропейской рамки владения языками» (CEFR).

24. Задачами программы по предмету «Русский язык» являются:

1) развивать навыки слушания, говорения, чтения, письма, необходимые для общения в социально-бытовой, социально-культурной, научно-популярной, учебной сферах жизни;

2) формировать знания о единицах языка, правилах их сочетания, функционирования, навыках и умениях строить синтаксически правильные предложения в соответствии с нормами и правилами русского языка;

3) формировать и развивать навыки логического мышления, направленные на анализ, синтез, оценивание, интерпретацию полученной информации с учетом возрастных особенностей учащихся;

4) формировать навыки поискового, ознакомительного, исследовательского чтения, составления диалога и монолога по прочитанной информации;

5) обогащать словарный запас учащихся коммуникативно-актуальной лексикой и фразеологией русского языка;

6) формировать и развивать навыки использования информационно-коммуникационных и компьютерных технологий;

7) формировать понимание ценностей культур казахского, русского и других народов.

25. Программа способствует сознательному отношению учащихся к языку как духовной ценности, средству общения для получения знаний в разных сферах человеческой деятельности. В процессе обучения учащиеся будут:

1) осознавать цели и задачи обучения;

2) развивать и углублять потребности и мотивы учебно-познавательной деятельности;

3) воспринимать, осмысливать, запоминать учебный материал, применять знания в практике коммуникации;

4) проявлять интерес к учебно-познавательной деятельности.

3. Педагогические подходы к организации учебного процесса

26. Организации образования соблюдают принцип, согласно которому учащиеся должны «научиться учиться» и стать самостоятельными, мотивированными, заинтересованными, уверенными, ответственными, интеллектуально развитыми творческими личностями.

27. Ценностно-ориентированный подход. Планирование и организация учебной деятельности, получение и использование ее результатов реализуется с позиций

определенных ценностей.

28. Ценностные ориентации – это способность личности выбрать в качестве ориентира в своей деятельности определенные ценности (способность ориентироваться в ценностях), а также способность осознать и воспринять их как собственные социально значимые ценности. Значение ценностей проявляется в сфере формирования норм, привычек, образа жизни, стиля поведения, необходимых для успешного функционирования определенного общества.

29. Идейной основой ценностей среднего образования являются ценности национальной идеи «Мәңгілік ел». Ценностями среднего образования определены: казахстанский патриотизм и гражданская ответственность; уважение; сотрудничество; труд и творчество; открытость; образование в течение всей жизни.

30. Деятельностный подход заключается в том, что учащийся получает знания не в готовом виде, а добывает их сам в процессе активной познавательной деятельности. Это предполагает самостоятельный поиск, интерпретацию, анализ, обобщение и оценку различных источников информации, графических данных и других обучающих ресурсов. Взаимосвязь различных художественных представлений учащихся о современных материалах, техниках и технологиях и взаимодействие с творческой работой обеспечат интеграцию обучения с постижением окружающего мира с учетом национальных традиций, истории и природы родного края. В результате учащийся осознает содержание и формы своей учебной деятельности, понимает и принимает систему ее норм, активно участвует в их совершенствовании, что способствует успешному формированию его знаний, умений и навыков широкого спектра.

31. Личностно-ориентированный подход. Целью личностно-ориентированного подхода является индивидуализация учебного процесса, гармоничное формирование и всестороннее развитие личности учащихся. В учебном процессе раскрывается его творческий потенциал с учетом индивидуальных особенностей развития потенциальных возможностей.

32. Дифференцированный подход подразумевает специализацию учебного процесса для различных групп обучаемых, создание разнообразных условий обучения групп с учетом особенностей учащихся. Дифференцированный подход включает организацию учебной деятельности различных групп учащихся с помощью специально разработанных средств и приемов дифференциации деятельности. Условием организации дифференцированной работы является применение дифференцированных заданий, которые различаются по сложности, по познавательным интересам, по характеру помощи со стороны учителя.

33. Коммуникативный подход в обучении – это передача и сообщение информации, обмен знаниями, умениями и навыками в процессе речевого взаимодействия двух или более людей. Результатом обучения является способность осуществлять общение посредством языка, путем передачи мысли и обмена идеями в процессе взаимодействия

с другими участниками общения. Использование целого ряда заранее выбранных средств коммуникации в процессе обучения приводит к развитию способностей учащихся к критическому мышлению и самостоятельности. В соответствии с коммуникативным подходом процесс обучения должен включать задания, способствующие формированию умений общения, оценивания и анализа своих творческих работ и работы других в процессе индивидуальной и групповой деятельности.

34. Использование информационно-коммуникационных технологий:

1) компетентность в использовании информационно-коммуникационных технологий строится на базовых ИКТ-навыках и включает в себя правильное и творческое применение технологий для работы, досуга и коммуникации;

2) учащиеся развивают навыки по применению средств ИКТ в процессе обучения по предмету «Русский язык» образовательной программы, находя, отбирая и обрабатывая учебную информацию, сотрудничая и обмениваясь информацией и идеями, оценивая и совершенствуя свою работу, используя широкий спектр оборудования и компьютерных приложений.

35. Учителя будут развивать эти качества посредством использования различных стратегий, методов и приемов преподавания в обучении:

1) активная вовлеченность учащихся в различные виды коммуникативной деятельности;

2) формирование мотивации к самостоятельному поиску знаний на основе ознакомительного вида чтения;

3) поддержка обучения учащихся посредством «оценивания для обучения» с помощью уточняющих и оценивающих вопросов;

4) использование различных способов оценивания для дальнейшего развития; создание различных ситуаций для раскрытия творческих способностей учащихся;

5) дифференциация обучения в целях стимулирования и мотивации учащихся.

4. Подходы к оцениванию учебных достижений

36. Оценивание результатов изучения предмета «Русский язык» осуществляется с применением критериального оценивания.

37. Критериальное оценивание основано на взаимосвязи преподавания, обучения и оценивания. Результаты критериального оценивания используются для эффективного планирования и организации образовательного процесса.

38. Критериальное оценивание включает формативное и суммативное оценивание.

39. Формативное оценивание проводится непрерывно, обеспечивает обратную связь между учащимся и учителем, и позволяет своевременно корректировать учебный процесс.

40. Суммативное оценивание проводится по завершении изучения блока учебной информации в определенном периоде обучения, используется для предоставлении обратной связи учащимся, выставления четвертных и годовых оценок по предмету.

5. Организация содержания учебного предмета «Русский язык»

41. Распределение учебной нагрузки:

таблица 1

Класс	Количество часов в неделю	Количество часов в год
1	2 часа	66 часов
2	2 часа	68 часов
3	2 часа	68 часов
4	2 часа	68 часов

42. Для организации учебно-воспитательного процесса кабинеты должны быть укомплектованы соответствующим школьным оборудованием с учетом санитарно-гигиенических норм.

43. Мебель в классе должна легко передвигаться для проведения различных форм (индивидуальная, парная, групповая) и видов работы (игры и другие активные методы). Также необходимо предусмотреть место для книжных полок, стендов, для выставки работ учащихся и наглядных пособий.

44. Оборудование и средства, необходимые для эффективного преподавания предмета:

1) компьютер\ы;

2) литература, соответствующая возрастной категории, в том числе сказки, книги и брошюры с картинками, рассказами, стихами;

3) словари (толковые, орфографические, фонетические), энциклопедии, журналы соответствующие возрастной категории;

4) аудиотека и видеотека; аутентичный материал;

5) национальные куклы (для постановок); национальная одежда, театральные костюмы, декорации; реквизиты для постановок;

6) принадлежности для проведения национальных игр;

7) постеры, дидактические материалы;

8) материалы для творческих работ;

9) передвижная доска; флипчарт, маркеры.

45. Содержание учебного предмета:

1) для определения содержания предмета «Русский язык» выстроена система целей обучения русскому языку, которая состоит из пяти разделов и двадцати двух подразделов:

раздел 1 «Слушание» направлен на формирование умений слушать речь учителя и учащихся, аудио/видеозаписи, понимать смысл услышанного;

раздел 2 «Говорение» направлен на развитие умений выражать мысли, передавать информацию последовательно в устной форме;

раздел 3 «Чтение» направлен на понимание в прочитанном тексте запрашиваемой информации, развитие умения извлекать поступающую информацию. В чтении выделяют содержательный план (о чем текст) и процессуальный план (как прочитать и озвучить текст). Уметь читать – это, прежде всего, владеть техникой чтения, то есть мгновенно узнавать зрительные образы речевых единиц и озвучивать их во внутренней или внешней речи;

раздел 4 «Письмо» направлен на передачу информации в письменной форме;

раздел 5 «Языковые нормы» направлен на изучение грамматики, которая не выделяется в самостоятельное направление работы. Она вводится через ситуативно-тематическую организацию учебного процесса, то есть через практику в речи. Перед учащимся на уроке ставится задача выразить определенную мысль или идею, а грамматика становится инструментом ее осуществления. В основе этого подхода лежит представление о языке как о триединой сущности: язык – речь – коммуникация.

46. Виды и навыки речевой деятельности:

таблица 2

	Раздел (виды речевой деятельности)	Подраздел (навыки)
1	Слушание	1.1 Использование приемов слушания
		1.2 Понимание лексических значений слов и словосочетаний
		1.3 Понимание содержания прослушанного текста
		1.4 Определение главной и второстепенной информации
		1.5 Понимание аудиовизуального материала
2	Говорение	2.1 Пополнение словарного запаса
		2.2 Построение высказывания на заданную тему
		2.3 Участие в различных ситуациях общения и соблюдение речевых норм (диалог)
		2.4 Пересказ прослушанного/прочитанного материала
		2.5 Составление предложения на основе аудиовизуального материала
		2.6 Высказывание оценочного суждения о прочитанном/прослушанном материале
3	Чтение	3.1 Использование видов чтения
		3.2 Понимание содержания текста
		3.3 Определение жанров и типов текста
		3.4 Формулирование вопросов и ответов
		3.5 Извлечение необходимой информации из различных источников
4	Письмо	4.1 Написание текстов с использованием различных форм представлений
		4.2 Изложение содержания прослушанного\прочитанного материала
		4.3 Соблюдение пунктуационных норм

		4.4 Соблюдение каллиграфических норм
5	Языковые нормы	5.1 Соблюдение грамматических норм
		5.2 Соблюдение орфографических норм

47. В программе цели обучения обозначены четырьмя кодовыми знаками. В кодовых знаках первая цифра указывает на класс, вторая и третья цифры - на порядковый номер, четвертая - указывает порядковый номер целей обучения. Например, в кодовом знаке 1.2.1.1 - «1» - класс; «2.1» - подраздел; «1» - порядковый номер цели обучения.

48. Система целей обучения:

1) раздел 1 «Слушание»:

таблица 3

Навыки	Цели обучения			
	1 класс уровень А1 начинающий	2 класс уровень А1 средний	3 класс уровень А1 продвинутый	4 класс уровень А2 начинающий
1.1 Использование приемов слушания	1.1.1.1 внимательно слушать, понимать речь и правильно реагировать на нее (использование мимики и жестов, выполнение действий)	2.1.1.1 слушать и понимать устную речь, аудиовизуальный материал, повторяя простейшие фразы	3.1.1.1 слушать и понимать устную речь, аудиовизуальный материал, задавать уточняющие вопросы для выяснения смысла отдельных высказываний	4.1.1.1 слушать и понимать устную речь, аудиовизуальный материал, перефразируя высказывания в другой форме
1.2 Понимание лексического значения слов и словосочетаний	1.1.2.1 понимать значение знакомых слов, имеющих отношение к повседневной жизни	2.1.2.1 понимать лексическое значение слов в простых фразах	3.1.2.1 понимать лексическое значение слов в предложении и в тексте	4.1.2.1 определять значение незнакомых слов и словосочетаний по контексту
1.3 Понимание содержания прослушанное материала	1.1.3.1 отвечать на вопросы и подбирать соответствующую иллюстрацию/ картину/схему к прослушанному сообщению с помощью учителя	2.1.3.1 отвечать на вопросы и подбирать соответствующую иллюстрацию/ картину/ схему к прослушанному сообщению	3.1.3.1 отвечать на простые вопросы по содержанию прослушанного и подбирать иллюстрации по развитию сюжета, заполнять таблицу	4.1.3.1 отвечать на вопросы и определять ключевые моменты в прослушанном материале
1.4 Определение главной и второстепенной информации	1.1.4.1 понимать, о ком/о чем говорится в прослушанном тексте	2.1.4.1 понимать содержание прослушанного текста, определять героев, последовательность событий	3.1.4.1 определять причинно-следственную связь в прослушанном тексте (идея, события, герои)	4.1.4.1 определять основную мысль прослушанного материала
	1.1.5.1 демонстрировать понимание увиденного/ услышанного через	2.1.5.1 понимать и описывать происходящие	3.1.5.1 понимать и описывать события,	4.1.5.1 определять основные моменты в

1.5 Понимание аудиовизуального материала	комментирование, вопросы или действия	события в аудиовизуальном материале	героев в аудиовизуальном материале	аудиовизуальном материале

2) раздел 2 «Говорение»:

таблица 4

Навыки	Цели обучения			
	1 класс уровень А1 начинающий	2 класс уровень А1 средний	3 класс уровень А1 продвинутый	4 класс уровень А2 начинающий
2.1 Пополнение словарного запаса	1.2.1.1 использовать в речи слова, словосочетания для знакомства, сообщения о себе и описания предметов	2.2.1.1 использовать в речи слова и словосочетания для составления вопросительных предложений по имеющейся информации, комментирования действий	3.2.1.1 использовать в речи тематическую лексику в различных контекстах	4.2.1.1 использовать необходимые слова для поддержания разговора
2.2 Построение высказывания на заданную тему	1.2.2.1 создавать высказывание из 2-3 предложений по картинке	2.2.2.1 создавать высказывание на основе сюжетных картинок	3.2.2.1 создавать высказывание на основе темы, предложенной учителем	4.2.2.1 создавать высказывание по данному началу текста
2.3 Участие в различных ситуациях общения и соблюдение речевых норм	1.2.3.1 понимать собеседника, реагировать на услышанное и отвечать собеседнику, соблюдая речевые нормы	2.2.3.1 участвовать в речевой ситуации на определенную тему, понимать, о чем говорит собеседник; соблюдать речевые нормы	3.2.3.1 участвовать в речевой ситуации на определенную тему, понимать, о чем говорит собеседник; дополнять высказывания собеседника	4.2.3.1 участвовать в речевой ситуации, понимать, о чем говорит собеседник, уточнять, выяснять, перефразировать его речь
2.4 Пересказ прослушанного/ прочитанного материала	1.2.4.1 пересказывать короткие тексты	2.2.4.1 пересказывать истории/рассказы, используя знакомые слова, соблюдая последовательность событий	3.2.4.1 пересказывать истории/рассказы, используя план/свои заметки	4.2.4.1 пересказывать подробно истории/ рассказы с целью привлечения внимания слушателя
2.5 Построение высказывания на основе аудиовизуального материала	1.2.5.1 описывать увиденный/ услышанный сюжет своими словами	2.2.5.1 описывать сюжет, используя фразы из видео- и аудиоматериалов	3.2.5.1 описывать сюжет из видео- и аудиоматериалов и сопоставлять с жизненной ситуацией	4.2.5.1 аргументировать свою точку зрения на основе аудиовизуального материала
2.6 Высказывание оценочного суждения о прочитанном/ прослушанном материале	1.2.6.1 высказывать простое оценочное мнение о прослушанном/ прочитанном материале («я согласен/не согласен …», «мне	2.2.6.1 высказывать простое оценочное мнение об информации/герое/	3.2.6.1 высказывать оценочные суждения о прослушанном/ прочитанном	4.2.6.1 высказывать оценочные суждения, выражая свою точку зрения («по моему

	понравилось/не понравилось…»)	событии на основе сравнения («я думаю …», «я считаю…»)	материале («я предполагаю…», «мне кажется…»)	мнению…», «с моей точки зрения…»)

3) раздел 3 «Чтение»:

таблица 5

Навыки	Цели обучения			
	1 класс уровень А1 начинающий	2 класс уровень А1 средний	3 класс уровень А1 продвинутый	4 класс уровень А2 начинающий
3.1 Использование видов чтения	1.3.1.1 читать целыми словами знакомые слова	2.3.1.1 читать выразительно текст	3.3.1.1 читать выразительно текст или его части, используя виды чтения (ознакомительное чтение, чтение по ролям)	4.3.1.1 читать текст, используя виды чтения (ознакомительное чтение, выборочное чтение, чтение по ролям)
3.2 Понимание содержания текста	1.3.2.1 понимать значение знакомых слов в тексте	2.3.2.1 понимать значение простых фраз в тексте, содержащих знакомые слова	3.3.2.1 понимать ключевые моменты в коротком тексте, содержащем знакомые слова и фразы	4.3.2.1 понимать ключевые моменты в коротком тексте, содержащем незнакомые слова
3.3 Определение жанров и типов текста	1.3.3.1 распознавать тексты разных жанров (стихотворение, сказка, загадка)	2.3.3.1 определять жанры различных текстов (стихотворение, сказка, загадка, рассказ)	3.3.3.1 определять тексты разных жанров (стихотворение, сказка, загадка, рассказ, пословицы), различать текст-повествование/ описание	4.3.3.1 определять тексты разных жанров (стихотворение, сказка, загадка, рассказ, пословицы, скороговорки), различать текст-рассуждение
3.4 Формулирование вопросов и ответов	1.3.4.1 задавать простые вопросы к тексту или иллюстрации с помощью учителя	2.3.4.1 формулировать простые вопросы по содержанию текста и отвечать на них	3.3.4.1 формулировать уточняющие вопросы по содержанию текста и о поступках героев произведения	4.3.4.1 формулировать оценочные вопросы по содержанию текста и о поступках героев произведения
3.5 Извлечение информации из различных источников	1.3.5.1 находить информацию в текстах с иллюстрациями при поддержке учителя	2.3.5.1 находить информацию в словарях и справочниках при поддержке учителя	3.3.5.1 находить и извлекать информацию в словарях и справочниках самостоятельно	4.3.5.1 находить и извлекать информацию из разных источников: словарей, справочников, энциклопедий, интернет-ресурсов, инфографики

4) раздел 4 «Письмо»:

таблица 6

Подраздел	Цели обучения			
	1 класс уровень А1 начинающий	2 класс уровень А1средний	3 класс уровень А1 продвинутый	4 класс уровень А2 начинающий
4.1 Написание текстов с использованием	1.4.1.1 создавать постер/ писать слова-признаки к	2.4.1.1 писать связные предложения по	3.4.1.1 писать связные предложения по	4.4.1.1 представлять истории в виде

различных форм представления	предмету, изображенному на картинке	данной иллюстрации, используя слова-описания	данной теме и создавать постер	комиксов (иллюстраций)
4.2 Изложение содержания прослушанного/ прочитанного	1.4.2.1 на основе прослушанного/ прочитанного/ увиденного записывать знакомые названия предметов с помощью учителя	2.4.2.1 на основе прослушанного/ прочитанного/ увиденного записывать словосочетания с помощью учителя	3.4.2.1 на основе прослушанного/ прочитанного/ увиденного делать короткие записи с помощью учителя	4.4.2.1 на основе прослушанного/ прочитанного/ увиденного писать краткий текст с помощью учителя
4.3 Соблюдение пунктуационных норм		2.4.3.1 использовать знаки препинания в конце простых предложений (с помощью учителя)	3.4.3.1 использовать знаки препинания в конце простых предложений	4.4.3.1 использовать необходимые знаки препинания предложений при составлении кратких текстов
4.4 Соблюдение каллиграфических норм	1.4.4.1 писать прописные (заглавные) и строчные буквы и их соединения; писать разборчиво, в соответствии с санитарно-гигиеническими требованиями	2.4.4.1 писать в тетради в узкую линейку: соблюдение высоты, ширины и наклона прописных, строчных букв и их соединений	3.4.4.1 писать в тетради в широкую линейку, отрабатывать каллиграфические навыки: соблюдение высоты, ширины и наклона прописных, строчных букв и их соединений	4.4.4.1 совершенствовать каллиграфические навыки: соблюдение высоты, ширины и наклона прописных, строчных букв и их соединений

5) раздел 5 «Языковые нормы»:

таблица 7

Подраздел	Цели обучения			
	1 класс уровень А1 начинающий	2 класс уровень А1средний	3 класс уровень А1 продвинутый	4 класс уровень А2 начинающий
	1.5.1.1 использовать слова, обозначающие предметы; различать слова, отвечающие на вопросы кто? или что ?	2.5.1.1 различать и использовать в письменной и устной речи слова-предметы /слова-признаки/ слова-действия и изменять их по числам с помощью учителя	3.5.1.1 различать и использовать в письменной и устной речи слова-предметы/ слова-признаки/ слова-действия и изменять их по числам	4.5.1.1 различать и использовать в письменной и устной речи конструкции из имен существительных, прилагательных, числительных, местоимений
	1.5.1.2 использовать слова, обозначающие один или несколько предметов	2.5.1.2 согласовывать имена прилагательные с именами существительными в числе, роде с помощью учителя	3.5.1.2 использовать сложные предложения с союзами чтобы, который, где, откуда по предложенным моделям	4.5.1.2 согласовывать имена прилагательные с именами существительными в единственном и во множественном числе; использовать сложные предложения с союзами

				когда, чтобы, если.., то … по предложенным моделям
			3.5.1.3 использовать в речи местоимения: личные, вопросительные, притяжательные, указательные, определительные	4.5.1.3 использовать в речи падежные формы личных и вопросительных местоимений отрицательные (никто, ничто), возвратные (себя)
5.1 Соблюдение грамматических норм (без использования терминов)			3.5.1.4 понимать значения предложно-падежных конструкций: в, на – место действия; в, на – направление движения; из, с – исходный пункт движения; о – предмет речи, мысли; в – время; с – совместность; у – лицо, обладающее чем-либо	4.5.1.4 использовать в речи падежные формы имен существительных единственного числа с твердой и мягкой основами
	1.5.1.3 использовать слова, обозначающие действия предметов	2.5.1.3 использовать глаголы в нужном времени (настоящем, будущем, прошедшем) с помощью учителя,	3.5.1.5 использовать глаголы, обозначающие различные виды движения; употреблять глаголы несовершенного вида: название действия; повторяемость действия. процесс	4.5.1.5 использовать глаголы, которые указывают на завершенность действия , его результат, конец действия или его начало
	1.5.1.4 согласовывать слова, обозначающие предмет со словами, обозначающими действие предмета в числе	2.5.1.4 использовать глаголы единственного числа прошедшего времени в нужном роде	3.5.1.6 использовать слова, обозначающие количество предметов, лиц; - порядок предметов , лиц по счету; падежные формы числительных один, одна, одно	4.5.1.6 согласовывать порядковые числительные с существительными в роде, числе, падеже
	1.5.1.5 использовать слова, обозначающие признаки предметов; подбирать признаки к предметам по цвету, форме, величине, материалу с помощью учителя	2.5.1.5 различать слова, обозначающие признаки предметов; подбирать признаки к предметам по цвету , форме, величине, материалу	3.5.1.7 использовать слова, обозначающие признаки предметов. подбирать признаки к предметам по цвету, форме, величине, материалу по заданной теме	4.5.1.7 согласовывать слова, обозначающие признаки предметов со словами-предметами; подбирать признаки к предметам по цвету, форме, величине, материалу
				4.5.1.8 использовать наречия: надо, нужно, можно, нельзя; интересно, важно, трудно, скучно, приятно

				; сравнительную степень наречий; отрицательные наречия
5.2 Соблюдение орфографических норм	1.5.2.1 правильно писать слова, понимая различия между звуками и буквами		3.5.2.1 писать воспринятые со слуха слова, слоги, не содержащие расхождений между произношением и написанием	4.5.2.1 правильно писать незнакомые слова, используя орфографический словарь
		2.5.2.1 правильно писать сочетания жи, ши; ча, ща; чу, щу	3.5.2.2 правильно писать новые слова, используя орфографический словарь	
	1.5.2.2 писать заглавную букву в написании имен, фамилий, кличек животных с помощью учителя	2.5.2.2 писать заглавную букву в написании имен, фамилий, кличек животных	3.5.2.3 писать раздельно предлоги со словами	4.5.2.2 списывать/ писать слова, написание которых расходится с произношением с помощью учителя
		2.5.2.3 писать раздельно предлоги со словами с помощью учителя		

49. Долгосрочный план:
1) 1 класс:

таблица 8

Сквозные темы	Раздел (виды речевой деятельности)	Подраздел (Навык)	Цели обучения
1 четверть			
1: Все обо мне	Слушание	1.1 Использование приемов слушания	1.1.1.1 внимательно слушать, понимать речь и правильно реагировать на нее (использование мимики и жестов, выполнение действий)
		1.2 Понимание лексического значения слов и словосочетаний	1.1.2.1 понимать значение знакомых слов, имеющих отношение к повседневной жизни
		1.3 Понимание содержания прослушанного материала	1.1.3.1 отвечать на вопросы и подбирать соответствующую иллюстрацию/картину/схему к прослушанному сообщению с помощью учителя
	Говорение	2.1 Пополнение словарного запаса	1.2.1.1 использовать в речи слова, словосочетания для знакомства, сообщения о себе и описания предметов
		2.2 Построение высказывания на заданную тему	1.2.2.1 создавать высказывание из 2-3 предложений по картинке

2.Моя школа		2.3 Участие в различных ситуациях общения и соблюдение речевых норм	1.2.3.1 понимать собеседника, реагировать на услышанное и отвечать собеседнику, соблюдая речевые нормы
		2.6 Высказывание оценочного суждения о прочитанном/ прослушанном материале	1.2.6.1 высказывать простое оценочное я мнение о прослушанном/прочитанном материале («я согласен/не согласен…», «мне понравилось/не понравилось…»)
	Чтение	3.2 Понимание содержания текста	1.3.2.1 понимать значение знакомых слов в тексте
	Письмо	4.1 Написание текстов с использованием различных форм представления	1.4.1.1 создавать постер/писать слова-признаки к предмету, изображенному на картинке
	Языковые нормы	5.1 Соблюдение грамматических норм (без использования терминов)	1.5.1.2 использовать слова, обозначающие один или несколько предметов
2 четверть			
3: Моя семья и друзья 4: Мир вокруг нас	Слушание	1.2 Понимание лексического значения слов и словосочетаний	1.1.2.1 понимать значение знакомых слов, имеющих отношение к повседневной жизни
		1.4 Понимание главной и второстепенной информации	1.1.4.1 понимать, о ком/о чем говорится в прослушанном тексте
		1.5 Понимание аудиовизуального материала	1.1.5.1 демонстрировать понимание увиденного/ услышанного через комментирование, вопросы или действия
	Говорение	2.3 Участие в различных ситуациях общения и соблюдение речевых норм	1.2.3.1 понимать собеседника, реагировать на услышанное и отвечать собеседнику, соблюдая речевые нормы
		2.2 Построение высказывания на заданную тему	1.2.2.1 создавать высказывание из 2-3 предложений по картинке
		2.5 Построение высказывания на основе аудиовизуального материала	1.2.5.1 описывать увиденный/ услышанный сюжет своими словами
		2.6. Высказывание оценочного суждения о прочитанном/ прослушанном	1.2.6.1 высказывать простое оценочное я мнение о прослушанном/прочитанном материале («я согласен/не согласен…», «мне понравилось/не понравилось…»)
	Чтение	3.3 Определение жанров и типов текста	1.3.3.1 распознавать тексты разных жанров (стихотворение, сказка, загадка)
		3.4 Формулирование вопросов и ответов	1.3.4.1 задавать простые вопросы к тексту или иллюстрации с помощью учителя

	Письмо	4.1 Написание текстов с использованием различных форм представления	1.4.1.1 создавать постер/писать слова-признаки к предмету, изображенному на картинке
		4.4 Соблюдение каллиграфических норм	1.4.4.1 писать прописные (заглавные) и строчные буквы и их соединения; писать разборчиво, в соответствии с санитарно-гигиеническими требованиями
	Употребление языковых норм	5.1 Соблюдение грамматических норм (без использования терминов)	1.5.1.1 использовать слова, обозначающие предметы; различать слова, отвечающие на вопросы кто? или что?
		5.2 Соблюдение орфографических норм	1.5.2.2 писать заглавную букву в написании имен, фамилий, кличек животных с помощью учителя
3 четверть			
5: Путешествие 6: Традиции и фольклор	Слушание	1.2 Понимание лексического значения слов и словосочетаний	1.1.2.1 понимать значение знакомых слов, имеющих отношение к повседневной жизни
		1.4 Понимание главной и второстепенной информации	1.1.4.1 понимать, о ком/о чем говорится в прослушанном тексте
		1.5 Понимание аудиовизуального материала	1.1.5.1.демонстрировать понимание увиденного/ услышанного через комментирование, вопросы или действия
	Говорение	2.2 Построение высказывания на заданную тему	1.2.2.1 создавать высказывание из 2-3 предложений по картинке
		2.3 Участие в различных ситуациях общения и соблюдение речевых норм	1.2.3.1 понимать собеседника, реагировать на услышанное и отвечать собеседнику, соблюдая речевые нормы
		2.4 Пересказ прослушанного/ прочитанного материала	1.2.4.1 пересказывать короткие тексты
		2.5 Построение высказывания на основе аудиовизуального материала	1.2.5.1 описывать увиденный/ услышанный сюжет своими словами
	Чтение	3.1 Использование видов чтения	1.3.1.1 читать целыми словами знакомые слова
		3.3 Определение жанров и типов текста	1.3.3.1 различать тексты разных жанров (стихотворение, сказка, загадка)
		3.4 Формулирование вопросов и ответов	1.3.4.1 задавать простые вопросы к тексту или иллюстрации с помощью учителя
		3.5 Извлечение информации из различных источников	1.3.5.1 находить информацию в текстах с иллюстрациями при поддержке учителя

	Письмо	4.1 Написание текстов с использованием различных форм представления	1.4.1.1 создавать постер/писать слова-признаки к предмету, изображенному на картинке
		4.2 Изложение содержания прослушанного/прочитанного	1.4.2.1 на основе прослушанного/ прочитанного/ увиденного записывать знакомые названия предметов с помощью учителя
		4.4 Соблюдение каллиграфических норм	1.4.4.1 писать прописные (заглавные) и строчные буквы и их соединения; писать разборчиво, в соответствии с санитарно-гигиеническими требованиями
	Употребление языковых норм	5.1 Соблюдение грамматических норм (без использования терминов)	1.5.1.1 использовать слова, обозначающие предметы. различать слова, отвечающие на вопросы кто? или что? 1.5.1.3 использовать слова, обозначающие действия предметов 1.5.1.4 согласовывать в числе слова, обозначающие предмет со словами, обозначающими действие предмета 1.5.1.5 использовать слова, обозначающие признаки предметов; подбирать признаки к предметам по цвету, форме, величине, материалу с помощью учителя
		5.2 Соблюдение орфографических норм	1.5.2.1 правильно писать слова, понимая различия между звуками и буквами 1.5.2.2 писать заглавную букву в написании имен, фамилий, кличек животных с помощью учителя
4 четверть			
	Слушание	1.2 Понимание лексического значения слов и словосочетаний	1.1.2.1 понимать значение знакомых слов, имеющих отношение к повседневной жизни
		1.3 Понимание содержания сообщения	1.1.3.1 отвечать на вопросы и подбирать соответствующую иллюстрацию/картину/схему к прослушанному сообщению с помощью учителя
		1.4 Понимание главной и второстепенной информации	1.1.4.1 понимать, о ком/о чем говорится в прослушанном тексте
	Говорение	2.4 Пересказ прослушанного/ прочитанного материала	1.2.4.1 пересказывать короткие тексты
		3.1 Использование видов чтения	1.3.1.1 читать целыми словами знакомые слова

7: Еда и напитки 8: В здоровом теле - здоровый дух!	Чтение	3.2 Понимание содержания текста	1.3.2.1 понимать значение знакомых слов в тексте
		3.5 Извлечение информации из различных источников	1.3.5.1 находить информацию в текстах с иллюстрациями с помощью учителя
	Письмо	4.1 Написание текстов с использованием различных форм представления	1.4.1.1 создавать постер/писать слова-признаки к предмету, изображенному на картинке
		4.2 Изложение содержания прослушанного/прочитанного	1.4.2.1 на основе прослушанного/ прочитанного/ увиденного записывать знакомые названия предметов с помощью учителя
	Употребление языковых норм	5.1 Соблюдение грамматических норм (без использования терминов)	1.5.1.5 использовать слова, обозначающие признаки предметов; подбирать признаки к предметам по цвету, форме, величине, материалу с помощью учителя
		5.2 Соблюдение орфографических норм текста	1.5.2.1 правильно писать слова, понимая различия между звуками и буквами
			1.5.2.2 писать заглавную букву в написании имен, фамилий, кличек животных с помощью учителя

2) 2 класс:

таблица 9

Сквозные темы	Раздел (виды речевой деятельности)	Подраздел (навыки)	Цели обучения
1 четверть			
	Слушание	1.1 Формирование навыка слушания	2.1.1.1 слушать и понимать устную речь, аудиовизуальный материал, повторяя простейшие фразы
		1.2 Понимание лексического значения слов и словосочетаний	2.1.2.1 понимать лексическое значение слов в простых фразах
		1.3 Понимание содержания сообщения	2.1.3.1 отвечать на вопросы и подбирать соответствующую иллюстрацию/картину/схему к прослушанному сообщению
	Говорение	2.1 Овладение лексическим запасом	2.2.1.1 использовать в речи слова и словосочетания для составления вопросительных предложений по имеющейся информации, комментирования действий
		2.2 Построение высказывания на заданную тему	2.2.2.1 создавать высказывание на основе сюжетных картинок
			2.2.3.1 участвовать в речевой ситуации на определенную тему,

1 Все обо мне 2 Моя семья и друзья		2.3 Участие в различных ситуациях общения и соблюдение речевых норм	понимать, о чем говорит собеседник; соблюдать речевые нормы
	Чтение	3.1 Использование видов чтения	2.3.1.1 читать выразительно текст
		3.2 Понимание содержания текста	2.3.2.1 понимать значение простых фраз в тексте, содержащих знакомые слова
		3.4 Формулирование вопросов и ответов	2.3.4.1 формулировать простые вопросы по содержанию текста и отвечать на них
	Письмо	4.1 Написание текстов с использованием различных форм представлений	2.4.1.1 писать предложения по данной иллюстрации, используя слова-описания
		4.3 Соблюдение пунктуационных норм	2.4.3.1 использовать знаки препинания в конце простых предложений (с помощью учителя)
		4.4 Соблюдение каллиграфических норм	2.4.4.1 писать в тетради в узкую линейку: соблюдение высоты, ширины и наклона прописных, строчных букв и их соединений
	Употребление языковых норм	5.1 Соблюдение грамматических норм	2.5.1.1 различать и использовать в письменной и устной речи слова-предметы/слова-признаки/ слова-действия и изменять их по числам с помощью учителя
		5.2 Соблюдение орфографических норм	2.5.2.1 писать правильно сочетания жи, ши; ча, ща; чу, щу
2 четверть			
	Слушание	1.2 Понимание лексического значения слов и словосочетаний	2.1.2.1 понимать лексическое значение слов в простых фразах
		1.3 Понимание содержания сообщения	2.1.3.1 отвечать на вопросы и подбирать соответствующую иллюстрацию/картину/схему к прослушанному сообщению
		1.5 Понимание аудиовизуального материала	2.1.5.1 понимать и описывать происходящие события в аудиовизуальном материале
		2.1 Овладение лексическим запасом	2.2.1.1 использовать в речи слова и словосочетания для составления вопросительных предложений по имеющейся информации, комментирования действий
		2.2 Построение высказывания на заданную тему	2.2.2.1 создавать высказывание на основе сюжетных картинок
			2.2.6.1 высказывать простое оценочное мнение об информации/

3 Моя школа 4 Мой родной край	Говорение	2.6 Высказывание оценочного суждения о прочитанном/ прослушанном материале	герое/событии на основе сравнения («я думаю…», «я считаю…»)
	Чтение	3.3 Определение жанров текста	2.3.3.1 определять жанры различных текстов (стихотворение, сказка, загадка, рассказ)
		3.5 Извлечение информации из различных источников	2.3.5.1 находить информацию в словарях и справочниках при поддержке учителя
	Письмо	4.2 Изложение содержания прослушанного\прочитанного материала	2.4.2.1 на основе прослушанного/ прочитанного/ увиденного записывать словосочетания с помощью учителя
		4.4 Соблюдение каллиграфических норм	2.4.4.1 писать в тетради в узкую линейку: соблюдение высоты, ширины и наклона прописных, строчных букв и их соединений
	Употребление языковых норм	5.1 Соблюдение грамматических норм	2.5.1.1 различать и использовать в письменной и устной речи слова-предметы/слова-признаки/ слова-действия и изменять их по числам с помощью учителя 2.5.1.5 различать слова, обозначающие признаки предметов; подбирать признаки к предметам по цвету, форме, величине, материалу
		5.2 Соблюдение орфографических норм	2.5.2.2 писать заглавную букву в написании имен, фамилий, кличек животных
3 четверть			
	Слушание	1.4 Определение главной и второстепенной информации	2.1.4.1 понимать содержание прослушанного текста, определять героев, последовательность событий
		1.5 Понимание аудиовизуального материала	2.1.5.1 понимать и описывать происходящие события в аудиовизуальном материале
	Говорение	2.3 Участие в различных ситуациях общения и соблюдение речевых норм	2.2.3.1 участвовать в речевой ситуации на определенную тему, понимать, о чем говорит собеседник; соблюдать речевые нормы
		2.4 Пересказывание прослушанного/прочитанного материала	2.2.4.1 пересказывать истории/ рассказы, используя знакомые слова, соблюдая последовательность событий

5. В здоровом теле - здоровый дух!		2.5 Аргументированное утверждение на основе аудиовизуального материала	2.2.5.1 описывать сюжет, используя фразы из видео- и аудиоматериалов
		2.6 Высказывание оценочного суждения о прочитанном/ прослушанном материале	2.2.6.1 высказывать простое оценочное мнение об информации/ герое/событии на основе сравнения («я думаю…», «я считаю…»)
	Чтение	3.3 Определение жанров текста	2.3.3.1 определять жанры различных текстов (стихотворение, сказка, загадка, рассказ)
		3.4 Формулирование вопросов и ответов	2.3.4.1 формулировать простые вопросы по содержанию текста и отвечать на них
		3.5 Извлечение информации из различных источников	2.3.5.1 находить информацию в словарях и справочниках при поддержке учителя
	Письмо	4.1 Написание текстов с использованием различных форм представлений	2.4.1.1 писать предложения по данной иллюстрации, используя слова-описания
		4.2 Изложение содержания прослушанного\прочитанного материала	2.4.2.1 на основе прослушанного/ прочитанного/ увиденного записывать словосочетания с помощью учителя
		4.4 Соблюдение каллиграфических норм	2.4.4.1 писать в тетради в узкую линейку: соблюдение высоты, ширины и наклона прописных, строчных букв и их соединений
	Употребление языковых норм	5.1 Соблюдение грамматических норм	2.5.1.2 согласовывать имена прилагательные с именами существительными в единственном числе, роде с помощью учителя 2.5.1.3 использовать глаголы в нужном времени (настоящем, будущем, прошедшем) с помощью учителя 2.5.1.4 использовать глаголы единственного числа прошедшего времени в нужном роде
		5.2 Соблюдение орфографических норм	2.5.2.1 правильно писать сочетания жи, ши; ча, ща; чу, щу 2.5.2.3 писать раздельно предлоги со словами с помощью учителя
4 четверть			
	Слушание	1.2 Понимание лексического значения слов и словосочетаний	2.1.2.1 понимать лексическое значение слов в простых фразах
		1.3 Понимание содержания прослушанного материала	2.1.3.1 отвечать на вопросы и подбирать соответствующую иллюстрацию/картину/схему к прослушанному сообщению

		1.4 Определение главной и второстепенной информации	2.1.4.1 понимать содержание прослушанного текста, определять героев, последовательность событий
	Говорение	2.4 Пересказывание прослушанного/прочитанного материала	2.2.4.1 пересказывать истории/ рассказы, используя знакомые слова, соблюдая последовательность событий
		2.6 Высказывание оценочного суждения о прочитанном/ прослушанном материале	2.2.6.1 высказывать простое оценочное мнение об информации/ герое/событии на основе сравнения («я думаю…», «я считаю…»)
7. Окружающая среда 8. Путешествия	Чтение	3.4 Формулирование вопросов и ответов	2.3.4.1 формулировать простые вопросы по содержанию текста и отвечать на них
		3.5 Извлечение информации из различных источников	2.3.5.1 находить информацию в словарях и справочниках при поддержке учителя
	Письмо	4.1 Написание текстов с использованием различных форм представлений	2.4.1.1 писать предложения по данной иллюстрации, используя слова-описания
		4.2 Изложение содержания прослушанного\прочитанного материала	2.4.2.1 на основе прослушанного/ прочитанного/ увиденного записывать словосочетания с помощью учителя
	Употребление языковых норм	5.1 Соблюдение грамматических норм	2.5.1.2 согласовывать имена прилагательные с именами существительными в единственном числе, роде с помощью учителя 2.5.1.3 использовать глаголы в нужном времени (настоящем, будущем, прошедшем) с помощью учителя 2.5.1.4 использовать глаголы единственного числа прошедшего времени в нужном роде
		5.2 Соблюдение орфографических норм	2.5.2.1 правильно писать сочетания жи, ши; ча, ща; чу, щу 2.5.2.3 писать раздельно предлоги со словами с помощью учителя

3) 3 класс:

таблица 10

Сквозные темы	Раздел (виды речевой деятельности)	Подраздел (навыки)	Цели обучения
1 четверть			
		1.1 Использование приемов слушания	3.1.1.1 слушать и понимать устную речь, аудиовизуальный материал, задавать уточняющие вопросы для выяснения смысла отдельных высказываний

1. Живая природа 2. Что такое хорошо, что такое плохо? (свет и темнота)	Слушание	1.2 Понимание лексического значения слов и словосочетаний	3.1.2.1 понимать значение простых фраз в тексте, содержащих знакомые слова и словосочетания и имеющих отношение к повседневной жизни
		1.3 Понимание содержания прослушанного материала	3.1.3.1 отвечать на простые вопросы по содержанию прослушанного и подбирать иллюстрации по развитию сюжета, заполнять таблицу
	Говорение	2.1 Пополнение словарного запаса	3.2.1.1 использовать в речи тематическую лексику в различных контекстах
		2.2 Построение высказывания на заданную тему	3.2.2.1 создавать высказывание на основе темы, предложенной учителем
		2.3 Участие в различных ситуациях общения и соблюдение речевых норм	3.2.3.1 участвовать в речевой ситуации на определенную тему, понимать, о чем говорит собеседник; соблюдать речевые нормы
		2.6 Высказывание оценочного суждения о прочитанном/ прослушанном материале	3.2.6.1 высказывать оценочные суждения о прослушанном/ прочитанном материале («я предполагаю…», «мне кажется…»)
	Чтение	3.1 Использование видов чтения	3.3.1.1 читать выразительно текст или его части, используя виды чтения (ознакомительное чтение, чтение по ролям)
		3.2 Понимание содержания текста	3.3.2.1 понимать ключевые моменты в коротком тексте, содержащем знакомые слова и фразы
		3.4 Формулирование вопросов и ответов	3.3.4.1 формулировать уточняющие вопросы по содержанию текста и о поступках героев произведения
	Письмо	4.1 Написание текстов с использованием различных форм представлений	3.4.1.1 писать связные предложения по данной теме и создавать постер
		4.3 Соблюдение пунктуационных норм	3.4.3.1 использовать знаки препинания в конце простых предложений
		4.4 Соблюдение каллиграфических норм	3.4.4.1 писать в тетради в широкую линейку, отрабатывать каллиграфические навыки: соблюдение высоты, ширины и наклона прописных, строчных букв и их соединений
			3.5.1.1 различать и использовать в письменной и устной речи слова-предметы/слова-признаки/ слова-действия и изменять их по числам

	Употребление языковых норм	5.1 Соблюдение грамматических норм (без использования терминов)	3.5.1.3 использовать в речи местоимения: личные, вопросительные, притяжательные, указательные, определительные
		5.2 Соблюдение орфографических норм	3.5.2.2 правильно писать новые слова, используя орфографический словарь
2 четверть			
3. Время 4. Архитектура	Слушание	1.2 Понимание лексического значения слов и словосочетаний	3.1.2.1 понимать лексическое значение слов в предложений и тексте
		1.3 Понимание содержания прослушанного материала	3.1.3.1 отвечать на простые вопросы по содержанию прослушанного и подбирать иллюстрации по развитию сюжета, заполнять таблицу
		1.5 Понимание аудиовизуального материала	3.1.5.1 понимать и описывать события, героев в аудиовизуальном материале
	Говорение	2.1 Пополнение словарного запаса	3.2.1.1 использовать в речи тематическую лексику в различных контекстах
		2.2 Построение высказывания на заданную тему	3.2.2.1 создавать высказывание на основе темы, предложенной учителем
		2.6 Высказывание оценочного суждения о прочитанном/ прослушанном материале	3.2.6.1 высказывать оценочные суждения о прослушанном/ прочитанном материале («я предполагаю…», «мне кажется…»)
	Чтение	3.3 Определение жанров и типов текста	3.3.3.1 определять тексты разных жанров (стихотворение, сказка, загадка, рассказ, пословицы), различать текст-повествование/ описание
		3.5 Извлечение информации из различных источников	3.3.5.1 находить и извлекать информацию в словарях и справочниках самостоятельно
	Письмо	4.2 Изложение содержания прослушанного/прочитанного материала	3.4.2.1 на основе прослушанного/ прочитанного/ увиденного делать короткие записи с помощью учителя
		4.4 Соблюдение каллиграфических норм	3.4.4.1 писать в тетради в широкую линейку, отрабатывать каллиграфические навыки: соблюдение высоты, ширины и наклона прописных, строчных букв и их соединений
			3.5.1.1 различать и использовать в письменной и устной речи слова-предметы/слова-признаки/ слова-действия и изменять их по числам

	Употребление языковых норм	5.1 Соблюдение грамматических норм (без использования терминов)	3.5.1.7 использовать слова, обозначающие признаки предметов; подбирать признаки к предметам по цвету, форме, величине, материалу по заданной теме
		5.2 Соблюдение орфографических норм	3.5.2.1 писать воспринятые со слуха слова, слоги, не содержащие расхождений между произношением и написанием
			3.5.2.2 правильно писать новые слова, используя орфографический словарь
3 четверть			
	Слушание	1.4 Понимание главной и второстепенной информации	3.1.4.1 определять причинно-следственную связь в прослушанном тексте (идея, события , герои)
		1.5 Понимание аудиовизуального материала	3.1.5.1 понимать и описывать события, героев в аудиовизуальном материале
	Говорение	2.3 Участие в различных ситуациях общения и соблюдение речевых норм	3.2.3.1 участвовать в речевой ситуации на определенную тему, понимать, о чем говорит собеседник; дополнять высказывания собеседника
		2.4 Пересказ прослушанного/ прочитанного материала	3.2.4.1 пересказывать истории/ рассказы, используя план/свои заметки
		2.5 Построение высказывания на основе аудиовизуального материала	3.2.5.1 описывать сюжет из видео- и аудиоматериалов и сопоставлять с жизненной ситуацией
		2.6 Высказывание оценочного суждения о прочитанном/ прослушанном материале	3.2.6.1 высказывать оценочные суждения о прослушанном/ прочитанном материале («я предполагаю…», «мне кажется…»)
	Чтение	3.3 Определение жанров и типов текста	3.3.3.1 определять тексты разных жанров (стихотворение, сказка, загадка, рассказ, пословицы), различать текст-повествование/ описание
		3.4 Формулирование вопросов и ответов	3.3.4.1 формулировать уточняющие вопросы по содержанию текста и о поступках героев произведения
		3.5 Извлечение информации из различных источников	3.3.5.1 находить и извлекать информацию в словарях и справочниках самостоятельно
5. Искусство 6 Выдающиеся личности		4.1 Написание текстов с использованием различных форм представления	3.4.1.1 писать связные предложения по данной теме и создавать постер

	Письмо	4.2 Изложение содержания прослушанного/прочитанного материала	3.4.2.1 на основе прослушанного/ прочитанного/ увиденного делать короткие записи с помощью учителя
		4.4 Соблюдение каллиграфических норм	3.4.4.1 писать в тетради в широкую линейку, отрабатывать каллиграфические навыки: соблюдение высоты, ширины и наклона прописных, строчных букв и их соединений
	Употребление языковых норм	5.1 Соблюдение грамматических норм (без использования терминов)	3.5.1.2 Использовать сложные предложения с союзами чтобы, который, где, откуда по предложенным моделям
			3.5.1.4 понимать значения предложно-падежных конструкций: в, на – место действия; в, на – направление движения; из, с – исходный пункт движения; о – предмет речи, мысли; в – время; с – совместность; у – лицо, обладающее чем-либо
			3.5.1.6 использовать слова, обозначающие количество предметов, лиц-порядок предметов, лиц по счету; падежные формы числительных один, одно
		5.2 Соблюдение орфографических норм	3.5.2.2 правильно писать новые слова, используя орфографический словарь
			3.5.2.2 писать раздельно предлоги со словами
4 четверть			
	Слушание	1.2 Понимание лексического значения слов и словосочетаний	3.1.2.1 понимать лексическое значение слов в предложении и тексте
		1.3 Понимание содержания прослушанного материала	3.1.3.1 отвечать на простые вопросы по содержанию прослушанного и подбирать иллюстрации по развитию сюжета, заполнять таблицу
		1.4 Понимание главной и второстепенной информации	3.1.4.1 определять причинно-следственную связь в прослушанном тексте (идея, события , герои)
	Говорение	2.2 Построение высказывания на заданную тему	3.2.2.1 создавать высказывание на основе темы, предложенной учителем
		2.4 Пересказ прослушанного/ прочитанного текста	3.2.4.1 пересказывать истории/ рассказы, используя план/свои заметки

7. Вода – источник жизни 8. Культура отдыха. Праздники		2.5 Построение высказывания на основе аудиовизуального материала	3.2.5.1 описывать сюжет из видео- и аудиоматериалов и сопоставлять с жизненной ситуацией
	Чтение	3.4 Формулирование вопросов и ответов	3.3.4.1 формулировать уточняющие вопросы по содержанию текста и о поступках героев произведения
		3.5 Извлечение информации из различных источников	3.3.5.1 находить и извлекать информацию в словарях и справочниках самостоятельно
	Письмо	4.1 Написание текстов с использованием различных форм представления	3.4.1.1 писать связные предложения по данной теме и создавать постер
		4.2 Изложение содержания прослушанного/прочитанного материала	3.4.2.1 на основе прослушанного/ прочитанного/ увиденного делать короткие записи с помощью учителя
	Употребление языковых норм	5.1 Соблюдение грамматических норм (без использования терминов)	3.5.1.2 использовать сложные предложения с союзами чтобы, который, где, откуда по предложенным моделям
			3.5.1.5 использовать глаголы, обозначающие различные виды движения; употреблять глаголы несовершенного вида: название действия; повторяемость действия. процесс
			3.5.1.6 использовать слова, обозначающие количество предметов, лиц; - порядок предметов , лиц по счет; падежные формы числительных один, одна, одно
		5.2 Соблюдение орфографических норм	3.5.2.2 правильно писать новые слова, используя орфографический словарь
			3.5.2.2 писать раздельно предлоги со словами

4) 4 класс :

таблица 11

Сквозные темы	Раздел (виды речевой деятельности)	Подраздел (навыки)	Цели обучения
1 четверть			

1 Моя Родина - Казахстан 2 Человеческие ценности	Слушание	1.1 Использование приемов слушания	4.1.1.1 слушать и понимать устную речь, аудиовизуальный материал, перефразируя высказывания в другой форме
		1.2 Понимание лексического значения слов и словосочетаний	4.1.2.1, определять значения незнакомых слов и словосочетаний по контексту
		1.3 Понимание содержания прослушанного материале	4.1.3.1 отвечать на вопросы и определять ключевые моменты в прослушанном материале
	Говорение	2.1 пополнение словарного запаса	4.2.1.1 использовать необходимые слова для поддержания разговора
		2.2 Построение высказывания на заданную тему	4.2.2.1 создавать высказывание по данному началу текста
		2.3 Участие в различных ситуациях общения и соблюдение речевых норм	4.2.3.1 участвовать в речевой ситуации, понимать, о чем говорит собеседник, уточнять, выяснять, перефразировать его речь
		2.6 Высказывание оценочного суждения о прочитанном/ прослушанном	4.2.6.1 высказывать оценочные суждения, выражая свою точку зрения («по моему мнению…», «с моей точки зрения…»)
	Чтение	3.1 Использование видов чтения	4.3.1.1 читать текст, используя виды чтения(ознакомительное чтение, выборочное чтение, чтение по ролям)
		3.2 Понимание содержания текста	4.3.2.1 понимать ключевые моменты в коротком тексте, содержащем незнакомые слова
		3.4 Формулирование вопросов и ответов	4.3.4.1 формулировать оценочные вопросы по содержанию текста и о поступках героев произведения
	Письмо	4.1 Написание текстов с использованием различных форм представлений	4.4.1.1 представлять истории в виде комиксов (иллюстраций)
		4.3 Соблюдение пунктуационных норм	4.4.3.1 использовать необходимые знаки препинания предложений при составлении кратких текстов
		4.4 Соблюдение каллиграфических норм	4.4.4.1 совершенствовать каллиграфические навыки: соблюдение высоты, ширины и наклона прописных, строчных букв и их соединений
			4.5.1.1 различать и использовать в письменной и устной речи конструкции из имен

	Употребление языковых норм	5.1 Соблюдение грамматических норм (без использования терминов)	существительных, прилагательных, числительных, местоимений
			4.5.1.3 использовать в речи падежные формы личных и вопросительных местоимений отрицательные (никто, ничто), возвратные (себя).
		5.2 Соблюдение орфографических норм	4.5.2.1 правильно писать незнакомые слова, используя орфографический словарь
2 четверть			
3. Культурное наследие 4. Мир профессий	Слушание	1.2 Понимание лексического значения слов и словосочетаний	4.1.2.1 определять значение незнакомых слов и словосочетаний по контексту
		1.3 Понимание содержания прослушанного материала	4.1.3.1 отвечать на вопросы и определять ключевые моменты в прослушанном материале
		1.5 Понимание аудиовизуального материала	4.1.5.1 определять основные моменты в аудиовизуальном материале
	Говорение	2.1 Пополнение словарного запаса	4.2.1.1 использовать необходимые слова для поддержания разговора
		2.2 Построение высказывания на заданную тему	4.2.2.1 создавать высказывание по данному началу текста
		2.6 Высказывание оценочного суждения о прочитанном/ прослушанном материале	4.2.6.1 высказывать оценочные суждения, выражая свою точку зрения («по моему мнению…», «с моей точки зрения…»)
	Чтение	3.3 Определение жанров и типов текста	4.3.3.1 определять тексты разных жанров (стихотворение, сказка, загадка, рассказ, пословицы, скороговорки), различать текст-рассуждение
		3.5 Извлечение информации из различных источников	4.3.5.1 находить и извлекать информацию из разных источников: словарей, справочников, энциклопедий, интернет-ресурсов, инфографики
	Письмо	4.2 Изложение содержания прослушанного/прочитанного материала	4.4.2.1 на основе прослушанного/ прочитанного/ увиденного писать краткий текст с помощью учителя
		4.4 Соблюдение каллиграфических норм	4.4.4.1 совершенствовать каллиграфические навыки: соблюдение высоты, ширины и наклона прописных, строчных букв и их соединений
			4.5.1.1 различать и использовать в письменной и устной речи

	Употребление языковых норм	5.1 Соблюдение грамматических норм (без использования терминов)	конструкции из имен существительных, прилагательных, числительных, местоимений
			4.5.1.7 согласовывать слова, обозначающие признаки предметов со словами-предметами; подбирать признаки к предметам по цвету, форме, величине, материалу
		5.2 Соблюдение орфографических норм	4.5.2.1 правильно писать незнакомые слова, используя орфографический словарь
3 четверть			
5. Природные явления 6 Охрана окружающей среды	Слушание	1.4 Понимание главной и второстепенной информации	4.1.4.1 определять основную мысль прослушанного материала
		1.5 Понимание аудиовизуального материала	4.1.5.1 определять основные моменты в аудиовизуальном материале
	Говорение	2.3 Участие в различных ситуациях общения (диалог) и соблюдение речевых норм	4.2.3.1 участвовать в речевой ситуации понимать, о чем говорит собеседник, уточнять, выяснять, перефразировать его речь
		2.4 Пересказ прослушанного/ прочитанного материала	4.2.4.1 пересказывать подробно истории/рассказы с целью привлечения внимания слушателя
		2.5 Построение высказывания на основе аудиовизуального материала	4.2.5.1 аргументировать свою точку зрения на основе аудиовизуального материала
		2.6 Высказывание оценочного суждения о прочитанном/ прослушанном материале	4.2.6.1 высказывать оценочные суждения, выражая свою точку зрения («по моему мнению…», «с моей точки зрения…»)
	Чтение	3.3 Определение жанров и типов текста	4.3.3.1 определять тексты разных жанров (стихотворение, сказка, загадка, рассказ, пословицы, скороговорки), различать текст-рассуждение
		3.4 Формулирование вопросов и ответов	4.3.4.1 формулировать оценочные вопросы по содержанию текста и о поступках героев произведения
		3.5 Извлечение информации из различных источников	4.3.5.1 находить и извлекать информацию из разных источников: словарей, справочников, энциклопедий, интернет-ресурсов, инфографики
	Письмо	4.1 Написание текстов с использованием различных форм представления	4.4.1.1 представлять истории в виде комиксов (иллюстраций)
		4.2 Изложение содержания прослушанного/прочитанного материале	4.4.2.1 на основе прослушанного/ прочитанного/ увиденного писать краткий текст с помощью учителя

		4.4 Соблюдение каллиграфических норм	4.4.4.1 совершенствовать каллиграфические навыки: соблюдение высоты, ширины и наклона прописных, строчных букв и их соединений
	Употребление языковых норм	5.1 Соблюдение грамматических норм (без использования терминов)	4.5.1.2 согласовывать имена прилагательные с именами существительными в единственном и во множественном числе; использовать сложные предложения с союзами когда, чтобы, если.., то… по предложенным моделям
			4.5.1.4 использовать в речи падежные формы имен существительных единственного числа с твердой и мягкой основами
			4.5.1.6 согласовывать порядковые числительные с существительными в роде, числе, падеже
		5.2 Соблюдение орфографических норм	4.5.2.1 правильно писать незнакомые слова, используя орфографический словарь
			4.5.2.2 списывать/писать слова, написание которых расходится с произношением с помощью учителя
4 четверть			
	Слушание	1.2 Понимание лексического значения слов и словосочетаний	4.1.2.1 определять значение незнакомых слов и словосочетаний по контексту
		1.3 Понимание содержания прослушанного материала	4.1.3.1 отвечать на вопросы и определять ключевые моменты в прослушанном материале
		1.4 Понимание главной и второстепенной информации	4.1.4.1 определять основную мысль прослушанного материала
	Говорение	2.2 Построение высказывания на заданную тему	4.2.2.1 создавать высказывание по данному началу текста
		2.4 Пересказ прослушанного/ прочитанного материала	4.2.4.1 пересказывать подробно истории/рассказы с целью привлечения внимания слушателя
		2.5 Построение высказывания на основе аудиовизуального материала	4.2.5.1 аргументировать свою точку зрения на основе аудиовизуального материала
	Чтение	3.4 Формулирование вопросов и ответов	4.3.4.1 формулировать оценочные вопросы по содержанию текста и о поступках героев произведения
			4.3.5.1 находить и извлекать информацию из разных источников:

		3.5 Извлечение информации из различных источников	словарей, справочников, энциклопедий, интернет-ресурсов, инфографики
7. Путешествие в космос 8. Путешествие в будущее	Письмо	4.1 Написание текстов с использованием различных форм представления	4.4.1.1 представлять истории в виде (иллюстраций) комиксов
		4.2 Изложение содержания прослушанного/прочитанного материала	4.4.2.1 на основе прослушанного/ прочитанного/ увиденного писать краткий текст с помощью учителя
	Употребление языковых норм	5.1 Соблюдение грамматических норм (без использования терминов)	4.5.1.2 согласовывать имена прилагательные с именами существительными в единственном и во множественном числе; использовать сложные предложения с союзами когда, чтобы, если.., то… по предложенным моделям
			4.5.1.5 использовать глаголы, которые указывают на завершенность действия, его результат, конец действия или его начало
			4.5.1.6 согласовывать порядковые числительные с существительными в роде, числе, падеже
			4.5.1.8 использовать наречия: надо, нужно, можно, нельзя; интересно, важно, трудно, скучно, приятно; сравнительную степень наречий; отрицательные наречия
		5.2 Соблюдение орфографических норм	4.5.2.1 правильно писать незнакомые слова, используя орфографический словарь
			4.5.2.2 списывать/писать слова, написание которых расходится с произношением с помощью учителя

50. Примечание:

1) цели обучения пределах одной четверти комбинируются по разным видам речевой деятельности.

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2016 жылғы 8 сәуірдегі
№ 266 бұйрығына 5-қосымша

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 179-қосымша

Бастауыш білім беру деңгейінің 1-4-сыныптары үшін
«Ағылшын тілі» пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасы

1. Explanatory note

1. The subject programme is a teaching and normative document determining the content and the scope knowledge and skills in each academic subject/discipline in accordance with age peculiarities and cognitive abilities of learners.

2. The subject programme focuses the learning process on the use of the methodical potential of each subject to ensure the conscious acquisition of knowledge and skills by the learners in each subject area, the development of learner independence through learning, project work, research work, the acquisition of orientation skills in social and cultural environment.

3. The subject programme combines harmoniously the traditional functions of teaching and normative document and innovative trends in the organization of educational process in the modern school. The novelty consists in the approaches used as the main reference points to build a fundamentally new structure and content of an academic subject. Value-oriented, activity-based, learner-centered and communicative approaches – as classical foundations of education – are used to strengthen the priority of the system of learning objectives and outcomes of the educational process, which is reflected in the new structure of the subject programme.

4. One of the main requirements for the learning process at present stage is to organise active work of a learner in independent "acquisition" of knowledge. This approach contributes not only to the acquisition of subject knowledge, social and communication skills, but also to the development of personal qualities which will help him to recognize own interests, perspectives and make constructive decisions. Active cognitive activity of a learner becomes more sustainable in terms of co-creation and support of the teacher as a partner and a consultant.

5. Such strengthening the learner-centered education is possible with the use of interactive teaching methods, various combinations of which provide the basis for cooperation of all participants of the educational process, avoiding authoritarianism in the relationships. The use of interactive and reflective technologies is combined with the organization of project and research activities of learners. All the innovative approaches to the organization of educational process transform the learning into a model of learners' communication in real-life creative process, which involves active exchange of knowledge, ideas and methods of work.

6. The programme of a particular subject allows developing the learner's cognitive and social activity through organisation of learning project work focused on the use of regional

materials (objects, enterprises, information sources). Educational project work, carried out within the framework of the learning objectives of this particular subject, can be organized in partnership with parents and the representatives of the local community.

7. Each subject programme provides for the implementation of trilingual education, which involves not only learning three languages, but also the organization of extracurricular activities of learners students in the three languages ??(Kazakh, Russian and English). The collective contribution of each subject to the creation of multilingual learning environment ensures the implementation of trilingual education policy. Communicative approach, being the basis of language learning, is seen as a leading principle in the development of learners' speech by means of each academic subject – exchange of knowledge and skills in a variety of educational contexts, proper use of the system of language and speech norms.

8. In the process of acquisition of the subject content and achievement of the learning objectives it is necessary to create conditions/environment for the development of learners' skills of application of ICT, including searching, processing, retrieving, creation and presentation of necessary information, cooperation to exchange information and ideas, evaluation and improvement of their work through the use of a wide range of equipment and applications.

9. The subject programme suggests expected outcomes stated in the system of learning objectives which form the basis for determining the content of a subject. In terms of the content the subject programmes describe the contribution of a particular academic subject to educating a learner as a subject of his own learning and a subject of interpersonal communication.

10. The subject programmes ensure the implementation of the principle of unity of learning and education, based on interconnectedness and interdependence between education values and learning outcomes and the system of learning objectives for a particular subject.

11. The distinctive feature of the subject programmes is that they are focused on forming not only the subject knowledge, but also a wide range of skills. The system of learning objectives forms the basis for developing the following wide range of skills: functional and creative application of knowledge, critical thinking, conducting research work, using information and communication technologies, application of different methods of communication, ability to work in a group and individually, problem solving and decision making. A wide range of skills is a key to learners' success in school educational experience, as well as in the future, after graduating from school.

12. Modern innovations in economy, changes to the labor market imply the necessity to possess skills, the combination of which will enable learners to analyse and evaluate situations, ideas and information in order to solve complex problems or to develop new ways of solving them, use creatively the acquired knowledge and experience in synthesising new ideas and information. Such personal qualities as initiative, curiosity, willingness to change, interpersonal skills are becoming relevant.

13. The content of the educational process in a particular subject builds on the learning objectives and focuses on forming the willingness of learners to apply creatively the acquired knowledge and skills in any educational and real-life situation, develops commitment to success, and encourages lifelong learning.

14. The development of personal qualities in conjunction with a wide range of skills set up the basis for teaching the learners the core values of education: 'Kazakhstani patriotism and civil responsibility', 'respect', 'cooperation'; 'work and creativity'; 'transparency'; ' lifelong learning'. These values ??are designed to become constant personal reference points for each learner, motivating his behavior and daily activities.

2. The aims and objectives of the study of the subject of "The English language"

15. The study of English offers attitudinal, cultural, social and educational advantages for the individual and for society. Learning English can help learners to develop positive attitudes to other cultures as well as increase awareness of their own culture.

16. Learning English through modern, communicative methods provides opportunities for learners to develop interactive skills and to learn through interaction with others thus becoming good communicators. The learners who emerge proficient in English and with good communication skills will contribute positively to Kazakhstani society.

17. An ability to communicate in English is crucial in the modern world of mass global communication. Young people should be able to read, write and communicate in English as well as understand their teachers and peers at the high level. English is the language frequently used in communication, science, business, entertainment, travel and sport. A good knowledge of English provides young people with access to these areas and enables them to continue their educational, economic, social and cultural development.

18. English is the international language of business and one of the main languages of the OSCE and UN, so as Kazakhstan becomes more connected with the Western world, English becomes increasingly important. As routes become more travelled, Kazakhstan's historical and natural sites will attract more visitors and more foreign investment and, as the tourist industry grows in Kazakhstan, English will be the medium through which Kazakhstanis will communicate with visitors from overseas in both formal and informal settings. Kazakhstanis are also travelling more and as they travel around the world, they will be able to acquaint English speakers with Kazakhstan and its culture. As members of this more international global community it is vital that Kazakhstanis and Kazakhstani learners are able to communicate proficiently in English.

19. A knowledge of English can:

1) increase learners' confidence in communicating in different situations;
2) give learners access to higher education in Kazakhstan and abroad;

3) enable learners to progress professionally and to access advanced training

4) broaden learners' access to news and information currently distributed in English;

5) allow learners to access English language literary works in their original form;

6) help learners to contribute to Kazakhstan's continuing development;

7) enable learners to represent Kazakhstan in both Kazakhstan and overseas;

8) encourage learners to learn about different cultures and so foster international relations;

9) become lifelong learners, building on skills, learning strategies and knowledge learned in school.

20. Learning English in primary school awakens children's interest in the world. Children are able to acquire language in a variety of ways such as active games, songs, poems, project works etc. English teachers at primary level can help children in their early years to develop an awareness of language and encourage an enjoyment for language learning. This will also increase children's confidence and lay the foundation for continued development in later years.

21. The English curriculum aims to develop learners who gain the mid A 1 level of language skills through the following:

1) varied tasks which foster analysis, evaluation and creative thinking;

2) exposure to a wide variety of spoken and written sources;

3) stimulating and challenging subject matter.

22. The English curriculum aims to provide opportunities for learners to communicate effectively with different audiences. It will achieve this aim through frequent opportunities in the school environment for interaction with peers, teachers and visitors, and through interactive tasks which involve informal and formal spoken and written presentations. There will also be a focus on out-of-school interaction with learners communicating online and face-to face with speakers of English from other cultures.

23. Learners should become innovative, critical and creative thinkers by actively participating in a learning environment which encourages objective analysis of subject matter and language content to support arguments with evidence and examples, to use language imaginatively, and to develop strong 'learning to learn' skills. The study of English using the methods described in the English subject programme should enable learners to articulate their ideas with confidence and clarity to different audiences and enable them to reflect on how they can make a positive contribution to Kazakhstani society.

24. In the primary school years, the content of the programme is aimed at developing learners' ability to use English in daily exchanges and providing a sound basis for further study. The primary English language programme aims to develop learners' English language skills, develop learners' interest and self-confidence, and instil a positive attitude towards learning English.

25. Through the study of English learners will understand:

1) instructions enabling them to play games in English;

2) common daily expressions in short dialogues;
3) simple spoken English or recorded English;
4) simple stories;
5) simple English cartoons, films or programmes.
26. Learners will be able to:
1) tell simple stories and short texts;
2) write sentences based on given models;
3) perform stories, short plays, songs, rhymes;
4) use common daily expressions in short dialogues.

27. Learners will have a vocabulary based on topics such as numbers, colours, time, weather, food, clothes, toys, animals, plants, parts of the body, personal information, family, school, friends, entertainment, sport, holidays.

3. Pedagogical approaches to the organization of the learning process

28. Educational Organisations (schools, lyceums, gymnasiums, etc.) in the Republic of Kazakhstan are committed to the principle that learners need to learn how to learn as part of the process of education and become independent, self-motivated, engaged, confident, responsible and reflective learners.

29. Teachers are expected to nurture and develop these qualities through using a wide variety of teaching and learning strategies that include:

1) listening to the voice of the individual learner and recognising that it is essential to engage with their prior knowledge and understanding in order to develop it;

2) challenging and extending learners through carefully scaffolding assignments and activities;

3) challenging and extending learners by providing meaningful contexts, tasks and activities;

4) modelling and exemplifying problem solving strategies in a way that is understandable to the learner;

5) supporting learning through assessment for learning;

6) encouraging active enquiry based learning and learner research;

7) developing learners' critical thinking skills;

8) employing a mixture of whole class, individual and collaborative activities;

9) facilitating research projects where learners can apply a variety of skills which will help them not only in their English language lessons but also in other subjects studied at primary school.

30. Teachers at State Schools will use a variety of approaches to create a safe and comfortable learning environment for all of the learners in the classroom. The different

approaches and strategies employed are both inductive and deductive approaches. Traditional teaching approaches such as the Audio-Lingual Method and PPP (Presentation, Practice, Production) can be used to deliver lessons alongside more modern communicative approaches such as Task-Based Learning, Test-Teach-Test and the Lexical Approach. Teachers also use methods which are particularly suitable for young learners such as TPR (Total Physical Response) and Natural Approach. Using a variety of approaches in a principled way, by considering the aim of the activity or lesson, learners' ages, previous knowledge and learning style, as well as considering practicalities such as available supplementary or course book material, time and class size, is preferable to adopting any one approach dogmatically.

31. In English, examples of these teaching and learning strategies are:

1) carrying out surveys as part of a topic or project;

2) practising and reviewing lexics on a regular basis and encouraging the use of language journals to record new vocabulary;

3) using conversational posters;

4) making presentations to the class;

5) using sets of reading books for guided reading, graded according to challenge and difficulty;

6) oral and written comprehension exercises;

7) acting out dialogues;

8) encouraging a process of drafting and redrafting, including the use of ICT;

9) providing opportunities for individual and collaborative writing;

10) regular teaching of spelling strategies;

11) patterns and sight vocabulary;

12) encouraging dictionary/thesaurus use;

13) predicting exercises or activities.

32. Developing respect for diversity of culture and opinion in English language programme:

1) being citizens of a multinational Kazakhstan state learners respect diversity of cultures and opinion which requires personal, interpersonal and intercultural competences. Developing positive attitude to multicultural diversity will lead learners to effective and constructive participation in social and working life in various societies worldwide;

2) in the English programme this will include:

learning, comparing and sharing prior knowledge about Kazakhstani, the traditional English-speaking countries' and other cultural contexts worldwide. This is important as English is used globally as a lingua franca by hundreds of millions of people in increasingly diverse settings;

maintaining, respecting and supporting national and Kazakh cultural identity;

ideas of patriotism, respect and tolerance of the representatives of diverse nations and cultures and traditions;

drawing concepts and conclusions from a range of spoken and written genres which reflect the Kazakh culture and the cultures of the English speaking world;

developing the ability and language to summarise different points of view on emotive topics without being biased or intolerant;

developing language skills in Kazakh, Russian and English.

33. Developing communication skills in English language programme:

1) the Programme aims to enable Kazakhstani citizens to communicate effectively with different audiences. Developing the skills which are needed to achieve this should be accompanied by the fostering and promoting an environment in which communication in a range of forms is encouraged and valued and where learners feel confident in expressing themselves;

2) throughout the curriculum, learners will be encouraged to communicate with their fellow learners, teachers and wider audiences, using a range of media in oral and written form.

Examples of listening activities in the English programme:

listening to a description and labelling a picture;

following classroom instructions;

drawing objects in a picture in the appropriate position by listening to a description of where they are;

3) examples of speaking activities in the English programme:

making statements giving personal information about a member of family or favourite character in course book;

describing a picture in order to spot the difference between two similar pictures when working in pairs;

expressing likes and dislikes in order to take part in a class survey;

4) examples of reading activities in the English programme:

remembering sound and letter patterns;

predicting activities using a picture accompanying a short text and then checking the texts in order to confirm predictions;

using a simple dictionary;

5) examples of writing activities in the English programme:

forming higher and lower case letters;

labelling a diagram/picture with familiar words;

ordering jumbled up words in a sentence;

6) examples of use of English in English:

using basic nouns, modals, adjectives, connectors, adverbs, pronouns, determiners, prepositions and conjunctions;

using present simple forms to describe a character's daily routines;

using verbs followed by *–ing t*o talk about likes and dislikes.

4. Approaches to the evaluation of educational achievements

34. Assessment of the results of studying English is carried out with the use of Criteria-based assessment system.

35. Criteria-based assessment is based on the principle that teaching, learning and assessment are interrelated. Criteria-based assessment results are used to plan and organize the learning process effectively.

36. Criteria-based assessment includes formative assessment and summative assessment.

37. Formative assessment is carried out in an ongoing way, it provides feedback between students and teacher, and allows timely adjustments to the learning process.

38. Summative assessment is carried out on the completion of the educational information unit study in a certain learning period; it is used to provide feedback to students, and to award termly and yearly grades on the subject.

5. Organization of the content of the subject of "The English language"

39. Distribution of annual number of teaching hours per grades:

Grades	Sessions/min	Weeks	Hours per week	Hours per year
1	35	33	2	66
2	45	34	3	102
3	45	34	3	102
4	45	34	3	102
Total hours				372

40. «*» With regard to health and safety, the use of ICT should be kept under careful control by the teacher, who should manage the time allocated to its use.

41. Competence in the use of digital technologies in English language programme:

1) Competence in the use of digital technologies involves confident and critical use of technology for work, leisure and communication. It is underpinned by basic skills in ICT (Information and Communication Technology);

2) Learners develop their ICT skills across the curriculum by finding, creating and manipulating information, collaborating and communicating information and ideas, evaluating and then refining their work, and by using a wide range of equipment and applications;

3) In the English programme, this will include:

developing research skills, such as finding, classifying, selecting, analysing, designing, referencing, presenting, assessing and/or evaluating information from digital and online sources, making judgments about accuracy and reliability;

developing competence in collaborating, communicating and sharing information which includes participating in online projects, conferencing, e-mailing with the teacher and pen

pals and learners from Kazakhstani and foreign countries' schools, creating and exploring web-sites, blogging and using social networks;

creating, manipulating and processing information using technology to capture and organise data including using different applications such as text, graphic, video and online survey software;

evaluating, refining and improving work, making full use of the nature and pliability of digital information to explore opinions and improve outcomes;

using presentation graphics software to allow learners to critique, evaluate, refine and present their work to their peers;

using interactive whiteboards to support active learning approaches.

42. The English language programme content:

1) This is the substantive knowledge of the programme and comprises what we know in the subject and how we gain that knowledge. Knowledge in the subject is organised into strands of learning. Strands are further broken down into sub-strands, which will be at the level of a skill or topic, knowledge or understanding. Sub-strands, when expressed as grade-related expectations, form the learning objectives for a subject. The learning objectives demonstrate the progression within each sub-strand allowing teachers to plan and assess, sharing with learners the next steps they should take:

Strand 1: Listening
Learners learn to understand and respond to short, basic, supported and unsupported classroom instructions. Learners develop the ability to understand the main points and more specific information of short and longer talk on a range of general and curricular topics spoken slowly and distinctly.
Strand 2: Speaking
Learners develop the ability to ask and answer questions using appropriate word stress and intonation in order to find out about a limited range of personal information and classroom routines.
Strand 3: Reading
Learners begin to read and follow, with support, classroom instruction and short simple texts on familiar and general topics by using contextual clues.
Strand 4: Writing
Learners learn to form higher and lower case letters and spell a growing range of familiar high-frequency words accurately during guided writing activities. Learners begin to develop the ability to link sentences into short coherent text with the help of basic connectors.
Strand 5: Use of English
Learners learn to express themselves using basic modals and common present simple and continuous forms to describe events and give basic personal information.

2) Primary «List of Topics»:

The table below lists common topics in an English language primary curriculum. As is expected, all are revisited at later grades in more depth:

Generic primary topics	Grade1	Grade 2	Grade 3	Grade 4
All about me	*	*		
My school	*	*		
My family and friends	*	*		

The world around us	*	*		
Travel	*	*		
Traditions and folklore	*	*		
Food and drink	*	*		
Health and body	*	*		
Tradition and customs		*		
The natural environment		*		
Water, Water Everywhere			*	
Having Fun			*	
Light and Dark			*	
Time			*	
Buildings			*	
Animals			*	
Explorers and Inventors			*	
Art and Music			*	
Communication				*
Competition				*
Treasure				*
Healthy World				*
Hot and Cold				*
Myths and Legend				*
Machines				*
Journey into Space				*

43. The English language learning objectives system:

1) Strand 1 «Listening»:

Learners should be able to				
	Grade 1	Grade 2	Grade 3	Grade 4
	working towards A1	working towards A1	Low A1	Mid A1
	1.L1 recognise short instructions for basic classroom routines spoken slowly and distinctly	2.L1 recognise short basic instructions for a limited range of classroom routines spoken slowly and distinctly	3.L1 understand a range of short basic supported classroom instructions	4.L1 understand short supported classroom instructions in an increasing range of classroom routines
	1.L2 recognise with considerable support a few basic personal questions spoken slowly and distinctly	2.L2 recognise with support a limited range of basic common personal questions spoken slowly and distinctly	3.L2 recognise with considerable support an increasing range of common personal questions	4.L2 understand a limited range of short supported questions which ask for personal information
	1.L3 recognise with support simple greetings recognise the spoken form of a limited range of basic and everyday classroom words	2.L3 recognise with support common names and names of places recognise the spoken form of a limited range of everyday and classroom words	3.L3 understand the main points of short, slow and carefully articulated talk on routine and familiar topics features such as colour and number	4.L3 understand the main points of short, slow, carefully articulated talk on a limited range of general and some curricular topics

	1.L4 recognise basic intonation distinguishing questions from statements	2.L4 recognise with support short basic questions about what something is	3.L4 recognise with support short basic questions relating to features such as colour and number	4.L4 understand a limited range of short supported questions on general and some curricular topics
	1.L5 begin to recognise the sounds of phonemes and phoneme blends	2.L5 recognise the sounds of phonemes and phoneme blends	3.L5 identify missing phonemes in incomplete words	4.L5 distinguish between phonemically distinct words
			3.L6 understand some specific information in short, slow, carefully articulated talk on routine and familiar topics	4.L6 understand some specific information and detail of short, supported information or talk on a limited range of general and some curricular topics
			3.L7 use contextual clues to predict content in short, supported talk on routine and familiar topics	4.L7 use contextual clues to predict content in short, supported talk on a limited range of general and some curricular topics
			3.L8 understand short narratives spoken slowly and distinctly on routine and familiar topics	4.L8 understand short, narratives on a limited range of general and some curricular topics
		2.L9 recognise the names of letters of the alphabet	3.L9 recognise the spoken form of familiar words and expressions	4.L9 recognise short basic words that are spelt out

2) Strand 2 «Speaking»:

	Grade 1	Grade 2	Grade 3	Grade 4
	working towards A1	working towards A1	Low A1	Mid A1
	1.S1 make basic personal statements and simple statements about objects	2.S1 make basic personal statements about people, objects and classroom routines	3.S1 make basic statements related to personal information, people and objects on familiar topics and classroom routines	4.S1 make basic statements which provide personal information on a limited range of general topics
	1.S2 begin to use intonation to signal questions in basic exchanges	2.S2 ask questions in basic exchanges about people, objects and classroom routines	3.S2 ask questions in order to satisfy basic needs and find information on familiar topics and classroom routines	4.S2 ask questions to find out about present experiences on a limited range of general and some curricular topics
	1.S3 pronounce basic words and expressions intelligibly	2.S3 pronounce familiar words and expressions intelligibly	3.S3 use a limited range of basic words, phrases and short sentences to describe objects, activities and classroom routines	4.S3 give short, basic description of people and objects on a limited range of general and some curricular topics
	1.S4 respond to very basic supported personal questions	2.S4 respond to basic supported questions about people, objects and classroom routines	3.S4 respond to basic supported questions giving personal and factual information	4.S4 respond to questions on a limited range of general and some curricular topics
	1.S5 produce words in response to prompts	2.S5 use words in short exchanges	3.S5 begin to articulate clearly the difference between various sounds	4.S5 pronounce familiar words and short phrases intelligibly when reading aloud

	1.S6 exchange simple greetings and say please, sorry and thank you	2.S6 make introductions and requests in basic interactions with others	3.S6 use short answers appropriately in short, basic exchanges and take turns when speaking with others in a limited range of short, basic exchanges	4.S6 take turns when speaking with others in a limited range of short, basic exchanges
			2.S7 place stress correctly on familiar polysyllabic words	4.S7 contribute a limited range of suitable words, phrases, and sentences including giving opinions during short pair, group and whole class exchanges
			2.S8 give simple instructions for others to follow	3.S8 express basic likes and dislikes

3) Strand 3 «Reading»:

Learners should be able to…				
	Grade 1	Grade 2	Grade 3	Grade 4
	working towards A1	working towards A1	Low A1	Mid A1
	1.R1 recognise initial letters in names and places	2.R1 recognise, sound and name the letters of the alphabet	3.R1 read and spell out words for others	4.R1 recognise, identify and sound with support a limited range of familiar words in simple sentences
		2.R2 recognise initial letters in names and places	3.R2 identify, remember and sound out high-frequency sound and letter patterns	4.R2 read and follow with limited support familiar instructions for classroom activities
	1.R3 recognise some very high-frequency words from local environment	2.R3 recognise and identify some familiar sight words from local environment	3.R3 read and follow with considerable support simple , words, phrases and sentences on familiar and general topics and familiar instructions for classroom activities	4.R3 begin to read with rereading and usual support very short simple fiction and non-fiction texts on a limited range of general and curricular topics
		2.R4 use the alphabet to place the first letters of word in alphabetical order	3.R4 begin to use with support a simple picture dictionary	4.R4 use with some support a simple picture dictionary
			3.R5 understand the main points of simple sentences on familiar topics by using contextual clues	4.R5 understand the main points of short simple texts on a limited range of familiar general and some curricular topics by using contextual clues
			3.R6 understand with considerable and particularly visual support, some specific information in short, simple texts on familiar topics	4.R6 understand with considerable support, some specific information and detail in short, simple texts on a limited range of general and some curricular topics

4) Strand 4 «Writing»:

Learners should be able to…

	Grade 1	Grade 2	Grade 3	Grade 4
	working towards A1	working towards A1	Low A1	Mid A1
			3.W1 write with support short responses at phrase level to questions and other prompts	4.W1 plan, write and check short sentences with considerable support on a limited range of personal, general and some curricular topics
			3.W2 write letters and familiar high frequency words when read aloud or spelt	4.W2 write words and phrases of regular size and shape
			3.W3 write short phrases to identify people, places and objects	
				4.W4 write with support short basic sentences with appropriate spaces between words
			3.W5 write letters and familiar high frequency words when read aloud or spelt out for learners	4.W5 link with support words or phrases using basic coordinating connectors
			3.W6 use with support upper and lower case letters accurately when writing names and address	4.W6 use upper and lower case letters accurately when writing names, places and short sentences during guided writing activities
			3.W7 spell some familiar high-frequency words accurately during guided writing activities	4.W7 spell a growing number of familiar high-frequency words accurately during guided writing activities
			3.W8 include a full stop when writing very high-frequency short sentences in guided writing activity	4.W8 include appropriate use of a full stop during guided writing of short, familiar sentences

5) Strand 5 «Use of English»:

Learners should be able to…			
Grade 1	Grade 2	Grade 3	Grade 4
working towards A1	working towards A1	Low A1	Mid A1
1.UE1 use common singular and plural nouns to say what and where things are	2.UE1 use singular nouns , plural nouns – to talk about people and places	3.UE1 use singular nouns, plural nouns – including some common irregular plural forms in giving simple descriptions	4.UE1 use singular nouns, plural nouns – including some common irregular plural forms use possessive forms ‘s/s’ with proper

			names and nouns to talk about ownership
1.UE2 use cardinal numbers 1 – 10 to count	2.UE2 use cardinal numbers 1 - 50 to count	3.UE2 use cardinal numbers 1 -50 to count	4.UE2 use cardinal numbers 1 -100 to count and ordinal numbers 1 - 10
1.UE3 use basic adjectives and colours to say what someone /something is or has	2.UE3 use basic adjectives to describe people and things	3.UE3 use common adjectives in descriptions and to talk about simple feelings	4.UE3 use adjectives, including possessive adjectives, on a limited range of general and some curricular topics to describe things use simple one-syllable and some two-syllable adjectives [comparative form] to make comparisons
1.UE4 use determiners *a*, *an*, *this*, *these* to indicate what something is	2.UE4 use determiners *a*, *an*, *some*, *the*, *this*, *these* to indicate what /where something is	3.UE4 use determiners *a*, *an*, *the*, *some*, *any*, *this*, *these*, *that*, *those* to identify things	4.UE4 use determiners *a*, *an*, *the*, *some*, *any*, *this*, *these*, *that*, *those* to refer to things on a limited range general and some curricular topics
1.UE5 use interrogative pronouns *what*, *where*, *how* to ask basic questions	2.UE5 use interrogative pronouns *which*, *what*, *where*, *how* to ask basic questions use the question : What colour is it?	3.UE5 use interrogative pronouns including *which*, *what*, *where*, *whose* to ask who people are and what they are doing	4.UE5 use interrogative pronouns including: *which*, *what*, *where*, *whose*, *how many*, *what kind of* … on a limited range of familiar topics
1.UE6 use demonstrative pronouns *this*, *these* to indicate things	2.UE6 use demonstrative pronouns *this*, *these that*, *those* to indicate things	3.UE6 use demonstrative pronouns *this*, *these*, *that*, *those* to make and respond to requests for information	4.UE6 use demonstrative pronouns *this*, *these*, *that*, *those* in open and closed questions
1.UE7use personal subject pronouns to identify things	2.UE7 use personal subject and object pronouns to give basic personal information	3.UE7 use personal subject and object pronouns to describe people and things	4.UE7 use personal object pronouns [indirect] in conjunction with direct object nouns to describe actions and events
1.UE8 use imperative forms of common verbs related to classroom routines	2.UE8 use simple imperative forms [positive] for basic commands or instructions	3.UE8 use simple imperative forms [positive and negative] for basic commands and instructions	4.UE8 use imperative forms [positive and negative] to give short instructions on limited range of familiar topics
1.UE9 use basic present simple forms [positive, negative] to give basic personal information	2.UE9 use common present simple forms [positive, negative and question] to give basic personal information	3.UE9 use common present simple forms [positive, negative, question] and contractions to talk about what you want and like and habits and facts	4.UE9 use common present simple forms [positive, negative, question] and contractions to talk about what you want and like, habits and facts, simple future timetabled events
			4.UE10 use common present continuous forms, including short answers

		3.UE10 use common present continuous forms [positive, negative, question]	and contractions, to talk about what is happening now
1.UE11 use there is / are to make short statements	2.UE11 use there is / there are to make short statements and ask questions	3.UE11 use have got + noun to describe and ask about possessions use how many are there? question form	4.UE11 use *has got* / *have got there is* / *are* statement and question forms including short answers and contractions
	2.UE12 use basic adverbs of place here / there to say where things are		4.UE12 use adverbs of time and frequency: *sometimes*, *often*, *always*, *never* to indicate when and how often begin to use simple adverbs of manner e.g. *well* , *badly*
	2.UE13 use *can* / *can't* to describe ability use *can* to make requests	3.UE13 use *can* to talk about ability and to make requests and offers; use *can* / *can't* to talk about permission	4.UE13 use *can* to make requests and ask permission use *must* / *mustn't* / *have to* to talk about obligation
1.UE14 use basic prepositions of location and position: *in*, *next to*, *on to* describe where people and things are	2.UE14 use basic prepositions of location and position e.g. *in*, *at*, *next to*, *near*, *on*, to describe where people and things are use basic prepositions of time: *on*, *in* to talk about days and time use *with* to indicate accompaniment	3.UE14 use basic prepositions of location and position: *at*, *behind*, *between*, *in*, *in front of*, *near*, *next to*, *on*, *to* to describe where people and things are; use prepositions of time: *on*, *in*, *at* to talk about days and times	4.UE14 use prepositions of location and position: *at*, *behind*, *between*, *in*, *in front of*, *near*, *next to*, *on*, *under*, *above* to describe where people and things are use prepositions of time : *on*, *in*, *at* to talk about days and times and no preposition next / last week etc.
		3.UE15 use *would you like* + noun, to enquire; use *like* + verb +ing to express likes and dislikes	4.UE15 use *would you like to* to invite and use appropriate responses *yes please*, *no thanks*; use let's + verb verbs go enjoy like + verb + ing
	2.UE16 use conjunctions *and*, *or* to link words and phrases	3.UE16 use conjunctions *and*, *or*, *but* to link words and phrases	4.UE16 use conjunctions *and, or*, *but* to link words and phrases
		3.UE17 use *me*, *too* to give short answers	4.UE17 use *me*, *too* and *I don't* to give short answers

44. Long-term plans:

1) Grade 1:

Cross curricular units	Topics	Learning objectives
Term 1		
All about me	Greetings and names	1.L3, 1.S1, 1.S3, 1.UE3, 1.UE6, 1.S6
	Colours	1.UE3, 1.L3, 1.S3, 1.UE6, 1.S1
	1 - 10	1.L3, 1.UE2, 1.L1, 1.S3

My school	Classroom objects	1.UE1, 1.UE4, 1.UE6, 1.S1, 1.L1, 1.S3, 1.L3
	Classroom routines	1.UE8, 1.S3, 1.L1, 1.L3, 1.UE3
	Describing things	1.S1, 1.UE3
Term 2		
My family and friends	Family and friends	1.UE7, 1.S5, 1.S1, 1.S3, 1.UE1, 1.L3, 1.UE4
	In my house	1.S3, 1.UE11, 1.L3, 1.S1, 1.UE3
	Days of the week	1.L3, 1.R1, 1.S3, 1.S1
The world around us	Animals	1.S3, 1.S5, 1.L1, 1.L3, 1.R1
	Hot and cold	1.S3, 1.UE3, 1.UE7, 1.S5, 1.L3
	In Kazakhstan	1.S3, 1.UE11, 1.R1, 1.L4, 1.S1
Term 3		
Travel	Getting to school	1.S3, 1.S5, 1.L4, 1.UE2, 1.UE5, 1.S1, 1.L1
	This is the way...	1.S3, 1.S5, 1.L2, 1.UE9
	Where is it?	1.S3, 1.L3, 1.UE8, 1.L1, 1.UE14, 1.UE5
	The big red bus	1.L3, 1.L5, 1.L1, 1.L4, 1.S5, 1. S3
Traditions and folklore	Happy Birthday	1.R3, 1.UE2, 1.S6, 1.S3, 1.L1, 1.S5,1.S1
	Springtime in Kazakhstan	1.S3, 1.L3, 1.L1
	Hats and masks	1.S3, 1.L1,1.UE11, 1.S1, 1.S6
	Story time	1.L3, 1.S4, 1.S5
Term 4		
Food and drink	Things I like	1.UE9, 1.S3, 1.S5, 1.L4, 1.R1, 1.S1, 1.S2
	Hot or cold	1.S5, 1.S1, 1.L3, 1.UE7, 1.UE9
	Animals like	1.S5, 1.L3, 1.S1, 1.UE9, 1.S3
	Nice or nasty	1.S3, 1.L2,1.UE5, 1.S2, 1.S4, 1.S1
Health and body	Hands and Head	1.UE1, 1.L2, 1.L1, 1.L3, 1.UE9,1.S1
	Let's move	1.L1, 1.UE8, 1.S4, 1.L2, 1.S1, 1.R1, 1.S5
	Making a puppet	1.L3,1.S2, 1.L5, 1.UE8
	A special dance	1.L1, 1.L4, 1.L3, 1.S5, 1. S3

2) Grade 2:

Cross curricular units	Topics	Learning objectives
Term 1		
All about me	Hello again	2.L2, 2.L3, 2.S6, 2.R2, 2.R3
	I can...	2.S1, 2.UE1, 2.L1, 2.UE3, 2.S2, 2.S4, 2.S8
	My clothes and things	2.S1, 2.UE1, 2.S2, 2.L1, 2.UE3
My family and friends	Friends' names	2.R1, 2.R3, 2.L3
	Helping hands	2.S3, 2.S5, 2.S6, 2.L1, 2.R1, 2.UE13, 2.UE6
	People I know	2.S3, 2.UE3, 2.S1, 2.L3, 2.UE13
Term 2		
My school	Counting and Measuring	2.S4, 2.UE2, 2.S3, 2.L3, 2.L1, 2.L5, 2.UE11
	Around school	2.S3, 2.L5, 2.L1, 2.L3, 2.UE14, 2.L4
	School days	2.R3, 2.L3, 2.L2, 2.S3

My school	Class Photos	2.R2, 2.UE7, 2.S4, 2.L3, 2.S2, 2.S3
The world around us	Different Places	2.UE5, 2.L3, 2.S3, 2.L5, 2.S4
	Reading Signs	2.S3, 2.R3, 2.UE8,2.UE13, 2.S1, 2.S2
	Where's it from?	2.L3, 2.R3, 2.S3, 2.L5
	Days Out	2.S3, 2.L5, 2.L3, 2.S1, 2.S2, 2.UE4,2.UE13, 2.R3
Term 3		
Health and body	Our body	2.R1, 2.S3, 2.L1, 2.UE6
	Let's measure	2.UE2, 2.L1, 2.L4
	Hats and Bats	2.R1, 2.R4, 2.S8, 2.L4
	Altogether Now	2.UE13, 2.R3, 2.S4, 2.L5, 2.L3
Traditions and customs	Special Days	2.S3, 2.UE9, 2.L1, 2.UE8, 2.S4
	Home cooking	2.S3, 2.S4, 2.L9, 2.S3, 2.UE9, 2.L1, 2.UE8, 2.S4
	What's it for?	2.S4, 2.L3
Term 4		
The natural environment	The weather	2.S3, 2.L3, 2.UE3, 2.L1
	Changing seasons	2.S3,2.R3, 2.L4, 2.UE9
	What can animals do?	2.UE13, 2.L4, 2.UE10
	Sea Adventures	2.S3, 2.R1, 2.L1, 2.L3
Travel	A to B	2.S3, 2.UE14, 2.R3, 2.UE9, 2.S1
	Types of vehicle	2.R3, 2.L1, 2.S4, 2.UE13
	Numbers and shapes	2.S3, 2.L1, 2.S1
	My plane	2.S3, 2.L1, 2.UE11
	Bike Story	2.S1, 2.L3

3) Grade 3:

Cross curricular units	Topics	Learning objectives
Term 1		
Water, water everywhere	Rain, rain	3.R1, 3.R2, 3.S5, 3.S3
	By the sea	3.UE10, 3.W7, 3.L5, 3.L4, 3.L8, 3.L1, 3.R1
	A beach story	3.R2, 3.R5, 3.R6, 3.L1, 3.UE14, 3.W8
Having fun	Fun places	3.R3, 3.R5, 3.R2, 3.R6, 3.UE17, 3.UE9, 3.S8, 3.S3, 3.W7, 3.L7, 3.L8, 3.L6
	Number games	3.UE8, 3.UE2,3.UE11, 3.L1, 3.R6
	Flying kites	3.UE10, 3.UE3, 3.UE16, 3.UE8, 3.L6, 3.L7, 3.L1, 3.S4, 3.R4
Term 2		
Light & Dark	Day & Night	3.S4, 3.UE9,3.R5, 3.L1, 3.L2, 3.L3, 3.L6, 3.L7
	Sources of light	3.S1, 3.UE13, 3.UE3, 3.L6, 3.W7, 3.R3
	Out at night	3.S6, 3.S3, 3.W7, 3.L5, 3.L7, 3.L8
Time	Times of my day	3.UE2, 3.UE14, 3.S1, 3.S2, 3.S4, 3.W1, 3.L8
	Days of the week	3.UE2, 3.UE9,3.UE17, 3.S2,3.S6, 3.L7, 3.W6, 3.R1
	At the right time	3.UE2,3.UE9, 3.UE14, 3.R6, 3.R3, 3.S6, 3.L7, 3.L5, 3.L8, 3.L9
Term 3		

Buildings	Four walls	3.UE11,3.R5,3.R4,3.S3,3.L1,3.L6
	Our town	3.UE14,3.UE1,3.UE11,3.UE9,3.UE3,3.S4,3.S1,3.W7
	Around the house	3.W1, 3.UE4, 3.UE9, 3.S2, 3.S3, 3.S6, 3.R3, 3.L1, 3.L4
Animals	Animal types	3.S1, 3.L5, 3.UE14, 3.UE9, 3.UE5
	Body parts	3.R5,3.R1, 3.S3, 3.S1,3.L6
	Animal song and dance	3.UE4,3.UE10,3.L9,3.L2,3.W1
	Craft project	3.UE8,3.R3,3.L1,3.L4,3.S2,3.S3,3.S6,3.S8
Term 4		
Explorers & Inventors	Exploring space	3.R5,3.R6,3.W1,3.W2,3.L8,3.L2,3.S8
	Marco Polo	3.L6,3.R6,3.S4,3.S5,3.S3,3.W2,3.W3,3.W6
	Nice ideas	3.UE3,3.UE6,3.UE7,3.S2,3.L9
	Inventions in Kazakhstan	3.L6, 3.L7, 3.L8, 3.S2
Art & Music	Musical instruments	3.S8,3.S3,3.S5, 3.R1, 3.R2, 3.L8
	Drawing chairs	3.L1,3.L3, 3.S1, 3.R4, 3.UE11
	My music	3.S8, 3.S4, 3.UE17, 3.L5, 3.W3
	Shadow puppet show	3.L1, 3.L8, 3.S3, 3.S8, 3.W1, 3.W6, 3.W7, 3.W8

4) Grade 4:

Cross curricular units	Topics	Learning objectives
Term 1		
Communication	Body language	4.L1, 4.UE1, 4.S1, 4.R1, 4.W2, 4.UE6
	Communicating around the world	4.L1, 4.S1, 4.L3, 4.R1, 4.W6
	Technology	4.L2, 4.S3, 4.UE11, 4.W4, 4.UE3
Competition	Children's games 1	4.L2, 4.W4, 4.UE12, 4.S4, 4.UE17, 4.UE14
	Children's games 2	4.S4, 4.R2, 4.UE5, 4.UE8, 4.W4
	Olympic Games	4.UE1, 4.W1, 4.L4, 3.S4, 3.W4
	Aesop's Fables 1	4.S4, 4.L8, 4.R3, 4.UE12, 4.S5
	Aesop's Fables 2	4.L3, 4.UE12, 4.L8, 4.S8, 4.UE3
Term 2		
Treasure	Treasure maps1	4.UE4, 4.R4, 3.S3, 4.UE1, 4.UE8, 4.S6
	Treasure map2	4.S4, 4.L3, 4.UE11, 4.UE14, 4.UE8, 4.W1
	Treasure and numbers1	4.UE2, 4.R3, 3.S4, 4.W1
	Treasure and numbers 2	4.R3, 4.L4, 4.UE5, 4.W2, 4.S5
	Our planet's treasure 1	4.R3, 4.S3, 3.L3, 4.UE5, 4.W4, 4.S6
	Our planet's treasure 2	4.S6, 4.L8, 4.R5, 4.S8
Healthy World	Healthy bodies 1	4.S5, 4.W7, 4.UE12, 4.UE9
	Healthy bodies 2	4.W2, 4.W7, 4.UE3, 4.S6, 4.UE10
	Save our animals 1	4.UE1, 4.W2, 4.UE5, 3.S7, 4.W1
	Save our animals 2	4.S3, 4.R2, 4.L3, 4.W5
	Help the planet 1	4.L4, 4.S6, 4.L3, 4.R2, 4.UE12
	Help the planet 2	4.L5, 4.R5, 4.S4, 4.S8, 4.UE8
Term 3		

Hot and Cold	Weather 1	4.S1, 4.W7, 4.L9, 4.UE10, 4.R5, 4.W5, 4.UE16
	Weather 2	4.S4, 4.W7, 4.S7, 4.R6, 4.S2, 4.W8, 4.L4, 4.W4
	Volcanoes	4.L3, 4.W2, 4.L6, 4.R5, 4.R3, 4.S6, 4.L7
	Snow and ice	4.UE14, 4.UE16, 4.R6, 4.UE13
Myths and Legends	Traditional stories 1	4.UE15, 4.S2, 4.L4, 4.L8, 4.W7
	Traditional stories 2	4.S4, 4.UE3, 4.UE15, 4.L8, 4.S3, 4.W1, 4.UE7
	People and places	4.L5, 4.L8, 4.W2, 4.UE3, 4.R5
	Dragons and creatures 1	4.UE15, 4.S4, 4.UE1, 4.W7, 4.UE16
	Dragons and creatures 2	4.UE12, 4.R3, 4.S4, 4.W4, 4.S6, 4.UE15
Term 4		
Machines	Slow machines 1	4.S3, 4.UE12, 4.L6, 4.W1, 4.W7, 4.UE5, 4.R3
	Slow machines 2	4.S1, 4.W5, 4.UE6, 4.L6, 4.R2, 4.UE1
	Fast machines 1	4.L5, 4.UE14, 4.UE3, 4.W2, 4.S4, 4.R1, 4.S7
	Fast machines 2	4.S6, 4.UE16, 4.UE13, 4.W7, 4.S4, 4.UE3, 4.W4
	Robots 1	4.UE4, 4.S4, 4.R3, 4.UE14, 4.L8, 4.W8, 4.UE11
	Robots 2	4.L8, 4.R2, 4.W5, 4.R6, 4.UE13, 4.UE15, 4.R4, 4.UE5
Journey into Space	Into Space 1	4.L5, 4.W7, 4.UE5, 4.R3, 4.UE3, 4.UE13
	Into Space 2	4.R6, 4.S3, 4.W4, 4.S6
	Planets 1	4.UE2, 4.R1, 4.L6, 4.W4, 4.R4, 4.UE17
	Planets 2	4.UE2, 4.R5, 4.W2, 4.L4, 4.S4, 4.UE3, 4.UE1, 4.R5
	Aliens 1	4.UE16, 4.UE3, 4.R6, 4.L8, 4.S4, 4.UE4, 4.L5, 4.W7
	Aliens 2	4.R5, 4.W5, 4.W1, 4.UE9

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2016 жылғы 8 сәуірдегі
№ 266 бұйрығына 6-қосымша
Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 180-қосымша

Бастауыш білім беру деңгейінің 1-4 сыныптарына арналған «Математика» пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасы

1. Түсіндірме жазба

1. Оқу бағдарламасы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы № 1080 қаулысымен бекітілген Орта білім берудің (бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім беру) мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына сәйкес әзірленген.

2. Оқу бағдарламасы оқушылардың жас ерекшеліктерінің танымдық мүмкіндіктеріне сәйкес әр оқу пәнінің мазмұнын және олардың білім, білік, дағдыларының көлемін анықтайтын оқу-нормативтік құжат болып табылады.

3. Оқу бағдарламасы оқыту процесін оқушылардың пән салалары бойынша білім мен біліктерді саналы түрде меңгеруі үшін әр пәннің әдістемелік әлеуетін қолдануға, оқу, жоба, зерттеу іс-әрекеттері тәсілдерін меңгеру арқылы дербестігін дамытуға, әлеуметтік-мәдени кеңістікте орнын таба білуі үшін бағыттайды.

4. Оқу бағдарламасында оқу-нормативтік құжаттың дәстүрлі міндеттері заманауи мектепте білім беру процесін ұйымдастырудың инновациялық тәсілдерімен үйлесімді сабақтасқан. Оқытудағы тәсілдер пән бойынша оқу бағдарламасының түбегейлі жаңа құрылымын құруда негізгі бағдарлары болып табылады.

5. Құндылыққа, іс-әрекетке, тұлғаға бағдарлық коммуникативтік тәсілдер білім берудің классикалық негізі ретінде оқыту мақсаттарының жүйесі мен білім беру процесі нәтижелерінің басымдылығын арттыру үшін қолданылып, оқу бағдарламасының жаңа құрылымында көрініс тапты.

6. Қазіргі кезеңде өздігінен білімді игеруі үшін оқушының белсенді іс-әрекетін ұйымдастыру оқу процесіне қойылатын негізгі талаптардың бірі болып табылады. Мұндай тәсіл пәндік білімді, әлеуметтік және коммуникативтік дағдыларды ғана емес, сонымен бірге өзінің жеке мүдделері мен болашағын сезінуге, сындарлы шешімдер қабылдауына мүмкіндік беретін тұлғалық қасиеттерді де меңгеруге ықпал етеді. Мұғаліммен бірлесіп шығармашылықпен айналысу және серіктес, кеңесші ретінде мұғалімнің қолдауы кезінде оқушының белсенді танымдық қабілеті тұрақты сипатқа ие болады.

7. Тұлғалық-бағдарлық білім беруді осындай сипатта жақсарту білім беру процесіне барлық қатысушылардың өзара қарым-қатынасында өктемшілікке жол бермей, ынтымақтастығы үшін алғышарттарды құрайтын оқытудың алуан түрлі интерактивті әдістерін қолдану кезінде мүмкін. Диалогтік және рефлексивті технологияларды қолдану оқушылардың жоба және зерттеу жұмыстарын ұйымдастыруымен сабақтасады .

8. Білім беру процесін ұйымдастырудың барлық инновациялы қ тәсілдер оқытуды білім, идеялар және іс-әрекет тәсілдерімен белсенді түрде алмасуды көздейтін оқушының шынайы шығармашылық процесіндегі қарым-қатынас моделіне айналдырады .

9. Нақты пәннің оқу бағдарламасы жергілікті сипаттағы материалдарды (нысандар, кәсіпорындар, ақпарат көздері) пайдалануға бағытталған оқу-жобалау іс-әрекеттерін ұйымдастыру арқылы танымдық және әлеуметтік тұрғыдан оқушының белсенділігін арттыруға мүмкіндік береді. Осы пәннің оқу мақсаттары аясында жүзеге асырылатын тәрбиелік сипаттағы жоба жұмысын ата-аналармен, жергілікті қауымдастық өкілдерімен бірлесе отырып, ұйымдастыруға болады.

10. Әр пәннің оқу бағдарламаларында үш тілде білім беруді жүзеге асыру қарастырылған, онда үш тілді меңгертіп қана қоймай, сол сияқты оқушылардың сыныптан тыс жұмыстарын да үш (қазақ, орыс және ағылшын тілдерінде) тілде ұйымдастыру қарастырылған. Көптілді оқу ортасын құруда әр пәннің қосқан үлесі үш тілде білім беру саясатын іске асыруды қамтамасыз ету. Тіл үйретудің негізі болып табылатын коммуникативтік т әсіл әрбір оқу пәнінің түрлі оқу жағдаяттарында білім және білікпен алмасу, тілдік және сөйлеу нормалары жүйесін дұрыс қолдану сияқты әдіс-тәсілдері арқылы оқушылардың сөйлеу әрекеттерін дамытудың жетекші қағидаты ретінде қарастырылады.

11. Пән мазмұнын меңгеру және оқу мақсаттарына қол жеткізу процесінде оқушылардың ақпараттық-коммуникациялық технологияларды, атап айтсақ: қажетті ақпаратты іздеу, өңдеу, алу, құру және көрсету, ақпараттар және идеялармен алмасу үшін бірлесіп әрекет ету, жабдықтар мен қосымшаларды кең ауқымда қолдану арқылы өз жұмысын бағалау және жетілдіру сияқты қолдану дағдыларын дамыту үшін алғышарттар/жағдайлар жасау керек.

12. Оқу бағдарламасында оқу пәнінің мазмұнын анықтаудың негізі болып табылатын оқыту мақсаттарының жүйесі түрінде ұсынылған күтілетін нәтижелері қалыптастырылған. Мазмұны тұрғысынан оқу бағдарламалары оқушыны өзін-өзі оқыту субъектісі және тұлғааралық қарым-қатынас субъектісі ретінде тәрбиелеуде нақты оқу пәнінің қосатын үлесін айқындайды.

13. Оқу бағдарламалары білім беру құндылықтарының өзара байланысы мен өзара шарттылығына негізделген тәрбиелеу мен оқытудың біртұтастығы қағидатын және нақты пәнді оқыту мақсаттарының жүйесі бар мектепті бітіргеннен кейінгі нәтижелерін іске асыруға мүмкіндік береді.

14. Оқу бағдарламаларының тек пәндік білім мен білікке ғана емес, сонымен қатар кең ауқымды дағдылардың қалыптасуына бағыттылғаны оның ерекше өзгешелігі болып табылады. Оқыту мақсаттарының құрастырылған жүйесі: білімін функционалды қ және шығармашылықта қолдану, сын тұрғысынан ойлау, зерттеу жұмыстарын жүргізу, ақпараттық-коммуникациялық технологияларды пайдалану, қарым-қатынас жасаудың түрлі тәсілдерін қолдану, топпен және жеке дара жұмыс істей алу, мәселелерді шешу және шешімдер қабылдау сияқты кең ауқымды дағдыларды дамытуға негіз болады. Кең ауқымды дағдылар оқушының мектептегі білім алу тәжірибесінде де, келешекте мектепті бітіргеннен кейін де жетістігінің кепілі болып табылады.

15. Экономикадағы заманауи инновациялар, еңбек нарығындағы өзгерістер оқушылардың күрделі міндеттерді шешу үшін немесе оларды шешудің жаңа тәсілдерін табу үшін жағдаятқа, идеялар мен ақпараттарға талдау жасау және бағалауға, алған білімі мен тәжірибесін жаңа идея мен ақпаратты жинақтау үшін шығармашылық түрде қолдануға мүмкіндік беретін дағдылар жиынтығын меңгеру қажеттілігіне себепші

болады. Жігерлілік, алғырлық, өзгерістерге дайындығы, байланысқа бейімділігі сияқты тұлғалық қасиеттер өзекті болып отыр.

16. Нақты пән бойынша күнделікті білім беру процесінің мазмұны оқу мақсаттарына бағынады және оқушылардың меңгерген білім, білік және дағдыларын кез келген оқу процесінде және өмір жағдаяттарында шығармашылықпен пайдалану даярлылығын қалыптастыруға, жетістікке қол жеткізуде қажырлылықты дамытуға бағытталған, өмір бойы білім алуға ынталандырады.

17. Кең ауқымдағы дағдылармен бірлікте жеке қасиеттердің дамуы «қазақстандық патриотизм мен азаматтық жауапкершілік», «құрмет», «ынтымақтастық», «еңбек пен шығармашылық», «ашықтық», «өмір бойы білім алу» сияқты білім берудің басты құндылықтарды оқушыларға дарыту негізі болып табылады. Бұл құндылықтарды оқушының тәртібі мен күнделікті іс-әрекеттерін ынталандыратын тұрақты тұлғалық бағдары болуы тиіс.

2. «Математика» пәнін оқыту мақсаты мен міндеттері

18. «Математика» оқу пәні ретінде бастауыш білім берудің маңызды мақсаттары мен міндеттерін жүзеге асыруда елеулі үлес қосады. Математика бойынша бастапқы білім сын тұрғысынан ойлау қабілетін дамытады, зерттеу және қарым-қатынастың, математикалық білімді өмірде қолданудың алғашқы дағдыларын қалыптастыруға ықпал етеді.

19. Бастауыш сынып оқушылары математика курсын игере отырып, талдау, синтездеу, жіктеу, салыстыру, себеп-салдарлық қатынастар мен заңдылықтарды анықтауды үйренеді, түрлі заттар мен қоршаған орта құбылыстарын сипаттау үшін математикалық тілдің негіздерін игереді, білім мен іс-әрекет тәсілдерін меңгереді, мұның барлығы жинақтала келе оқи білуге негіз болады.

20. Бастауыш білім беру деңгейдегі математика курсы кезең-кезеңге бөлініп, жүйелі түрде берілген, қоршаған ортадағы заттардың сандық арақатынасы мен кеңістіктегі формаларын сипаттаудан тұратын оқу курсының негізгі мақсаты – оқушылардың математикалық таным негіздерін меңгеруіне және тиісті дағдыларын қалыптастыруына мүмкіндік жасау. Бұл оқу пәні математиканы қоршаған ортаны бейнелеу мен түсіну тәсілі ретінде қабылдауды дамытуға бағытталған және оқушылардың қабылдауы мен танымын кеңейтуді, математика ғылымына қызығушылығын талап етеді.

21. Бастауыш білім беру деңгейінде математикалық білім берудің негізгі мақсатына сәйкес оқу пәні келесідегідей міндеттерді айқындайды:

1) логикалық ойлауды, кеңістіктік елестетуді және математикалық терминдерді пайдалану біліктілігін дамыту;

2) оқу және тәжірибелік проблемаларды шешу, арифметикалық алгоритмдерді пайдалану, геометриялық салулар мен математикалық зерттеулер жүргізу қабілеттерін

д а м ы т у ;

3) сын тұрғысынан ойлауды, шығармашылық қабілеттерді дамыту;

4) математиканы әлемді суреттеу, модельдеу және түсіну тәсілі ретінде қабылдау;

5) өзінің математикалық білімі мен біліктерін басқа пәндерді меңгеруде, сонымен қатар күнделікті өмірде қалай пайдалану керектігін түсіну;

6) білуге құштарлық, мақсаттылық, жауапкершілік, сенімділік және тәуелсіздік сияқты тұлғалық қасиеттерді дамыту;

7) түсінудің, түсіндірудің, талдаудың, синтездің, жүйелеудің, қолданудың және суреттеудің когнитивтік дағдыларын дамыту;

8) коммуникативтік және әлеуметтік дағдыларын, топпен жұмыс істеу және өз көзқарасын білдіру, басқа адамдардың пікірін құрметтеу, көшбасшылық қасиеттерін көрсету, өз жұмысын жазбаша және ауызша түрде таныстыру дағдыларын дамыту;

9) ақпаратты іздестіру және таңдау, өз уақытын басқару, өзін-өзі реттеу дағдыларын дамытуға негізделген.

3. Оқыту процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

22. Қазақстан Республикасының білім беру ұйымдары оқушыларды оқыту барысында оларды қалай оқып үйренуді білуге, дербестікке, ізденімпаздыққа, сенімділікке, жауапкершілікке және талдау жүргізуге қабілетті болуға үйрету басты міндет болып табылатын қағидаға сүйенеді.

23. Мұғалімдер бұл қасиеттерді әр түрлі әдістерді қолданып дамытуы қажет:

1) оқушылардың жеке пікірін тыңдай білу, бұған дейін алған білімдері мен қалыптасқан түсініктерін одан әрі дамыту үшін оларды қолданудың маңыздылығын құптау;

2) жеке және саралай оқыту тәсілін қолдану;

3) проблемаларды және оларды шешу стратегияларын құрастыру;

4) оқушылардың жетістіктерін бағалау арқылы олардың оқуына қолдау жасау;

5) оқушылардың зерттеу іс-әрекеттерінің негізінде белсенді оқуға ынталандыру;

6) оқушылардың сын тұрғысынан ойлау дағдыларын дамыту.

24. Математиканы оқыту стратегияларының үлгілері:

1) оқушылардың ойын әрекетін, шығармашылық және жобалық жұмыстарын ұйымдастыру;

2) түсіндіру, идеяларды таныстыру, диалогтарға қатысу, мәтінмен жұмыс, алгоритмдер, нұсқаулықтар құру, математикалық тапсырмаларды орындау әдістерін сипаттау және түсіндіру барысында оқушылардың коммуникативтік дағдыларын дамыту;

3) мұқият таңдап алынған тапсырмалар мен іс-әрекет түрлері арқылы оқушыларды ынталандыра және дамыта оқыту;

4) оқушылардың өзіндік іс-әрекетін ұйымдастыру: жеке және топтық жұмыс;

5) бірін-бірі оқыту;

6) түрлі дерек көздерінен ақпарат іздеуді талап ететін есептерді шығаруға көмектесу, АКТ ның мүмкіндіктерін пайдалану;

7) математиканың практикада қолданылуын пайдалана отырып оқушылардың іс-әрекетін ұйымдастыру;

8) оқушыларды өз жұмысын талдауға және түзетуге ынталандыру (рефлексия).

25. Ақпараттық-коммуникациялық технологияларды қолдану:

1) математикада сандық технологияларды қолдану құзыреттілігі оқушылардың жұмыс барысында, бос уақытында технологияларды сенімділікпен және шығармашылықпен пайдалануын қамтиды, АКТ-ны пайдаланудың бастапқы дағдылары арқылы қалыптасады.

26. «Математика» пәнін оқу бағдарламасы төмендегідей мәселелерді қамтиды:

1) оқушыларға негізгі ақпараттық технологияларды пайдалануды үйрету;

2) ақпаратты іздестіру және оны таңдауға байланысты өздігінен жұмыс істеу дағдысын дамыту;

3) математиканың түрлі бөлімдерін оқу кезінде презентациялар құру үшін керекті компьютерлік бағдарламаны қолдану, математикалық тапсырмаларды орындау барысында фото/видео әзірлеу (геометриялық фигураларды жасау);

4) өздігінен жоспар мен графиктер құру.

27. Оқушылардың коммуникативтік дағдыларын дамыту:

1) білім беру бағдарламасының мақсаттарының бірі-түрлі әлеуметтік қауымдастыққа сәйкес тіл табысуға қабілетті азаматтарды тәрбиелеу. Осы мақсатқа жетуге қажетті коммуникациялық дағдыларды дамыту үшін ынталандырушы және қолдаушы қарым-қатынас ортасын құру керек:

2) оқыту барысында оқушылардың ауызша және жазбаша қарым-қатынаста математикалық тілді сауатты қолдану дағдыларын дамыту қажет;

3) математиканы оқытуда оқушылардың тыңдалым және айтылым дағдыларын дамытуға ықпал ететін жұмыс үлгілері:

топтық және сыныптық жұмыстар (түсіндіру, ойларын айту);

жобалардың презентациясын жасау;

талқылауларға қатысу;

сұрақтар құрастыру және сұрақтарға жауап іздеу;

мұғалімдермен және оқушылармен диалогке қатысу;

4) математиканы оқытуда оқушылардың оқылым дағдыларын дамытуға ықпал ететін жұмыс үлгілері; мәтінде тірек сөздерді белгілеу; ғылыми мәтіндермен жұмыс, семантикалық құрамын анықтау;

5) математиканы оқыту процесінде оқушылардыда жазылым дағдыларын дамытуға ықпал ететін жұмыс үлгілері; тапсырмаларды орындау үшін нұсқаулықтарды,

алгоритмдерді құру; математикалық есептерді ауызша және жазбаша шешу тәсілдерін сипаттау және түсіндіру; тапсырманы орындау барысына талдау жасау (ауызша және жазбаша).

4. Оқу жетістіктерін бағалау тәсілдері

28. «Математика» пәнін меңгеру нәтижелері критериалды бағалауды қолдану арқылы жүзеге асырылады.

29. Критериалды бағалау оқыту, оқу және бағалаудың өзара тығыз байланысында негізделген. Критериалды бағалау нәтижелері білім беру процессін тиімді жоспарлау және ұйымдастыру мақсатында пайдаланылады.

30. Критериалды бағалау қалыптастырушы және жиынтық бағалаудан тұрады.

31. Қалыптастырушы бағалау үздіксіз өткізіледі, оқушы мен оқытушы арасындағы кері байланысты қамтамасыз етеді және оқу процессін дер кезінде түзетуге мүмкіндік береді.

32. Жиынтық бағалау белгілі оқу мерзімінде оқу блогын оқып бітіргенде өткізіледі, оқушыларға кері байланысты қамтамасыз ету, пән бойынша тоқсандық және жылдық бағаларды қою үшін колданылады.

5. «Математика» пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

33. Оқу жүктемесінің бөлінуі:

1) оқу бағдарламасындағы әр сыныпқа арналған сағат саны:

1-кесте

Сынып	Апталық жүктеме	Жылдық жүктеме
1	4 сағат	132 сағат
2	4 сағат	136 сағат
3	5 сағат	170 сағат
4	5 сағат	170 сағат

34. Сынып кабинетіндегі жиһаздардың орналасуы үлгілеу және практикалық жұмыстарды жүргізу бөліктерін, оқушылардың жұмыстарын таныстыра алатын орынды, бумаларды, кітап сөрелерін орналастыратын орындарды қарастыруы қажет. Сыныптағы жиһаз жеке, жұп немесе топ ішіндегі жұмыстарды, семинарларды ұйымдастыруға мүмкіндік беру үшін қозғалмалы болғаны дұрыс.

35. 4-сыныпта күрделі есептеу операцияларын орындау үшін қажетті жағдайда калькуляторлар берілуі керек.

36. Оқу пәнінің мазмұны:

1) пәннің мазмұны оқыту бөлімдерінен тұрады. Бұл бөлімдер сыныптарға арналған оқыту мақсаттары бойынша білім, білік және дағдыларды қалыптастыруға арналған бөлімшелерден тұрады. Бөлімшелердің ішіндегі оқу мақсаттары мұғалімге өз жұмысын

жоспарлауға, оқушылардың жетістіктерін бағалауға, сонымен қатар оқушыларды келесі оқыту мақсаттарымен таныстыруға мүмкіндік береді:

2-кесте

№	Бөлім	Бөлімше
1	Сандар және өлшемдер	1.1 Натурал сандар және 0 саны. Бөлшектер
		1.2 Сандармен амалдар орындау
		1.3 Шамалар және оларды өлшеу бірліктер
2	Алгебра элементтері	2.1 Санды және әріпті өрнектер
		2.2 Теңдік және теңсіздік. Теңдеу
3	Геометрия элементтері	3.1 Геометриялық фигуралар және олардың жіктелуі
		3.2 Геометриялық фигураларды кескіндеу және салу
		3.3 Нүктелер координаттары және қозғалыс бағыты
4	Жиын. Логика элементтері	4.1 Жиындар және олармен орындалатын амалдар
		4.2 Пікірлер
		4.3 Тізбектер
		4.4 Нысандардың комбинациялары
5	Математикалық модельдеу	5.1 Есептер және математикалық модель
		5.2 Математикалық тіл

37. Бағдарламада оқу мақсаттарын қолдануға, мониторинг өткізуге тиімді болу үшін , төрт саннан тұратын кодтық белгі енгізілген. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сан бөлімше ретін, төртінші сан оқу мақсатының реттік нөмерін көрсетеді. Мысалы, 1.2.1.4. кодында «1» - сынып, «2.1» - екінші бөлімнің бірінші бөлімшесі, «4» - оқу мақсатының реттік саны.

38. Оқыту мақсаттарының жүйесі:

1) 1-бөлім «Сандар және өлшемдер»:

3-кесте

Бөлімше	Оқыту мақсаттары			
	1-сынып	2-сынып	3-сынып	4-сынып
	Оқушы келесілерді меңгеруі тиіс:			
	1.1.1.1 натурал сандар және нөл санының құрылу жолын түсіну; 10/11-20 көлемінде тура және кері санау; натурал сандар қатарындағы орнын анықтау	2.1.1.1 100-ге дейінгі сандардың құрылу жолын түсіну; 100 көлеміндегі сандарды тура және кері санау, натурал сандар қатарындағы орнын анықтау	3.1.1.1 1000-ға дейінгі сандардың құрылу жолын түсіну; 1000 көлеміндегі сандарды тура және кері санау, натурал сандар қатарындағы орнын анықтау	4.1.1.1 көп таңбалы сандардың құрылу жолын түсіну, натурал сандар қатарындағы 1 000 000 көлеміндегі санның орнын анықтау
	1.1.1.2 бір таңбалы сандарды және 10 санын/ 11-ден 20-ға дейінгі сандарды оқу, жазу және салыстыру	2.1.1.2 екі таңбалы сандарды оқу, жазу және салыстыру	3.1.1.2 үш таңбалы сандарды оқу, жазу және салыстыру	4.1.1.2 көп таңбалы сандарды оқу, жазу және салыстыру, сандарды берілген разрядқа дейін дөңгелектеу

1.1 Натурал сандар және 0 саны. Бөлшектер	1.1.1.3 бір таңбалы сандардың құрамын / 20 көлемінде сандардың разрядтық құрамын анықтау, разрядтық қосылғыштарға жіктеу	2.1.1.3 екі таңбалы сандардың разрядтық құрамын анықтау, разрядтық қосылғыштарға жіктеу; 12-ге дейінгі рим сандарын оқу, жазу және қолдану	3.1.1.3 үш таңбалы сандардың разрядтық және кластық құрамын және разрядтық бірліктердің жалпы санын анықтау, разрядтық қосылғыштар қосындысына жіктеу	4.1.1.3 көп таңбалы сандардың разрядтық және кластық құрамын және разрядтық бірліктердің жалпы санын анықтау, разрядтық қосылғыштар қосындысына жіктеу
	1.1.1.4 санаудың ірі бірлігі - ондықты құрастыру; 100-ге дейін ондықтармен санау, жазу және салыстыру	2.1.1.4 санаудың ірі бірлігі – жүздікті құрастыру; 1000-ға дейін жүздіктермен санау, жазу, салыстыру	3.1.1.4 санаудың ірі бірлігі – – мыңдықты құрастыру; 1 000 000-ға дейін мыңдықтармен санау, жазу, салыстыру	4.1.1. 4 санаудың ірі бірлігі – миллионды құрастыру; миллиард көлемінде санау, жазу, салыстыру
	1.1.1.5 20-ға дейінгі сандарды 2-ден топтап тура және кері санау; тәжірибе арқылы 2, 4, 6, 8, 10 заттың жартысын табу	2.1.1.5 50-ге дейін 3, 4, 5-тен топтап тура және кері санау; жұп/тақ сандарды ажырату; заттар тобын 6, 7, 8, 9-дан тең бөліктерге бөлуді көрсету	3.1.1.5 үлесті құру жолын көрсетіп беру, оларды оқу, жазу және салыстыру	4.1.1.5 пайыз бүтіннің жүзден бір бөлігі екенін түсіну; бүтіннің бөліктерін пайызбен жазу
			3.1.1.6 жай бөлшектерді оқу, жазу; бөлімдері бірдей жай бөлшектерді көрнекілік қолдану арқылы салыстыру	4.1.1.6 бөлімдері бірдей және алымдары бірдей жай бөлшектерді сан сәулесінде салыстыру, дұрыс бөлшек, бұрыс бөлшек, аралас сандарды ажырату
				4.1.1.7 бөлімі 10, 100–ге тең жай бөлшектерді ондық бөлшек түрінде жазу, оқу және салыстыру
	1.1.2.1 қосу амалын ортақ элементтері жоқ жиындардың бірігуі, азайтуды - жиынның бөлігін ажыратып алу ретінде түсіну	2.1.2.1 көбейтуді бірдей қосылғыштардың қосындысын табу, бөлуді - нысандардың мазмұнына қарай және тең бөліктерге бөлу ретінде түсіну	3.1.2.1 бөлшекті - бүтіннің бір не бірнеше бөлігі және екі натурал санның бөліндісі ретінде түсіну, санның квадратын - бірдей екі көбейткіштің, ал кубын - бірдей үш көбейткіштің көбейтіндісі ретінде түсіну	4.1.2.1 бөлімдері бірдей жай бөлшектерді қосу және азайтуды бөлімді сол қалпында қалдырып, сәйкес алымдарды қосу және азайту деп түсіну
	1.1.2.2 қосу және азайту - өзара кері амалдар екенін түсіну, қосу және азайту амалдары компоненттері мен	2.1.2.2 көбейту және бөлу - өзара кері амалдар екенін түсіну, көбейту және бөлу амалдарының компоненттері	3.1.2.2 көбейту және бөлуді орындауда 0 мен1 сандарының	4.1.2.2 көп таңбалы сандармен арифметикалық амалдарды

	нәтижелері арасындағы байланысты анықтау	арасындағы байланысты анықтау	қасиеттерін қолдану; санды 0 санына бөлуге болмайтынын білу	орындауда 0 мен 1 сандарының қасиеттерін қолдану
	1.1.2.3 қосудың ауыстырымдылық қасиетін; 0 мен 1 сандарының қасиетін қолдану	2.1.2.3 қосудың ауыстырымдылық, терімділік қасиеттерін/ көбейтудің ауыстырымдылық қасиетін тиімді есептеулер жүргізу үшін қолдану	3.1.2.3 көбейтудің ауыстырымдылық, үлестірімділік, терімділік қасиеттерін тиімді есептеулер жүргізу үшін қолдану	4.1.2.3 көп таңбалы сандармен есептеулер жүргізгенде қосу және көбейтудің қасиеттерін қолдану
	1.1.2.4 бір таңбалы сандарды ондықтан аттамай қосу кестесін құру, білу және қолдану	2.1.2.4 бір таңбалы сандарды ондықтан аттап қосу кестесін құру, білу және қолдану/ 2; 3; 4; 5 сандарына көбейту кестесін құру, білу және қолдану	3.1.2.4 6; 7; 8; 9 сандарына көбейту мен бөлу кестесін құру , білу және қолдану	4.1.2.4 2-ге, 5-ке, 10-ға бөлінгіштік белгілерге сүйеніп, натурал сандарды топтастыру
	1.1.2.5 ондықтан аттамай бір таңбалы сандарды/ 20 көлеміндегі сандарды / ондықтарды ауызша қосу және азайтуды орындау	2.1.2.5 бір таңбалы сандарды ондықтан аттап/жүздіктерді ауызша қосу және азайтуды орындау	3.1.2.5 үш таңбалы сандарды/ мыңдықтарды санның ондық құрамы негізінде ауызша қосу және азайтуды орындау	4.1.2.5 көп таңбалы сандарды ондық құрамы негізінде ауызша қосу және азайтуды орындау; микрокалькулятордың көмегімен есептеулер жүргізу
		2.1.2.6 екі таңбалы сандарды: 40+17, 57 -40; 35±12 түріндегі өрнектерді ондықтан аттамау жағдайында ауызша қосу және азайтуды орындау	3.1.2.6 бір таңбалы санға қалдықпен бөлуді орындау	4.1.2.6 10, 100, 1000 сандарына қалдықсыз және қалдықпен бөлу
1.2 Сандармен амалдар орындау		2.1.2.7 мынадай жағдайларда: 45± 9,45±19; 26+14, 40-14, 65+35, 100-35 ондықтан аттап, ауызша қосу мен азайтуды орындау	3.1.2.7 кестеден тыс мынадай жағдайларда: 17•5 96:6 75:15 84:4 ауызша көбейту мен бөлуді орындау	4.1.2.7 екі таңбалы/үш таңбалы сандарды бір таңбалы санға ауызша көбейту мен бөлуді орындау
		2.1.2.8 мынадай жағдайларда: 34+ 23 , 57-23; 27+34, 61-27 , 47+33; 80-47 екі таңбалы сандарды қосу және азайту алгоритмдерін қолдану	3.1.2.8 үш таңбалы сандарды жазбаша қосу және азайту алгоритмдерін қолдану	4.1.2.8 көп таңбалы сандарды жазбаша қосу және азайту алгоритмдерін қолдану

			3.1.2.9 100 көлеміндегі сандарды ауызша көбейту мен бөлуді орындауда қосындыны және көбейтіндіні бір таңбалы санға бөлу, қосындыны санға көбейту ережесін қолдану	4.1.2.9 санды қосындыға көбейту, санды көбейтіндіге көбейту және бөлу ережелерін қолдану
			3.1.2.10 мынадай жағдайларда: 23•2, 123 •2, 46:2, 246:2 екі таңбалы/үш таңбалы сандарды бір таңбалы санға жазбаша көбейту мен бөлу алгоритмдерін қолдану	4.1.2.10 көп таңбалы сандарды бір таңбалы/екі таңбалы /үш таңбалы сандарға қалдықпен бөлуді орындау
			3.1.2.11 мынадай жағдайларда: 28•3, 269 •2, 84:3, 538:2 екі/үш таңбалы сандарды бір таңбалы санға көбейту мен бөлу алгоритмдерін қолдану	4.1.2.11 екі таңбалы/үш таңбалы санға жазбаша көбейту және бөлу алгоритмдерін қолдану
			3.1.2.12 нөлдермен аяқталатын үш таңбалы санды бір таңбалы санға жазбаша көбейту және бөлу тәсілін қолдану	4.1.2.12 нөлмен аяқталатын көп таңбалы сандарды бір таңбалы/екі таңбалы/үш таңбалы санға жазбаша көбейту және бөлу алгоритмін қолдану
			3.1.2.13 бөліндінің бір разрядында нөл болатын кезде үш таңбалы санды бір таңбалы санға бөлу алгоритмін және кері амал алгоритмін қолдану	4.1.2.13 бөлінді мәнінде нөлдер болатын жағдайда көп таңбалы санды бір таңбалы/екі таңбалы/үш таңбалы санға бөлу алгоритмін және кері амал алгоритмін қолдану
			3.1.2.14 санның/ шаманың бөлігін табу және бөлігі бойынша санды/шаманы табу: 100 көлеміндегі сандар мен жүздіктердің жартысын, үштен бір, төрттен бір, оннан бір бөлігін табу	4.1.2.14 аралас санды бұрыс бөлшекке және бұрыс бөлшекті аралас санға айналдыру
				4.1.2.15 бөлімдері бірдей жай бөлшектерді қосу және азайту алгоритмін қолдану

				4.1.2.16 пайызды бөлшекке, бөлшекті пайызға түрлендіру
1.3 Шамалар және өлшем бірліктер	1.1.3.1 ұзындық/ масса/ көлем (сыйымдылық) /уақыт шамаларын ажырату; оларды өлшеу үшін өлшемдер мен құралдарды таңдау, өлшемдер жүргізу	2.1.3.1 әртүрлі өлшеу аспаптары шкалаларын (шәкілдерін) бір бірінен ажырату және шамалардың сәйкес мәндерін анықтау	3.1.3.1 ауданы болатын нысандарды атау және ауданды өлшеуге арналған өлшемдер мен құралдарды таңдап алу, палеткамен өлшеу	4.1.3.1 көлемі болатын нысандар мен кеңістіктік геометриялық фигураларды атау, көлемді өлшеуге арналған өлшемдер мен құралдарды таңдау, кубиктермен (1 $см^3$) өлшеу
	1.1.3.2 өлшем бірліктерді (см, дм/ кг/л/сағ) қолданып өлшеу	2.1.3.2 ұзындық (м)/ масса (ц)/ уақыт (мин) өлшем бірліктерін қолданып өлшеу	3.1.3.2 мм, км/ г, т/$см^2$, $дм^2$, $м^2$/сек өлшем бірліктерін қолданып өлшеу	4.1.3.2 $см^3$, $дм^3$, $м^3$, га, ар, мг өлшем бірліктерін қолданып өлшеу
	1.1.3.3 шамалар мәндерін (см, дм/ кг/ л/ сағ) салыстыру және амалдар орындау	2.1.3.3 шамалар мәндерін (см, дм, м/ кг, ц / л/ сағ, мин,ай, жыл) салыстыру және амалдар орындау	3.1.3.3 шамалар мәндерін (мм,см, дм, м / г, кг, ц, т / л/ $см^2$, $дм^2$, $м^2$, га/ сек, мин, сағ, тәул, жыл, ғасыр) салыстыру және амалдар орындау	4.1.3.3 шамалар мәндерін мм,см, дм,м,км/мг,кг,ц,т/мл,л,$см^3$,$дм^3$,$м^3$/ $см^2$,$дм^2$, $м^2$, ар, га/с,мин, сағ, тәул, жыл ғасыр өлшем бірліктерін салыстыру
	1.1.3.4 ұзындық өлшем бірліктерін (см, дм) олардың арақатысына сүйеніп түрлендіру	2.1.3.4 ұзындық (см, дм, м)/ масса (кг, ц)/ уақыт (сағ, мин, ай, жыл) өлшем бірліктерін олардың арақатысына сүйеніп түрлендіру	3.1.3.4 ұзындық (мм, см, дм, м, км)/масса (г, кг, ц, т)/ аудан ($см^2$, $дм^2$, $м^2$/ уақыт (сек,мин, сағ, тәул. ғасыр) бірліктерін олардың арақатысына сүйеніп түрлендіру	4.1.3.4 ұзындық (мм, см, дм, м, км)/масса (мг, г, кг, ц, т)/ аудан ($мм^2$, $см^2$, $дм^2$, $м^2$, г, а)/ көлем ($мм^3$, $см^3$, $дм^3$, $м^3$)/ уақыт (с, мин, сағ, тәул .) өлшем бірліктерін олардың арақатысына сүйеніп түрлендіру
	1.1.3.5 циферблат бойынша уақытты анықтау: сағат / уақыттың өлщем бірліктерін ажырату: минут, сағат, күн, апта, ай	2.1.3.5 циферблат бойынша уақытты анықтау: сағат және минут	3.1.3.5 әртүрлі сағат бойынша уақытты анықтау: сағат, минут, секундты	4.1.3.5 уақыт өлшем бірлігінің үлесін табу (мысалы, 1/60 сағ = 1 мин; $^1/2$ сағ = 30 мин; 1/7 апта= 1 күн)
	1.1.3.6 1 теңгелік, 2 теңгелік, 5 теңгелік, 10 теңгелік, 20 теңгелік монеталармен түрліше төлем жасау	2.1.3.6 50 теңгелік, 100 теңгелік монеталарды, 200 теңгелік, 500 теңгелік купюраларды ажырату және түрліше төлем жасау	3.1.3.6 1000 теңгелік, 2000 теңгелік, 5000 теңгелік купюраларды ажырату және түрліше төлем жасау	4.1.3.6 10 000 теңгелік купюраны және түрлі мемлекеттің валюталарды (рубль, евро, доллар) ажырату және түрліше төлем жасау

2) 2-бөлім «Алгебра элементтері»:

4-кесте

Бөлімше	1-сынып	2-сынып	3-сынып	4-сынып
	Оқушы келесілерді меңгеруі тиіс:			

2.1 Санды және әріпті өрнектер	1.2.1.1 санды және әріпті өрнектерді (қосынды, айырма)/ теңдік, теңсіздіктерді ажырату, құрастыру, жазу және оқу	2.2.1.1 санды және әріпті өрнектерді (көбейтінді, бөлінді)/ теңдіктер мен теңсіздіктерді ажырату, құрастыру , жазу және оқу	3.2.1.1 бір /екі әріпі бар әріпті өрнектерді ажырату, құрастыру, жазу және оқу	4.2.1.1 санды және әріпті өрнектерді түрлендіру
	1.2.1.2 әріптің берілген мәніндегі бір амалды әріпті өрнектің мәнін табу	2.2.1.2 әріптің берілген мәніндегі екі амалды әріпті өрнектің мәнін табу	3.2.1.2 әріптердің берілген мәндерінде екі әріпі бар әріпті өрнектің мәнін табу	4.2.1.2 әріптердің берілген мәндеріндегі бірнеше әріпі бар әріпті өрнектің мәнін табу
				4.2.1.3 әріпті өрнектерді құру және есептер шығару барысында қолдану
	1.2.1.3 қосу мен азайту амалдары арасындағы қатынасты әріпті өрнектер түрінде: a + b = c, c -a= b, c -b =a көрсету және қолдану	2.2.1.3 қосу мен көбейтудің қасиеттерін әріпті теңдік түрінде: a+b= b+a; (a+b)+c=a+(b+c) ab=ba көрсету және қолдану	3.2.1.3 көбейтудің үлестірімділік және терімділік қасиеттерін әріпті теңдік түрінде: (ab)c=a(bc); a(b+c)=ab+ac ; a(b-c)=ab-ac көрсету және қолдану	4.2.1.4 бөлімдері бірдей жай бөлшектерді қосу және азайту алгоритмін әріпті теңдік түрінде: $\frac{a}{n}+\frac{b}{n}=\frac{a+b}{n}$, $\frac{a}{n}-\frac{b}{n}=\frac{a-b}{n}$ көрсету және қолдану
	1.2.1.4 қосу және азайту жағдайында 0 -дің қасиетін әріпті өрнек түрінде: a+0=a; a-0=a көрсету	2.2.1.4 санды 1-ге көбейту және бөлу жағдайларын әріпті теңдік түрінде: a×1= a; a:1=a көрсету	3.2.1.4 санды 0-ге көбейту, 0-ге бөлуге болмайтын жағдайларды әріпті теңдік түрінде: a×0 =0; a≠ 0 көрсету	4.2.1.5 бөлшектің негізгі қасиетін әріпті теңдік түрінде: $\frac{a}{n}=\frac{a\cdot k}{n\cdot k}$ $\frac{a}{n}=\frac{a:k}{n:k}$ $k\neq 0$ көрсету және қолдану
	1.2.1.5.жақшасыз әріпті, санды өрнектерді салыстыру	2.2.1.5 жақшалы және жақшасыз әріпті, санды өрнектерді (екі амалдан артық қосу мен азайту/ 5 көлемінде көбейту және бөлу) салыстыру	3.2.1.5 әріпті, санды өрнектерді (үш амалдан артық) салыстыру	4.2.1.6 бөлшек санды өрнектерді салыстыру
	1.2.1.6 екі амалды жақшалы және жақшасыз өрнектердің мәнін табу	2.2.1.6 екі-үш амалды жақшалы және жақшасыз өрнектердің мәнін табу	3.2.1.6 төрт амалды жақшалы және жақшасыз өрнектерде амалдардың орындалу тәртібін анықтау, олардың мәнін табу	4.2.1.7 төрт амалдан артық жақшалы және жақшасыз өрнектерде амалдардың орындалу тәртібін анықтау, олардың мәнін табу
			3.2.1.7 формулаларды шамалардың арасындағы өзара	4.2.1.8 бірқалыпты түзу сызықты қозғалыстағы арақашықтық формуласын (s=v•t, t=s: v, v=s:t) қуып жету қозғалысы мен қалып қою қозғалысына байланысты

			қатынасты орнатушы теңдік ретінде түсіну	формулаларды / қалдықпен бөлу формуласын (a=b•c+r)/ шығарып алу және қолдану
2.2 Теңдік және теңсіздік. Теңдеу	1.2.2.1 теңдік және теңсіздікті, теңдеуді тану; тура және тура емес теңдікті айыра білу	2.2.2.1 x < □және x > □түріндегі теңсіздіктерге сәйкес келетін сандарды анықтау	3.2.2.1 қарапайым теңсіздіктердің шешімдер жиынын табу	4.2.2.1 қос теңсіздіктердің шешімдер жиынын табу
	1.2.2.2 «таңдап алу» әдісімен және қосу мен азайту амалдарының байланысы негізінде теңдеулерді шешу	2.2.2.2 көбейту мен бөлуге берілген қарапайым теңдеулерді; x+(25-6) = 38; (24-3)-x=8; a+6=7+80 түріндегі күрделі теңдеулерді	3.2.2.2 көбейту мен бөлуге берілген x:8=9; 51:x=17; 23×x=46 түріндегі қарапайым теңдеулерді, құрылымы күрделі x× (25:5)=60; (24×3):x=6;x: (17×2)=2; k+124:4=465 түріндегі теңдеулерді шешу	4.2.2.2 39 + 490 : k = 46; 230 ×a +40=1000:2; түріндегі теңдеулерді шешу

3) 3-бөлім «Геометрия элементтері»:

5-кесте

Бөлімше	1-сынып	2-сынып	3-сынып	4-сынып
3.1 Геометриялық фигуралар және олардың жіктелуі	1.3.1.1 геометриялық фигураларды: нүкте, түзу, қисық және сынық сызықтар, тұйықталған және тұйықталмаған сызықтар, кесінді, сәуле, бұрышты бір бірінен ажырату және атау	2.3.1.1 бұрыш түрлерін (тік, сүйір, доғал) бір бірінен ажырату және атау/ тік төртбұрыш, шаршы, тік бұрышты үшбұрыштың мәнді белгілерін анықтау	3.3.1.1 шеңбер мен дөңгелекті, олардың элементтерін (центр, радиус, диаметр) бір бірінен ажырату және атау/симметриялы және симметриялы емес жазық фигураларды айыра білу және оларды қоршаған ортадағы заттармен сәйкестендіу	4.3.1.1 тік бұрышты үшбұрышты, оның элементтерін (катет, гипотенуза), текше, тік бұрышты параллелепипед және олардың элементтерін (төбесі, қабырғалары, қырлары) бір бірінен ажырату және атау
	1.3.1.2 жазық фигураларды (үшбұрыш, дөңгелек, шаршы, тіктөртбұрыш) және кеңістік фигураларды (куб, шар, цилиндр, конус, пирамида, тікбұрышты параллелепипед) тану және қоршаған ортадағы заттармен сәйкестендіру	2.3.1.2 көпбұрыштарды жіктеу	3.3.1.2 геометриялық фигураларды жіктеу	4.3.1.2 үшбұрыштарды жіктеу
	1.3.1.3 геометриялық фигуралардың (	2.3.1.3 көпбұрыштардың, қоршаған ортадағы заттар қабырғаларының ұзындығын өлшеу,	3.3.1.3 тік бұрышты үшбұрыш, шаршы, тік	

	үшбұрыш, шаршы, тік төртбұрыш) қабырғаларын өлшеу және салыстыру	периметрді табуға арналған формулаларды: P=2(a + b) , P = 4 a , P = a+b+c қорытындылау, құру және қолдану	төртбұрыш ауданы формуласын: S= (a·b):2, $S=a^2$, S=a·b шығарып алу және қолдану	4.3.1.3. тік бұрышты параллелепипед көлемінің формуласын *(V=a•b•c)* шығарып алу және қолдану
		2.3.1.4 фигураның белгісіз қабырғасын оның периметрі мен белгілі қабырғалары арқылы табу	3.3.1.4 суретте кескінделген құрастырылған фигуралардың, қоршаған ортадағы жазық фигуралардың периметрін анықтау	4.3.1.4 суретте бейнеленген құрастырылған фигуралардың, қоршаған ортадағы жазық фигуралардың ауданын анықтау
		2.3.1.5 берілген периметрі бойынша тор көзді қағазға жазық фигуралар салу, олардың пішіндері өзгеруіне қарай периметрдің қалай өзгеретінін түсіндіру	3.3.1.5 берілген ауданы бойынша тор көзді қағазға жазық фигуралар салу, олардың пішіндері өзгеруіне қарай ауданының қалай өзгеретінін түсіндіру	4.3.1.5 жазық фигураларды оське қарағанда симметриялы болатын фигуралармен толықтыру; бұрыштың шамасын табу
3 . 2 Геометриялық фигураларды кескіндеу және салу	1.3.2.1 түзу, тұйықталған және тұйықталмаған және қисық, сынық сызықты жазықтықта / қарапайым жазық геометриялық фигураларды (үшбұрыш, төртбұрыш) нүктелі қағазда кескіндеу	2.3.2.1 нүктелі қағазда кесінділер, түзулер мен геометриялық фигураларды орны, қозғалыс және бағыты бойынша нұсқаулыққа сәйкес сызу	3.3.2.1 нүктелі қағазда параллеь және қиылысатын түзулерді; қиылысатын геометриялық жазық фигураларды сызу, олардың қиылысу және бірігу аумағын табу	4.3.2.1 нүктелі қағазда перпендикуляр түзулер, симметриялы және симметриялы емес жазық фигураларды сызу
	1.3.2.2 берілген ұзындығы бойынша кесінді сызу	2.3.2.2 тік бұрышты сызу	3.3.2.2 берілген қабырғалары бойынша тіктөртбұрыш пен шаршы, циркульдің көмегімен шеңбер салу	4.3.2.2 градустық өлшемі бойынша бұрыш; екі катеті бойынша тік бұрышты үшбұрыш ; радиусы бойынша шеңбер және дөңгелекті; тік бұрышты сызғыштың көмегімен түзуге перпендикуляр түзу салу
	1.3.2.3 жазық фигуралардың модельдерінен және	2.3.2.3 жазық фигуралардың модельдерін бөлу	3.3.2.3 кеңістіктік геометриялық фигуралардың (тікбұрышты параллелепипед, куб) жазбасын дайындау	4.3.2.3 кеңістіктік геометриялық фигуралардың (пирамида,

	бөліктерінен композиция құрастыру	және олардан композиция құрастыру	және олардың моделін құрастыру	цилиндр, конус) жазбасын дайындау және олардың моделін құрастыру
	1.3.2.4 геометриялық фигуралар арасындағы негізгі қатынастарды анықтау (үлкен-кіші, жоғары-төмен, кең-тар, жуан-жіңішке, қалың-жұқа)	2.3.2.4 бастапқы орнын, бағытын, қозғалысын (оңға, солға, тура, толық бұрылу, сағат тілімен және сағат тіліне кері жартыға, төрттен бірге бұрылу), анықтау айқындайтын нұсқаулыққа сәйкес әрекет жасау	3.3.2.4 солға және оңға бұрғанда, үстінен және жанынан қарағанда кеңістіктік фигуралардың қалпындағы өзгерістерді түсіндіру	4.3.2.4 симметриялы және симметриялы емес жазық фигураларды бір бірінен ажырату және оларды қоршаған ортадағы заттармен сәйкестендіру
3.3 Нүктелер кординаттары және қозғалыс бағыты	1.3.3.1 сан сәулесінде белгіленген нүктелердің бір-біріне қатысты орналасуын анықтау	2.3.3.1 сызықта белгіленген нүктелерді бір-біріне қатысты орналасуын анықтау	3.3.3.1 жазық фигурада белгіленген нүктелердің орнын бір-біріне қатысты анықтау	4.3.3.1 қозғалыстың басталуы мен бағытын пайдалана отырып, нысандар қозғалысы сызбасын құру, сәйкес есептеулер жүргізу
				4.3.3.2 нысандардың бастапқы орны мен қозғалыс бағытын (бір-біріне қарама қарсы, бірінен - бірі қарама-қарсы бағытта) анықтау

4) 4-бөлім «Жиын», «Логика элементтері»:

6-кесте

Бөлімше	1-сынып	2-сынып	3-сынып	4-сынып
4.1 Жиындар және олармен орындалатын амалдар	1.4.1.1 екі жиынның бірігуін және жиыннан оның бөлігін айырып алуды диаграмма арқылы көрнекі түрде кескіндеу	2.4.1.1 тең жиындардың бірігуін және жиыннан оның тең бөліктерін айырып алуды диаграмма арқылы көрнекі түрде кескіндеу	3.4.1.1 екі жиынның бірігуі мен қиылысуын Эйлер-Венн диаграммасының көмегімен көрнекі түрде кескіндеу	4.4.1.1 жиындар арасындағы қатынастың (тең, қиылысатын, қиылыспайтын жиындар, ішкі жиын) сипатын анықтай білу
	1.4.1.2 жиындарды элементерінің белгілері (нысандардың түсі, пішіні, өлшемі, материалы, әрекеті) бойынша құру және жіктеу	2.4.1.2 сандардың жазылуындағы цифрлар саны, 2-ге бөлінуі, сандық тізбектегі алатын орндары бойынша сандық жиындар құру және жіктеу (бөліктеу)	3.4.1.2 сандардың жиындарын, олардың бірігуі мен қиылысуын элементтердің берілген немесе оқушылардың өздері анықтаған қасиеттері бойынша құру	4.4.1.2 түзу сызықтардың, геометриялық фигуралардың қиылысуын көрсету, қиылысу және бірігу аймақтарын белгілеу
	1.4.1.3 жұп құру арқылы нысандар жиындарын салыстыру; тең жиындарды, бос жиындарды анықтауу	2.4.1.3 жиындар мен олардың элементтерін диаграммада белгілеу; элементтердің жиынға жиындардың бірігуіне және қиылысуына тиістілігін анықтау	3.4.1.3 сандар жиынының ішкі жиындарын элементтердің берілген немесе оқушылардың өздері анықтаған қасиеттері бойынша құру	4.4.1.3 есептерді, теңдеулер мен теңсіздіктерді шешуде жиындардың қиылысуы мен бірігуінің ауыстырымдылық және терімділік қасиеттерін қолдану

4.2 Пікірлер	1.4.2.1 тұжырымдардың ақиқаттығын немесе ақиқат еместігін анықтау	2.4.2.1 тұжырымдардың ақиқаттығын немесе жалғандығын анықтау, ақиқат немесе жалған тұжырымдар құру	3.4.2.1 ақиқат немесе жалған пікірлер құру	4.4.2.1 математикалық мазмұндағы пікірлер құру, олардың ақиқаттығын немесе жалғандығын анықтау
	1.4.2.2 бірдей цифрлар мен фигуралардан тұратын бар басқатырғыштар, ребустар шешу, сәйкестік пен ақиқаттықты анықтауға берілген қарапайым логикалық есептерді шығару	2.4.2.2 сандық есептерді, әртүрлі сандардан тұратын басқатырғыштарды, ауыстырып құюға және өлшеуге берілген логикалық есептерді зерттеу және шығару	3.4.2.2 кестелер және графтар құру әдісімен логикалық пайымдауға берілген есептерді шығару	4.4.2.2 кеңістіктік ойлау қабілетін дамытуға арналған логикалық есептерді шығару
4.3 Тізбектер	1.4.3.1 10-ға дейінгі/ 20-ға дейінгі сандар тізбегін/ ондықтармен 100-ге дейінгі сандар тізбегін құрастыру; 100 көлеміндегі сандар, суреттер, фигуралар, символдардан тұратын тізбектердің заңдылықтарын анықтау	2.4.3.1 100-ге дейінгі сандар, 1000-ға дейінгі жүздіктер тізбектерінің заңдылығын анықтау	3.4.3.1 1000-ға дейінгі сандар, мыңдықтармен миллионға дейінгі сандар тізбектерінің заңдылығын анықтау	4.4.3.1 1 000 000-ға дейінгі сандар және жай бөлшектермен өрнектелген сандар тізбектерінің заңдылықтарын анықтау
	1.4.3.2 іс-әрекет және табиғат күйінің тізбектілігін анықтау, сандар, фигуралар, ойыншықтар, түрлі-түсті моншақтар тізбектерін құру және тізбектегі заңдылықтың бұзылуын табу	2.4.3.2 берілген заңдылық бойынша тізбекті құрастыру, тізбектегі заңдылықтың бұзылуын табу	3.4.3.2 өзі таңдаған заңдылық бойынша тізбектер құрастыру, тізбектегі заңдылықтың бұзылуын табу	4.4.3.2 заңдылықты немесе ережені өзі таңдап, сандар/ сандар тобы тізбектерін құру
4.4 Нысандардың комбинациялары	1.4.4.1 қоршаған ортадағы заттардан «екі - екіден» комбинациялар жиынын құрастыру	2.4.4.1 қоршаған ортадағы заттардан «үш-үштен» комбинациялар жиынын құрастыру	3.4.4.1 «мүмкіндіктер тармағы» туралы түсінігі болу, күнделікті өмірде кездесетін түрлі жағдаяттар мен есеп шығаруда қолдану	4.4.4.1 «таңдап алу» әдісімен комбинаторлық есептерді шығару

5) 5-бөлім «Математикалық модельдеу»:

7-кесте

Бөлімше	1-сынып	2-сынып	3-сынып	4-сынып
5.1 Есептер және математикалық модель	1.5.1.1 есепті сызба, сурет, қысқаша жазба түрінде модельдеу; есепті шешу үшін тірек сызбасын таңдау	2.5.1.1 1-2 амалмен орындалатын есепті кесте, сызба, қысқаша жазба түрінде модельдеу	3.5.1.1 2-3 амалмен орындалатын есепті кесте, сызықтық/ бағандық диаграмма, сызба, қысқаша жазба түрінде модельдеу	4.5.1.1 есепті сызба, алгоритм, дөңгелек диаграмма, график түрінде модельдеу
	1.5.1.2 артық, кем, тең, сонша, бірнеше бірлікке артық/кем, ұзын, қысқа, ауыр, жеңіл, қымбат, арзан, баға ұғымдарын/ заттардың орналасуын, арақашықтығын, бағытын анықтайтын терминдерді қолдану	2.5.1.2 есептерді шығару барысында « баға», «мөлшер» (сан), «құн»; ұзындығы, ені, периметр шамаларының өзара тәуелділігін пайдалану	3.5.1.2 есептерді шығаруда «бір заттың массасы», «саны», « жалпы масса»/ «бір затқа жіберілген шығын», «заттардың саны», «жалпы шығын» / ұзындығы, ені, ауданы ұғымдарының өзара тәуелділігін пайдалану	4.5.1.2 есептерді шығаруда жұмысқа жіберілген уақыт, атқарылған жұмыс; өнімділік/ егіннің түсімділігі; ауданы мен массасы/ жылдамдық, арақашықтық, уақыт/ биіктік, ені, ұзындық, көлемі шамаларырының өзара тәуелділігін пайдалану
	1.5.1.3 қосынды және қалдықты табуға берілген есептерді талдау және шығару, кері есеп құрастыру және шығару	2.5.1.3 бірдей қосылғыштардың қосындысын табуға; мазмұнына қарай және бірдей бөліктерге бөлуге берілген есептерді талдау және шығару; кері есеп құрастыру және шығару	3.5.1.3 санның және шаманың үлесін табуға берілген есептерді талдау және шығару; кері есеп құрастыру және шығару	4.5.1.3 бүтіннің бөлігін табуға берілген есептерді талдау және шығару; кері есеп құрастыру, шығару
	1.5.1.4 санды бірнеше бірлікке арттыру, кеміту; айырмалық салыстыруға берілген есептерді талдау және шығару; кері есептер құрастыру және шығару	2.5.1.4 санды бірнеше есе арттыру/кемітуге; еселік салыстыруға берілген есептерді талдау және шығару; кері есептерді құрастыру және салыстыру	3.5.1.4 шамалар арасындағы тәуелділікке; пропорцияның белгісіз мүшесін табуға берілген есептерді талдау және шығару	4.5.1.4 шамалар арасындағы тәуелділікке; пропорционал бөлуге, белгісізді екі айырым бойынша табуға берілген есептерді талдау және шығару
	1.5.1.5 қосу мен азайтудың белгісіз компоненттерін табуға берілген есептерді талдау және шығару; кері	2.5.1.5 көбейту мен бөлудің белгісіз компоненттерін табуға; ұзындық, ені, периметрді табуға берілген есептерді; тура және жанама тұжырымдармен берілген есептерді (айырмалық	3.5.1.5 жанама түрде тұжырымдалған (еселік салыстырумен байланысты) есептерді; төртбұрыштың ұзындығын, енін, периметрі мен ауданын , параллелепипедтің көлемін табуға берілген	4.5.1.5 бүтіннің бөлшегін табу және керісінше бөлшегі бойынша бүтін санды табуға, бүтіннің пайызын және

	есептер құрастыру және шығару	салыстыруға қатысты) талдау және шығару; кері есептерді құрастыру және шығару	есептерді талдау және шығару	керісінше пайызы бойынша бүтін санды табуға берілген есептерді талдау және шығару
	1.5.1.6 қосу мен азайтуға берілген есептерге қатысты таңдаған амалдарын негіздеу, шығару әдісін түсіндіру	2.5.1.6 көбейту мен бөлуге берілген есептерге қатысты таңдаған амалдарын негіздеу, шығару әдісін түсіндіру	3.5.1.6 есептеу кезінде жауабын алдын ала болжау, нәтижесін құрама есептің шартына сәйкес түсіндіру	4.5.1.6 әр түрлі құрама есептерді құрастыру, салыстыру, шығару
	1.5.1.7 санды бірнеше бірлікке арттыру/кемітуге; айырмалық салыстыруға берілген қарапайым есептерді модельдеу және шығару	2.5.1.7 2 амалмен орындалатын есептерді (санды бірнеше есе арттыру/ кемітуге; еселік салыстыруға берілген жай есептердің түрлі комбинациялары) модельдеу және шығару	3.5.1.7 үш амалмен шығарылатын есептерді (шамалар арасындағы тәуелділікке құрылған жай есептердің түрлі комбинациялары) модельдеу және шығару	4.5.1.7 үш-төрт амалмен шығарылатын есептерді модельдеу және түрлі әдіспен шығару, ең тиімді әдісті анықтау
	1.5.1.8 санды өрнектер түрінде қосу мен азайтуға берілген қарапайым есептерді шығарудың моделін құрастыру	2.5.1.8 санды өрнектер түрінде барлық арифметикалық амалдарға берілген қарапайым есептерді шешуді; қосу мен азайтуға берілген құрама есептерді санды өрнектер түрінде шығарудың моделін құрастыру	3.5.1.8 айнымалысы бар өрнектер мен теңдеу түрінде барлық арифметикалық амалдарға берілген қарапайым есептерді шешуді; қосу мен азайтуға берілген құрама есептерді санды өрнектер түрінде моделдеу	4.5.1.8 теңдеу мен санды өрнек арқылы құрама есепті шығарудың моделін құрастыру
				4.5.1.9 бір-біріне кездесу және қарама-қарсы бағыттағы қозғалыс, артынан қуып жету, бір бағыттағы қалып қою қозғалысына берілген есептерді арифметикалық және алгебралық әдіспен шешу
5 . 2 Математикалық тіл	1.5.2.1 цифрды саннан ажырату, бір таңбалы сандарды түрлі тәсілдермен (нүктелер жиынтығымен, таяқшалармен және т.б) көрсету және сан сәулесінде көрсету	2.5.2.1 екі таңбалы сандардың графикалық моделін құру, разрядтық кестені қолдану	3.5.2.1 көп таңбалы сандардың графикалық моделін құру, кластар мен разрядтар кестесін қолдану	4.5.2.1 жай бөлшектердің құрылуын, салыстыру, қосу және азайтуды бейнелеу үшін жазық фигуралардың бөлігі және сан сәулесін қолдану
		2.5.2.2 жиынды белгілеу үшін латын алфавитінің бас		

	1.5.2.2 «+», «-», «=», «≠», «>», «<» таңбаларын/ цифрларды, (□) белгісіз сан символын қолдану	әріптерін, жиын элементтерін белгілеу үшін латын алфавитінің кіші әріптерін; жиынға тиістілігін/тиісті еместігін белгілеу үшін ∈, және ∉ таңбаларын қолдану	3.5.2.2 екі жиынның қиылысуы ∩, екі жиынның бірігуі ∪, бос жиын ∅ таңбаларын қолдану	
	1.5.2.3 сандардың қосындысы мен айырмасын, сандарды салыстыру (артық/ кем), көршілес сандарды, сандық аралықтарды, сандар қатарын көрсету үшін сан сәулесін қолдану	2.5.2.3 нүктелерді, кесінділерді, сәулелерді, түзулерді латын алфавитінің бас әріптерімен таңбалау, оларды таңбалануы бойынша оқу	3.5.2.3 бұрыштарды, көпбұрыштарды латын алфавитінің бас әріптерімен таңбалау, оларды таңбалануы бойынша оқу	4.5.2.3 текшені, тік бұрышты параллелепипедті латын алфавитінің бас әріптерімен таңбалау, оларды таңбалануы бойынша оқу
	1.5.2.4 қосу мен азайту амалдарының компоненттері атауларын өрнектерді оқу мен жазуда қолдану	2.5.2.4 көбейту және бөлу амалдарының компоненттері атауларын өрнектерді оқу мен жазуда қолдану	3.5.2.4 қосу мен азайту, көбейту және бөлу амалдары компоненттерінің атауларын жақшалы өрнектерді оқу мен жазуда қолдану	4.5.2.4 пайызды % символымен, мысалы, 25%; бұрыштың градустық өлшемін ^{0} символымен, мысалы, 45^0 белгілеуді қолдану
	1.5.2.5 деректерді жинақтау, жүйелеу және толықтыру/ қолда бар материалдарды пайдаланып, кестелер, пиктограмма мен диаграммалар құрастыру	2.5.2.5 деректерді жинақтау, жүйелеу, кестелер және диаграммалар құрастыру	3.5.2.5 деректерді жинақтау, жүйелеу және диаграммалар мен пиктограммалар қолданып салыстыру	4.5.2.5 ақпаратты түсіндіру, салыстыру және мәліметтерді жиынтықтау, қозғалыс графиктерін құру, қозғалысқа арналған есептерге сызба құрастыру

39. Ұзақ мерзімді жоспарлар:

1) 1-сынып:

8-кесте

Ортақ тақырыптар	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі	Бағдарлама бөлімшелері	Оқыту мақсаттары
I-тоқсан			
		1.1 Натурал сандар және 0 саны. Бөлшектер	1.1.1.1 санау барысында натурал сандардың реттік номері анықталатындығын түсіну; 10 көлемінде тура және кері санау; олардың натурал сандар қатарындағы орнын анықтау; 1.1.1.2 бір таңбалы сандарды сандарды оқу, жазу және салыстыру 1.1.1.3 бір таңбалы сандардың құрамын анықтау

«Өзім туралы», «Менің мектебім» тақырыптары аясында*	1А бөлім - Сандар мен цифрлар	1.2 Сандармен амалдарды орындау	1.1.2.1 қосу амалын ортақ элементтері жоқ жиындардың бірігуі, азайтуды жиынның бөлігін ажыратып алу ретінде түсіну 1.1.2.5 ондықтан аттамай бір таңбалы сандарды/ 20, ондық көлеміндегі сандарды ауызша қосу және азайту тәсілдерін қолдану
		3.3 Нүктелер координаттары және қозғалыс бағыты	1.3.3.1 сан сәулесінде белгіленген нүктелердің бір-біріне қатысты орналасуын анықтау
		4.3 Тізбектер	1.4.3.1 10-ға дейінгі сандар тізбегін құрастыру
		5.2 Математикалық тіл	1.5.2.1 цифрды саннан ажырату, бір таңбалы сандарды түрлі тәсілдермен (нүктелер жиынтығымен , таяқшалармен және т.б) көрсету және сан сәулесінде көрсету 1.5.1.2 заттардың орналасуын, арақашықтығын, бағытын анықтайтын терминдерді қолдану 1.5.2.3 сандардың қосындысы мен айырмасын, сандарды салыстыру (артық/кем), көршілес сандарды , сандық аралықтарды, сандар қатарын көрсету үшін сан сәулесін қолдану 1.5.2.2 «+», «-», «=» таңбаларын, цифрын қолдану 1.5.2.4 қосу мен азайту амалдарының компоненттері атауларын өрнектерді оқу мен жазуда қолдану
	1В бөлім - Геометриялық фигуралар	4.1 Жиындар және олармен орындалатын амалдар	1.4.1.2 жиындарды элементерінің белгілері (нысандардың түсі, пішіні, өлшемі, материалы, әрекеті) бойынша құру және жіктеу
		3.1 Геометриялық фигуралар және олардың жіктелуі	1.3.1.1 геометриялық фигураларды: нүкте, түзу, қисық және сынық сызықтар, тұйықталған және тұйықталмаған сызықтар, кесінді, сәуле, бұрышты бір бірінен ажырату және атау 1.3.1.2 жазық фигураларды (үшбұрыш, дөңгелек, шаршы, тіктөртбұрыш) және кеңістік фигураларды (куб, шар, цилиндр, конус, пирамида, тікбұрышты параллелипипед) тану және қоршаған ортадағы заттармен сәйкестендіру
		3.2 Геометриялық фигураларды кескіндеу және салу	1.3.2.3 жазық фигуралардың модельдерінен және бөліктерінен композиция құрастыру
	1С бөлім - Шамалар және өлшем бірліктері	5.1 Есептер және математикалық модель	1.5.1.2 артық, кем, тең, сонша, бірнеше бірлікке артық/кем, ұзын, қысқа, ауыр, жеңіл, қымбат, арзан, баға ұғымдарын қолдану
		5.2 Математикалық тіл	1.5.2.2 «+», «-», «=», «≠», «>», «<» таңбаларын қолдану
		1.3 Шамалар және олардың өлшем бірліктері	1.1.3.1 ұзындық шамаларын ажырату; оларды өлшеу үшін құралдарды таңдау, өлшемдер жүргізу; 1.1.3.3 шамалар мәндерін (см, дм/ кг/ л/ сағ) салыстыру салыстыру және амалдар орындау; 1.1.3.2 өлшем бірліктерді (см, дм/ кг/л/сағ) қолданып өлшеу
II-тоқсан			

«Менің отбасым және достарым», « Бізді қоршаған әлем » тақырыптары аясында	2А бөлім – 20 көлеміндегі сандарды қосу және азайту	1.1 Натурал сандар және 0 саны. Бөлшектер	1.1.1.1 11-20 көлеміндегі тура және кері санау; олардың натурал сандар қатарындағы орнын анықтау 1.1.1.2 11-ден 20-ға дейінгі сандарды оқу, жазу және салыстыру 1.1.1.3 20 көлемінде сандардың разрядтық құрамын анықтау, разрядтық қосылғыштарға жіктеу 1.1.1.4 санның жаңа бірлігі - ондық туралы түсінігі болу, 100-ге дейін ондықтармен санау, жазу, салыстыру
		4.3 Тізбектер	1.4.3.1 20-ға дейінгі сандар тізбегін/ ондықтармен 100-ге дейінгі сандар тізбегін құрастыру; 100 көлеміндегі сандар, суреттер, фигуралар, символдардан тұратын тізбектердің заңдылықтарын анықтау
		1.2 Сандармен амалдарды орындау	1.1.2.5 ондықтан аттамай бір таңбалы сандарды/ 20, ондық көлеміндегі сандарды ауызша қосу және азайту тәсілдерін қолдану 1.1.2.1 қосу амалын ортақ элементтері жоқ жиындардың бірігуі, азайтуды жиынның бөлігін ажыратып алу ретінде түсіну; 1.1.2.4 бір таңбалы сандарды ондықтан аттамай қосу кестесін құру, білу және қолдану 1.1.2.3 қосудың ауыстырымдылық қасиетін; 0 және 1-дің қасиетін қолдану
		2.1 Сады және әріпті өрнектер	1.2.1.1 санды өрнектерді (қосынды,айырма) құрастыру, жазу, оқу, ажырату
		5.2 Математикалық тіл	1.5.2.2 «+», «-», «=» таңбасын қолдану 1.5.2.4 қосу мен азайту амалдарының компоненттері атауларын өрнектерді оқу мен жазуда қолдану
	2В бөлім - Сандар және заңдылықтар	1.1 Натурал сандар және 0 саны. Бөлшектер	1.1.1.5 20-ға дейінгі сандарды 2-ден топтап тура және кері санау; тәжірибе арқылы 2, 4, 6, 8, 10 заттың жартысын табу
		4.3 Тізбектер	1.4.3.1 20-ға дейінгі сандар тізбегін/ ондықтармен 100-ге дейінгі сандар тізбегін құрастыру; 100 көлеміндегі сандар, суреттер, фигуралар, символдардан тұратын тізбектердің заңдылықтарын анықтау 1.4.3.2 іс-әрекет және табиғат күйінің тізбектілігін анықтау, сандар, фигуралар, ойыншықтар, түрлі-түсті моншақтар тізбектерін құру және тізбектегі заңдылықтың бұзылуын табу
		4.2 Тұжырымдар	1.4.2.2 бірдей цифрлар мен фигуралардан тұратын басқатырғыш есептер, ребустар шешу
	2С бөлім - Шамалар және өлшем бірліктері	3.1 Геометриялық фигуралар және олардың жіктелуі	1.3.1.3 геометриялық фигуралардың (үшбұрыш, шаршы, тіктөртбұрыш) қабырғаларын өлшеу және салыстыру
		1.3 Шамалар және олардың өлшем бірліктері	1.1.3.1 ұзындық/ масса/ көлем (сыйымдылық) /уақыт шамаларын ажырату; оларды өлшеу үшін өлшемдер мен құралдарды таңдау, өлшемдер жүргізу 1.1.3.4 ұзындық өлшем бірліктерін (см, дм) олардың арақатысына сүйеніп түрлендіру

			1.1.3.2 өлшем бірліктерді (см, дм/ кг/л/сағ) қолданып өлшеу
III-тоқсан			
«Саяхат», «Салт-дәстүр және ауыз әдебиеті» тақырыптары аясында	3А бөлім – Сандармен амалдар орындау	1.1 Натурал сандар және 0 саны. Бөлшектер	1.1.1.2 бір таңбалы сандарды/ 11-ден 20-ға дейінгі сандарды салыстыру
		5.2 Математикалық тіл	1.5.2.2 «+», «-», «=», «≠», «>», «<» таңбаларын қолдану
		1.2 Сандармен амалдарды орындау	1.2.1.6 екі амалды жақшалы және жақшасыз өрнектің мәнін табу 1.1.2.2 қосу және азайту - өзара кері амалдар екенін түсіну, қосу және азайту амалдары компоненттері мен нәтижелері арасындағы байланысты анықтау 1.1.2.3 қосудың ауыстырымдылық қасиетін; 0 және 1-дің қасиетін қолдану
	3В бөлім – Шамалар. Уақыт аралығында бағдарлану	1.3 Шамалар және олардың өлшем бірліктері	1.1.3.5 циферблат бойынша уақытты анықтау: сағат / уақыттың өлшем бірліктерін ажырату: минут, сағат, күн, апта, ай 1.1.3.1 уақыт шамаларын ажырату; оларды өлшеу үшін өлшемдер мен құралдарды таңдау, өлшемдер жүргізу 1.1.3.2 өлшем бірліктерді (сағ) қолданып өлшеу
	3С бөлім – Теңдік және теңсіздік. Теңдеу Қосу кестесін қолдану. Есептер	2.2 Теңдік және теңсіздік. Теңдеу	1.2.2.1 теңдік және теңсіздікті, теңдеуді, тура және тура емес теңдік пен теңсіздікті айыра білу 1.2.2.2 таңдау әдісімен және қосу мен азайту амалдарының байланысы негізінде теңдеулерді шешу
		2.1 Санды және әріпті өрнектер	1.2.1.1 санды және әріпті өрнектерді (қосынды, айырма) құрастыру, жазу, оқу, ажырату 1.2.1.2 әріптің берілген мәніндегі бір амалды әріпті өрнектің мәнін табу 1.2.1.3 қосу мен азайту арасындағы байланыстар негізінде теңдік құру үшін әріпті өрнектер түрінде көрсету және қолдану: $a+b=c$, $c-a=b$, $c-b=a$ 1.2.1.4 санға 0-ді қосу және азайту жағдайларын әріпті өрнек түрінде көрсету: *a+0=a; a-0=a* 1.2.1.5 жақшасыз әріпті, санды өрнектерді салыстыру
		5.2 Математикалық тіл	1.5.2.2 «+», «-», «=», «≠», «>», «<» таңбаларын/ цифрларды, (□) белгісіз сан символын қолдану
		5.1 Есептер және математикалық модель	1.5.1.1 есепті сызба, сурет, қысқаша жазба түрінде модельдеу; есепті шешу үшін тірек схемасын таңдау 1.5.1.3 қосынды және қалдықты табуға берілген есептерді талдау және шығару, кері есеп құрастыру және шығару 1.5.1.4 санды бірнеше бірлікке арттыру, кемiту, айырмалық салыстыруға берілген есептерді талдау және шығару; кері есептер құрастыру және шығару 1.5.1.5 қосу мен азайтудың белгісіз компоненттерін табуға берілген есептерді талдау және шығару; кері есептер құрастыру және шығару
IV-тоқсан			

«Тағам және сусын», «Тәні саудың – жаны сау» тақырыптары аясында*	4А бөлім - Күнделікті өмірдегі есептеулер	1.3 Шамалар және олардың өлшем бірліктері	1.1.3.6 1 теңгелік, 2 теңгелік, 5 теңгелік,10 теңгелік, 20 теңгелік монеталармен түрліше төлем жасау
		5.1 Есептер және математикалық модель	1.5.1.2 артық, кем, тең, сонша, бірнеше бірлікке артық/кем, ұзын, қысқа, ауыр, жеңіл, қымбат, арзан, баға ұғымдарын қолдану 1.5.1.4 санды бірнеше бірлікке арттыру, кеміту, айырмалық салыстыруға берілген есептерді талдау және шығару; кері есептер құрастыру және шығару 1.5.1.3 қосынды және қалдықты табуға берілген есептерді талдау және шығару, кері есеп құрастыру және шығару 1.5.1.6 қосу мен азайтуға берілген есептерге қатысты таңдаған амалдарын негіздеу, шығару әдісін түсіндіру 1.5.1.7 санды бірнеше бірлікке арттыру/кемітуге; айырмалық салыстыруға берілген қарапайым есептерді модельдеу және шығару
	4В бөлім - Жиын және логика элементтері	5.2 Математикалық тіл	1.5.2.5 деректерді жинақтау, жүйелеу және толықтыру/ қолда бар құралдарды пайдаланып, кесте , диаграмма (пиктограмма, гистограмма) құрастыру
		4.2 Тұжырымдар	1.4.2.1 тұжырымдардың ақиқаттығын немесе ақиқат еместігін анықтау 1.4.2.2 сәйкестік пен ақиқаттықты анықтауға берілген қарапайым логикалық есептерді шығару
		4.1 Жиындар және олармен орындалатын амалдар	1.4.1.2 жиындарды элементерінің белгілері (нысандардың түсі, пішіні, өлшемі, материалы, әрекеті) бойынша құру және жіктеу 1.4.1.3 жұп құру арқылы нысандар жиындарын салыстыру; тең жиындарды, бос жиындарды анықтау 1.4.1.1 екі жиынның бірігуін және жиыннан оның бөлігін айырып алуды диаграмма арқылы көрнекі түрде кескіндеу
		4.4 Нысандардың комбинациялары	1.4.4.1 қоршаған ортадағы заттардан «екі - екіден» комбинациялар жиынын құрастыру
		1.3 Шамалар және олардың өлшем бірліктері	1.1.3.1 ұзындық/ масса/ көлем (сыйымдылық)/уақыт шамаларын ажырату; оларды өлшеу үшін өлшемдер мен құралдарды таңдау, өлшемдер жүргізу 1.1.3.3 шамалар мәндерін (см, дм/ кг/ л/ сағ) салыстыру және амалдар орындау
	4С бөлім - Нысандардың орналасуы және бағыты	3.1 Геометриялық фигуралар және олардың жіктелуі	1.3.1.2 жазық фигураларды (үшбұрыш, дөңгелек, шаршы, тіктөртбұрыш) және кеңістік фигураларды (куб, шар, цилиндр, конус, пирамида, тікбұрышты параллелипипед) тану және қоршаған ортадағы заттармен сәйкестендіру
		3.2 Геометриялық фигураларды кескіндеу және салу	1.3.2.1 түзу, тұйықталған және тұйықталмаған және қисық, сынық сызықты жазықтықта / қарапайым жазық геометриялық фигураларды (үшбұрыш, төртбұрыш) нүктелі қағазда кескіндеу 1.3.2.2 берілген ұзындығы бойынша кесінді сызу 1.3.2.3 жазық фигуралардың моделдерінен және бөліктерінен композиция құрастыру 1.3.2.4 геометриялық фигуралар арасындағы негізгі

			қатынастарды анықтау (үлкен-кіші, жоғары-төмен, кең-тар, жуан-жіңішке, қалың-жұқа)
		5.1 Есептер және математикалық модель	1.5.1.2 заттардың орналасуын, арақашықтығын, бағытын анықтайтын терминдерді қолдану

2) 2-сынып:

9-кесте

Ортақ тақырыптар	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі	Бағдарлама бөлімшелері	Оқыту мақсаттары
І-тоқсан			
«Өзім туралы» «Менің отбасым және достарым» ортақ тақырыптары аясында*	1А бөлім – Екі таңбалы сандар	1.1 Натурал сандар және 0 саны. Бөлшектер	2.1.1.1 100-ге дейінгі сандардың құрылу жолын түсіну; 100 көлеміндегі сандарды тура және кері санау, натурал сандар қатарындағы орнын анықтау 2.1.1.2 екі таңбалы сандарды оқу, жазу және салыстыру 2.1.1.3** екі таңбалы сандардың разрядтық құрамын анықтау, разрядтық қосылғыштарға жіктеу;
		5.2 Математикалық тіл	2.5.2.1 екі таңбалы сандардың графикалық моделін құру, разрядтық кестені пайдалану
	1В – бөлім Сандармен амалдар орындау. Есептер	1.2 Сандармен амалдар орындау	2.1.2.4** бір таңбалы сандарды ондықтан аттап қосу кестесін құру, білу және қолдану 2.1.2.5** бір таңбалы сандарды ондықтан аттап қосу және азайту тәсілін қолданып 100 көлеміндегі сандарды ауызша қосу және азайтуды орындау 2.1.2.6 екі таңбалы сандарды: 40+17, 57-40; 35±12 түріндегі өрнектерді ондықтан аттамау жағдайында ауызша қосу және азайтуды орындау 2.1.2.7 мынадай жағдайларда: 45±9,45±19; 26+14, 40-14, 65+35, 100-35 ондықтан аттап, ауызша қосу мен азайтуды орындау 2.1.2.3** қосудың ауыстырымдылық, терімділік қасиеттерін қасиетін тиімді есептеулер жүргізу үшін қолдану
		2.1 Санды және әріпті өрнектер	2.2.1.6 екі-үш амалды жақшалы және жақшасыз өрнектере арифметикалық амалдардың орындалу тәртібін анықтау, олардың мәнін табу
		5.1 Есептер және математикалық модель	2.5.1.1 бір; екі амалмен орындалатын есепті кесте, сызба, қысқаша жазба түрінде модельдеу 2.5.1.8** барлық арифметикалық амалдарға берілген жай есептердің шешуін санды өрнектер түрінде модельдеу және шығару
	1С бөлім– Шамалар және олардың өлшем бірліктері	1.3 Шамалар және өлшем бірліктер	2.1.3.1 әртүрлі өлшеу аспаптары шәкілдерін бір бірінен ажырату және шамалардың сәйкес мәндерін анықтау 2.1.3.2** ұзындық (м)/ масса (ц) өлшем бірліктерін қолданып өлшеу 2.1.3.3** шамалар мәндерін: ұзындық (см, дм, м)/ масса (кг, ц)/ көлем (сыйымдылық) (л) өлшем бірліктерін салыстыру және амалдар орындау 2.1.3.4** ұзындық (см, дм, м)/ масса (кг, ц) өлшем бірліктерін олардың арақатысына сүйеніп түрлендіру

II-тоқсан			
«Менің мектебім» «Менің туған өлкем» ортақ тақырыптары аясында*	2А тоқсан – Екі таңбалы сандарды қосу және азайту. Жүздіктер. Есептер	1.1 Натурал сандар және 0 саны. Бөлшектер	2.1.1.3** читать, записывать и использовать римскую нумерацию чисел до 12 2.1.1.4 санаудың ірі бірлігі – жүздікті құрастыру; 1000-ға дейін жүздіктермен санау, жазу, салыстыру
		1.2 Сандармен амалдар орындау	2.1.2.3** қосудың ауыстырымдылық, терімділік қасиеттерін тиімді есептеулер жүргізу үшін қолдану 2.1.2.5** жүздіктерді ауызша қосу және азайтуды орындау 2.1.2.8 мынадай жағдайларда: 34+ 23, 57-23; 27+34, 61-27, 47+33; 80-47 екі таңбалы сандарды қосу және азайту алгоритмдерін қолдану
		4.3 Тізбектер	2.4.3.1 100-ге дейінгі сандар, 1000-ға дейінгі жүздіктер тізбектерінің заңдылығын анықтау 2.4.3.2 берілген заңдылық бойынша тізбекті құрастыру, тізбектегі заңдылықтың бұзылуын табу
		5.1 Есептер және математикалық модель	2.5.1.1** екі амалмен орындалатын есепті кесте, сызба, қысқаша жазба түрінде модельдеу 2.5.1.7** екі амалмен шешілетін есептерді модельдеу және шығару 2.5.1.8** құрама есептердің шешуін санды өрнектер және жекелеген амалдар түрінде модельдеу және шығару
	2В бөлім – Шамалар және өлшем бірліктер	1.3 Шамалар және өлшем бірліктер	2.1.3.3 шамалар мәндерін: ұзындық (см, дм, м)/ масса (кг, ц)/ көлем (сыйымдылық) (л)/ уақыт (сағ, мин, ай, жыл) өлшем бірліктерін салыстыру және амалдар орындау 2.1.3.4 шамалар мәндерін: ұзындық (см, дм, м)/ масса (кг, ц)/ көлем (сыйымдылық) (л)/ уақыт (сағ, мин, ай, жыл) өлшем бірліктерін салыстыру және амалдар орындау 2.1.3.5 циферблат бойынша уақытты анықтау: сағат және минут
	2С бөлім– Жиын және оның элементін белгілеу. $\in$және $\notin$ таңбалары	4.1 Жиындар және олармен орындалатын амалдар	2.4.1.2 сандардың жазылуындағы цифрлар саны, 2-ге бөлінуі, сандық тізбектегі алатын орындары бойынша сандық жиындар құру және жіктеу (бөліктеу) 2.4.1.3 жиындар мен олардың элементтерін диаграммада белгілеу; элементтердің жиынға жиындардың бірігуіне және қиылысуына тиістілігін анықтау
		4.2 Пікірлер	2.4.2.1 тұжырымдардың ақиқаттығын немесе жалғандығын анықтау, ақиқат немесе жалған тұжырымдар құру
		4.4 Заттардың комбинациялары	2.4.4.1 қоршаған ортадағы заттардан «үш-үштен» комбинациялар жиынын құрастыру
		5.2 Математикалық тіл	2.5.2.2 жиынды белгілеу үшін латын алфавитінің бас әріптерін, жиын элементтерін белгілеу үшін латын алфавитінің кіші әріптерін; жиынға тиістілігін/тиісті еместігін белгілеу үшін $\in$, және $\notin$таңбаларын пайдалану 2.5.2.5 деректерді жинақтау және жүйелеу, кестелер және диаграммалар тұрғызу

III-тоқсан			
«Дені саудың жаны с а у ! » «Салт-дәстүр және ауыз әдебиеті» ортақ тақырыптары аясында*	3А бөлім – Геометриялық фигуралар және олардың өзара орналасуы	3.1 Геометриялық фигуралар және олардың жіктелуі	2.3.1.1 бұрыш түрлерін (тік, сүйір, доғал) бір бірінен ажырату және атау/ тік төртбұрыш, шаршы, тік бұрышты үшбұрыштың мәнді белгілерін анықтау
		3.2 Геометриялық фигураларды кескіндеу және салу	2.3.2.1 нүктелі қағазда кесінділер, түзулер мен геометриялық фигураларды орны, қозғалыс және бағыты бойынша нұсқаулыққа сәйкес сызу 2.3.2.2 тік бұрышты сызу
		4.3 Тізбектер	2.4.3.2 берілген заңдылық бойынша тізбекті құрастыру, тізбектегі заңдылықтың бұзылуын табу
	3В бөлім- Көбейту және бөлу.Есептер	1.1 Натурал сандар және 0 саны. Бөлшектер	2.1.1.5 50-ге дейін 3, 4, 5-тен топтап тура және кері санау; жұп/тақ сандарды ажырату; заттар тобын 6, 7, 8, 9-дан тең бөліктерге бөлуді көрсету
		1.2 Сандармен амалдар орындау	2.1.2.1 көбейтуді бірдей қосылғыштардың қосындысын табу, бөлуді - заттарды мазмұнына қарай және тең бөліктерге бөлу ретінде түсіну 2.1.2.2 көбейту және бөлу - өзара кері амалдар екенін түсіну, көбейту және бөлу амалдарының компоненттері арасындағы байланысты анықтау 2.1.2.4 2; 3; 4; 5 сандарына көбейту кестесін құру, білу және қолдану
		1.3 Шамалар және өлшем бірліктер	2.1.3.6 50 теңгелік, 100 теңгелік монеталарды, 200 теңгелік, 500 теңгелік купюраларды ажырату және түрліше төлем жасау
		4.1 Жиындар және олармен орындалатын амалдар	2.4.1.1 тең жиындардың бірігуін және жиыннан оның тең бөліктерін айырып алуды диаграмма арқылы көрнекі түрде кескіндеу
		5.1 Есептер және математикалық модель	2.5.1.3 бірдей қосылғыштардың қосындысын табуға; мазмұнына қарай және бірдей бөліктерге бөлуге берілген есептерді талдау және шығару; кері есеп құрастыру және шығару
		2.1 Санды және әріпті өрнектер	2.2.1.1 санды және әріпті өрнектерді (көбейтінді, бөлінді)/теңдіктер мен теңсіздіктерді ажырату, құрастыру, жазу және оқу 2.2.1.2 әріптің берілген мәніндегі екі амалды әріпті өрнектің мәнін табу 2.2.1.3 қосу мен көбейтудің қасиеттерін әріпті теңдік түрінде: *a+b=b+a; (a+b)+c=a+(b+c) ab=ba* көрсету және қолдану 2.2.1.4 санды 1-ге көбейту және бөлу жағдайларын әріпті теңдік түрінде: *a×1=a; a:1=*a көрсету
		2.2 Теңдік және теңсіздік. Теңдеу	2.2.2.1 x <□ және x >□ түріндегі теңсіздіктерге сәйкес келетін сандарды анықтау 2.2.2.2 көбейту мен бөлуге берілген қарапайым теңдеулерді; *x+(25-6)=38; (2 4 - 3) - x = 8 ;* *a+6=7+80* түріндегі күрделі теңдеулерді
			2.5.1.2 есептерді шығару барысында баға, сан, құн арасындағы тәуелділікті пайдалану 2.5.1.4 санды бірнеше есе арттыру/кемітуге; еселік

	3С бөлім – Санды және әріпті өрнектер. Теңдеулер. Есептер	5.1 Есептер және математикалық модель	салыстыруға берілген есептерді талдау және шығару; кері есептерді құрастыру және салыстыру 2.5.1.5** көбейту мен бөлудің белгісіз компоненттерін табуға; кері есептерді құрастыру және шығару; тура және жанама сұрақтары болатын есептерді («бірнеше бірлік артық/кем» «бірнеше есе есе артық/ кем» қатынастарымен байланысты) бір-бірінен ажырату 2.5.1.6 көбейту мен бөлуге берілген есептерге қатысты таңдаған амалдарын негіздеу, шығару әдісін түсіндіру 2.5.1.7 екі амалмен шешілетін есептерді (барлық амалдарға берілген жай есептердің әртүрлі комбинациялары) модельдеу және шығару 2.5.1.8 барлық арифметикалық амалдарға берілген жай есептердің шешуін санды өрнектер түрінде; құрама есептердің шешуін санды өрнектер және жекелеген амалдар түрінде модельдеу және шығару
		5.2 Математикалық тіл	2.5.2.4 көбейту және бөлу амалдарының компоненттері атауларын өрнектерді оқу мен жазуда пайдалану
IV-тоқсан			
«Қоршаған орта» «Саяхат» ортақ тақырыптары аясында*	4А бөлім– Тиімді есептеу тәсілдері	1.2 Сандармен амалдар орындау	2.1.2.3 қосудың ауыстырымдылық, терімділік қасиеттерін/көбейтудің ауыстырымдылық қасиетін тиімді есептеулер жүргізу үшін қолдану
		2.1 Санды және әріпті өрнектер	2.2.1.5 екі амалдан артық жақшалы және жақшасыз әріпті, санды өрнектерді салыстыру 2.2.1.6 екі-үш амалды жақшалы және жақшасыз өрнектере арифметикалық амалдардың орындалу тәртібін анықтау, олардың мәнін табу
	4В бөлім – Есептерді шешу тәсілдері	5.1 Есептер және математикалық модель	2.5.1.4 санды бірнеше есе арттыру/кемітуге; еселік салыстыруға берілген есептерді талдау және шығару; кері есептерді құрастыру және шығару 2.5.1.5** тура және жанама сұрақтары болатын есептерді («бірнеше есе есе артық/ кем» қатынастарымен байланысты) бір-бірінен ажырату 2.5.1.8 барлық арифметикалық амалдарға берілген жай есептердің шешуін санды өрнектер түрінде; құрама есептердің шешуін санды өрнектер және жекелеген амалдар түрінде модельдеу және шығару
		3.1 Геометриялық фигуралар және олардың жіктелуі	2.3.1.3 көпбұрыштардың, қоршаған ортадағы заттар қабырғаларының ұзындығын өлшеу, периметрді табуға арналған формулаларды: P=2(a+b), P = 4 a , *P = a+b+c* қорытындылау, құру және қолдану 2.3.1.4 фигураның белгісіз қабырғасын оның периметрі мен белгілі қабырғалары арқылы табу 2.3.1.5 берілген периметрі бойынша тор көзді қағазға жазық фигуралар салу, олардың пішіндері өзгеруіне қарай периметрдің қалай өзгеретінін түсіндіру
			2.3.2.3 жазық фигуралардың модельдерін бөлу және олардан композиция құрастыру

	4С бөлім – Геометриялық фигуралар. Периметр. Аудан	3.2 Геометриялық фигураларды кескіндеу және салу	2.3.2.4 бастапқы орнын, бағытын, қозғалысын (оңға, солға, тура, толық бұрылу, сағат тілімен және сағат тіліне кері жартыға, төрттен бірге бұрылу), анықтау айқындайтын нұсқаулыққа сәйкес әрекет жасау жасау
		3.3 Нүктелер координаттары және қозғалыс бағыты	2.3.3.1 сызықта белгіленген нүктелерді бір-біріне қатысты орналасуын анықтау
		4.2 Пікірлер	2.4.2.2 сандық есептерді, әртүрлі сандардан тұратын басқатырғыштарды, ауыстырып құюға және өлшеуге берілген логикалық есептерді зерттеу және шығару
		5.1 Есептер және математикалық модель	2.5.1.2** есептерді шығару барысында ұзындығы, ені, периметр шамалар арасындағы тәуелділікті пайдалану 2.5.1.5** ұзындықты, енін, периметрді табуға берілген есептерді талдау және шығару; кері есептерді құрастыру және шығару
		5.2 Математикалық тіл	2.5.2.3 нүктелерді, кесінділерді, сәулелерді, түзулерді латын алфавитінің бас әріптерімен таңбалау, оларды таңбалануы бойынша оқу

3) 3-сынып:

10-кесте

Ортақ тақырыптар	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі	Бағдарлама бөлімшелері	Оқыту мақсаттары
I- тоқсан			
	1А бөлім - 1000 көлеміндегі сандар. Қосу және азайту	1.1 Натурал сандар және 0 саны. Бөлшектер	3.1.1.1 1000-ға дейінгі сандардың құрылу жолын түсіну; 1000 көлеміндегі сандарды тура және кері санау, олардың натурал сандар қатарындағы орнын анықтау 3.1.1.2 үш таңбалы сандарды оқу, жазу және салыстыру 3.1.1.3 үш таңбалы сандардың разрядтық және кластық құрамын және разрядтық бірліктердің жалпы санын анықтау, разрядтық қосылғыштар қосындысына жіктеу 3.1.1.4 санаудың ірі бірлігі – мыңдықты құрастыру; 1 000 000-ға дейін мыңдықтармен санау, жазу, салыстыру
		5.2 Математика тілі	3.5.2.1 көп таңбалы сандардың графикалық моделін құру, кластар мен разрядтар кестесін қолдану 3.5.2.4 қосу мен азайту, көбейту және бөлу амалдары компоненттерінің атауларын жақшалы өрнектерді оқу мен жазуда қолдану
		1.2 Сандармен амалдар орындау	3.1.2.5 үш таңбалы сандарды/мыңдықтарды санның ондық құрамы негізінде ауызша қосу және азайтуды орындау 3.1.2.8 үш таңбалы сандарды жазбаша қосу және азайту алгоритмдерін қолдану
		2.1 Санды және әріпті өрнектер	3.2.1.1 бір /екі әріпі бар әріпті өрнектерді ажырату, құрастыру, жазу және оқу 3.2.1.2 әріптердің берілген мәндерінде екі әріпі бар әріпті өрнектің

«Тірі табиғат», « Жақсыдан үйрен, жаманнан жирен (жарық пен қараңғы)» тақырыптары аясында		2.2 Теңдік және теңсіздік. Теңдеу	3.2.2.1 қарапайым теңсіздіктердің шешімдер жиынын табу
		4.3 Тізбектер	3.4.3.1 1000-ға дейінгі сандардар, мыңдықтармен миллионға дейінгі сандар тізбектерінің заңдылығын анықтау 3.4.3.2 өзі таңдаған заңдылық бойынша тізбектер құрастыру, тізбектегі заңдылықтың бұзылуын табу
	1В бөлім – Көбейту және бөлу	1.2 Сандармен амалдар орындау	3.1.2.2 көбейту және бөлуді орындауда 0 мен 1 сандарының қасиеттерін қолдану; санды 0 санына бөлуге болмайтынын білу 3.1.2.3 көбейтудің ауыстырымдылық, үлестірімділік, терімділік қасиеттерін тиімді есептеулер жүргізу үшін қолдану
		1.3 Шамалар және өлшем бірліктер	3.1.3.1 ауданы болатын нысандарды атау және ауданды өлшеуге арналған өлшемдер мен құралдарды таңдап алу, палеткамен өлшеу 3.1.3.3 $см^2$, $дм^2$, $м^2$, га шамамаларын салыстыру және амалдар орындау
		2.1 Санды және әріпті өрнектер	3.2.1.4 санды 0-ге көбейту, 0-ге бөлуге болмайтын жағдайларды әріпті теңдік түрінде: $a \times 0 = 0$; $a \neq 0$ көрсету
		4.1 Жиындар және олармен орындалатын амалдар	3.4.1.1 екі жиынның бірігуі мен қиылысуын Эйлер-Венн диаграммасының көмегімен көрнекі түрде кескіндеу 3.4.1.2 сандардың жиындарын, олардың бірігуі мен қиылысуын элементтердің берілген немесе оқушылардың өздері анықтаған қасиеттері бойынша құру 3.5.2.2 екі жиынның қиылысуы $\cap$, екі жиынның бірігуі $\cup$, бос жиын $\varnothing$ таңбаларын қолдану
		4.4 Нысандардың комбинациялары	3.4.4.1 «мүмкіндіктер тармағы» туралы түсінігі болу, күнделікті өмірде кездесетін түрлі жағдаяттар мен есеп шығаруда қолдану
		5.1 Есептер және математикалық модель	3.5.1.1 2-3 амалмен орындалатын есепті кесте, сызба, қысқаша жазба түрінде модельдеу 3.5.1.4 шамалар арасындағы тәуелділікке берілген есептерді талдау және шығару шамалар арасындағы тәуелділікке; пропорцияның белгісіз мүшесін табуға берілген есептерді талдау және шығару
		5.2 Математика тілі	3.5.2.4 көбейту және бөлу амалдары компоненттерінің атауларын жақшалы өрнектерді оқу мен жазуда қолдану
		1.2 Сандармен амалдар орындау	3.1.2.4 6; 7; 8; 9 сандарына көбейту мен бөлу кестесін құру, білу және қолдану
		2.1 Санды және әріпті өрнектер	3.2.1.1 бір айнымалысы/екі айнымалысы бар өрнектерді ажырату, құрастыру, жазу және оқу 3.2.1.6 төрт амалды жақшалы және жақшасыз өрнектерде амалдардың орындалу тәртібін анықтау,

	1С бөлім - Кестелік көбейту және бөлу		олардың мәнін табу 3.2.1.7 формулаларды шамалардың арасындағы өзара қатынасты орнатушы теңдік ретінде түсіну
		5.1 Есептер және математикалық модель	3.5.1.2 есептерді шығаруда «бір заттың массасы», « саны», «жалпы масса»/ «бір затқа жіберілген шығын» , «заттардың саны», «жалпы шығын»/ ұзындығы, ені, ауданы ұғымдарының өзара тәуелділігін пайдалану 3.5.1.5 жанама түрде тұжырымдалған (еселік салыстырумен байланысты) есептерді; төртбұрыштың ұзындығын, енін, периметрі мен ауданын, параллелепипедтің көлемін табуға берілген есептерді талдау және шығару
II-тоқсан			
	2А бөлім - Үлес	1.1 Натурал сандар және 0 саны. Бөлшектер	3.1.1.5 үлесті құру жолын көрсетіп беру, оларды оқу, жазу және салыстыру 3.1.1.6 жай бөлшектерді оқу, жазу; бөлімдері бірдей жай бөлшектерді көрнекілік қолдану арқылы салыстыру
		1.2 Сандармен амалдар орындау	3.1.2.1 бөлшек дегеніміз бірліктің (бір бүтіннің) бір не бірнеше тең үлестерден құралған сан, екі натурал санның қатынасы екенін түсіну 3.1.2.14 санның/шаманың бөлігін табу және бөлігі бойынша санды/шаманы табу: 100 көлеміндегі сандар мен жүздіктердің жартысын, үштен бір, төрттен бір, оннан бір бөлігін табу
		5.1 Есептер және математикалық модель	3.5.1.3 санның және шаманың үлесін табуға берілген есептерді талдау және шығару; кері есеп құрастыру және шығару 3.5.1.4 шамалар арасындағы тәуелділікке; пропорцияның белгісіз мүшесін табуға берілген есептерді талдау және шығару
		3.1 Геометриялық фигуралар және олардың жіктелуі	3.3.1.1 шеңбер мен дөңгелекті, олардың элементтерін (центр, радиус, диаметр) бір бірінен ажырату және атау/ симметриялы және симметриялы емес жазық фигураларды айыра білу және оларды қоршаған ортадағы заттармен сәйкестендіру 3.3.1.2 геометриялық фигураларды жіктеу 3.3.1.3 тік бұрышты үшбұрыш, шаршы, тік төртбұрыш ауданы формуласын: S= (a·b):2, $S=a^2$, $S=a \cdot b$ шығарып алу және қолдану 3.3.1.4 суретте кескінделген құрастырылған фигуралардың, қоршаған ортадағы жазық фигуралардың периметрін анықтау 3.3.1.5 берілген ауданы бойынша тор көзді қағазға жазық фигуралар салу, олардың пішіндері өзгеруіне қарай ауданының қалай өзгеретінін түсіндіру
			3.3.2.1 нүктелі қағазда параллель және қиылысатын түзулерді; қиылысатын геометриялық жазық фигураларды сызу, олардың қиылысу және бірігу аумағын табу

«Уақыт», «Сәулет» ортақ тақырыптары аясында	2В бөлім – Аудан. Шамалар	3.2 Геометриялық фигураларды кескіндеу және салу	3.3.2.2 берілген қабырғалары бойынша тіктөртбұрыш пен шаршы циркульдің көмегімен шеңбер салу
		3.3 Нүктелер координаттары және қозғалыс бағыты	3.3.3.1 жазық фигурада белгіленген нүктелердің орнын бір-біріне қатысты анықтау
		1.3 Шамалар және өлшем бірліктер	3.1.3.1 ауданы болатын нысандарды атау және ауданды өлшеуге арналған өлшемдер мен құралдарды таңдап алу, палеткамен өлшеу 3.1.3.2 мм, км/ г, т/см^2, дм^2, м^2 /секунд өлшем бірліктерін қолданып өлшеу 3.1.3.3 шамалар мәндерін (мм,см, дм, м/ г, кг, ц, т / л/ см^2, дм^2, м^2) салыстыру және амалдар орындау 3.1.3.4 ұзындық (мм, см, дм, м, км)/масса (г, кг, ц, т)/ аудан (см2, дм2, м2/ уақыт (сек,мин, сағ, тәул. ғасыр) бірліктерін олардың арақатысына сүйеніп түрлендіру
		5.1 Есептер және математикалық модель	3.5.1.2 есептерді шығаруда «бір заттың массасы», « саны», «жалпы масса»/ «бір затқа жіберілген шығын» , «заттардың саны», «жалпы шығын»/ ұзындығы, ені, ауданы ұғымдарының өзара тәуелділігін пайдалану 3.5.1.4 шамалар арасындағы тәуелділікке; пропорцияның белгісіз мүшесін табуға берілген есептерді талдау және шығару 3.5.1.5 жанама түрде тұжырымдалған (еселік салыстырумен байланысты) есептерді; төртбұрыштың ұзындығын, енін, периметрі мен ауданын, параллелепипедтің көлемін табуға берілген есептерді талдау және шығару)
		5.2 Математика тілі	3.5.2.3 бұрыштарды, көпбұрыштарды латын алфавитінің бас әріптерімен таңбалау, оларды таңбалануы бойынша оқу
	2С бөлім - Кестеден тыс көбейту және бөлу. Ауызша көбейту және бөлу	1.2 Сандармен амалдар орындау	3.1.2.5 үш таңбалы сандарды/мыңдықтарды санның ондық құрамы негізінде ауызша қосу және азайтуды орындау 3.1.2.8 үш таңбалы сандарды жазбаша қосу және азайту алгоритмдерін қолдану 3.1.2.9 100 көлеміндегі сандарды ауызша көбейту мен бөлуді орындауда қосындыны және көбейтіндіні бір таңбалы санға бөлу, қосындыны санға көбейту ережесін қолдану 3.1.2.12 нөлмен аяқталатын үш таңбалы санды бір таңбалы санға жазбаша көбейту/бөлу тәсілін қолдану
III-тоқсан			
	3А бөлім - Кестеден тыс көбейту және бөлу		3.1.2.6 бір таңбалы санға қалдықпен бөлуді орындау 3.1.2.7 кестеден тыс мынадай жағдайларда: 17•5 96:6 75:15 84:4 ауызша көбейту мен бөлуді орындау 3.1.2.9 100 көлеміндегі сандарды ауызша көбейту мен бөлуді орындауда қосындыны және көбейтіндіні бір таңбалы санға бөлу, қосындыны санға көбейту ережесін қолдану

«Атақты тұлғалар», « Өнер» ортақ тақырыптары аясында		2.2 Теңдік және теңсіздік. Теңдеу	3.2.2.2 2 көбейту мен бөлуге берілген *x:8=9; 51:x=17; 23×x=46* түріндегі қарапайым теңдеулерді, құрылымы күрделі *x× (25:5)=60; (24×3):x=6;x: (17×2)=2; k+124:4=465* түріндегі теңдеулерді шешу
		1.2 Сандармен амалдар орындау	3.1.2.1 бөлшекті - бүтіннің бір не бірнеше бөлігі және екі натурал санның бөліндісі ретінде түсіну, санның квадратын - бірдей екі көбейткіштің, ал кубын - бірдей үш көбейткіштің көбейтіндісі ретінде түсіну 3.1.2.3 көбейтудің үлестірімділік, терімділік қасиеттерін тиімді есептеулер жүргізу үшін қолдану
		2.1 Санды және әріпті өрнектер	3.2.1.3 көбейтудің үлестірімділік және терімділік қасиеттерін әріпті теңдік түрінде: *(ab)c=a(bc); a(b+c)= a b + a c ;* *a(b-c)=ab-ac* көрсету және қолдану
	3В бөлім - Кеңестік фигуралар	3.2 Геометриялық фигураларды кескіндеу және салу	3.3.2.3 кеңістіктік геометриялық фигуралардың (тікбұрышты параллелипипед, куб) жазбасын дайындау және олардың моделін құрастыру 3.3.2.4 солға және оңға бұрғанда, үстінен және жанынан қарағанда кеңістіктік фигуралардың қалпындағы өзгерістерді түсіндіру
	3С бөлім – Жазбаша көбейту және бөлу	1.2 Сандармен амалдар орындау	3.1.2.10 мынадай жағдайларда: 23•2, 123•2, 46:2, 246: 2 екі таңбалы/үш таңбалы сандарды бір таңбалы санға жазбаша көбейту мен бөлу алгоритмдерін қ о л д а н у 3.1.2.11 мынадай жағдайларда: 28•3, 269•2, 84:3, 538: 2 екі/үш таңбалы сандарды бір таңбалы санға көбейту мен бөлу алгоритмдерін қолдану
IV-тоқсан			
	4А бөлім - Жазбаша көбейту және бөлу	1.2 Сандармен амалдар орындау	3.1.2.13 бөліндінің бір разрядында нөл болатын кезде үш таңбалы санды бір таңбалы санға бөлу алгоритмін және кері амал алгоритмін қолдану
		2.1 Санды және әріпті өрнектер	3.2.1.5 әріпті, санды өрнектерді (үш амалдан артық) салыстыру
	4В бөлім – Есепті шешу жолдары	1.3 Шамалар және өлшем бірліктер	3.1.3.6 1000 теңгелік, 2000 теңгелік, 5000 теңгелік купюраларды ажырату және түрліше төлем жасау
		4.1 Жиындар және олармен орындалатын амалдар	3.4.1.3 сандар жиынының ішкі жиындарын элементтердің берілген немесе оқушылардың өздері анықтаған қасиеттері бойынша құру
		4.2 Пікірлер	3.4.2.1 ақиқат немесе жалған пікірлер құру 3.4.2.2 кестелер және графтар құру әдісімен логикалық пайымдауға берілген есептерді шығару
		4.4 Нысандардың комбинациялары	3.4.4.1 «мүмкіндіктер тармағы» туралы түсінігі болу, күнделікті өмірде кездесетін түрлі жағдаяттар мен есеп шығаруда қолдану
			3.5.1.1 2-3 амалмен орындалатын есепті кесте, сызықтық/бағандық диаграмма, сызба, қысқаша жазба түрінде модельдеу 3.5.1.2 есептерді шығаруда «бір заттың массасы», « саны», «жалпы масса»/ «бір затқа жіберілген шығын»

«Су – тіршілік көзі», « Демалу мәдениеті. Мерекелер» тақырыптары аясында		5.1 Есептер және математикалық модель	, «заттардың саны», «жалпы шығын»/ ұзындығы, ені, ауданы ұғымдарының өзара тәуелділігін пайдалану 3.5.1.5 жанама түрде тұжырымдалған (еселік салыстырумен байланысты) есептерді; талдау және шығару 3.5.1.6 есептеу кезінде жауабын алдын ала болжау, нәтижесін құрама есептің шартына сәйкес түсіндіру 3.5.1.7 үш амалмен шығарылатын есептерді (шамалар арасындағы тәуелділікке құрылған жай есептердің түрлі комбинациялары) модельдеу және шығару 3.5.1.8 айнымалысы бар өрнектер мен теңдеу түрінде барлық арифметикалық амалдарға берілген қарапайым есептерді шешуді; қосу мен азайтуға берілген құрама есептерді санды өрнектер түрінде моделдеу
		5.2 Математика тілі	3.5.2.5 деректерді жинақтау, жүйелеу және диаграммалар мен пиктограммалар қолданып салыстыру
	4С бөлім- Уақыт	1.3 Шамалар және өлшем бірліктер	3.1.3.2 секунд өлшем бірлігін қолданып өлшеу
			3.1.3.3 шамалар мәндерін (мм,см, дм, м/ г, кг, ц, т / л/ $см^2$, $дм^2$, $м^2$, га/ сек, мин, сағ, тәул, жыл, ғасыр) салыстыру және амалдар орындау 2.1.3.4 ұзындық (мм, см, дм, м, км)/масса (г, кг, ц, т)/ аудан ($см^2$, $дм^2$, $м^2$/ уақыт (сек,мин, сағ, тәул. ғасыр) бірліктері олардың арақатысына сүйеніп түрлендіру 3.1.3.5 әртүрлі сағат бойынша уақытты анықтау: сағат, минут, секундты

4) 4-сынып:

11-кесте

Ортақ тақырыптар	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі	Бағдарлама бөлімшелері	Оқыту мақсаттары
І-тоқсан			
		1.1 Натурал сандар және 0 саны. Бөлшектер	4.1.1.1 көп таңбалы сандардың құрылу жолын түсіну, натурал сандар қатарындағы 1 000 000 көлеміндегі санның орнын анықтау 4.1.1.2 көп таңбалы сандарды оқу, жазу және салыстыру, сандарды берілген разрядқа дейін дөңгелектеу 4.1.1.3 көп таңбалы сандардың разрядтық және кластық құрамын және разрядтық бірліктердің жалпы санын анықтау, разрядтық қосылғыштар қосындысына жіктеу 4.1.1. 4 санаудың ірі бірлігі – миллионды құрастыру миллиард көлемінде санау, жазу, салыстыру
			4.1.2.2 көп таңбалы сандармен арифметикалық амалдарды орындауда 0 мен 1 сандарының қасиеттерін қолдану 4.1.2.5 көп таңбалы сандарды ондық құрамы

«Менің Отаным-Қазақстан», «Адами құндылықтар» ортақ тақырыптары аясында	1А бөлім – Көп таңбалы сандар нумерациясы және олармен амалдар орындау	1.2 Сандармен амалдар орындау	негізінде ауызша қосу және азайтуды орындау; микрокалькулятордың көмегімен есептеулер жүргізу 4.1.2.8 көп таңбалы сандарды жазбаша қосу және азайту алгоритмдерін қолдану
		1.3 Шамалар және олардың өлшем бірліктері	4.1.3.1 көлемі болатын нысандар мен кеңістіктік геометриялық фигураларды атау, көлемді өлшеуге арналған өлшемдер мен құралдарды таңдау, кубиктермен (1 см3) өлшеу 4.1.3.2 $см^3$, $дм^3$, $м^3$, г, а, мг өлшем бірліктерін қолданып өлшеу 4.1.3.3 шамалар мәндерін мм, см, дм, м, км/ мг, г, кг, ц, т/$см^2$, $дм^2$, $м^2$, га, ар / мл, л, $см^3$, $дм^3$, $м^3$ өлшем бірліктерін салыстыру 4.1.3.4 ұзындық (мм, см, дм, м, км)/масса (мг, г, кг, ц, т)/ аудан ($мм^2$, $см^2$, $дм^2$, $м^2$, г, а)/ көлем ($мм^3$, $см^3$, $дм^3$, $м^3$)/ уақыт (с, мин, сағ, тәул.) өлшем бірліктерін олардың арақатысына сүйеніп түрлендіру 4.1.3.5 уақыт өлшем бірлігінің үлесін табу (мысалы, 1/60 сағ = 1 мин; $^1/_2$ сағ = 30 мин; 1/7 апта= 1 күн) 4.1.3.6 10 000 теңгелік купюраны және түрлі мемлекеттің валюталарын (рубль, евро, доллар) ажырату және түрліше төлем жасау
		4.3 Тізбектер	4.4.3.1 1 000 000-ға дейінгі сандар тізбектерінің заңдылықтарын анықтау
	1В бөлім – Бір таңбалы санға көбейту және бөлу	1.2 Сандармен амалдар орындау	4.1.2.3 көп таңбалы сандармен есептеулер жүргізгенде қосу және көбейтудің қасиеттерін қолдану 4.1.2.4 2-ге, 5-ке, 10-ға бөлінгіштік белгілерге сүйеніп, натурал сандарды топтастыру 4.1.2.5 көп таңбалы сандарды ондық құрамы негізінде ауызша қосу және азайтуды орындау; микрокалькулятордың көмегімен есептеулер жүргізу 4.1.2.6 10, 100, 1000 сандарына қалдықсыз және қалдықпен бөлу 4.1.2.7 екі таңбалы/үш таңбалы сандарды бір таңбалы санға ауызша көбейту мен бөлуді орындау 4.1.2.10 көп таңбалы сандарды бір таңбалы сандарға қалдықпен бөлуді орындау
		4.1 Жиындар және олармен орындалатын амалдар	4.4.1.1 жиындар арасындағы қатынастың (тең , қиылысатын, қиылыспайтын жиындар, ішкі жиын) сипатын анықтай білу

	1С бөлім – Жылдамдық, уақыт, арақашықтық	2.1 Санды және әріпті өрнектер	4.2.1.8 бірқалыпты түзу сызықты қозғалыстағы арақашықтық формуласын (s=v •t, t=s: v, v=s:t)
		5.1 Есептер және математикалық модель	4.5.1.2 есептерді шығаруда жылдамдық, арақашықтық шамаларының өзара тәуелділігін пайдалану
		4.1 Жиындар және олармен орындалатын амалдар	4.4.1.3 есептерді, теңдеулер мен теңсіздіктерді шешуде жиындардың қиылысуы мен бірігуінің ауыстырымдылық және терімділік қасиеттерін қолдану
	1D бөлім – Геометриялық фигуралар	3.1 Геометриялық фигуралар және олардың жіктелуі	4.3.1.1 тікбұрышты параллелепипед және олардың элементтерін (төбесі, қабырғалары, қырлары) тану және атау 4.3.1.3 тікбұрышты параллепипед көлемінің формуласын (V=a•b•c) қорыту, шығару, қолдану 4.3.1.4 суретте бейнеленген құрастырылған фигуралардың, қоршаған ортадағы жазық фигуралардың ауданын анықтау
		5.2 Математика тілі	4.5.2.3 текшені, тік бұрышты параллелепипедті латын алфавитінің бас әріптерімен таңбалау, оларды таңбалануы бойынша оқу
		5.1 Есептер және математикалық модель	4.5.1.2 есептерді шығаруда биіктік, ені, ұзындығы, көлемі ұғымдарының өзара тәуелділігін пайдалану
II-тоқсан			
«Мәдени мұра», « Мамандықтар әлемі» ортақ тақырыптары аясында	2А бөлім – Көбейту және бөлу	1.2 Сандармен амалдар орындау	4.1.2.9 санды қосындыға көбейту, санды көбейтіндіге бөлу ережесін қолдану 4.1.2.12 нөлмен аяқталатын көп таңбалы сандарды бір таңбалы санға жазбаша көбейту және бөлу алгоритмін қолдану
		1.1 Натурал сандар және 0 саны. Бөлшектер	4.1.1.5 пайыз бүтіннің жүзден бір бөлігі екенін түсіну; бүтіннің бөліктерін пайызбен жазу 4.1.1.6 бөлімдері бірдей және алымдары бірдей жай бөлшектерді сан сәулесінде салыстыру, дұрыс бөлшек, бұрыс бөлшек, аралас сандарды ажырату 4.1.1.7 бөлімі 10, 100-ге тең жай бөлшектерді ондық бөлшек түрінде жазу, оқу және салыстыру
		4.3 Тізбектер	4.4.3.1 жай бөлшектермен өрнектелген сандар тізбектерінің заңдылықтарын анықтау
		1.2 Сандармен амалдар орындау	4.1.2.1 бөлімдері бірдей жай бөлшектерді қосу және азайтуды бөлімді сол қалпында қалдырып, сәйкес алымдарды қосу және азайту деп түсіну 4.1.2.14 аралас санды бұрыс бөлшекке және бұрыс бөлшекті аралас санға айналдыру 4.1.2.15 бөлімдері бірдей жай бөлшектерді

			қосу және азайту алгоритмін қолдану 4.1.2.16 пайызды бөлшекке, бөлшекті пайызға түрлендіру
	2B бөлім – Бөлшектер және пайыз	2.1 Санды және әріпті өрнектер	4.2.1.4 бөлімдері бірдей жай бөлшектерді қосу және азайту алгоритмін әріпті теңдік түрінде: $\frac{a}{n}+\frac{b}{n}=\frac{a+b}{n}, \frac{a}{n}-\frac{b}{n}=\frac{a-b}{n}$ көрсету және қолдану 4.2.1.5 бөлшектің негізгі қасиетін әріпті теңдік түрінде: $\frac{a}{n}=\frac{a\cdot k}{n\cdot k}$ $\frac{a}{n}=\frac{a:k}{n:k}$ $k\neq 0$ көрсету және қолдану 4.2.1.6 бөлшек санды өрнектерді салыстыру
		5.1 Есептер және математикалық модель	4.5.1.3 бүтіннің бөлігін табуға берілген есептерді талдау және шығару; кері есеп құрастыру, шығару
		5.2 Математика тілі	4.5.2.1 жай бөлшектердің құрылуын, салыстыру, қосу және азайтуды бейнелеу үшін жазық фигуралардың бөлігі және сан сәулесін қолдану 4.5.2.4 пайызды % символымен белгілеуді қолдану, мысалы, 25%
	2C бөлім - Шеңбер, дөңгелек	3.2 Геометриялық фигураларды кескіндеу және салу	4.3.2.2 шеңбер және дөңгелекті радиусы
	2D бөлім- Есептер шығару	5.1 Есептер және математикалық модель	4.5.1.2 есептерді шығаруда жұмысқа жіберілген уақыт, атқарылған жұмыс шамаларының өзара тәуелділігін пайдалану 4.5.1.4 белгісізді екі айырым бойынша табуға берілген есептерді талдау және шығару 4.5.1.9 бір-біріне кездесу және қарама-қарсы бағыттағы қозғалысқа берілген есептерді арифметикалық және алгебралық әдіспен шешу
III-тоқсан			
«Табиғи құбылыстар», «Қоршаған ортаны қорғау» ортақ тақырыптары аясында	3A бөлім - Екі таңбалы санға көбейту және бөлу	1.2 Сандармен амалдар орындау	4.1.2.10 көп таңбалы сандарды екі таңбалы санға қалдықпен бөлуді орындау 4.1.2.11 екі таңбалы санға жазбаша көбейту және бөлу алгоритмдерін қолдану 4.1.2.12 нөлмен аяқталатын көп таңбалы сандарды екі таңбалы санға жазбаша көбейту және бөлу алгоритмін қолдану
			4.1.2.10 көп таңбалы сандарды үш таңбалы сандарға қалдықпен бөлуді орындау 4.1.2.11 үш таңбалы санға жазбаша көбейту және бөлу алгоритмдерін қолдану

	3В бөлім - Үш таңбалы санға көбейту және бөлу	1.2 Сандармен амалдар орындау	4.1.2.12 нөлмен аяқталатын көп таңбалы сандарды үш таңбалы санға жазбаша көбейту және бөлу алгоритмін қолдану 4.1.2.13 бөлінді мәнінде нөлдер болатын жағдайда көп таңбалы санды бір таңбалы/екі таңбалы/үш таңбалы санға бөлу алгоритмін және кері амал алгоритмін қолдану
		2.1 Санды және әріпті өрнектер	4.2.1.8 қалдықпен бөлу формуласын (a=b•c+r шығару және қолдану
	3С бөлім– Қозғалысқа, өнімділікке берілген есептер	5.1 Есептер және математикалық модель	4.5.1.1 есепті сызба, алгоритм, дөңгелек диаграмма, график түрінде модельдеу 4.5.1.2 есептерді шығаруда егіннің түсімділігі; ауданы мен массасы/ жылдамдық, арақашықтық, уақыт шамаларының өзара тәуелділігін қолдану 4.5.1.9 артынан қуып жету, бір бағыттағы қалып қою қозғалысына берілген есептерді арифметикалық және алгебралық әдіспен шешу
		4.2 Пікірлер	4.4.2.1 математикалық мазмұндағы пікірлер құру, олардың ақиқаттығын немесе жалғандығын анықтау 4.4.2.2 кеңістіктік ойлау қабілетін дамытуға арналған логикалық есептерді шығару
		4.4 Нысандардың комбинациялары	4.4.4.1 «таңдап алу» әдісімен комбинаторлық есептерді шығару
		3.3 Нүктелер координаттары және қозғалыс бағыты	4.3.3.1 қозғалыстың басталуы мен бағытын пайдалана отырып, нысандар қозғалысы сызбасын құру, сәйкес есептеулер жүргізу 4.3.3.2 нысандардың бастапқы орны мен қозғалыс бағытын (бір-біріне қарама қарсы, бірінен - бірі қарама-қарсы бағытта) анықтау
		2.1 Санды және әріпті өрнектер	4.2.1.8 қуып жету қозғалысы мен бір бағыттағы қалып қою қозғалысына байланысты формуласын шығару және қолдану
		5.2 Математика тілі	4.5.2.5 ақпаратты түсіндіру, салыстыру және мәліметтерді жиынтықтау, қозғалыс графиктерін құру, қозғалысқа арналған есептерге сызба құрастыру
IV- тоқсан			
«Ғарышқа саяхат», «Болашаққа саяхат» ортақ тақырыптары аясында		2.2 Теңдік және теңсіздік. Теңдеу	4.2.2.1 қос теңсіздіктердің шешімдер жиынын табу 4.2.2.2 39 + 490: k = 46; 230 ×a +40=1000:2; 1/6 + a = 5/6 8/27 – a = 2/27 түріндегі теңдеулерді шешу
			4.2.1.1 санды және әріпті өрнектерді түрлендіру

	4А бөлім – Теңдеу, теңсіздік, өрнектер	2.1 Санды және әріпті өрнектер	4.2.1.2 әріптердің берілген мәндеріндегі бірнеше әріпі бар әріпті өрнектің мәнін табу 4.2.1.3 әріпті өрнектерді құру және есептер шығару барысында қолдану 4.2.1.6 бөлшек санды өрнектерді салыстыру 4.2.1.7 төрт амалдан артық жақшалы және жақшасыз өрнектерде амалдардың орындалу тәртібін анықтау, олардың мәнін табу
		4.1 Жиындар және олармен орындалатын амалдар	4.4.1.3 есептерді, теңдеулер мен теңсіздіктерді шешуде жиындардың қиылысуы мен бірігуінің ауыстырымдылық және терімділік қасиеттерін қолдану
	4В бөлім – Есептер	1.2 Сандармен амалдар орындау	4.1.2.5 микрокалькулятордың көмегімен есептеуді орындау
		5.1 Есептер және математикалық модель	4.5.1.4 шамалар арасындағы тәуелділікке; пропорционал бөлуге берілген есептерді талдау және шығару 4.5.1.5 бүтіннің бөлшегін табу және керісінше бөлшегі бойынша бүтін санды табуға, бүтіннің пайызын және керісінше пайызы бойынша бүтін санды табуға берілген есептерді талдау және шығару 4.5.1.6 әр түрлі құрама есептерді құрастыру, салыстыру, шығару 4.5.1.7 үш-төрт амалмен шығарылатын есептерді модельдеу және түрлі әдіспен шығару, ең тиімді әдісті анықтау 4.5.1.8 теңдеу мен санды өрнек арқылы құрама есепті шығарудың моделін құрастыру
	4С бөлім- Үшбұрыштар. Симметрия	3.1 Геометриялық фигуралар және олардың жіктелуі	4.3.1.1 тік бұрышты үшбұрышты, оның элементтерін (катет, гипотенуза), текше, тікбұрышты параллелепипед және олардың элементтерін (төбесі, қабырғалары, қырлары) тану және атау 4.3.1.2 үшбұрыштарды жіктеу 4.1.3.4 суретте бейнеленген құрастырылған фигуралардың, қоршаған ортадағы жазық фигуралардың ауданын анықтау 4.3.1.5 жазық фигураларды оське қарағанда симметриялы болатын фигуралармен толықтыру; бұрыштың шамасын табу 4.3.2.1 нүктелі қағазда перпендикуляр түзулер, симметриялы және симметриялы емес жазық фигураларды сызу 4.3.2.2 бұрыштың градустық өлщемі бойынша бұрыштар; екі катеті бойынша тік бұрышты үшбұрыш; тік бұрышты сызғыштың көмегімен түзуге перпендикуляр түзу сызу 4.3.2.3 кеңістіктік геометриялық фигуралардың (пирамида, цилиндр, конус) жазбасын дайындау және олардың моделін құрастыру

			4.3.2.4 симметриялы және симметриялы емес жазық фигураларды бір бірінен ажырату және оларды қоршаған ортадағы заттармен сәйкестендіру
		4.1 Жиындар және олармен орындалатын амалдар	4.4.1.2 түзу сызықтардың, геометриялық фигуралардың қиылысуын көрсету, қиылысу және бірігу аймақтарын белгілеу
		4.3 Тізбектер	4.4.3.2 заңдылықты немесе ережені өзі таңдап, сандар/ сандар тобы тізбектерін құру
		5.2 Математика тілі	4.5.2.4 бұрыштың градустық өлшемін ^{0} символымен, мысалы, 45^0белгілеуді қолдану

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2016 жылғы 8 сәуірдегі
№ 266 бұйрығына 7-қосымша
Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 181-қосымша

Бастауыш білім беру деңгейінің 1-4-сыныптары үшін «Жаратылыстану» пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасы

1. Түсіндірме жазба

1. Оқу бағдарламасы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы № 1080 қаулысымен бекітілген Орта білім берудің (бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім беру) мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына сәйкес әзірленген.

2. Оқу бағдарламасы оқушылардың жас ерекшеліктерінің танымдық мүмкіндіктеріне сәйкес әр оқу пәнінің мазмұнын және олардың білім, білік, дағдыларының көлемін анықтайтын оқу-нормативтік құжат болып табылады.

3. Оқу бағдарламасы оқыту процесін оқушылардың пән салалары бойынша білім мен біліктерді саналы түрде меңгеруі үшін әр пәннің әдістемелік әлеуетін қолдануға, оқу, жоба, зерттеу іс-әрекеттері тәсілдерін меңгеру арқылы дербестігін дамытуға, әлеуметтік-мәдени кеңістікте орнын таба білуі үшін бағыттайды.

4. Оқу бағдарламасында оқу-нормативтік құжаттың дәстүрлі міндеттері заманауи мектепте білім беру процесін ұйымдастырудың инновациялық тәсілдерімен үйлесімді сабақтасқан. Оқытудағы тәсілдер пән бойынша оқу бағдарламасының түбегейлі жаңа құрылымын құруда негізгі бағдары болып табылады.

5. Құндылыққа, іс-әрекетке, тұлғаға бағдарлық коммуникативтік тәсілдер білім берудің классикалық негізі ретінде оқыту мақсаттарының жүйесі мен білім беру

процесі нәтижелерінің басымдылығын арттыру үшін қолданылып, оқу бағдарламасының жаңа құрылымында көрініс тапты.

6. Қазіргі кезеңде оқушының өздігінен білімді игеру үшін оның белсенді іс-әрекетін ұйымдастыру оқу процесіне қойылатын негізгі талаптардың бірі болып табылады. Мұндай тәсіл пәндік білімді, әлеуметтік және коммуникативтік дағдыларды ғана емес, сонымен бірге, өзінің жеке мүдделері мен болашағын сезінуге, сындарлы шешімдер қабылдауына мүмкіндік беретін тұлғалық қасиеттерді де меңгеруге ықпал етеді. Мұғаліммен бірлесіп шығармашылықпен айналысу және серіктес, кеңесші ретінде мұғалімнің қолдауы кезінде оқушының белсенді танымдық қабілеті тұрақты сипатқа ие болады.

7. Тұлғалық-бағдарлық білім беруді осындай сипатта жақсарту білім беру процесіне барлық қатысушылардың өзара қарым-қатынасында өктемшілдікке жол бермей, ынтымақтастығы үшін алғышарттарды құрайтын оқытудың алуан түрлі интерактивті әдістерін қолдану кезінде мүмкін. Диалогтік және рефлексивті технологияларды қолдану оқушылардың жоба және зерттеу жұмыстарын ұйымдастыруымен сабақтасады. Оқу процесін ұйымдастырудың барлық инновациялық тәсілдері оқытуды білім, идеялар және іс-әрекет тәсілдерімен белсенді түрде алмасуды көздейтін оқушының шынайы шығармашылық процесіндегі қарым-қатынас моделіне айналдырады.

8. Нақты пәннің оқу бағдарламасы жергілікті сипаттағы материалдарды (нысандар, кәсіпорындар, ақпарат көздері) пайдалануға бағытталған оқу-жобалау іс-әрекеттерін ұйымдастыру арқылы танымдық және әлеуметтік тұрғыдан оқушының белсенділігін арттыруға мүмкіндік береді. Осы пәннің оқу мақсаттары аясында жүзеге асырылатын тәрбиелік сипаттағы жоба жұмысын ата-аналармен, жергілікті қауымдастық өкілдерімен бірлесе отырып, ұйымдастыруға болады.

9. Әр пәннің оқу бағдарламаларында үш тілде білім беруді жүзеге асыру қарастырылған, онда үш тілді меңгертіп қана қоймай, сол сияқты оқушылардың сыныптан тыс жұмыстарын да үш (қазақ, орыс және ағылшын тілдерінде) тілде ұйымдастыру қарастырылған. Көптілді оқу ортасын құрудағы әр пән қосқан үлесі үш тілде білім беру саясатын жүзеге асыруға мүмкіндік береді. Тіл үйретудің негізі болып табылатын коммуникативтік тәсіл әрбір оқу пәнінің түрлі оқу жағдаяттарында білім және білікпен алмасу, тілдік және сөйлеу нормалары жүйесін дұрыс қолдану сияқты әдіс-тәсілдері арқылы оқушылардың сөйлеу әрекеттерін дамытудың жетекші қағидаты ретінде қарастырылады.

10. Пән мазмұнын меңгеру және оқу мақсаттарына қол жеткізу/ процесінде оқушылардың ақпараттық-коммуникациялық технологияларды, атап айтсақ қажетті ақпаратты іздеу, өңдеу, алу, құру және көрсету, ақпараттар және идеялармен алмасу үшін бірлесіп әрекет ету, жабдықтар мен қосымшаларды кең ауқымда қолдану арқылы өз жұмысын бағалау және жетілдіру сияқты қолдану дағдыларын дамыту үшін алғышарттар/жағдайлар жасау керек.

11. Оқу бағдарламасында оқу пәнінің мазмұнын анықтаудың негізі болып табылатын оқыту мақсаттарының жүйесі түрінде ұсынылған күтілетін нәтижелері қалыптастырылған.

12. Мазмұны тұрғысынан оқу бағдарламалары оқушыны өзін-өзі оқыту субъектісі және тұлғааралық қарым-қатынас субъектісі ретінде тәрбиелеуде нақты оқу пәнінің қосатын үлесін айқындайды.

13. Оқу бағдарламалары білім беру құндылықтарының өзара байланысы мен өзара шарттылығына негізделген тәрбиелеу мен оқытудың біртұтастығы қағидатын және нақты пәнді оқыту мақсаттарының жүйесі бар мектепті бітіргеннен кейінгі нәтижелерін іске асыруға мүмкіндік береді.

14. Оқу бағдарламаларының тек пәндік білім мен білікке ғана емес, сонымен қатар кең ауқымды дағдылардың қалыптасуына бағытталғаны оның ерекше өзгешелігі болып табылады.

15. Оқыту мақсаттарының құрастырылған жүйесі:

1) білімді функционалдық және шығармашылық қолдану, сын тұрғысынан ойлау, зерттеу жұмыстарын жүргізу, ақпараттық-коммуникациялық технологияларды пайдалану, қарым-қатынас жасаудың түрлі тәсілдерін қолдану, топпен және жеке дара жұмыс істей алу, мәселелерді шешу және шешімдер қабылдау сияқты кең ауқымды дағдыларын дамытуға негіз болады.

16. Кең ауқымды дағдылар оқушының мектептегі білім алу тәжірибесінде де, келешекте мектепті бітіргеннен кейін де жетістігінің кепілі болып табылады.

17. Экономикадағы заманауи инновациялар, еңбек нарығындағы өзгерістер оқушылардың күрделі міндеттерді шешу үшін немесе оларды шешудің жаңа тәсілдерін табу үшін жағдаятқа, идеялар мен ақпараттарға талдау жасау және бағалауға, алған білімі мен тәжірибесін жаңа идея мен ақпаратты жинақтау үшін шығармашылық қолдануға мүмкіндік беретін дағдылар жиынтығын меңгеру қажеттілігіне себепші болады. Жігерлілік, алғырлық, өзгерістерге дайындығы, байланысқа бейімділігі сияқты тұлғалық қасиеттер өзекті болып отыр.

18. Нақты пән бойынша күнделікті білім беру процесінің мазмұны оқу мақсаттарына бағынады және оқушылардың меңгерген білім, білік және дағдыларын кез келген оқу процесінде және өмір жағдаяттарында шығармашылықпен пайдалану даярлылығын қалыптастыруға, жетістікке қол жеткізуде қажырлылықты дамытуға бағытталған, өмір бойы білім алуға ынталандырады.

19. Кең ауқымдағы дағдылармен бірлікте жеке қасиеттердің дамуы оқушыларға базалық білім беру құндылықтарын қалыптастыру үшін негіз болып табылады:

1) «қазақстандық патриотизм мен азаматтық жауапкершілік», «құрмет», «ынтымақтастық», «еңбек пен шығармашылық», «ашықтық», «өмір бойы білім алу» сияқты білім берудің басты құндылықтарына оқушыларды дағдыландырудың негізі

болып табылады. Бұл құндылықтар оқушының тәртібі мен күнделікті іс-әрекеттерін ынталандыратын тұрақты тұлғалық бағдары болуы тиіс.

2. «Жаратылыстану» пәнін оқыту мақсаты мен міндеттері

20. «Жаратылыстану» пәнінің маңыздылығы:

1) жаратылыстану ғылымы бойынша білім беру бастауыш мектеп оқушыларын табиғи білімқұмарлықтың дамуына, әлем жайлы ой-өрісінің кеңеюіне, ғылымды түсінудің және қоршаған ортаны тұтастай қабылдаудың дамуына, қоршаған ортаны қорғау және бағалай білу біліктерінің дамуына көмектеседі.

21. Бастауыш мектепте оқушыларға «Жаратылыстану» пәнін оқу және меңгеру келесілерді түсінуге мүмкіндік береді:

1) қоршаған әлемнің күрделілігі мен көп қырлылығын, сондай-ақ табиғи құбылыстар мен процестердің өзара байланысын;

2) өлі және тірі табиғатта болып жатқан кейбір табиғи құбылыстар мен процестердің себептерін;

3) жаратылыстану ғылымы бойынша білімнің адамның көптеген іс-әрекет түрлері үшін маңыздылығын;

4) пәнді оқу қоршаған ортаның түрлі құбылыстары мен нысандары жайлы білімнің жинақталуына және күнделікті өмірде алуан түрлі практикалық және зерттеу әрекеттері арқылы алынған білімнің байланысын түсінудің қалыптасуына көмектеседі.

22. Бастауыш мектепте «Жаратылыстану» пәнінің оқу бағдарламасы зерттеу, ойлау, коммуникативтік дағдылар мен біліктіліктер негіздерінің қалыптасуына бағытталған:

1) гипотеза құру және оларды тексерудің жолдарын ұсыну, эксперименталды берілулер негізінде қорытынды жасау;

2) мәселені анықтау, сұрақтарды дұрыс құру, зерттеу жұмысының жоспарын құру, бақылау, эксперимент жүргізу, зерттеу жұмысының нәтижесін бағалау және сипаттау, пайымдау, қорытынды шығару;

3) БАҚ хабарламалары мазмұнындағы, Интернет ресурстарындағы, ғылыми-көпшілік әдебиеттердегі жаратылыстану ғылымындағы ақпараттармен жұмыс: іздеу әдістерін игеру, ақпараттың мағыналық негізін айрықшалау және ақпараттың растығын бағалау;

4) өлі және тірі табиғаттағы үрдістердің сипатын, экожүйе компоненттерінің өзара байланысын, адам әрекетінің қоршаған ортаға қалай ықпал ететінін ашуға көмектесетін қарапайым эксперименттер мен бақылаулар жүргізу;

5) өзіндік қарапайым зерттеулердің қорытындыларын түрлі формада ұсыну;

6) жаратылыстану ғылымы саласындағы маңызды жетістіктердің қолданбалы мәнін түсіндіру.

23. «Жаратылыстану» пәні бойынша оқу бағдарламасы негізгі мектептегі «Биология

», «География», «Химия», «Физика» пәндерін оқыту негізін қалауға, алған білімдерін күнделікті өмірде (үйде, мектепте, табиғат әлемінде) кездесетін табиғат құбылыстары мен процестерін түсіндіру, сипаттау, болжау үшін қолдану білігін дамытуға бағытталған.

24. Оқу пәнінің бағдарламасы келесі мақсаттарға жетуге бағытталған:

1) әлемнің қазіргі заманғы жаратылыстану ғылымы тұрғысынан қалыптасқан бейнесі мен жаратылыстану ғылымдарының әдістері туралы білім негіздерін қалыптастыру;

2) жаратылыстанудың техника мен технология дамуына елеулі ықпал еткен маңызды идеяларымен, жетістіктерімен таныстыру;

3) қоршаған әлемнің құбылыстарын түсіндіру, БАҚ, интернет ресурстары, арнайы және ғылыми-көпшілік әдебиеттерден алынған жаратылыстану ғылымы тұрғысынан және өмірлік маңызды мазмұны бар ақпаратты қабылдау біліктіліктерін қалыптастыру;

4) зияткерлік, шығармашылық қабілеттерді, сын тұрғысынан ойлау қабілетін қарапайым зерттеулер, құбылыстарды талдау, жаратылыстану ғылымдық ақпаратты қабылдау және түсіндіру барысында дамыту;

5) табиғат заңдарын тану және жаратылыстану ғылымдарының жетістіктерін өркениеттің дамуы мен өмір сапасын жақсарту үшін пайдалану мүмкіндігіне сенімділікті тәрбиелеу;

6) күнделікті өмірде тіршілік қауіпсіздігін қамтамасыз ету, заманауи технологияларды сауатты пайдалану, денсаулық пен қоршаған ортаны қорғау үшін жаратылыстану ғылымдары бойынша білімдерін қолдану.

3. Оқыту процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

25. Құндылықтарға бағытталған ұстаным. Оқытудағы құндылықтарға бағытталған ұстаным – ол оқу әрекетін белгілі бір құндылықтар тұрғысынан ұйымдастыру және жүзеге асыру, нәтижелерге қол жеткізу және пайдаланудың тәсілі. Құндылыққа бағытталған ұстаным оқушы тұлғасының бойында мақсатты түрде құндылықтар жүйесін қалыптастырады. Құндылықтарға бағытталу – ол тұлғаның өз әрекетінде жекелеген құндылықтарды таңдап алу (құндылықтарда бағдарлану қабілеттілігі) қабілеттілігі (қасиеті), және оларды өзінің әлеуметтік маңызды құндылықтары ретінде сезіну және қабылдау қабілеттілігі. Құндылықтарды жүзеге асыру дегеніміз құндылықтардан шығатын талаптарға сай болу және күнделікті өмірді сол талаптарға бағындыру. Құндылықтардың мәні қоғамда сәтті әрекет ету үшін қажетті ережелерді, дағдыларды, өмір салтын, жүріс-тұрысты қалыптастыруда көрініс табады.

26. Құндылықтар – қоғам қолдайтын және адамдардың көпшілігі мойындайтын белгілі нысандардың және құбылыстардың, адамдық қасиеттер мен өзін-өзі ұстау ережелерінің тұлғалық және әлеуметтік-мәдени маңыздылығы. Құндылықтар тұлғаны

ынталанырудың өте маңызды факторы ретінде жүріс-тұрыс пен іс-әрекеттерді бағдарлайды. «Мәңгілік ел» ұлттық идеясының құндылықтары орта білім беру құндылықтарының негізі болып табылады. Қазақстандық патриотизм және азаматтық жауапкершілік, құрмет, ынтымақтастық, еңбек пен шығармашылық, ашықтық және өмір бойы оқып-үйрену - орта білім берудің құндылықтары ретінде белгіленді.

27. Тұлғаға бағытталған тәсіл. Тұлғаға бағытталған тәсілдің мақсаты оқу процесін дараландыру, оқу процесінде тұлғаны, оның жеке психикалық және физиологиялық ерекшеліктерін, қажеттіліктері мен жүріс-тұрыс уәждерін, әлеуетті қабілеттіліктерін ескере отырып үйлесімді қалыптастыру және жан-жақты дамыту, оның шығармашылық қабілеттерін толық ашу.

28. Іс-әрекеттік тәсіл. Іс-әрекеттік тәсілдің негізгі мазмұны – оқушы білімді дайын күйінде алмай, оны өзі өндіреді, өзінің оқу әрекетінің мазмұны мен түрлерін ұғынады, оның ережелер жүйесін түсінеді және қабылдайды, жетілдіруге белсенді қатысады. Ол өз кезегінде білімдердің, біліктердің, оқып-үйрену және кең ауқымды дағдылардың белсенді әрі сәтті қалыптасуын қамтамасыз етеді. Оқушылардың оқу әрекеттері келесі басты санаттар бойынша топтастырылған:«біледі», «түсінеді», «талдайды», «жинақтайды», «бағалайды».

29. Саралап оқыту тәсілі. Саралап оқыту тәсілі - оқу процесін оқушылардың әртүрлі топтарына мамандандырылуын, оқушылардың жеке қабілеттіліктерін ескеру мақсатында әртүрлі топтарға түрлі жағдайларды жасауды көздейді. Саралап оқыту тәсілі әртүрлі оқушылар тобының оқу әрекетін ұйымдастыру үшін арнайы оқыту әдістерін және іс-әрекеттерді саралау тәсілдерін кіріктіреді. Күрделілігімен, оқу-танымдық қызығушылықтарымен, мұғалім тарапынан көмек сипатымен ерекшеленетін сараланған тапсырмаларды қолдану - сараланған оқу іс-әрекеттерін ұйымдастырудың шарты болып табылады.

30. Коммуникативтік тәсіл. Білім берудегі коммуникативтік тәсіл дегеніміз ақпаратты тарату мен жариялауда, білім, білік және дағдылармен алмасуда екіден асатын адамдардың сөйлеу арқылы атқарылатын әрекеттесу процесі. Коммуникативтік тәсілдің нәтижесі болып тіл арқылы қатынасу қабілеттілігі, яғни тілдік және сөйлеу нормаларын дұрыс пайдалана және қатынас жағдайына сай тиімді қатынас жүріс-тұрысын таңдай отырып, түрлі жағдайларда қатынас әрекетінің басқа қатысушыларымен ой бөлісу және алмасу қабілеттілігі болып табылады. Коммуникативті тәсілге сәйкес ұйымдастырылған оқу процесі қатынасу икемділікті қалыптастыратын тапсырмаларды және шынайы қатынас жағдайларына сай жұмыс режимдерін (жұптық және топтық жұмыстарды) кіріктіру керек.

31. Ортақ тақырыптар арқылы оқыту. «Жаратылыстану» оқу пәнінің «ортақ тақырыптарының» мазмұны оқушының жақын аймағынан, яғни оның өз іс-әрекетімен тікелей байланысты тақырыптарды оқудан басталады. 6-7 жастағы балалар өз ойын білдіруге, оқу мазмұны бойынша сұрақ қоюға, сұрақтарға жауап іздеуге үйренуі тиіс.

32. Ойын іс-әрекеттері арқылы оқыту. Оқу процесінде білімді меңгертуде оқу әдісі ретінде ойын іс-әрекетін қолдану оқушылардың танымдық белсенділігін арттыруға мүмкіндік береді. Педагогикалық ойын технологияларының басты элементтері – ойын алдында оқушыларға нақты оқу мақсаты қойылады; ойын арқылы белгілі педагогикалық нәтижеге қол жеткізу жоспарланады, оқу әрекеті ойын ережелеріне бағынады, оқу материалы ойынның құралы болып табылады. Оқушылардың сабақтағы ұжымдық іс-әрекетін ұйымдастыруға бағытталған ойын әдісі арқылы, олардың шағын топтың өзге мүшелерінің пікірін сыйлауына, әртүрлі өнімді іс-әрекет негізінде соңғы нәтижені алдын-ала көре білуіне, өздік іс-әрекетін жоспарлауына, мақсатқа жету амалдарын таңдауына мүмкіндік беріледі.

33. Жобалық тәсіл. Оқу жобасы – оқушының немесе оқушылар тобының ғылыми-зерттеушілік, шығармашылық немесе практикалық сипаттағы проблемаларды шешу жөніндегі нәтижелерге қол жеткізуіне бағытталған оқу-танымдық әрекеті. Ортақ мақсатымен, келісілген әдістер мен іс-әрекеттердің реттілігімен, кеңейтілген шешімдер мен белгілі тәсіл бойынша рәсімделген нәтижелермен сипатталады. Бұл әдіс білім алушының өз алдына жеке проблема қойып, оны шешудің өзіндік жолдарын табуымен сипатталады. Бастауыш мектепте жобалау әдісі білім алушылардың жас ерекшеліктеріне сәйкес жүзеге асырылады. Бірақ, жобалау іс-әрекетінің алгоритімі (жоба – мұғалімнің көмегімен білім алушының маңызды проблеманы шешудегі өзбетіндік іс-әрекет кешені) толығымен сақталады. Бөлім мазмұнымен танысу аясында білім алушылардың ұжымдық/топтық жобалар бойынша жұмыстарын ұйымдастыру ұсынылады. Жобалық жұмыстарды ұйымдастыру сабақпен шектелмейді, сондықтан да сабақ-сабақтан тыс интеграцияда қарастырылады.

34. Ақпараттық-коммуникациялық технологияларды қолдану:

1) ақпараттық-коммуникациялық технологияларды қолдану құзыреттілігі оқушылардың жұмыс барысында, бос уақыттарында және коммуникацияда сенімді және шығармашылықпен қолдана білуін қамтамасыз етеді. Бұл құзыреттілік АКТ-ның негізгі дағдылары арқылы қалыптасады;

2) оқушылар өздерінің АКТ-ны қолдану дағдыларын барлық пәндерге арналған білім беру бағдарламаларын меңгеру барысында дамытады. Яғни, АКТ-ны пайдалана отырып ақпаратты табу, құру, мәліметтер мен ой түйіндерімен бөлісе және алмаса отырып құрал-жабдықтар мен қосымшалардың кең ауқымын пайдалану арқылы өз жұмысын бағалайды және жетілдіреді;

3) бұл «Жаратылыстану» пәні бағдарламасында төмендегідей жұмыс түрлері арқылы жүзеге асырылады:

БАҚ және мультимедиялық құралдарды пайдалану;
дерекқордан және интернеттен ақпаратты іздеу;

сандық, интернет жүйелері арқылы алынған ақпараттарды таңдап, өңдеу және оның нақтылығын, сенімділігін, құндылығын бағалай алу;

сандық, мәтіндік және визуалдық ақпаратпен және дерекқормен, оның ішінде гиперсілтемелерді, электрондық кестелерді, графикалық және басқа қосымшаларды пайдаланып жұмыс істеу арқылы мәліметті жүйелеу;

ақпаратты құру және өңдеуде АКТ-ы пайдалану;

заңдылықтар мен тенденцияларды зерттеу; модельдер мен модельдеуді пайдалану мүмкіндіктерін зерделеу, сонымен қатар жылжымайтын және қозғалыстағы бейнелерді, дыбыстарды және мәтіндерді мультимедиалық таныстырылымдар құру үшін біріктіру;

басқа нұсқаларды зерделеуде, нақтылауда және нәтижелерді жақсартуда сандық ақпараттың икемділігін толығымен пайдалану;

электрондық байланысқа, он-лайн форумдарға, виртуалдық оқыту орталарына қатысу арқылы, басқа оқушылармен және мұғалімдермен әртүрлі байланыс арнасы бойынша ынтымақтастықта болып қарым-қатынас жасау және ақпарат алмасу;

интерактивті тақтаны белсенді оқытуға техникалық қолдау көрсету мақсатында қолдану;

аяқталған жұмысты мектеп шеңберінде және өзге орталарда мультимедиялық таныстыру.

4. Оқу жетістіктерін бағалау тәсілдері

35. «Жаратылыстану» пәнін меңгеру нәтижелері критериалды бағалауды қолдану арқылы жүзеге асырылады.

36. Критериалды бағалау оқыту, оқу және бағалаудың өзара тығыз байланысына негізделген. Критериалды бағалау нәтижелері білім беру процесін тиімді жоспарлау және ұйымдастыру мақсатында пайдаланылады.

37. Критериалды бағалау қалыптастырушы және жиынтық бағалаудан тұрады.

38. Қалыптастырушы бағалау үздіксіз өткізіледі, оқушы мен оқытушы арасындағы кері байланысты қамтамасыз етеді және оқу процесін дер кезінде түзетуге мүмкіндік береді.

39. Жиынтық бағалау белгілі оқу мерзімінде оқу блогын оқып бітіргенде өткізіледі, оқушыларға кері байланысты қамтамасыз ету үшін, пән бойынша тоқсандық және жылдық бағаларды қою үшін колданылады.

5. «Жаратылыстану» пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

40. Оқу жүктемесін бөлу:

1-кесте

Сынып	Апталық жүктеме	Жылдық сағат саны
1	1	33
2	1	34
3	2	68

4	2	68

41. Пән мазмұны оқу бөлімдері бойынша ұйымдастырылған:

1) оқу бөлімдері әрі қарай жинақталған білім, түсінік және дағдыларды қалыптастыру мақсаттарын көздейтін бөлімшелерден тұрады. Әр бөлімше ішінде дәйектілікпен ұйымдастырылған оқу мақсаттары мұғалімдерге өз жұмысын жоспарлауға және оқушылар жетістігін бағалауға, сондай-ақ, оларды оқудың келесі кезеңдері жөнінде ақпараттандыруға мүмкіндік береді:

2-кесте

№	Бөлімдер	Бөлімшелер
1	Мен - зерттеушімін	1.1 Ғылым мен зерттеушілердің рөлі
		1.2 Табиғатты тану әдістері
2	Тірі табиғат	2.1 Өсімдіктер
		2.2 Жануарлар
		2.3 Адам
3	Заттар және олардың қасиеттері	3.1 Заттардың типтері
		3.2 Ауа
		3.3 Су
		3.4 Табиғат ресурстары
4	Жер және Ғарыш	4.1 Жер
		4.2 Ғарыш
		4.3 Кеңістік және уақыт
5	Табиғат физикасы	5.1 Күш және қозғалыс
		5.2 Жарық
		5.3 Дыбыс
		5.4 Жылу
		5.5. Электр
		5.6 Магнетизм

2) бағдарламада «Оқу мақсаттары» төрт саннан тұратын кодтық белгімен белгіленді . Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сан бөлімше ретін, төртінші сан оқу мақсатының реттік нөмірін көрсетеді. Мысалы, 1.2.1.4. кодында «1» - сынып, «2.1» - екінші бөлімнің бірінші бөлімшесі, «4» - оқу мақсатының реттік саны.

42. Оқыту мақсаттарының жүйесі:

1) 1-бөлім «Мен – зерттеушімін»:

3-кесте

Бөлімше	1-сынып	2-сынып	3-сынып	4-сынып
1.1. Ғылым мен зерттеушілердің рөлі	1.1.1.1 қоршаған әлем құбылыстары, процестері мен нысандарын зерттеудің қажеттілігін түсіндіру	2.1.1.1 қоршаған әлем құбылыстары, процестері мен нысандарын зерделеуге қажетті жағдайлар мен тұлғалық қасиеттерді анықтау	3.1.1.1 өте маңызды ғылыми жаңалықтар мен олардың адамның күнделікті өміріне әсері туралы әңгімелеу	4.1.1.1 өз толғаныстары негізінде зерттеулердің өзекті бағыттарын анықтау

1.2. Табиғатты тану әдістері	1.1.2.1 қоршаған әлем құбылыстарына бақылау жүргізу; 1.1.2.2 көрсетілген экспериментті түсіндіру	2.1.2.1 «ақпарат көзі» ұғымын және оның зерттеу жүргізудегі маңызын түсіндіру; 2.1.2.2 бақылаудың басты белгілерін анықтау (мақсат, нысан, жоспар, мерзімдер, нәтиже); 2.1.2.3 бақылау нәтижелерін шартты белгілердің көмегімен белгілей білу; 2.1.2.4 бақылау жүргізудің жоспарын құру; 2.1.2.5 құрылған жоспарға сәйкес бақылау жүргізу және қорытындылар жасау; 2.1.2.6 эксперименттің басты белгілерін анықтау (мақсат, болжам, ресурстар, жоспар, мерзімдер, нәтиже); 2.1.2.7 эксперимент жүргізу және оның нәтижелерін кесте түрінде белгілеу	3.1.2.1 ақпарат көзінің түрлерін анықтау; 3.1.2.2 ақпарат көздерінің артықшылықтары мен кемшіліктерін анықтау; 3.1.2.3 экспериментті жоспарлау және жүргізу; 3.1.2.4 жүргізілген эксперимент нәтижелерін құрылған жоспарға сәйкес диаграмма түрінде көрсету, қорытындылар жасау	4.1.2.1 зерттеу әдістерінің (бақылау мен эксперимент) артықшылықтары және кемшіліктері негізінде таңдау себебін түсіндіру; 4.1.2.2 алынған нәтижелерді оқушы таңдаған формада ұсыну

2) 2-бөлім «Тірі табиғат»:

4-кесте

Бөлімше	1-сынып	2-сынып	3-сынып	4-сынып
2.1 Өсімдіктер	1.2.1.1 өсімдіктердің негізгі сипаттамаларын және олардың өмірлік формаларын анықтау; 1.2.1.2 өсімдіктердің негізгі бөліктерін ажырату; 1.2.1.3 жабайы өсімдіктер мен мәдени өсімдіктерді ажырату; 1.2.1.4 өсімдіктердің тіршілігіне қажетті жағдайларды зерттеу; 1.2.1.5 мәдени өсімдіктерге күтім	2.2.1.1 өсімдіктердің әр түрлі жағдайларда өсу мүмкіндіктерін зерттеу; 2.2.1.2 өсімдіктердің маусымдық өзгерістерін сипаттау; 2.2.1.3 өсімдіктің негізгі бөліктерінің қызметін сипаттау; 2.2.1.4 мекен ету ортасына байланысты өсімдіктер топтарын салыстыру; 2.2.1.5 өсімдіктердің қоршаған ортаның әртүрлі жағдайларында (ылғал) бейімделу мүмкіндігін түсіндіру 2.2.1.6 өз аймағының	3.2.1.1 өсімдіктердің фотосинтез процесінде оттегіні бөлуін түсіндіру; 3.2.1.2 өсімдіктердің қоршаған орта жағдайларына (жылу, жарық, ылғал) бейімделу тәсілдерін түсіндіру; 3.2.1.3 өз аймағының табиғи қауымдастығын сипаттау; 3.2.1.4 адамзаттың тіршілік іс-әрекеттерінің өсімдіктердің саналуандығына әсерін түсіндіру;	4.2.1.1 қоректік тізбектегі өсімдіктердің рөлін анықтау; 4.2.1.2 өсімдіктің тіршілік циклін сипаттау; 4.2.1.3 тозаңдану нәтижесінде тұқымның түзілуін сипаттау; 4.2.1.4 тұқымның таралу тәсілдерін зерттеу; 4.2.1.5 төменгі және жоғарғы өсімдіктерді

	жасаудың тәсілдерін сипаттау	өсімдіктерін сипаттау; 2.2.1.7 топырақты баптаудың маңызын түсіндіру; 2.2.1.8 өсімдіктерге қамқорлық жасаудың маңыздылығын түсіндіру	3.2.1.5 Қызыл кітаптың сирек кездесетін және жоғалып бара жатқан өсімдіктерді сақтаудағы рөлін анықтау	ажырату; 4.2.1.6 өсімдіктерді қорғау әдістерін ұсыну
2.2 Жануарлар	1.2.2.1 жануарлар мен өсімдіктерді салыстыру, олардың ұқсастықтары мен айырмашылығын анықтау; 1.2.2.2 жабайы және үй жануарларын ажырату; 1.2.2.3 жыл мезгілдерінің ауысуына жануарлардың бейімделуін түсіндіру	2.2.2.1 жануарларды омыртқалыларға және омыртқасыздарға жіктеу; 2.2.2.2 жануарлар класының өкілдерін ажырату: жәндіктер, балықтар, қосмекенділер, бауырмен жорғалаушылар, құстар және сүтқоректілер; 2.2.2.3 жануарлардың тіршілік ортасына бейімделуін сипаттау; 2.2.2.4 жануарлардың көбею тәсілдерін түсіндіру; 2.2.2.5 жануарлардың саналуандығын сақтаудың маңыздылығын түсіндіру	3.2.2.1 жануарлардың типтерін сипаттау; 3.2.2.2 табиғаттағы жануарлардың өзара қарым қатынас түрлерін сипаттау; 3.2.2.3 өсімдіктер мен жануарлар арасындағы өзара байланысты зерттеу; 3.2.2.4 тіршілік ортасындағы өзгерістерге байланысты жануарлар санының өзгеруін түсіндіру; 3.2.2.5 жануарлар санының азаюына ықпал ететін адамның іс-әрекет түрлерін анықтау	4.2.2.1 өз аймағының жануарларын жіктеу; 4.2.2.2 жәндіктердің өмір циклін зерттеу; 4.2.2.3 өсімдік қоректі және жыртқыш жануарларды ажырату; 4.2.2.4 симбиоздық қарым-қатынасқа мысал келтіру; 4.2.2.5 қоректік тізбектегі қарым-қатынас үрдісін түсіндіру; 4.2.2.6 белгілі бір тіршілік ортасындағы қоректік тізбектердің модельдерін құрастыру; 4.2.2.7 жойылу шегінде тұрған жануарларға мысалдар келтіру; 4.2.2.8 ұлттық саябақтар мен қорықтарды құрудың мақсатын түсіндіру
2.3 Адам	1.2.3.1 адам денесінің негізгі бөліктерін және олардың қызметтерін атау; 1.2.3.2 адам өмірінің кезеңдерін сипаттау; 1.2.3.3 адамның өсуі мен дамуы үшін керек қажеттіліктерді анықтау	2.2.3.1 адамның тірек-қимыл жүйесінің қызметін анықтау; 2.2.3.2 дұрыс сымбатты сақтаудың маңыздылығын түсіндіру; 2.2.3.3 бұлшық ет қысқаруының қозғалыс үшін рөлін түсіндіру; 2.2.3.4 жеке гигиенаның денсаулықты сақтаудағы рөлін анықтау; 2.2.3.5 тістерді күтудің денсаулықты сақтаудағы маңызын анықтау	3.2.3.1адамның ішкі ағзаларының орналасуын анықтау; 3.2.3.2 энергияны алуда асқорыту жүйесінің рөлін сипаттау; 3.2.3.3 тыныс алу жүйесін және оның адам ағзасындағы рөлін сипаттау; 3.2.3.4 қан айналым жүйесін оның адам ағзасындағы рөлін сипаттау; 3.2.3.5 адам ағзасының аурулар мен инфекциялардан қорғану	4.2.3. 1 зәр шығару жүйесін және оның адам ағзасындағы рөлін сипаттау; 4.2.3.2 жүйке жүйесі және оның адам

			әдіс-тәсілдерін түсіндіру	ағзасындағы рөлін сипаттау

3) 3-бөлім «Заттар және олардың қасиеттері»:

5-кесте

Бөлімше	1-сынып	2-сынып	3-сынып	4-сынып
3.1 Заттардың типтері			3.3.1.1 заттарды пайда болуы және агрегаттық күйі бойынша жіктеу	4.3.1.1 заттардың қолдану шеңберін олардың қасиеттеріне байланысты анықтау; 4.3.1.2 құрастырылған эксперимент жоспарына сәйкес затты алу
3.2 Ауа		2.3.2.2. ауаның кейбір қасиеттерін сипаттау (агрегаттық күйі, түсі, иісі); 2.3.2.3 ауаның кеңістікті толтыру қасиетін және жылу өткізгіштігін зерттеу	3.3.2.1 ауаның құрамын сипаттау; 3.3.2.2 ауаның жануды қолдайтын қасиетін сипаттау;	4.3.2.1 адам өмірінің әр түрлі саласында ауаны пайдаланудың тәсілдерін анықтау; 4.3.2.2 ауаның ластану көздерін анықтау; 4.3.2.3 ауаның тазалығын сақтау тәсілдерін және оны тазарту шараларын ұсыну; 4.3.2.4 ауаның табиғаттағы орын ауыстыру процесін түсіндіру; 4.3.2.5 желдің пайдасы мен зияны туралы мысал келтіру
3.3 Су		2.3.3.1 судың физикалық қасиеттерін анықтау (дәмсіз, иіссіз, белгілі бір формасының болмауы, аққыштығы); 2.3.3.2 судың агрегаттық күйінің өзгеру процесін зерттеу	3.3.3.1 судың тірі ағзаларда және өлі табиғатта кездесетінін түсіндіру; 3.3.3.2.судың негізгі табиғи көздерін салыстыру; 3.3.3.3 ауыз суды қолдануда ұқыптылық танытудың қажеттілігін түсіндіру; 3.3.3.4 суды тазартудың түрлі тәсілдерін ұсыну; 3.3.3.5 суды тазартуға арналған фильтрдің өз моделін ұсыну; 3.3.3.6 судың тіршілік үшін маңыздылығын түсіндіру	4.3.3.1 судың табиғаттағы айналымын сипаттау; 4.3.3.2 атмосфералық жауын-шашынның түзілу процесін сипаттау; 4.3.3.3 судың ластану көздерін анықтау; 4.3.3.4 табиғатта судың ластануына әр түрлі ағзаларға әсерін түсіндіру; 4.3.3.5 түрлі заттардың судағы ерігіштігін зерттеу
			3.3.4.1 кейбір ағзалардың тіршілігі	4.3.4.1 кейбір пайдалы қазбалардың (бор, тұз,

3.4 Табиғат ресурстары		2.3.4.1 табиғи ресурстар түрлерін және көздерін анықтау; 2.3.4.2 табиғи ресурстарды генезисі бойынша жіктеу (табиғи және антропогендік);	үшін топырақтың рөлін түсіндіру; 3.3.4.2 топырақтың негізгі құрамын зерттеу (топырақ, құм, балшық, өсімдіктер мен жануарлардың қалдықтары, су, ауа); 3.3.4.3 топырақтың негізгі қасиеттерін анықтау; 3.3.4.4 топырақтың құнарлылығын құрамына қарай зерттеу	әктас, балшық, мұнай, гранит, көмір) қолданылу саласын анықтау; 4.3.4.2 Қазақстанның негізгі пайдалы қазбаларының кен орындарын картадан көрсету; 4.3.4.3 пайдалы қазбаларды сақтаудың және тиімді қолданудың жолдарын ұсыну

4) 4-бөлім «Жер және Ғарыш»:

6-кесте

Бөлімше	1-сынып	2-сынып	3-сынып	4-сынып
4.1 Жер	1.4.1.1 Жердің пішінін оның жасанды моделі негізінде анықтау	2.4.1.1 Жер мен Күн арасындағы байланысты түсіндіру; 2.4.1.2 Жердің табиғи серігін анықтау	3.4.1.1 Жер сфераларын түсіндіру және графиктік кескіндеу	4.4.1.1 жер бетінің ірі элементтерін атау және сипаттау
4.2 Ғарыш	1.4.2.1 астрономияны ғарыш туралы ғылым ретінде сипаттау; 1.4.2.2 ғарышты зерттеуге арналған құрылғылар мен ұшу аппараттарын сипаттау; 1.4.2.3 жекелеген ғарыштық денелерді атау және сипаттау	2.4.2.1 Күн жүйесі ғаламшарларының орналасу тәртібін анықтау; 2.4.2.2 Күн жүйесі ғаламшарларын сипаттау	3.4.2.1 ғарышты игерудің кейбір айтулы оқиғалары туралы әңгімелеу; 3.4.2.2 адамзат дамуындағы ғарыштың маңызын түсіндіру	4.4.2.1 Жердегі тіршілікке ғарыштың әсерін анықтау
4.3 Кеңістік және уақыт	1.4.3.1 уақыттың маңыздылығын түсіндіру; 1.4.3.2 уақытты өлшеу құралдарын анықтау	2.4.3.1 негізгі уақыт өлшем бірліктерін ажырату; 2.4.3.2 ғарыштағы қашықтық пен уақыттың ерекшеліктерін түсіндіру	3.4.3.1 Жердің өз өсінен айналу периодын және оның салдарын түсіндіру	4.4.3.1 Жердің орбиталдық айналуын және оның салдарын түсіндіру; 4.4.3.2 жыл маусымдарын сипаттау

5) 5-бөлім «Табиғат физикасы»:

7-кесте

Бөлімше	1-сынып	2-сынып	3-сынып	4-сынып
	1.5.1.1 түрлі денелердің қозғалысынан мысалдар келтіру; 1.5.1.2 қозғалыстың адам өміріндегі және	2.5.1.1 түрлі денелердің әртүрлі жылдамдықпен қозғалысына мысалдар келтіру; 2.5.1.2 жылдамдықты түсіндіруде сапалық сипаттамаларын	3.5.1.1 серпімділік күшін зерттеу және оның білінуіне мысалдар келтіру; 3.5.1.2 ауырлық күшін зерттеу және оның	4.5.1.1 Архимед күшін сипаттау, адам өмірінде және табиғатта кездесуіне

5.1. Күштер және қозғалыс	табиғаттағы маңыздылығын анықтау; 1.5.1.3 қозғалыстың түрлі траекториясын зерттеу, оларды сурет түрінде көрсету	қолдану; 2.5.1.3 қозғалыс тудыратын күштерді зерттеу; 2.5.1.4. массаны анықтауға арналған құралдарды таңдау және пайдалану	білінуіне мысалдар келтіру; 3.5.1.3 үйкеліс күшін зерттеу және оның білінуіне мысалдар келтіру; 3.5.1.4 күштің әсер ету бағытын анықтау	мысалдар келтіру; 4.5.1.2 судағы әр түрлі денелерге әсер ететін Архимед күшін бақылау және болжау
5.2 Жарық	1.5.2.1 жарық пен қараңғыны салыстыру; 1.5.2.2 жарықтың табиғи және жасанды көздерін ажырату; 1.5.2.3 жасанды жарықтың қажеттілігін және оның көздерін анықтау	2.5.2.1 кейбір денелердің жарық өткізгіштік қасиетін зерттеу	3.5.2.1 көлеңкенің пайда болу себептері мен ерекшеліктерін түсіндіру; 3.5.2.2 денелердің жарықты шағылыстыру қабілетін түсіндіру	4.5.2.1 көлеңкенің бөгет өлшеміне және жарық көзінен бөгетке дейінгі қашықтыққа тәуелділігін зерттеу және түсіндіру; 4.5.2.2 жарықтың жұтылуы сияқты қасиетін зерттеу және түсіндіру
5.3 Дыбыс	1.5.3.1 дыбыстың таралуының ерекшеліктерін түсіндіру; 1.5.3.2 дыбыстың табиғи және жасанды көздерін ажырату	2.5.3.1 дауыс қаттылығы бойынша дыбыс көздерін жіктеу	3.5.3.1 дыбыс көзі мен қабылдағыш арасындағы қашықтықтан дыбыс қаттылығының тәуелділігін түсіндіру	4.5.3.1 дыбыстың қаттылығы мен жылдамдығына белгілі бір бөгеттің әсерін зерттеу және түсіндіру
5.4 Жылу	1.5.4.2 жылыту құрылғыларын анықтау	2.5.4.1 түрлі денелердің температурасын өлшеу		4.5.4.1 түрлі материалдардың жылу өткізгіштігін зерттеу
5.5 Электр	1.5.5.1 адамдардың күнделікті өміріндегі электр энергиясының маңызын түсіндіру		3.5.5.1 электр энергиясы көздерін анықтау; 3.5.5.2 қарапайым электр тізбегінің сызбасын жинау; 3.5.5.3 қарапайым электр тізбегін және олардың элементтерін көрсете отырып сызбасын ұсына білу	4.5.5.1 әртүрлі материалдардың электр өткізгіштігін зерттеу
5.6 Магнитизм	1.5.6.1 магниттілік қасиеті бар жекелеген денелерді анықтау; 1.5.6.2 магниттің қасиетін зерттеу	2.5.6.1 магниттерді қолдану аясын сипаттау	3.5.6.1 магнит көмегімен әртүрлі металдардың магниттелу қасиетін зерттеу	

43. Ұзақ мерзімді жоспарлар:

1) 1-сынып:

8-кесте

Бөлімдер	Бөлімшелер	Оқу мақсаттары
1-тоқсан		
	1.1 Ғылым мен зерттеушілердің рөлі	1.1.1.1 қоршаған орта құбылыстары, процестері мен нысандарын зерттеудің қажеттілігін түсіндіру

1-бөлім. Мен – зерттеушімін («Өзім туралы» ортақ тақырыбы аясында)	1.2 Табиғатты тану әдістері	1.1.2.1 қоршаған орта құбылыстарына бақылау жүргізу; 1.1.2.2 көрсетілген экспериментті түсіндіру
2-бөлім. Тірі табиғат (« Менің мектебім» ортақ тақырыбы аясында)	2.1 Өсімдіктер	1.2.1.1 өсімдіктердің негізгі сипаттамаларын және олардың өмірлік формаларын анықтау; 1.2.1.2 өсімдіктердің негізгі бөліктерін ажырату; 1.2.1.3 жабайы өсімдіктер мен мәдени өсімдіктерді ажырату ; 1.2.1.4 өсімдіктердің тіршілігіне қажетті жағдайларды зерттеу ; 1.2.1.5 мәдени өсімдіктерге күтім жасаудың тәсілдерін сипаттау
	2.2 Жануарлар	1.2.2.1 жануарлар мен өсімдіктерді салыстыру, олардың ұқсастықтары мен айырмашылығын анықтау; 1.2.2.2 жабайы және үй жануарларын ажырату; 1.2.2.3 жыл мезгілдерінің ауысуына жануарлардың бейімделуін түсіндіру
	1.2 Табиғатты тану әдістері	1.1.2.1 қоршаған әлем құбылыстарына бақылау жүргізу; 1.1.2.2 көрсетілген экспериментті түсіндіру
2-тоқсан		
(«Мен және менің отбасым» ортақ тақырыбы аясында)	2.3 Адам	1.2.3.1 адам денесінің негізгі бөліктерін және олардың қызметтерін атау; 1.2.3.2 адам өмірінің кезеңдерін сипаттау; 1.2.3.3 адамның өсуі мен дамуы үшін керек қажеттіліктерді анықтау
(«Бізді қоршаған әлем» ортақ тақырыбы аясында)	5.1 Күштер және қозғалыс	1.5.1.1 түрлі денелердің қозғалысынан мысалдар келтіру; 1.5.1.2 қозғалыстың адам өміріндегі және табиғаттағы маңыздылығын анықтау; 1.5.1.3 қозғалыстың түрлі траекториясын зерттеу, оларды сурет түрінде көрсету
	1.2 Табиғатты тану әдістері	1.1.2.1 қоршаған әлем құбылыстарына бақылау жүргізу; 1.1.2.2 көрсетілген экспериментті түсіндіру
3-тоқсан		
4-бөлім. Жер және ғарыш (« Саяхат» ортақ тақырыбы аясында)	4.2 Ғарыш	1.4.2.1 астрономияны ғарыш туралы ғылым ретінде сипаттау ; 1.4.2.2 ғарышты зерттеуге арналған құрылғылар мен ұшу аппараттарын сипаттау; 1.4.2.3 жекелеген ғарыштық денелерді атау және сипаттау
	4.1 Жер	1.4.1.1 Жердің пішінін оның жасанды моделі негізінде анықтау
	4.3 Кеңістік және уақыт	1.4.3.1 уақыттың маңыздылығын түсіндіру; 1.4.3.2 уақытты өлшеу құралдарын анықтау
5-бөлім. Табиғат физикасы (« Дәстүр және ауыз әдебиеті» ортақ тақырыбы аясында)	5.4 Жылу	1.5.4.1 жылыту жабдықтары мен құрылғыларын анықтау
	5.5 Электр	1.5.5.1 адамдардың күнделікті өміріндегі электр энергиясының маңызын түсіндіру
	5.6 Магнитизм	1.5.6.1 магниттілік қасиеті бар жекелеген денелерді анықтау ; 1.5.6.2 магниттің қасиетін зерттеу

	1.2 Табиғатты тану әдістері	1.1.2.1 қоршаған әлем құбылыстарына бақылау жүргізу; 1.1.2.2 көрсетілген экспериментті түсіндіру
4-тоқсан		
(«Тағам және сусындар» ортақ тақырыбы аясында) («Дені саудың жаны сау» ортақ тақырыбы аясында)	5.2 Жарық	1.5.2.1 жарық пен қараңғылықты салыстыру; 1.5.2.2 жарықтың табиғи және жасанды көздерін ажырату; 1.5.2.3 жасанды жарықтың қажеттілігін және оның көздерін анықтау
	5.3 Дыбыс	1.5.3.1 дыбыстың таралуының ерекшеліктерін түсіндіру; 1.5.3.2 дыбыстың табиғи және жасанды көздерін ажырату
	1.2 Табиғатты тану әдістері	1.1.2.1 қоршаған әлем құбылыстарына бақылау жүргізу; 1.1.2.2 көрсетілген экспериментті түсіндіру

2) 2-сынып:

9-кесте

Бөлімдер	Бөлімшелер	Оқу мақсаттары
1-тоқсан		
1-бөлім. Мен – зерттеушімін («Өзім туралы» ортақ тақырыбы аясында)	1.1 Ғылым мен зерттеушілердің рөлі	2.1.1.1 қоршаған әлем құбылыстары, үрдістері мен нысандарын зерделеуге қажетті жағдайлар мен тұлғалық қасиеттерді анықтау
	1.2 Табиғатты тану әдістері	2.1.2.1 «ақпарат көзі» ұғымын және оның зерттеу жүргізудегі маңызын түсіндіру; 2.1.2.2 бақылаудың басты белгілерін анықтау (мақсат, нысан, жоспар, мерзімдер, нәтиже); 2.1.2.3 бақылау нәтижелерін шартты белгілердің көмегімен белгілей білу; 2.1.2.4 бақылау жүргізудің жоспарын құру; 2.1.2.5 құрылған жоспарға сәйкес бақылау жүргізу және қорытындылар жасау; 2.1.2.6 эксперименттің басты белгілерін анықтау (мақсат, болжам, ресурстар, жоспар, мерзімдер, нәтиже); 2.1.2.7 эксперимент жүргізу және оның нәтижелерін кесте түрінде белгілеу
2-бөлім. Тірі табиғат («Өзім туралы» және « Менің отбасым және достарым» ортақ тақырыптары аясында)	2.1 Өсімдіктер	2.2.1.1 өсімдіктердің әр түрлі жағдайларда өсу мүмкіндіктерін зерттеу; 2.2.1.2 өсімдіктердің маусымдық өзгерістерін сипаттау; 2.2.1.3 өсімдіктің негізгі бөліктерінің қызметін сипаттау; 2.2.1.4 мекен ету ортасына байланысты өсімдіктер топтарын салыстыру; 2.2.1.5 өсімдіктердің қоршаған ортаның әртүрлі жағдайларында (ылғал) бейімделу мүмкіндігін түсіндіру; 2.2.1.6 өз аймағының өсімдіктерін сипаттау; 2.2.1.7 топырақты баптаудың маңызын түсіндіру; 2.2.1.8 өсімдіктерге қамқорлық жасаудың маңыздылығын түсіндіру
	2.2 Жануарлар	2.2.2.1 жануарларды омыртқалыларға және омыртқасыздарға жіктеу; 2.2.2.2 жануарлар класының өкілдерін ажырату: жәндіктер, балықтар, қосмекенділер,бауырмен жорғалаушылар, құстар және сүтқоректілер; 2.2.2.3 жануарлардың тіршілік ортасына бейімделуін

		с и п а т т а у ; 2.2.2.4 жануарлардың көбею тәсілдерін түсіндіру; 2.2.2.5 жануарлардың саналуандығын сақтаудың маңыздылығын түсіндіру
	1.2 Табиғатты тану әдістері	2.1.2.2 бақылаудың басты белгілерін анықтау (мақсат, нысан, жоспар, мерзімдер, нәтиже); 2.1.2.3 бақылау нәтижелерін шартты белгілердің көмегімен б е л г і л е й б і л у ; 2.1.2.4 бақылау жүргізудің жоспарын құру; 2.1.2.5 құрылған жоспарға сәйкес бақылау жүргізу және қорытындылар жасау
2-тоқсан		
2-бөлім. Тірі табиғат («Менің мектебім» ортақ тақырыбы аясында)	2.3 Адам	2.2.3.1 адамның тірек-қимыл жүйесінің қызметін анықтау; 2.2.3.2 дұрыс сымбатты сақтаудың маңыздылығын түсіндіру ; 2.2.3.3 бұлшық ет қысқаруының қозғалыс үшін рөлін т ү с і н д і р у ; 2.2.3.4 жеке гигиенаның денсаулықты сақтаудағы рөлін а н ы қ т а у ; 2.2.3.5 тістерді күтудің денсаулықты сақтаудағы маңызын анықтау
	1.2 Табиғатты тану әдістері	2.1.2.1 «ақпарат көзі» ұғымын және оның зерттеу жүргізудегі маңызын түсіндіру; 2.1.2.2 бақылаудың басты белгілерін анықтау (мақсат, нысан, жоспар, мерзімдер, нәтиже); 2.1.2.3 бақылау нәтижелерін шартты белгілердің көмегімен б е л г і л е й б і л у ; 2.1.2.4 бақылау жүргізудің жоспарын құру; 2.1.2.5 құрылған жоспарға сәйкес бақылау жүргізу және қ о р ы т ы н д ы л а р ж а с а у ; 2.1.2.6 эксперименттің басты белгілерін анықтау (мақсат, болжам, ресурстар, жоспар, мерзімдер, нәтиже); 2.1.2.7 эксперимент жүргізу және оның нәтижелерін кесте түрінде белгілеу
3-бөлім. Заттар және олардың қасиеттері («Туған өлкем» ортақ тақырыбы аясында)	3.2 Ауа	2.3.2.1 іздің ғаламшарымыз үшін ауаның және ауа тазалығын сақтаудың маңыздылығын түсіну; 2.3.2.2 ауаның кейбір қасиеттерін сипаттау (агрегаттық күйі, т ү с і , и і с і) ; 2.3.2.3 ауаның кеңістікті толтыру қасиетін және жылу өткізгіштігін зерттеу
	3.3 Су	2.3.3.1 судың физикалық қасиеттерін анықтау (дәмсіз, иіссіз, белгілі бір формасының болмауы, аққыштығы); 2.3.3.2 судың агрегаттық күйінің өзгеру процесін зерттеу
	1.2 Табиғатты тану әдістері	2.1.2.1 «ақпарат көзі» ұғымын және оның зерттеу жүргізудегі маңызын түсіндіру; 2.1.2.2 бақылаудың басты белгілерін анықтау (мақсат, нысан, жоспар, мерзімдер, нәтиже); 2.1.2.3 бақылау нәтижелерін шартты белгілердің көмегімен б е л г і л е й б і л у ; 2.1.2.4 бақылау жүргізудің жоспарын құру; 2.1.2.5 құрылған жоспарға сәйкес бақылау жүргізу және қ о р ы т ы н д ы л а р ж а с а у ;

		2.1.2.6 эксперименттің басты белгілерін анықтау (мақсат, болжам, ресурстар, жоспар, мерзімдер, нәтиже); 2.1.2.7 эксперимент жүргізу және оның нәтижелерін кесте түрінде белгілеу
3-тоқсан		
3-бөлім. Заттар және олардың қасиеттері («Дені саудың – жаны сау» ортақ тақырыбы аясында)	3.4 Табиғат ресурстары	2.3.4.1 табиғи ресурстар түрлерін және көздерін анықтау; 2.3.4.2 табиғи ресурстарды генезисі бойынша жіктеу (табиғи және антропогендік);
	1.2 Табиғатты тану әдістері	2.1.2.1 «ақпарат көзі» ұғымын және оның зерттеу жүргізудегі маңызын түсіндіру; 2.1.2.2 бақылаудың басты белгілерін анықтау (мақсат, нысан , жоспар, мерзімдер, нәтиже);
4-бөлім. Жер және Ғарыш (« Салт-дәстүр және ауыз әдебиеті» ортақ тақырыбы аясында)	4.1 Жер	2.4.1.1 Жер мен Күн арасындағы байланысты түсіндіру; 2.4.1.2 Жердің табиғи серігін анықтау
	4.2 Ғарыш	2.4.2.1 Күн жүйесі ғаламшарларының орналасу тәртібін анықтау ; 2.4.2.2 Күн жүйесі ғаламшарларын сипаттау
	4.3 Кеңістік және уақыт	2.4.3.1 негізгі уақыт өлшем бірліктерін ажырату; 2.4.3.2 ғарыштағы қашықтық пен уақыттың ерекшеліктерін түсіндіру
	1.2 Табиғатты тану әдістері	2.1.2.1 «ақпарат көзі» ұғымын және оның зерттеу жүргізудегі маңызын түсіндіру; 2.1.2.4 бақылау жүргізудің жоспарын құру; 2.1.2.5 құрылған жоспарға сәйкес бақылау жүргізу және қорытындылар жасау;
5-бөлім. Табиғат физикасы («Салт-дәстүр және ауыз әдебиеті» ортақ тақырыбы аясында)	5.1 Күш және қозғалыс	2.5.1.1 түрлі денелердің әртүрлі жылдамдық пен қозғалысына мысалдар келтіру; 2.5.1.2 жылдамдықты түсіндіруде сапалық сипаттамаларын қолдану ; 2.5.1.3 қозғалыс тудыратын күштерді зерттеу; 2.5.1.4 массаны анықтауға арналған құралдарды таңдау және пайдалану
	1.2 Табиғатты тану әдістері	2.1.2.1 «ақпарат көзі» ұғымын және оның зерттеу жүргізудегі маңызын түсіндіру; 2.1.2.5 құрылған жоспарға сәйкес бақылау жүргізу және қорытындылар жасау; 2.1.2.6 эксперименттің басты белгілерін анықтау (мақсат, болжам, ресурстар, жоспар, мерзімдер, нәтиже)
4-тоқсан		
5-бөлім. Табиғат физикасы («Қоршаған орта» және « Саяхат» ортақ тақырыптары аясында)	5.2 Жарық	2.5.2.1 кейбір денелердің жарық өткізгіштік қасиетін зерттеу
	5.3 Дыбыс	2.5.3.1 дауыс қаттылығы бойынша дыбыс көздерін жіктеу
	5.4.Жылу	2.5.4.1 түрлі денелердің температурасын өлшеу
	5.6 Магнитизм	2.5.6.1 магниттерді қолдану аясын сипаттау
	1.2 Табиғатты тану әдістері	2.1.2.1 «ақпарат көзі» ұғымын және оның зерттеу жүргізудегі маңызын түсіндіру; 2.1.2.5 құрылған жоспарға сәйкес бақылау жүргізу және қорытындылар жасау; 2.1.2.6 эксперименттің басты белгілерін анықтау (мақсат,

		болжам, ресурстар, жоспар, мерзімдер, нәтиже); 2.1.2.7 эксперимент жүргізу және оның нәтижелерін кесте түрінде белгілеу

3) 3-сынып:

10-кесте

Бөлімдер	Бөлімшелер	Оқу мақсаттары
1-тоқсан		
1-бөлім. Мен – зерттеушімін («Өзім туралы» ортақ тақырыбы аясында)	1.1 Ғылым мен зерттеушілердің рөлі	3.1.1.1 өте маңызды ғылыми жаңалықтар мен олардың адамның күнделікті өміріне әсері туралы әңгімелеу
	1.2 Табиғатты тану әдістері	3.1.2.1 ақпарат көзінің түрлерін анықтау; 3.1.2.2 ақпарат көздерінің артықшылықтары мен кемшіліктерін анықтау; 3.1.2.3 экспериментті жоспарлау және жүргізу; 3.1.2.4 жүргізілген эксперимент нәтижелерін құрылған жоспарға сәйкес диаграмма түрінде көрсету, қорытындылар жасау
2-бөлім. Тірі табиғат («Тірі табиғат» және « Жақсыдан үйрен, жаманнан жирен, жарық-қараңғы» ортақ тақырыптары аясында)	2.1 Өсімдіктер	3.2.1.1 өсімдіктердің фотосинтез процесінде оттегіні бөлуін түсіндіру; 3.2.1.2 өсімдіктердің қоршаған орта жағдайларына (жылу, жарық, ылғал) бейімделу тәсілдерін түсіндіру; 3.2.1.3 өз аймағының табиғи қауымдастығын сипаттау; 3.2.1.4 адамзаттың тіршілік іс-әрекеттерінің өсімдіктердің саналуандығына әсерін түсіндіру; 3.2.1.5 Қызыл кітаптың сирек кездесетін және жоғалып бара жатқан өсімдіктерді сақтаудағы рөлін анықтау
	2.2 Жануарлар	3.2.2.1 жануарлардың типтерін сипаттау; 3.2.2.2 табиғаттағы жануарлардың өзара қарым қатынас түрлерін сипаттау; 3.2.2.3 өсімдіктер мен жануарлар арасындағы өзара байланысты зерттеу; 3.2.2.4 тіршілік ортасындағы өзгерістерге байланысты жануарлар санының өзгеруін түсіндіру; 3.2.2.5 жануарлар санының азаюына ықпал ететін адамның іс-әрекет түрлерін анықтау
	1.2 Табиғатты тану әдістері	3.1.2.1 ақпарат көзінің түрлерін анықтау; 3.1.2.2 ақпарат көздерінің артықшылықтары мен кемшіліктерін анықтау; 3.1.2.3 экспериментті жоспарлау және жүргізу; 3.1.2.4 жүргізілген эксперимент нәтижелерін құрылған жоспарға сәйкес диаграмма түрінде көрсету, қорытындылар жасау
2-тоқсан		
2-бөлім. Тірі табиғат («Уақыт» ортақ тақырыбы аясында)	2.3 Адам	3.2.3.1адамның ішкі ағзаларының орналасуын анықтау; 3.2.3.2 энергияны алуда асқорыту жүйесінің рөлін сипаттау; 3.2.3.3 тыныс алу жүйесін және оның адам ағзасындағы рөлін сипаттау; 3.2.3.4 қан айналым жүйесін оның адам ағзасындағы рөлін сипаттау; 3.2.3.5 адам ағзасының аурулар мен инфекциялардан қорғану әдіс-тәсілдерін түсіндіру

	1.2 Табиғатты тану әдістері	3.1.2.1 ақпарат көзінің түрлерін анықтау; 3.1.2.2 ақпарат көздерінің артықшылықтары мен кемшіліктерін анықтау
3-бөлім. Заттар және олардың қасиеттері («Сәулет өнері», « Су-тіршілік көзі» ортақ тақырыптары аясында)	3.1 Заттардың типтері	3.3.1.1 заттарды пайда болуы және агрегаттық күйі бойынша жіктеу
	3.2 Ауа	3.3.2.1ауаның құрамын сипаттау; 3.3.2.2 ауаның жануды қолдайтын қасиетін сипаттау
	3.3 Су	3.3.3.1 судың тірі ағзаларда және өлі табиғатта кездесетінін түсіндіру ; 3.3.3.2.судың негізгі табиғи көздерін салыстыру; 3.3.3.3 ауыз суды қолдануда ұқыптылық танытудың қажеттілігін түсіндіру; 3.3.3.4 суды тазартудың түрлі тәсілдерін ұсыну; 3.3.3.5 суды тазартуға арналған фильтрдің өз моделін ұсыну ; 3.3.3.6 судың тіршілік үшін маңыздылығын түсіндіру
	1.2 Табиғатты тану әдістері	3.1.2.1 ақпарат көзінің түрлерін анықтау; 3.1.2.2 ақпарат көздерінің артықшылықтары мен кемшіліктерін анықтау;
3-тоқсан		
3-бөлім. Заттар және олардың қасиеттері («Су-тіршілік көзі» ортақ тақырыбы аясында)	3.4 Табиғат ресурстары	3.3.4.1 кейбір ағзалардың тіршілігі үшін топырақтың рөлін түсіндіру ; 3.3.4.2 топырақтың негізгі құрамын зерттеу (топырақ, құм, балшық, өсімдіктер мен жануарлардың қалдықтары, су, ауа) ; 3.3.4.3 топырақтың негізгі қасиеттерін анықтау; 3.3.4.4 топырақтың құнарлылығын құрамына қарай зерттеу
	1.2 Табиғатты тану әдістері	3.1.2.1 ақпарат көзінің түрлерін анықтау; 3.1.2.2 ақпарат көздерінің артықшылықтары мен кемшіліктерін анықтау; 3.1.2.3 экспериментті жоспарлау және жүргізу; 3.1.2.4 жүргізілген эксперимент нәтижелерін құрылған жоспарға сәйкес диаграмма түрінде көрсету, қорытындылар жасау
4-бөлім. Жер және Ғарыш («Өнер», «Атақты тұлғалар» тақырыбы аясында)	4.1 Жер	3.4.1.1 Жер сфераларын түсіндіру және графиктік кескіндеу
	4.2 Ғарыш	3.4.2.1 ғарышты игерудің кейбір айтулы оқиғалары туралы әңгімелеу ; 3.4.2.2 адамзат дамуындағы ғарыштың маңызын түсіндіру
	4.3 Кеңістік және уақыт	3.4.3.1 Жердің өз өсінен айналу периодын және оның салдарын түсіндіру
	1.2 Табиғатты тану әдістері	3.1.2.1 ақпарат көзінің түрлерін анықтау; 3.1.2.2 ақпарат көздерінің артықшылықтары мен кемшіліктерін анықтау;
	5.1 Күштер және қозғалыс	3.5.1.1 серпімділік күшін зерттеу және оның білінуіне мысалдар келтіру; 3.5.1.2 ауырлық күшін зерттеу және оның білінуіне мысалдар келтіру; 3.5.1.3 үйкеліс күшін зерттеу және оның білінуіне мысалдар келтіру ; 3.5.1.4 күштің әсер ету бағытын анықтау

5-бөлім. Табиғат физикасы («Атақты тұлғалар» тақырыбы аясында)	1.2 Табиғатты тану әдістері	3.1.2.1 ақпарат көзінің түрлерін анықтау; 3.1.2.2 ақпарат көздерінің артықшылықтары мен кемшіліктерін анықтау; 3.1.2.3 экспериментті жоспарлау және жүргізу; 3.1.2.4 жүргізілген эксперимент нәтижелерін құрылған жоспарға сәйкес диаграмма түрінде көрсету, қорытындылар жасау
4-тоқсан		
5-бөлім. Табиғат физикасы «Демалыс мәдениеті, мерекелер» ортақ тақырыбы аясында)	5.2 Жарық	3.5.2.1 көлеңкенің пайда болу себептері мен ерекшеліктерін түсіндіру; 3.5.2.2 денелердің жарықты шағылыстыру қабілетін түсіндіру
	5.3 Дыбыс	3.5.3.1 дыбыс көзі мен қабылдағыш арасындағы қашықтықтан дыбыс қаттылығының тәуелділігін түсіндіру
	5.5 Электр	3.5.5.1 электр энергиясы көздерін анықтау; 3.5.5.2 қарапайым электр тізбегінің сызбасын жинау; 3.5.5.3 қарапайым электр тізбегін және олардың элементтерін көрсете отырып сызбасын ұсына білу
	5.6 Магнитизм	3.5.6.1 магнит көмегімен әртүрлі металдардың магниттелу қасиетін зерттеу
	1.2 Табиғатты тану әдістері	3.1.2.1 ақпарат көзінің түрлерін анықтау; 3.1.2.2 ақпарат көздерінің артықшылықтары мен кемшіліктерін анықтау; 3.1.2.3 экспериментті жоспарлау және жүргізу; 3.1.2.4 жүргізілген эксперимент нәтижелерін құрылған жоспарға сәйкес диаграмма түрінде көрсету, қорытындылар жасау

4) 4-сынып:

11-кесте

Бөлімдер	Бөлімшелер	Оқу мақсаттары
1-тоқсан		
1-бөлім. Мен – зерттеушімін («Менің Отаным – Қазақстан » ортақ тақырыбы аясында)	1.1 Ғылым мен зерттеушілердің рөлі	4.1.1.1 өз толғаныстары негізінде зерттеулердің өзекті бағыттарын анықтау
	1.2 Табиғатты тану әдістері	4.1.2.1 зерттеу әдістерінің (бақылау мен эксперимент) артықшылықтары және кемшіліктері негізінде таңдау себебін түсіндіру; 4.1.2.2 алынған нәтижелерді оқушы таңдаған формада ұсыну
	2.1 Өсімдіктер	4.2.1.1 қоректік тізбектегі өсімдіктердің рөлін анықтау; 4.2.1.2 өсімдіктің тіршілік циклін сипаттау; 4.2.1.3 тозаңдану нәтижесінде тұқымның түзілуін сипаттау; 4.2.1.4 тұқымның таралу тәсілдерін зерттеу; 4.2.1.5 төменгі және жоғарғы өсімдіктерді ажырату; 4.2.1.6 өсімдіктерді қорғау әдістерін ұсыну
		4.2.2.1 өз аймағының жануарларын жіктеу; 4.2.2.2 жәндіктердің өмір циклін зерттеу; 4.2.2.3 өсімдік қоректі және жыртқыш жануарларды ажырату; 4.2.2.4 симбиоздық қарым-қатынасқа мысал келтіру;

2-бөлім. Тірі табиғат («Адами құндылықтар» ортақ тақырыбы аясында)	2.2 Жануарлар	4.2.2.5 коректік тізбектегі қарым-қатынас үрдісін түсіндіру; 4.2.2.6 белгілі бір тіршілік ортасындағы коректік тізбектердің модельдерін құрастыру; 4.2.2.7 жойылу шегінде тұрған жануарларға мысалдар келтіру; 4.2.2.8 ұлттық саябақтар мен қорықтарды құрудың мақсатын түсіндіру
	1.2 Табиғатты тану әдістері	4.1.2.1 зерттеу әдістерінің (бақылау мен эксперимент) артықшылықтары және кемшіліктері негізінде таңдау себебін түсіндіру; 4.1.2.2 алынған нәтижелерді оқушы таңдаған формада ұсыну
2-тоқсан		
2-бөлім. Тірі табиғат («Мәдени мұра» ортақ тақырыбы аясында)	2.3 Адам	4.2.3.1 зәр шығару жүйесін және оның адам ағзасындағы рөлін сипаттау; 4.2.3.2 жүйке жүйесі және оның адам ағзасындағы рөлін сипаттау
	1.2 Табиғатты тану әдістері	4.1.2.1 зерттеу әдістерінің (бақылау мен эксперимент) артықшылықтары және кемшіліктері негізінде таңдау себебін түсіндіру; 4.1.2.2 алынған нәтижелерді оқушы таңдаған формада ұсыну
3-бөлім. Заттар және олардың қасиеттері (« Мамандықтар әлемі» ортақ тақырыбы аясында)	3.1 Заттардың типтері	4.3.1.1 заттардың қолдану шеңберін олардың қасиеттеріне байланысты анықтау; 4.3.1.2 құрастырылған эксперимент жоспарына сәйкес затты алу
	3.2 Ауа	4.3.2.1 адам өмірінің әр түрлі саласында ауаны пайдаланудың тәсілдерін анықтау; 4.3.2.2 ауаның ластану көздерін анықтау; 4.3.2.3 ауаның тазалығын сақтау тәсілдерін және оны тазарту шараларын ұсыну; 4.3.2.4 ауаның табиғаттағы орын ауыстыру процесін түсіндіру; 4.3.2.5 желдің пайдасы мен зияны туралы мысал келтіру
	3.3 Су	4.3.3.1 судың табиғаттағы айналымын сипаттау; 4.3.3.2 атмосфералық жауын-шашынның түзілу процесін сипаттау; 4.3.3.3 судың ластану көздерін анықтау; 4.3.3.4 табиғатта судың ластануына әр түрлі ағзаларға әсерін түсіндіру; 4.3.3.5 түрлі заттардың судағы ерігіштігін зерттеу
	1.2 Табиғатты тану әдістері	4.1.2.1 зерттеу әдістерінің (бақылау мен эксперимент) артықшылықтары және кемшіліктері негізінде таңдау себебін түсіндіру; 4.1.2.2 алынған нәтижелерді оқушы таңдаған формада ұсыну
3-тоқсан		
3-бөлім. Заттар және олардың қасиеттері («Табиғи	3.4 Табиғат ресурстары	4.3.4.1 кейбір пайдалы қазбалардың (бор, тұз, әктас, балшық, мұнай, гранит, көмір) қолданылу саласын анықтау; 4.3.4.2 Қазақстанның негізгі пайдалы қазбаларының кен орындарын картадан көрсету;

құбылыстар» ортақ тақырыбы аясында)		4.3.4.3 пайдалы қазбаларды сақтаудың және тиімді қолданудың жолдарын ұсыну
4-бөлім. Жер және Ғарыш («Қоршаған ортаны қорғау» ортақ тақырыбы аясында)	4.1 Жер	4.4.1.1 жер бетінің ірі элементтерін атау және сипаттау
	4.2 Ғарыш	4.4.2.1 Жердегі тіршілікке ғарыштың әсерін анықтау
	4.3 Кеңістік және уақыт	4.4.3.1 Жердің орбиталдық айналуын және оның салдарын түсіндіру; 4.4.3.2 жыл маусымдарын сипаттау
	1.2 Табиғатты тану әдістері	4.1.2.1 зерттеу әдістерінің (бақылау мен эксперимент) артықшылықтары және кемшіліктері негізінде таңдау себебін түсіндіру; 4.1.2.2 алынған нәтижелерді оқушы таңдаған формада ұсыну
4-тоқсан		
5-бөлім. Табиғат физикасы (« Ғарышқа саяхат» және « Болашаққа саяхат» ортақ тақырыптары аясында)	5.1 Күш және қозғалыс	4.5.1.1 Архимед күшін сипаттау, адам өмірінде және табиғатта кездесуіне мысалдар келтіру; 4.5.1.2 судағы әр түрлі денелерге әсер ететін Архимед күшін бақылау және болжау
	5.2 Жарық	4.5.2.1 көлеңкенің бөгет өлшеміне және жарық көзінен бөгетке дейінгі қашықтыққа тәуелділігін зерттеу және түсіндіру; 4.5.2.2 жарықтың жұтылуы сияқты қасиетін зерттеу және түсіндіру
	5.3 Дыбыс	4.5.3.1 дыбыстың қаттылығы мен жылдамдығына белгілі бір бөгеттің әсерін зерттеу және түсіндіру
	5.4 Жылу	4.5.4.1 түрлі материалдардың жылу өткізгіштігін зерттеу
	5.5 Электр	4.5.5.1 әртүрлі материалдардың электр өткізгіштігін зерттеу
	1.2 Табиғатты тану әдістері	4.1.2.1 зерттеу әдістерінің (бақылау мен эксперимент) артықшылықтары және кемшіліктері негізінде таңдау себебін түсіндіру; 4.1.2.2 алынған нәтижелерді оқушы таңдаған формада ұсыну

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2016 жылғы 8 сәуірдегі
№ 266 бұйрығына 8-қосымша

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 182-қосымша

Бастауыш білім беру деңгейінің 1-4-сыныптары үшін «Дүниетану» пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасы

1. Түсіндірме жазба

1. Оқу бағдарламасы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы № 1080 қаулысымен бекітілген Орта білім берудің (бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім беру) мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына сәйкес әзірленген.

2. Оқу бағдарламасы оқушылардың жас ерекшеліктерінің танымдық мүмкіндіктеріне сәйкес әр оқу пәнінің мазмұнын және олардың білім, білік, дағдыларының көлемін анықтайтын оқу-нормативтік құжат болып табылады

3. Оқу бағдарламасы оқыту процесін оқушылардың пән салалары бойынша білім және білікті саналы түрде меңгеруіне арналған әр пәннің әдістемелік әлеуетін қолдану, оқу, жоба, зерттеу іс-әрекеттерінің тәсілін меңгеру арқылы дербестігін дамытуға, әлеуметтік-мәдени кеңістікте бағдарлану біліктерін меңгеруге бағыттайды.

4. Оқу бағдарламасында оқу-нормативтік құжаттың дәстүрлі міндеттері қазіргі мектепте білім беру процесін ұйымдастырудың инновациялық тәсілдерімен үйлесімді сабақтасқан. Оқыту тәсілі пән бойынша оқу бағдарламасының т үбегейлі жаңа құрылымын құруда негізгі бағдар болып табылады.

5. Құндылыққа, іс-әрекетке, тұлғаға бағдарлық коммуникативтік тәсілдер білім берудің классикалық негізі ретінде оқыту мақсаттарының жүйесі мен білім беру процесі нәтижелерінің басымдылығын арттыру үшін қолданылып, оқу бағдарламасының жаңа құрылымында көрініс тапты.

6. Оқытудың қазіргі кезеңінде оқушы өздігімен білімге ие болу барысында оқу процесіне қойылатын негізгі талаптардың бірі оның белсенді іс-әрекетін ұйымдастыру болып табылады. Бұл тәсіл пәндік білім, әлеуметтік және коммуникативтік дағдыларды ғана емес, сонымен бірге, өзінің жеке мүдделері мен болашағын сезінуіне, сындарлы шешімдер қабылдауына мүмкіндік беретін тұлғалық қасиеттерді де меңгеруге ықпал етеді. Мұғаліммен бірге шығармашылықпен айналысу және серіктес, кеңесші ретінде мұғалімнің қолдауы кезінде оқушының белсенді танымдық қабілеті тұрақты сипатқа ие болады.

7. Тұлғалық-бағдарлық білім беруді осындай сипатта жақсарту білім беру процесінде өктемшілікке жол бермей, қатысушылардың барлығының ынтымақтастығы үшін өзара қарым-қатынасында алғышарттарды құрайтын оқытудың алуан түрлі интерактивті әдістерін қолдану кезінде мүмкін.

8. Диалогтік және рефлексивті технологияларды қолдану оқушылардың жоба және зерттеу жұмыстарын ұйымдастыруымен сабақтасады. Оқу процесін ұйымдастырудың барлық инновациялық тәсілдері оқытуды білім, идеялар және іс-әрекет тәсілдерімен белсенді түрде алмасуды көздейтін шынайы шығармашылық процестегі оқушылардың қарым-қатынас моделіне айналдырады.

9. Нақты пәннің оқу бағдарламасы жергілікті сипаттағы материалдарды (нысандар, кәсіпорындар, ақпарат көздері) пайдалануға бағдарланған оқу жобалау қызметін

ұйымдастыру арқылы танымдық және әлеуметтік тұрғыдан оқушының белсенділігін дамытуға мүмкіндік береді. Осы пәннің оқу мақсаттарына қол жеткізу аясында жүзеге асырылатын тәрбиелік сипаттағы жоба жұмысын ата-аналармен, жергілікті қауымдастық өкілдерімен бірлесе отырып, ұйымдастыруға болады.

10. Әр пәннің оқу бағдарламаларында үш тілде білім беруді жүзеге асыру қарастырылған, онда үш тілді меңгертіп қана қоймай, сол сияқты оқушылардың сыныптан тыс жұмыстарын да үш тілде (қазақ, орыс және ағылшын) ұйымдастыру қарастырылған. Көптілді оқу ортасын құрудағы әр пәннің үлесі үш тілде білім беру саясатын жүзеге асыруға мүмкіндік береді. Тіл үйретудің негізі болып табылатын коммуникативтік тәсіл әрбір оқу пәнінің түрлі оқу жағдаяттарында білім және білікпен алмасу, тілдік және сөйлеу нормалары жүйесін дұрыс қолдану сияқты әдіс-тәсілдер арқылы оқушылардың сөйлеу әрекеттерін дамытудың жетекші қағидаты ретінде қарастырылады.

11. Пәннің мазмұнын меңгеру және оқу мақсаттарына қол жеткізу процесінде керек ақпаратты іздеу, өңдеу, алу, құру және көрсету, ақпараттармен және идеялармен алмасу үшін бірлесіп әрекет ету, жабдықтар мен қосымшаларды кең ауқымда қолдану арқылы өз жұмысын бағалау және жетілдіруден тұратын оқушылардың ақпараттық-коммуникациялық технологияларды қолдану дағдыларын дамыту үшін тиісті алғышарттар/жағдайлар жасау қажет.

12. Оқу бағдарламасында қалыптастырылған күтілетін нәтижелер оқу пәнінің мазмұнын анықтау негізі болып табылатын оқыту мақсаттарының жүйесі түрінде ұсынылған.

13. Оқу бағдарламалары мазмұны жағынан оқушыны өзін-өзі оқыту субъектісі және тұлғааралық қарым-қатынас субъектісі ретінде тәрбиелеуде нақты оқу пәнінің қосатын үлесін айқындайды.

14. Оқу бағдарламалары нақты пәнді оқыту мақсаттарының жүйесі бар білім беру құндылықтарының өзара байланысы мен өзара шарттылығына және мектепті бітіргендегі нәтижелерге негізделген тәрбие мен оқытудың біртұтастық қағидатын іске асыруға мүмкіндік береді.

15. Оқу бағдарламалары пәндік білім және білікті ғана емес, сонымен қатар, кең ауқымды дағдыларды қалыптастыру бағыттылығымен ерекшеленеді. Оқыту мақсаттарының құрастырылған жүйесі төмендегі кең ауқымды дағдыларды қалыптастыру негізі болып табылады:

1) білімді функционалды және шығармашылық қолдану, сын тұрғысынан ойлау, зерттеу жұмыстарын жүргізу, ақпараттық-коммуникациялық технологияларды пайдалану, қарым-қатынас жасаудың түрлі тәсілдерін қолдану, топпен және жеке жұмыс істей білу, мәселелерді шешу және шешімдер қабылдау сияқты кең ауқымды дағдылар дамытуға негіз болады. Кең ауқымды дағдылар оқушының мектептегі білім алу тәжірибесінде де, келешекте мектеп бітіргеннен кейін де жетістігінің кепілі болып

т а б ы л а д ы .

16. Экономикадағы заманауи инновациялар, еңбек нарығындағы өзгерістер оқушылардың күрделі міндеттерді шешу немесе оларды шешудің жаңа тәсілдерін табу үшін жағдаятқа, идеялар мен ақпараттарды талдау және бағалау, алған білімі мен тәжірибесін жаңа идея мен ақпаратты жинақтау үшін шығармашылықпен қолдануға мүмкіндік беретін дағдылар жиынтығын меңгеру қажеттілігіне себепші болады. Жігерлілік, алғырлық, өзгерістерге дайындығы, байланысқа бейімділігі сияқты тұлғалық қасиеттер өзекті болып отыр.

17. Нақты пән бойынша күнделікті білім беру процесінің мазмұны оқу мақсаттарына бағынады және оқушылардың меңгерген білім, білік және дағдыларын кез келген оқу процесінде және өмір жағдаяттарында шығармашылықпен пайдалану даярлылығын қалыптастыруға, жетістікке қол жеткізуде қажырлылық дамытуға бағытталған, өмір бойы білім алуға ынталандырады.

18. Кең ауқымды дағдылармен бірлікте тұлғалық қасиеттерді дамыту оқушыларға базалық білімді меңгертуге негіз болады:

1) «қазақстандық патриотизм және азаматтық жауапкершілік», «құрмет», « ынтымақтастық», «еңбек және шығармашылық», «ашықтық», «өмір бойы білім алу» білім берудің басты құндылықтарына оқушыларды дағдыландыру негізі болып табылады. Бұл құндылықтар оқушының мінез-құлқын және күнделікті іс-әрекеттерін ынталандыратын тұрақты тұлғалық бағдарлар болуы тиіс.

2. «Дүниетану» оқу пәнін оқытудың мақсаты мен міндеттері

19. «Дүниетану» пәнінің оқу бағдарламасы Қазақстан Республикасының Бастауыш білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына сәйкес негізгі және жоғарғы мектепте қоғамдық-гуманитарлық цикл пәндерінің кіріктірілген пропедевтикалық курсы ретінде әзірленді.

20. «Дүниетану» – адам, табиғат және қоғам, олардың өзара байланысы мен тәуелділігі жөніндегі білім жүйесін құрайтын кіріктірілген пән. Оқу пәнінің нысандары – адам, табиғат және қоғам, оның ішінде отбасы, мәдениет, денсаулық, қарым-қатынас, ұлт, қауымдастық, мемлекет, қоршаған табиғи орта.

21. «Дүниетану» пәні:

1) оқушыларда тұлғалық, қоғамдық және ұлттық сананы, патриотизм мен адамгершілікті қалыптастырады;

2) қоршаған орта туралы ғылыми негіздерді қалыптастырады, тарихи және географиялық тұрғыдан ойлауын дамытуға ықпал етеді;

3) Қазақстанның және бүкіл әлемнің тарихи және қазіргі оқиғалары, олардың себептері, өзгерістері, сабақтастығы, ұқсастықтары мен айырмашылықтары туралы білім қалыптастырады;

4) өткен және қазіргі оқиғалардың тигізетін әсері туралы түсінігін тереңдетеді;

5) өз халқының және өзге халықтардың мәдениетін, дәстүрін сыйлай білу, ұлттық және жалпы адамзаттық құндылықтарды құрметтеу сезімін қалыптастырады;

6) азаматтық құқықтар мен міндеттерді түсінуіне жағдай жасайды;

7) әлеуметтік ортада қоғамдық мінез-құлық нормаларын және қауіпсіздік ережелерін сақтай білу маңыздылығын қамтамасыз етеді.

22. «Дүниетану» пәнінің мақсаты:

1) ұлттық және жалпыадамзаттық құндылықтар тұрғысынан оқушылардың бойында адам, табиғат және қоғамның өзара байланысуы және өзара келісілуі туралы білім жүйесін қалыптастыру.

23. Пәннің міндеттері:

1) оқушыларда қоғам және табиғат құбылыстары мен нысандарының өзара байланысы мен өзара тәуелділігі туралы түсініктер қалыптастыру;

2) оқушыларда табиғи, әлеуметтік және технологиялық ортадағы мінез-құлық нормаларын және қауіпсіздік ережелерін қалыптастыру;

3) оқушыларда табиғи және әлеуметтік шынайылықты тану әдістерін: бақылау, эксперимент, сауалнама тәжірибелерінің қалыптасуын қамтамасыз ету;

4) оқушылардың танымдық әрекетін дамытуды қамтамасыз ету;

5) оқушыларды қазіргі қазақстандық қоғамға тән ұлттық және жалпыадамзаттық құндылықтар жүйесіне дағдыландыру;

6) пәнді оқыту арқылы оқушыларда өзін қоршаған ортаға, қоғамның табиғи және мәдени құндылықтарына дұрыс қатынастар қалыптастыру.

3. Оқу процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

24. Оқытудағы құндылықтық-бағдарлық тәсіл – оқу әрекетін белгілі бір құндылықтар тұрғысынан ұйымдастыру және жүзеге асыру, нәтижелерге қол жеткізу және пайдалану тәсілі. Құндылықтық-бағдарлық оқу процесі оқушы тұлғасының құндылықтар жүйесін қалыптастырады. Құндылықты бағдарлану – тұлғаның өз әрекетінде бағдар ретінде жекелеген құндылықтарды таңдап алу (құндылықтарда бағдарлану қабілеттілігі) қабілеттілігі (қасиеті), сондай-ақ, оларды өзінің әлеуметтік маңызды құндылықтары ретінде сезіну және қабылдау қабілеттілігі. Құндылықтарды жүзеге асыру дегеніміз құндылықтардан шығатын талаптарға сай болу және күнделікті өмірді сол талаптарға бағындыру. Құндылықтардың мәні қоғамда сәтті әрекет ету үшін қажет нормаларды, дағдыларды, өмір салтын, мінез-құлық стилін қалыптастыруда көрініс табады.

25. Құндылықтар – әлеуметтік қолдауға ие және адамдардың көпшілігі мойындайтын белгілі нысандардың және құбылыстардың, адамдық қасиеттер мен мінез-құлық ережелерінің тұлғалық және әлеуметтік-мәдени маңыздылығы.

Құндылықтар тұлғаны уәждеудің маңызды факторы ретінде мінез-құлық пен іс-әрекеттерді ынталандарады.

26. «Мәңгілік ел» ұлттық идеясының құндылықтары орта білім беру құндылықтарының идеялық негізі болып табылады. Қазақстандық патриотизм және азаматтық жауапкершілік, құрмет, ынтымақтастық, еңбек пен шығармашылық, ашықтық және өмір бойы оқып-үйрену – орта білім беру құндылықтары ретінде белгіленді.

27. Тұлғалық-бағдарлық тәсіл. Тұлғалық-бағдарлық тәсілдің мақсаты оқушының психикалық және физиологиялық дамуының жеке ерекшеліктерін, қажеттіліктері мен жүріс-тұрыс уәждерін, әлеуетті қабілеттіліктерін ескере отырып оқу процесін дараландыру, оқу процесінде тұлғаны үйлесімді қалыптастыру және жан-жақты дамыту, оның шығармашылық қабілеттерін толық ашу.

28. Іс-әрекеттік тәсіл. Іс-әрекеттік тәсілдің негізгі мазмұны – оқушы білімді дайын күйінде алмай, оны өзі өндіруден, өз оқу әрекетінің мазмұны мен түрлерін ұғынудан, оның ережелер жүйесін түсіну мен қабылдаудан, жетілдіруге белсенді қатысудан тұрады, ол өз кезегінде білім, оқу біліктері мен дағдыларын және кең ауқымды дағдылардың белсенді әрі сәтті қалыптасуын қамтамасыз етеді. Оқушылардың оқу әрекеттері «білу», «түсіну», «талдау», «бағалау», «жинақтау» санаттары бойынша топтастырылған.

29. Саралап оқыту тәсілі. Саралап оқыту тәсілі оқу процесінің білім алушылардың әртүрлі топтары үшін мамандандырылуын, оқушылардың жеке ерекшеліктерін ескеру мақсатында түрлі топтарда оқыту үшін түрлі жағдайлар жасауды көздейді. Саралап оқыту тәсілі оқушылардың түрлі топтарының оқу әрекетін ұйымдастыру үшін арнайы оқыту әдістерін және іс-әрекеттерді саралау тәсілдерін кіріктіреді. Сараланған оқу қызметін ұйымдастыру шарты – күрделілігімен, оқу-танымдық қызығушылықтарымен, мұғалім тарапынан көмек сипатымен ерекшеленетін сараланған тапсырмаларды қолдану болып табылады.

30. Коммуникативтік тәсіл. Оқытудағы коммуникативтік тәсіл екі немесе одан артық адамдардың сөйлесу әрекеті процесінде ақпаратты тарату мен жариялау, білім, білік және дағдылармен алмасуды білдіреді. Тіл арқылы қатынасу қабілеттілігі коммуникативтік тәсілдің нәтижесі болып табылады, яғни қарым-қатынастың басқа қатысушыларымен өзара әрекеттесу процесінде тілдік және сөйлеу нормаларын дұрыс пайдалана білу және қатынас жағдайына сай тиімді коммуникативті мінез-құлықтың, қатынастың ұқсас жағдайын таңдай отырып, ой бөлісу және алмасу. Коммуникативтік тәсілге сәйкес ұйымдастырылған оқу процесі қатынас икемділігін қалыптастыратын тапсырмаларды және шынайы қатынас жағдайларына сай жұмыс режимдерін (жұптық және топтық жұмыстарды) кіріктіруі тиіс.

31. Ортақ тақырыптар арқылы оқыту. «Дүниетану» оқу пәнінің «ортақ тақырыптарының» мазмұны оқушының «жақын аймағынан», яғни оның өз

іс-әрекетімен тікелей байланысты тақырыптарды оқудан басталады. Алты-жеті жастағы балалар өз ойын білдіруге, оқу мазмұны бойынша сұрақ қоюға, сұрақтарға жауап іздеуге үйренуі тиіс.

32. Ойын арқылы оқыту. Оқу процесінде білімді меңгертуде оқу әдісі ретінде ойынды қолдану оқушылардың танымдық белсенділігін арттыруға мүмкіндік береді. Педагогикалық ойын технологияларының басты элементтері – ойын алдында оқушыларға нақты оқу мақсаты қойылады; ойын арқылы белгілі педагогикалық нәтижеге қол жеткізу жоспарланады, оқу әрекеті ойын ережелеріне бағынады, оқу материалы ойын құралы болып табылады. Оқушылардың сабақтағы ұжымдық іс-әрекетті ұйымдастыруға бағытталған ойын әдісі арқылы олардың шағын топтың өзге мүшелерінің пікірін сыйлау, әртүрлі нәтижелі іс-әрекет негізінде соңғы нәтижені алдын-ала көре білу, өздігімен іс-әрекетті жоспарлау, мақсатқа жету амалдарын таңдау мүмкіндігі беріледі.

33. Жобалау тәсілі. Оқу жобасы – оқушының немесе оқушылар тобының ғылыми-зерттеу, шығармашылық немесе практикалық сипаттағы проблемаларды шешу жөніндегі нәтижелерге қол жеткізуіне бағытталған оқу-танымдық әрекеті. Ортақ мақсатымен, келісілген әдістер және іс-әрекеттердің реттілігімен, кеңейтілген шешімдер мен белгілі тәсіл бойынша рәсімделген нәтижелермен сипатталады. Бұл әдіс білім алушының өз алдына жеке проблема қойып, оны шешудің өзіндік жолдарын табуымен сипатталады. Бастауыш мектепте жобалау әдісі білім алушылардың жас ерекшеліктеріне сәйкес жүзеге асырылады. Бірақ, жобалау іс-әрекетінің алгоритмі (жоба – мұғалімнің көмегімен білім алушының маңызды проблеманы шешудегі өзіндік іс-әрекеті) толығымен сақталады. Бөлім мазмұнымен танысу аясында білім алушылардың ұжымдық/топтық жобалар бойынша жұмыстарын ұйымдастыру ұсынылады. Жобалық жұмыстар сабаққа бөлінген сағаттармен ғана шектелмейді, сондықтан сабақтан тыс интеграция да қарастырылады.

34. Ақпараттық-коммуникациялық технологияларды қолдану:

1) ақпараттық-коммуникациялық технологияларды қолдану құзыреттілігі негізгі АКТ-дағдыларда құрылады және технологияларды жұмыс, бос уақыт және коммуникация үшін дұрыс және шығармашылықпен пайдалана білуден тұрады;

2) оқушылар барлық пәндер бойынша оқу процесінде құрал-жабдықтар мен қосымшалардың кең ауқымын пайдалана отыра, ақпаратты табу, жасау және онымен жұмыс жасай отыра, ынтымақтастықта, мәліметтермен және идеялармен алмаса отыра, өз жұмысын бағалай және жетілдіре отыра АКТ пайдалану дағдыларын дамытады;

35. «Дүниетану» пәні бағдарламасында ол төмендегі жұмыс түрлері арқылы жүзеге асырылады:

1) БАҚ және мультимедиялық ресурстарды пайдалану;

2) ақпаратты дерекқордан және интернеттен іздеу;

3) сандық және Интернет-дереккөздер арқылы алынған ақпараттарды таңдау, өңдеу

және оның нақтылығын, сенімділігін, құндылығын бағалай білу;

4) есептік, мәтіндік және көретін ақпаратты және дерекқормен, оның ішінде гиперсілтемелерді, электрондық кестелерді, графикалық және басқа қосымшаларды пайдаланып жұмыс істеу арқылы мәліметтерді қабылдау, іріктеу және жүйелей білу;

5) ақпаратты құрастыруда және өңдеуде АКТ пайдалану;

6) заңдылықтар мен үрдістерді зерттеу; модельдер мен модельдеуді пайдалану, сонымен қатар, жылжымайтын және қозғалыстағы бейнелерді, дыбыстарды және мәтіндерді мультимедиялық таныстырылымдар құру үшін біріктіру мүмкіндіктерін зерделеу;

36. Сандық ақпараттың икемділігін басқа нұсқаларды зерделеуде, нақтылауда және нәтижелерді жақсартуда толығымен пайдалану;

1) электрондық байланысқа, он-лайн форумдарға, виртуалдық оқыту орталарына қатысу арқылы басқа оқушылармен және мұғалімдермен түрлі байланыс арналары бойынша ынтымақтастық қарым-қатынас жасау және ақпарат алмасу;

2) оқытудың белсенді түрлеріне техникалық қолдау көрсету мақсатында интерактивті тақтаны қолдану;

3) аяқталған жұмысты мектеп шеңберінде және өзге орталарда мультимедиялық таныстыру.

4. Оқу жетістіктерін бағалау тәсілдері

37. «Дүниетану» пәнінің оқыту нәтижелері критериалды бағалауды қолдану арқылы жүзеге асырылады.

38. Критериалды бағалау оқыту, оқу және бағалаудың өзара тығыз байланысына негізделген. Критериалды бағалау нәтижелері білім беру процесін тиімді жоспарлау және ұйымдастыру мақсатында пайдаланылады.

39. Критериалды бағалау қалыптастырушы және жиынтық бағалаудан тұрады.

40. Қалыптастырушы бағалау үздіксіз жүргізіледі, оқушы мен оқытушы арасындағы кері байланысты қамтамасыз етеді және оқу процесін дер кезінде түзетуге мүмкіндік береді.

41. Жиынтық бағалау оқытудың белгілі мерзімінде оқу блогын оқып бітіргенде өткізіледі, оқушыларға кері байланысты қамтамасыз ету үшін, пән бойынша тоқсандық және жылдық баға қою үшін қолданылады.

5. «Дүниетану» оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

42. Оқу жүктемесін бөлу:

1-кесте

Сынып	Аптадағы сағат саны	Жылдық сағат саны
1	1	33

2	1	34
3	1	34
4	1	34

43. Оқу пәнінің мазмұны:

1) пән бойынша білім мазмұны оқу бөлімдері бойынша ұйымдастырылған. Оқу бөлімдері одан әрі жинақталған білім, түсінік және дағдыларды қалыптастыру мақсаттарын көздейтін күтілетін нәтижелер түріндегі: білік немесе дағды, білім немесе түсініктен тұрады. Әрбір бөлімше ішінде бірізді ұйымдастырылған оқу мақсаттары мұғалімдерге өз жұмысын жоспарлауға және оқушылардың жетістіктерін бағалауға, сондай-ақ, оларды оқытудың келесі кезеңдері туралы хабардар етуге мүмкіндік береді:

2-кесте

№	Бөлім	Бөлімше
1	Мен және қоғам	1.1 Мен және менің отбасым
		1.2 Мектеп және мектеп қоғамдастығы
		1.3 Менің атамекенім
		1.4 Денсаулық пен қауіпсіздік
		1.5 Құқық және міндет
		1.6 Мерекелер
2	Елімнің табиғаты	2.1 Жергілікті жерде бағдарлану
		2.2 Ауа райы және климат
		2.3 Табиғат жағдайлары және олардың әсері
		2.4 Туризм
3	Тарих толқынында	3.1 Ежелгі мәдениеттер мен өркениеттер
		3.2 Қазақстанның тарихи тамыры
		3.3 Қазақстан тарихындағы маңызды оқиғалар
		3.4 Атақты тарихи тұлғалар мен мәдениет қайраткерлері
		3.5 Қазақстан тарихы: тәуелсіздік, мемлекеттілік және патриотизм

2) бағдарламада оқу мақсаттарын пайдалану ыңғайлылығы үшін код енгізілді. Код бойынша бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сандар –бөлімшенің, төртінші сан - оқу мақсатының реттік санын білдіреді. Мысалы, 1.2.1.4 кодировкасында: «1» – сынып, «2.1.» – бөлімше, «4» – оқу мақсатының реттік саны.

44. Оқыту мақсаттарының жүйесі. Оқыту мақсатының мазмұны пәндік сипаттағы білімі мен білігін ғана емес, сонымен қатар оны нақты тәжірибеде қолдануды, АКТ-ны пайдалану, пәнаралық және сабақаралық байланысты іске асыруды, сөйлеу қызметінің түрлерін және коммуникативті дағдыларды дамытуды қарастырады:

1) «Мен және қоғам»:

3-кесте

Тақырып	1 -сынып	2 -сынып	3-сынып	4-сынып
	Оқушы:			

1.1 Менің отбасым	1.1.1.1 түрлі дереккөздерді зерттеу негізінде «Отбасы» ұғымын түсіну және мәнін түсіндіру; 1.1.1.2 отбасы мүшелеріне қатысты туыстық байланыстар жүйесіндегі өз орнын анықтау 1.1.1.3 отбасы мүшелерінің арасындағы өзара қамқорлықтың маңызын түсіндіріп, мысал келтіру 1.1.1.4 тауар-ақша қатынасының қарапайым түрлерін түсіндіру; 1.1.1.5 тұтыну заттарына деген өз қажеттіліктерінің құрылымын, олардың қайдан келетінін анықтау	2.1.1.1 отбасылық мұрағат негізінде отбасы мүшелерінің ауызша портретін жасау; 2.1.1.2 мысалдар келтіре отырып, өз отбасындағы әдеп нормаларын түсіндіру; 2.1.1.3 түрлі дереккөздерді зерттеу арқылы жалпыға ортақ әдеп нормаларын анықтау; 2.1.1.4 бақылау мен сауалнама негізінде тұтыну заттарына деген отбасы қажеттіліктерінің құрылымын, олардың түсу көзін анықтау	3.1.1.1 отбасы мүшелерінің арасындағы туыстық қатынастарды түсіндіру; 3.1.1.2 әулет шежіресін құрастыру; 3.1.1.3 өз әулетінің құндылықтарын анықтау; 3.1.1.4 өз шығындарын жоспарлау және негіздеу; 3.1.1.5 өз шығындарын оңтайландыру жолдарын ұсыну	4.1.1.1 отбасының қоғам өміріндегі маңызын дәлелдеу; 4.1.1.2 отбасы мүшелерінің функционалдық рөлін талдау; 4.1.1.3 отбасы бюджетінің негізгі кіріс-шығыстарын талдау; 4.1.1.4 отбасы бюджетін оңтайландыру жолдарын ұсыну
1.2 Мектеп және мектеп қоғамдастығы	1.1.2.1 мектептің адам өміріндегі маңызын түсіндіру; 1.1.2.2 мектептегі функционалдық аймақтардың орналасқан жерін анықтау; 1.1.2.3 мектептегі тәртіп ережелерін сақтау маңыздылығын түсіндіру; 1.1.2.4 күн тәртібін сақтаудың маңызын түсіндіру және күн тәртібін құрастыру; 1.1.2.5 тәулік уақыты мен апта күндерінің атауларын қолдану; 1.1.2.6 өзін мектеп оқушысы және сынып ұжымының мүшесі ретінде сипаттау	2.1.2.1 мектептегі оқу және оқудан тыс әрекет түрлерін түсіндіру; 2.1.2.2 мектеп қауымдастығының құрылымын және мүшелерінің қызметін анықтау; 2.1.2.3 мектеп қауымдастығындағы ұжымдық, топтық және тұлғааралық мінез-құлық нормаларын түсіндіру; 2.1.2.4 өз сыныбын сипаттау	3.1.2.1 сыныптың өзін-өзі басқару ережелерін түсіндіру және өз нұсқасын ұсыну; 3.1.2.2 түрлі көзқарастар жағдайында сыныпта ұжымдық шешімді қабылдау жолдарын түсіндіру; 3.1.2.3 қоғамда өзін өзі ұстау әдеп нормаларын түсіндіру; 3.1.2.4 өз тәжірибесінен мысал келтіре отырып, адамдар арасындағы достықтың маңыздылығын дәлелдеу	4.1.2.1 мектептің өзін-өзі басқару ұйымына мүше болу жолдарын түсіндіру; 4.1.2.2 оқушылар арасындағы көшбасшыға тән тұлғалық қасиеттерді анықтау
	1.1.3.1 өз мекен-жайын атау және елді мекенінің географиялық орналасқан жерін сипаттау; 1.1.3.2 өзі тұратын елді	2.1.3.1 өз зерттеулеріне сүйене отырып, тұратын жерінің көрікті жерлерін сипаттау және бейнелеу; 2.1.3.2 Қазақстан	3.1.3.1 елді мекендерді түрлі белгілері бойынша ажырату (типі, көлемі, қызметі);	4.1.3.1 түрлі дәрежедегі әкімшілік-аумақтық бірліктерді (аймақ, аудан, облыс) ажырату; 4.1.3.2 түрлі

1.3 Менің атамекенім	мекеннің басты көшесін, ғимараттарын және көрнекі жерлерін сипаттау	картасынан ірі өзен-көлдерді, қалаларды, жолдарды, өз облысын көрсету	3.1.3.2 қала мен ауылдың байланысын зерттеу, мысалдар келтіру	дереккөздерге негізделе отырып, өз аймағының экономикалық қызмет атқаратын субъектілеріне сипаттама беру
1.4 Денсаулық пен қауіпсіздік	1.1.4.1 жеке бас гигиенасын сақтаудың маңыздылығын түсіндіру; 1.1.4.2 тамақтану режимін сақтаудың қажеттілігін түсіндіру; 1.1.4.3 үйдегі қауіпсіздік ережелерін түсіндіру; 1.1.4.4 жолда жүру тәртібін, жаяу жүргіншілердің қозғалысын реттейтін жол белгілерінің мәнін түсіндіру; 1.1.4.5 үй мен мектеп арасындағы қауіпсіз маршрут жоспарын құрастыру; 1.1.4.6 шұғыл көмек қызметтерін білу және олармен хабарласу жағдайларын анықтау	2.1.4.1 түрлі дереккөздер негізінде пайдалы және зиянды тағамдардың арасындағы айырмашылықтарды анықтау; 2.1.4.2 күнделікті жағдаяттардағы (үйде және қоғамдық орындарда) қауіпсіздік ережелерін түсіндіру; 2.1.4.3 көлік түрлерін, олардың қажеттілігін ажырату; 2.1.4.4 қоғамдық көліктегі өзін өзі ұстау ережелерін түсіндіру	3.1.4.1 тұрмыстық құралдарды пайдалану ережелерін графикалық түрде көрсету; 3.1.4.2 спорт түрлерін топтастыру, спорттың қандай да бір түрімен айналысу үшін қажетті негізгі және өзінің қабілеттерін анықтау; 3.1.4.3 түрлі дереккөздер негізінде табиғи ортадағы қауіп-қатерлерді анықтау және бағалау; 3.1.4.4 табиғи ортадағы өзінің қауіпсіздігін жоспарлау	4.1.4.1 спорттың әр түрлеріндегі жарақаттану себептерін зерттеу; 4.1.4.2 спорттың әр түрлеріндегі жарақаттану қаупін азайту және алдын алу әдістерін ұсыну; 4.1.4.3 түрлі дереккөздер негізінде жасанды ортадағы қауіп-қатерлерді анықтау және бағалау; 4.1.4.4 жасанды ортадағы өз қауіпсіздігін жоспарлау
1.5 Құқық және міндет		2.1.5.1 өз өмірінен мысалдар келтіру негізінде құқықты, міндетті және жауапкершілікті ажырату; 2.1.5.2 қоғамға қызмет етудің әлеуметтік маңызын түсіндіру	3.1.5.1 Қазақстан Республикасы Конституциясының маңызын түсіндіру	4.1.5.1 Конституцияның қоғам өміріндегі маңызы туралы қорытындылар жасау; 4.1.5.2 Қазақстан Республикасының азаматы ретінде демократиялық құқықтары мен бостандықтарынан, міндеттерінен мысалдарын келтіру;
1.6 Мерекелер	1.1.6.1 отбасылық мерекелердің бірін сипаттау	2.1.6.1 таңдауы бойынша Қазақстан Республикасының ұлттық және мемлекеттік мерекелерінің мәнін түсіндіру	3.1.6.1 зерттеулер негізінде Қазақстан халықтарының ұлттық мерекелерін шығармашылық түрде ұсыну	4.1.6.1 зерттеулер негізінде кәсіби мерекелердің тарихын шығармашылық түрде таныстыру

2) «Елімнің табиғаты»:

4-кесте

Тақырып	1-сынып	2-сынып	3-сынып	4-сынып
2.1 Жергілікті жерде бағдарлану	1.2.1.1 жергілікті белгілер бойынша көкжиек тұстарын анықтау 1.2.1.2 табиғатта өзін-өзі ұстау ережелерін сақтаудың қажеттілігін түсіндіру	2.2.1.1. тұсбағдардың көмегімен көкжиек бағыттарын анықтау	3.2.1.1. астрономиялық белгілер бойынша көкжиек бағыттарын анықтау; 3.2.1.2 масштаб пен шартты белгілерді пайдалана отырып, жергілікті жердің жоспарын құру	4.2.1.1. нысанның басқа нысандарға қатысты орнын анықтау; 4.2.1.2 глобус пен карталардың қолану аясын, олардан негізгі нысандарды көрсете білу; 4.2.1.3 глобус пен картадан параллельдерді, меридиандарды, экваторды көрсете білу
2.2 Климат және ауа райы	1.2.2.1 ауа райының адамға және оның іс-әрекетіне әсерін анықтау	2.2.2.1 ауа райының адам өмірі мен шаруашылық іс-әрекетіне оң және кері әсерін талдау	3.2.2.1 Жер климатының негізгі түрлерінің сипаттамаларын анықтау; 3.2.2.2 ауа райы мен климаттың қолайсыз жағдайларында өзін-өзі ұстау ережелерін құрастыру	4.2.2.1 адамзат дамуына климаттың әсерін талдау
2.3 Табиғи жағдайлар және олардың әсері	1.2.3.1 жыл мезгілдеріне орай табиғатта бос уақытты өткізу мүмкіндіктерін анықтау	2.2.3.1 ірі табиғи нысандардың (тау, жазық, көлдер мен өзендер) шаруашылық маңызын анықтау; 2.2.3.2 зерттеу негізінде өз өңіріндегі табиғи жағдайлардың (жер бедері, климат, өсімдік және жануарлар әлемі, су нысандары) оң және кері тұстарын талдау; 2.2.3.3 табиғаттың қолайсыз және қауіпті құбылыстарын жіктеу	3.2.3.1 адамдардың табиғи жағдайларға байланысты орналасуын талдау (рельеф, климат, өсімдік және жануарлар әлемі, су нысандары); 3.2.3.2 геологиялық және табиғи-климаттық апаттар туындаған жағдайдағы өзін өзі ұстау ережелерін құрастыру	4.2.3.1 өз өңіріндегі және Қазақстан аймақтарындағы адамдардың табиғи жағдайларға (рельеф, климат, өсімдік және жануарлар әлемі, су нысандары) байланысты шаруашылық іс-әрекетін талдау; 4.2.3.2 зерттеу негізінде өз өңірінде табиғи

				апаттар туындауы ықтималдылығын болжау
2.4 Туризм	1.2.4.1 туризмнің мәнін түсіндіру; 1.2.4.2 туристердің негізгі мақсаттарын анықтау	2.2.4.1 туризмнің негізгі түрлерін ажырату; 2.2.4.2 зерттеу негізінде Қазақстанда туризмнің түрлерін дамытуға қолайлы нысандарды анықтау; 2.2.4.3 туристік нысандардың ерекшеліктерін сипаттау.	3.2.4.1 Қазақстанның барынша тартымды туристік нысандарының рейтингін жасау	4.2.4.1 ақпараттың қолжетімді көздерін (интернет, кітаптар, БАҚ) пайдалана отырып, Қазақстан мен Астана бойынша туристік маршрут құру

3) «Тарих толқынында»:

5-кесте

Тақырып	1-сынып	2-сынып	3-сынып	4-сынып
3.1 Ежелгі мәдениеттер мен өркениеттер	1.3.1.1 көрнекі материалдарды зерделеу арқылы ежелгі адамдардың өмірі туралы әңгімелеу; 1.3.1.2 ежелгі заманның танымал тарихи ескерткіштері/ жәдігерлері туралы әңгімелеу	2.3.1.1 көрнекі материалдар негізінде иемденуші және өндіруші шаруашылық арасындағы айырмашылықты анықтау; 2.3.1.2 түрлі дереккөздерді зерделеу арқылы көне қалалар мен ескерткіштерді сипаттау	3.3.1.1 көшпелі және отырықшы өмір салтының ерекшеліктерін түсіндіру; 3.3.1.2 тарих және мәдениет ескерткіштерін сақтау маңыздылығын түсіндіру	4.3.1.1 түрлі дереккөздер негізінде тарихи кезеңдердегі технологиялық прогресті анықтау; 4.3.1.2 тарихи мұражайлардың қызметін түсіндіру; 4.3.1.3 мұражайдың өзіндік жобасын ұсыну
3.2 Қазақстанның тарихи тамыры	1.3.2.1 көрнекі материалдар негізінде сақтардың өмір салтын сипаттау	2.3.2.1 көрнекі материалдарды зерделеу арқылы ғұндардың өмір салтын сипаттау	3.3.2.1 түрлі материалдарды зерделеу арқылы түркілердің өмір салтын анықтау	4.3.2.1 түрлі дереккөздер негізінде қазақ халқының шығу тарихын түсіндіру 4.3.2.2 сақтар, ғұндар, түркілер және қазақтар арасындағы байланысты графикалық түрде бейнелеу
3.3 Қазақстан тарихындағы маңызды оқиғалар	1.3.3.1 Қазақстан аумағындағы көне жазулар туралы баяндау; 1.3.3.2 түрлі материалдарды, әдістер мен құралдарды пайдалана отырып көне жазуларды бейнелеу	2.3.3.1 Ботай мәдениетінің ерекшеліктерін сипаттау	3.3.3.1 Қазақ хандығының құрылу себептерін түсіндіру	4.3.3.1 Қазақстанның XX-XXI ғасырлардағы жетістіктерін (мәдениет, ғылым, білім, экономика) түсіндіру
			3.3.4.1 тарихи мысалдар негізінде хандар,	

3.4 Көрнекті тарихи тұлғалар және мәдениет қайраткерлері	1.3.4.1 дереккөздерді зерделеу арқылы Томирис туралы әңгімелеу	2.3.4.1 Әл-Фарабидің ғылымның дамуына қосқан үлесі туралы әңгімелеу	батырлар мен билердің рөлін түсіндіру; 3.3.4.2 тарихи мысалдар негізінде қазақ халқының азаттығы үшін күрескен тұлғалардың рөлін шығармашылық түрде көрсету	4.3.4.1 шығармашылық және еңбек салаларындағы көрнекті қайраткерлердің өмірбаяндық мәліметтеріне сүйене отырып, елімізге сіңірген еңбегі туралы қорытынды жасау
3.5 Қазақстан тарихы: тәуелсіздік, мемлекеттілік және патриотизм	1.3.5.1 Қазақстан Республикасының рәміздерін өзге елдердің рәміздерінен ажырату; 1.3.5.2 тәуелсіз мемлекеттің негізгі белгілері туралы әңгімелеу; 1.3.5.3 Қазақстан астанасы туралы шығармашылық жұмыстарды таныстыру	2.3.5.1 Қазақстан Республикасының мемлекеттік рәміздерінің мәнін түсіндіру; 2.3.5.2 бақылаулар негізінде Қазақстан Республикасының мемлекеттік рәміздерінің қолданылу саласын анықтау; 2.3.5.3 Қазақстан халықтары достығының маңыздылығын түсіндіру	3.3.5.1 Қазақстанның бейресми рәміздерінің мәнін түсіндіру (« Алтын адам», «Бәйтерек » монументі, «Мәңгілік ел» салтанат қақпасы); 3.3.5.2 Тұлғаның, отбасының, қоғам мен мемлекеттің дамуындағы еңбектің рөлін түсіндіру	4.3.5.1 Зерттеулер негізінде «Қазақстан» атауымен байланысты мағыналық ассоциациялар қатарын (ұлттық бренд) ұсыну; 4.3.5.2 Қазақстанның әлемдік сахнадағы рөлін анықтау

45. Ұзақ мерзімді жоспарлар:

1) 1-сынып:

6-кесте

Ортақ тақырып	Бөлімшелер	Оқу мақсаттары
1-тоқсан		
1. Өзім туралы	1.2 Мектеп және мектеп қоғамдастығы	1.1.2.6 өзін мектеп оқушысы және сынып ұжымының мүшесі ретінде сипаттау
	1.1 Мен және менің отбасым	1.1.1.5 тұтыну заттарына деген өз қажеттіліктерінің құрылымын, олардың түсу көзін анықтау
		1.1.2.4 күн тәртібін сақтау маңызын түсіндіру және күн тәртібін құру
		1.1.2.5 тәулік уақыты мен апта күндерінің атауларын қолдану
		1.1.1.3 отбасы мүшелерінің арасындағы өзара қамқорлықтың маңызын түсіндіріп, мысал келтіру
		1.1.2.1 мектептің адам өміріндегі маңыздылығын түсіндіру
		1.1.2.6 өзін мектеп оқушысы және сынып ұжымының мүшесі ретінде сипаттау
		1.1.4.3 үйдегі қауіпсіздік ережелерін түсіндіру

2. Менің мектебім	1.2 Мектеп және мектеп қоғамдастығы	1.1.4.4 жолда жүру тәртібін, жаяу жүргіншілердің қозғалысын реттейтін жол белгілерінің мәнін түсіндіру
		1.1.2.2 мектептегі функционалдық аймақтардың орналасқан жерін анықтау
		1.1.2.3 мектептегі тәртіп ережелерін сақтау маңыздылығын түсіндіру
2-тоқсан		
3. Менің отбасым және достарым	1.2 Мектеп және мектеп қоғамдастығы	1.1.2.3 мектептегі тәртіп ережелерін сақтау маңыздылығын түсіндіру
	1.1 Мен және менің отбасым	1.1.1.1 түрлі дереккөздерді зерттей отырып, «отбасы» ұғымын түсіну және мәнін түсіндіру
		1.1.1.2 отбасындағы өзге мүшелерге қатысты өзінің туыстық байланыстар жүйесіндегі орнын анықтау
		1.1.6.1 отбасылық мерекелердің бірін сипаттау
		1.1.1.3 отбасы мүшелерінің арасындағы қамқор қарым-қатынастың маңызын түсіндіріп, мысалдар келтіру
	1.3 Менің атамекенім	1.1.3.1 өз мекенжайын атау және елді мекенінің географиялық орналасқан жерін сипаттау
	1.1 Мен және менің отбасым	1.1.1.5 тұтыну заттарына деген өз қажеттіліктерінің құрылымын, олардың өндіру көзін анықтау
4. Бізді қоршаған орта	2.1 Жергілікті жерде бағдарлану	1.2.1.1 жергілікті белгілер бойынша көкжиек тұстарын анықтау
	1.3 Менің атамекенім	1.1.3.1 өз мекенжайын атау және елді мекенінің географиялық орналасқан жерін сипаттау
		1.1.3.2 өзі тұратын елді мекеннің басты көшесін, ғимараттарын және көрнекі жерлерін сипаттау
	2.2 Климат және ауа-райы	1.2.2.1 ауа-райының адамға және оның іс-әрекетіне әсерін анықтау
		1.2.3.1 жыл мезгілдеріне орай табиғатта бос уақытты өткізу мүмкіндіктерін анықтау
3-тоқсан		
5. Саяхат	3.1 Ежелгі мәдениеттер мен өркениеттер	1.3.1.1 көрнекі материалдарды зерделеу арқылы ежелгі адамдардың өмірі туралы әңгімелеу
	3.2 Қазақстанның тарихи тамырлары	1.3.2.1 көрнекі материалдар негізінде сақтардың өмір салтын сипаттау
		1.3.4.1 дереккөздерді зерделеу арқылы Томирис туралы әңгімелеу
	2.4 Туризм	1.2.4.1 туризмнің мәнін түсіндіру
		1.2.4.2 туристердің негізгі мақсаттарын анықтау
	3.5 Қазақстан тарихы: тәуелсіздік, мемлекеттілік және патриотизм	1.3.5.3 Қазақстан астанасы туралы шығармашылық жұмыстарды таныстырады
	3.2 Қазақстанның тарихи тамыры	1.3.2.1 көрнекі материалдар негізінде сақтардың өмір салтын сипаттау
		1.3.5.2 тәуелсіз мемлекеттің негізгі белгілері туралы әңгімелеу

6. Салт-дәстүр және ауыз әдебиеті	3.5 Қазақстан тарихы: тәуелсіздік, мемлекеттілік және патриотизм	1.3.5.1 Қазақстан Республикасының рәміздерін өзге елдердің рәміздерінен ажырату
	3.3 Қазақстан тарихындағы маңызды оқиғалар	1.3.3.1 Қазақстан аумағындағы көне жазулар туралы білу
		1.3.3.2 түрлі материалдарды, әдістер мен құралдарды пайдалана отырып көне жазуларды бейнелеу
	3.1 Ежелгі мәдениеттер мен өркениеттер	1.3.1.2 ежелгі заманның танымал тарихи ескерткіштері/жәдігерлері туралы әңгімелеу
	3.5 Қазақстан тарихы: тәуелсіздік, мемлекеттілік және патриотизм	1.3.5.3 Қазақстан астанасы туралы шығармашылық жұмыстарды таныстыру
4-тоқсан		
7. Тағам және сусындар	1.4 Денсаулық пен қауіпсіздік	1.1.4.2 тамақтану режимін сақтаудың қажеттілігін түсіндіру
	3.1 Ежелгі мәдениеттер мен өркениеттер	1.3.1.1 көрнекі материалдарды зерделеу арқылы ежелгі адамдардың өмірі туралы әңгімелеу
	1.4 Денсаулық пен қауіпсіздік	1.1.4.1 жеке бас гигиенасын сақтаудың маңыздылығын түсіндіру
		1.1.4.2 тамақтану режимін сақтаудың қажеттілігін түсіндіру
	1.1 Мен және менің отбасым	1.1.1.4 тауар-ақша қатынасының қарапайым түрлерін түсіндіру
		1.1.1.5 тұтыну заттарына деген өз қажеттіліктерінің құрылымын, олардың өндіру көзін анықтау
8. Дені саудың – жаны сау	1.4 Денсаулық пен қауіпсіздік	1.1.4.1 жеке бас гигиенасын сақтаудың маңыздылығын түсіндіру
		1.1.4.3 үйдегі қауіпсіздік ережелерін түсіндіру
		1.1.4.6 шұғыл көмек қызметтерін біледі және олармен хабарласу жағдайларын анықтау
	2.1 Жергілікті жерде бағдарлану	1.2.1.2 табиғатта өзін-өзі ұстау ережелерін сақтаудың қажеттілігін түсіндіру

2) 2-сынып:

7-кесте

Ортақ тақырып	Бағдарлама бөлімшелері	Оқу мақсаттары
1-тоқсан		
1. Өзім туралы	1.1 Менің отбасым	2.1.1.1 отбасылық мұрағат негізінде отбасы мүшелерінің ауызша портретін жасау
		2.1.1.2 мысалдар келтіре отырып, өз отбасындағы әдеп нормаларын түсіндіру
		2.1.1.3 түрлі дереккөздерді зерттеу арқылы жалпыға ортақ әдеп нормаларын анықтау
		2.1.1.4 бақылау мен сауалнама негізінде тұтыну заттарына деген отбасы қажеттіліктерінің құрылымын, олардың түсу көзін анықтау
2. Менің отбасым және достарым	1.5 Құқық және міндет	2.1.5.1 өз өмірінен мысалдар келтіру негізінде құқықты, міндетті және жауапкершілікті ажырату
		2.1.5.2 қоғамға қызмет етудің әлеуметтік маңыздылығын түсіндіру

	3.5 Қазақстан тарихы: тәуелсіздік, мемлекеттілік және патриотизм	2.3.5.3 Қазақстан халықтары достығының маңыздылығын түсіндіру
2-тоқсан		
3. Менің мектебім	1.2 Мектеп және мектеп қоғамдастығы	2.1.2.1 мектептегі оқу және оқудан тыс әрекет түрлерін түсіндіру
		2.1.2.2 мектеп қауымдастығының құрылымын және мүшелерінің қызметін анықтау
		2.1.2.3 мектеп қауымдастығындағы ұжымдық, топтық және тұлғааралық мінез-құлық нормаларын түсіндіру
		2.1.2.4 өз сыныбын сипаттау
4. Туған өлкем	1.3 Менің атамекенім	2.1.3.1 өз зерттеулеріне сүйене отырып, тұратын жерінің көрікті жерлерін сипаттау және бейнелеу
		2.1.3.2 Қазақстан картасынан ірі өзен-көлдерді, қалаларды, жолдарды, өз облысын көрсету
	1.4 Денсаулық және қауіпсіздік	2.1.4.3 көлік түрлерін, олардың қажеттілігін ажырату
		2.1.4.4 қоғамдық көліктегі өзін өзі ұстау ережелерін түсіндіру
	3.5 Қазақстан тарихы: тәуелсіздік, мемлекеттілік және патриотизм	2.3.5.1 Қазақстан Республикасы мемлекеттік рәміздерінің маңызын түсіндіру
		2.3.5.2 бақылаулар негізінде Қазақстан Республикасының мемлекеттік рәміздерінің қолданылу саласын анықтау
3-тоқсан		
5. Дені саудың – жаны сау	1.2 Мектеп және мектеп қоғамдастығы	2.1.2.1 мектептегі оқу және оқудан тыс әрекет түрлерін түсіндіру
	1.4 Денсаулық пен қауіпсіздік	2.1.4.1 түрлі дереккөздер негізінде пайдалы және зиянды тағамдардың арасындағы айырмашылықтарды анықтау
		2.1.4.2 күнделікті жағдаяттардағы (үйде және қоғамдық орындарда) қауіпсіздік ережелерін түсіндіру
6. Салт-дәстүр және ауыз әдебиеті	1.6 Мерекелер	2.1.6.1 таңдауы бойынша Қазақстан Республикасының ұлттық және мемлекеттік мерекелерінің мәнін түсіндіреді
		2.3.1.2 түрлі дереккөздерді зерделеу арқылы көне қалалар мен ескерткіштерді сипаттау
	3.2 Қазақстанның тарихи тамыры	2.3.2.1 көрнекі материалдарды зерделеу арқылы ғұндардың өмір салтын сипаттау
	3.1 Ежелгі мәдениеттер мен өркениеттер	2.3.1.1 көрнекі материалдар негізінде иемденуші және өндіруші шаруашылық арасындағы айырмашылықты анықтау
	3.4 Көрнекті тарихи тұлғалар және мәдениет қайраткерлері	2.3.4.1 әл-Фарабидің ғылымның дамуына қосқан үлесі туралы әңгімелеу
	3.3 Қазақстан тарихындағы маңызды оқиғалар	2.3.3.1 Ботай мәдениетінің ерекшеліктерін сипаттау
4-тоқсан		
	2.1 Жергілікті жерде бағдарлану	2.2.1.1. тұсбағдар көмегімен көкжиек бағыттарын анықтау
	2.2 Климат және ауа-райы	2.2.2.1 ауа-райының адам өмірі мен шаруашылық іс-әрекетіне оң және кері әсерін талдау

7. Қоршаған орта	2.3 Табиғи жағдайлар және олардың әсері	2.2.3.1 ірі табиғи нысандардың (тау, жазық, көлдер мен өзендер) шаруашылық маңызын анықтау
		2.2.3.2 зерттеу негізінде өз өңіріндегі табиғи жағдайлардың (жер бедері, климат, өсімдік және жануарлар әлемі, су нысандары) оң және кері тұстарын талдау
		2.2.3.3 табиғаттың қолайсыз және қауіпті құбылыстарын жіктеу
8. Саяхат	1.3 Менің атамекенім	2.1.3.1 өз зерттеулеріне сүйене отырып, тұрғылықты жерінің көрікті жерлерін сипаттау және бейнелеу
	2.4 Туризм	2.2.4.1 туризмнің негізгі түрлерін ажырату
		2.2.4.2 зерттеу негізінде Қазақстанда туризмнің түрлерін дамытуға қолайлы нысандарды анықтау
		2.2.4.3 Туристік нысандардың ерекшеліктерін сипаттау
	3.1 Ежелгі мәдениеттер мен өркениеттер	2.3.1.2 түрлі дереккөздерді зерделеу арқылы көне қалалар мен ескерткіштерді сипаттау

3) 3-сынып:

8-кесте

Ортақ тақырып	Бағдарлама бөлімшелері	Оқу мақсатары
1-тоқсан		
1. Табиғат	2.2 Климат және ауа-райы	3.2.2.1 Жер климатының негізгі түрлерінің сипаттамаларын анықтау
	2.3 Табиғи жағдайлар және олардың әсері	3.2.3.1 адамдардың табиғи жағдайларға байланысты орналасуын талдау (рельеф, климат, өсімдік және жануарлар әлемі, су нысандары)
	2.2 Климат және ауа-райы	3.2.2.2 ауа-райы қолайсыз жағдайларда өзін-өзі ұстау ережелерін құрастыру
	2.3 Табиғи жағдайлар және олардың әсері	3.2.3.2 геологиялық және табиғи-климаттық апаттар туындаған жағдайдағы өзін-өзі ұстау ережелерін құрастыру
	1.4 Денсаулық пен қауіпсіздік	3.1.4.3 түрлі дереккөздер негізінде табиғи ортадағы қауіп-қатерлерді анықтау және бағалау
		3.1.4.4 табиғи ортадағы өзінің қауіпсіздігін жоспарлау
2. Адамгершілік	1.1 Менің отбасым	3.1.1.3 өз отбасының құндылықтарын анықтау
	3.5 Қазақстан тарихы: тәуелсіздік, мемлекеттілік және патриотизм	3.3.5.2 тұлғаның, отбасының, қоғам мен мемлекеттің дамуындағы еңбектің рөлін түсіндіру
	1.1 Менің отбасым	3.1.1.4 өз шығындарын жоспарлау және негіздеу
		3.1.1.5 өз шығындарын оңтайландыру жолдарын ұсыну
	1.2 Мектеп және мектеп қоғамдастығы	3.1.2.3 қоғамда өзін-өзі ұстау әдеп нормаларын түсіндіру
		3.1.2.4 өз тәжірибесінен мысал келтіре отырып, адамдар арасындағы достықтың маңыздылығын дәлелдеу
		3.1.2.1 сыныптың өзін-өзі басқару ережелерін түсіндіреді және өз нұсқасын ұсыну
		3.1.2.2 түрлі көзқарастар жағдайында сыныпта ұжымдық шешімді қабылдау жолдарын түсіндіру
	1.5 Құқық және міндет	3.1.5.1 Қазақстан Республикасының Конституциясының маңызын түсіндіру

2-тоқсан		
3. Уақыт	1.1 Менің отбасым	3.1.1.1 отбасы мүшелерінің арасындағы туыстық қатынастарды түсіндіру
		3.1.1.2 әулет шежірсін құрастыру
	1.4 Денсаулық пен қауіпсіздік	3.1.4.2 спорт түрлерін топтастыру, спорттың қандай да бір түрімен айналысу үшін қажетті негізгі және өзінің қабілеттерін анықтау
	1.6 Мерекелер	3.1.6.1 зерттеулер негізінде Қазақстан халықтарының ұлттық мерекелерін шығармашылық түрде ұсыну
	2.2 Климат және ауа-райы	3.2.2.2 ауа райы мен климаттың қолайсыз жағдайларында өзін-өзі ұстау ережелерін құрастыру
	3.1 Ежелгі мәдениеттер мен өркениеттер	3.3.1.1 көшпелі және отырықшы өмір салтының ерекшеліктерін түсіндіру
		3.3.1.2 тарих және мәдениет ескерткіштерін сақтау маңыздылығын түсіндіру
	3.2 Қазақстанның тарихи тамырлары	3.3.2.1 түрлі материалдарды зерделеу арқылы түркілердің өмір салтын анықтау
4. Сәулет	2.3 Табиғи жағдайлар және олардың әсері	3.2.3.1 адамдардың табиғи жағдайларға байланысты орналасуын талдау (рельеф, климат, өсімдік және жануарлар әлемі, су нысандары)
	1.3 Менің атамекенім	3.1.3.1 елді мекендерді түрлі белгілері бойынша ажырату (тип, көлемі, қызметі)
	2.4 Туризм	3.1.3.2 қала мен ауылдың байланысын зерттеу, мысалдар келтіру
		3.2.4.1 Қазақстанның барынша тартымды туристік нысандарының рейтингін жасау
	2.1 Жергілікті жерде бағдарлану	3.2.1.2 масштаб пен, шартты белгілерді пайдалана отырып, жергілікті жердің жоспарын құру
		3.2.1.1. астрономиялық белгілер бойынша көкжиек бағыттарын анықтау
3-тоқсан		
5. Өнер	1.1 Менің отбасым	3.1.1.3 өз әулетінің құндылықтарын анықтау
	1.4 Денсаулық пен қауіпсіздік	3.1.4.1 тұрмыстық құралдарды пайдалану ережелерін графикалық түрде көрсету
	3.5 Қазақстан тарихы: тәуелсіздік, мемлекеттілік және патриотизм	3.3.5.1 Қазақстанның бейресми рәміздерінің мәнін түсіндіру («Алтын адам», «Бәйтерек» монументі, «Мәңгілік ел» салтанат қақпасы)
	3.2 Қазақстанның тарихи тамырлары	3.3.2.1 түрлі материалдарды зерделеу арқылы түркілердің өмір салтын анықтау
	3.1 Ежелгі мәдениеттер мен өркениеттер	3.3.1.2 тарих және мәдениет ескерткіштерін сақтау маңыздылығын түсіндіру
6. Атақты тұлғалар	3.2 Қазақстанның тарихи тамырлары	3.3.2.1 түрлі материалдарды зерделеу арқылы түркілердің өмір салтын анықтау
	3.3 Қазақстан тарихындағы маңызды оқиғалар	3.3.3.1 Қазақ хандығының құрылу себептерін түсіндіру
		3.3.4.1 тарихи мысалдар негізінде хандар, батырлар мен билердің рөлін түсіндіру

	3.4 Көрнекті тарихи тұлғалар және мәдениет қайраткерлері	3.3.4.2 тарихи мысалдар негізінде қазақ халқының азаттығы үшін күрескен тұлғалардың рөлін шығармашылық түрде көрсету
4-тоқсан		
7. Су – тіршілік көзі	2.2 Климат және ауа-райы	3.2.2.1 Жер климатының негізгі түрлерінің сипаттамаларын анықтау
	2.3 Табиғи жағдайлар және олардың әсері	3.2.3.1 Адамдардың табиғи жағдайларға байланысты орналасуын талдау (рельеф, климат, өсімдік және жануарлар әлемі, су нысандары)
	2.4 Туризм	3.2.4.1 Қазақстанның барынша тартымды туристік нысандарының рейтингін жасау
	2.2 Климат және ауа-райы	3.2.2.2 ауа-райы қолайсыз жағдайларда өзін-өзі ұстау ережелерін құрастыру
	2.3 Табиғи жағдайлар және олардың әсері	3.2.3.2 геологиялық және табиғи-климаттық апаттар туындаған жағдайдағы өзін өзі ұстау ережелерін құрастыру
	1.4 Денсаулық пен қауіпсіздік	3.1.4.3 түрлі дереккөздер негізінде табиғи ортадағы қауіп-қатерлерді анықтау және бағалау
		3.1.4.4 өзінің табиғи ортадағы қауіпсіздігін жоспарлау
8. Демалыс мәдениеті. Мерекелер	1.1 Менің отбасым	3.1.1.3 өз әулетінің құндылықтарын анықтау
	1.2 Мектеп және мектеп қоғамдастығы	3.1.2.3 қоғамда өзін өзі ұстау әдеп нормаларын түсіндіру
	1.6 Мерекелер	3.1.6.1 зерттеулер негізінде Қазақстан халықтарының ұлттық мерекелерін шығармашылық түрде ұсыну
	3.1 Ежелгі мәдениеттер мен өркениеттер	3.3.1.2 тарих және мәдениет ескерткіштерін сақтау маңыздылығын түсіндіру
	1.1 Менің отбасым	3.1.1.4 өз шығындарын жоспарлайды және негіздеу
		3.1.1.5 өз шығындарын оңтайландыру жолдарын ұсыну
	1.4 Денсаулық пен қауіпсіздік	3.1.4.2 спорт түрлерін топтастыру, спорттың қандай да бір түрімен айналысу үшін қажетті негізгі және өзінің қабілеттерін анықтау

4) 4 - с ы н ы п :

9-кесте

Ортақ тақырып	Бөлімшелер	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
1. Менің Отаным - Қазақстан	1.3 Менің атамекенім	4.1.3.1 түрлі дәрежедегі әкімшілік-аумақтық бірліктерді (аймақ, аудан, облыс) ажырату
		4.1.3.2 түрлі дереккөздерге негізделе отырып, өз аймағының экономикалық қызмет атқаратын субъектілеріне сипаттама беру
	2.3 Табиғи жағдайлар және олардың әсері	4.2.3.1 өз өңіріндегі және Қазақстан аймақтарындағы адамдардың табиғи жағдайларға (рельеф, климат, өсімдік және жануарлар әлемі, су нысандары) байланысты шаруашылық іс-әрекетін талдау
	1.1 Менің отбасым	4.1.1.1 отбасының қоғам өміріндегі маңызын дәлелдеу
		4.1.1.2 отбасы мүшелерінің функционалдық рөлін талдау
		4.1.1.3 отбасы бюджетінің негізгі кіріс-шығыстарын талдау
		4.1.1.4 отбасы бюджетін оңтайландыру жолдарын ұсыну

2. Адами құндылықтар	1.5 Құқық және міндет	4.1.2.1 мектептің өзін-өзі басқару ұйымына мүше болу жолдарын түсіндіру
		4.1.2.2 оқушылар арасындағы көшбасшыға тән тұлғалық қасиеттерді анықтау
		4.1.5.1 Конституцияның қоғам өміріндегі маңызы туралы қорытынды жасау
		4.1.5.2 Қазақстан Республикасының азаматы ретінде жеке тұлғаның демократиялық құқықтары мен бостандықтарына, міндеттеріне мысалдар келтіру
2-тоқсан		
3. Мәдени мұра	3.2 Қазақстанның тарихи тамырлары	4.3.2.1 түрлі дереккөздер негізінде қазақ халқының шығу тарихын түсіндіру
		4.3.2.2 сақтар, ғұндар, түркілер және қазақтар арасындағы байланысты графикалық түрде бейнелеу
	3.1 Ежелгі мәдениеттер мен өркениеттер	4.3.1.1 түрлі дереккөздер негізінде тарихи кезеңдердегі технологиялық прогресті анықтау
	3.3 Қазақстан тарихындағы маңызды оқиғалар	4.3.3.1 Қазақстанның XX-XXI ғасырлардағы жетістіктерін (мәдениет, ғылым, білім, экономика) түсіндіру
	3.4 Көрнекті тарихи тұлғалар және мәдениет қайраткерлері	4.3.4.1 өмірбаяндық мәліметтеріне сүйене отырып, шығармашылық және еңбек салаларындағы көрнекті қайраткерлердің елімізге сіңірген еңбегі туралы қорытынды жасау
	3.1 Ежелгі мәдениеттер мен өркениеттер	4.3.1.2 тарихи мұражайлардың қызметін түсіндіру
		4.3.1.3 мұражайдың өзіндік жобасын ұсыну
4. Мамандықтар әлемі	1.1 Менің отбасым	4.1.1.2 отбасы мүшелерінің функционалдық рөлін талдау
	1.6 Мерекелер	4.1.6.1 зерттеулер негізінде кәсіби мерекелердің тарихын шығармашылық түрде таныстыру
	2.3 Табиғи жағдайлар және олардың әсері	4.2.3.1 өз өңіріндегі және Қазақстан аймақтарындағы адамдардың табиғи жағдайларға (рельеф, климат, өсімдік және жануарлар әлемі, су нысандары) байланысты шаруашылық іс-әрекетін талдау
	1.3 Менің атамекенім	4.1.3.2 түрлі дереккөздерге негізделе отырып, өз аймағының экономикалық қызмет атқаратын субъектілеріне сипаттама беру
	3.4 Көрнекті тарихи тұлғалар және мәдениет қайраткерлері	4.3.4.1 өмірбаяндық мәліметтеріне сүйене отырып, шығармашылық және еңбек салаларындағы көрнекті қайраткерлердің елімізге сіңірген еңбегі туралы қорытынды жасау
	3.1 Ежелгі мәдениеттер мен өркениеттер	4.3.1.1 түрлі дереккөздер негізінде тарихи кезеңдердегі технологиялық прогрестің анықтау
	3.3 Қазақстан тарихындағы маңызды оқиғалар	4.3.3.1 Қазақстанның XX-XXI ғасырлардағы жетістіктерін (мәдениет, ғылым, білім, экономика) түсіндіру
	1.4 Денсаулық пен қауіпсіздік	4.1.4.1 спорттың әр түрлеріндегі жарақаттану себептерін зерттеу
		4.1.4.2 спорттың әр түрлеріндегі жарақаттану қаупін азайту және алдын алу әдістерін ұсыну
3-тоқсан		
	2.2 Климат және ауа-райы	4.2.2.1 адамзат дамуына климаттың әсерін талдау

5. Табиғи құбылыстар	2.3 Табиғи жағдайлар және олардың әсері	4.2.3.1 өз өңіріндегі және Қазақстан аймақтарындағы адамдардың табиғи жағдайларға (рельеф, климат, өсімдік және жануарлар әлемі, су нысандары) байланысты шаруашылық іс-әрекетін талдау
		4.2.3.2 зерттеу негізінде өз өңірінде табиғи апаттар туындауы ықтималдылығын болжау
	1.4 Денсаулық және қауіпсіздік	4.1.4.3 түрлі дереккөздер негізінде жасанды ортадағы қауіп-қатерлерді анықтау және бағалау
		4.1.4.4 өзінің жасанды ортадағы қауіпсіздігін жоспарлау
	2.1 Жергілікті жерде бағдарлану	4.2.1.1. нысанның басқа нысандарға қатысты орнын анықтау;
6. Қоршаған ортаны қорғау	2.2 Климат және ауа-райы	4.2.2.1 климаттың адамзат дамуына әсерін талдау
	2.3 Табиғи жағдайлар және олардың әсері	4.2.3.1 өз өңіріндегі және Қазақстан аймақтарындағы адамдардың табиғи жағдайларға (рельеф, климат, өсімдік және жануарлар әлемі, су нысандары) байланысты шаруашылық іс-әрекетін талдау
		4.2.3.2 зерттеу негізінде өз өңірінде табиғи апаттар туындауы ықтималдылығын болжау
	2.1 Жергілікті жерде бағдарлану	4.2.1.1. нысандардың кеңістікте бір-біріне қатысты орнын анықтайды
		4.2.1.2 глобус пен карталардың қолану аясын, олардан негізгі нысандарды көрсете білу
		4.2.1.3 глобус пен картадан параллельдерді, меридиандарды, экваторды көрсете білу
4-тоқсан		
7. Ғарышқа саяхат	1.6 Мерекелер	4.1.6.1 зерттеулер негізінде кәсіби мерекелердің тарихын шығармашылықпен таныстыру
	3.3 Қазақстан тарихындағы маңызды оқиғалар	4.3.3.1 Қазақстанның XX-XXI ғасырлардағы жетістіктерін (мәдениет, ғылым, білім, экономика) түсіндіру
	3.4 Көрнекті тарихи тұлғалар және мәдениет қайраткерлері	4.3.4.1 өмірбаяндық мәліметтеріне сүйене отырып, шығармашылық және еңбек салаларындағы көрнекті қайраткерлердің елімізге сіңірген еңбегі туралы қорытынды жасау
	3.5 Қазақстан тарихы: тәуелсіздік, мемлекеттілік және патриотизм	4.3.5.2 Қазақстанның әлемдік сахнадағы рөлін анықтау
		4.1.5.2 Қазақстан Республикасының азаматы ретінде жеке тұлғаның демократиялық құқықтары мен бостандықтарына, міндеттеріне мысалдар келтіру
	1.4 Денсаулық және қауіпсіздік	4.1.4.3 түрлі дереккөздер негізінде жасанды ортадағы қауіп-қатерлерді анықтау және бағалау
		4.1.4.4 жасанды ортадағы өзінің қауіпсіздігін жоспарлау
8. Болашаққа саяхат	1.3 Менің атамекенім	4.1.3.2 түрлі дереккөздерге негізделе отырып, өз аймағының экономикалық қызмет атқаратын субъектілеріне сипаттама беру
	2.4 Туризм	4.2.4.1 ақпараттың қолжетімді көздерін (интернет, кітаптар, БАҚ) пайдалана отырып, Қазақстан мен Астана бойынша туристік маршрут құру
	3.1 Ежелгі мәдениеттер мен өркениеттер	4.3.1.1 түрлі дереккөздер негізінде тарихи кезеңдердегі технологиялық прогрестің анықтау
	3.5 Қазақстан тарихы: тәуелсіздік, мемлекеттілік және патриотизм	4.3.5.1 зерттеулер негізінде «Қазақстан» атауымен байланысты мағыналық ассоциациялар қатарын (ұлттық бренд) ұсыну

	1.6 Мерекелер	4.1.6.1 зерттеулер негізінде кәсіби мерекелердің тарихын шығармашылықпен таныстырады
	1.5 Құқық және міндет	4.1.5.1 Конституцияның қоғам өміріндегі маңызы туралы қорытындылар жасау
		4.1.5.2 Қазақстан Республикасының азаматы ретінде жеке тұлғаның демократиялық құқықтары мен бостандықтарына, міндеттеріне мысалдар келтіру

46. Ескерту:

1) *тоқсанына 2 ортақ тақырып есебінен тоқсан сайын (мүмкіндігінше) оқыту мақсатын ортақ тақырыптармен біріктіру ұсынылады.

Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2016 жылғы 8 сәуірдегі № 266 бұйрығына 9-қосымша

Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2013 жылғы 3 сәуірдегі № 115 бұйрығына 183-қосымша

Бастауыш білім беру деңгейінің 1-4-сыныптары үшін «Өзін-өзі тану» пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасы

1. Түсіндірме жазба

1. Ұлттық білім беру жүйесін дамытудың басым бағыты адамның ішкі әлеуетін барынша ашуға бағдарланған адамгершілік-рухани білім беру болып табылады.

2. Тұлғаның физикалық, психикалық және рухани дамуында үйлесімге қол жеткізуіне мүмкіндік беретін адамгершілік-рухани-білім нақты білім беру тәжірибесінде түрлі жолдармен, ең алдымен, «Өзін-өзі тану» пәні арқылы жүзеге асырылады.

3. Өзін-өзі тану оқу пәні ретінде тұлғаның адамгершілік негізін құруға, оның рухани өзін-өзі кемелденуі мен өзін-өзі жүзеге асыруына жағдай жасауда түйінді рөл атқаруы тиіс.

4. Өзін-өзі танудың негізгі нысаны – адам болмыстың физикалық, психикалық және рухани қырлары мәнмәтінінде біртұтас процесс ретінде қарастырылады. Адамның өзін-өзі жігерлендіру, өзін-өзі жүзеге асыру және өзін-өзі кемелдендіруінен тұратын осы қырларының біртұтастығы оның үйлесімді дамуын қамтамасыз етеді. Бұл өзін-өзі танудың пәндік аясын анықтайды, сол сияқты оқу пәнінің танымдық, дамытушылық және тәрбиелік қызметін нақтылайды.

5. Өзін-өзі тану пәндік саласы әрбір оқушының адами кемелденуінің гүлденуіне,

өмірдегі өз мұратын ұғынуына жағдай туғызу арқылы оның өз рухани-адамгершілік табиғаты мен шығармашылық әлеуетін ашуға мақсатты бағытталған білім беру процесін ұйымдастыруды көздейді.

6. «Өзін-өзі тану» пәнінің құралдары сондай-ақ, оқушының қоғамға қызмет етуіне бағытталған олардың жасампаз белсенділігін танытуына мүмкіндік беретін кең ауқымды өмірлік маңызды біліктер мен дағдыларды меңгеруіне қолдау көрсетуге және ықпал етуге бағдарланады.

7. «Өзін-өзі тану» пәні бойынша оқу процесінің басты міндеті:

1) әрбір адамның табиғатына қаланған жалпыадамзаттық құндылықтарды айқындау ;

2) қоғамға қызмет етуге бағытталған мәселелерді шығармашылықпен шешудің практикалық дағдыларын, тұлғаның құндылықтар жүйесін қалыптастыру;

3) адамның өзіне, қоршаған әлемге, жалпы адамзатқа қатысы ескерілген оқушылардың әлеуметтік мәнді бағдарларын, адамгершілік мінез-құлық негіздерін қалыптастыру .

8. «Өзін-өзі тану» адамгершілік-рухани білім беру жалпы мақсаттарға қол жеткізу арқылы жүзеге асырылады, яғни:

1) әрбір оқушының өз рухани-адамгершілік табиғаты мен өмірлік мұратын ұғынуына ықпал ету;

2) өскелең адамның үйлесімді қалыптасуына көмектесу.

9. Бұл келесі міндеттерді шешу арқылы қамтамасыз етіледі:

1) өзіне, адамдарға және қоршаған ақиқатқа құндылықты қатынасын; айналасындағыларға риясыз сүйіспеншілік пен тілектестік қабілеттілік танытуын, оларға қамқорлық жасауын ашып көрсету;

2) өзін-өзі тану, өмірлік мақсаты мен өзінің мұратын түсіну уәждемелерін дамыту;

3) өзіндік қадір-қасиет сезімін, өз-өзіне сенімділік, өз ойына, сөзіне және әрекеттеріне жауапкершілікті дамыту;

4) адамның ішкі және сыртқы әлемінің өзара байланысын, оның табиғатпен тұтастығын, физикалық, психикалық және рухани денсаулығының өзара тәуелділігін түсіну қабілетін; салауатты өмір салтын жүргізудің негізі ретінде өзінің физикалық және психикалық күйін реттеуді дамыту;

5) әлеуметтік ұстанымдар мен рөлдердің көптүрлілігі тұрғысынан позитивті ойлау және өз әрекеттері мен мінез-құлқын реттеу мүмкіндіктерін ұғыну қабілетін дамыту;

6) дұрыс өмір сүру үшін білім, білік және дағдыларын қолдану қабілеттерін ашу, әртүрлі өмірлік жағдаяттарды бағалау кезінде өзінің ар-ұжданына жүгіну, жалпыадамзаттық құндылықтарға қайшы келмейтін шешімдер қабылдау;

7) адамгершілік нормаларына сәйкес келетін міндеттерді сындарлы шешу үшін ұжымда қызмет ету, сондай-ақ топта, командада жұмыс істеу біліктерін дамытуда өзіне және басқаларға жәбір көрсетпеу.

10. Бастауыш мектепке арналған өзін-өзі тану бағдарламасы білім берудің құндылықты мәнін күшейте отырып, адамның сүю, өзіне сену, жақсылық жасау, тілектестік таныту, өзіне және басқаларға қамқорлық жасау, позитивті ойлау, адамгершілікті таңдау жасау, дәстүрлерді бағалау және еселеу, жасампаздық, өзіне жауапкершілік алу, ынтымақтасу, кемелдену қабілеттерін ашуды көздейді.

11. Пәннің негізгі базалық мазмұны бастауыш мектеп оқушыларының жас ерекшеліктерін ескере отырып төмендегі тарауларда ашылады:

1) «Ғасырлар даналығы»;

2) «Тату отбасы»;

3) «Адам болам десеңіз»;

4) «Қандай ғажап әлем!».

12. Аталған тақырыптар жалпыадамзаттық құндылықтарды айқындау, адамгершілік-рухани қасиеттерді дамытуға және үйлесімді тұлға дамуының тұтастай процесінің түрлі жақтарын, қоғамдағы адамның рөлін, адам мен табиғаттың, Әлемнің үйлесімі мен бірлігінің мәнін ашуға; басқа адамдармен өзара қарым-қатынас мәдениетін тәрбиелеуге бағытталған.

13. «Ғасырлар даналығы» атты бірінші тарау оқушыларды әлем халықтарының даналығы арқылы «Өзін-өзі тану» пәнімен таныстырады. Мұнда балалардың ертегілер, аңыздар, әңгімелер, адамзаттың рухани мұрасының даналығы арқылы адамгершілік өмірдің негіздерін тани алатын сабақтар қарастырылған. Олар мектеп ұжымында татулықта өмір сүру, бір-бірімен тіл табысу, мектептік тәртіпті сақтау, кішілерге көмектесу, үлкендерді сыйлау сияқты мәңгілік құндылықтарды ойға тоқиды. Бұл міндеттерді табысты орындауға балалардың адамгершілік құндылықтарды қызықты танымдық материалдар арқылы қабылдауы ықпал етеді. Осы тараудың бағдарламасында оқушыларды адалдық, әділдік, тәртіп, ұқыптылық, қоғамдық меншік, жақыныңа көмектесу, достық, өзара түсіністік, ынтымақтастық ұғымдарымен таныстыру қарастырылған.

14. Баланың жаңа әлеуметтік рөлі – мектеп оқушысының рөлі – негізінде іс-әрекеттің (оқудың) жаңа түрін ғана меңгерумен байланысты емес, сонымен қатар қарым-қатынастың, қызығушылықтардың, құндылықтардың, бала өмірі әдеттерінің барлық жүйесінің өзгеруімен байланысты болады. Бұл жастағы балалар білімді негізінен ойын және шығармашылық іс-әрекеттер арқылы алады. Осыған байланысты оқытудың ойын әдістерін кеңінен қолдану қажет, саналуан шығармашылық әрекет түрлерін, жағдаяттарды ойлану тапсырмаларын ұсыну керек. Мұның барлығы бастауыш сынып оқушыларын оқытудың коммуникативтік-қызметтік тәсілін қамтамасыз етеді.

15. Алған білім балаларға біріне бірі қамқорлық және жанашырлық көрсетудің қажеттігін түсінуге мүмкіндік береді. Игерілген дағдылар мектеп өмірі процесінде балаларды жақсылыққа, мұқияттылыққа, кеңпейілділікке, ынтымақтастық дағдыларын

тәрбиелеуге ықпал етеді. Осы тараудағы сабақтардың маңыздылығы – мектеп өміріндегі тұрақты тілектестік қарым-қатынастың келешекте ересек адамның тұлғалық жағымды қасиеттерінің орнығуына игі әсер ету болып табылады.

16. Бағдарламаның «Тату отбасы» атты екінші тарауында: коммуникативтік біліктер мен дағдылар отбасында ғана емес, сонымен қатар сыныпта да, мектепте де дамуына (тыңдау, түсіну білігі, өзін және өзгелерді бағалай білу, бірге мазасыздану, көмектесу, өзара әрекеттесу); құрдастарымен тең құқылы, қайырымды қарым-қатынас орнату білігіне; өзін жағымды күйге келтіру білігіне; өз сезімін білдіруге және басқалардың сезімін тани білуге; тұлғааралық жанжалдарды шешу біліктерін игеруге; әлеуметтік белсенділікті дамытуға негізгі назар аударылады. Осы тараудың бағдарламасында оқушыларды сүйіспеншілік, жақсылық, қарым-қатынас мәдениеті, әдептілік, адамның көңіл-күйі, достық, достар, адамшылық, қайырымдылық, құрмет ұғымдарымен таныстыру қарастырылады.

17. «Тату отбасы» тарауының сабақтары отбасында және мектеп ұжымында тілектестік ахуалды ұйымдастырудың жағымды аспектілерін ашуға, айналасындағыларды және бірін-бірі сыйлауға, ешкімді ренжітпейтін және назардан тыс қалдырмайтын эмоциялық жылылық пен өзара түсіністікке бағдарланған. Оқушыларды басқалардың тәртібін реттеудің әдепті тәсілдерін табуға, балалардың кешіре білу білігін дамытуға, шыдамдылық, мейірімділік, бекзаттық, төзімділік танытуға сабырлылықпен үйрету қажет.

18. Баланың оқу процесінде адамдар арасындағы қарым-қатынастың этикалық нормаларын меңгеруі маңызды. Ол үшін баланың қарым-қатынас дағдыларын, ынтымақтастық пен ұжымшылдық рухын дамыту, басқалардың сезімін түсіне білуге, топта қарым-қатынас жасауға және өзара әрекеттесуге, басқа балалармен достасуға, олармен жетістіктері мен сәтсіздіктерін бөлісуге, өз мінез-құлқын бақылауға, оны саналы басқаруға, әр түрлі өмірлік жағдаяттарда батыл және өзіне сенімді болуға үйрету керек.

19. Балаларды жаттығулар, ойындар, шығармашылық, эксперимент, әрекеттің түрлі практикалық формаларына тарту өскелең адамды тәрбиелілік нормаларына баулуға, өзіне, айналасындағыларға, құрдастарына және ересек адамдарға эмоциялық-мотивациялық қатынас орнатуды қалыптастыруға, отбасында, қоғамда және тұлғалық дамуда дұрыс мінез-құлық үшін қажет коммуникативтік және әлеуметтік дағдыларды, қарым-қатынас білігі мен тәжірибесін дамытуға ықпал етуі тиіс.

20. Осы тараудың сабақтарынан алған сыпайы қарым-қатынас жасау тәсілдері, құралдары мен әдістері туралы білім балаларға адами өзара қарым-қатынас өнері туралы түсініктер береді, олардың жақын адамдарға, сыныптастарына, таныстарына мейірімді және шынайы сезімдерін тәрбиелеуге мүмкіндік туғызады деп болжанады. Бұл балаларды пікірлесінің эмоционалдық күйін түсінуге, өз ойлары мен сезімін дұрыс

жеткізе білуге, жақсы қарым-қатынасты бағалауға және айналасындағы адамдармен қарым-қатынастан ләззат алуға, оларға қамқорлық жасауға және қолдан келерлік көмек көрсетуге үйретеді.

21. «Адам болам десеңіз» атты үшінші тарау балалардың жас жағынан дамуының психологиялық ерекшеліктерін: мінез-құлықтың өспелілігін ұғынушылықты, әсершілдікті, сезімнің қарқынды дамуын, жалпы эмоциялық күйін (ақжарқын, сергек), ерік-жігерлік қасиеттерінің дамуын ескере отырып әзірленген. Тарау балалардың адамгершіліктік құндылықтық бағдарларды қабылдау дағдыларын дамытуға ықпал ететін материалдардан тұрады. Осылайша, оқушылар дербестік және жауапкершілік, еңбексүйгіштік, бауырмалдық, әділдік, ұят, ар, батылдық және тағы басқа адамгершілік түсініктерімен танысады. Мейірімділік, достастық, табандылық, мақсатқа ұмтылушылық, батылдық, өзін-өзі құрметтеу, ар-намыс, жанашырлық білігін, басқа адамдарға, жан-жануарларға, табиғатқа мұқияттылықпен қарауды, қоғамдық меншікті сақтауды дамытуға ықпал ететін баланың адамгершілік қасиеттерін тәрбиелеуге ерекше назар аударылады.

22. Бағдарлама мазмұнында өзін-өзі тану, өз әрекеттерін салыстыра алу, талдай білу, олардың этикалық мазмұнын көре білу және бағалай алу біліктерін дамыту қарастырылған.

23. Оқытудың мазмұны мен әдістері балалардың эмоционалдық ықыластылығын дамытуға, өзін-өзі құрметтеуге тәрбиелеу үшін жағдай жасауға, өз қадір-қасиетін сезінуге, эмпатия сезімін көрсетуге бағытталған. Білімдік процесс баланың өз ұстанымы, оның өмірлік тәжірибесі тұрғысында құрылуы тиіс, сондықтан білім беру және тәрбие процесінде оқушыларға берілетін ақпаратты бала қабылдап қана қоймай, эмоциялы түрде бастан өткеруі тиіс. Өмірлік жағдаяттарды шешудің адамгершілік тәсілдеріне үйретететін қолда бар тәжірибені қолдану қажет.

24. Тарауды оқытуда жетекші әдіс ретінде этикалық әңгімені қолдану тиімді. Адамгершілікті көрсету фактілерін талқылау процесінде мұғалім балалардың жағымды эмоцияларын оятуы, өзіндік қадір-қасиетті сезінуін дамытуы қажет. Этикалық әңгімелердің мазмұны балалардың әртүрлі әрекеттерімен байланысты, яғни, олар қоғамдық құбылыстарды бағдарлай алатындай, өз тәртібін сезінетіндей, өз әрекеттерінің адамгершілік нәтижелерін көре алатындай болуы тиіс. Адамгершілік тәрбиенің ұтымды тәсілдері мен құралдары арнайы құрастырылған танымдық тапсырмалар болып табылады. Оларды шешу барысында бастауыш сынып оқушылары әрекеттерді қарастыру, жағдаяттарды талдау, оларға өзінің жеке қатынасын білдіру кезінде өздеріне таныс адамгершілік ұғымдарды қолданады. Сабақта ойлануға және қиялды дамытуға уақыт бөлу қажет – бұл тыныштық және өзің туралы ойға бату сәті. Осындай жұмыстың нәтижесінде балалар әділеттілікпен әрекет етуге, өз тілегін ортақ іске бағындыруға, өздігімен әрекет етуге және қойылған міндеттердің шешімін табуға үйренеді.

25. Адамгершілік құндылықтар туралы түсініктер бастауыш сынып оқушыларына жағымды мінез-құлықтың ішкі түрткілерін қалыптастыру, өз бойында жақсы үлгілерге еліктеу ниетін дамыту мүмкіндігін береді. Білім мен тәрбиенің қаланған негіздері балаға өз әрекеттері үшін жауапкершілік сезімін, өзіне қатысты талап қоюшылықты, өзін-өзі дұрыс бағалауды қалыптастыруға мүмкіндік береді, бұл баланың тұлғалық негізгі сипаттарын дамытуға көмектеседі.

26. «Қандай ғажап бұл әлем!» атты төртінші тараудың мазмұны бастауыш сынып оқушыларының қоршаған әлеммен адамгершілік қатынас тәжірибесін қалыптастыруға бағдарланған. Табиғатқа қамқорлық қатынасты тәрбиелеу және балалардың денсаулығын нығайту мақсатында экологиялық шығармашылық іс-әрекеттер ұйымдастыру қажет. Сабақтың мазмұндық толықтығы бастауыш сынып оқушыларын еліктіретін танымдық, сюжеттік-рөлдік ойындар, мерекелер, табиғи материалдарды қолдана отырып жүргізіліген практикалық жұмыстар, экскурсиялар, осы жастағы балалардың шамасы келетін табиғатты қорғау іс-әрекет шараларын қолдануды қамтамасыз етеді.

27. «Қандай ғажап бұл әлем!» тарауының мазмұндық құрылымы рухани-адамгершілік және зияткерлік білім элементтері арасында байланыс орнату үшін жағдай жасайды. Тарау мазмұнын құрайтын бұл білім компоненттері мазмұны жағынан ізгіліктік жалпыадамзаттық құндылықтармен байланысады. Осылайша, өмір құндылығын және адам денсаулығын ашуға арналған сабақтарда оқушылар адам өмірі мен табиғаттың өзара байланысы туралы, денсаулықтың дұрыс әрекет етумен ғана емес , сонымен бірге дұрыс ойлау және сөйлеумен байланысты екендігі туралы, әркімнің басқа халықтардың мәдениетін құрметтеу жауапкершілігі жайында біледі, экологиялық мәселелерді шешу жолдарымен танысады.

28. Адамгершілік қасиеттер іс-әрекеттен тыс туындамайды. Сондықтан балалардың жеткілікті көлемде өзіндік қоғамдық пайдалы еңбегінің және басқа да риясыз іс-әрекет түрлерінің болуы аса маңызды, бұл мораль нормалары мен ережелері туралы өз білімдерін жүзеге асыруға, өз іс-әрекеттерін қоғамға қызмет етуге бағыттауға мүмкіндік береді.

29. Адамгершілік және экологиялық бағдарланған мінез-құлықтың қалыптасқан тәжірибесі бастауыш сынып оқушыларына өзімен-өзі және қоршаған әлеммен үйлесімді өмір сүруге көмектеседі, өз денсаулығын нығайтуға және сақтауға, өзінің өмірлік әрекеттері – еңбек, демалыс, тамақтану үшін экологиялық жағдайды қамтамасыз етуге, оқушыларда қоршаған ортада адамгершілік тәртіп, экологиялық сауаттылық дағдыларын қалыптастыруға үйретеді.

30. Бастауыш сынып оқушыларының адамгершілік-рухани білімінің тиімділігі көбінесе мұғалім мен отбасының үйлескен, келісілген жұмыстарына байланысты болады. Ата-аналар мұғалімнің қандай адамгершілік нормаларына тәрбиелейтінін, бала тәртібіне қандай талаптар қоятынын, олардың әрекеттері адамгершілік өлшемшарттар

бойынша қалай бағаланатынын, сынып ұжымындағы қоғамдық пікірдің қандай екендігін білуі тиіс. Ата-аналар мен педагогтердің тәрбиелік әсерінің бірлігі тәрбиенің мақсаты мен нақты міндеттерін бір мағынада түсінуінен, оларды әртүрлі әдістер мен тәсілдерді қолдана отырып жүзеге асыру білігінен көрінеді. Бастауыш сынып оқушыларына рухани-адамгершілік білім берудің тиімділігін арттыруда ата-аналар мен мұғалімдер балалар еліктеуге лайық үлгі болуы қажет. Бағдарламаны жүзеге асыруға ата-аналарды тартудың түрлі тәсілдері арқылы қол жеткізіледі. Бірлескен үй тапсырмалары (балалар мен олардың ата-аналары үшін), курстың мақсатын, міндеттері мен әдістерін ашатын әдебиеттер ұсыну, таныстыру сабақтары мен тренингтер, әңгімелер өткізу кеңінен қолданылады. Бұл балаларды мектепте де, үйде де үздіксіз тәрбиелеуді қамтамасыз етуге мүмкіндік береді.

31. Бұл бағдарламаға адамзаттың адамгершілік-рухани мәдениеті, адам және қоршаған әлем, оқушылардың ішкі ізденістерін белсендіретін, терең ойлану қабілеттілігін дамытатын, өмірлік мәнді мәселелердің мәнін ажырату және интуитивті ұғыну туралы мәліметтер кеңінен енгізілген. Мұның барлығы оқу материалдарын құрудың сабақтастығын сақтауға ықпал етеді.

32. Оқу жүктемесін бөлу:

1-кесте

Сынып	Аптадағы сағат саны	Жылдық сағат саны
1	1	33
2	1	34
3	1	34
4	1	34

2. «Өзін-өзі тану» пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

33. Бұдан әрі бастауыш мектептің әрбір сыныбы үшін білім беру мазмұны, дайындық деңгейіне қойылатын талаптар, оқушылардың білімін бағалау өлшемшарттары көрсетілген.

34. 1-сынып (33 сағат, аптасына 1 сағаттан):

1-кесте

Тараулардың атауы	Сабақ реті	Сабақтардың тақырыбы	Мазмұндық негізі
I. Ғасырлар даналығы	1-2	Ақиқатты жолға алып, адалдықпен өмір бастаймыз!	Адалдық адамның маңызды қасиеті ретінде. Шындықты айту оңай, ал өтірік айту қиын. Қалжыңдап та өтірік айтуға болмайды. Ақиқат-барлық адамдарды біріктіруші бастау.
	3-4	Тәртіп пен парыз	«Тәртіп» және «парыз» ұғымдарының мағынасы . Бес «Т»: тәртіп, талап, тыныштық, тазалық, татулық.
	5-6	Өзіңмен үйлесімді өмір сүру!	Ар-ұжданыңа құлақ қой. Адамзаттың рухани ұстаздары ар-ұждан туралы. Зейінді топтастыра және басты нәрсеге назар аудара білу.

	7-8	Сүйіспеншілік сый талап етпейді	Сүйіспеншілік маңызды жалпыадамзаттық құндылық ретінде Қызмет ету және әлем халықтарының ертегілері мен өсиет әңгімелерінегі риясыз сүйіспеншілік.
II. Тату отбасы	9-10	Менің үйім	Адам – отбасы мүшесі. Отбасындағы, ұжымдағы өзара қарым-қатынас. Кеңпейілділік таныту. Ынтымақтастық, өзара көмек, құрмет.
	11-12	Менің достарым	«Достық» ұғымы туралы түсінік. Адам өміріндегі достықтың мәні. Сыныптағы достық. Достықтың біріктіруші бастауы.
	13-14	Бір-бірімізге көмектесеміз	Отбасындағы және мектептегі өзара көмек, қолдау, кішіпейілділік және қайырымдылық. Адамның іс-әрекетіне көмекке келу ұмтылысын таныту.
	15-16	Алғыс айту – игілік сыйлау!	Алғыс айту – адамның басты қасиеті. Отбасында, мектепте, қоғамда алғыс айта білу білігі.
III. Адам болам десеңіз	17-18	Жақсылық жолымен жүреміз	Жақсылық адамның қасиеті ретінде. Жақсы іс.
	19-20	Қарым-қатынас әліппесі	Қарым-қатынас адамның өмір сүруінің қажетті шарты ретінде. Қоғамдық орындардағы тәртіп ережесі. Мінез-құлық мәдениеті. Әдептілік тұлғаның басты қасиеті ретінде. Күнделікті өмірде әдептілік көрсету.
	21-22	Көңіл күй шаттығы	Әлемді жағымды қабылдауға ұмтылу. Қуаныш өмірлік күштің бастауы ретінде. Оқудағы, еңбектегі, шығармашылықтағы жақсы көңіл күй.
	23-24	Менің Отаным	Қазақстан – барша қазақстандықтардың Отаны. Кіші Отан.Туған үй, туған қала, ауыл.
IV. Қандай ғажап бұл әлем!	25-26	Туған табиғат	Табиғат – біздің үйіміз. Табиғаттың сұлулығы. Табиғатқа ұқыпты қарау.
	27-28	Денсаулыққа апарар жол	Тәндік және рухани денсаулық. Жақсы ойлар біздің денсаулығымызды нығайтады. Жағымды ойлау білігі. Салауатты өмір салты ережелері.
	29-30	Әрдайым көмектес, ешқашан зиян келтірме	Басқа адамдарға, жан-жануарларға, табиғатқа жанашырлық, көңіл бөлу білігі. Қоғамдық меншікке ұқыпты қарау.
	31-32	Жер – ортақ үйіміз	Ұлттар көп – адамзат біреу, жұлдыздар көп – аспан біреу. Әлем халықтарының мәдениетіндегі ортақтық.
	33	Балалық шақ мейрамы	Өткенді жалпылау.

35. «Өзін-өзі тану» пәні бойынша оқушылардың білім сапасын бағалау 1 сыныпқа арналған бағдарламада әзірленген «Оқушылардың дайындық деңгейіне қойылатын талаптар» негізінде жүргізіледі.

36. Рухани-адамгершілік білім берудің ерекшеліктеріне сәйкес сандық емес, сапалық баға маңызды, сондықтан әрбір жартыжылдықтың қорытындысы бойынша « сынақ» бағасы қойылады. «Оқушылардың дайындық деңгейіне қойылатын талаптар»

пән бойынша сынақ қоюдың өлшемшарты қызметін атқарады.

37. Егер оқушылардың дайындық деңгейіне қойылатын барлық талаптар орындалса, оқушыға «сынақ» қойылады.

38. 2-сынып (34 сағат, аптасына 1 сағаттан):

2-кесте

Тараулардың атауы	Сабақ реті	Сабақтардың тақырыбы	Мазмұндық негізі
I. Ғасырлар даналығы	1-2	Ұлы Абайдың даналығы	Жалпыадамзаттық құндылықтар Абай ілімінің негізі ретінде.
	3-4	ГХ. Андерсеннің дана ертегілері	Адам мінезі. Ізгілікті қасиеттер адамға өмірінде қалай көмектеседі.
	5-6	Білім – өмір шырағы	Білім құндылығы. Өмір таным көзі ретінде. Оқудағы жауапкершілік. Ұстаз тәлімгер және дос ретінде.
	7-8	Мектеп – біздің ортақ үйіміз	Мектеп және мектептік достық құндылығы туралы. Мектеп мүлкіне мұқият қарау. Мінез-құлық ережесін сақтау. Мұғалімге, тәрбиешіге құрмет.
II. Тату отбасы	9-10	Өзіңді жақсылықпен таразыла	Отбасындағы жақсы өзара қарым-қатынас. Адамшылық, қайырымдылық, түсіну, өзара көмек.
	11-12	Адам жақсы ісімен көрікті	Отбасында өз мінез-құлқыңды басқару. Өзін-өзі адамгершілікті кемелдендіру. Жақсы мінез-құлық ережесі. Адам мәдениеті.
	13-14	Адал және аққөңіл болу	Адалдық адамның құндылықты қасиеті ретінде . Жағымды ойлау.
	15-16	Салауатты отбасы	Денсаулық құндылығы. Отбасындағы белсенді және салауатты өмір салты.
III. Адам болам десеңіз	17-18	Өзіңді және басқаларды құрметтеуді үйренеміз	Адамның коммуникативтік мәдениеті. Жағымды қарым-қатынас адамдарды түсіну мен құрмет көрсету ретінде. Адамның адамгершілігі. Адамдарға ықыласпен қарау.
	19-20	Кешіре білуді үйренеміз	Кешіре білудің мәні. Шыдамдылық. Жағымды ойлауды дамыту.
	21-22	Дос болуды үйренеміз	Достықтағы жағымды қарым-қатынас. Достықта қажетті қасиеттер. Сыныптағы достық.
	23-24	Жақсы көруді үйренеміз	Риясыз сүйіспеншілік. Өмірдегі риясыз сүйіспеншіліктің мысалдары.
IV. Қандай ғажап бұл әлем!	25-26	Біз өсіп жатқан өлке	Отанға адалдық. Біздің еліміздің тарихына қызығушылық және ұқыпты қатынас. Біздің еліміздің бүгінгі күніне моральдық жауапкершілік. Туған өлкенің әсемдігі.
	27-28	Туған өлкенің табиғатын сақтауды үйренеміз	Табиғат және адам. Тірі табиғатты танудың бастаулары. Табиғат шабыт, шығармашылық қиял, жарқын қиялдың бастауы ретінде.
			Атамекен. Халықтар бірлігі. Түрлі ұлт адамдарының достығы еліміздің

	29-30	Біз өмір сүріп жатқан ел	мызғымастығы мен беріктігінің негізі ретінде. Қазақ халқының, Қазақстанда тұратын өзге ұлт өкілдерінің күнделікті өмірі мен мейрамдары.
	31-32	Әсемдік әлемінде	Жалпыадамзаттық құндылықтар өмірлік бағдар ретінде. Шығармашылық сабақтары.
	33-34	Балалық шақ мейрамы	Өткенді жалпылау.

39. «Өзін-өзі тану» пәні бойынша оқушылардың білім сапасын бағалау 2-сыныпқа арналған бағдарламада әзірленген «Оқушылардың дайындық деңгейіне қойылатын талаптар» негізінде жүргізіледі.

40. Рухани-адамгершілік білім берудің ерекшеліктеріне сәйкес сандық емес, сапалық баға маңызды, сондықтан әрбір жартыжылдықтың қорытындысы бойынша « сынақ» бағасы қойылады. «Оқушылардың дайындық деңгейіне қойылатын талаптар» пән бойынша сынақ қоюдың өлшемшарты қызметін атқарады.

41. Егер оқушылардың дайындық деңгейіне қойылатын барлық талаптар орындалса, оқушыға «сынақ» қойылады:

42. 3-сынып (34 сағат, аптасына 1 сағаттан):

3-кесте

Тараулардың атауы	Сабақ реті	Сабақтардың тақырыбы	Мазмұндық негізі
I. Ғасырлар даналығы	1-2	Жалпыадамзаттық құндылықтарды зерделейміз	Адамзат тарихындағы өзін-өзі тану. Жалпыадамзаттық құндылықтар адамзат мәдениетінің рухани-адамгершілік негізі ретінде
	3-4	Халықтың мәдени мұрасы	Мәдени мұра халық даналығының, руханилық бастаудың көрінісі ретінде. Ұрпақтар байланысы. Адамзаттың өткені, бүгіні және келешегі. Мәдени мұра – өзін-өзі танудың бастауы.
	5-6	Кітап – білім көзі	Кітап адамзаттың білімі мен даналығының көзі ретінде. Сүйікті кітаптар. Мектеп оқулығы. Адам өміріндегі кітаптың рөлі.
	7-8	Оқу – менің еңбегім	Оқу оқушының басты еңбегі ретінде. Білімге апарар жол. Мақсаттар қою және оған қол жеткізу білігі. Еңбексүйгіштік – оқудағы табыстың негізі.
II. Тату отбасы	9-10	Отбасындағы қарым-қатынас мәдениеті	Отбасындағы жауапкершіліктер. Отбасындағы жағымды қарым-қатынас және бірін-бірі қолдау.
	11-12	Бастаулардың бастауы	Туған үй. Адамның отбасы. Отбасындағы өзара қарым-қатынас негізі. Отбасы мүшелерінің жауапкершілігі.
	13-14	Өзіңді және басқаларды түсіне білу	Өзара түсіністік құндылығы. Келісім. Адамдармен кішіпейілділікпен және әдептілікпен қатынас жасау.
	15-16	Бәрі де сүйіспеншіліктен басталады	Сүйіспеншілік – рухани құндылық. Сүйіспеншілік адамдар арасындағы өзара қарым-қатынас ретінде.

III. Адам болам десеңіз	17-18	Аққөңілділік және оптимизм	Аққөңілділік және оптимизм адам мінезінің басты қасиеті ретінде.
	19-20	Ақниеттілік туралы	Ақниетті адам. Ақниеттілік адамдар арасындағы жақсы қарым-қатынастың қажет шарты ретінде.
	21-22	Жомарттық пен кеңпейілділік	Жомарттық жанның күйі ретінде. Кеңпейілділік –нағыз адамшылықтың бір қыры.
	23-24	Өз еліңнің патриоты болу	Патриот. Патриотизм. Патриоттың әрекеттері мен істері.
IV. Қандай ғажап бұл әлем!	25-26	Сүйіспеншілік пен жақсылық жолы	Өзін-өзі тану сүйіспеншілік пен жақсылыққа барар жол ретінде. Адам – ардақты ат. Жақсы сезімдер. Адамның әрекетінде бейнеленуі.
	27-28	Табиғатпен үйлесім	Үйлесім. Әсемдік. Адам мен табиғаттың байланысы. Адамның табиғатқа сүйіспеншілігі. Адамның табиғатқа мұқияттықпен және қамқорлықпен қарауы.
	29-30	Денсаулық сыры	Денсаулық сыры. Салауатты өмір салты ережелері. Шындықты жағымды қабылдау салауатты өмір салтының шарты ретінде. Адамның және денсаулықтың адамгершілік негізі. Еңбек және демалыс тәртібі.
	31-32	Жер – біздің ортақ үйіміз	Адамзаттың бірлігі әлемнің болашақ дамуының негізгі факторы ретінде.
	33-34	Балалық шақ мейрамы	Өткенді жалпылау.

43. «Өзін-өзі тану» пәні бойынша оқушылардың білім сапасын бағалау 3 сыныпқа арналған бағдарламада әзірленген «Оқушылардың дайындық деңгейіне қойылатын талаптар» негізінде жүргізіледі.

44. Рухани-адамгершілік білім берудің ерекшеліктеріне сәйкес сандық емес, сапалық баға маңызды, сондықтан әрбір жартыжылдықтың қорытындысы бойынша « сынақ» бағасы қойылады. «Оқушылардың дайындық деңгейіне қойылатын талаптар» пән бойынша сынақ қоюдың өлшемшарты қызметін атқарады.

45. Егер оқушылардың дайындық деңгейіне қойылатын барлық талаптар орындалса, оқушыға «сынақ» қойылады:

46. 4-сынып (34 сағат, аптасына 1 сағаттан):

4-кесте

Тараулардың атауы	Сабақ реті	Сабақтардың тақырыбы	Мазмұндық негізі
I. Ғасырлар даналығы	1-2	Адамзат мәдениетінің рухани-адамгершілік әлемі	Ежелгі Грекия ғұламалары. Ұлы грек даналары туралы өсиет әңгімелер мен оқиғалар.
	3-4	А.Құнанбаев пен Ш.Құдайбердиев ілімдеріндегі өмірдің мақсаты	Адамның өмірлік мақсаты. Адамның өмірлік мақсаттарға қол жеткізу жолдары.

	5-6	Адам бол!	Адам болу деген не? Адамның мінезі.
	7-8	Адамның ішкі сұлулығы	Адамның ішкі сұлулығы. Өзін-өзі тану қуанышы. Өзін-өзі тану – сүйіспеншілік пен жақсылық жолы.
II. Тату отбасы	9-10	Отбасындағы өзара түсіністікті үйренеміз	Өзара түсіністік – отбасындағы жақсы қарым-қатынастың негізі. Бірін-бірі тыңдау, есту және түсіну білігі.
	11-12	Отбасы дәстүрлері	Отбасылық дәстүрлер. Отбасындағы сыйластық. Өзара түсіністік отбасындағы бақыттың шарты ретінде. Отбасылық мейрамдар. Отбасылық мейрамдар. Отбасы бақыты.
	13-14	Менің ұжымым	Мектеп ұжымы, сынып ұжымы, бірлескен шығармашылық іс-әрекет. Сыныптағы достық . Ұжымдағы адамгершілік құндылықтар.
	15-16	Ардақты ат	Жақсы іс адамның ардақты атының негізі ретінде. Өзіңе және басқаларға құрметпен қарау. Адамның адамгершілігі.
III. Адам болам десеңіз	17-18	Дербестік және жауапкершілік	Дербестік және жауапкершілік тұлғаның құнды қасиеті ретінде. Дербес адам. Жауапкершілікті адам.
	19-20	Батылдық және табандылық	Батылдық пен табандылық – адам мінезінің қасиеті. Батыл адам. Табанды адам. Мінезді тәрбиелеу.
	21-22	Ар-ұждан ғылымы	Ар-ұждан адамның адамгершілік бағдары ретінде. Адалдық, әділеттілік, ашықтық ар-ұжданға сәйкес өмір сүрудің мүмкіндігі ретінде. Адамның адамгершілік санасы.
	23-24	Мен азаматпын!	Азамат. Азаматтық парыз. Азаматтық сезім. Отанға қызмет ету.
IV. Қандай ғажап бұл әлем!	25-26	Табиғаттың сергітетін күші	Табиғат – барлық тіршіліктің бастауы. Табиғат – дана ұстаз. Табиғи шипажайлар. Адам мен табиғаттың өзара түсіністігі мықты денсаулық пен ұзақ өмір сүрудің шарты ретінде.
	27-28	Тірі су	Су – табиғат байлығы. Қазіргі әлемдегі су қорлары. Судың қасиеті. Адам үшін судың маңызы.
	29-30	Туған жердің әсемдігі	Туған өлкенің табиғаты. Туған жердің әсемдігі – сүйіспеншілік пен шабыттың бастауы.
	31-32	Жер – ортақ үйіміз	Ғаламшарымыздың болашағы үшін жауапкершілік.
	33-34	Балалық шақ мейрамы	Өткенді жалпылау.

47. «Өзін-өзі тану» пәні бойынша оқушылардың білім сапасын бағалау 4 сыныпқа арналған бағдарламада әзірленген «Оқушылардың дайындық деңгейіне қойылатын талаптар» негізінде жүргізіледі.

48. Адамгершілік-рухани білім берудің ерекшеліктеріне сәйкес сандық емес, сапалық баға маңызды, сондықтан әрбір жартыжылдықтың қорытындысы бойынша « сынақ» бағасы қойылады. «Оқушылардың дайындық деңгейіне қойылатын талаптар» пән бойынша сынақ қоюдың критериі қызметін атқарады.

49. Егер оқушылардың дайындық деңгейіне қойылатын барлық талаптар орындалса, оқушыға «сынақ» қойылады.

3. Оқушылардың дайындық деңгейіне қойылатын талаптар

50. Оқушылар 1-сыныптың соңында:

1) жалпыадамзаттық құндылықтар туралы қарапайым түсініктерге ие;

2) бағдарлама көлемінде анықталған Қазақстанның және басқа халықтардың рухани мұраларын біледі;

3) бағдарламада анықталған сабақтағы нақыл сөздерді, рухани-адамгершілік мазмұндағы өлеңдерді жатқа біледі;

4) сабақта, мектепте, қоғамдық орындарда тәртіп сақтай алады;

5) мектеп оқушысының құқығы мен міндеттерін біледі және түсінеді, оқушы парызын (қажетті мектептік құрал-жабдықтардың және орындалған үй жұмысының, сынып жұмысының болуы) орындайды;

6) адамдарға, табиғатқа, қоғамдық меншікке ұқыпты және саналы қарайды;

7) денсаулықты сақтауға арналған жақсы ойлардың мәнін түсінеді, салауатты өмір салтының қарапайым ережелерін біледі және қолдана алады.

51. Оқушылар 2-сыныптың соңында:

1) жалпыадамзаттық құндылықтар туралы түсініктері бар;

2) бағдарлама көлемінде анықталған Қазақстан және басқа халықтардың рухани мұраларын біледі;

3) бағдарламада анықталған сабақтағы нақыл сөздерді, рухани-адамгершілік мазмұндағы өлеңдерді жатқа біледі;

4) сабақта, мектепте, қоғамдық орындарда тәртіп сақтауды біледі;

5) мектеп оқушысының құқығы мен міндеттерін біледі және түсінеді, оқушы парызын (қажет мектептік құрал-жабдықтардың және орындалған үй жұмысының, сынып жұмысының болуы) орындайды;

6) адамдарға, табиғатқа, қоғамдық меншікке ұқыпты және саналы қарайды;

7) денсаулықты сақтауға арналған жақсы ойлардың мәнін түсінеді, салауатты өмір салтының қарапайым ережелерін біледі және қолдана алады;

8) адалдық және аққөңілділік, қайырымдылық, адамдарға құрметпен қарау сияқты адамның жағымды қасиеттері туралы түсініктері бар;

9) шабыттың қайнар көзі және өз өлкесінің мәдени құндылықтары ретінде табиғат туралы түсініктері бар; жас көшеттерге, құстарға, жан-жануарларға аялы қатынас

ж а с а й а л а д ы ;

10) салауатты өмір салтын жүргізудің мәнін түсінеді; денсаулықты нығайту факторларын, денсаулықтың негізгі ережелерін біледі;

11) түрлі ұлт адамдарының арасындағы татулық пен келісім, Қазақстанда тұратын халықтар достығы құндылықтары туралы түсініктерді біледі;

12) басқа адамдармен татулықта өмір сүру, сыныптастарымен және достарымен өзара тілектестік қатынас білігінің маңыздылығын ұғынады; кеңпейілділік танытуды, өзін және басқаларды құрметтеуді бағалай алады;

13) оқиғаларды, өз әрекеттерін әділ бағалай біледі; дұрыс шешім қабылдай алады, мектепте, үйде, қоғамдық орындарда тәртібін қадағалай алады;

14) жақсы мінез кейпі ережелерін біледі және түсінеді, түрлі жағдаяттарда өз б і л і м д е р і н с а н а л ы қ о л д а н а а л а д ы .

52. Оқушылар 3-сыныптың соңында:

1) еңбек, өзара түсіністік, ақжарқындық, оптимизм, қайырымдылық, жомарттық, кеңпейілділік патриотизм, шығармашылық ұғымдарының мәні мен мазмұнын ұғынады;

2) адамдық сезім мен эмоциялардың көрінуін ажырата алады, қайырымдылық, ж о м а р т т ы қ , к е ң п е й і л д і л і к т а н ы т а а л а д ы ;

3) адамдарға сергек және мұқият қарай алады;

4) істер мен әрекеттерде жауапкершілік таныта алады;

5) салауатты өмір салты ережелерін біледі, салауатты өмір салтын құрудың маңыздылығын түсінеді, жеке гигиенаны және еңбек тәртібін, демалысты сақтай алады;

6) шығармашылық іс-әрекеттер арқылы өз ойлары мен әсерлерін жеткізе алады;

7) адамдарға мұқияттылық және құрмет көрсете алады, өзіне құрметті, жақындары м е н т у ғ а н д а р ы н а қ а м қ о р л ы қ к ө р с е т е а л а д ы ;

8) туғандары мен жақындарының еңбегі мен кәсібіне қызығушылық пен құрмет т а н ы т а а л а д ы ;

9) туған өлкесінің табиғатына мұқият қараудың маңыздылығын түсінеді;

10) елінің тарихына, өз халқының тарихи тамырына, халқының мәдени мұрасына ы қ ы л а с т а н ы т а а л а д ы .

53. Оқушылар 4-сыныпты бітіргенде:

1) ұжым, азамат, дәстүр, жауапкершілік, батылдық, шешімділік, ар ұждан, әділеттілік ұғымдарының мәні мен мазмұнын ұғады;

2) адами сезімдер мен эмоциялардың көрінуін, өзінің эмоционалдық күйін ажырата алады, өзінің сезімі мен талпыныстарын білдіре алады; жағымсыз эмоцияларын және ә р е к е т т е р і н т ы я а л а д ы ;

3) мінез-құлық этикасы нормаларын біледі, практикада жақсы әдеттерді қолдана алады және сыртқы түр мәдениетін сақтай алады;

4) айналасындағы адамдармен тілектестік қатынас жасай алады; адал және әділетті қылықтарды ажырата алады; айналасындағыларға жанашырлық, ықылас таныта алады;

5) физикалық дамудың қажеттілігін түсінеді, денсаулық сақтауды қамтамасыз ететін сауықтыру әдістемесін және қауіпсіздік шараларын практикада қолдана алады;

6) оқуға арналған кітаптарға саналы таңдау жасай алады, әдеби кейіпкерлердің қылықтары арқылы өз мінез-құлқын бағалай алады;

7) қарым-қатынас ережелерін біледі; топта, сыныпта, таныс емес адамдармен жағымды, достық өзара қарым-қатынас жасай алады; өз туғандары мен жақындарының еңбегі мен кәсібіне қызығушылық пен құрмет таныта алады;

8) өмірдің қайнар көзі ретінде табиғаттың мәнін түсінеді;

9) қоршаған ортаға қамқорлық таныта алады, табиғи қайнар көздердің тазалығын сақтай алады.

10) өзін Қазақстан Республикасының азаматы ретінде ұғынады; ел, қала, ауыл, мектеп өміріне өзінің қатыстылығын түсінеді; қоғамға қызмет етудің мәнін түсінеді.

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2016 жылғы 8 сәуірдегі
№ 266 бұйрығына 10-қосымша

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 184-қосымша

Бастауыш білім беру деңгейінің 1-4-сыныптары үшін «Музыка» пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасы

1. Түсіндірме жазба

1. Оқу бағдарламасы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы № 1080 қаулысымен бекітілген орта білім берудің (бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім беру) мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына сәйкес әзірленген.

2. Оқу бағдарламасы оқушылардың жас ерекшеліктерінің танымдық мүмкіндіктеріне сәйкес әр оқу пәнінің мазмұны мен олардың білім, білік, дағдыларының көлемін анықтайтын оқу-нормативтік құжат болып табылады.

3. Оқу бағдарламасы оқыту процесін оқушылардың пән салалары бойынша білім мен біліктерді саналы түрде меңгеруі үшін әр пәннің әдістемелік әлеуетін қолдануға, оқу, жоба, зерттеу іс-әрекеттері тәсілдерін меңгеру арқылы дербестігін дамытуға, әлеуметтік-мәдени кеңістікте орнын таба білуі үшін біліктерді меңгеруге бағыттайды.

4. Оқу бағдарламасында оқу-нормативтік құжаттың дәстүрлі міндеттері заманауи мектепте білім беру процесін ұйымдастырудың инновациялық тәсілдерімен үйлесімді сабақтасқан. Оқытудағы тәсілдер пән бойынша оқу бағдарламасының түбегейлі жаңа

құрылымын құруға негізгі бағдарлар болып табылады.

5. Құндылыққа, іс-әрекетке, тұлғаға бағдарланған коммуникативтік тәсілдер білім берудің классикалық негізі ретінде оқыту мақсаттарының жүйесі мен білім беру процесі нәтижелерінің басымдылығын арттыру үшін қолданылды, бұл оқу бағдарламасының жаңа құрылымында көрініс тапты.

6. Қазіргі кезеңде оқушының өз бетімен білімге ие болу барысында оның белсенді іс-әрекетін ұйымдастыру оқу процесіне қойылатын негізгі талаптардың бірі болып табылады. Б ұл тәсіл пәндік білімді, әлеуметтік және коммуникативтік дағдыларды ғана емес, сонымен бірге өзінің жеке мүдделері мен болашағын сезінуге, сындарлы шешімдер қабылдауына мүмкіндік беретін тұлғалық қасиеттерді де меңгеруге ықпал етеді. Мұғаліммен бірлесіп шығармашылықпен айналысу және серіктес, кеңесші ретінде мұғалімнің қолдауы кезінде оқушының белсенді танымдық қабілеті тұрақты сипатқа ие болады.

7. Тұлғаға-бағдарланған білім беруді осындай сипатта жақсарту білім беру процесіне барлық қатысушылардың өзара қарым-қатынасында өктемшілікке жол бермей, ынтымақтастығы үшін алғышарттарды құрайтын оқытудың алуан түрлі интерактивті әдістерін қолдану кезінде мүмкін. Диалогтік және рефлексивті технологияларды қолдану оқушылардың жоба және зерттеу жұмыстарын ұйымдастыруымен сабақтасады. Оқу процесін ұйымдастырудың барлық инновациялық тәсілдері оқытуды білім, идеялар және іс-әрекет тәсілдерімен белсенді түрде алмасуды көздейтін оқушының шынайы шығармашылық процесіндегі қарым-қатынас моделіне айналдырады.

8. Нақты пәннің оқу бағдарламасы жергілікті сипаттағы материалдарды (нысандар, кәсіпорындар, ақпарат көздері) пайдалануға бағытталған оқу-жобалау іс-әрекеттерін ұйымдастыру арқылы танымдық және әлеуметтік тұрғыдан оқушының белсенділігін арттыруға мүмкіндік береді. Осы пәннің оқу мақсаттары аясында жүзеге асырылатын тәрбиелік сипаттағы жоба жұмысын ата-аналармен, жергілікті қауымдастық өкілдерімен бірлесе отырып, ұйымдастыруға болады.

9. Әр пәннің оқу бағдарламаларында үш тілде білім беруді іске асыру қарастырылған, онда үш тілді меңгертіп қана қоймай, сол сияқты оқушылардың сыныптан тыс жұмыстарын да үш (қазақ, орыс және ағылшын тілдерінде) тілде ұйымдастыру ұсынылған. Көптілді оқу ортасын құруда әр пәннің қосқан үлесі үш тілде білім беру саясатын іске асыруды қамтамасыз етеді. Тіл үйретудің негізі болып табылатын коммуникативтік т әсіл әрбір оқу пәнінің түрлі оқу жағдаяттарында білім және білікпен алмасу, тілдік және сөйлеу нормалары жүйесін дұрыс қолдану сияқты әдіс-тәсілдері арқылы оқушылардың сөйлеу әрекеттерін дамытудың жетекші қағидаты ретінде қарастырылады.

10. Пән мазмұнын меңгеру және оқу мақсаттарына қол жеткізу процесінде оқушылардың ақпараттық-коммуникациялық технологияларды, атап айтсақ: қажетті

ақпаратты іздеу, өңдеу, алу, құру және көрсету, ақпараттар және идеялармен алмасу үшін бірлесіп әрекет ету, жабдықтар мен қосымшаларды кең ауқымда қолдану арқылы өз жұмысын бағалау және жетілдіру сияқты қолдану дағдыларын дамыту үшін алғышарттар/жағдайлар жасау керек.

11. Оқу бағдарламасында оқу пәнінің мазмұнын анықтаудың негізі болып табылатын оқыту мақсаттарының жүйесі түрінде ұсынылған күтілетін нәтижелері қалыптастырылған. Мазмұны тұрғысынан оқу бағдарламалары оқушыны өзін-өзі оқыту субъектісі және тұлғааралық қарым-қатынас субъектісі ретінде тәрбиелеуде нақты оқу пәнінің қосатын үлесін айқындайды. Оқу бағдарламалары білім беру құндылықтарының өзара байланысы мен өзара шарттылығына негізделген тәрбиелеу мен оқытудың біртұтастығы қағидатын және нақты пәнді оқыту мақсаттарының жүйесі бар мектепті бітіргеннен кейінгі нәтижелерін іске асыруға мүмкіндік береді.

12. Оқу бағдарламаларының тек пәндік білім мен білікке ғана емес, сонымен қатар кең ауқымды дағдылардың қалыптасуына бағытталғаны оның ерекше өзгешелігі болып табылады. Оқыту мақсаттарының құрастырылған жүйесі: білімді функционалдық және шығармашылық қолдану, сын тұрғысынан ойлау, зерттеу жұмыстарын жүргізу, ақпараттық-коммуникациялық технологияларды пайдалану, қарым-қатынас жасаудың түрлі т әсілдерін қолдану, топпен және жеке дара жұмыс істей алу, мәселелерді шешу және шешімдер қабылдау сияқты кең ауқымды дағдыларын дамытуға негіз болады. Кең ауқымды дағдылар оқушының мектептегі білім алу тәжірибесінде де, келешекте мектепті бітіргеннен кейін де жетістігінің кепілі болып табылады.

13. Экономикадағы заманауи инновациялар, еңбек нарығындағы өзгерістер оқушылардың күрделі міндеттерді шешу үшін немесе оларды шешудің жаңа тәсілдерін табу үшін жағдаятқа, идеялар мен ақпараттарға талдау жасау және бағалауға, алған білімі мен тәжірибесін жаңа идея мен ақпаратты жинақтау үшін шығармашылық қолдануға мүмкіндік беретін дағдылар жиынтығын меңгеру қажеттілігіне себепші болады. Жігерлілік, алғырлық, білім құмарлылық өзгерістерге дайындығы, байланысқа бейімділігі сияқты тұлғалық қасиеттер өзекті болып отыр.

14. Нақты пән бойынша күнделікті білім беру процесінің мазмұны оқыту мақсаттарына бағынады және оқушылардың меңгерген білім, білік және дағдыларын кез келген оқу процесінде және өмір жағдаяттарында шығармашылықпен пайдалану даярлығын қалыптастыруға, жетістікке қол жеткізуде қажырлылықты дамытуға бағытталған, өмір бойы білім алуға ынталандырады.

15. Кең ауқымдағы дағдылармен бірлікте жеке қасиеттердің дамуы: «қазақстандық патроиотизм мен азаматтық жауапкершілік», «құрмет», «ынтымақтастық», «еңбек пен шығармашылық», «ашықтық», «өмір бойы білім алу» сияқты білім берудің басты құндылықтарының негізі болып табылады. Бұл құндылықтар оқушының мінез-құлқы тәртібі мен күнделікті іс-әрекеттерін ынталандыратын берік тұрақты тұлғалық бағдары болуы тиіс.

2. «Музыка» пәнін оқыту мақсаты мен міндеттері

16. «Музыка» пәні адам өмірінің бөлігі ретінде оқушыларда музыкаға деген құндылықтық қарым-қатынастың қалыптасуына, музыканың базалық білімі, біліктіліктері және музыкалық қызметінің түрлерін меңгеруге, музыкалық қызмет процесінде шығармашылық өз ойын білдіру және коммуникация біліктіліктерін қалыптастыруға, ұлттық және адамзаттық мәдениет құндылықтарына деген көркемдік-эстетикалық қарым-қатынасты тәрбиелеуге, музыкалық және шығармашылық дағдыларды дамытуға бағытталған.

17. Пәнді оқытудың мақсаты – білім алушылардың музыкалық негізгі білімі мен біліктіліктерін, музыкалық қызметтегі шығармашылық өз ойын білдіру және коммуникациялық әдіс-тәсілдерін меңгеру, ұлттық және адамзаттық мәдениеттің көркемдік-эстетикалық құндылықтары туралы түсініктерді қалыптастыру, музыкалық және шығармашылық дағдыларды дамыту.

18. Пәнді оқытудың міндеттері:

1) музыкалық сауаттылық бойынша негізгі білімдерін қалыптастыру;

2) стиль, жанр, музыканың көркемдік құралдары туралы түсініктерді қалыптастыру;

3) музыкалық негізгі терминдер мен түсініктемелерді игеру;

4) музыкалық іс-әрекет процесінде білімдер мен дағдыларды, оның ішінде музыканы басқа өнер түрлерімен кіріктіру арқылы дамыту;

5) музыкалық орындаушылық дағдалырды, сонымен қатар АКТ қолдану арқылы қалыптастыру;

6) дәстүрлі қазақ музыкасы және фольклорының, әлем ұлттарының музыкалық шығармашылығының, классикалық және қазіргі композиторлар шығармаларының үздік үлгілерін білу;

7) музыкалық қызмет процесінде білім алушылардың шығармашылық қабылдауын қалыптастыру;

8) музыкалық іс-әрекеттер процесінде зерттеушілік, шығармашылық және сыни ойлау дағдыларын қалыптастыру;

9) білім алушылардың өмір тәжірибесі негізінде когнитивтік және эмоционалдық іс-әрекеттер саласын, көркемдік-эстетикалық сезімдерді, ассоциациялық және бейнелеп ойлауды қалыптастыру, музыкалық іс-әрекеттер арқылы қоршаған ортаға өзінің қарым-қатынасын білдіру.

19. Бастауыш мектептегі «Музыка» пәнінің мазмұны:

1) қазақ музыка фольклорын, дәстүрлі, классикалық және қазіргі музыка үлгілерін;

2) музыкалық сауатының негізін;

3) орындау және тәжірибеде музыкамен әуестену үшін музыкалық материалды (композиторлар, халық және классикалық музыкалық аспаптар, музыкалық жанр және

стильдер бойынша мағлұматтар);

4) музыка шығару мен суырып-салмалылыққа арналған музыкалық-шығармашылық тапсырмаларды, сонымен қатар АКТ қолдануды;

5) өнердің басқа түрлері және өзге пәндермен пәнаралық байланыс орнатуды қамтиды.

3. Оқыту процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

20. Құндылыққа бағытталған тәсіл:

1) оқытудағы құндылыққа бағытталған тәсіл – ол оқу әрекетін белгілі бір құндылықтар тұрғысынан ұйымдастыру және жүзеге асыру, нәтижелерге қол жеткізу және пайдаланудың әдісі. Құндылыққа бағытталған оқу процесі оқушы тұлғасының бойында мақсатты түрде құндылықтар жүйесін қалыптастырады. Құндылықтарға бағытталу – ол тұлғаның өз әрекетінде жетекшілікке жекелеген құндылықтарды таңдап алу (құндылықтарға бағдарлану қабілеттілігі) қабілеттілігі (қасиеті), және оларды өзінің әлеуметтік маңызды құндылықтары ретінде сезіну және қабылдау қабілеттілігі. Құндылықтарды жүзеге асыру дегеніміз құндылықтардан шығатын талаптарға сай болу және күнделікті өмірді сол талаптарға бағындыру. Құндылықтардың мәні қоғамда сәтті әрекет ету үшін қажетті ережелерді, дағдыларды, өмір салтын, жүріс-тұрысты қалыптастыруда көрініс табады;

2) құндылықтар – қоғам қолдайтын және адамдардың көпшілігі мойындайтын белгілі нысандардың және құбылыстардың, адамдық қасиеттер мен өзін өзі ұстау ережелерінің тұлғалық және әлеуметтік-мәдени маңыздылығы. Құндылықтар тұлғаны ынталандырудың өте маңызды факторы ретінде жүріс-тұрыс пен іс-әрекеттерді бағдарлайды. «Мәңгілік ел» ұлттық идеясының құндылықтары орта білім беру құндылықтарының негізі болып табылады. Қазақстандық патриотизм және азаматтық жауапкершілік, құрмет, ынтымақтастық, еңбек пен шығармашылық, ашықтық және өмір бойғы білім - орта білім берудің құндылықтары ретінде белгіленді.

21. Тұлғаға бағытталған тәсіл:

1) тұлғаға бағытталған тәсілдің мақсаты оқу процесін дараландыру, оқу процесінде тұлғаны, оның жеке психикалық және физиологиялық ерекшеліктерін, қажеттіліктері мен жүріс-тұрыс уәждерін, әлеуетті қабілеттіліктерін ескере отырып үйлесімді қалыптастыру және жан-жақты дамыту, оның шығармашылық қабілеттерін толық ашу.

22. Іс-әрекеттік тәсіл:

1) іс-әрекеттік тәсілдің негізгі мазмұны – оқушы білімді дайын күйінде алмай, оны өзі табады, өзінің оқу әрекетінің мазмұны мен түрлерін ұғынады, оның ережелер жүйесін түсінеді және қабылдайды, жетілдіруге белсенді қатысады. Ол өз кезегінде білім, оқу біліктері мен дағдыларының және кең ауқымды дағдылардың белсенді әрі сәтті қалыптасуын қамтамасыз етеді. Оқушылардың оқу әрекеттері келесі басты

санаттар бойынша топтастырылған: «біледі», «түсінеді», «талдайды», «жинақтайды», «бағалайды».

23. Сараланған тәсіл:

1) Сараланған тәсіл оқушылардың ерекшеліктерінің негізінде оқу топтарына әр түрлі мүмкіндіктер туғызатын дербес оқу процесі болып табылады. Сараланған тәсілге әр түрлі топтағы оқушылардың оқу іс-әрекетін арнайы дайындалған құралдар мен қызметті саралау әдістерінің көмегімен ұйымдастыру кіреді. Саралап оқыту жұмысын ұйымдастырудың шарты күрделілігі, танымдық қызығушылығы, мұғалім тарапынан көмек көрсету сипаты жағынан айырмашылығы бар сараланған тапсырмаларды қолдану болып табылады.

24. Коммуникативтік тәсіл:

1) білім берудегі коммуникативтік тәсіл дегеніміз ақпаратты тарату мен жариялауда, білім, білік және дағдылармен алмасуда екіден асатын адамдардың сөйлеу арқылы атқарылатын әрекеттесу процесі. Коммуникативтік тәсіл нәтижесі болып тіл арқылы қатынасу қабілеттілігі, яғни тілдік және сөйлеу нормаларын дұрыс пайдалана және қатынас жағдайына сай тиімді қатынас жүріс-тұрысын таңдай отырып, түрлі жағдайларда қатынас әрекетінің басқа қатысушыларымен ой бөлісу және алмасу қабілеттілігі болып табылады. Коммуникативтік тәсілге сәйкес ұйымдастырылған оқу процесі қарым-қатынас икемділігін қалыптастыратын тапсырмаларды және шынайы қатынас жағдайларына сай жұмыс режимдерін (жұптық және топтық жұмыстарды) енгізуі қажет.

25. Ортақ та қырыптар негізінде оқыту:

1) «Музыка» оқу пәнінің «ортақ тақырыптарының» мазмұны оқушының жақын аймағынан, яғни оның өз іс-әрекетімен тікелей байланысты тақырыптарды оқудан басталады. 6-7 жастағы балалар өз ойын білдіруге, оқу мазмұны бойынша сұрақ қоюға, сұрақтарға жауап іздеуге үйренуі тиіс.

26. Ойын іс-әрекеттері арқылы оқыту:

1) оқыту әдісі ретінде ойын түрін қолдану оқушылардың танымдық қызығушылығын арттыруға мүмкіндік береді. Музыкалық іс-әрекеттер процесінде ойынды қолдану оқушылардың музыкалық есте сақтау, ассоциативтік-бейнелік және шығармашылық ойлау, есту, ырғақтық, орындаушылық дағдыларын және музыкалық білімдерін дамытуға мүмкіндік береді;

2) оқытудың ойын технологияларының басты элементтері – ойын алдында оқушыларға нақты оқу мақсаты қойылады; ойын арқылы белгілі педагогикалық нәтижеге қол жеткізу жоспарланады, оқу әрекеті ойын ережелеріне бағынады, оқу материалы ойынның құралы болып табылады. Оқушылардың сабақтағы ұжымдық іс-әрекетін ұйымдастыруға бағытталған ойын әдісі арқылы, олардың шағын топтың өзге мүшелерінің пікірін сыйлауына, әртүрлі өнімді іс-әрекет негізінде соңғы нәтижені алдын-ала көре білуіне, өзіндік іс-әрекетін жоспарлауына, мақсатқа жету амалдарын

таңдауына мүмкіндік беріледі.

27. Көркемдік-музыкалық тәсіл:

1) бастауыш мектеп оқушыларының жас ерекшеліктеріне сәйкес түрлі музыкалық іс-әрекет (орындаушылық, музыкалық-шығармашылық, коммуникативтік және сөйлеу іс-әрекеті) барысында музыкалық сауат негіздерін қолдану нәтижелеріне қол жеткізуге бағытталған оқушылардың және оқушы топтарының оқу-танымдық іс-әрекеттері. Оқушылардың музыкалық іс-әрекеттері тек сабақтармен ғана шектелмейді, сонымен бірге сабақтан тыс іс-әрекеттермен кіріктірілуі, оның ішінде оқушылардың түрлі шығармашылық-музыкалық, драмалық үйірмелерге қатысуымен қарастырылады

28. Берілген тәсілдер:

1) әрбір оқушының музыкалық білімін одан әрі дамыту мақсатында әрбірінің жеке пікірін құрметтеу және қолданыстағы білімдер мен дағдыларды қолдану маңыздылығын түсіну;

2) арнайы тапсырмалар мен педагогикалық қызмет түрлері арқылы оқушыларды ынталандыра және дамыта оқыту;

3) оқушыларға өмірден алынған мысалдар арқылы мәселелерді шешудің стратегияларын моделдеу;

4) оқушылардың зерттеу әрекеттері мен белсенді оқуын ынталандыру;

5) оқушылардың сын тұрғысынан ойлау және шығармашылық дағдыларын түрлі музыкалық іс-әрекеттерге қатысу арқылы дамыту;

6) оқушылардың жеке, топтық және ұжымдық жұмыс түрлерін ұйымдастыру;

7) әртүрлі музыкалық іс-әрекет түрлеріне оқушылардың белсенді қатысуы;

8) білімді өз бетімен іздену уәжін қалыптастыру;

9) «оқыту үшін бағалау» арқылы оқушылардың білім алуын қолдау;

10) бағалаудың әртүрлі тәсілдерін одан әрі дамыту үшін қолдану;

11) әрбір оқушының шығармашылық дағдыларын ашу үшін қолайлы орта құру;

12) оқушыларды белсендіру және ынталандыру мақсатында оқытудың дифференциациясы;

13) пәнаралық кіріктірілуі арқылы жүзеге асырылады.

4. Оқу жетістіктерін бағалау тәсілдері

29. «Музыка» пәнін меңгеру нәтижелері критериалды бағалау жүйесін қолдану арқылы жүзеге асырылады.

30. Критериалды бағалау – оқушылардың оқу-танымдық қабілеттерін қалыптастыруға мүмкіндік беретін, бастауыш білім берудің мақсаты мен мазмұнына сәйкес бағалау өлшемшарттарымен оқу процесінің барлық қатысушылары (оқушылар, мектеп әкімшілігі, педагогикалық ұжым, ата-аналар мен басқа да заңды тұлғаларға) алдын-ала таныстырылған нақты анықталған оқушылардың білім жетістігін

салыстыруға негізделген бағалау процесі.

31. Критериалды бағалау оқыту, оқу және бағалаудың өзара тығыз байланысына негізделген.

32. Критериалды бағалау нәтижелері білім беру процесін тиімді жоспарлау және ұйымдастыру мақсатында пайдаланылады.

33. Бастауыш мектепте критериалды бағалау жүйесі қалыптастырушы және жиынтық бағалаудан тұрады.

34. Қалыптастырушы бағалау- оқушылардың күнделікті өмірде сабақта және/немесе үйде меңгерілген білім деңгейі мен дағдыларының қалыптасқандығын анықтайтын бағалау және оқытуда оқушы мен мұғалімнің өзара қарым-қатынасын белсенді жүзеге асырады, оқушыларға жаңа материалды оқу барысында олардың тапсырманы қаншалықты дұрыс орындағанын және оқытудың мақсаттары мен күтілетін нәтижеге жетуін түсінуге мүмкіндік береді.

35. Жиынтық бағалау- білім деңгейі және тоқсан соңындағы оқу бағдарламасы бөлімдерін аяқтауы бойынша оқушылардың білімді меңгеруі мен дағдыларының қалыптасу деңгейін анықтайтын бағалау.

5. «Музыка» пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

36. Әр сыныпқа арналған оқу жүктемесі:

1-кесте

Сынып	Апталық сағат саны	Жылдық сағат саны
1	1 сағат	33 сағат
2	1 сағат	34 сағат
3	1 сағат	34 сағат
4	1 сағат	34 сағат

37. Музыка кабинеті сабақтарды өткізуге ыңғайлы және оқушылардың кіші және үлкен топтарда еркін жұмысын қамтамасыз ету үшін жылжымалы үстелдер мен орындықтары бар үлкен бөлме болуы керек. Кабинеттегі жиһаздың орналасуы оқушылардың жас ерекшеліктеріне сай болуы қажет. Кабинетте музыкалық жабдықтарды, аудио-, бейнетехникаларды қосуға ыңғайлы болу үшін электр розеткаларды кабинеттің бірнеше жерлеріне орналастырған жөн. Кабинетте, жалюздер мен терезені қараңғылауға арналған жүйелер, қосалқы бөлме немесе сөрелер, материалдар, құралдар және музыкалық аспаптарды сақтайтын шкафтар қою, қабырғаларды дыбысты өткізбейтін қылып ескеру ұсынылады.

38. Кабинетте міндетті түрде интерактивтік, маркерлік және көрсетілім тақталары болуы қажет.

39. Пәнді тиімді оқыту үшін қажетті құрал-жабдықтар:

1) жабдықталған компьютер (монитор, жүйелі блок, саб-буфер, дыбыс ұлғайтқыштар (колонкалар), микрофон, тышқан, пернетақта, жүйелілік фильтр);

2) домбыра, фортепиано, синтезатор, баян, аккордеон;
3) фонотека (CD-музыкалық жазбалар қоры);
4) музыкалық орталық;
5) топтық жұмыстар үшін ноутбуктер;
6) бейнекамера;
7) фотоаппарат;
8) қазақ халқының ұлттық музыкалық аспаптары: домбыра, дабыл, дауылпаз, қоңырау, сылдырмақ, асатаяқ, шаңқобыз, тұяқтас, мүйіз, тоқылдақ;
9) балаларға арналған музыкалық аспаптар жиынтығы: ксилофон, металлофон, бубен, маракастар, музыкалық үшбұрыш, белгілі биіктіктегі қоңыраулар, балалар барабандары.

40. Оқу пәнінің мазмұны:

1) пәннің мазмұнын анықтау үшін музыканы оқыту мақсаттарының үш бөлімнен, алты бөлімшеден тұратын жүйесі жасалған. 1-4 сыныптардағы музыкалық білім берудің мазмұндық бағыты оқыту мақсаттары жүйесінің үш бөліміне бағынған. Бұл бөлімдер оқушылардың музыкалық сауатын, орындаушылық және шығармашылық қызметін қалыптастыруға бағытталған. Бөлімдер мен бөлімшелер құрылымының логикасы оқушылардың музыкалық шығарма мәнін түсінудің негізі ретінде ақпараттарды қабылдауға негізделген (музыканы тыңдау және қабылдау, талдау және тыңдаған музыкаға әсерлену):

1-бөлім «Тыңдау, талдау және музыканы орындау» мынадай үш бөлімнен тұрады: « Музыканы тыңдау және талдау», «Музыкалық-орындаушылық қызмет», «Музыка сауаты». Бұл бөлімнің мақсаты музыкалық сауатты, тыңдау және музыканы талдау, вокалды-хор, аспаптық және ырғақтық дағдыларды қалыптастыруға бағытталған;

2-бөлім «Музыкалық-шығармашылық жұмыстарды жасау» сыни ойлау мен шығармашылық қабілеттерді дамытуды қалыптастыруға бағытталған: музыка шығару мен импровизация жасау үшін идея мен материалды талқылау және жинақтауды қарастыратын екі бөлімшеден тұрады. Осы бөлімде музыкадағы бастапқы АКТ дағдыларын қалыптастыратын оқу мақсаттары көзделеді;

3-бөлім «Презентация және бағалау» музыканың мазмұны арқылы оқушылардың коммуникативтік және сөйлеу дағдыларын дамытуға бағытталған музыкалық-шығармашылық жұмысын көрсету мен бағалау кезеңдерін қамтиды;

2-кесте

№	Оқыту мақсаты жүйесінің бөлімдері	Оқыту мақсаты жүйесінің бөлімшелері
1	Музыканы тыңдау, талдау және орындау	1.1 Музыканы тыңдау және талдау
		1.2 Музыкалық сауаттылық
		1.3 Музыкалық-орындаушылық іс- әрекет
2	Музыкалық-шығармашылық жұмыстарды жасау	2.1 Шығармашылық идеяларды дамыту және материалдарды жинақтау

		2.2 Музыка шығару және импровизациялау
3	Музыкалық-шығармашылық жұмысты көрсету және бағалау	3.1 Музыканы көрсету және бағалау

41. Бағдарламада оқу мақсаттарын тиімді қолдану және мониторинг жасау үшін кодтық белгілеу енгізілді. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екінші сан бөлімді, үшінші сан бөлімшені, төртінші сан оқу мақсаттарының реттік санын білдіреді. Мысалы, код белгісіндегі 1.2.1.1: «1» сынып, «2» бөлім, «1» бөлімше, «1» оқу мақсатының реттік саны.

42. Ескертпе:

1) барлық оқу мақсаттары нақты контекстке қатысты байланбай, әртүрлі тақырып аясында іске асырылуы мүмкін.

43. Әрбір бөлімшенің аясында музыкалық білім берудің мақсатын айқындау 1-4 сыныптардағы білім берудің 41 мақсаттан тұратын жинақталған жүйесін жасауға мүмкіндік береді, онда 1 сыныпта оқытудың 9 мақсаты, 2 сыныпта -10, ал 3-4 сыныптарда -11 оқу мақсаттары көзделген. Оқыту мақсаттарын айқындауда, атап айтар болсақ қосалқы мәтінде, пәндік білім мен біліктіліктер ғана емес, сонымен бірге оларды нақты тәжірибеде қолдану, мысалы, оларды ән айту және музыкалық аспаптарда ойнауда қолдану, құрастыру және импровизация, музыкалық компьютерлік бағдарламаларды меңгеру үшін АКТ-ны пайдалану, пәнаралық байланыстар, сөйлеу қызметінің түрлерін дамыту мен комммуникативтік дағдыларды қолданудың арқауы тартылады:

1) 1-бөлім «Музыканы тыңдау, талдау және орындау»:

3-кесте

Оқушылар білуі тиіс…				
Оқыту мақсаттары жүйесінің бөлімшелері	1-сынып	2-сынып	3-сынып	4-сынып
1.1 Музыка тыңдау және талдау	1.1.1.1 тыңдалған музыкалық шығарманың көңіл-күйін, ырғақ, екпінін, динамикасын анықтау 1.1.1.2 таныс дыбыстар мен музыканы тыңдау барысында анықтау және сипаттау	2.1.1.1 тыңдалған әннің немесе музыкалық шығарманың көңіл-күйін, мазмұнын және көркем құралдарын, музыкалық терминдерді қолдана отырып анықтау және салыстыру 2.1.1.2 музыка жайлы ой-сезімін визуалды элементтер мен музыкалық қимылдар арқылы жеткізу	3.1.1.1 тыңдалған әннің немесе музыкалық шығарманың мазмұнын, көркем бейнесін және көңіл-күйін музыкалық терминдерді қолдана отырып анықтау және салыстыру 3.1.1.2 терме, термеші, айтыс, суырып салма ақын ұғымдарын түсіндіру және ажырату 3.1.1.3 тыңдалған музыка жайлы өзінің ойын, сезімін түсіндіру	4.1.1.1 музыкалық терминдерді қолдана отырып, тыңдалған музыкалық шығарманың жанрын ажырату, стилін (халық, классикалық), анықтау 4.1.1.2 аңызшы, жыршы, жырау, қиса, аңыз, жыр, эпос ұғымдарын түсіндіру және ажырату 4.1.1. тыңдалған музыка жайлы өзінің ой-сезімін, шығармадағы көркем бейнені сипаттау арқылы негіздеу
				4.1.2.1 әр түрлі стиль мен жанрдағы шығармаларды

1 . 2 Музыкалық-орындаушылық іс- әрекет	1.1.2.1 әндерді музыкалық аспаптың сүйемелдеуімен орындау 1.1.2.2 қарапайым ырғақтық суреттемелерді шулы музыкалық және қазақ халық аспаптарында ойнау	2.1.2 1 екпіні мен ырғағын сақтай отырып, әртүрлі сипатты әндерді музыкалық аспаптың сүйемелдеуімен орындау 2.1.2.2 екпіні мен ырғағын сақтай отырып, қарапайым шулы музыкалық және қазақ халық аспаптарында ойнау	3.1.2.1 екпіні, динамикасы мен ырғағын сақтай отырып, әртүрлі сипатты музыкалық аспаптың сүйемелдеуімен 3.1.2.2. екпіні, динамикасы және әртүрлі ырғақтық суреттемелерін сақтай отырып, шулы музыкалық және қазақ халық аспаптарында ансамбльмен ойнау	әуезділікпен, музыкалық аспаптың сүйемелдеуімен және сүйемелдеусіз, таза интонацияны сақтай отырып орындау 4.1.2.2 шағын әуендерді, жеңіл әндерді канон формасында орындау 4.1.2.3 өз партиясын ансамбльде сақтай отырып, қазақ халық аспаптарында немесе виртуалды музыкалық аспаптарда (онлайн синтезатор) ойнау
1.3 Музыкалық сауаттылық	1.1.3.1 жоғарғы, орта, төменгі регистр, темп, динамика (f, p), қысқа, ұзақ дыбыстар, соль және ми ноталарының биіктігін естіп анықтау 1.1.3.2 қазақ халқының және басқа халықтардың музыкалық аспаптарының дыбыс бояуын ажырату	2.1.3.1 релятивтік жүйені қолдану арқылы дыбыс биіктігін (до, ми, соль) атау, нота ұзақтықтарын және паузаларды (төрттік, сегіздік) естіп анықтау 2.1.3.2 қазақ халқының музыкалық аспаптары мен классикалық аспаптардың дыбыс бояуын ажырату 2.1.3.3 халық әні, қазақ және орыс халық аспаптары, халық аспаптар оркестрі, дирижер ұғымдарын түсіндіру	3.1.3.1 Дыбыс биіктігін есту арқылы анықтау және бірінші октава көлеміндегі ноталарды жазу 3.1.3.2 музыкалық аспаптардың дыбысталуын ажырату және оларды топтастыру	4.1.3.1 қарапайым музыкалық формаларды (шумақ, қайырма АВ, АВА) стиль мен жанрларды, шығармадағы 3/4 өлшемді анықтау 4.1.3.2 хор түрлерін (балалар, әйел, ер, аралас) анықтап тану, аспаптардың құрамына қарай халық (қазақ, орыс) және симфониялық оркестрлерді ажырату

2) 2-бөлім «Музыкалық-шығармашылық жұмыстар құру»:

4-кесте

Оқушылар білуі тиіс				
Оқыту мақсаттары жүйесінің бөлімшелері	1-сынып	2-сынып	3-сынып	4-сынып
2 . 1 Шығармашылық идеяларды дамыту және материалдарды жинақтау	1.2.1.1 музыкалық фразалар шығару үшін идеялар ұсыну	2.2.1.1 музыкалық фразалар шығару және импровизациялау үшін идеялар ұсыну	3.2.1.1 музыканың көркемдеуші құралдарын қолданып, музыка шығару және импровизациялау үшін идеялар ұсыну	4.2.1.1 музыканың көркемдеуші құралдарын қолданып, музыка шығару және импровизациялау үшін идеяларды жүйелеу, материалдарды жинақтау
				4.2.2.1 дауысты, музыкалық аспаптарды (халық, классикалық немесе

2.2 Музыка шығару және импровизациялау	1.2.2.1 дауысты және музыкалық аспаптарды қолдану арқылы музыкалық фразалар (1-2 такт) шығару	2.2.2.1 дауысты және музыкалық аспаптарды қолдану арқылы музыкалық фразалар (2-4 такт) шығару және импровизациялау	3.2.2.1 дауысты, музыкалық аспаптарды қолдану арқылы 2/4 өлшемінде музыкалық сөйлем (4-8 такт) шығару және импровизациялау	виратуалды) немесе компьюрелік бағдарламаны (мысалы, Audacity) қолдану арқылы 3/4 өлшемінде музыкалық сөйлем (4-8 такт) шығару және импровизациялау

3) 3 бөлім «Музыкалық-шығармашылық жұмысты көрсету және бағалау»:

5-кесте

Оқушылар білуі тиіс				
Оқыту мақсаттары жүйесінің бөлімшелері	1-сынып	2-сынып	3-сынып	4-сынып
3.1 Музыканы көрсету және бағалау	1.3.1.1 өз шығармашылық жұмысын көрсете білу	2.3.1.1 өз шығармашылық жұмысын көрсету және бағалай білу	3.3.1.1 өз шығармашылық жұмысын көрсету, өзінің және өзгелердің жұмыстарын бағалай білу	4.3.1.1 өз шығармашылық жұмысын көрсету және өлшем шарттарға сәйкес бағалай білу, өзінің жұмысын жақсарту үшін ұсыныстар енгізу

44. Ұзақ мерзімді жоспар:

1) осы музыканы оқыту мақсаттарының жүйесі әрбір сыныптағы музыкалық білім беру мазмұнының құрамы мен құрылымын анықтауға мүмкіндік береді, атап айтқанда: тақырыптық бөлімдер және тақырыптар. Әрбір тоқсанда екі ортақ тақырып бойынша оқылады: 1-2 ортақ тақырып I-тоқсанда, 3-4 ортақ тақырып II-тоқсанда, 5-6 ортақ тақырып III-тоқсанда, 7-8 ортақ тақырып әрбір сынып бойынша IV-тоқсанда;

2) музыканы оқыту мақсаттарының жүйесі тақырыптық бөлімдер мен тақырыптар шеңберлерін анықтайды:

1) 1-сынып:

6-кесте

Ортақ тақырыптар	Оқыту мақсаты жүйесінің бөлімдері	Оқыту мақсаты жүйесінің бөлімшелері	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан			
Өзім туралы	Музыканы тыңдау, талдау және орындау	1.1 Музыканы тыңдау және талдау	1.1.1.1 тыңдалған музыкалық шығарманың көңіл- күйін, ырғақ, екпінін, динамикасын анықтау
		1 . 2 Музыкалық-орындаушылық іс- әрекет	1.1.2.1 әндерді музыкалық аспаптың сүйемелдеуімен орындау 1.1.2.2 қарапайым ырғақтық суреттемелерді шулы музыкалық және қазақ халық аспаптарында ойнау
		1.3 Музыкалық сауаттылық	1.1.3.1 жоғарғы, орта, төменгі регистр, темп, динамика (f, p), қысқа, ұзақ дыбыстар, соль және ми ноталарының биіктігін естіп анықтау

	Музыкалық-шығармашылық жұмыстар құру	2.1 Шығармашылық идеяларды дамыту және материалдарды жинақтау	1.2.1.1 музыкалық фразалар шығару үшін идеялар ұсыну
		2.2 Музыка шығару және импровизациялау	1.2.2.1 дауысты және музыкалық аспаптарды қолдану арқылы музыкалық фразалар (1-2 такт) шығару
Менің мектебім	Музыканы тыңдау, талдау және орындау	1.1 Музыканы тыңдау және талдау	1.1.1.2 таныс дыбыстар мен музыканы тыңдау барысында анықтау және сипаттау
		1 . 2 Музыкалық-орындаушылық іс- әрекет	1.1.2.1 әндерді музыкалық аспаптың сүйемелдеуімен орындау
		1.3 Музыкалық сауаттылық	1.1.3.1 жоғарғы, орта, төменгі регистр, темп, динамика (f, p), қысқа, ұзақ дыбыстар, соль және ми ноталарының биіктігін естіп анықтау
	Музыкалық-шығармашылық жұмыстар құру	2.1 Шығармашылық идеяларды дамыту және материалдарды жинақтау	1.2.1.1 музыкалық фразалар шығару үшін идеялар ұсыну
	Музыкалық-шығармашылық жұмысты көрсету және бағалау	3.1 Музыканы көрсету және бағалау	1.3.1.1 өз шығармашылық жұмысын көрсете білу
2-тоқсан			
Менің отбасым және достарым	Музыканы тыңдау, талдау және орындау	1.1 Музыканы тыңдау және талдау	1.1.1.2 таныс дыбыстар мен музыканы тыңдау барысында анықтау және сипаттау
		1 . 2 Музыкалық-орындаушылық іс- әрекет	1.1.2.1 әндерді музыкалық аспаптың сүйемелдеуімен орындау
		1.3 Музыкалық сауаттылық	1.1.3.1 жоғарғы, орта, төменгі регистр, темп, динамика (f, p), қысқа, ұзақ дыбыстар, соль және ми ноталарының биіктігін естіп анықтау 1.1.3.2 қазақ халқының және басқа халықтардың музыкалық аспаптарының дыбыс бояуын және дауыс бояуын ажырату
	Музыкалық-шығармашылық жұмыстар құру	2.1 Шығармашылық идеяларды дамыту және материалдарды жинақтау	1.2.1.1 музыкалық фразалар шығару үшін идеялар ұсыну
		2.2 Музыка шығару және импровизациялау	1.2.2.1 дауысты және музыкалық аспаптарды қолдану арқылы музыкалық фразалар (1-2 такт) шығару
	Музыкалық-шығармашылық жұмысты көрсету және бағалау	3.1 Музыканы көрсету және бағалау	1.3.1.1 өз шығармашылық жұмысын көрсете білу
		1.1 Музыканы тыңдау және талдау	1.1.1.1 тыңдалған музыкалық шығарманың көңіл- күйін, ырғақ, екпінін, динамикасын анықтау

Бізді қоршаған әлем	Музыканы тыңдау, талдау және орындау	1 . 2 Музыкалық-орындаушылық іс- әрекет	1.1.2.1 әндерді музыкалық аспаптың сүйемелдеуімен орындау
	Музыкалық-шығармашылық жұмысты көрсету және бағалау	2.1 Шығармашылық идеяларды дамыту және материалдарды жинақтау	1.1.2.1 музыкалық фразалар шығару үшін идеялар ұсыну
		3.1 Музыканы көрсету және бағалау	1.3.1.1 өз шығармашылық жұмысын көрсете білу
3-тоқсан			
Саяхат	Музыканы тыңдау, талдау және орындау	1.1 Музыканы тыңдау және талдау	1.1.1.2 таныс дыбыстар мен музыканы тыңдау барысында анықтау және сипаттау
		1 . 2 Музыкалық-орындаушылық іс-әрекет	1.1.2.1 әндерді музыкалық аспаптың сүйемелдеуімен орындау 1.1.2.2 қарапайым ырғақтық суреттемелерді шулы музыкалық және қазақ халық аспаптарында ойнау
		1.3 Музыкалық сауаттылық	1.1.3.1 жоғарғы, орта, төменгі регистр, темп, динамика (f, p), қысқа, ұзақ дыбыстар, соль және ми ноталарының биіктігін естіп анықтау 1.1.3.2 қазақ халқының және басқа халықтардың музыкалық аспаптарының дыбыс бояуын және дауыс бояуын ажырату
	Музыкалық-шығармашылық жұмысты көрсету және бағалау	3.1 Музыканы және бағалау	1.3.1.1 өз шығармашылық жұмысын көрсете білу
Дәстүр және фольклор	Музыканы тыңдау, талдау және орындау	1.1 Музыканы тыңдау және талдау	1.1.1.2 таныс дыбыстар мен музыканы тыңдау барысында анықтау және сипаттау
		1 . 2 Музыкалық-орындаушылық іс-әрекет	1.1.2.1 әндерді музыкалық аспаптың сүйемелдеуімен орындау 1.1.2.2 қарапайым ырғақтық суреттемелерді шулы музыкалық және қазақ халық аспаптарында ойнау
		1.3 Музыкалық сауаттылық	1.1.3.2 қазақ халқының және басқа халықтардың музыкалық аспаптарының дыбыс бояуын және дауыс бояуын ажырату
	Музыкалық-шығармашылық жұмыстар жасау	2.1 Шығармашылық идеяларды дамыту және материалдарды жинақтау	1.2.1.1 музыкалық фразалар шығару үшін идеялар ұсыну
		2.2 Музыка шығару және импровизациялау	1.2.2.1 дауысты және музыкалық аспаптарды қолдану арқылы музыкалық фразалар (1-2 такт) шығару
	Музыкалық-шығармашылық жұмысты көрсету және бағалау	3.1 Музыканы көрсету және бағалау	1.3.1.1 өз шығармашылық жұмысын көрсете білу

4-тоқсан			
Жемістер мен көкөністер	Музыканы тыңдау, талдау және орындау	1.1 Музыканы тыңдау және талдау	1.1.1.1 тыңдалған музыкалық шығарманың көңіл- күйін, ырғақ, екпінін, динамикасын анықтау
		1 . 2 Музыкалық-орындаушылық іс-әрекет	1.1.2.1 әндерді музыкалық аспаптың сүйемелдеуімен орындау 1.1.2.2 қарапайым ырғақтық суреттемелерді шулы музыкалық және қазақ халық аспаптарында ойнау
		1.3 Музыкалық сауаттылық	1.1.3.1 жоғарғы, орта, төменгі регистр, темп, динамика (f, p), қысқа, ұзақ дыбыстар, соль және ми ноталарының биіктігін естіп анықтау 1.1.3.2 қазақ халқының және басқа халықтардың музыкалық аспаптарының дыбыс бояуын және дауыс бояуын ажырату
	Музыкалық-шығармашылық жұмыстар құру	2.1 Шығармашылық идеяларды дамыту және материалдарды жинақтау	1.2.1.1 музыкалық фразалар шығару үшін идеялар ұсыну
		2.2 Музыка шығару және импровизациялау	1.2.2.1 дауысты және музыкалық аспаптарды қолдану арқылы музыкалық фразалар (1-2 такт) шығару
Дені саудың-жаны сау	Музыканы тыңдау, талдау және орындау	1.1 Музыканы тыңдау және талдау	1.1.1.1 тыңдалған музыкалық шығарманың көңіл- күйін, ырғақ, екпінін, динамикасын анықтау (ән, күй)
		1 . 2 Музыкалық-орындаушылық іс- әрекет	1.1.2.1 әндерді музыкалық аспаптың сүйемелдеуімен орындау 1.1.2.2 қарапайым ырғақтық суреттемелерді шулы музыкалық және қазақ халық аспаптарында ойнау
	Музыкалық-шығармашылық жұмыстар құру	2.1 Шығармашылық идеяларды дамыту және материалдарды жинақтау	1.2.1.1 музыкалық фразалар шығару үшін идеялар ұсыну
		2.2 Музыка шығару және импровизациялау	1.2.2.1 дауысты және музыкалық аспаптарды қолдану арқылы музыкалық фразалар (1-2 такт) шығару
	Музыкалық-шығармашылық жұмысты көрсету және бағалау	3.1 Музыканы көрсету және бағалау	1.3.1.1 өз шығармашылық жұмысын көрсете білу

2) 2 - с ы н ы п :

7-кесте

Ортақ тақырыптар	Оқу мақсаты жүйесінің бөлімдері	Оқу мақсаты жүйесінің бөлімшелері	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан			
			2.1.1.1 тыңдалған әннің немесе музыкалық шығарманың көңіл-күйін, мазмұнын және көркем құралдарын, музыкалық терминдерді қолдана отырып

Өзім туралы	Музыканы тыңдау, талдау және орындау	1.1 Музыканы тыңдау және талдау	анықтау және салыстыру 2.1.1.2 музыка жайлы ой-сезімін визуалды элементтер мен музыкалық қимылдар арқылы жеткізу
		1 . 2 Музыкалық-орындаушылық іс-әрекет	2.1.2.1 екпіні мен ырғағын сақтай отырып, әртүрлі сипатты әндерді музыкалық аспаптың сүйемелдеуімен о р ы н д а у 2.1.2.2 екпіні мен ырғағын сақтай отырып, қарапайым шулы музыкалық және қазақ халық аспаптарында ойнау
		1.3 Музыкалық сауаттылық	2.1.3.1 релятивтік жүйені қолдану арқылы дыбыс биіктігін (до, ми, соль) атау, нота ұзақтықтарын және паузаларды (төрттік, сегіздік) естіп анықтау
	Музыкалық-шығармашылық жұмыстар құру	2.2 Музыка шығару және импровизациялау	2.2.2.1 дауысты және музыкалық аспаптарды қолдану арқылы музыкалық фразалар (2-4 такт) шығару және импровизациялау
	Музыкалық-шығармашылық жұмысты көрсету және бағалау	3 . 1 Музыкалық-шығармашылық жқмысты көрсету және бағалау	2.3.1.1 өз шығармашылық жұмысын көрсету және бағалай білу
Менің отбасым және достарым	Музыканы тыңдау, талдау және орындау	1.1 Музыканы тыңдау және талдау	2.1.1.2 музыка жайлы ой-сезімін визуалды элементтер мен музыкалық қимылдар арқылы жеткізу
		1 . 2 Музыкалық-орындаушылық іс- әрекет	2.1.2.1 екпіні мен ырғағын сақтай отырып, әртүрлі сипатты әндерді бір тыныспен, шағын топтармен, музыкалық аспаптың сүйемелдеуімен орындау 2.1.2.2 екпіні мен ырғағын сақтай отырып, қарапайым шулы музыкалық және қазақ халық аспаптарында ойнау
		1.3 Музыкалық сауаттылық	2.1.3.1 релятивтік жүйені қолдану арқылы дыбыс биіктігін (до, ми, соль) атау, нота ұзақтықтарын және паузаларды (төрттік, сегіздік) естіп анықтау
	Музыкалық-шығармашылық жұмысты көрсету және бағалау	3.1 Музыканы көрсету және бағалау	2.3.1.1өз шығармашылық жұмысын көрсету және бағалай білу
2-тоқсан			
		1.1 Музыканы тыңдау және талдау	2.1.1.1 тыңдалған әннің немесе музыкалық шығарманың көңіл-күйін, мазмұнын және көркем құралдарын, музыкалық терминдерді қолдана отырып анықтау және салыстыру

Менің мектебім	Музыканы тыңдау, талдау және орындау	1 . 2 Музыкалық-орындаушылық іс- әрекет	2.1.2.1 екпіні мен ырғағын сақтай отырып, әртүрлі сипатты әндерді музыкалық аспаптың сүйемелдеуімен орындау 2.1.2.2 екпіні мен ырғағын сақтай отырып, қарапайым шулы музыкалық және қазақ халық аспаптарында ойнау
		1.3 Музыкалық сауаттылық	2.1.3.1 релятивтік жүйені қолдану арқылы дыбыс биіктігін (до, ми, соль) атау, нота ұзақтықтарын және паузаларды (төрттік, сегіздік) естіп анықтау
	Музыкалық-шығармашылық жұмыстар құру	2.1 Шығармашылық идеяларды дамыту және материалдарды жинақтау	2.2.1.1 музыкалық фразалар шығару және импровизациялау үшін идеялар ұсыну
		2.2 Музыка шығару және импровизациялау	2.2.2.1дауысты және музыкалық аспаптарды қолдану арқылы музыкалық фразалар (2-4 такт) шығару және импровизациялау
	Музыкалық-шығармашылық жұмысты көрсету және бағалау	3.1 Музыканы көрсету және бағалау	2.3.1.1 өз шығармашылық жұмысын көрсету және бағалай білу
Менің туған өлкем	Музыканы тыңдау және талдау	1.1 Музыканы тыңдау және талдау	2.1.1.2 музыка жайлы ой-сезімін визуалды элементтер мен музыкалық қимылдар арқылы жеткізу
		1 . 2 Музыкалық-орындаушылық іс-әрекет	2.1.2.1 екпіні мен ырғағын сақтай отырып, әртүрлі сипатты әндерді музыкалық аспаптың сүйемелдеуімен орындау 2.1.2.2 екпіні мен ырғағын сақтай отырып, қарапайым шулы музыкалық және қазақ халық аспаптарында ойнау
	Музыканы тыңдау және талдау	2.1 Шығармашылық идеяларды дамыту және материалдарды жинақтау	2.2.1.1 музыкалық фразалар шығару және импровизациялау үшін идеялар ұсыну
		2.2 Музыка шығару және импровизациялау	2.2.2.1 дауысты және музыкалық аспаптарды қолдану арқылы музыкалық фразалар (2-4 такт) шығару және импровизациялау
	Музыкалық-шығармашылық жұмысты көрсету және бағалау	3.1 Музыканы көрсету және бағалау	2.3.1.1 өз шығармашылық жұмысын көрсету және бағалай білу
3-тоқсан			
	Музыканы тыңдау талдау және орындау	1 . 2 Музыкалық-орындаушылық іс- әрекет	2.1.1.1 тыңдалған әннің немесе музыкалық шығарманың көңіл-күйін, мазмұнын және көркем құралдарын, музыкалық терминдерді қолдана отырып анықтау және салыстыру 2.1.2.1 екпіні мен ырғағын сақтай отырып, әртүрлі сипатты әндерді музыкалық аспаптың сүйемелдеуімен

Дені саудың-жаны сау			о р ы н д а у 2.1.2.2 екпіні мен ырғағын сақтай отырып, қарапайым шулы музыкалық және қазақ халық аспаптарында ойнау
	Музыкалық-шығармашылық жұмыстар құру	2.1 Шығармашылық идеяларды дамыту және материалдарды жинақтау	2.2.1.1 музыкалық фразалар шығару және импровизациялау үшін идеялар ұсыну
		2.2 Музыка шығару және импровизациялау	2.2.2.1 дауысты және музыкалық аспаптарды қолдану арқылы музыкалық фразалар (2-4 такт) шығару және импровизациялау
	Музыкалық-шығармашылық жұмысты көрсету және бағалау	3.1 Музыканы көрсету және бағалау	2.3.1.1 өз шығармашылық жұмысын көрсету және бағалай білу
Дәстүр және фольклор	Музыканы тыңдау талдау және орындау	1.1 Музыканы тыңдау және талдау	2.1.1.1 тыңдалған әннің немесе музыкалық шығарманың көңіл-күйін, мазмұнын және көркем құралдарын, музыкалық терминдерді қолдана отырып анықтау және салыстыру 2.1.1.2 музыка жайлы ой-сезімін визуалды элементтер мен музыкалық қимылдар арқылы жеткізу
		1 . 2 Музыкалық-орындаушылық іс-әрекет	2.1.2.1 екпіні мен ырғағын сақтай отырып, әртүрлі сипатты әндерді музыкалық аспаптың сүйемелдеуімен о р ы н д а у 2.1.2.2 екпіні мен ырғағын сақтай отырып, қарапайым шулы музыкалық және қазақ халық аспаптарында ойнау
		1.3 Музыкалық сауаттылық	2.1.3.2 қазақ халқының музыкалық аспаптары мен классикалық аспаптардың дыбыс бояуын ажырату 2.1.3.3 халық әні, қазақ және орыс халық аспаптары, халық аспаптар оркестрі, дирижер ұғымдарын түсіндіру
	Музыкалық-шығармашылық жұмыстар құру	2.1 Шығармашылық идеяларды дамыту және материалдарды жинақтау	2.2.1.1 музыкалық фразалар шығару және импровизациялау үшін идеялар ұсыну
		2.2 Музыка шығару және импровизациялау	2.2.2.1 дауысты және музыкалық аспаптарды қолдану арқылы музыкалық фразалар (2-4 такт) шығару және импровизациялау
	Музыкалық-шығармашылық жұмысты көрсету және бағалау	3.1 Музыканы көрсету және бағалау	2.3.1.1 өз шығармашылық жұмысын көрсету және бағалай білу
4-тоқсан			
		1.1 Музыканы тыңдау және талдау	2.1.1.1 тыңдалған әннің немесе музыкалық шығарманың көңіл-күйін, мазмұнын және көркем құралдарын, музыкалық терминдерді қолдана отырып анықтау және салыстыру

Қоршаған орта	Музыканы тыңдау, талдау және орындау		2.1.1.2 музыка жайлы ой-сезімін визуалды элементтер мен музыкалық қимылдар арқылы жеткізу
		1 . 2 Музыкалық-орындаушылық іс-әрекет	2.1.2.1 екпіні мен ырғағын сақтай отырып, әртүрлі сипатты әндерді музыкалық аспаптың сүйемелдеуімен о р ы н д а у 2.1.2.2 екпіні мен ырғағын сақтай отырып, қарапайым шулы музыкалық және қазақ халық аспаптарында ойнау
	Музыкалық-шығармашылық жұмыстар құру	2.1 Шығармашылық идеяларды дамыту және материалдарды жинақтау	2.2.1.1 музыкалық фразалар шығару және импровизациялау үшін идеялар ұсыну
		2.2 Музыка шығару және импровизациялау	2.2.2.1 дауысты және музыкалық аспаптарды қолдану арқылы музыкалық фразалар (2-4 такт) шығару және импровизациялау
	Музыкалық-шығармашылық жұмысты көрсету және бағалау	3.1 Музыканы көрсету және бағалау	2.3.1.1 өз шығармашылық жұмысын көрсету және бағалай білу
Саяхат	Музыканы тыңдау, талдау және орындау	1.1 Музыканы тыңдау және талдау	2.1.1.1 тыңдалған әннің немесе музыкалық шығарманың (қазақ халық әні, күй және классикалық музыка) көңіл-күйін, мазмұнын және көркем құралдарын, музыкалық терминдерді қолдана отырып анықтау және с а л ы с т ы р у 2.1.1.2 музыка жайлы ой-сезімін визуалды элементтер мен музыкалық қимылдар арқылы жеткізу
		1 . 2 Музыкалық-орындаушылық іс- әрекет	2.1.2.1 екпіні мен ырғағын сақтай отырып, әртүрлі сипатты әндерді бір тыныспен, шағын топтармен, музыкалық аспаптың сүйемелдеуімен орындау 2.1.2.2 екпіні мен ырғағын сақтай отырып, қарапайым шулы музыкалық және қазақ халық аспаптарында ойнау
	Музыкалық-шығармашылық жұмыстар құру	2.1 Шығармашылық идеяларды дамыту және материалдарды жинақтау	2.2.1.1 музыкалық фразалар шығару және импровизациялау үшін идеялар ұсыну
		2.2 Музыка шығару және импровизациялау	2.2.2.1 дауысты және музыкалық аспаптарды қолдану арқылы музыкалық фразалар (2-4 такт) шығару және импровизациялау
	Музыкалық-шығармашылық жұмысты көрсету және бағалау	3.1 Музыканы көрсету және бағалау	2.3.1.1 өз шығармашылық жұмысын көрсету және бағалай білу

3) 3 с ы н ы п :

8-кесте

Ортақ тақырыптар	Оқыту мақсаты жүйесінің бөлімдері	Оқыту мақсаты жүйесінің бөлімшелері	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан			
Табиғат	Музыканы тыңдау, талдау және орындау	1.1 Музыканы тыңдау және талдау	3.1.1.1 тыңдалған әннің немесе музыкалық шығарманың мазмұнын, көркем бейнесін және көңіл-күйін музыкалық терминдерді қолдана отырып анықтау және салыстыру 3.1.1.3 тыңдалған музыка жайлы өзінің ойын, сезімін түсіндіру
		1.2 Музыкалық-орындаушылық іс-әрекет	3.1.2.1 екпіні, динамикасы мен ырғағын сақтай отырып, әртүрлі сипатты әндерді музыкалық аспаптың сүйемелдеуімен орындау 3.1.2.2 екпіні, динамикасы және әртүрлі ырғақтық суреттемелерін сақтай отырып, шулы музыкалық және қазақ халық аспаптарында ансамбльмен ойнау
		1.3 Музыкалық сауаттылық	3.1.3.1 дыбыс биіктігін есту арқылы анықтау және бірінші октава көлеміндегі ноталарды жазу
	Музыкалық-шығармашылық жұмыстар құру	2.1 Шығармашылық идеяларды дамыту және материалдарды жинақтау	3.2.1.1 музыканың көркемдеуші құралдарын қолданып, музыка шығару және импровизациялау үшін идеялар ұсыну
	Музыкалық-шығармашылық жұмысты көрсету және бағалау	3.1 Музыканы көрсету және бағалау	3.3.1.1 өз шығармашылық жұмысын көрсету, өзінің және өзгелердің жұмыстарын бағалай білу
Адамгершілік	Музыканы тыңдау, талдау және орындау	1.1 Музыканы тыңдау және талдау	3.1.1.2 музыкалық жанрлар мен ұғымдарды түсіндіру және ажырату
		1.2 Музыкалық-орындаушылық іс-әрекет	3.1.2.1 екпіні, динамикасы мен ырғағын сақтай отырып, әртүрлі сипатты әндерді музыкалық аспаптың сүйемелдеуімен орындау 3.1.2.2 екпіні, динамикасы және әртүрлі ырғақтық суреттемелерін сақтай отырып, шулы музыкалық және қазақ халық аспаптарында ансамбльмен ойнау
		1.3 Музыкалық сауаттылық	3.1.3.2 музыкалық аспаптардың дыбысталуын ажырату және оларды топтастыру
	Музыкалық-шығармашылық жұмыстар құру	2.2 Музыка шығару және импровизациялау	3.2.2.1 дауысты, музыкалық аспаптарды қолдану арқылы 2/4 өлшемінде музыкалық сөйлем (4-8 такт) шығару және импровизациялау
	Музыкалық-шығармашылық жұмысты көрсету және бағалау	3.1 Музыканы көрсету және бағалау	3.3.1.1 өз шығармашылық жұмысын көрсету, өзінің және өзгелердің жұмыстарын бағалай білу
2-тоқсан			

Уақыт	Музыканы тыңдау, талдау және орындау	1.1 Музыканы тыңдау және талдау	3.1.1.1 тыңдалған әннің немесе музыкалық шығарманың мазмұнын, көркем бейнесін және көңіл-күйін музыкалық терминдерді қолдана отырып анықтау және салыстыру 3.1.1.3 тыңдалған музыка жайлы өзінің ойын, сезімін түсіндіру
		1 . 2 Музыкалық-орындаушылық іс-әрекет	3.1.2.1 екпіні, динамикасы мен ырғағын сақтай отырып, әртүрлі сипатты әндерді музыкалық аспаптың сүйемелдеуімен о р ы н д а у 3.1.2.2 екпіні, динамикасы және әртүрлі ырғақтық суреттемелерін сақтай отырып, шулы музыкалық және қазақ халық аспаптарында ансамбльмен ойнау
		1.3 Музыкалық сауаттылық	3.1.3.2 музыкалық аспаптардың дыбысталуын ажырату және оларды топтастыру
	Музыкалық-шығармашылық жұмыстар құру	2.1 Шығармашылық идеяларды дамыту және материалдарды жинақтау	3.2.1.1 музыканың көркемдеуші құралдарын қолданып, музыка шығару және импровизациялау үшін идеялар ұсыну
		2.2 Музыка шығару және импровизациялау	3.2.2.1 дауысты, музыкалық аспаптарды қолдану арқылы 2/4 өлшемінде музыкалық сөйлем (4-8 такт) шығару және импровизациялау
Сәулет	Музыканы тыңдау, талдау және орындау	1.1 Музыканы тыңдау және талдау	3.1.1.3 тыңдалған музыка жайлы өзінің ойын, сезімін түсіндіру
		1 . 2 Музыкалық-орындаушылық іс-әрекет	3.1.2.2 екпіні, динамикасы және әртүрлі ырғақтық суреттемелерін сақтай отырып, шулы музыкалық және қазақ халық аспаптарында ансамбльмен ойнау
	Музыкалық-шығармашылық жұмыстар құру	2.1 Шығармашылық идеяларды дамыту және материалдарды жинақтау	3.2.1.1 музыканың көркемдеуші құралдарын қолданып, музыка шығару және импровизациялау үшін идеялар ұсыну
		2.2 Музыка шығару және импровизациялау	3.2.2.1 дауысты, музыкалық аспаптарды қолдану арқылы 2/4 өлшемінде музыкалық сөйлем (4-8 такт) шығару және импровизациялау
	Музыкалық-шығармашылық жұмысты көрсету және бағалау	3.1 Музыканы көрсету және бағалау	3.3.1.1 өз шығармашылық жұмысын көрсету, өзінің және өзгелердің жұмыстарын бағалай білу
3-тоқсан			
		1.1 Музыканы тыңдау және талдау	3.1.1.1 тыңдалған әннің немесе музыкалық шығарманың мазмұнын, көркем бейнесін және көңіл-күйін музыкалық терминдерді қолдана отырып анықтау және салыстыру 3.1.1.2 музыкалық жанрлар мен ұғымдарды түсіндіру және ажырату

Өнер	Музыканы тыңдау, талдау және орындау	1 . 2 Музыкалық-орындаушылық іс-әрекет	3.1.2.1 екпіні, динамикасы мен ырғағын сақтай отырып, әртүрлі сипатты әндерді шағын топтармен, жеке, музыкалық аспаптың сүйемелдеуімен дыбыс үндесігімен орындау 3.1.2.2 екпіні, динамикасы және әртүрлі ырғақтық суреттемелерін сақтай отырып, шулы музыкалық және қазақ халық аспаптарында ансамбльмен ойнау
		1.3 Музыкалық сауаттылық	3.1.3.2 музыкалық аспаптардың дыбысталуын ажырату және оларды топтастыру
	Музыкалық-шығармашылық жұмыстар құру	2.1 Шығармашылық идеяларды дамыту және материалдарды жинақтау	3.2.1.1 музыканың көркемдеуші құралдарын қолданып, музыка шығару және импровизациялау үшін идеялар ұсыну
		2.2 Музыка шығару және импровизациялау	3.2.2.1 дауысты, музыкалық аспаптарды қолдану арқылы 2/4 өлшемінде музыкалық сөйлем (4-8 такт) шығару және импровизациялау
Атақты тұлғалар	Музыканы тыңдау талдау және орындау	1.1 Музыканы тыңдау және талдау	3.1.1.1 тыңдалған әннің немесе музыкалық шығарманың мазмұнын, көркем бейнесін және көңіл-күйін музыкалық терминдерді қолдана отырып анықтау және салыстыру 3.1.1.3 тыңдалған музыка жайлы өзінің ойын, сезімін түсіндіру
		1 . 2 Музыкалық-орындаушылық іс-әрекет	3.1.2.1 екпіні, динамикасы мен ырғағын сақтай отырып, әртүрлі сипатты музыкалық аспаптың сүйемелдеуімен орындау 3.1.2.2 екпіні, динамикасы және әртүрлі ырғақтық суреттемелерін сақтай отырып, шулы музыкалық және қазақ халық аспаптарында ансамбльмен ойнау
		1.3 Музыкалық сауаттылық	3.1.3.1 дыбыс биіктігін есту арқылы анықтау және бірінші октава көлеміндегі ноталарды жазу
	Музыкалық-шығармашылық жұмыстар құру	2.1 Шығармашылық идеяларды дамыту және материалдарды жинақтау	3.2.1.1 музыканың көркемдеуші құралдарын қолданып, музыка шығару және импровизациялау үшін идеялар ұсыну
		2.2 Музыка шығару және импровизациялау	3.2.2.1 дауысты, музыкалық аспаптарды қолдану арқылы 2/4 өлшемінде музыкалық сөйлем (4-8 такт) шығару және импровизациялау
	Музыкалық-шығармашылық жұмысты көрсету және бағалау	3.1 Музыканы көрсету және бағалау	3.3.1.1 өз шығармашылық жұмысын көрсету, өзінің және өзгелердің жұмыстарын бағалай білу
4-тоқсан			

Су – тіршілік көзі	Музыканы тыңдау, талдау және орындау	1.1 Музыканы тыңдау және талдау	3.1.1.1 тыңдалған әннің немесе музыкалық шығарманың мазмұнын, көркем бейнесін және көңіл-күйін музыкалық терминдерді қолдана отырып анықтау және салыстыру 3.1.1.3 тыңдалған музыка жайлы өзінің ойын, сезімін түсіндіру
		1 . 2 Музыкалық-орындаушылық іс-әрекет	3.1.2.1 екпіні, динамикасы мен ырғағын сақтай отырып, әртүрлі сипатты әндерді музыкалық аспаптың сүйемелдеуімен о р ы н д а у 3.1.2.2 екпіні, динамикасы және әртүрлі ырғақтық суреттемелерін сақтай отырып, шулы музыкалық және қазақ халық аспаптарында ансамбльмен ойнау
	Музыкалық-шығармашылық жұмыстар құру	2.1 Шығармашылық идеяларды дамыту және материалдарды жинақтау	3.2.1.1 музыканың көркемдеуші құралдарын қолданып, музыка шығару және импровизациялау үшін идеялар ұсыну
		2.2 Музыка шығару және импровизациялау	3.2.2.1 дауысты, музыкалық аспаптарды қолдану арқылы 2/4 өлшемінде музыкалық сөйлем (4-8 такт) шығару және импровизациялау
Демалыс мәдениеті . Мерекелер	Музыканы тыңдау, талдау және орындау	1.1 Музыканы тыңдау және талдау	3.1.1.1 тыңдалған әннің немесе музыкалық шығарманың мазмұнын, көркем бейнесін және көңіл-күйін музыкалық терминдерді қолдана отырып анықтау және салыстыру
		1 . 2 Музыкалық-орындаушылық іс-әрекет	3.1.2.1 екпіні, динамикасы мен ырғағын сақтай отырып, әртүрлі сипатты әндерді музыкалық аспаптың сүйемелдеуімен о р ы н д а у 3.1.2.2 екпіні, динамикасы және әртүрлі ырғақтық суреттемелерін сақтай отырып, шулы музыкалық және қазақ халық аспаптарында ансамбльмен ойнау
	Музыкалық-шығармашылық жұмыстар құру	2.1 Шығармашылық идеяларды дамыту және материалдарды жинақтау	3.2.1.1 музыканың көркемдеуші құралдарын қолданып, музыка шығару және импровизациялау үшін идеялар ұсыну
		2.2 Музыка шығару және импровизациялау	3.2.2.1 дауысты, музыкалық аспаптарды қолдану арқылы 2/4 өлшемінде музыкалық сөйлем (4-8 такт) шығару және импровизациялау

	Музыкалық-шығармашылық жұмысты көрсету және бағалау	3.1 Музыканы көрсету және бағалау	3.3.1.1 өз шығармашылық жұмысын көрсету, өзінің және өзгелердің жұмыстарын бағалай білу

4) 4 сынып:

9-кесте

Ортақ тақырыптар	Оқыту мақсаты жүйесінің бөлімдері	Оқыту мақсаты жүйесінің бөлімшелері	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан			
Менің Отаным - Қазақстан	Музыканы тыңдау, талдау және орындау	1.1 Музыканы тыңдау және талдау	4.1.1.2 аңызшы, жыршы, жырау, былина, аңыз, жыр, эпос ұғымдарын түсіндіру және ажырату
		1 . 2 Музыкалық-орындаушылық іс-әрекет	4.1.2.1 әр түрлі стиль мен жанрдағы шығармаларды музыкалық аспаптың сүйемелдеуімен және сүйемелдеусіз, таза интонацияны сақтай отырып орындау 4.1.2.3 өз партиясын ансамбльде сақтай отырып, қазақ халық аспаптарында немесе виртуалды музыкалық аспаптарда (онлайн синтезатор) ойнау
		1.3 Музыкалық сауаттылық	4.1.3.2 хор түрлерін (балалар, әйел, ер, аралас) анықтап тану, аспаптардың құрамына қарай халық (қазақ, орыс) және симфониялық оркестрлерді ажырату
	Музыкалық-шығармашылық жұмыстар құру	2.1 Шығармашылық идеяларды дамыту және материалдарды жинақтау	4.2.1.1 музыканың көркемдеуші құралдарын қолданып, музыка шығару және импровизациялау үшін идеяларды жүйелеу, материалдарды жинақтау
		2.2 Музыка шығару және импровизациялау	4.2.2.1 дауысты, музыкалық аспаптарды (халық, классикалық немесе виртуалды) немесе компьюрелік бағдарламаны (мысалы, Audacity) қолдану арқылы 3/4 өлшемінде музыкалық сөйлем (4-8 такт) шығару және импровизациялау
	Музыкалық-шығармашылық жұмысты көрсету және бағалау	3.1 Музыканы көрсету және бағалау	4.3.1.1 өз шығармашылық жұмысын көрсету және өлшем шарттарға сәйкес бағалай білу, өзінің жұмысын жақсарту үшін ұсыныстар енгізу
Адами құндылықтар	Музыканы тыңдау, талдау және орындау	1.1 Музыканы тыңдау және талдау	4.1.1.3 тыңдалған музыка жайлы өзіңнің ой-сезімін, шығармадағы көркем бейнені сипаттау арқылы негіздеу
		1 . 2 Музыкалық-орындаушылық іс-әрекет	4.1.2.2 шағын әуендерді, жеңіл әндерді канон формасында орындау
	Музыкалық-шығармашылық жұмыстар құру	2.1 Шығармашылық идеяларды дамыту және материалдарды жинақтау	4.2.2.1 музыканың көркемдеуші құралдарын қолданып, музыка шығару және импровизациялау үшін идеяларды жүйелеу, материалдарды жинақтау
			4.2.2.2 дауысты, музыкалық аспаптарды (халық, классикалық немесе виртуалды) немесе компьюрелік бағдарламаны (

		2.2 Музыка шығару және импровизациялау	мысалы, Audacity) қолдану арқылы 3/4 өлшемінде музыкалық сөйлем (4-8 такт) шығару және импровизациялау
	Музыкалық-шығармашылық жұмысты көрсету және бағалау	3.1 Музыканы көрсету және бағалау	4.3.1.1 өз шығармашылық жұмысын көрсету және өлшем шарттарға сәйкес бағалай білу, өзінің жұмысын жақсарту үшін ұсыныстар енгізу
2 тоқсан			
Мәдени мұра	Музыканы тыңдау, талдау және орындау	1.1 Музыканы тыңдау және талдау	4.1.1.2 аңызшы, жыршы, жырау, былина, аңыз, жыр, эпос ұғымдарын түсіндіру және ажырату
		1 . 2 Музыкалық-орындаушылық іс-әрекет	4.1.2.1 әр түрлі стиль мен жанрдағы шығармаларды музыкалық аспаптың сүйемелдеуімен және сүйемелдеусіз, таза интонацияны сақтай отырып орындау 4.1.2.2 шағын әуендерді, жеңіл әндерді канон формасында орындау
		1.3 Музыкалық сауаттылық	4.1.3.1 қарапайым музыкалық формаларды (шумақ, қайырма АВ, АВА) стиль мен жанрларды, шығармадағы 3/4 өлшемді анықтау 4.1.3.2 хор түрлерін (балалар, әйел, ер, аралас) анықтап тану, аспаптардың құрамына қарай халық (қазақ, орыс) және симфониялық оркестрлерді ажырату
	Музыкалық-шығармашылық жұмыстар құру	2.1 Шығармашы-лық идеяларды дамыту және материалдарды жинақтау	4.2.1.1 музыканың көркемдеуші құралдарын қолданып, музыка шығару және импровизациялау үшін идеяларды жүйелеу, материалдарды жинақтау
		2.2 Музыка шығару және импровизациялау	4.2.2.1 дауысты, музыкалық аспаптарды (халық, классикалық немесе виратуалды) немесе компьюрелік бағдарламаны (мысалы, Audacity) қолдану арқылы 3/4 өлшемінде музыкалық сөйлем (4-8 такт) шығару және импровизациялау
	Музыкалық-шығармашылық жұмысты көрсету және бағалау	3.1 Музыканы көрсету және бағалау	4.3.1.1 өз шығармашылық жұмысын көрсету және қлшем шарттарға сәйкес бағалай білу, өзінің жұмысын жақсарту үшін ұсыныстар енгізу
Мамандықтар әлемі	Музыканы тыңдау, талдау және орындау	1 . 2 Музыкалық-орындаушылық іс-әрекет	4.1.2.2 шағын әуендерді, жеңіл әндерді канон формасында орындау
	Музыкалық-шығармашылық жұмыстар құру	2.1 Шығармашылық идеяларды дамыту және материалдарды жинақтау	4.2.1.1 музыканың көркемдеуші құралдарын қолданып, музыка шығару және импровизациялау үшін идеяларды жүйелеу, материалдарды жинақтау
		2.2 Музыка шығару және импровизациялау	4.2.2.1 дауысты, музыкалық аспаптарды (халық, классикалық немесе виратуалды) немесе компьюрелік бағдарламаны (

			мысалы, Audacity) қолдану арқылы 3/4 өлшемінде музыкалық сөйлем (4-8 такт) шығару және импровизациялау
	Музыкалық-шығармашылық жұмысты көрсету және бағалау	3.1 Музыканы көрсету және бағалау	4.3.1.1 өз шығармашылық жұмысын көрсету және өлшем шарттарға сәйкес бағалай білу, өзінің жұмысын жақсарту үшін ұсыныстар енгізу
3-тоқсан			
Табиғи құбылыстар	Музыканы тыңдау, талдау және орындау	1.1 Музыканы тыңдау және талдау	4.1.1.1 музыкалық терминдерді қолдана отырып, тыңдалған музыкалық шығарманың жанрын ажырату, стилін (халық, классикалық), анықтау 4.1.1.3 тыңдалған музыка жайлы өзіңнің ой-сезімін, шығармадағы көркем бейнені сипаттау арқылы негіздеу
		1 . 2 Музыкалық-орындаушылық іс-әрекет	4.1.2.1 әр түрлі стиль мен жанрдағы шығармаларды музыкалық аспаптың сүйемелдеуімен және сүйемелдеусіз, таза интонацияны сақтай отырып орындау
		1.3 Музыкалық сауаттылық	4.1.3.1 қарапайым музыкалық формаларды (шумақ, қайырма АВ, АВА) стиль мен жанрларды, шығармадағы 3/4 өлшемді анықтау
	Музыкалық-шығармашылық жұмыстар құру	2.1 Шығармашылық идеяларды дамыту және материалдарды жинақтау	4.2.1.1 музыканың көркемдеуші құралдарын қолданып, музыка шығару және импровизациялау үшін идеяларды жүйелеу, материалдарды жинақтау
		2.2 Музыка шығару және импровизациялау	4.2.2.1 дауысты, музыкалық аспаптарды (халық, классикалық немесе виратуалды) немесе компьюрелік бағдарламаны (мысалы, Audacity) қолдану арқылы 3/4 өлшемінде музыкалық сөйлем (4-8 такт) шығару және импровизациялау
	Музыкалық-шығармашылық жұмысты көрсету және бағалау	3.1 Музыканы көрсету және бағалау	4.3.1.1 өз шығармашылық жұмысын көрсету және өлшем шарттарға сәйкес бағалай білу, өзінің жұмысын жақсарту үшін ұсыныстар енгізу
	Музыканы тыңдау, талдау және орындау	1.1 Музыканы тыңдау және талдау	4.1.1.1 музыкалық терминдерді қолдана отырып, тыңдалған музыкалық шығарманың жанрын ажырату, стилін (халық, классикалық), анықтау 4.1.1.3 тыңдалған музыка жайлы өзіңнің ой-сезімін, шығармадағы көркем бейнені сипаттау арқылы негіздеу
		1 . 2 Музыкалық-орындаушылық іс-әрекет	4.1.2.1 әр түрлі стиль мен жанрдағы шығармаларды музыкалық аспаптың сүйемелдеуімен және сүйемелдеусіз, таза интонацияны сақтай отырып орындау 4.1.2.2 шағын әуендерді, жеңіл әндерді канон формасында орындау

Қоршаған ортаны қорғау		1.3 Музыкалық сауаттылық	4.1.3.1 қарапайым музыкалық формаларды (шумақ, қайырма АВ, АВА) стиль мен жанрларды, шығармадағы 3/4 өлшемді анықтау 4.1.3.2 хор түрлерін (балалар, әйел, ер, аралас) анықтап тану, аспаптардың құрамына қарай халық (қазақ, орыс) және симфониялық оркестрлерді ажырату
	Музыкалық-шығармашылық жұмыстар құру	2.1 Шығармашылық идеяларды дамыту және материалдарды жинақтау	4.2.1.1 музыканың көркемдеуші құралдарын қолданып, музыка шығару және импровизациялау үшін идеяларды жүйелеу, материалдарды жинақтау
		2.2 Музыка шығару және импровизациялау	4.2.2.1 дауысты, музыкалық аспаптарды (халық, классикалық немесе виратуалды) немесе компьюрелік бағдарламаны (мысалы, Audacity) қолдану арқылы 3/4 өлшемінде музыкалық сөйлем (4-8 такт) шығару және импровизациялау
	Музыкалық-шығармашылық жұмысты көрсету және бағалау	3.1 Музыканы көрсету және бағалау	4.3.1.1 өз шығармашылық жұмысын көрсету және өлшем шарттарға сәйкес бағалай білу, өзінің жұмысын жақсарту үшін ұсыныстар енгізу
4 тоқсан			
Ғарышқа саяхат	Музыканы тыңдау, талдау және орындау	1.1 Музыканы тыңдау және талдау	4.1.1.1 музыкалық терминдерді қолдана отырып, тыңдалған музыкалық шығарманың жанрын ажырату, стилін (халық, классикалық), анықтау 4.1.1.2 аңызшы, жыршы, жырау, былина, аңыз, жыр, эпос ұғымдарын түсіндіру және ажырату
		1 . 2 Музыкалық-орындаушылық іс-әрекет	4.1.2.1 әр түрлі стиль мен жанрдағы шығармаларды музыкалық аспаптың сүйемелдеуімен және сүйемелдеусіз, таза интонацияны сақтай отырып орындау 4.1.2.2 шағын әуендерді, жеңіл әндерді канон формасында орындау
	Музыкалық-шығармашылық жұмыстар құру	2.1 Шығармашылық идеяларды дамыту және материалдарды жинақтау	4.2.1.1 музыканың көркемдеуші құралдарын қолданып, музыка шығару және импровизациялау үшін идеяларды жүйелеу, материалдарды жинақтау
		2.2 Музыка шығару және импровизациялау	4.2.2.1 дауысты, музыкалық аспаптарды (халық, классикалық немесе виратуалды) немесе компьюрелік бағдарламаны (мысалы, Audacity) қолдану арқылы 3/4 өлшемінде музыкалық сөйлем (4-8 такт) шығару және импровизациялау
	Музыкалық-шығармашылық жұмысты көрсету және бағалау	3.1 Музыканы көрсету және бағалау	4.3.1.1 өз шығармашылық жұмысын көрсету және өлшем шарттарға сәйкес бағалай білу, өзінің жұмысын жақсарту үшін ұсыныстар енгізу

Болашаққа саяхат	Музыканы тыңдау, талдау және орындау	1.1 Музыканы тыңдау және талдау	4.1.1.1 музыкалық терминдерді қолдана отырып, тыңдалған музыкалық шығарманың жанрын ажырату, стилін (халық, классикалық), анықтау 4.1.1.3 тыңдалған музыка жайлы өзіңнің ой-сезімін, шығармадағы көркем бейнені сипаттау арқылы негіздеу
		1 . 2 Музыкалық-орындаушылық іс-әрекет	4.1.2.1 әр түрлі стиль мен жанрдағы шығармаларды музыкалық аспаптың сүйемелдеуімен және сүйемелдеусіз, таза интонацияны сақтай отырып орындау 4.1.2.2 шағын әуендерді, жеңіл әндерді канон формасында орындау 4.1.2.3 өз партиясын ансамбльде сақтай отырып, қазақ халық аспаптарында немесе виртуалды музыкалық аспаптарда (онлайн синтезатор) ойнау
		1.3 Музыкалық сауаттылық	4.1.3.1 қарапайым музыкалық формаларды (шумақ, қайырма АВ, АВА) стиль мен жанрларды, шығармадағы 3/4 өлшемді анықтау 4.1.3.2 хор түрлерін (балалар, әйел, ер, аралас) анықтап тану, аспаптардың құрамына қарай халық (қазақ, орыс) және симфониялық оркестрлерді ажырату
	Музыкалық-шығармашылық жұмыстар құру	2.1 Шығармашылық идеяларды дамыту және материалдарды жинақтау	4.2.1.1 музыканың көркемдеуші құралдарын қолданып, музыка шығару және импровизациялау үшін идеяларды жүйелеу, материалдарды жинақтау
		2.2 Музыка шығару және импровизациялау	4.2.2.1 дауысты, музыкалық аспаптарды (халық, классикалық немесе виратуалды) немесе компьюрелік бағдарламаны (мысалы, Audacity) қолдану арқылы 3/4 өлшемінде музыкалық сөйлем (4-8 такт) шығару және импровизациялау
	Музыкалық-шығармашылық жұмысты көрсету және бағалау	3.1 Музыканы көрсету және бағалау	4.3.1.1 өз шығармашылық жұмысын көрсету және өлшем шарттарға сәйкес бағалай білу, өзінің жұмысын жақсарту үшін ұсыныстар енгізу

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2016 жылғы 8 сәуірдегі
№ 266 бұйрығына 11-қосымша

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 185-қосымша

Бастауыш білім беру деңгейінің 1-4-сыныптары үшін
«Көркем еңбек» пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасы

1. Түсіндірме жазба

1. Оқу бағдарламасы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы № 1080 қаулысымен бекітілген Орта білім берудің (бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім беру) мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына сәйкес әзірленген.

2. Оқу бағдарламасы оқушылардың жас ерекшеліктерінің танымдық мүмкіндіктеріне сәйкес әр оқу пәнінің мазмұны мен олардың білім, білік, дағдыларының көлемін анықтайтын оқу-нормативтік құжат болып табылады.

3. Оқу бағдарламасы оқыту процесін оқушылардың пән салалары бойынша білім мен біліктерді саналы түрде меңгеруі үшін әр пәннің әдістемелік әлеуетін қолдануға, оқу, жоба, зерттеу іс-әрекеттері тәсілдерін меңгеру арқылы дербестігін дамытуға, әлеуметтік-мәдени кеңістікте орнын таба білуі үшін біліктерді меңгеруге бағыттайды.

4. Оқу бағдарламасында оқу-нормативтік құжаттың дәстүрлі міндеттері заманауи мектепте білім беру процесін ұйымдастырудың инновациялық тәсілдермен үйлесімді сабақтасқан. Оқытудағы тәсілдер пән бойынша оқу бағдарламасының түбегейлі жаңа құрылымын құруда негізгі бағдарлары болып табылады.

5. Құндылыққа, іс-әрекетке, тұлғаға бағдарланған, коммуникативтік тәсілдер білім берудің классикалық негізі ретінде оқыту мақсаттарының жүйесі мен білім беру процесі нәтижелерінің басымдылығын арттыру үшін қолданылды, бұл оқу бағдарламасының жаңа құрылымында көрініс тапты.

6. Қазіргі кезеңде оқушының өз бетімен білімге ие болу барысында оның белсенді іс-әрекетін ұйымдастыру оқу процесіне қойылатын негізгі талаптардың бірі болып табылады. Бұл тәсілдер пәндік білімді, әлеуметтік және коммуникативтік дағдыларды ғана емес, сонымен бірге өзінің жеке мүдделері мен болашағын сезінуге, сындарлы шешімдер қабылдауына мүмкіндік беретін тұлғалық қасиеттерді де меңгеруге ықпал етеді.

7. Мұғаліммен бірлесіп шығармашылықпен айналысу және серіктес, кеңесші ретінде мұғалімнің қолдауы кезінде оқушының белсенді танымдық қабілеті тұрақты сипатқа ие болады. Тұлғалық-бағдарлық білім беруді осындай сипатта жақсарту білім беру процесіне барлық қатысушылардың өзара қарым-қатынасында өктемшілікке жол бермей, ынтымақтастығы үшін алғышарттарды құрайтын оқытудың алуан түрлі интерактивті әдістерін қолдану кезінде мүмкін.

8. Диалогтік және рефлексивті технологияларды қолдану оқушылардың жоба және зерттеу жұмыстарын ұйымдастыруымен сабақтасады. Оқу процесін ұйымдастырудың барлық инновациялық тәсілдері оқытуды білім, идеялар және іс-әрекет тәсілдерімен

белсенді түрде алмасуды көздейтін оқушының шынайы шығармашылық процесіндегі қарым-қатынас моделіне айналдырады.

9. Нақты пәннің оқу бағдарламасы жергілікті сипаттағы материалдарды (нысандар, кәсіпорындар, ақпарат көздері) пайдалануға бағытталған оқу-жобалау іс-әрекеттерін ұйымдастыру арқылы танымдық және әлеуметтік тұрғыдан оқушының белсенділігін арттыруға мүмкіндік береді.

10. Осы пәннің оқу мақсаттары аясында жүзеге асырылатын тәрбиелік сипаттағы жоба жұмысын ата-аналармен, жергілікті қауымдастық өкілдерімен бірлесе отырып, ұйымдастыруға болады.

11. Әр пәннің оқу бағдарламаларында үш тілде білім беруді жүзеге асыру қарастырылған, онда үш тілді меңгертіп қана қоймай, сол сияқты оқушылардың сыныптан тыс жұмыстарын да үш (қазақ, орыс және ағылшын тілдерінде) тілде ұйымдастыру қарастырылған. Көп тілді оқу ортасын құрудағы әр пәннің қосқан үлесі үш тілде білім беру саясатын жүзеге асыруға мүмкіндік береді. Тіл үйретудің негізі болып табылатын коммуникативтік тәсілдер әрбір оқу пәнінің түрлі оқу жағдаяттарында білім және білікпен алмасу, тілдік және сөйлеу нормалары жүйесін дұрыс қолдану сияқты әдіс-тәсілдері арқылы оқушылардың сөйлеу әрекеттерін дамытудың жетекші қағидаты ретінде қарастырылады.

12. Пән мазмұнын меңгеру және оқу мақсаттарына қол жеткізу процесінде оқушылардың ақпараттық-коммуникациялық технологияларды, атап айтсақ: қажетті ақпаратты іздеу, өңдеу, алу, құру және көрсету, ақпараттар және идеялармен алмасу үшін бірлесіп әрекет ету, жабдықтар мен қосымшаларды кең ауқымда қолдану арқылы өз жұмысын бағалау және жетілдіру сияқты қолдану дағдыларын дамыту үшін алғышарттар/жағдайлар жасау керек.

13. Оқу бағдарламасында оқу пәнінің мазмұнын анықтаудың негізі болып табылатын оқыту мақсаттарының жүйесі түрінде ұсынылған күтілетін нәтижелері қалыптастырылған.

14. Мазмұны тұрғысынан оқу бағдарламалары оқушыны өзін-өзі оқыту субъектісі және тұлғааралық қарым-қатынас субъектісі ретінде тәрбиелеуде нақты оқу пәнінің қосатын үлесін айқындайды.

15. Оқу бағдарламалары білім беру құндылықтарының өзара байланысы мен өзара шарттылығына негізделген тәрбиелеу мен оқытудың біртұтастығы қағидатын және нақты пәнді оқыту мақсаттарының жүйесі бар мектепті бітіргеннен кейінгі нәтижелерін іске асыруға мүмкіндік береді.

16. Оқу бағдарламаларының тек пәндік білім мен білікке ғана емес, сонымен қатар, кең ауқымды дағдылардың қалыптасуына бағытталғаны оның ерекше өзгешелігі болып табылады. Оқыту мақсаттарының құрастырылған жүйесі: білімді функционалдық және шығармашылық қолдану, сын тұрғысынан ойлау, зерттеу жұмыстарын жүргізу, ақпараттық-коммуникациялық технологияларды пайдалану, қарым-қатынас жасаудың

түрлі тәсілдерін қолдану, топпен және жеке дара жұмыс істей алу, мәселелерді шешу және шешімдер қабылдау сияқты кең ауқымды дағдыларын дамытуға негіз болады. Кең ауқымды дағдылар оқушының мектептегі білім алу тәжірибесінде де, келешекте мектепті бітіргеннен кейін де жетістігінің кепілі болып табылады

17. Экономикадағы заманауи инновациялар, еңбек нарығындағы өзгерістер оқушылардың күрделі міндеттерді шешу үшін немесе оларды шешудің жаңа тәсілдерін табу үшін жағдаятқа, идеялар мен ақпараттарға талдау жасау және бағалауға, алған білімі мен тәжірибесін жаңа идея мен ақпаратты жинақтау үшін шығармашылық қолдануға мүмкіндік беретін дағдылар жиынтығын меңгеру қажеттілігіне себепші болады. Жігерлілік, білуге құмарлық, өзгерістерге дайын болу, байланысқа бейімділік сияқты тұлғалық қасиеттер өзекті болып отыр.

18. Нақты пән бойынша күнделікті білім беру процесінің мазмұны оқу мақсаттарына бағынады және оқушылардың меңгерген білім, білік және дағдыларын кез келген оқу процесінде және өмір жағдаяттарында шығармашылықпен пайдалану даярлылығын қалыптастыруға, жетістікке қол жеткізуде қажырлылықты дамытуға бағытталған, өмір бойы білім алуға ынталандырады.

19. Жеке қасиеттердің кең ауқымдағы дағдылармен бірлікте дамуы: «қазақстандық патриотизм мен азаматтық жауапкершілік», «құрмет», «ынтымақтастық», «еңбек пен шығармашылық», «ашықтық», «өмір бойы білім алу» сияқты білім берудің басты құндылықтарына оқушыларды дағдыландырудың негізі болып табылады. Бұл құндылықтар оқушының тәртібі мен күнделікті іс-әрекеттерін ынталандыратын тұрақты тұлғалық бағдары болуы тиіс.

2. «Көркем еңбек» пәнін оқыту мақсаты мен міндеттері

20. «Көркем еңбек» пәнінің маңыздылығы:

1) шынайы болмысты эстетикалық қабылдауды және еңбекқорлыққа тәрбиелеуді, адамның қоршаған әлеммен өзара байланысы жайлы білімді қалыптастырудың бірден-бір құралы болып табылады.

21. «Көркем еңбек» пәні елестету мен бақылау қабілетін, кеңістіктік және және көру елесі қабілетін қамтамасыз ететін, әртүрлі шығармашылық әрекет барысында, көркем-технологиялық білімдерді, қабілеттер және дағдыларды қалыптастыруға бағытталған.Түрлі материалдармен жұмыс істеу оқушылардың технологиялық ойлауын , көркем-эстетикалық талғамын, шығармашылық, есте сақтау қабілеттерін, кеңістіктік қиялын, фантазиясы мен қол моторикасын дамытуға, көзбен нақты мөлшерлеу қабілетін жетілдіруге мүмкіндік береді.

22. «Көркем еңбек» пәні оқу бағдарламасының мақсаты-жеке тұлғаның қалыптасуы және өз ойын білдіруінің негізі ретінде, рухани-адамгершілік мәдениетін дамыту, шығармашылық, кеңістіктік - образдық ойлауын, көркем-технологиялық білімнің

негізін қалыптастыру.

23. «Көркем еңбек» пәнінің міндеттері:

1) әртүрлі кіріктіру іс-әрекеттері арқылы, пәндік білімдерді, дығдыларды және қабілеттерді дамыту;

2) ұлттық және әлемдік материалдық мәдениет пен өнер шығармаларымен таныстыру арқылы құндылық бағыттарын қалыптастыру;

3) оқушылардың визуалды және эстетикалық қабылдауын, сыни ойлауын дамытуға, терминдер мен түсініктерді меңгеріп өнердің түрлері мен жанрлары туралы білімді қолдану;

4) бақылау, жүргізу және көрсетілім жасау арқылы зерттеу дағдыларын дамыту;

5) әртүрлі материалдар мен құралдарды қолдану арқылы шығармашылықпен жұмыс жасау дағдыларын меңгеру;

6) өзін-өзі бағалауды жоғарлату және жағымды көзқарасты қалыптастыру;

7) коммуникацияның бір тілі ретінде ұлттық және әлемдік мәдениет мұраларының мағынасын, сонымен қатар, көркем еңбектің рөлін түсіну;

8) өз жұмысын жасау үшін, әртүрлі ақпарат түрлерін (іздеу, жинау, сұрыптау) бағдарлау қабілетін дамытуға ықпал жасайтын,әртүрлі танымдық, коммуникативтік, ұйымдастырушылық және адамгершілік сипаттағы міндеттерді өздігінен шешу тәжірибелерін қалыптастыру;

9) ұжымдық, топтық және жеке жұмыстарды орындау процесінде қолдың моторикасын, сенсорикалық, қиялдауы мен шығармашылығын, елестетуін және қабылдауын дамыту.

24. Оқу процесінде оқушылар:

1) ұлттық және әлемдік мәдениет шығармаларын,олар арқылы берілген идеялар мен құндылықтарды зерделейді және талдайды;

2) шығармашылық жұмысты жасау үшін материалдар мен құралдарды өз бетімен және сенімді қолданады, материал қасиеті мен жұмыс нәтижесінің ерекшелігі арасындағы байланысты түсіндіреді;

3) өз идеясын түсіндіреді және тұжырымдайды, сонымен қатар, бұйымды жақсарту үшін конструктивті шешім қабылдауды ұсынады;

4) жазық және көлемді шығармашылық жұмыстарды жасау үшін, әртүрлі іс-әрекет түрлерінен жинақтаған білімі мен дағдысын қолданады;

5) әртүрлі ресурстарды пайдаланып, оның ішінде АКТ-ны қолдана отырып, танымдық, коммуникативтік, ұйымдастырушылық және адамгершілік сипаттағы міндеттерге байланысты шешімдерді өздігінен қабылдау;

6) қажетті құралдар және материалдарды айқындап және тауып, өзінің әрекетін ұйымдастырады;

7) өзінің және басқалардың жұмыс нәтижелерін салыстырады және бағалайды;

8) әртүрлі материалдар мен құралдарды қолданудағы техникалық қауіпсіздік ережесін сақтаудың маңыздылығын түсінеді және сезінеді.

3. Оқыту процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

25. Білім беру ұйымдары оқушылардың қалай «білім алуды үйрену» керектігін білетін, дербес, ынталы, қызығушылығы жоғары, сенімді, жауапты, зерделі, дамыған шығармашыл тұлға болу қағидасын ұстанады.

26. Құндылыққа бағдарланған тәсіл:

1) оқу іс-әрекетін жоспарлау мен ұйымдастыру, оның нәтижелерін алу мен пайдалану белгілі бір құндылықтар тұрғысынан іске асырылады;

2) құндылыққа бағдарлану - бұл белгілі құндылықтарды өзінің белсенділігіне бағдарламалық сапа ретінде таңдаған тұлғаның қабілеті (құндылықтарды бағдарлай алатын) сондай-ақ, өзінің жеке әлеуметтік мағыналы құндылығы ретінде сезіну және қабылдау қабілеті.Құндылықтың мағынасы белгілі қошаған ортада нәтижелі қызмет атқару үшін норманы қалыптастыру ортасында дағдысы, өмір салты және мінез-құлықтың қалпы айқындалады;

3) орта білім берудегі құндылықтардың идеялық негізі – «Мәңгілік ел» ұлттық идея құндылықтары болып табылады. Орта білім беру құндылықтары: қазақстандық патриотизм мен азаматтық жауапкершілік, құрметтеу, ынтымақтастық, еңбек және шығармашылық, ашықтық, өмір бойы білім алу болып айқындалған.

27. Іс-әрекеттік тәсіл:

1) оқушылар білімді дайын күйінде емес, белсенді танымдық әрекеттің процесінде өздері меңгеру арқылы алады.Бұл оның ізденуін, интерпретациялауын, сараптауын, әртүрлі ақпарат көздерін жинақтауын және бағалауын, графикалық деректер және басқа да оқыту ресурстарын жобалайды;

2) ұлттық дәстүрлерді, туған өлкенің тарихы мен табиғаты, қоршаған әлемнің түсінігін, оқушылардың заманауи материалдарын, техникаларын және технологиялары негізіндегі әртүрлі көркемдік түсініктерін шығармашылық жұмыстардың өзара әрекетінде білім берудің кіріктіру тәсілін қамтамасыз етеді. Нәтижесінде, оқушылар өзінің оқу іс-ірекетінің мазмұны мен пішінін, оның нормалық жүйесін түсінеді, қабылдайды және сезінеді, жетілдіруіне белсене қатынасып, оның нәтижелі білімді, икемділігі мен дағдысының кеңінен қалыптасуына ықпал етеді.

28. Тұлғаға бағдарланған тәсіл:

1) тұлғаға-бағдарланған тәсілдің мақсаты- оқу процесінің дараландырлуы, үйлесімді қалыптасқан және жан-жақты дамыған оқушының тұлғасы болып табылады.Оқу процесінде, жекелеген ерекшелігінің даму әлеуеті мүмкіндігінде оның шығармашылық қабілеті ашылады.

29. Деңгейлеп оқыту тәсілі:

1) оқушылардың ерекшеліктерінің негізінде оқу топтарына әртүрлі мүмкіндіктер туғызатын мамандандырылған оқу процесі болып табылады. Деңгейлеп оқыту тәсілі арнайы дайындалған құралдардың көмегімен және деңгейлеп оқыту белсенділігінің әртүрлі топтағы оқушылардың оқу іс-әрекетін ұйымдастыру әдісі кіреді;

2) деңгейлеп оқыту жұмысын ұйымдастырудың шарты күрделілік жағынан, танымдық қызығушылығы жағынан, оқытушының тарапынан көмек көрсету жағынан айырмашылығы бар деңгейлік тапсырмаларды қолдану болып табылады.

30. Білім алудағы коммуникативті тәсіл- екі немесе одан да көп адамдардың арасындағы сөйлесім әрекетінде, қабілеті және дағдысы процесіндегі ақпаратты хабарлау және білімдерімен алмасуы.Басқа қатысушылармен сұхбаттасу қарым-қатынасы процесінде тіл арқылы ойларымен және идеяларымен алмасу жолында сұхбаттасуды жүргізу қабілеті болып есептеледі. Оқушылардың сын тұрғысынан ойлау және өз бетімен жұмыс істеу мақсатында оқу барысында алдын ала таңдалып алынған байланыс құралдарын пайдалану. Жеке және топтық жұмыс барысындағы оқу процесінде коммуникативтік тәсілге қатысты сұхбаттасу дағдысын қалыптастыратын, өзінің және өзгелердің шығармашылық жұмыстарына сараптау және бағалау жұмыстарын жүргізетін тапсырмалар енгізіледі.

31. Көркемдік-технологиялық тәсіл:

1) Оқушылардың немесе оқушылар тобының оқу-танымдық іс-әрекеті құралдармен материалдардың қасиеттері, композициялық заңдылықтары, түстану негіздері, құрастыру және модельдеу, көркем еңбек нысандарын дайындаудың технологиялық реттілігі туралы білімдерін шығармашылық өнімге айналдыру үшін бастапқы материалдарды қайта өңдеп қолдануға бағытталған;

2) үйлесімді әдістермен және кезеңдік әрекеттерде, нақты тәсілдермен безендіріліп айқындалған шешімдері және нәтижелері жалпы мақсатпен сипатталады.

32. Ақпараттық-коммуникациялық технологияларды қолдану:

1) ақпараттық-коммуникациялық технологияларды (АКТ) қолдану құзыреттілігі оқушылардың жұмыс барысында, бос уақыттарында және қарым-қатынаста технологияларды сенімді және шығармашыл түрде қолдана білуін қамтамасыз етеді;

2) оқушылар ақпаратты табу, құру және онымен жұмыс істеу, мәліметтерімен, ой түйіндерімен бөлісе және алмаса отырып, құрал-жабдықтар мен қосымшалардың кең ауқымын пайдалану, өз жұмысын жүзеге асыру арқылы білім беру бағдарламаларының барлық пәндері бойынша өздерінің АКТ-ны қолдану дағдыларын дамытады;

3) «Көркем еңбек» пәні бойынша оқу бағдарламасында:

көркем жұмыстарын жасауда компьтерлік-сандық технологияларды қолдану;

Интернеттен және дерекқордан ақпараттар іздеу (сандық және интернеттен алынған дәйектерді маңызына қарай табу, таңдау, өңдеу);

белгілі мақсаттар және нақты аудитория үшін түрлі дереккөздерінен алынған материалдар кіретін слайд презентацияларын жасау дағдыларын дамыту;

басқа оқушылармен шығармашылық жұмыс жасау үшін ақпарат алмасу, хабарлама жіберу, ынтымақтастық құру;

белсенді оқытуға техникалық қолдау жасау үшін интерактивті тақтаны пайдалану.

33. Берілген тәсілдерді жүзеге асыру:

1) олардың әрі қарай дамуы мақсаты үшін әр оқушының ойын құрметтеу және осыған дейінгі алған білімі мен түсінігінің маңыздылығын мойындау;

2) мұқият таңдалған тапсырмалар мен іс-әрекет түрлерінің көмегімен оқушылардың уәждік және дамыта оқытылуы;

3) оқушыларға түсінікті мысалдардың негізінде стратегиялық мәселелердің шешімдерін моделдеу;

4) оқушылардың жеке, топтық және ұжымдық іс-әрекеттерін ұйымдастыру;

5) «оқыту үшін бағалау» арқылы оқушылардың білім алуына қолдау көрсету;

6) шығармашылық орта құру мақсатында әртүрлі тәсілдермен оқытуды дифференциациялау;

7) пәнаралық байланыстарды дамыту және қолдау;

8) оқушылардың зерттеушілік әрекеттеріне негізделген белсенді білім алуын мадақтау;

9) шығармашылық іс-әрекеті процесіне белсенді қатысу: оқу іс-әрекеті процесіндегі шығармашылық жұмыстарын бағалау және талдау, құру, бақылау зерттеу, жүргізу;

10) оқушылардың бойындағы сын тұрғысынан ойлау, өзін-өзі бағалау және бір-бірін бағалау қабілетін дамыту;

11) оқушылардың шығармашылық әрекеттерін одан әрі ынталандыру үшін идеялары мен жұмыстарына презентация жасау (ұсыну) арқылы іске асырылады.

4. Оқу жетістіктерін бағалау тәсілдері

34. «Көркем еңбек» пәнін меңгеру нәтижелері критериалды бағалауды қолдану арқылы жүзеге асырылады.

35. Критериалды бағалау оқыту, оқу және бағалаудың өзара тығыз байланысына негізделген. Критериалды бағалау нәтижелері білім беру процесін тиімді жоспарлау және ұйымдастыру мақсатында пайдаланылады.

36. Критериалды бағалау қалыптастырушы және жиынтық бағалаудан тұрады.

37. Қалыптастырушы бағалау үздіксіз өткізіледі, оқушы мен оқытушы арасындағы кері байланысты қамтамасыз етеді және оқу процесін дер кезінде түзетуге мүмкіндік береді.

38. Жиынтық бағалау белгілі оқу мерзімінде оқу блогын оқып бітіргенде өткізіледі, оқушыларға кері байланысты қамтамасыз ету үшін, пән бойынша тоқсандық және жылдық бағаларды қою үшін колданылады.

5. «Көркем еңбек» пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

39. Әр сыныпқа арналған оқу жүктемесі:

1-кесте

Сынып	Аптадағы сағат саны	Жылдық сағат саны
1	1 сағат	33 сағат
2	2 сағат	68 сағат
3	2 сағат	68 сағат
4	2 сағат	68 сағат

40. Әртүрлі жұмыстарды орындау барысында еңбек гигиенасы ережелері мен қауіпсіздік техникасын сақтау қажет.

41. Ескерте

1) пәнді тиімді оқыту үшін сабақ кестесінде сабақтарды жұптап өту жоспарлау қажет. Бұл жағдайда мұғалім мен оқушыларға бекітілген оқыту мақсаттарын толық көлемде іске асыру мүмкіндігі болады.

42. Оқу пәнінің мазмұны:

1) бұл пәннің мазмұнын анықтауға көркем еңбектің оқыту мақсаттарының 3 бөлімнен және 11 бөлімшелерден тұратын жүйесі реттелген. Негізі білімді және тәжірибелік дағдыларды шығармашылық белсенділік процесінде көркем еңбектің мазмұндық тізбегі 1-4 - сыныптарға үш бөлімді оқыту идеясының жүйесін қалыптасуға бағытталған:

1-бөлім «Идеяны зерттеу және дамыту» - қазақ халқының және басқа халықтардың дәстүрі мен мәдениетін меңгеріп, қоршаған ортада әртүрлі материалдарға зерттеу жасау процесінде, зерттеу дағдыларын және шығармашылық елестету қабілеттерін дамыту бағытында өз идеяларын жасайды;

2-бөлім «Жасау және дайындау» -әртүрлі жұмыс техникаларын меңгеріп және өзінің іс-әрекетін жоспарлап, әртүрлі материалдармен жүргізіп, қоршаған ортаның бейнелеу дағдыларының тәжірибелерін дамытуға бағытталған;

3-бөлім «Презентация, талдау және бағалау»комуникативтік және сөйлеу дағдыларын дамытуға бағытталған, соның аясында өзінің және басқалардың жұмысын бағалайды,презентациялайды және түсіндіреді;

2-кесте

№	Бөлім	Бөлімше
1	Шығармашылық идеяларды зерттеу және дамыту	1.1 Қоршаған ортаны білу және түсіну
		1.2 Тарих, мәдениет және дәстүрлерді білу және түсіну
		1.3 Сезімдерін білдіру және шығармашылық идеяларды дамыту
		1.4 Жоспарлау
		2.1 Қоршаған ортаның бейнесі
		2.2 Шығармашылық жұмыстарды жасаудың техникасы мен материалдары

2	Шығармашылық жұмысты жасау және дайындау	2.3 Дайындау технологиялары
		2.4 Қауіпсіздік техникасын сақтау
3	Презентация, талдау және бағалау	3.1 Презентация
		3.2Өнердегі тәсілдерді талдау
		3.3 Жұмысты қорғау және талқылау

43. Бағдарламада «Оқу мақсаттары» қолдануға, мониторинг жасауға тиімді болу үшін төрт саннан тұратын кодтық белгімен белгіленді. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сан бөлім және бөлімше ретін, төртінші сан оқу мақсатының реттік нөмірін көрсетеді. Мысалы, 1.2.1.4. кодында «1» - сынып, «2.1» - екінші бөлімнің бірінші бөлімшесі, «1» - оқу мақсатының реттік саны.

44. Ескертпе:

1) барлық оқу мақсаттары нақты контекске қатысты байланбай, әртүрлі тақырып аясында іске асырылуы мүмкін.

45. Оқу мақсаттарының жүйесі:

1) оқыту мақсатының мазмұны пәннің мінездемелік білімін білуі және білімі ғана емес, сонымен қатар, оны нақты тәжірибеде қолдану, АКТ-ны пайдалану, пәнаралық және сабақаралық байланысты іске асырады, коммуникативті дағдыларды және сөйлеу белсенділіктерінің түрлерін дамытуды қарастырады;

2) 1-бөлім «Шығармашылық идеяны зерттеу және дамыту»:

3-кесте

Оқушылар				
Бөлімшелер	1-сынып	2-сынып	3-сынып	4-сынып
1.1 Қоршаған ортаны білу және түсіну	1.1.1.1 Қоршаған ортаның кейбір ерекшеліктерін, таныс бейнелер мен пішіндерін білу (түс, фактура, пішін)	2.1.1.1 Қоршаған ортаның кейбір ерекшеліктерін таныс бейнелер мен пішіндерді зерттеу барысында сипаттау (түс, фактура, пішін)	3.1.1.1 Бейнелер мен пішіндерді зерттеу барысында олардың айырмашылығы мен ұқсастықтарын меңгере отырып, қоршаған ортаның ерекшеліктерін түсіндіру (түс, фактура , пішін)	4.1.1.1 Қоршаған ортаның ерекшеліктерін, аса күрделі бейнелері мен пішіндерін зерттеу барысында олардың, айырмашылығын, ұқсастығын және өзара байланыс себептерін түсіну және түсіндіру(түс, фактура, пішін)
1.2 Тарих, мәдениет және дәстүрлерді білу және түсіну	1.1.2.1 Ұлттық және әлем мәдениетінің әртүрлі өнер туындыларына көңіл бөлу	2.1.2.1 Ұлттық және әлем мәдениетінің әртүрлі өнер туындыларын сипаттап, өз идеяларын дамыту үшін қолдану	3.1.2.1 Ұлттық және әлем мәдениетінің әртүрлі өнер туындыларының ерекшеліктерін анықтау	4.1.2.1 Ұлттық және әлем мәдениетінің әртүрлі өнер туындыларын, қолөнерін, дизайнді меңгеру барысында ерекшеліктерін анықтау және түсіндіру
1 . 3 Шығармашылық идеялар мен сезімдерді	1.1.3.1 Нақты материалдар мен техникалардың негізінде, өз	2.1.3.1 Әртүрлі материалдар мен техникалардың	3.1.3.1 Әртүрлі материалдар мен техникалардың негізінде өз идеялары мен сезімдерін,	4.1.3.1 Әртүрлі материалдар мен техникалардың негізінде, өзінің аса күрделі идеялары мен сезімдерін

көрсету және дамыту	идеялары мен сезімдерін шығармашылық деңгейде ұсыну	негізінде, өз идеялары мен сезімдерін шығармашылық деңгейде ұсыну	жұмысты жасау әдістерін таңдауын тұжырымдап, шығармашылық деңгейде ұсыну	шығармашылық деңгейде ұсыну
		2.1.3.2 Шығармашылық идеяларды дамытуға ақпарат жинау	3.1.3.2 Шығармашылық идеяларды дамытуға әртүрлі дерек көздерден ақпарат жинау	4.1.3.2 Шығармашылық идеяларды дамытуға әртүрлі дерек көздерінің ақпаратын іріктеу және құрылымдау (АКТ-ны қоса)
1.4 Жоспарлау		2.1.4.1 Меңгерген білімдердің негізінде жұмысты орындау барысын жоспарлау	3.1.4.1 Меңгерген білімдердің негізінде жұмысты орындау барысын жоспарлау және іс-әрекеттің кезеңдерін анықтау	4.1.4.1 Білімі мен дағдыларын қолдана отырып, өз жұмысын жоспарлау және нәтижесін алдын ала айқындау

3) 2-бөлім «Шығармашылық жұмысты жасау және дайындау»:

4-кесте

Оқушылар				
Бөлімшелер	1- сынып	2-сынып	3-сынып	4-сынып
2.1 Қоршаған ортаның бейнелері	1.2.1.1 Өз идеялары мен сезімдерін қарапайым тәсілдермен көрсету үшін, қоршаған ортадағы белгілі бір визуалды элементтерді қолдану	2.2.1.1 Өз идеялары мен сезімдерін әр түрлі тәсілдермен көрсету үшін қоршаған ортадағы белгілі визуалды элементтерді қолдану	3.2.1.1 Шығармашылық идеяларын айқындау үшін, қоршаған ортадағы әртүрлі визуалды элементтерді қолдану	4.2.1.1 Шығармашылық идеяларын айқындау үшін, қоршаған ортадағы әртүрлі визуалды элементтердің комбинацияларын қолдану
2.2 Шығармашылық жұмыстарды жасаудың техникасы мен материалдары	1.2.2.1 Қарапайым әдістер мен тәсілдерді пайдаланып, материалдарды (көркемдік, табиғи және жасанды) және құралдарды қолдану, эксперимент жүргізу	2.2.2.1 Әртүрлі әдістер мен тәсілдерді пайдаланып, материалдарды (көркемдік, табиғи және жасанды) және құралдарды қолдану, жүргізу	3.2.2.1 Аса күрделі әдістер мен тәсілдерді пайдаланып, материалдарды (көркемдік, табиғи және жасанды) және құралдарды қолдану, жүргізу 3.2.2.2 Жұмысты орындау үшін әртүрлі әдістер мен материалдарды ұсыну	4.2.2.1 Әртүрлі әдістер мен тәсілдерді пайдаланып, өзідігімен таңдалған материалдарды (көркемдік, табиғи және жасанды) және құралдарды қолданып, жүргізу 4.2.2.2 Жұмысты орындауда және материалдарды қолдануда тиімді шешімдер қабылдайды
	1.2.3.1 Қарапайым тәсілдермен материалдарды және компоненттерді өлшеу, белгілеу, қию, формасын келтіру, жинақтау, қосу және біріктіру	2.2.3.1 Әртүрлі тәсілдермен материалдарды және компоненттерді өлшеу, белгілеу, қию, формасын келтіру, жинақтау, қосу және біріктіру	3.2.3.1 Нақты дәлдігіне жетіп материалдарды және компоненттерді өлшеу, белгілеу, қию, формасын келтіру, жинақтау, қосу және біріктіру	4.2.3.1 Тиімді тәсілдермен анықталған материалдарды және компоненттерді нақтылықты сақтай отырып өлшеу, белгілеу, қию, формасын келтіру, жинақтау, қосу және біріктіру
		2.2.3.2. Айқындалған тәсілдермен және	3.2.3.2. Әртүрлі тәсілдермен және	

2.3 Дайындау технологиялары	1.2.3.2. Айқындалған материалдармен (ермексаз, қолданыстан шыққан, қағаз материалдары) қарапайым көлемді пішіндерді жасау	материалдармен (ермексаз, қолданыстан шыққан, қағаз материалдары) қарапайым көлемді пішіндер жасау	материалдармен (ермексаз, қолданыстан шыққан, қағаз материалдары) көлемді пішіндер жасау	4.2.3.2. Әртүрлі тәсілдермен, және үйлестірілген материалдармен (ермексаз, қолданыстан шыққан, қағаз материалдары) көлемді пішіндер жасау
	1.2.3.3 Қарапайым тәсілдерді қолданаып, шығармашылық жұмысты аяқтау	2.2.3.3 Оның сыртқы пішінін жетілдіру үшін қарапайым тәсілдерді қолданып, шығармашылық жұмысты аяқтау	3.2.3.3 Көркемдік мәнерлі тәсілдерді және құралдарды қолданып, шығармашылық жұмысты аяқтау	4.2.3.3 Көркемдік мәнерлі тәсілдерді және құралдарды қолданып, шығармашылық жұмысты аяқтау (сонымен қатар, АКТ-ны қолдану)
				4.2.3.4 Көркем жұмысты орындау үшін, әдіс-тәсілдерді өздігінен таңдау
	1.2.3.4 Шығармашылық жұмыстарды дайындау барысында қазақ ұлттық мәдениетінің элементтерін қолдану	2.2.3.4 Шығармашылық жұмыстарды дайындау барысында қазақ ұлттық мәдениетінің элементтерін қолдану	3.2.3.4 Шығармашылық жұмыстарды дайындау барысында қазақ ұлттық мәдениетінің элементтерін қолдану	4.2.3.5 Шығармашылық жұмыстарды дайындау барысында қазақ ұлттық мәдениетінің элементтерін қолдану
2.4 Қауіпсіздік техникасын сақтау	1.2.4.1 Қауіпсіздік техникасын сақтап, материалдарды және құралдарды қолдану	2.2.4.1 Қауіпсіздік техникасын сақтап, материалдарды және құралдарды қолдану	3.2.4.1 Қауіпсіздік техникасын сақтап, материалдарды және құралдарды қолдану	4.2.4.1 Қауіпсіздік техникасын сақтап, материалдарды және құралдарды қолдану

4) 3-бөлім «Презентация, талдау және бағалау»:

5-кесте

Оқушылар білуі тиіс				
Бөлімшелер	1-сынып	2-сынып	3-сынып	4-сынып
3.1. Презентация	1.3.1.1 Өзінің жұмысын(эскиз, бұйым) қарапайым тәсілдермен таныстыру	2.3.1.1 Өзінің жұмысын (эскиз, бұйым) негізгі идеясын және процесін түсіндіріп таныстыру	3.3.1.1 Өз жұмысының (эскиз, бұйым) негізгі идеясын және процесін арнайы терменологияларды пайдаланып таныстыру	4.3.1.1 Өз жұмысының (эскиз, бұйым) негізгі идеясын және процесін шығармашылық әдістермен, арнайы терменологияларды пайдаланып таныстыру
3.2 Өнердегі тәсілдерді талдау	1.3.2.1 Орындалатын шығармалардың және материалдардың тақырыбын талқылау	2.3.2.1 Орындалатын материалдардың және құралдардың негізгі көркемдік мәнерін айқындау	3.3.2.1 Орындалатын техникасын және құралдардың көркемдік мәнерін қолдануды салыстыру және айқындау	4.3.2.1 Орындалатын техникасын және құралдардың көркемдік мәнерін қолданып салыстыру және түсіндіру
3.3 Жұмысты талқылау және қорғау	1.3.3.1 Шығармашылық жұмысын түсіндіру	2.3.3.1 Шығармашылық жұмыстарын түсіндіру және жақсартудың идеясын ұсыну	3.3.3.1 Шығармашылық жұмысты жақсартуға идеяларды ұсыну және түсіндіру	4.3.3.1 Шығармашылық жұмысты жақсартуға ұсыныс жасап, критерийлерге сәйкес жұмысты бағалау

46. Ұзақ мерзімді жоспар:
1) 1-сынып:

6-кесте

Ортақ тақырыптар	Оқу мақсаты жүйесінің бөлімдері	Оқу мақсаты жүйесінің бөлімшелері	Оқыту мақсаттары
1- тоқсан			
Өзім туралы	1.Шығармашылық идеяны зерттеу және дамыту	1.1 Қоршаған ортаны білу және түсіну	1.1.1.1 Қоршаған ортаның кейбір ерекшеліктерін, таныс бейнелер мен пішіндерін білу (түс, фактура, пішін)
		1.3 Шығармашылық идеялар мен сезімдерді көрсету және дамыту	1.1.3.1 Нақты материалдар мен техникалардың негізінде, өз идеялары мен сезімдерін шығармашылық деңгейде ұсыну
	2. Жасау және дайындау	2.2Материалдар және өнердегі жұмыс техникалары	1.2.2.1 Қарапайым әдістер мен тәсілдерді пайдаланып, материалдарды (табиғи және жасанды) және құралдарды қолдану, эксперимент жүргізу
		2.1 Қоршаған ортаның бейнелері	1.2.1.1 Өз идеялары мен сезімдерін айқындау үшін қарапайым тәсілдерді анықтап, қоршаған ортадағы кейбір визуалды элементтерді қолдану
	3. Презентация, талдау және бағалау	3.2Өнердегі тәсілдерді талдау	1.3.2.1Орындалатын шығармалардың және материалдардың тақырыбын талқылау
Мен және менің мектебім	1.Шығармашылық идеяны зерттеу және дамыту	1.1 Қоршаған ортаны білу және түсіну	1.1.1.1 Қоршаған ортаның кейбір ерекшеліктерін, таныс бейнелер мен пішіндерін білу (сызық, түс, фактура, пішін)
	2. Жасау және дайындау	2.1 Қоршаған ортаның бейнелері	1.2.1.1 Өз идеялары мен сезімдерін айқындау үшін қарапайым тәсілдерді анықтап, қоршаған ортадағы кейбір визуалды элементтерді қолдану
		2.2Материалдар және өнердегі жұмыс техникалары	1.2.2.1 Қарапайым әдістер мен тәсілдерді пайдаланып, материалдарды (табиғи және жасанды) және құралдарды қолдану, эксперимент жүргізу
		2.3 Дайындау технологиялары	1.2.3.1 Қарапайым тәсілдермен материалдарды және компоненттерді өлшеу, белгілеу, қию, формасын келтіру, жинақтау, қосу және біріктіру
2-тоқсан			
Менің отбасым және достарым	1.Шығармашылық идеяны зерттеу және дамыту	1.2 тарих, мәдениет, дәстүрлерді білу және түсіну	1.1.2.1 Ұлттық және әлем мәдениетінің әртүрлі өнер туындыларына көңіл бөлу
	1.Шығармашылық идеяны зерттеу және дамыту	1.3 шығармашылық идеялар мен сезімдерді көрсету және дамыту	1.1.3.1 Нақты материалдар мен техникалардың негізінде, өз идеялары мен сезімдерін шығармашылық деңгейде ұсыну
	2. Жасау және дайындау	2.1 қоршаған ортаның бейнелері	1.2.1.1 Өз идеялары мен сезімдерін айқындау үшін қарапайым тәсілдерді анықтап, қоршаған ортадағы кейбір визуалды элементтерді қолдану
		2.2Материалдар және өнердегі жұмыс техникалары	1.2.2.1 Қарапайым әдістер мен тәсілдерді пайдаланып, материалдарды (табиғи және жасанды) және құралдарды қолдану, эксперимент жүргізу
	1.Шығармашылық идеяны зерттеу және дамыту	1.1 Қоршаған ортаны білу және түсіну	1.1.1.1 Қоршаған ортаның кейбір ерекшеліктерін, таныс бейнелер мен пішіндерін білу (түс, фактура, пішін)

Қоршаған әлем	2. Шығармашылық жұмсты жасау және дайындау	2.1 Қоршаған ортаның бейнелері	1.2.1.1 Өз идеялары мен сезімдерін айқындау үшін қарапайым тәсілдерді анықтап, қоршаған ортадағы кейбір визуалды элементтерді қолдану
		2.2Материалдар және өнердегі жұмыс техникалары	1.2.2.1 Қарапайым әдістер мен тәсілдерді пайдаланып, материалдарды (табиғи және жасанды) және құралдарды қолдану, эксперимент жүргізу
		2.3 дайындау технологиялары	1.2.3.2 Айқындалған материалдармен (ермексаз, қолданыстан шыққан, қағаз материалдары) қарапайым көлемді пішіндерді жасау
		2.4 қауіпсіздік техникасын сақтау	1.2.4.1 Қауіпсіздік техникасын сақтап, материалдарды және құралдарды қолдану
	3. Презентация, талдау және бағалау	3.3 жұмысты қорғау және талқылау	1.3.3.1 Өзінің жұмысын(эскиз, бұйым) қарапайым тәсілдермен таныстыру
3 -тоқсан			
Саяхат	1.Шығармашылық идеяны зерттеу және дамыту	1.3 Шығармашылық идеялар мен сезімдерді көрсету және дамыту	1.1.3.1 Нақты материалдар мен техникалардың негізінде, өз идеялары мен сезімдерін шығармашылық деңгейде ұсыну
	2. Жасау және дайындау	2.2Материалдар және өнердегі жұмыс техникалары	1.2.2.1 Қарапайым әдістер мен тәсілдерді пайдаланып, материалдарды (табиғи және жасанды) және құралдарды қолдану, эксперимент жүргізу
		2.3 Дайындау технологиялары	1.2.3.2 Айқындалған материалдармен (ермексаз,
		2.3 Дайындау технологиялары	1.2.3. Қолданыстан шыққан, қағаз материалдары) қарапайым көлемді пішіндерді жасау 3 қарапайым тәсілдерді қолданып, шығармашылық жұмысты аяқтау
Салт-дәстүр және ауыз әдебиеті	1.Шығармашылық идеяны зерттеу және дамыту	1.2 Тарих, мәдениет, дәстүрлерді білу және түсіну	1.1.2.1 Ұлттық және әлем мәдениетінің әртүрлі өнер туындыларына көңіл бөлу
	2. Жасау және дайындау	2.3 Дайындау технологиялары	1.2.3.1 Қарапайым тәсілдер мен материалдарды және компоненттерді өлшеу, белгілеу, қию, формасын келтіру, жинақтау, қосу және біріктіру
		2.3 Дайындау технологиялары	1.2.3.4 Шығармашылық жұмыстарды дайындау барысында қазақ ұлттық мәдениетінің элементтерін қолдану
		2.4 Қауіпсіздік техникасын сақтау	1.2.4.1 Қауіпсіздік техникасын сақтап, материалдарды және құралдарды қолдану
	3. Презентация, талдау және бағалау	3.1.Презентация	1.3.1.1 Өзінің жұмысын(эскиз, бұйым) қарапайым тәсілдермен таныстыру
4-тоқсан			
Тағам және сусын	1.Шығармашылық идеяны зерттеу және дамыту	1.3 Шығармашылық идеялар мен сезімдерді көрсету және дамыту	1.1.3.1 Нақты материалдар мен техникалардың негізінде, өз идеялары мен сезімдерін шығармашылық деңгейде ұсыну
		2.1 Қоршаған ортаның бейнелері	1.2.1.1 Өз идеялары мен сезімдерін айқындау үшін қарапайым тәсілдерді анықтап, қоршаған ортадағы кейбір визуалды элементтерді қолдану
		2.3 Дайындау технологиялары	1.2.3.1 Қарапайым тәсілдермен материалдарды және компоненттерді өлшеу, белгілеу, қию, формасын келтіру, жинақтау, қосу және біріктіру

	2. Жасау және дайындау	2.3 Дайындау технологиялары	1.2.3.3 Қарапайым тәсілдерді қолданып, шығармашылық жұмысты аяқтау
		2.4 Қауіпсіздік техникасын сақтау	1.2.4.1 Қауіпсіздік техникасын сақтап, материалдарды және құралдарды қолдану
	3. Презентация, талдау және бағалау	3.3 Жұмысты қорғау және талқылау	1.3.3.1 Шығармашылық жұмысын түсіндіру
Дені саудың- жаны сау	1.Шығармашылық идеяны зерттеу және дамыту	1.2 Тарих, мәдениет, дәстүрлерді білу және түсіну	1.1.2.1 Ұлттық және әлем мәдениетінің әртүрлі өнер туындыларына көңіл бөлу
	2. Жасау және дайындау	2.3 Дайындау технологиялары	1.2.3.2 Айқындалған материалдармен (ермексаз, қолданыстан шыққан, қағаз материалдары) қарапайым көлемді пішіндерді жасау
		2.4 Қауіпсіздік техникасын сақтау	1.2.4.1 Қауіпсіздік техникасын сақтап, материалдарды және құралдарды қолдану
	3. Презентация, талдау және бағалау	3.1.Презентация	1.3.1.1 Өзінің жұмысын(эскиз, бұйым) қарапайым тәсілдермен таныстыру

2) 2-сынып:

7-кесте

Ортақ тақырыптар	Оқу мақсаты жүйесінің бөлімдері	Оқу мақсаты жүйесінің бөлімшелері	Оқыту мақсаттары
1- тоқсан			
Өзім туралы	1.Шығармашылық идеяны зерттеу және дамыту	1.1 Қоршаған ортаны білу және түсіну	2.1.1.1 Қоршаған ортаның кейбір ерекшеліктерін таныс бейнелер мен пішіндерді зерттеу барысында сипаттау (сызық,түс, фактура, пішін)
		1.3 Шығармашылық идеялар мен сезімдерді көрсету және дамыту	2.1.3.1 Әртүрлі материалдар мен техникалардың негізінде, өз идеялары мен сезімдерін шығармашылық деңгейде ұсыну
		1.3 Шығармашылық идеяларды дамыту сезімдерін айқындау	2.1.3.2 Шығармашылық идеяларды дамытуға ақпарат жинау
		1.4 Жоспарлау	2.1.4.1Меңгерген білімдердің негізінде жұмысты орындау барысын жоспарлау
	2. Жасау және дайындау	2.3 Дайындау технологиялары	2.2.3.1 Әртүрлі тәсілдермен материалдарды және компоненттерді өлшеу, белгілеу, қию, формасын келтіру, жинақтау, қосу және біріктіру
	3. Презентация, талдау және бағалау	3.3 Жұмысты қорғау және талқылау	2.3.3.1 Шығармашылық жұмыстарын түсіндіру және жақсартудың идеясын ұсыну
Менің отбасым және достарым	1.Шығармашылық идеяны зерттеу және дамыту	1.1 Қоршаған ортаны білу және түсіну	2.1.1.1 Қоршаған ортаның кейбір ерекшеліктерін таныс бейнелер мен пішіндерді зерттеу барысында сипаттау (сызық,түс, фактура, пішін)
		1.2 тарих, мәдениет, дәстүрлерді білу және түсіну	2.1.2.1 Ұлттық және әлем мәдениетінің әртүрлі өнер туындыларын сипаттап, өз идеяларын дамыту үшін қолдану
		1.3 Шығармашылық идеялар мен сезімдерді көрсету және дамыту	2.1.3.1 Әртүрлі материалдар мен техникалардың негізінде, өз идеялары мен сезімдерін шығармашылық деңгейде ұсыну

	2. Жасау және дайындау	2.2 Материалдар және өнердегі жұмыс техникалары	2.2.2.1 Әртүрлі әдістер мен тәсілдерді пайдаланып, материалдарды (табиғи және жасанды) және құралдарды қолдану, эксперимент жүргізу
		2.4 Қауіпсіздік техникасын сақтау	2.2.4.1 Қауіпсіздік техникасын сақтап, материалдарды және құралдарды қолдану
	3. Презентация, талдау және бағалау	3.2.Өнердегі тәсілдерді талдау	2.3.2.1 Орындалатын материалдардың және құралдардың негізгі көркемдік мәнерін айқындау
2-тоқсан			
Менің мектебім	1.Шығармашылық идеяны зерттеу және дамыту	1.3 Шығармашылық идеялар мен сезімдерді көрсету және дамыту	2.1.3.2 Шығармашылық идеяларды дамытуға ақпарат жинау
	2. Жасау және дайындау	2.3 дайындау технологиялары	2.2.3.1 Әртүрлі тәсілдермен материалдарды және компоненттерді өлшеу, белгілеу, қию, формасын келтіру, жинақтау, қосу және біріктіру
		2.3 Дайындау технологиялары	2.2.3.3 Оның сыртқы пішінін жетілдіру үшін арапайым тәсілдерді қолданып,шығармашылық жұмысты аяқтау
	3. Презентация, талдау және бағалау	3.3 Жұмысты қорғау және талқылау	2.3.3.1 Әртүрлі тәсілдермен материалдарды және компоненттерді өлшеу, белгілеу, қию, формасын келтіру, жинақтау, қосу және біріктіру
Менің туған өлкем	1.Шығармашылық идеяны зерттеу және дамыту	1.1 Қоршаған ортаны білу және түсіну	2.1.1.1 Қоршаған ортаның кейбір ерекшеліктерін таныс бейнелер мен пішіндерді зерттеу барысында сипаттау (түс, фактура, пішін)
		1.3 Шығармашылық идеялар мен сезімдерді көрсету және дамыту	2.1.3.1 Әртүрлі материалдар мен техникалардың негізінде, өз идеялары мен сезімдерін шығармашылық деңгейде ұсыну
	2. Жасау және дайындау	2.2 Материалдар және өнердегі жұмыс техникалары	2.2.2.1 Әртүрлі әдістер мен тәсілдерді пайдаланып, материалдарды (табиғи және жасанды) және құралдарды қолдану, эксперимент жүргізу
		2.3 Дайындау технологиялары	2.2.3.1 Әртүрлі тәсілдермен материалдарды және компоненттерді өлшеу, белгілеу, қию, формасын келтіру, жинақтау, қосу және біріктіру
	3. Презентация, талдау және бағалау	3.1. Презентация	2.3.1.1 Өзінің жұмысын(эскиз, бұйым) негізгі идеясын және процесін түсіндіріп таныстыру
3-тоқсан			
Дені саудың – жаны сау	1.Шығармашылық идеяны зерттеу және дамыту	1.1 Қоршаған ортаны білу және түсіну	2.1.1.1 Қоршаған ортаның кейбір ерекшеліктерін таныс бейнелер мен пішіндерді зерттеу барысында сипаттау (сызық, түс, фактура, пішін)
		1.2 Тарих, мәдениет, дәстүрлерді білу және түсіну	2.1.2.1 Ұлттық және әлем мәдениетінің әртүрлі өнер туындыларын сипаттап, өз идеяларын дамыту үшін қолдану
	2. Жасау және дайындау	2.3 Дайындау технологиялары	2.2.3.2 Айқындалған тәсілдермен және материалдармен (ермексаз, қолданыстан шыққан, қағаз материалдары)қарапайым көлемді пішіндер жасау
			2.2.3.1 Әртүрлі тәсілдермен материалдарды және компоненттерді өлшеу, белгілеу, қию, формасын келтіру, жинақтау, қосу және біріктіру

	3. Презентация, талдау және бағалау	3.1. Презентация	2.3.1.1 Өзінің жұмысын(эскиз, бұйым) негізгі идеясын және процесін түсіндіріп таныстыру
		3.2. Өнердегі тәсілдерді талдау	2.3.2.1 Орындалатын материалдардың және құралдардың негізгі көркемдік мәнерін айқындау
Салт-дәстүр және ауыз әдебиеті	1.Шығармашылық идеяны зерттеу және дамыту	1.2 Тарих, мәдениет, дәстүрлерді білу және түсіну	2.1.2.1 Ұлттық және әлем мәдениетінің әртүрлі өнер туындыларын сипаттап, өз идеяларын дамыту үшін қолдану
		1.3 Шығармашылық идеялар мен сезімдерді көрсету және дамыту	2.1.3.1 Әртүрлі материалдар мен техникалардың негізінде, өз идеялары мен сеземдерін шығармашылық деңгейде ұсыну
	2. Жасау және дайындау	2.2 Материалдар және өнердегі жұмыс техникалары	2.2.2.1 Әртүрлі әдістер мен тәсілдерді пайдаланып, материалдарды (табиғи және жасанды) және құралдарды қолдану, эксперимент жүргізу
		2.3 Дайындау технологиялары	2.2.3.1 Әртүрлі тәсілдермен материалдарды және компоненттерді өлшеу, белгілеу, қию, формасын келтіру, жинақтау, қосу және біріктіру
		2.3 Дайындау технологиялары	2.2.3.4 Шығармашылық жұмыстарды дайындау барысында қазақ ұлттық мәдениетінің элементтерін қолдану
	3. Презентация, талдау және бағалау	3.1. Презентация	2.3.1.1 Өзінің жұмысын(эскиз, бұйым) негізгі идеясын және процесін түсіндіріп таныстыру
4-тоқсан			
Қоршаған орта	1.Шығармашылық идеяны зерттеу және дамыту	1.1 Қоршаған ортаны білу және түсіну	2.1.1.1 Қоршаған ортаның кейбір ерекшеліктерін таныс бейнелер мен пішіндерді зерттеу барысында сипаттау (түс, фактура, пішін)
		1.3 Шығармашылық идеялар мен сезімдерді көрсету және дамыту	2.1.3.1 әртүрлі материалдар мен техникалардың негізінде, өз идеялары мен сезімдерін шығармашылық деңгейде ұсыну
		2.1 Қоршаған ортаның бейнелері	2.2.1.1 Өз идеялары мен сезімдерін айқындау үшін әртүрлі тәсілдердітаңдап алып, қоршаған ортадағы кейбір визуалды элементтерді қолдану
		2.2 Материалдар және өнердегі жұмыс техникалары	2.2.2.1 Әртүрлі әдістер мен тәсілдерді пайдаланып, материалдарды (табиғи және жасанды) және құралдарды қолдану, эксперимент жүргізу
		2.3 Дайындау технологиялары	2.2.3.3 Оның сыртқы пішінін жетілдіру үшін қарапайым тәсілдерді қолданып, шығармашылық жұмысты аяқтау
		2.4 Қауіпсіздік техникасын сақтау	2.2.4.1 Қауіпсіздік техникасын сақтап, материалдарды және құралдарды қолдану
	3. Презентация, талдау және бағалау	3.3 Жұмысты қорғау және талқылау	2.3.3.1 Шығармашылық жұмыстарын түсіндіру және жақсартудың идеясын ұсыну
	1.Шығармашылық идеяны зерттеу және дамыту	1.3 Шығармашылық идеялар мен сезімдерді көрсету және дамыту	2.1.3.1 Әртүрлі материалдар мен техникалардың негізінде, өз идеялары мен сезімдерін шығармашылық деңгейде ұсыну
			2.1.3.2 Шығармашылық идеяларды дамытуға ақпарат жинау
		2.2 Материалдар және өнердегі жұмыс техникалары	2.2.2.1 Әртүрлі әдістер мен тәсілдерді пайдаланып, материалдарды (табиғи және жасанды) және құралдарды қолдану, эксперимент жүргізу

Саяхат	2. Жасау және дайындау	2.3 Дайындау технологиялары	2.2.3.1 Әртүрлі тәсілдермен материалдарды және компоненттерді өлшеу, белгілеу, қию, формасын келтіру, жинақтау, қосу және біріктіру
			2.2.3.2 Айқындалған тәсілдермен және материалдармен (ермексаз, қолданыстан шыққан, қағаз материалдары)қарапайым көлемді пішіндер жасау
	3. Презентация, талдау және бағалау	3.1. Презентация	2.3.1.1 Өзінің жұмысын(эскиз, бұйым) негізгі идеясын және процесін түсіндіріп таныстыру

3) 3-сынып:

8-кесте

Ортақ тақырыптар	Оқу мақсаты жүйесінің бөлімдері	Оқу мақсаты жүйесінің бөлімшелері	Оқыту мақсаттары
1 -тоқсан			
Тірі табиғат	1.Шығармашылық идеяны зерттеу және дамыту	1.1 Қоршаған ортаны білу және түсіну	3.1.1.1 Бейнелер мен пішіндерді зерттеу барысында олардың айырмашылығы мен ұқсастықтарын меңгере отырып, қоршаған ортаның ерекшеліктерін түсіндіру (сызық, түс, фактура, пішін)
		1.3 Шығармашылық идеялар мен сезімдерді көрсету және дамыту	3.1.3.1 Әртүрлі материалдар мен техникалардың негізінде өз идеялары мен сезімдерін, жұмысты жасау әдістерін таңдауын тұжырымдап, шығармашылық деңгейде ұсыну
		1.3 Шығармашылық идеялар мен сезімдерді көрсету және дамыту	3.1.3.2 Шығармашылық идеяларды дамытуға әртүрлі дереккөздерден ақпарат жинау
		1.4 Жоспарлау	3.1.4.1 Меңгерген білімдердің негізінде жұмысты орындау барысын жоспарлау және іс-әрекеттің кезеңдерін анықтау
	2. Жасау және дайындау	2.1 Қоршаған ортаның бейнелері	3.2.1.1 Шығармашылық идеяларын айқындау үшін, қоршаған ортадағы әртүрлі визуалды элементтерді қолдану
		2.3 Дайындау технологиялары	3.2.3.1 Нақты дәлдігіне жетіп материалдарды және компоненттерді өлшеу, белгілеу, қию, формасын келтіру, жинақтау, қосу және біріктіру
			3.2.2.2 Жұмысты орындау үшін әртүрлі әдістер мен материалдарды ұсыну
	3. Презентация, талдау және бағалау	3.3 Жұмысты қорғау және талқылау	3.3.3.1 Шығармашылық жұмысты жақсартуға идеяларды ұсыну және түсіндіру
	1.Шығармашылық идеяны зерттеу және дамыту	1.1 Қоршаған ортаны білу және түсіну	3.1.1.1 Бейнелер мен пішіндерді зерттеу барысында олардың айырмашылығы мен ұқсастықтарын меңгере отырып, қоршаған ортаның ерекшеліктерін түсіндіру (түс, фактура, пішін)
		1.2 тарих, мәдениет, дәстүрлерді білу және түсіну	3.1.2.1 Ұлттық және әлем мәдениетінің әртүрлі өнер туындыларының ерекшеліктерін анықтау

Жақсыдан үйрен, жаманнан жирен (жарық пен қараңғы)		1.3 Шығармашылық идеялар мен сезімдерді көрсету және дамыту	3.1.3.1 Әртүрлі материалдар мен техникалардың негізінде өз идеялары мен сезімдерін, жұмысты жасау әдістерін таңдауын тұжырымдап, шығармашылық деңгейде ұсыну
	2. Жасау және дайындау	2.2 Материалдар және өнердегі жұмыс техникалары	3.2.2.1 Аса күрделі әдістер мен тәсілдерді пайдаланып, материалдарды (табиғи және жасанды) және құралдарды қолдану, эксперемент жүргізу
		2.4 Қауіпсіздік техникасын сақтау	3.2.4.1 Қауіпсіздік техникасын сақтап, материалдарды және құралдарды қолдану
	3. Презентация, талдау және бағалау	3.2.Өнердегі тәсілдерді талдау	3.3.2.1 Орындалатын техникасын және құралдардың көркемдік мәнерін қолдануды салыстыру және айқындау
2-тоқсан			
Уақыт	1.Шығармашылық идеяны зерттеу және дамыту	1.3 Шығармашылық идеялар мен сезімдерді көрсету және дамыту	3.1.3.2 Шығармашылық идеяларды дамытуға әртүрлі дереккөздерден ақпарат жинау
	2. Жасау және дайындау	2.3 дайындау технологиялары	3.2.3.1 Нақты дәлдігіне жетіп материалдарды және компоненттерді өлшеу, белгілеу, қию, формасын келтіру, жинақтау, қосу және біріктіру
		2.3 Дайындау технологиялары	3.2.3.3 Көркемдік мәнерлі тәсілдерді және құралдарды қолданып, шығармашылық жұмысты аяқтау
	3. Презентация, талдау және бағалау	3.3 Жұмысты қорғау және талқылау	3.3.3.1 Шығармашылық жұмысты жақсартуға идеяларды ұсыну және түсіндіру
Сәулет	1.Шығармашылық идеяны зерттеу және дамыту	1.1 Қоршаған ортаны білу және түсіну	3.1.1.1 Бейнелер мен пішіндерді зерттеу барысында олардың айырмашылығы мен ұқсастықтарын меңгере отырып, қоршаған ортаның ерекшеліктерін түсіндіру (сызық, түс, фактура, пішін)
		1.3 Шығармашылық идеялар мен сезімдерді көрсету және дамыту	3.1.3.1 Әртүрлі материалдар мен техникалардың негізінде өз идеялары мен сезімдерін, жұмысты жасау әдістерін таңдауын тұжырымдап, шығармашылық деңгейде ұсыну
	2. Жасау және дайындау	2.2 Материалдар және өнердегі жұмыс техникалары	3.2.2.1 Аса күрделі әдістер мен тәсілдерді пайдаланып, материалдарды (табиғи және жасанды) және құралдарды қолдану, эксперимент жүргізу 3.2.2.2 Жұмысты орындау үшін әртүрлі әдістер мен материалдарды ұсыну
		2.3 Дайындау технологиялары	3.2.3.1 Нақты дәлдігіне жетіп материалдарды және компоненттерді өлшеу, белгілеу, қию, формасын келтіру, жинақтау, қосу және біріктіру
			3.2.3.2 Әртүрлі тәсілдермен және материалдармен (ермексаз, қолданыстан шыққан, қағаз материалдары) көлемді пішіндер жасау
	3. Презентация, талдау және бағалау	3.1. Презентация	3.3.1.1 Өз жұмысының (эскиз, бұйым) негізгі идеясын және процесін арнайы терминологияларды пайдаланып таныстыру
3-тоқсан			

Өнер	1.Шығармашылық идеяны зерттеу және дамыту	1.1 Қоршаған ортаны білу және түсіну	3.1.1.1 Бейнелер мен пішіндерді зерттеу барысында олардың айырмашылығы мен ұқсастықтарын меңгере отырып, қоршаған ортаның ерекшеліктерін түсіндіру (сызық,түс, фактура, пішін)
		1.2 Тарих, мәдениет, дәстүрлерді білу және түсіну	3.1.2.1 ұлттық және әлем мәдениетінің әртүрлі өнер туындыларының ерекшеліктерін анықтау
	2. Жасау және дайындау	2.3 Дайындау технологиялары	3.2.3.1 Нақты дәлдігіне жетіп материалдарды және компоненттерді өлшеу, белгілеу, қию, формасын келтіру, жинақтау, қосу және біріктіру
			3.2.3.3 Көркемдік мәнерлі тәсілдерді және құралдарды қолданып, шығармашылық жұмысты аяқтау
	3. Презентация, талдау және бағалау	3.1. Презентация	3.3.1.1 Өз жұмысының (эскиз, бұйым) негізгі идеясын және процесін арнайы терминологияларды пайдаланып таныстыру
		3.2. Өнердегі тәсілдерді талдау	3.3.2.1 Орындалатын техникасын және құралдардың көркемдік мәнерін қолдануды салыстыру және айқындау
Атақты тұлғалар	1.Шығармашылық идеяны зерттеу және дамыту	1.2 тарих, мәдениет, дәстүрлерді білу және түсіну	3.1.2.1 Ұлттық және әлем мәдениетінің әртүрлі өнер туындыларының ерекшеліктерін анықтау
		1.3 Шығармашылық идеялар мен сезімдерді көрсету және дамыту	3.1.3.1 Әртүрлі материалдар мен техникалардың негізінде өз идеялары мен сезімдерін, жұсты жасау әдістерін таңдауын тұжырымдап, шығармашылық деңгейде ұсыну
	2. Жасау және дайындау	2.2 Материалдар және өнердегі жұмыс техникалары	3.2.2.1 Аса күрделі әдістер мен тәсілдерді пайдаланып, материалдарды (табиғи және жасанды) және құралдарды қолдану, эксперимент жүргізу 3.2.2.2 Жұмысты орындау үшін әртүрлі әдістер мен материалдарды ұсыну
		2.3 Дайындау технологиялары	3.2.3.1 Нақты дәлдігіне жетіп материалдарды және компоненттерді өлшеу, белгілеу, қию, формасын келтіру, жинақтау, қосу және біріктіру
		2.3 Дайындау технологиялары	3.2.3.4 Шығармашылық жұмыстарды дайындау барысында қазақ ұлттық мәдениетінің элементтерін қолдану
	3. Презентация, талдау және бағалау	3.1. Презентация	3.3.1.1 Өз жұмысының (эскиз, бұйым) негізгі идеясын және процесін арнайы терминологияларды пайдаланып таныстыру
4-тоқсан			
	1.Шығармашылық идеяны зерттеу және дамыту	1.1 Қоршаған ортаны білу және түсіну	3.1.1.1 Бейнелер мен пішіндерді зерттеу барысында олардың айырмашылығы мен ұқсастықтарын меңгере отырып, қоршаған ортаның ерекшеліктерін түсіндіру (сызық, түс, фактура, пішін)
		1.3 Шығармашылық идеялар мен сезімдерді көрсету және дамыту	3.1.3.1 Әртүрлі материалдар мен техникалардың негізінде өз идеялары мен сезімдерін, жұмысты жасау әдістерін таңдауын тұжырымдап, шығармашылық деңгейде ұсыну

Су – тіршілік көзі	2. Жасау және дайындау	2.2 Материалдар және өнердегі жұмыс техникалары	3.2.2.1 Аса күрделі әдістер мен тәсілдерді пайдаланып, материалдарды (табиғи және жасанды) және құралдарды қолдану, эксперимент жүргізу
		2.1 Қоршаған ортаның бейнелері	3.2.1.1 Шығармашылық идеяларын айқындау үшін, қоршаған ортадағы әртүрлі визуалды элементтерді қолдану
		2.3 Дайындау технологиялары	3.2.3.1 Нақты дәлдігіне жетіп материалдарды және компоненттерді өлшеу, белгілеу, қию, формасын келтіру, жинақтау, қосу және біріктіру
			3.2.3.3 Көркемдік мәнерлі тәсілдерді және құралдарды қолданып, шығармашылық жұмысты аяқтау
		2.4 Қауіпсіздік техникасын сақтау	3.2.4.1 Қауіпсіздік техникасын сақтап, материалдарды және құралдарды қолдану
	3. Презентация, талдау және бағалау	3.3 Жұмысты қорғау және талқылау	3.3.3.1 Шығармашылық жұмысты жақсартуға идеяларды ұсыну және түсіндіру
Демалу мәдениеті. Мерекелер	1.Шығармашылық идеяны зерттеу және дамыту	1.3 Шығармашылық идеялар мен сезімдерді көрсету және дамыту	3.1.3.1 Әртүрлі материалдар мен техникалардың негізінде өз идеялары мен сезімдерін, жұмысты жасау әдістерін таңдауын тұжырымдап, шығармашылық деңгейде ұсыну
			3.1.3.2 Шығармашылық идеяларды дамытуға әртүрлі дереккөздерден ақпарат жинау (АКТ-ны қоса алғанда)
	2. Жасау және дайындау	2.2 Материалдар және өнердегі жұмыс техникалары	3.2.2.1 Аса күрделі әдістер мен тәсілдерді пайдаланып, материалдарды (табиғи және жасанды) және құралдарды қолдану, эксперимент жүргізу
		2.3 Дайындау технологиялары	3.2.3.1 Нақты дәлдігіне жетіп материалдардыжәне компоненттерді өлшеу, белгілеу, қию, формасын келтіру, жинақтау, қосу және біріктіру
			3.2.3.2 Әртүрлі тәсілдермен және материалдармен (ермексаз, қолданыстан шыққан, қағаз материалдары) көлемді пішіндер жасау
	3. Презентация, талдау және бағалау	3.1. Презентация	3.3.1.1 Өз жұмысының (эскиз, бұйым) негізгі идеясын және процесін арнайы терминологияларды пайдаланып таныстыру

4) 4 – сынып:

9-кесте

Ортақ тақырыптар	Оқу мақсаты жүйесінің бөлімдері	Оқу мақсаты жүйесінің бөлімшелері	Оқыту мақсаттары
1 -тоқсан			
		1.1 Қоршаған ортаны білу және түсіну	4.1.1.1 Қоршаған ортаның ерекшеліктерін, аса күрделі бейнелері мен пішіндерін зерттеу барысында олардың, айырмашылығын, ұқсастығын және өзара байланыс себептерін түсіну және түсіндіру (сызық, түс, фактура, пішін)

Менің Отаным - Қазақстан	1.Шығармашылық идеяны зерттеу және дамыту	1.3 Шығармашылық идеялар мен сезімдерді көрсету және дамыту	4.1.3.1 Әртүрлі материалдар мен техникалардың негізінде, өзінің аса күрделі идеялары мен сезімдерін шығармашылық деңгейде ұсыну
		1.3 Шығармашылық идеялар мен сезімдерді көрсету және дамыту	4.1.3.2 Шығармашылық идеяларды дамытуға әртүрлі дереккөздерінің ақпаратын іріктеу және құрылымдау (АКТ-ны қосқанда)
		1.4 Жоспарлау	4.1.4.1 Білімі мен дағдыларын қолдана отырып, өз жұмысын жоспарлау және нәтижесін алдын ала айқындау
	2. Жасау және дайындау	2.3 Дайындау технологиялары	4.2.3.1 Тиімді тәсілдермен анықталған материалдарды және компоненттерді нақтылықты сақтай отырып өлшеу, белгілеу, қию, формасын келтіру, жинақтау, қосу және біріктіру
			4.2.2.2 Жұмысты орындауда және материалдарды қолдануда тиімді шешімдер қабылдайды 4.2.3.5 Шығармашылық жұмыстарды дайындау барысында қазақ ұлттық мәдениетінің элементтерін қолдану
	3. Презентация, талдау және бағалау	3.3 Жұмысты қорғау және талқылау	4.3.3.1 Шығармашылық жұмысты жақсартуға ұсыныс жасап, критерийлерге сәйкес жұмысты бағалау
Адами құндылықтар	1.Шығармашылық идеяны зерттеу және дамыту	1.1 Қоршаған ортаны білу және түсіну	4.1.1.1 Қоршаған ортаның ерекшеліктерін, аса күрделі бейнелері мен пішіндерін зерттеу барысында олардың, айырмашылығын, ұқсастығын және өзара байланыс себептерін түсіну және түсіндіру (сызық, түс, фактура, пішін)
		1.2 Тарих, мәдениет, дәстүрлерді білу және түсіну	4.1.2.1 Ұлттық және әлем мәдениетінің әртүрлі өнер туындыларын, қолөнерін, дизайнді меңгеру барысында ерекшеліктерін анықтау және түсіндіру
		1.3 Шығармашылық идеялар мен сезімдерді көрсету және дамыту	4.1.3.1 Әртүрлі материалдар мен техникалардың негізінде, өзінің аса күрделі идеялары мен сезімдерін шығармашылық деңгейде ұсыну
	2. Жасау және дайындау	2.2 Материалдар және өнердегі жұмыс техникалары	4.2.2.1 Әртүрлі әдістер мен тәсілдерді пайдаланып, өзідігімен таңдалған материалдарды (табиғи және жасанды) және құралдарды қолданып, эксперимент жүргізу
		2.4 Қауіпсіздік техникасын сақтау	4.2.4.1 Қауіпсіздік техникасын сақтап, материалдарды және құралдарды қолдану
	3. Презентация, талдау және бағалау	3.2.Өнердегі тәсілдерді талдау	4.3.2.1 Орындалатын техникасын және құралдардың көркемдік мәнерін қолданып салыстыру және түсіндіру
2 - тоқсан			
	1.Шығармашылық идеяны зерттеу және дамыту	1.3 Шығармашылық идеялар мен сезімдерді көрсету және дамыту	4.1.3.2 Шығармашылық идеяларды дамытуға әртүрлі дереккөздерінің ақпаратын іріктеу және құрылымдау (АКТ-ны қосқанда)
		2.3 Дайындау технологиялары	4.2.3.1 Тиімді тәсілдермен анықталған материалдарды және компоненттерді нақтылықты сақтай отырып өлшеу, белгілеу, қию, формасын келтіру, жинақтау, қосу және біріктіру

Мәдени мұра	2. Жасау және дайындау	2.3 Дайындау технологиялары	4.2.3.3 Көркемдік мәнерлі тәсілдерді және құралдарды қолданып, шығармашылық жұмысты аяқтау (сонымен қатар АКТ-ны қолдану) 4.2.3.5 Шығармашылық жұмыстарды дайындау барысында қазақ ұлттық мәдениетінің элементтерін қолдану
	3. Презентация, талдау және бағалау	3.3 Жұмысты қорғау және талқылау	4.3.3.1 Шығармашылық жұмысты жақсартуға ұсыныс жасап, критерийлерге сәйкес жұмысты бағалау
Мамандық әлемі	1.Шығармашылық идеяны зерттеу және дамыту	1.1 Қоршаған ортаны білу және түсіну	4.1.1.1 Қоршаған ортаның ерекшеліктерін, аса күрделі бейнелері мен пішіндерін зерттеу барысында олардың, айырмашылығын, ұқсастығын және өзара байланыс себептерін түсіну және түсіндіру (түс, фактура, пішін)
		1.3 Шығармашылық идеялар мен сезімдерді көрсету және дамыту	4.1.3.1 Әртүрлі материалдар мен техникалардың негізінде, өзінің аса күрделі идеялары мен сезімдерін шығармашылық деңгейде ұсыну
	2. Жасау және дайындау	2.2 Материалдар және өнердегі жұмыс техникалары	4.2.2.1 Әртүрлі әдістер мен тәсілдерді пайдаланып, өзідігімен таңдалған материалдарды (табиғи және жасанды) және құралдарды қолданып, эксперимент жүргізу 4.2.2.2 Жұмысты орындауда және материалдарды қолдануда тиімді шешімдер қабылдайды
		2.3 Дайындау технологиялары	4.2.3.1 Тиімді тәсілдермен анықталған материалдарды және компоненттерді нақтылықты сақтай отырып өлшеу, белгілеу, қию, формасын келтіру, жинақтау, қосу және біріктіру
			4.2.3.2 Әртүрлі тәсілдермен, және үйлестірілген материалдармен (ермексаз, қолданыстан шыққан, қағаз материалдары) көлемді пішіндер жасау
	3. Презентация, талдау және бағалау	3.1. Презентация	4.3.1.1 Өз жұмысының (эскиз, бұйым) негізгі идеясын және процесін шығармашылық әдістермен, арнайы терминологияларды пайдаланып таныстыру
3 тоқсан			
Табиғи құбылыстар	1.Шығармашылық идеяны зерттеу және дамыту	1.1 Қоршаған ортаны білу және түсіну	4.1.1.1 Қоршаған ортаның ерекшеліктерін, аса күрделі бейнелері мен пішіндерін зерттеу барысында олардың, айырмашылығын, ұқсастығын және өзара байланыс себептерін түсіну және түсіндіру (сызық, түс, фактура, пішін)
		1.2 Тарих, мәдениет, дәстүрлерді білу және түсіну	4.1.2.1 Ұлттық және әлем мәдениетінің әртүрлі өнер туындыларын, қолөнерін, дизайнді меңгеру барысында ерекшеліктерін анықтау және түсіндіру
	2. Жасау және дайындау	2.1 Қоршаған ортаның бейнелері	4.2.1.1 Шығармашылық идеяларын айқындау үшін, қоршаған ортадағы әртүрлі визуалды элементтердің комбинацияларын қолдану
		2.3 Дайындау технологиялары	4.2.3.1 Тиімді тәсілдермен анықталған материалдарды және компоненттерді нақтылықты сақтай отырып өлшеу, белгілеу, қию, формасын келтіру, жинақтау, қосу және біріктіру

			4.2.3.3 Көркемдік мәнерлі тәсілдерді және құралдарды қолданып, шығармашылық жұмысты аяқтау (сонымен қатар АКТ-ны қолдану)
	3. Презентация, талдау және бағалау	3.1. Презентация	4.3.1.1 Өз жұмысының (эскиз, бұйым) негізгі идеясын және процесін шығармашылық әдістермен, арнайы терминологияларды пайдаланып таныстыру
		3.2. Өнердегі тәсілдерді талдау	4.3.2.1 Орындалатын техникасын және құралдардың көркемдік мәнерін қолданып салыстыру және түсіндіру
Қоршаған ортаны қорғау	1.Шығармашылық идеяны зерттеу және дамыту	1.2 Тарих, мәдениет, дәстүрлерді білу және түсіну	4.1.2.1 Ұлттық және әлем мәдениетінің әртүрлі өнер туындыларын, қолөнерін, дизайнді меңгеру барысында ерекшеліктерін анықтау және түсіндіру
		1.3 Шығармашылық идеялар мен сезімдерді көрсету және дамыту	4.1.3.1 Әртүрлі материалдар мен техникалардың негізінде, өзінің аса күрделі идеялары мен сезімдерін шығармашылық деңгейде ұсыну
	2. Жасау және дайындау	2.2 Материалдар және өнердегі жұмыс техникалары	4.2.2.1 Әртүрлі әдістер мен тәсілдерді пайдаланып, өзідігімен таңдалған материалдарды (табиғи және жасанды) және құралдарды қолданып, эксперимент ж ү р г і з у 4.2.2.2 Жұмысты орындауда және материалдарды қолдануда тиімді шешімдер қабылдайды
		2.1 Қоршаған ортаның бейнелері	4.2.1.1 Шығармашылық идеяларын айқындау үшін, қоршаған ортадағы әр түрлі визуалды элементтердің комбинацияларын қолдану
		2.3 Дайындау технологиялары	4.2.3.1 Тиімді тәсілдермен анықталған материалдарды және компоненттерді нақтылықты сақтай отырып өлшеу, белгілеу, қию, формасын келтіру, жинақтау, қосу және біріктіру
		2.3 Дайындау технологиялары	4.2.3.5 Шығармашылық жұмыстарды дайындау барысында қазақ ұлттық мәдениетінің элементтерін қолдану
	3. Презентация, талдау және бағалау	3.1. Презентация	4.3.1.1 Өз жұмысының (эскиз, бұйым) негізгі идеясын және процесін шығармашылық әдістермен, арнайы терминологияларды пайдаланып таныстыру
4-тоқсан			
Ғарышқа саяхат	1.Шығармашылық идеяны зерттеу және дамыту	1.1 Қоршаған ортаны білу және түсіну	4.1.1.1 Қоршаған ортаның ерекшеліктерін, аса күрделі бейнелері мен пішіндерін зерттеу барысында олардың, айырмашылығын, ұқсастығын және өзара байланыс себептерін түсіну және түсіндіру (сызық, түс, фактура, пішін)
		1.3 Шығармашылық идеялар мен сезімдерді көрсету және дамыту	4.1.3.1 Әртүрлі материалдар мен техникалардың негізінде, өзінің аса күрделі идеялары мен сезімдерін шығармашылық деңгейде ұсыну
		2.2 Материалдар және өнердегі жұмыс техникалары	4.2.2.1 Әртүрлі әдістер мен тәсілдерді пайдаланып, өзідігінен таңдалған материалдарды (табиғи және жасанды) және құралдарды қолданып, эксперимент жүргізу
			4.2.3.1 Тиімді тәсілдермен анықталған материалдарды және компоненттерді нақтылықты

	2. Жасау және дайындау	2.3 Дайындау технологиялары	сақтай отырып өлшеу, белгілеу, қию, формасын келтіру, жинақтау, қосу және біріктіру
			4.2.3.2 Әртүрлі тәсілдермен, және үйлестірілген материалдармен (ермексаз, қолданыстан шыққан, қағаз материалдары) көлемді пішіндер жасау 4.2.3.4 Көркем жұмысты орындау үшін, әдіс-тәсілдерді өздігінен таңдау
		2.4 Қауіпсіздік техникасын сақтау	4.2.4.1 Қауіпсіздік техникасын сақтап, материалдарды және құралдарды қолдану
	3. Презентация, талдау және бағалау	3.3 Жұмысты қорғау және талқылау	4.3.3.1 Шығармашылық жұмысты жақсартуға ұсыныс жасап, критерияларға сәйкес жұмысты бағалау
Болашаққа саяхат	1.Шығармашылық идеяны зерттеу және дамыту	1.3 Шығармашылық идеялар мен сезімдерді көрсету және дамыту	4.1.3.1 Әртүрлі материалдар мен техникалардың негізінде, өзінің аса күрделі идеялары мен сезімдерін шығармашылық деңгейде ұсыну
			4.1.3.2 Шығармашылық идеяларды дамытуға әртүрлі дереккөздерінің ақпаратын іріктеу және құрылымдау (АКТ-ны қосқанда)
	2. Жасау және дайындау	2.2 Материалдар және өнердегі жұмыс техникалары	4.2.2.1 әртүрлі әдістер мен тәсілдерді пайдаланып, өзідігімен таңдалған материалдарды (табиғи және жасанды) және құралдарды қолданып, эксперимент жүргізу
		2.3 Дайындау технологиялары	4.2.3.1 Тиімді тәсілдермен анықталған материалдарды және компоненттерді нақтылықты сақтай отырып өлшеу, белгілеу, қию, формасын келтіру, жинақтау, қосу және біріктіру
			4.2.3.2 Әртүрлі тәсілдермен, және үйлестірілген материалдармен (ермексаз, қолданыстан шыққан, қағаз материалдары) көлемді пішіндер жасау 4.2.3.4 Көркем жұмысты орындау үшін, әдіс-тәсілдерді өздігінен таңдау
	3. Презентация, талдау және бағалау	3.1. Презентация	4.3.1.1 Өз жұмысының (эскиз, бұйым) негізгі идеясын және процесін шығармашылық әдістермен, арнайы терминологияларды пайдаланып таныстыру

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2016 жылғы 8 сәуірдегі
№ 266 бұйрығына 12-қосымша

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 186-қосымша

Бастауыш білім беру деңгейінің 1-4-сыныптары үшін
«Дене шынықтыру» пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасы

1. Түсіндірме жазба

1. Оқу бағдарламасы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы № 1080 қаулысымен бекітілген Орта білім берудің (бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім беру) мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына сәйкес әзірленген.

2. Оқу бағдарламасы оқушылардың жас ерекшеліктерінің танымдық мүмкіндіктеріне сәйкес әр оқу пәнінің мазмұны мен білім, білік, дағдыларының көлемін анықтайтын оқу-нормативтік құжат болып табылады.

3. Оқу бағдарламасы оқыту процесін оқушылардың пән салалары бойынша білім мен біліктерді саналы түрде меңгеруі үшін әр пәннің әдістемелік әлеуетін қолдануға, оқу, жоба, зерттеу іс-әрекеттері тәсілдерін меңгеру арқылы дербестігін дамытуға, әлеуметтік-мәдени кеңістікте орнын таба білуі үшін біліктерді меңгеруге бағыттайды.

4. Оқу бағдарламасында оқу-нормативтік құжаттың дәстүрлі міндеттері заманауи мектепте білім беру процесін ұйымдастырудың инновациялық тәсілдерімен үйлесімді сабақтасқан. Оқытудағы тәсілдер пән бойынша оқу бағдарламасының т үбегейлі жаңа құрылымын құруға негізгі бағдарлар болып табылады.

5. Құндылыққа, іс-әрекетке, тұлғаға бағдарланған коммуникативтік тәсілдер білім берудің классикалық негізі ретінде оқыту мақсаттарының жүйесі мен білім беру процесі нәтижелерінің басымдылығын арттыру үшін қолданылды, бұл оқу бағдарламасының жаңа құрылымында көрініс тапты.

6. Қазіргі кезеңде оқушының өз бетімен білімге ие болу барысында оның белсенді іс-әрекетін ұйымдастыру оқу процесіне қойылатын негізгі талаптардың бірі болып табылады. Бұл тәсіл пәндік білімді, әлеуметтік және коммуникативтік дағдыларды ғана емес, сонымен бірге өзінің жеке мүдделері мен болашағын сезінуге, сындарлы шешімдер қабылдауына мүмкіндік беретін тұлғалық қасиеттерді де меңгеруге ықпал етеді.

7. Мұғаліммен бірлесіп шығармашылықпен айналысу және серіктес, кеңесші ретінде мұғалімнің қолдауы кезінде оқушының белсенді танымдық қабілеті тұрақты сипатқа ие болады. Тұлғалық-бағдарлық білім беруді осындай сипатта жақсарту білім беру процесіне барлық қатысушылардың өзара қарым-қатынасында өктемшілікке жол бермей, ынтымақтастығы үшін алғышарттарды құрайтын оқытудың алуан түрлі интерактивті әдістерін қолдану кезінде мүмкін.

8. Диалогтік және рефлексивті технологияларды қолдану оқушылардың жоба және зерттеу жұмыстарын ұйымдастыруымен сабақтасады. Оқу процесін ұйымдастырудың барлық инновациялық тәсілдері оқытуды білім, идеялар және іс-әрекет тәсілдерімен

белсенді түрде алмасуды көздейтін оқушының шынайы шығармашылық процесіндегі қарым-қатынас моделіне айналдырады.

9. Нақты пәннің оқу бағдарламасы жергілікті сипаттағы материалдарды (нысандар, кәсіпорындар, ақпарат көздері) пайдалануға бағытталған оқу-жобалау іс-әрекеттерін ұйымдастыру арқылы танымдық және әлеуметтік тұрғыдан оқушының белсенділігін арттыруға мүмкіндік береді. Осы пәннің оқыту мақсаттары аясында жүзеге асырылатын тәрбиелік сипаттағы жоба жұмысын ата-аналармен, жергілікті қауымдастық өкілдерімен бірлесе отырып, ұйымдастыруға болады.

10. Әр пәннің оқу бағдарламаларында үш тілде білім беруді жүзеге асыру қарастырылған, онда үш тілді меңгертіп қана қоймай, сол сияқты оқушылардың сыныптан тыс жұмыстарын да үш (қазақ, орыс және ағылшын тілдерінде) тілде ұйымдастыру қарастырылған.

11. Көптілді оқу ортасын құрудағы әр пән қосқан үлесі үш тілде білім беру саясатын жүзеге асыру ға мүмкіндік береді. Тіл үйретудің негізі болып табылатын коммуникативтік тәсіл әрбір оқу пәнінің түрлі оқу жағдаяттарында білім және білікпен алмасу, тілдік және сөйлеу нормалары жүйесін дұрыс қолдану сияқты тәсілдер арқылы оқушылардың сөйлеу әрекеттерін дамытудың жетекші қағидасы ретінде қарастырылады.

12. Пән мазмұнын меңгеру және оқу мақсаттарына қол жеткізу процесінде оқушылардың ақпараттық-коммуникациялық технологияларды, атап айтсақ: қажетті ақпаратты іздеу, өңдеу, алу, құру және көрсету, ақпараттар және идеялармен алмасу үшін бірлесіп әрекет ету, жабдықтар мен қосымшаларды кең ауқымда қолдану арқылы өз жұмысын бағалау және жетілдіру сияқты қолдану дағдыларын дамыту үшін алғышарттар/жағдайлар жасау керек.

13. Оқу ба ғдарламасында оқу пәнінің мазмұнын анықтаудың негізі болып табылатын оқыту мақсаттарының жүйесі түрінде ұсынылған күтілетін нәтижелері қалыптастырылған. Мазмұны тұрғысынан оқу бағдарламалары оқушыны өзін-өзі оқыту субьектісі және тұлғааралық қарым-қатынас субьектісі ретінде тәрбиелеуде нақты оқу пәнінің қосатын үлесін айқындайды.

14. Оқу бағдарламалары білім беру құндылықтарының өзара байланысы мен өзара шарттылығына негізделген тәрбиелеу мен оқытудың біртұтастығы қағидасын және нақты пәнді оқыту мақсаттарының жүйесі бар мектепті бітіргеннен кейінгі нәтижелерін іске асыруға мүмкіндік береді.

15. Оқу бағдарламаларының тек пәндік білім мен білікке ғана емес, сонымен қатар, ке ң ауқымды дағдылардың қалыптасуына бағыттылғаны оның ерекше өзгешелігі болып табылады. Оқыту мақсаттарының құрастырылған жүйесі: білімді функционалдық және шығармашылық қолдану, сын тұрғысынан ойлау, зерттеу жұмыстарын жүргізу, ақпараттық-коммуникациялық технологияларды пайдалану, қарым-қатынас жасаудың түрлі тәсілдерін қолдану, топпен және жеке дара жұмыс істей

алу, мәселелерді шешу мен шешімдер қабылдау сияқты кең ауқымды дағдыларын дамытуға негіз болады. Кең ауқымды дағдылар оқушының мектептегі білім алу тәжірибесінде де, келешекте мектепті бітіргеннен кейін де жетістігінің кепілі болып табылады.

16. Экономикадағы заманауи инновациялар, еңбек нарығындағы өзгерістер оқушылардың күрделі міндеттерді шешу үшін немесе оларды шешудің жаңа тәсілдерін табу үшін жағдаятқа, идеялар мен ақпараттарға талдау жасау және бағалауға, алған білімі мен тәжірибесін жаңа идея мен ақпаратты жинақтау үшін шығармашылық қолдануға мүмкіндік беретін дағдылар жиынтығын меңгеру қажеттілігіне себепші болады. Жігерлілік, алғырлық, өзгерістерге дайындығы, байланысқа бейімділігі сияқты тұлғалық қасиеттер өзекті болып отыр.

17. Нақты пән бойынша күнделікті білім беру процесінің мазмұны оқу мақсаттарына бағынады және оқушылардың меңгерген білім, білік және дағдыларын кез келген оқу процесінде және өмір жағдаяттарында шығармашылықпен пайдалану даярлылығын қалыптастыруға, жетістікке қол жеткізуде қажырлылықты дамытуға бағытталған, өмір бойы білім алуға ынталандырады.

18. Органикалық бірлік пен кең ауқымдағы дағдыларда жеке қасиеттердің дамуы: «қазақстандық патриотизм мен азаматтық жауапкершілік», «құрмет», «ынтымақтастық», «еңбек пен шығармашылық», «ашықтық», «өмір бойы білім алу» сияқты білім берудің басты құндылықтарына оқушыларды дағдыландырудың негізі болып табылады. Бұл құндылықтар оқушының тәртібі мен күнделікті іс-әрекеттерін ынталандыратын тұрақты тұлғалық бағдары болуы тиіс.

2. «Дене шынықтыру» пәнін оқыту мақсаты мен міндеттері

19. «Дене шынықтыру» бағдарламасының мақсаты оқушыларды дене шынықтырудың негіздерімен таныстыру болып табылады, нақты айтқанда, олардың спорттық-спецификалық қозғалу дағдылары мен дене бітімі (физикалық) қабілеттерін меңгеруімен қатар, салауатты денені шынықтырудың дамуына ықпал етеді.

20. «Дене шынықтыру» пәні бойынша бағдарлама кезең-кезеңімен жүзеге асырылатын оқу жоспарын ұсынады, бұл жоспар оқушылардың физикалық іс-әрекеттің түрлері бойынша білімдерін, түсініктерін және дағдыларын дамытуға ықпал етіп, сол уақытта олардың жеке гигиена, психикалық денсаулық және салауатты өмір салтының қағидалары сияқты аспектілер тұрғысында жалпы дамуын жақсартады.

21. Бұл мақсатты жүзеге асыру үшін бастауыш мектеп оқушыларды оқытуға арналған оқу бағдарламасының келесі міндеттерін іске асыруы тиіс:

1) дене денсаулығының және рухани денсаулықтың негізін қалайды, бұл әлеуметтік дағдыларды дамытуға, тұлғалық дамуға оң әсер етеді;

2) оқушыларды өздерінің физикалық және психологиялық денсаулықтарын түсінуге

және нығайтуға ынталандырады;

3) дене шынықтыру және спорт саласындағы теориялық білімдері мен тәжірибелік дағдыларын дамытуға жағдай жасайды;

4) оқушылардың қозғалыс дағдыларын дамытады, атап айтқанда, олардың төзімділігін, ширақтығын, күшін, ептіліктерін және икемділігін дамытуға әсер етеді;

5) оқушылардың Отанға деген патриоттық сезімін ұялатуға, бір-бірін құрметтеуге, командалық жұмыс дағдыларына, жауапкершілік пен өзара түсіністікке тәрбиелейді;

6) оқушылардың өз өмірлерінде салауатты өмір салтын ұстануға және үйренген дене қимыл дағдыларын алдағы уақытта қолдануға ынталандырады;

7) оқушылардың жалпы адамзат мәдениетінің бір бөлігі ретінде дене шынықтыру пәні туралы өз көзқарастарын қалыптастырып, осы саладағы білімдерін дамытуға мүмкіндік береді.

22. «Дене шынықтыру» пәнін оқыту оқушыларға:

1) пән туралы білімдерін, шеберліктері мен дағдыларын күнделікті өмірлерінде қолдануға;

2) қимыл-қозғалыс дағдыларын жақсарту және оқушылардың дене дамуын жетілдіру қажеттіліктерін бағалауға;

3) адамгершілік қасиетін дамытудың маңыздылығын түсінуге және әділ бәсекелестік пен өздерін үздіксіз дамытудың қажеттілігін түсінуге;

4) жеке гигиена туралы ережелерін сақтау қажеттілігін түсінуге;

5) дене қимыл-қозғалыс жаттығулары адамның дене және дене энергиясының жүйелеріне әсерін білуге;

6) өзінің және басқалардың дене жағдайын бағалауға;

7) сыни тұрғыдан, шығармашылық ойлау қабілеттерін және коммуникативтік дағдыларын дамытуға мүмкіндік береді.

3. Оқыту процесін ұйымдастырудағы педагогикалық тәсілдер

23. Құндылықтарға бағытталған тәсілдер:

1) оқытудағы құндылықтарға бағытталған тәсіл – ол оқу әрекетін белгілі бір құндылықтар тұрғысынан ұйымдастыру және жүзеге асыру, нәтижелерге қол жеткізу және пайдаланудың тәсілі. Құндылыққа бағытталған ұстаным оқушы тұлғасының бойында мақсатты түрде құндылықтар жүйесін қалыптастырады;

2) құндылықтарға бағытталу – ол тұлғаның өз әрекетінде жетекшілікке жекелеген құндылықтарды таңдап алу (құндылықтарды бағдарлау қабілеттілігі) қабілеттілігі (қасиеті) және оларды өзінің әлеуметтік маңызды құндылықтары ретінде сезіну және қабылдау қабілеттілігі;

3) құндылықтарды жүзеге асыру дегеніміз құндылықтардан шығатын талаптарға сай болу және күнделікті өмірді сол талаптарға бағындыру. Құндылықтардың мәні

қоғамда сәтті әрекет ету үшін қажетті ережелерді, дағдыларды, өмір салтын, жүріс-тұрысты қалыптастыруда көрініс табады;

4) құндылықтар – қоғам қолдайтын және адамдардың көпшілігі мойындайтын белгілі нысандардың және құбылыстардың, адамдық қасиеттер мен өзін-өзі ұстау ережелерінің тұлғалық және әлеуметтік-мәдени маңыздылығы. Құндылықтар тұлғаны ынталанырудың өте маңызды факторы ретінде жүріс-тұрыс пен іс-әрекеттерді бағдарлайды;

5) «Мәңгілік ел» ұлттық идеясының құндылықтары орта білім беру құндылықтарының негізі болып табылады. Қазақстандық патриотизм және азаматтық жауапкершілік, құрмет, ынтымақтастық, еңбек пен шығармашылық, ашықтық және өмір бойы оқып-үйрену – орта білім берудің құндылықтары ретінде белгіленді.

24. Тұлғаға бағытталған тәсіл:

1) тұлғаға бағытталған тәсілдің мақсаты оқу процесін дараландыру, оқу процесінде тұлғаны, оның жеке психикалық және физиологиялық ерекшеліктерін, қажеттіліктері мен жүріс-тұрыс уәждерін, әлеуетті қабілеттіліктерін ескере отырып үйлесімді қалыптастыру және жан-жақты дамыту, оның шығармашылық қабілеттерін толық ашу.

25. Іс-әрекеттік тәсіл:

1) іс-әрекеттік тәсілдің негізгі мазмұны – оқушы білімді дайын күйінде алмай, оны өзі өндіреді, өзінің оқу әрекетінің мазмұны мен түрлерін ұғынады, оның ережелер жүйесін түсінеді және қабылдайды, жетілдіруге белсенді қатысады. Ол өз кезегінде білімдердің, біліктердің, оқып-үйрену және кең ауқымды дағдылардың белсенді әрі сәтті қалыптасуын қамтамасыз етеді;

2) оқушылардың оқу әрекеттері келесі басты санаттар бойынша топтастырылған: «біледі», «түсінеді», «талдайды», «синтездейді», «бағалайды».

26. Саралап оқыту тәсілі:

1) саралап оқыту тәсілі – оқу процесін оқушылардың әртүрлі топтарына мамандандырылуын, оқушылардың жеке қабілеттіліктерін ескеру мақсатында әртүрлі топтарға түрлі жағдайларды жасауды көздейді;

2) саралап оқыту тәсілі әртүрлі оқушылар тобының оқу әрекетін ұйымдастыру үшін арнайы оқыту әдістерін және іс-әрекеттерді саралау тәсілдерін кіріктіреді. Күрделілігімен, оқу-танымдық қызығушылықтарымен, мұғалім тарапынан көмек сипатымен ерекшеленетін сараланған тапсырмаларды қолдану – сараланған оқу іс-әрекеттерін ұйымдастырудың шарты болып табылады.

27. Коммуникативтік тәсіл:

1) білім берудегі коммуникативтік тәсіл дегеніміз ақпаратты тарату мен жариялауда , білім, білік және дағдылармен алмасуда екі және одан көп адамның сөйлеу арқылы атқаратын әрекеттесу процесі. Коммуникативтік тәсілдің нәтижесі болып тіл арқылы қатынасу қабілеттілігі, яғни тілдік және сөйлеу нормаларын дұрыс пайдалана және қатынас жағдайына сай тиімді қатынас жүріс-тұрысын таңдай отырып, түрлі

жағдайларда қатынас әрекетінің басқа қатысушыларымен ой бөлісу және алмасу қабілеттілігі болып табылады;

2) коммуникативті тәсілге сәйкес ұйымдастырылған оқу процесі қатынасу икемділікті қалыптастыратын тапсырмаларды және шынайы қатынас жағдайларына сай жұмыс режимдерін (жұптық және топтық жұмыстарды) кіріктіру керек.

28. Ортақ тақырыптар арқылы оқыту:

1) «Дене шынықтыру» оқу пәнінің «ортақ тақырыптарының» мазмұны оқушының жақын аймағынан, яғни оның өз іс-әрекетімен тікелей байланысты тақырыптарды оқудан басталады. 6-7 жастағы балалар өз ойын білдіруге, оқу мазмұны бойынша сұрақ қоюға, сұрақтарға жауап іздеуге үйренуі тиіс.

29. Ойын іс-әрекеттері арқылы оқыту:

1) оқу процесінде білімді меңгертуде оқу әдісі ретінде ойын іс-әрекетін қолдану оқушылардың танымдық белсенділігін арттыруға мүмкіндік береді;

2) педагогикалық ойын технологияларының басты элементтері – ойын алдында оқушыларға нақты оқыту мақсаты қойылады; ойын арқылы белгілі педагогикалық нәтижеге қол жеткізу жоспарланады, оқу әрекеті ойын ережелеріне бағынады, оқу материалы ойынның құралы болып табылады. Оқушылардың сабақтағы ұжымдық іс-әрекетін ұйымдастыруға бағытталған ойын әдісі арқылы, олардың шағын топтың өзге мүшелерінің пікірін сыйлауына, әртүрлі өнімді іс-әрекет негізінде соңғы нәтижені алдын-ала көре білуіне, өздік іс-әрекетін жоспарлауына, мақсатқа жету амалдарын таңдауына мүмкіндік беріледі.

30. Жобалық тәсіл:

1) оқу жобасы – оқушының немесе оқушылар тобының ғылыми-зерттеушілік, шығармашылық немесе практикалық сипаттағы проблемаларды шешу жөніндегі нәтижелерге қол жеткізу үшін бағытталған оқу-танымдық әрекеті. Ортақ мақсатымен, келісілген әдістер мен іс-әрекеттердің реттілігімен, кеңейтілген шешімдер мен белгілі тәсіл бойынша рәсімделген нәтижелермен сипатталынады. Бұл әдіс білім алушының өз алдына жеке проблема қойып, оны шешуде өздік іс-әрекетін танытуымен сипатталады;

2) бастауыш деңгей білім алушыларының жас ерекшеліктеріне сәйкес жобалау әдісі толығымен жүзеге асырылмайды. Бірақ, жобалау іс-әрекетінің алгоритімі (жоба – мұғалімнің көмегімен білім алушының маңызды проблеманы шешудегі өздік іс-әрекет кешені) толығымен сақталады. Бөлім мазмұнымен танысу аясында білім алушылардың ұжымдық/топтық жобалар бойынша жұмыстарын ұйымдастыру ұсынылады. Жобалық жұмыстарды ұйымдастыру сабақпен шектелмейді, сондықтан да сабақ-сабақтан тыс интеграцияда қарастырылады.

31. Ақпараттық-коммуникациялық технологияларды қолдану:

1) ақпараттық-коммуникациялық технологияларды қолдану құзыреттілігі оқушылардың жұмыс барысында, бос уақыттарында және коммуникацияда сенімді және шығармашылықпен қолдана білуін қамтамасыз етеді. Бұл құзыреттілік АКТ-ның

негізгі дағдылары арқылы қалыптасады;

2) оқушылар өздерінің АКТ-ны қолдану дағдыларын барлық пәндерге арналған білім беру бағдарламаларын меңгеру барысында дамытады. Яғни, АКТ-ны пайдалана отырып ақпаратты табу, құру, мәліметтер мен ой түйіндерімен бөлісе және алмаса отырып құрал-жабдықтар мен қосымшалардың кең ауқымын пайдалану арқылы өз жұмысын бағалайды және жетілдіреді;

3) бұл «Дене шынықтыру» пәні бағдарламасында төмендегідей жұмыс түрлері арқылы жүзеге асырылады:

БАҚ және мультимедиялық құралдарды пайдалану;

дерекқордан және интернеттен ақпаратты іздеу;

сандық және интернет дереккөздері арқылы алынған ақпараттарды таңдап, өңдеу және оның нақтылығын, сенімділігін, құндылығын бағалай алу;

сандық, мәтіндік және визуалдық ақпаратпен және дерекқормен, оның ішінде гиперсілтемелерді, электрондық кестелерді, графикалық және басқа қосымшаларды пайдаланып жұмыс істеу арқылы мәліметті жүйелеу; қолдану; заңдылықтар мен тенденцияларды зерттеу; модельдер мен модельдеуді пайдалану мүмкіндіктерін зерделеу, сонымен қатар, жылжымайтын және қозғалыстағы бейнелерді, дыбыстарды мен мәтіндерді мультимедиалық таныстырылымдар құру үшін біріктіру;

басқа нұсқаларды зерделеуде, нақтылауда және нәтижелерді жақсартуда сандық ақпараттың икемділігін толығымен пайдалану;

электрондық байланысқа, он-лайн форумдарға, виртуалдық оқыту орталарына қатысу арқылы, басқа оқушылармен және мұғалімдермен әртүрлі байланыс арнасы бойынша ынтымақтастықта болып қарым-қатынас жасау және ақпарат алмасу;

интерактивті тақтаны белсенді оқытуға техникалық қолдау көрсету мақсатында қолдану;

аяқталған жұмысты мектеп шеңберінде және өзге орталарда мультимедиялық таныстыру.

4. Оқу жетістіктерін бағалау тәсілдері

32. «Дене шынықтыру» пәнін меңгеру нәтижелері критериалды бағалауды қолдану арқылы жүзеге асырылады.

33. Критериалды бағалау оқыту, оқу және бағалаудың өзара тығыз байланысында құрылған. Критериалды бағалау нәтижелері білім беру процесін тиімді жоспарлау және ұйымдастыру мақсатында пайдаланылады.

34. Критериалды бағалау қалыптастырушы және жиынтық бағалаудан тұрады.

35. Қалыптастырушы бағалау үздіксіз өткізіледі, оқушы мен оқытушы арасындағы кері байланысты қамтамасыз етеді және оқу процесін дер кезінде түзетуге мүмкіндік береді.

36. Жиынтық бағалау белгілі оқу мерзімінде оқу блогын оқып бітіргенде өткізіледі, оқушыларға кері байланысты қамтамасыз ету үшін, пән бойынша тоқсандық және жылдық бағаларды қою үшін колданылады.

5. «Дене шынықтыру» пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

37. Оқу жүктемесінің бөлінуі:

1-кесте

Сынып	Апталық жүктеме	Жылдық сағат саны
1-сынып	3 сағат	99 сағат
2-сынып	3 сағат	102 сағат
3-сынып	3 сағат	102 сағат
4-сынып	3 сағат	102 сағат

38. Арнайы медициналық топтарда (денсаулығына байланысты, әр деңгейдегі оқушылармен) сабақ ұйымдастыру:

1) жүйелі түрде жүргізілетін және ғылыми негізделген педагогикалық бақылаудың арқасында ғана дене шынықтыру балалар мен жасөспірімдердің денсаулықтарын сақтау мен нығайтудың, олардың физикалық дамуын жақсартудың тиімді әдісі бола алады. Осыған байланысты дене шынықтыру пәнінің мұғалімі физикалық жаттығулардың өсіп келе жатқан ағзаға әсері туралы жеткілікті деңгейде хабардар болуға тиіс. Сонымен қатар, дене шынықтыру пәнінің мұғалімдері өздерінің педагогикалық әдістерін бақылап, оларды оқушылардың анатомиялық-физиологиялық ерекшеліктеріне сәйкес өзгертіп отырулары тиіс;

2) арнайы топтағы оқушылар үшін дене шынықтырудың басты міндеттері төмендегілер болып табылады:

салауатты өмір салтын насихаттау, сонымен қатар, оқушылардың физикалық даму процесінде көмек көрсету құқықтарын білуі;

аурудан әлсіреген органдары мен жүйелерінің функционалдық деңгейін арттыру;

физикалық және ақыл-ой қабілеттерін арттыру;

оқушылардың ағзалары аллергияларға, суық тию ауруларына және созылмалы инфекцияларға қарсы тұра алуы үшін олардың иммундық жүйелерін жақсарту;

дұрыс мүсін қалыптастыру және оны түзету;

дұрыс тыныс алу техникасына үйрету;

негізгі қимыл-қозғалыс қабілеттері мен дағдыларын игеру;

рухани және ерік-жігер қасиеттерін тәрбиелеу;

оқушыларды өздігінен денені шынықтыратын іс-әрекеттерді жасау және оны күнделікті өмірде қолдануға тәрбиелеу;

барлық оқушылар үшін тиімді жұмыс істеу жағдайларын жасау.

3) арнайы медициналық топтағы оқушылардың шалдыққан сырқаттарының ауырлығына және сипатына байланысты дене шынықтыру сабақтарында

дифференциалды оқыту үшін оларды А және Б кіші топтарына бөлу ұсынылады:

А кіші тобы – денсаулықтарында түрлі ахуалы бар, қалпына келтіруге болатын ауытқулар бар оқушылар;

Б кіші тобы – сыртқы және ішкі ағзалар жүйесінде ауыр сырқатқа шалдыққан, қалпына келтіруге болмайтын өзгерістері бар оқушылар (мысалы, жүрек-қан тамырлары ауруы, несеп шығару жолдарының аурулары, бауыр аурулары; көз түбінің өзгеруі салдарынан көру қабілетінің жоғары деңгейде бұзылуы).

39. «Дене шынықтыру» пәнінің мұғалімдері төмендегілерді орындауға тиіс:

1) оқушыларды олардың денсаулық жағдайларына сәйкес кіші топтарға бөлу (жоғарыда көрсетілгеніне сәйкес болуы тиіс);

2) оқушылардың сырқаттану диагнозына байланысты оқушыларға жаттығулар белгілеу;

3) оқыту, сабақ беру және бағалау процесіндегі әдістерін дараландыру;

4) сабақтарда орындалатын қимыл қозғалыс әрекетінде өз білімдерін жетік қолдана алатын, медициналық білімі бар мамандардың қолдауымен сабақ өткізу.

40. «Дене шынықтыру» пәнінің мазмұны:

1) пәндік білімнің мазмұны бөлімдерге бөлінген. Бұл бөлімдер өз ішінде білім, түсінік және дағдыларды қалыптастыруды көздейтін бөлімшелерден тұрады. Оқыту мақсаттары әр бөлімше ішінде мұғалім мен оқушыға болашақ қадамдары жөнінде өзара ой бөлісуге, оларды жоспарлау мен бағалауға мүмкіндік беретін бірізділік пен сабақтастықты көрсетеді:

2-кесте

Бөлім	Бөлімше
1. Қозғалыс әрекеттері	1.1. Негізгі қозғалыс дағдыларын дамыту: тірек-қозғалыс аппараты, денені және объектіні басқара біледі
	1.2. Физикалық дамуға ықпал ететін түрлі дене жаттығуларында түйіндес қозғалыстарды жақсартады және орындайды
	1.3. Кеңістікті, ағынды, салмақты, уақытты түсінгенін көрсету арқылы кезектілігін сақтап, жаттығуларды дұрыс әрі тиімді орындайды
	1.4. Өзінің және басқалардың дене қозғалыстарын, кемшіліктерін және әлеуетін анықтайды
	1.5. Өзінің және басқалардың қызметін жақсарту үшін негізгі қозғалыс әрекеттерін бағалауды дамытады.
	1.6. Қозғалыс қабілеттерін жақсарту үшін оқудың әр кезеңдерінде қиындықтар мен тәуекелдерді түсінеді
	2.1. Өзгеріп отыратын жағдайларда әрекет ету үшін балама шешімдер арқылы қозғалыспен байланысты жоспарларды, стратегияларды және идеяларды бейімдейді
	2.2. Команда жетекшісінің рөлін кезектесіп орындау арқылы мақсаттарға қол жеткізу үшін өз бетімен және бірлесе жұмыс істейді
	2.3. Қолайлы оқу ортасын құру үшін бірлесіп жұмыс істеуге дағдыларын біледі және түсінеді

2. Қозғалыс дағдылары арқылы шығармашылық қасиеттер және сыни ойлау	2.4. Бірқатар дене жаттығуларында ережелер мен құрылымдық амалдарды пайдаланады, қолданады және жасайды
	2.5. Өзінің және басқалардың шығармашылық міндеттеріне сыни қарайды, қажет болған жағдайда, құрылымдық ұсыныстар жасайды
	2.6. Эмоциялар, көңіл-күйлер және тақырыптарды көрсету үшін бірқатар құрылымдық идеяларды дамытады
	2.7. Физикалық жаттығулар кезінде жеке және топтық тапсырмаларды орындау барысында топпен жұмыс істеп, әділ жарыса біледі, патриоттық сезімін дамытады
	2.8. Түрлі қимыл контекстерінен туындаған рөлдерді орындайды және олардың айырмашылықтарын түсінеді
3. Денсаулық және салауатты өмір салты	3.1. Денсаулық пен салауатты өмір салтының дене белсенділігіне маңыздылығын түсінеді
	3.2. Дене жаттығуларын орындау барысында денені ширату мен босатудың қажеттілігін түсінеді
	3.3. Дене жаттығуларын орындау кезінде тыныс алу, жүрек соғысының жиілігі, дене қызуы сияқты ағзадағы физикалық өзгерістерді қалай бақылайтынын біледі
	3.4. Денсаулық жағдайын нығайтуға бағытталған бірқатар физикалық жүктемелерге қатысу барысында сәйкес әрекет етіп, қиындықтар мен тәуекелдерді анықтайды және оларды жеңе біледі
	3.5. Мектептен тыс және мектеп ішіндегі физикалық қызметтерге қатысу үшін мүмкіндіктерін анықтайды және ұсынады

41. Оқыту мақсаттарының жүйесі:

1) 1-бөлім «Қозғалыс әрекеттері»:

3-кесте

Бөлімше	1-сынып	2-сынып	3-сынып	4-сынып
1.1. Негізгі қозғалыс дағдыларын дамыту: тірек-қозғалыс аппараты, денені және объектіні басқара біледі.	1.1.1.1 Қарапайым дене жаттығуларын орындауда негізгі қимыл-қозғалыс машықтарын біледі, жасай алады.	2.1.1.1 Түрлі дене жаттығуларын орындау кезінде негізгі қозғалыс машықтарының сапасын жақсартады.	3.1.1.1 Негізгі дене жаттығуларын орындау кезінде қозғалыс машықтарын біледі, түсінеді және жақсартып жалғастырады.	4.1.1.1 Түрлі дене жаттығуларын орындау кезінде негізгі қозғалыс машықтарын түсінеді және көрсетеді.
1.2. Физикалық дамуға ықпал ететін түрлі дене жаттығуларында түйіндес қозғалыстарды жақсартады және орындайды	1.1.2.2 Негізгі дене қозғалыстарын және олардың қарапайым дене жаттығуларымен қалай байланысты болатынын біледі	2.1.2.2 Өз бетінше байланыстыруды үйреніп, негізгі қозғалыс машықтарын түсінеді және жақсартады	3.1.2.2 Дене дамуы үшін қарастырылған түрлі дене жаттығуларын орындау кезінде қозғалыстарды қалай орындау керек екендігін біледі және түсінеді	4.1.2.2 Дене дамуына ықпал ететін түрлі жүйелі жаттығулар мен қозғалыстарды орындау сапасын арттыруды түсінеді және көрсетеді
1.3. Кеңістікті, ағынды, салмақты, уақытты түсінгенін көрсету арқылы кезектілігін	1.1.3.3 Дене жаттығуларының әр түрінде қозғалыстарды орындау мәнмәтінінде уақыт, кеңістік, салмақ пен бір қалыптылық	2.1.3.3 Қарапайым дене жаттығуларын орындау кезінде уақытты, кеңістікті және бірқалыптылықты түсінетінін көрсетеді	3.1.3.3. Уақытты, кеңістікті және бірқалыптылықты түсінетінін көрсететін	4.1.3.3 Қимылды орындаудың уақыт, кеңістік және бір қалыптылық туралы түсініктерін көрсететін бірқатар тиімді машықтарды және жүйеліліктерді

сақтап, жаттығуларды дұрыс әрі тиімді орындайды	түсініктері туралы біледі		машықтарды және жүйелілікті дамытады және жетілдіреді	түсінеді және қолдана біледі
1.4. Өзінің және басқалардың дене қозғалыстарын, кемшіліктерін және әлеуетін анықтайды	1.1.4.4. Қозғалыс машықтары бойынша өзінің күшті жақтарын және кемшіліктерін сипаттай біледі	2.1.4.4 Қимыл кемшіліктерін түзету қабілеттілігін дамыту үшін қозғалу машықтары бойынша өзінің күшті жақтарын және кемшіліктерін түсінеді және түсіндіреді	3.1.4.4 Өзінің күшті жақтары мен кемшіліктерін анықтайды және басқалардың жаттығуларды орындау сапасын талқылайды	4.1.4.4. Дене жаттығуларын шебер орындау үшін әлеуетті анықтап, қозғалыстың күшті және әлсіз жақтарын салыстырады
1.5. Өзінің және басқалардың қызметін жақсарту үшін негізгі қозғалыс әрекеттерін бағалауды дамытады.	1.1.5.5 Түрлі кеңістіктерде бірқатар қарапайым іс-қимылдарды біледі және орындай алады	2.1.5.5 Кеңістікте және динамикада қарапайым өзгерістермен іс-қимылдарды ұғынады және жеткізе біледі	3.1.5.5 Орындау және бағалау кезінде бірқатар іс-қимылдарды, кеңістікті, динамиканы және байланыстарды көрсетеді және анықтай біледі	4.1.5.5 Қолданылатын бірқатар іс-қимылдарды, кеңістікті, динамиканы және байланыстарды көрсете және түсіндіре отырып, өзінің және басқаларының іс-қимылдарды орындауына ортақтасады
1.6. Қозғалыс қабілеттерін жақсарту үшін оқудың әр кезеңдерінде қиындықтар мен тәуекелдерді түсінеді	1.1.6.6. Қарапайым, өзгертілген дене жаттығуларын орындау кезінде туындауға мүмкін тәуекелдерді және қиындықтарды біледі	2.1.6.6. Тәуекелдердің туындау мүмкіндігін түсінеді, қарапайым және өзгертілген дене жаттығуларын жетілдіру кезінде машықтар мен шеберлікті нығайтады.	3.1.6.6 Қозғалыс қызметін оқытудың түрлі кезеңдерінде тәуекелдердің туындауын қысқартады және қиындықтарды еңсеру шеберлігі мен машықтарын жетілдіреді	4.1.6.6 Жаттығулардың әр түрін орындау кезінде тәуекелдерді қысқарту және туындайтын қиындықтарды еңсеру қабілеттілігін көрсетіп орындалатын жаттығулардың күрделілігінің деңгейін тани біледі

2) 2-бөлім «Қозғалыс дағдылары арқылы шығармашылық қасиеттер және сыни ойлау» :

4-кесте

Бөлімше	1-сынып	2-сынып	3-сынып	4-сынып
2.1. Өзгеріп отыратын жағдайларда әрекет ету үшін балама шешімдер арқылы қозғалыспен байланысты жоспарларды, стратегияларды және идеяларды бейімдейді	1.2.1.1 Дене қызметін орындау және оған қатысу кезінде қозғалыс идеяларын, стратегияларын және жоспарларын біледі және түсінеді	2.2.1.1 Баламаларды түсінетінін көрсетіп, қозғалыс идеяларын, стратегияларын және жоспарларды талқылайды және көрсетеді	3.2.1.1 Бірқатар қозғалыс идеяларымен, стратегиялар-мен және жоспарлармен баламаларды талдау үшін проблемаларды жою әдістерін қолданады	4.2.1.1 Баламаларды анықтап және жасап қозғалыс идеяларын, стратегияларды және жоспарларды анықтайды және ұйымдастырады.
2.2. Команда жетекшісінің рөлін кезектесіп орындау арқылы мақсаттарға	1.2.2.2. Әрекет мақсаттарына қол жеткізу үшін өз бетінше қалай жұмыс	2.2.2.2 Әрекет мақсаттарына қол жеткізу үшін командада жұмыс істей бастайды	3.2.2.2 Әрекет мақсаттарына қол жеткізуге бағытталған жұмыс барысында өзіндік және	4.2.2.2 Көшбасшылық рөлдерімен кезектесіп алмасып, әрекет мақсаттарына қол

қол жеткізу үшін өз бетімен және бірлесе жұмыс істейді	істеу керек екендігін біледі	және өзіндік жұмыс жөніндегі білімін нығайтады	командалық жұмыстың мағынасын түсінеді. Көшбасшылық рөлдерімен алмасып, жұмыс істей бастайды	жеткізу үшін өз бетінше және топта жұмыс істей біледі
2.3. Қолайлы оқу ортасын құру үшін бірлесіп жұмыс істеу дағдыларын біледі және түсінеді	1.2.3.3 Түрлі дене жаттығуларын орындауда қолайлы оқыту ортасын құру маңыздылығын мойындай отырып, кеңістік, ресурстар мен идеяларды біледі және бөліседі	2.2.3.3 Түрлі дене жаттығуларын орындауда қолайлы оқыту ортасын құру маңыздылығын мойындай отырып, идеяларды, ресурстарды кеңістікте ауыстыру білімін бекітеді	3.2.3.3 Түрлі дене жаттығуларын орындауда қолайлы оқыту ортасын құру маңыздылығын мойындай отырып, идеяларды, ресурстарды кеңістікте ауыстыру білімін қолданады	4.2.3.3 Түрлі дене жаттығуларын орындауда қолайлы оқыту ортасын құру маңыздылығын мойындай отырып, идеяларды, ресурстарды кеңістікте ауыстыру айырмашылығын біледі.
2.4. Бірқатар дене жаттығуларында ережелер мен құрылымдық амалдарды пайдаланады, қолданады және жасайды	1.2.4.4. Таңдалған дене жаттығуларын орындау кезінде қарапайым ережелерді және құрылымдық тәсілдерді атап өтеді және пайдаланады	2.2.4.4. Түрлі дене жаттығуларын орындау кезінде ережелерді және құрылымдық тәсілдерді талқылайды және көрсетеді	3.2.4.4. Бірқатар дене жаттығуларына қатысқан кезде ережелерді және құрылымдық тәсілдерді білетінін қолданады және пайдаланады	4.2.4.4 Түрлі дене жаттығуларын орындау кезінде ережелер мен құрылымдық тәсілдерді жасайды және қолданады
2.5. Өзінің және басқалардың шығармашылық міндеттеріне сыни қарайды, қажет болған жағдайда, құрылымдық ұсыныстар жасайды	1.2.5.5. Өзінің шығармашылық тапсырмалары-ның күшті жақтарын және жақсартуды қажет ететін жақтарын іздейді және бақылайды	2.2.5.5. Өзінің шығармашылық тапсырмалары мен басқаларының тапсырмалары бойынша талқылайды және қорытындылар шығарады, сонымен қатар конструктивті ұсыныс жасайды	3.2.5.5. Өзінің шығармашылық тапсырмаларын және басқаларын талдау үшін конструктивті ұсыныстар жасау туралы алынған білімді пайдаланады және қолданады	4.2.5.5. Орындаушыларға конструктивтік ұсыныстар жасау үшін шығармашылық тапсырмаларға қатысты өзінің сыни тұрғыдан көзқарасы мен басқаларының көзқарастарын біріктіреді
2.6. Эмоциялар, көңіл-күйлер және тақырыптарды көрсету үшін бірқатар құрылымдық идеяларды дамытады	1.2.6.6 Тақырыптарды, көңіл күйлер мен эмоцияларды жеткізу үшін кейбір композициялық элементтермен танысады және пайдаланады	2.2.6.6. Тақырыптарды, көңіл күйлер мен эмоцияларды жеткізу қабілеттігін көрсетіп, өзінің композициялық идеяларын түсінеді және талқылайды	3.2.6.6. Тақырыптарды, көңіл күйлер мен эмоцияларды жасау үшін композициялық идеялармен эксперимент жасайды	4.2.6.6. Белгілі бір тақырыптарды, көңіл күйлер мен эмоцияларды жеткізу үшін бірқатар композициялық идеяларды анықтайды және құрайды
2.7. Физикалық жаттығулар кезінде жеке және топтық тапсырмаларды орындау барысында топпен жұмыс істеп, әділ жарыса біледі, патриоттық сезімін дамытады	1.2.7.7 Дербес және топтық қызметті орындау кезінде өзара қалай әрекет етуді біледі. Патриоттықтың негізделуін түсінеді	2.2.7.7. Патриоттық сезімнің не екенін біледі, бір-бірімен әрекет ету, адал бәсекелестіктің мағынасын түсінеді	3.2.7.7. Патриотизмнің мағынасын түсіндіреді, топтық және дербес дене қимылдарында өзара іс қимыл мен адал ойын көрсетеді	4.2.7.7. Топтық және дербес дене қимылдарында патриоттық сезімін, өзара іс қимылдар мен адал бәсекелестікті көрсетеді

2.8. Түрлі қимыл контекстерінен туындаған рөлдерді орындайды және олардың айырмашылықтарын түсінеді	1.2.8.8 Түрлі қарапайым әрекеттерді орындау кезінде өзінің рөлін білу және басқаларының рөлін анықтап тани бастайды	2.2.8.8 Түрлі қарапайым әрекеттерді орындау кезінде олардың айырмашылықтарын біле отырып, өзінің және басқаларының рөлін түсінеді және көрсетеді	3.2.8.8 Қарапайым әрекеттерді орындау кезінде айырмашылықтарын түсіндіруе отырып, өзінің және басқаларының рөлін көрсетеді	4.2.8.8 Түрлі әрекеттерді орындау кезінде олардың айырмашылықтарын сезіне отырып, түрлі рөлдермен эксперимент жасау

3) 3-бөлім «Денсаулық және салауатты өмір салты»:

5-кесте

Бөлімше	1-сынып	2-сынып	3-сынып	4-сынып
3.1. Денсаулық пен салауатты өмір салтының дене белсенділігіне маңыздылығын түсінеді	1.3.1.1 Денсаулық туралы жалпы түсінік алу, дене белседілігін ұғынады.	2.3.1.1 Дене жаттығуларын жасау барысында сауықтыру артықшылығын талқылап, сипаттайды.	3.3.1.1 Дене жаттығулары-ның, сауықтырудың пайдасын денсаулықты нығайтуға ықпал ететін көрсете біледі және түсінеді	4.3.1.1 Дене жаттығулары үшін денсаулық және салауатты өмір салтының маңыздылығын талдайды және түсінеді
3.2. Дене жаттығуларын орындау барысында денені ширату мен босатудың қажеттілігін түсінеді	1.3.2.2 Жаттығуларды орындау кезінде денені ширатып шынықтырудың маңызын сипаттайды.	2.3.2.2 Дене қызметін орындаған кезде денені қыздыру және босаңсыту процесін анықтайды	3.3.2.2 Дене қызметімен айналысқанда денені қыздыру және босаңсыту маңызын түсіндіреді	4.3.2.2 Дене қызметімен айналысқан кезде, денені қыздыру және босаңсыту қажеттілігін көрсетеді және талқылайды
3.3. Дене жаттығуларын орындау кезінде тыныс алу, жүрек соғысының жиілігі, дене қызуы сияқты ағзадағы физикалық өзгерістерді қалай бақылайтынын біледі	1.3.3.3 Дене жаттығуларын орындау кезінде ағзадағы физикалық өзгерістерді анықтайды	2.3.3.3 Дене жаттығуларын орындау кезінде ағзадағы физикалық өзгерістерді қалай бақылайтынын біледі	3.3.3.3 Дене жаттығуларын орындау кезінде физикалық өзгерістерді анықтау үшін бірқатар бақылау стратегияларын көрсетеді және түсіндіреді	4.3.3.3 Дене қимылдарын орындау кезінде немесе орындағаннан кейін белгілі бір физикалық өзгерістерді көру үшін бірқатар бақылау стратегияларын қолданады
3.4. Денсаулық жағдайын нығайтуға бағытталған бірқатар физикалық жүктемелерге қатысу барысында сәйкес әрекет етіп, қиындықтар мен тәуекелдерді анықтайды және оларды жеңе біледі	1.3.4.4. Бірқатар дене жаттығуларын орындау кезінде қиындықтар мен тәуекелдерді анықтайды	2.3.4.4. Денсаулықты нығайтуға ықпал ететін аз ғана дене жаттығуларын орындау кезінде қиындықтар мен тәуекелдерді түсінеді, оларға жауап қайтарудың кейбір негізгі жолдарын анықтайды	3.3.4.4. Денсаулықты нығайтуға ықпал ететін дене жаттығуларын орындау кезінде тиісінше жауап қайтарып, қиындықтар мен тәуекелдерді қалай еңсеру керек екендігін түсінеді және көрсетеді	4.3.4.4. Денсаулықты нығайтуға ықпал ететін дене жаттығуларын орындау кезінде қиындықтар мен тәуекелдерді еңсеру үшін тиісті реакцияларды таңдайды және қолданады
3.5. Мектептен тыс және мектеп ішіндегі физикалық қызметтерге қатысу үшін	1.3.5.5. Дене қимылдарына	2.3.5.5. Мектептен тыс және мектеп кезінде дене қимылдарына қатысу мүмкіндігін	3.3.5.5. Түрлі дене қызметтеріне қатысу	4.3.5.5.Дене қимылдарына қатысудың түрлі мүмкіндіктерін зерттейді және салыстырады, оларға

мүмкіндіктерін анықтайды және ұсынады	қатысу мүмкіндіктерін анықтайды	түсіне бастайды және анықтайды	мүмкіндігін қалай алу керектігін қарайды және түсіндіреді	қатысу мүмкіндіктерін алу жолдарын қарастырады

42. Ұзақ мерзімді жоспар:

1) 1-сынып:

6-кесте

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Тақырып/ Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
1-бөлім – Денсаулықты білу және түсіну	Қауіпсіздік ережесі. Дене тәрбиесі дегеніміз не	1.3.4.4. Бірқатар дене жаттығуларын орындау кезінде қиындықтар мен тәуекелдерді анықтау
		1.3.1.1 Денсаулық туралы жалпы түсінік алу, дене белседілігін ұғыну.
	Күн тәртібі, таңғы жаттығу және серігу	1.3.2.2 Жаттығуларды орындау кезінде денені ширатып шынықтырудың маңызын сипаттау.
		1.3.3.3 Дене жаттығуларын орындау кезінде ағзадағы физикалық өзгерістерді анықтау
	Жүгіру және жүру	1.1.2.2 Негізгі дене қозғалыстарын және олардың қарапайым дене жаттығуларымен қалай байланысты болатынын білу
	Секіру және лақтыру	1.1.1.1 Қарапайым дене жаттығуларын орындауда негізгі қимыл-қозғалыс машықтарын біледі, жасай алу
		1.3.5.5. Дене қимылдарына қатысу мүмкіндіктерін анықтау
2-бөлім – Ойын арқылы өзара қатынас және қарым-қатынас дағдыларын дамыту	Рөлдік -сюжеттік қозғалмалы ойындар	1.2.8.8 Түрлі қарапайым әрекеттерді орындау кезінде өзінің рөлін білу және басқаларының рөлін анықтап тани бастау
	Бірқатар қимыл-қозғалыс дағдылары	1.1.2.2 Негізгі дене қозғалыстарын және олардың қарапайым дене жаттығуларымен қалай байланысты болатынын білу
		1.2.2.2. Әрекет мақсаттарына қол жеткізу үшін өз бетінше қалай жұмыс істеу керек екендігін білу
	Шағын топта және жұпта қарым-қатынас жасау дағдылары	1.2.1.1 Дене қызметін орындау және оған қатысу кезінде қозғалыс идеяларын, стратегияларын және жоспарларын білу және түсіну
		1.2.3.3 Түрлі дене жаттығулары орындауда қолайлы оқыту ортасын құру маңыздылығын мойындай отырып, кеңістік, ресурстар мен идеяларды білу және бөлісу
	Дене тәрбиесінің пайдасы	1.3.5.5. Дене қимылдарына қатысу мүмкіндіктерін анықтау
2-тоқсан		
3-бөлім – Гимнастикалық жаттығулар арқылы шығармашылық және сыни тұрғыдан ойлау	Қауіпсіздік ережесі. Сымбат және үйлестіру	1.3.4.4. Бірқатар дене жаттығуларын орындау кезінде қиындықтар мен тәуекелдерді анықтау
		1.3.2.2 Жаттығуларды орындау кезінде денені ширатып шынықтырудың маңызын сипаттау.
	Бірқатар гимнастикалық фигуралар үйрену.	1.1.2.2 Негізгі дене қозғалыстарын және олардың қарапайым дене жаттығуларымен қалай байланысты болатынын білу
	Қарапайым гимнастикалық снарядтарда қозғалу.	1.1.5.5 Түрлі кеңістіктерде бірқатар қарапайым іс-қимылдарды білу және орындай алу
		1.1.4.4. Қозғалыс машықтары бойынша өзінің күшті жақтарын және кемшіліктерін сипаттай білу

	Сенің жеке физикалық мүмкіндіктерің.	1.2.2.2. Әрекет мақсаттарына қол жеткізу үшін өз бетінше қалай жұмыс істеу керек екендігін білу
		1.2.5.5. Өзінің шығармашылық тапсырмаларының күшті жақтарын және жақсартуды қажет ететін жақтарын іздеу және бақылау
4-бөлім – Қазақтың ұлттық қозғалыс ойындары	Қазақ халқының салт дәстүрі мен мәдениетін таныстыру.	1.2.7.7 Дербес және топтық қызметті орындау кезінде өзара қалай әрекет етуді білу,патриоттықтың негізделуін түсіну
		1.3.5.5. Дене қимылдарына қатысу мүмкіндіктерін анықтау
	Қозғалмалы ойындар арқылы тарту.	1.2.5.5. Өзінің шығармашылық тапсырмаларының күшті жақтарын және жақсартуды қажет ететін жақтарын іздеу және бақылау
		1.2.6.6 Тақырыптарды, көңіл күйлер мен эмоцияларды жеткізу үшін кейбір композициялық элементтермен танысу және пайдалану
3-тоқсан		
5-бөлім – Ойын арқылы қозғалыс дағдыларын үйрету	Қауіпсіздік ережесі. Дене белсенділігі кезінде жүрек соғысы және тыныс алуы	1.3.4.4. Бірқатар дене жаттығуларын орындау кезінде қиындықтар мен тәуекелдерді анықтау
		1.3.3.3 Дене жаттығуларын орындау кезінде ағзадағы физикалық өзгерістерді анықтау
	Ойын-жеке физикалық қасиеттерді дамыту құралы	1.3.1.1 Денсаулық туралы жалпы түсінік алу, дене белседілігін ұғыну.
		1.1.4.4. Қозғалыс машықтары бойынша өзінің күшті жақтарын және кемшіліктерін сипаттай білу
	Кеңістік динамикасы және қозғалыс	1.1.5.5 Түрлі кеңістіктерде бірқатар қарапайым іс-қимылдарды білу және орындай алу
	Құралдармен қозғалмалы ойындар	1.1.3.3 Дене жаттығуларының әр түрінде қозғалыстарды орындау мәнмәтінінде уақыт, кеңістік, салмақ пен бір қалыптылық түсініктері туралы білу
6-бөлім – Қозғалмалы ойындар арқылы қимыл-тірек аппаратын дамыту	Түрлі жаттығулар арқылы денені басқару дағдылары	1.3.4.4. Бірқатар дене жаттығуларын орындау кезінде қиындықтар мен тәуекелдерді анықтау
		1.2.2.2. Әрекет мақсаттарына қол жеткізу үшін өз бетінше қалай жұмыс істеу керек екендігін білу
	Тірек қимыл жаттығуларын дамыту.	1.2.8.8 Түрлі қарапайым әрекеттерді орындау кезінде өзінің рөлін білу және басқаларының рөлін анықтап тани бастау
		1.1.4.4. Қозғалыс машықтары бойынша өзінің күшті жақтарын және кемшіліктерін сипаттай білу
	Доппен ойын	1.2.3.3 Түрлі дене жаттығулары орындауда қолайлы оқыту ортасын құру маңыздылығын мойындай отырып, кеңістік, ресурстар мен идеяларды білу және бөлісу
		1.2.5.5. Өзінің шығармашылық тапсырмаларының күшті жақтарын және жақсартуды қажет ететін жақтарын іздеу және бақылау
	Секіртпемен орындалатын ойындар.	1.2.1.1 Дене қызметін орындау және оған қатысу кезінде қозғалыс идеяларын, стратегияларын және жоспарларын білу және түсіну
		1.2.6.6 Тақырыптарды, көңіл күйлер мен эмоцияларды жеткізу үшін кейбір композициялық элементтермен танысу және пайдалану
4-тоқсан		
	Қауіпсіздік ережесі Ойын арқылы	1.3.4.4. Бірқатар дене жаттығуларын орындау кезінде қиындықтар мен тәуекелдерді анықтау

7-бөлім: Ойын арқылы қарым-қатынас пен әлеуметтік дағдылар	шығармашылық қабілеттер	1.2.8.8 Түрлі қарапайым әрекеттерді орындау кезінде өзінің рөлін білу және басқаларының рөлін анықтап тани бастау
	Комуникативті дағдыларын дамыту ойындары.	1.1.2.2 Негізгі дене қозғалыстарын және олардың қарапайым дене жаттығуларымен қалай байланысты болатынын білу
		1.2.4.4 Таңдалған дене жаттығуларын орындау кезінде қарапайым ережелерді және құрылымдық тәсілдерді атап өту және пайдалану
	Ойынға шығармашылық идеялар	1.2.5.5. Өзінің шығармашылық тапсырмаларының күшті жақтарын және жақсартуды қажет ететін жақтарын іздеу және бақылау
		1.2.6.6 Тақырыптарды, көңіл күйлер мен эмоцияларды жеткізу үшін кейбір композициялық элементтермен танысу және пайдалану
	Жеке қозғалыс белсенділігі	1.1.6.6. Қарапайым, өзгертілген дене жаттығуларын орындау кезінде туындауға мүмкін тәуекелдерді және қиындықтарды білу
8-бөлім – Салауатты өмір салтын қалыптастыру	Ашық ауада физикалық қозғалыс.	1.3.4.4. Бірқатар дене жаттығуларын орындау кезінде қиындықтар мен тәуекелдерді анықтау
		1.3.1.1 Денсаулық туралы жалпы түсінік алу, дене белседілігін ұғыну.
	Жылдамдық күш пен ептілік.	1.1.3.3 Дене жаттығуларының әр түрінде қозғалыстарды орындау мәнмәтінінде уақыт, кеңістік, салмақ пен бір қалыптылық түсініктері туралы білу
	Секіруді дамыту үшін тапсырмалар	1.1.5.5 Түрлі кеңістіктерде бірқатар қарапайым іс-қимылдарды білу және орындай алу
	Эстафета және қозғалмалы ойындар	1.2.5.5. Өзінің шығармашылық тапсырмаларының күшті жақтарын және жақсартуды қажет ететін жақтарын іздеу және бақылау
		1.2.2.2. Әрекет мақсаттарына қол жеткізу үшін өз бетінше қалай жұмыс істеу керек екендігін білу

2) 2 - с ы н ы п :

7-кесте

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Тақырып/ Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
1-бөлім – Атлетика арқылы дене қасиеттерін дамыту	Қауіпсіздік ережесі Денсаулық туралы жалпы түсінік	2.3.4.4. Денсаулықты нығайтуға ықпал ететін аз ғана дене жаттығуларын орындау кезінде қиындықтар мен тәуекелдерді түсінеді, оларға жауап қайтарудың кейбір негізгі жолдарын анықтау
		2.3.1.1 Дене жаттығулар жасау барысында сауықтыру артықшылығын талқылау және сипаттау.
	Таңғы жаттығулар жиынтығы	2.3.2.2 Дене қызметін орындаған кезде денені қыздыру және босаңсыту процесін анықтау
		2.3.3.3 Дене жаттығуларын орындау кезінде ағзадағы физикалық өзгерістерді қалай бақылайтынын білу
	Лақтыру секіру және жүгіру дағдылары	2.1.2.2 Өз бетінше байланыстыруды үйреніп, негізгі қозғалыс машықтарын түсіну және жақсарту
		2.1.1.1 Түрлі дене жаттығуларын орындау кезінде негізгі қозғалыс машықтарының сапасын жақсарту

	Лақтыру секіру және жүгірудің эстафеталық элементтері	2. 3.5.5 Мектептен тыс және мектеп кезінде дене қимылдарына қатысу мүмкіндігін түсіне бастау және анықтау
2-бөлім – Спорттық ойындарды меңгеру үшін қозғалыс ойындар	Қозғалмалы ойындардың қимыл дағдылар спектрі	2.2.8.8 Түрлі қарапайым әрекеттерді орындау кезінде олардың айырмашылық-тарын біле отырып, өзінің және басқаларының рөлін түсіну және көрсету
	Доппен қозғалмалы ойындар	2.1.2.2 Өз бетінше байланыстыруды үйреніп, негізгі қозғалыс машықтарын түсіну және жақсарту
		2.2.2.2 Әрекет мақсаттарына қол жеткізу үшін командада жұмыс істей бастап, өзіндік жұмыс жөніндегі білімді нығайту
	Қозғалыстар арқылы ойындар	2.2.1.1 Баламаларды түсінетінін көрсетіп, қозғалыс идеяларын, стратегияларын және жоспарларды талқылау және көрсету
		2.2.3.3 Түрлі дене жаттығулары орындауда қолайлы оқыту ортасын құру маңыздылығын мойындай отырып, идеяларды, ресурстар кеңістік, білімін бекіту
	Жұптық және топтық жұмыстар	2. 3.5.5 Мектептен тыс және мектеп кезінде дене қимылдарына қатысу мүмкіндігін түсіне бастау және анықтау
2-тоқсан		
3-бөлім – Гимнастика арқылы денені дамыту	Қауіпсіздік ережесі Әртүрлі физикалық іс шаралар арқылы күшті дамыту.	2.3.4.4. Денсаулықты нығайтуға ықпал ететін аз ғана дене жаттығуларын орындау кезінде қиындықтар мен тәуекелдерді түсіну, оларға жауап қайтарудың кейбір негізгі жолдарын анықтау
		2.3.2.2 Дене қызметін орындаған кезде денені қыздыру және босаңсыту процесін анықтау
	Кең ауқымды гимнастикалық жаттығулар	2.1.2.2 Өз бетінше байланыстыруды үйреніп, негізгі қозғалыс машықтарын түсіну және жақсарту
	Өрмелеу	2.1.5.5 Кеңістікте және динамикада қарапайым өзгерістермен іс-қимылдарды ұғыну және жеткізе білу
		2.1.4.4 Қимыл кемшіліктерін түзету қабілеттілігін дамыту үшін қозғалу машықтары бойынша өзінің күшті жақтарын және кемшіліктерін түсіну және түсіндіру
	Тепе-теңдікті дамыту.	2.2.2.2 Әрекет мақсаттарына қол жеткізу үшін командада жұмыс істей бастау және өзіндік жұмыс жөніндегі білімді нығайту
		2.2.5.5. Өзінің шығармашылық тапсырмалары мен басқаларының тапсырмалары бойынша талқылап,қорытындылар шығару, сонымен қатар, конструктивті ұсыныс жасау
4-бөлім – Қазақ ұлттық қозғалыс ойындары	Қазақтың ұлттық ойындарымен танысу	2.2.7.7. Патриоттық сезімді білу, бір-бірімен әрекет ету, адал бәсекелестіктің мағынасын түсіну
		2. 3.5.5Мектептен тыс және мектеп кезінде дене қимылдарына қатысу мүмкіндігін түсіне бастау және анықтау
	Рөлдік сюжеттік ойындар	2.2.5.5. Өзінің шығармашылық тапсырмалары мен басқаларының тапсырмалары бойынша талқылап,қорытындылар шығару, сонымен қатар, конструктивті ұсыныс жасау
	Ынтымақтастық және әділ ойын	2.2.6.6. Тақырыптарды, көңіл күйлер мен эмоцияларды жеткізу қабілеттігін көрсетіп, өзінің композициялық идеяларын түсіну және талқылау
3-тоқсан		

5-бөлім –Денеге түсетін күш пен денсаулық	Қауіпсіздік ережесі Белсенді қозғалыс және төзімділік	2.3.4.4. Денсаулықты нығайтуға ықпал ететін аз ғана дене жаттығуларын орындау кезінде қиындықтар мен тәуекелдерді түсіну, оларға жауап қайтарудың кейбір негізгі жолдарын анықтау
		2.3.3.3 Дене жаттығуларын орындау кезінде ағзадағы физикалық өзгерістерді қалай бақылайтынын білу
	Дене жаттығулары кезінде ағзаның өзгеруі	2.3.1.1 Дене жаттығулар жасау барысында сауықтыру артықшылығын талқылау және сипаттау.
		2.1.4.4 Қимыл кемшіліктерін түзету қабілеттілігін дамыту үшін қозғалу машықтары бойынша өзінің күшті жақтарын және кемшіліктерін түсіну және түсіндіру
	Қазақтың дәстүрлі жүгіру ойындары.	2.1.5.5 Кеңістікте және динамикада қарапайым өзгерістермен іс-қимылдарды ұғыну және жеткізе білу
	Жұптық және топтық ойындар	2.1.3.3 Қарапайым дене жаттығуларын орындау кезінде уақытты, кеңістікті және бірқалыптылықты түсінетінін көрсету
6-бөлім – Қозғалыс ойындардың әралуандығы	Көрнекті ойындар	2.3.4.4 Денсаулықты нығайтуға ықпал ететін аз ғана дене жаттығуларын орындау кезінде қиындықтар мен тәуекелдерді түсіну, оларға жауап қайтарудың кейбір негізгі жолдарын анықтау
		2.2.2.2 Әрекет мақсаттарына қол жеткізу үшін командада жұмыс істей бастау және өзіндік жұмыс жөніндегі білімді нығайту
	Кіріктірілген ойындар	2.2.8.8 Түрлі қарапайым әрекеттерді орындау кезінде олардың айырмашылық-тарын біле отырып, өзінің және басқаларының рөлін түсіну және көрсету
		2.1.4.4 Қимыл кемшіліктерін түзету қабілеттілігін дамыту үшін қозғалу машықтары бойынша өзінің күшті жақтарын және кемшіліктерін түсіну және түсіндіру
	Жай жабдықтар арқылы ойындар	2.2.3.3 Түрлі дене жаттығулары орындауда қолайлы оқыту ортасын құру маңыздылығын мойындай отырып, идеяларды, ресурстар кеңістік, білімін бекіту
		2.2.5.5. Өзінің шығармашылық тапсырмалары мен басқаларының тапсырмалары бойынша талқылау және қорытындылар шығару, сонымен қатар конструктивті ұсыныс жасау
	Шабуыл әрекеті арқылы ойналатын ойындар	2.2.1.1 Баламаларды түсінетінін көрсетіп, қозғалыс идеяларын, стратегияларын және жоспарларды талқылау және көрсету
		2.2.6.6. Тақырыптарды, көңіл күйлер мен эмоцияларды жеткізу қабілеттігін көрсетіп, өзінің композициялық идеяларын түсіну және талқылау
4-тоқсан		
7-бөлім – Топтық ойындар арқылы	Қауіпсіздік ережесі Комуникативті дағдыларды дамыту.	2.3.4.4. Денсаулықты нығайтуға ықпал ететін аз ғана дене жаттығуларын орындау кезінде қиындықтар мен тәуекелдерді түсіну, оларға жауап қайтарудың кейбір негізгі жолдарын анықтау
		2.2.8.8 Түрлі қарапайым әрекеттерді орындау кезінде олардың айырмашылық-тарын біле отырып, өзінің және басқаларының рөлін түсіну және көрсету
	Жеке шығармашылық қабілет	2.1.2.2 Өз бетінше байланыстыруды үйреніп, негізгі қозғалыс машықтарын түсіну және жақсарту
		2.2.4.4. Түрлі дене жаттығуларын орындау кезінде ережелерді және құрылымдық тәсілдерді талқылау және көрсету

әлеуметтік дағдылар	Топтық жұмыс барысындағы шығармашылық	2.2.5.5. Өзінің шығармашылық тапсырмалары мен басқаларының тапсырмалары бойынша талқылап,қорытындылар шығару, сонымен қатар, конструктивті ұсыныс жасау
		2.2.6.6. Тақырыптарды, көңіл күйлер мен эмоцияларды жеткізу қабілеттігін көрсетіп, өзінің композициялық идеяларын түсіну және талқылау
	Өздігінен жасалатын қозғалыстағы прогресс	2.1.6.6. Тәуекелдердің туындау мүмкіндігін түсінеді, қарапайым және өзгертілген дене жаттығуларын жетілдіру кезінде машықтар мен шеберлікті нығайту.
8-бөлім – Денсаулық және дене белсенділігі	Таза ауадағы дене тәрбиесі (іс-әрекеті)	2.3.4.4. Денсаулықты нығайтуға ықпал ететін аз ғана дене жаттығуларын орындау кезінде қиындықтар мен тәуекелдерді түсіну, оларға жауап қайтарудың кейбір негізгі жолдарын анықтау
		2.3.1.1 Дене жаттығулар жасау барысында сауықтыру артықшылығын талқылау және сипаттау.
	Жеке және топтық белсенділік арқылы жүгіру қабілеттері	2.1.3.3 Қарапайым дене жаттығуларын орындау кезінде уақытты, кеңістікті және бірқалыптылықты түсінетінін көрсету
	Түрлі ұзындыққа және биіктікке секіру	2.1.5.5 Кеңістікте және динамикада қарапайым өзгерістермен іс-қимылдарды ұғыну және жеткізе білу
	Эстафета және қозғалмалы ойындар	2.2.5.5. Өзінің шығармашылық тапсырмалары мен басқаларының тапсырмалары бойынша талқылап,қорытындылар шығару, сонымен қатар, конструктивті ұсыныс жасау
		2.2.2.2 Әрекет мақсаттарына қол жеткізу үшін командада жұмыс істей бастау және өзіндік жұмыс жөніндегі білімді нығайту

3) 3-сынып:

8-кесте

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Тақырып/ Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
1-бөлім – Жеңіл атлетика арқылы қозғалыс әрекеттері	Қауіпсіздік ережесі Денсаулық туралы негізгі түсініктер	3.3.4.4. Денсаулықты нығайтуға ықпал ететін дене жаттығуларын орындау кезінде тиісінше жауап қайтарып, қиындықтар мен тәуекелдерді қалай еңсеру керек екендігін түсіну және көрсету
		3.3.1.1 Дене жаттығуларының, сауықтыру пайдасы денсаулықты нығайтуға ықпал ететін көрсете білу және түсіну
	Түрлі іс-әрекетке бағытталған жаттығулар	3.3.2.2 Дене қызметімен айналысқанда денені қыздыру және босаңсыту маңызын түсіндіру
		3.3.3.3 Дене жаттығуларын орындау кезінде физикалық өзгерістерді анықтау үшін бірқатар бақылау стратегияларын көрсету және түсіндіру
	Лақтыру, секіру және жүгірудің түрлері	3.1.2.2 Дене дамуы үшін қарастырылған түрлі дене жаттығуларын орындау кезінде қозғалыстарды қалай орындау керек екендігін білу және түсіну
	Эстафета элементтері бар жеңіл атлетика	3.1.1.1 Негізгі дене жаттығуларын орындау кезінде қозғалыс машықтарын білу, түсіну және жақсартып жалғастыру.
		3. 3.5.5. Түрлі дене қызметтеріне қатысу мүмкіндігін қалай алу керектігін қарап, түсіндіру
	Қозғалмалы ойындардағы қозғалыс дағдылары	3.2.8.8 Қарапайым әрекеттерді орындау кезінде айырмашылық-тарын түсіндіруе отырып, өзінің және басқаларының рөлін көрсету

2-бөлім – Қозғалыс және спорт ойындар	Қозғалыс координациясына бағытталған қозғалмалы ойындар	3.1.2.2 Дене дамуы үшін қарастырылған түрлі дене жаттығуларын орындау кезінде қозғалыстарды қалай орындау керек екендігін білу және түсіну
		3.2.2.2 Әрекет мақсаттарына қол жеткізуге бағытталған жұмыс барысында өзіндік және командалық жұмыстың мағынасын түсіну. Көшбасшылық рөлдерімен алмасып, жұмыс істей бастау
	Шапшаңдыққа бағытталған қозғалмалы ойындар	3.2.1.1 Бірқатар қозғалыс идеяларымен, стратегияларымен және жоспарларымен баламаларды талдау үшін проблемаларды жою әдістерін қолдану
		3.2.3.3 Түрлі дене жаттығулары орындауда қолайлы оқыту ортасын құру маңыздылығын мойындай отырып, идеяларды, ресурстар кеңістік, білімін қолдану
	Ұжымда жұмыс атқару	3. 3.5.5. Түрлі дене қызметтеріне қатысу мүмкіндігін қалай алу керектігін қарайды және түсіндіру
2-тоқсан		
3-бөлім – Акробатика негіздерінде гимнастика	Қауіпсіздік ережесі Жаттығулар арқылы икемділікті дамыту	3.3.4.4. Денсаулықты нығайтуға ықпал ететін дене жаттығуларын орындау кезінде тиісінше жауап қайтарып, қиындықтар мен тәуекелдерді қалай еңсеру керек екендігін түсіну және көрсету
	Аэробика элементтері бар гимнастика	3.3.2.2 Дене қызметімен айналысқанда денені қыздыру және босаңсыту маңызын түсіндіру
		3.1.2.2 Дене дамуы үшін қарастырылған түрлі дене жаттығуларын орындау кезінде қозғалыстарды қалай орындау керек екендігін білу және түсіну
	Гимнастикалық жаттығулардағы реттілік	3.1.5.5 Орындау және бағалау кезінде бірқатар іс-қимылдарды, кеңістікті, динамиканы және байланыстарды көрсету және анықтай білу
		3.1.4.4 Өзінің күшті жақтары мен кемшіліктерін анықтау және басқалардың жаттығуларын орындау сапасын талқылау
	Тепе-теңдікті дамытуға арналған ойындар	3.2.2.2 Әрекет мақсаттарына қол жеткізуге бағытталған жұмыс барысында өзіндік және командалық жұмыстың мағынасын түсіну. Көшбасшылық рөлдерімен алмасып, жұмыс істей бастау
		3.2.5.5. Өзінің шығармашылық тапсырмаларын және басқаларын талдау үшін конструктивті ұсыныстар жасау туралы алынған білімді пайдалану және қолдану
4-бөлім –Қазақтың ұлттық қозғалыс ойындары	Қазақтың ұлттық ойындарына баулу	3.2.7.7. Патриотизмнің мағынасын түсіндіру, топтық және дербес дене қимылдарында өзара іс қимыл мен адал ойын көрсету
		3. 3.5.5. Түрлі дене қызметтеріне қатысу мүмкіндігін қалай алу керектігін қарап, түсіндіру
	Ынтымақтастық және әділ ойын	3.2.5.5. Өзінің шығармашылық тапсырмаларын және басқаларын талдау үшін конструктивті ұсыныстар жасау туралы алынған білімді пайдалану және қолдану
		3.2.6.6. Тақырыптарды, көңіл күйлер мен эмоцияларды жасау үшін композициялық идеялармен эксперимент жасау
3-тоқсан		
	Қауіпсіздік ережесі Физикалық белсенділік және төзімділік	3.3.4.4. Денсаулықты нығайтуға ықпал ететін дене жаттығуларын орындау кезінде тиісінше жауап қайтарып, қиындықтар мен тәуекелдерді қалай еңсеру керек екендігін түсіну және көрсету
		3.3.3.3 Дене жаттығуларын орындау кезінде физикалық өзгерістерді анықтау үшін бірқатар бақылау стратегияларын көрсету және түсіндіру

5-бөлім – Денсаулық және физикалық белсенділік	Дене жаттығулары кезінде өзін-өзі басқару	3.3.1.1 Дене жаттығуларының, сауықтыру пайдасы денсаулықты нығайтуға ықпал ететін көрсете білу және түсіну
		3.1.4.4 Өзінің күшті жақтары мен кемшіліктерін анықтау және басқалардың жаттығуларын орындау сапасын талқылау
	Жұптық және топтық жұмыстардағы тапсырмалар	3.1.5.5 Орындау және бағалау кезінде бірқатар іс-қимылдарды, кеңістікті, динамиканы және байланыстарды көрсету және анықтай білу
	Төзімділікті дамытуға бағытталған ойындар	3.1.3.3. Уақытты, кеңістікті және бірқалыптылықты түсінетінін көрсететін машықтарды және жүйелілікті дамыту және жетілдіру
6-бөлім – Топтық ойындар элементтері	Дәлдік пен мергендікті дамытатын ойындар	3.3.4.4. Денсаулықты нығайтуға ықпал ететін дене жаттығуларын орындау кезінде тиісінше жауап қайтарып, қиындықтар мен тәуекелдерді қалай еңсеру керек екендігін түсіну және көрсету
		3.2.8.8 Қарапайым әрекеттерді орындау кезінде айырмашылық-тарын түсіндіруе отырып, өзінің және басқаларының рөлін көрсету
	Дамытатын ойындар	3.2.2.2 Әрекет мақсаттарына қол жеткізуге бағытталған жұмыс барысында өзіндік және командалық жұмыстың мағынасын түсіну. Көшбасшылық рөлдерімен алмасып, жұмыс істей бастау
		3.1.4.4 Өзінің күшті жақтары мен кемшіліктерін анықтау және басқалардың жаттығуларын орындау сапасын талқылау
	Топтағы шығармашылықты дамытуға бағытталған ойындар	3.2.3.3 Түрлі дене жаттығулары орындауда қолайлы оқыту ортасын құру маңыздылығын мойындай отырып, идеяларды, ресурстар кеңістік, білімін қолдану
		3.2.5.5. Өзінің шығармашылық тапсырмаларын және басқаларын талдау үшін конструктивті ұсыныстар жасау туралы алынған білімді пайдалану және қолдану
	Баскетбол элементтері бар эстафета	3.2.1.1 Бірқатар қозғалыс идеяларымен, стратегиялармен және жоспарлармен баламаларды талдау үшін проблемаларды жою әдістерін қолдану
		3.2.6.6. Тақырыптарды, көңіл күйлер мен эмоцияларды жасау үшін композициялық идеялармен эксперимент жасау
4-тоқсан		
7-бөлім – Ойын арқылы әлеуметтік дағдылар	Қауіпсіздік ережесі Ойындағы қарым-қатынас дағдылары	3.3.4.4. Денсаулықты нығайтуға ықпал ететін дене жаттығуларын орындау кезінде тиісінше жауап қайтарып, қиындықтар мен тәуекелдерді қалай еңсеру керек екендігін түсіну және көрсету
		3.2.8.8 Қарапайым әрекеттерді орындау кезінде айырмашылық-тарын түсіндіруе отырып, өзінің және басқаларының рөлін көрсету
	Жарыс элементтері бар ойындар	3.1.2.2 Дене дамуы үшін қарастырылған түрлі дене жаттығуларын орындау кезінде қозғалыстарды қалай орындау керек екендігін білу және түсіну
		3.2.4.4. Бірқатар дене жаттығуларына қатысқан кезде ережелерді және құрылымдық тәсілдерді білетінін қолдану және пайдалану
	Жігерлендіру және қозғалыс қасиеттерін дамыту	3.2.5.5. Өзінің шығармашылық тапсырмаларын және басқаларын талдау үшін конструктивті ұсыныстар жасау туралы алынған білімді пайдалану және қолдану
		3.2.6.6. Тақырыптарды, көңіл күйлер мен эмоцияларды жасау үшін композициялық идеялармен эксперимент жасау
	Топтық қозғалыс әрекетінің прогресі	3.1.6.6 Қозғалыс қызметін оқытудың түрлі кезеңдерінде тәуекелдердің туындауын қысқарту және қиындықтарды еңсеру шеберлігі мен машықтарын жетілдіру

8-бөлім – Жеңіл атлетика арқылы салауатты өмір салты	Салауатты өмір салтын қалыптастыру	3.3.4.4. Денсаулықты нығайтуға ықпал ететін дене жаттығуларын орындау кезінде тиісінше жауап қайтарып, қиындықтар мен тәуекелдерді қалай еңсеру керек екендігін түсіну және көрсету
		3.3.1.1 Дене жаттығуларының, сауықтыру пайдасы денсаулықты нығайтуға ықпал ететін көрсете білу және түсіну
	Жүгіру ойындарына қатысу	3.1.3.3. Уақытты, кеңістікті және бірқалыптылықты түсінетінін көрсететін машықтарды және жүйелілікті дамыту және жетілдіру
	Ұзындыққа және биіктікке секіру	3.1.5.5 Орындау және бағалау кезінде бірқатар іс-қимылдарды, кеңістікті, динамиканы және байланыстарды көрсету және анықтай білу
	Лақтыру тәжірибелері	3.2.5.5. Өзінің шығармашылық тапсырмаларын және басқаларын талдау үшін конструктивті ұсыныстар жасау туралы алынған білімді пайдалану және қолдану
		3.2.2.2 Әрекет мақсаттарына қол жеткізуге бағытталған жұмыс барысында өзіндік және командалық жұмыстың мағынасын түсіну. Көшбасшылық рөлдерімен алмасып, жұмыс істей бастау

4) 4-сынып:

9-кесте

Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Тақырып/ Ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Оқыту мақсаттары
1-тоқсан		
1-бөлім – Жүгіру, секіру және лақтыру	Қауіпсіздік ережесі Қысқа қашықтыққа жүгіру	4.3.4.4. Денсаулықты нығайтуға ықпал ететін дене жаттығуларын орындау кезінде қиындықтар мен тәуекелдерді еңсеру үшін тиісті реакцияларды таңдау және қолдану
		4.3.1.1 Дене жаттығулары үшін денсаулық және салауатты өмір салтын маңыздылығын талдау және түсіну
	Ұзындыққа секіру негіздері	4.3.2.2 Дене қызметімен айналысқан кезде, денені қыздыру және босаңсыту қажеттілігін көрсету және талқылау
		4.3.3.3 Дене қимылдарын орындау кезінде немесе орындағаннан кейін белгілі бір физикалық өзгерістерді көру үшін бірқатар бақылау стратегияларын қолдану
	Лақтырудың түрлері мен тәжірибелері	4.1.2.2 Дене дамуына ықпал ететін түрлі жүйелі жаттығулар мен қозғалыстарды орындау сапасын арттыруды түсіну және көрсету
	Жеңіл атлетика элементтері бар эстафета	4.1.1.1 Түрлі дене жаттығуларын орындау кезінде негізгі қозғалыс машықтарын түсіну және көрсету
		4. 3.5.5.Дене қимылдарына қатысудың түрлі мүмкіндіктерін зерттеу және салыстыру, оларға қатысу мүмкіндіктерін алу жолдарын қарастыру
2-бөлім – Жеңілдетілген спорттық ойындар	Волейбол доптарымен ойындар	4.2.8.8 Түрлі әрекеттерді орындау кезінде олардың айырмашылықтарын сезіне отырып, түрлі рөлдермен эксперимент жасау.
	Спорттық ойындар	4.1.2.2 Дене дамуына ықпал ететін түрлі жүйелі жаттығулар мен қозғалыстарды орындау сапасын арттыруды түсіну және көрсету
		4.2.2.2 Көшбасшылық рөлдерімен кезектесіп алмасып, әрекет мақсаттарына қол жеткізу үшін өз бетінше және топта жұмыс істей білу
		4.2.1.1 Баламаларды анықтап және жасап қозғалыс идеяларын, стратегияларды және жоспарларды анықтау және ұйымдастыру.

	Техникасы жеңіл тапсырмалар	4.2.3.3 Түрлі дене жаттығулары орындауда қолайлы оқыту ортасын құру маңыздылығын мойындай отырып, идеяларды, ресурстар кеңістік айрмашылығын білу.
	Топтағы негізгі жұмыстар	4. 3.5.5. Дене қимылдарына қатысудың түрлі мүмкіндіктерін зерттеу және салыстыру, оларға қатысу мүмкіндіктерін алу жолдарын қарастыру
2-тоқсан		
3-бөлім – Гимнастиканың негізгі элементтері	Қауіпсіздік ережесі Жалпы дамытуға арналған жаттығулар	4.3.4.4. Денсаулықты нығайтуға ықпал ететін дене жаттығуларын орындау кезінде қиындықтар мен тәуекелдерді еңсеру үшін тиісті реакцияларды таңдау және қолдану
		4.3.2.2 Дене қызметімен айналысқан кезде, денені қыздыру және босаңсыту қажеттілігін көрсету және талқылау
	Акробатиканың жеңіл элементтері	4.1.2.2 Дене дамуына ықпал ететін түрлі жүйелі жаттығулар мен қозғалыстарды орындау сапасын арттыруды түсіну және көрсету
	Жеңіл гимнастикалық құралдармен жаттығулар	4.1.5.5 Қолданылатын бірқатар іс-қимылдарды, кеңістікті, динамиканы және байланыстарды көрсете, түсіндіре отырып, өзінің және басқаларының іс-қимылдарды орындауына ортақтасу
		4.1.4.4. Дене жаттығуларын шебер орындау үшін әлеуетті анықтап, қозғалыстың күшті және әлсіз жақтарын салыстыру
	Гимнастикалық құралдарға бағытталған тапсырмалар	4.2.2.2 Көшбасшылық рөлдерімен кезектесіп алмасып, әрекет мақсаттарына қол жеткізу үшін өз бетінше және топта жұмыс істей білу
		4.2.5.5. Орындаушыларға конструктивтік ұсыныстар жасау үшін шығармашылық тапсырмаларға қатысты өзінің сыни тұрғыдан көзқарасы мен басқаларының көзқарастарын біріктіру
4-бөлім – Қазақ ұлттық ойындар	Қазақтың қозғалмалы ойындары	4.2.7.7. Топтық және дербес дене қимылдарында патриоттық сезімін, өзара іс қимылдар мен адал бәсекелестікті көрсету
		4. 3.5.5.. Дене қимылдарына қатысудың түрлі мүмкіндіктерін зерттеу және салыстыру, оларға қатысу мүмкіндіктерін алу жолдарын қарастыру
	Ұлттық зияткерлік ойындар	4.2.5.5. Орындаушыларға конструктивтік ұсыныстар жасау үшін шығармашылық тапсырмаларға қатысты өзінің сыни тұрғыдан көзқарасы мен басқаларының көзқарастарын біріктіру
		4.2.6.6. Белгілі бір тақырыптарды, көңіл күйлер мен эмоцияларды жеткізу үшін бірқатар композициялық идеяларды анықтау және құрау
3-тоқсан		
5-бөлім – Шаңғы/кросс /коньки даярлық негіздері (Шаңғы/кросс/коньки даярлық сабақтарын әр-түрлі аймақтардың ауа райына сәйкес өзара алмастыруға болады)	Қауіпсіздік ережесі Тапсырма арқылы дене шынықтыру компоненттерін дамыту	4.3.4.4. Денсаулықты нығайтуға ықпал ететін дене жаттығуларын орындау кезінде қиындықтар мен тәуекелдерді еңсеру үшін тиісті реакцияларды таңдау және қолдану
		4.3.3.3 Дене қимылдарын орындау кезінде немесе орындағаннан кейін белгілі бір физикалық өзгерістерді көру үшін бірқатар бақылау стратегияларын қолдану
	Аэробикалық жаттығудың пайдасы	4.3.1.1 Дене жаттығулары үшін денсаулық және салауатты өмір салтын маңыздылығын талдау және түсіну
		4.1.4.4. Дене жаттығуларын шебер орындау үшін әлеуетті анықтап, қозғалыстың күшті және әлсіз жақтарын салыстыру
	Қашықтықтан өту тапсырмалары	4.1.5.5 Қолданылатын бірқатар іс-қимылдарды, кеңістікті, динамиканы және байланыстарды көрсете, түсіндіре отырып, өзінің және басқаларының іс-қимылдарды орындауына ортақтасу

		4.1.3.3 Қимылды орындаудың уақыт, кеңістік және бір қалыптылық туралы түсініктерін көрсететін бірқатар тиімді машықтарды және жүйеліліктерді түсіну және қолдана білу
6-бөлім – Бірлескен және шытырман тапсырмалар арқылы оқыту	Басқалармен ынтымақтастық және көшбасшылық	4.3.4.4. Денсаулықты нығайтуға ықпал ететін дене жаттығуларын орындау кезінде қиындықтар мен тәуекелдерді еңсеру үшін тиісті реакцияларды таңдау және қолдану
		4.2.2.2 Көшбасшылық рөлдерімен кезектесіп алмасып, әрекет мақсаттарына қол жеткізу үшін өз бетінше және топта жұмыс істей білу
	Шытырман және бірлескен тапсырмалар арқылы оқыту	4.2.8.8 Түрлі әрекеттерді орындау кезінде олардың айырмашылықтарын сезіне отырып, түрлі рөлдермен эксперимент жасау
		4.1.4.4. Дене жаттығуларын шебер орындау үшін әлеуетті анықтап, қозғалыстың күшті және әлсіз жақтарын салыстыру
	Ойындардағы қиялды дамыту	4.2.3.3 Түрлі дене жаттығуларын орындауда қолайлы оқыту ортасын құру маңыздылығын мойындай отырып, идеяларды, ресурстар кеңістік айрмашылығын білу.
		4.2.5.5. Орындаушыларға конструктивтік ұсыныстар жасау үшін шығармашылық тапсырмаларға қатысты өзінің сыни тұрғыдан көзқарасы мен басқаларының көзқарастарын біріктіру
	Баскетбол элементтері бар ойындар	4.2.1.1 Баламаларды анықтап және жасап қозғалыс идеяларын, стратегияларды және жоспарларды анықтау және ұйымдастыру.
		4.2.6.6. Белгілі бір тақырыптарды, көңіл күйлер мен эмоцияларды жеткізу үшін бірқатар композициялық идеяларды анықтау және құрау
4-тоқсан		
7-бөлім – Қарым-қатынас орнату үшін ойындар	Қауіпсіздік ережесі Допты игеру дағдыларын дамыту	4.3.4.4. Денсаулықты нығайтуға ықпал ететін дене жаттығуларын орындау кезінде қиындықтар мен тәуекелдерді еңсеру үшін тиісті реакцияларды таңдау және қолдану
		4.2.8.8 Түрлі әрекеттерді орындау кезінде олардың айырмашылықтарын сезіне отырып, түрлі рөлдермен эксперимент жасау
	Доппен жасалатын жаттығуларды құрастыру	4.2.6.6. Белгілі бір тақырыптарды, көңіл күйлер мен эмоцияларды жеткізу үшін бірқатар композициялық идеяларды анықтау және құрау
		4.2.4.4 Түрлі дене жаттығуларын орындау кезінде ережелер мен құрылымдық тәсілдерді жасау және қолдану
	Ойындардағы топтық іс-әрекеттер	4.2.5.5. Орындаушыларға конструктивтік ұсыныстар жасау үшін шығармашылық тапсырмаларға қатысты өзінің сыни тұрғыдан көзқарасы мен басқаларының көзқарастарын біріктіру
		4.1.2.2 Дене дамуына ықпал ететін түрлі жүйелі жаттығулар мен қозғалыстарды орындау сапасын арттыруды түсіну және көрсету
	Доппен түрлендірілген ойындар	4.1.6.6 Жаттығулардың әр түрін орындау кезінде тәуекелдерді қысқарту және туындайтын қиындықтарды еңсеру қабілеттілігін көрсетіп орындалатын жаттығулардың күрделілігінің деңгейін тани білу
8-бөлім –Денсаулық туралы білім алу және	Қозғалмалы ойындар дене шынықтырудың компоненті ретінде	4.3.4.4. Денсаулықты нығайтуға ықпал ететін дене жаттығуларын орындау кезінде қиындықтар мен тәуекелдерді еңсеру үшін тиісті реакцияларды таңдау және қолдану
		4.3.1.1 Дене жаттығулары үшін денсаулық және салауатты өмір салтын маңыздылығын талдау және түсіну
		4.1.3.3 Қимылды орындаудың уақыт, кеңістік және бір қалыптылық туралы түсініктерін көрсететін бірқатар тиімді машықтарды және жүйеліліктерді түсіну және қолдана білу

практика арқылы машықтандыру	Жүгіру дағдылары мен денсаулықты нығайту	4.1.5.5 Қолданылатын бірқатар іс-қимылдарды, кеңістікті, динамиканы және байланыстарды көрсете және түсіндіре отырып, өзінің және басқаларының іс-қимылдарды орындауына ортақтасу
	Денсаулықты нығайтуға арналған ойындар мен эстафеталар	4.2.5.5. Орындаушыларға конструктивтік ұсыныстар жасау үшін шығармашылық тапсырмаларға қатысты өзінің сыни тұрғыдан көзқарасы мен басқаларының көзқарастарын біріктіру
		4.2.2.2 Көшбасшылық рөлдерімен кезектесіп алмасып, әрекет мақсаттарына қол жеткізу үшін өз бетінше және топта жұмыс істей білу

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2016 жылғы 8 сәуірдегі
№ 266 бұйрығына 13-қосымша
Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 187-қосымша

Бастауыш білім беру деңгейінің 2-4-сыныптар үшін «Қазақ тілі мен әдебиеті» пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасы (оқыту қазақ тілінде)

1. Түсіндірме жазба

1. Оқу бағдарламасы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы № 1080 қаулысымен бекітілген Орта білім берудің (бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім беру) мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына сәйкес әзірленген.

2. Оқу бағдарламасы оқушылардың жас ерекшеліктеріне қарай танымдық мүмкіндіктеріне сәйкес әр оқу пәнінің мазмұны мен білім, білік, дағдыларының көлемін анықтайтын оқу-нормативтік құжат болып табылады.

3. Оқу бағдарламасы оқыту процесін оқушылардың пән салалары бойынша білім мен біліктерді саналы түрде меңгеруі үшін әр пәннің әдістемелік әлеуетін қолдануға, оқу, жоба, зерттеу іс-әрекеттері тәсілдерін меңгеру арқылы дербестігін дамытуға, әлеуметтік-мәдени кеңістікте орнын таба білуі үшін қажетті біліктерді меңгеруге бағытталады.

4. Оқу бағдарламасында оқу-нормативтік құжаттың дәстүрлі міндеттері заманауи мектепте білім беру процесін ұйымдастырудың инновациялық тәсілдермен үйлесімді сабақтасқан. Оқытудағы тәсілдемелер пән бойынша оқу бағдарламасының т үбегейлі жаңа құрылымын құруда негізгі бағдарлары болып табылады.

5. Құндылыққа, іс-әрекетке, тұлғаға бағдарланған коммуникативтік тәсілдер білім берудің классикалық негізі ретінде оқыту мақсаттарының жүйесі мен білім беру

процесі нәтижелерінің басымдылығын арттыру үшін қолданылды, бұл оқу бағдарламасының жаңа құрылымында көрініс тапты.

6. Қазіргі кезеңде оқушының өз бетімен білім алу барысында оның белсенді іс-әрекетін ұйымдастыру оқу процесіне қойылатын негізгі талаптардың бірі болып табылады. Бұл тәсілдеме пәндік білімді, әлеуметтік және коммуникативтік дағдыларды ғана емес, сонымен бірге өзінің жеке мүдделері мен болашағын сезінуге, сындарлы шешімдер қабылдауына мүмкіндік беретін тұлғалық қасиеттерді де меңгеруге ықпал етеді. Мұғаліммен бірлесіп шығармашылықпен айналысу және серіктес, кеңесші ретінде мұғалімнің қолдауы кезінде оқушының белсенді танымдық қабілеті тұрақты сипатқа ие болады.

7. Тұлғаға бағдарланған білім беруді осындай сипатта жақсарту білім беру процесіне барлық қатысушылардың өзара қарым-қатынасында өктемшілікке жол бермей, ынтымақтастығы үшін алғышарттарды құрайтын оқытудың алуан түрлі интерактивті әдістерін қолдану кезінде мүмкін болады. Диалогтік және рефлексивті технологияларды қолдану оқушылардың жоба және зерттеу жұмыстарын ұйымдастыруымен сабақтасады. Оқу процесін ұйымдастырудың барлық инновациялық тәсілдері оқытуды білім, идеялар және іс-әрекет тәсілдерімен белсенді түрде алмасуды көздейтін оқушының шынайы шығармашылық процесіндегі қарым-қатынас моделіне айналдырады.

8. Нақты пәннің оқу бағдарламасы жергілікті сипаттағы материалдарды (нысандар, кәсіпорындар, ақпарат көздері) пайдалануға бағытталған оқу-жобалау іс-әрекеттерін ұйымдастыру арқылы танымдық және әлеуметтік тұрғыдан оқушының белсенділігін арттыруға мүмкіндік береді. Осы пәннің оқу мақсаттары аясында жүзеге асырылатын тәрбиелік сипаттағы жоба жұмысын ата-аналармен, жергілікті қауымдастық өкілдерімен бірлесе отырып, ұйымдастыруға болады.

9. Әр пәннің оқу бағдарламаларында үш тілде білім беруді жүзеге асыру қарастырылған, онда үш тілді меңгертіп қана қоймай, сол сияқты оқушылардың сыныптан тыс жұмыстарын да үш (қазақ, орыс және ағылшын тілдерінде) тілде ұйымдастыру қарастырылған. Көптілді оқу ортасын құрудағы әр пәннің қосқан үлесі үш тілде білім беру саясатын жүзеге асыруға мүмкіндік береді. Тіл үйретудің негізі болып табылатын коммуникативтік тәсіл әрбір оқу пәнінің түрлі оқу жағдаяттарында білім және білікпен алмасу, тілдік және сөйлеу нормалары жүйесін дұрыс қолдану сияқты әдіс-тәсілдері арқылы оқушылардың сөйлеу әрекеттерін дамытудың жетекші қағидаты ретінде қарастырылады.

10. Пән мазмұнын меңгеру және оқу мақсаттарына қол жеткізу процесінде оқушылардың ақпараттық-коммуникациялық технологияларды, атап айтсақ: қажетті ақпаратты іздеу, өңдеу, алу, құру және көрсету, ақпараттар және идеялармен алмасу үшін бірлесіп әрекет ету, жабдықтар мен қосымшаларды кең ауқымда қолдану арқылы өз жұмысын бағалау және жетілдіру сияқты қолдану дағдыларын дамыту үшін

алғышарттар/жағдайлар жасау керек.

11. Оқу бағдарламасында оқу пәнінің мазмұнын анықтаудың негізі болып табылатын оқыту мақсаттарының жүйесі түрінде ұсынылған күтілетін нәтижелері қалыптастырылған.

12. Мазмұны тұрғысынан оқу бағдарламалары оқушыны өзін-өзі оқыту субъектісі және тұлғааралық қарым-қатынас субъектісі ретінде тәрбиелеуде нақты оқу пәнінің қосатын үлесін айқындайды. Оқу бағдарламалары білім беру құндылықтарының өзара байланысы мен өзара шарттылығына негізделген тәрбиелеу мен оқытудың біртұтастығы қағидатын және нақты пәнді оқыту мақсаттарының жүйесі бар мектепті бітіргеннен кейінгі нәтижелерін іске асыруға мүмкіндік береді. Оқу бағдарламаларының тек пәндік білім мен білікке ғана емес, сонымен қатар, кең ауқымды дағдылардың қалыптасуына бағыттылғаны оның ерекше өзгешелігі болып табылады. Оқыту мақсаттарының құрастырылған жүйесі:

1) білімді функционалдық және шығармашылық қолдану, сын тұрғысынан ойлау, зерттеу жұмыстарын жүргізу, ақпараттық-коммуникациялық технологияларды пайдалану, қарым-қатынас жасаудың түрлі тәсілдерін қолдану, топпен, жұппен және жеке жұмыс істей алу, мәселелерді шешу және шешімдер қабылдай алу, алған білімін өмірде қолдану (өмірге бейімдей алу) сияқты кең ауқымды дағдыларын дамытуға негіз болады. Кең ауқымды дағдылар оқушының мектептегі білім алу тәжірибесінде де, келешекте мектепті бітіргеннен кейін де жетістігінің кепілі болып табылады

13. Экономикадағы заманауи инновациялар, еңбек нарығындағы өзгерістер оқушылардың күрделі міндеттерді шешу үшін немесе оларды шешудің жаңа тәсілдерін табу үшін жағдаятқа, идеялар мен ақпараттарға талдау жасау және бағалауға, алған білімі мен тәжірибесін жаңа идея мен ақпаратты жинақтау үшін шығармашылық тұрғыда қолдануға мүмкіндік беретін дағдылар жиынтығын меңгеру қажеттілігіне себепші болады. Жігерлілік, алғырлық, өзгерістерге дайындығы, қарым-қатынасқа бейімділігі, өзіне-өзі сенімділік сияқты тұлғалық қасиеттер өзекті болып отыр.

14. Нақты пән бойынша күнделікті білім беру процесінің мазмұны оқу мақсаттарына бағынады және оқушылардың меңгерген білім, білік, дағдыларын кез келген оқу процесінде, өмір жағдаяттарында шығармашылықпен пайдалану даярлылығын қалыптастыруға, жетістікке қол жеткізу жолында қажырлылықты дамытуға бағытталған және өмір бойы білім алуға ынталандырады.

15. Кең ауқымдағы дағдылармен қатар «қазақстандық патриотизм мен азаматтық жауапкершілік», «құрмет», «ынтымақтастық», «еңбек пен шығармашылық», «ашықтық », «өмір бойы білім алу» сияқты жеке қасиеттердің дамуы білім берудің басты құндылықтарына оқушыларды дағдыландырудың негізі болып табылады. Бұл құндылықтар оқушының тәртібі мен күнделікті жағымды іс-әрекеттерге ынталандыратын тұрақты тұлғалық бағдары болуы тиіс.

2. «Қазақ тілі мен әдебиеті» пәнін оқытудың мақсаты мен міндеттері

16. «Қазақ тілі мен әдебиеті» пәні білім беру бағдарламасындағы жалпы білімнің негізін құрайтын аса маңызды пәндердің бірі болып табылады. Оқушының сөйлесім әрекетінің барлық түрлерін жетік меңгеруі және кез келген басқа пәнді игеруі, негізінен , тілді меңгеру деңгейіне байланысты. «Қазақ тілі мен әдебиеті» пәнінде әдеби туындылар мен жеке-жеке бөліктер арқылы түсіндірілетін тіл теориясы интегративті ұштастырыла беріледі.

17. Бастауыш мектепте «Қазақ тілі мен әдебиеті» пәнін оқыту мақсаты – оқушыларды түсініп, мәнерлеп оқуға, жазбаша сауаттылығы және ауызша сөйлеу дағдыларын сабақтастыра қалыптастыру және сөйлеу әрекетінің түрлерін (тыңдалым, айтылым, оқылым, жазылым) меңгертуге үйрету және әдеби мұраларға деген талғамын тәрбиелеу, рухани дүниесін кеңейту, ақыл-ойы мен ұлттық сана-сезімін дамытуға ықпал ету.

18. «Қазақ тілі мен әдебиеті» пәнін оқыту міндеттері:

1) айтылым, тыңдалым, оқылым, жазылым дағдыларын дамыту;

2) басқалармен қарым-қатынасқа еркін түсуге және өз ойын толық жеткізуге үйрету ;

3) тілдің қоғамдық мәнін түсінуге, тіл нормаларын сақтап, қолдана білуге үйрету;

4) тіл сауаттылығы мен сөз байлығын жетілдіру;

5) тілдік құбылыстарды талдап, олардың мәнін ажырата білу, топтай және жинақтай білуге үйрету ;

6) шығарманың түп мазмұн-мәнін түсінуін, кейіпкерлердің көңіл-күйіне ене отырып оқуын қамтамасыз ету;

7) ауыз әдебиетінің, отандық және әлемдік балалар әдебиетінің озық үлгілерімен таныстыру арқылы оқушылар бойында адамдардың өзара түсінісуі, сыйластық, құрмет сезімдері, адамгершілік қасиеттері, өзінің және өзгенің іс-әрекетіне жауапкершілікпен қарай білуі сияқты ізгілікті қасиеттерді қалыптастыру;

8) оқушылардың оқырмандық мәдениетін қалыптастыра отырып, сөз әдебі нормаларын орынды қолдану дағдыларын меңгерту;

9) оқушылардың көркем және сауатты жазу дағдыларын жетілдіру.

19. Оқу бағдарламасының мазмұны көркем шығармалар арқылы оқушылардың сөздік қорын жаңа сөздермен байытуды, көркем туындылардағы айтылған ойларға пікірін білдіруді және оны дәлелдеуді, белгілі бір тақырыпқа байланысты өз ойын толық, жүйелі, түсінікті етіп ауызша және жазбаша жеткізе білуге дағдыландыруды, шығарма кейіпкерлерінің іс-әрекетіне баға беруді, мәтін бойынша өздігінен сұрақтар құрастырып, мүмкін болатын жауаптарды болжап, өзін-өзі бағалауды, шығармадағы негізгі ойды өз бетінше тұжырымдауды, мәтін бөлімдері арасында мағыналық

байланыс орнатуды, жоспар құруды, көркем шығармаларды басқа өнер түрлерімен салыстыруды, сөйлеу мәдениетін қалыптастыруды қамтиды.

20. «Қазақ тілі мен әдебиеті» пәнін меңгеру:

1) тілдің ерекшеліктері, оның элементтері мен тілдік қызметі жөнінде жалпы мағлұматты қалыптастыруға, тілдік категориялардың көпжақты екенін түсінуге;

2) сөздік қор мен грамматиканы пайдалану құзыреттілігін қалыптастыруға;

3) ауызша және жазбаша тіл ережелеріне сай тілдік құралдарды саналы түрде дұрыс таңдауға;

4) алған білімі мен дағдыларын жеке қарым-қатынас тәжірибесінде қолдануға;

5) өмірде қажетті тілдік дағдыларды қалыптастыруға көмектеседі.

21. «Қазақ тілі мен әдебиеті» пәнін оқу барысында оқушылар әлем туралы, жалпы адамзат туралы білім алады, қоршаған ортаны тану, әртүрлі мәселелерге деген көзқарасын дәлелдеу құралы ретінде тілдің және әдеби мұраның құндылығын ұғынады. Ана тілінің байлығы мен әдебиеті арқылы оқушының рухани деңгейі артады.

22. «Қазақ тілі мен әдебиеті» пәні:

1) ауызша және жазбаша сөйлеу түрлерін меңгертуге;

2) түсінікті, шапшаң, мәнерлеп оқу дағдыларын қалыптастыруға;

3) сауатты және көркем жазу дағдыларын жетілдіруге;

4) сөздік қорын молайтуға;

5) айтылым, тыңдалым, жазылым және оқылым дағдыларын қалыптастыруға;

6) диалогтік және монологтік сөйлеу дағдыларын, сөйлеу мәдениетін дамытуға ықпал етеді.

3. Оқыту процесін ұйымдастырудағы педагогикалық әдіс-тәсілдер

23. Қазақстан Республикасының жалпы білім беру ұйымдары (мектеп, гимназия, лицей) «білім алу жолдарын білетін», ынталы, қызығушылығы жоғары, өзіне сенімді, жауапкершілігі мол, зияткерлік тұрғыдан дамыған тұлғаны қалыптастыруға бағытталған қағиданы ұстанады.

24. Оқушылардың бойында бұл қасиеттерді қалыптастыруда мұғалімдер түрлі педагогикалық тәсілдемелер мен технологиялар қолдана алады. Атап айтқанда, олар:

1) оқытудың коммуникативтік (қатысымдық) тәсілдемесі (тыңдалым, айтылым, оқылым, жазылым);

2) зерттеушілік тәсілдеме (оқушылар «не білемін?, нені білгім келеді?, нені үйрендім?» тұрғысынан өз әрекетін талдауға үйренеді);

3) жүйелі-әрекеттік тәсілдеме;

4) дамыта оқыту технологиясы (оқушылар оқу әрекетінің тәсілдерін игеріп, өзінің іс-әрекетін жоспарлау және басқару жолын үйренеді);

5) саралап оқыту технологиясы (оқушыларды қабілеті, мүмкіндігі, ерекшелігіне

қарай оқыту).

25. «Қазақ тілі және әдебиет» пәнін оқытуда қолданылатын оқыту стратегиялары мен әдістері:

1) мұғалім мен оқушының «субъект-субъект» дидактикалық қатынаста білім іздеу процесіне бірдей енуі;

2) оқу проблемаларын шешу барысында мұғалім мен оқушының ынтымақтасқан шығармашылық ізденіс әдістерін қолдану; оқу проблемаларын шешудің әдіс-тәсілдерін оқушыларға дамыта оқыту ұстанымына сай жолмен құру және көрсету;

3) оқушының жеке пікірін тыңдау, олардың бұрын меңгерген білімдері мен қалыптасқан түсініктерін әрі қарай дамыту;

4) ойын әдісі;

5) «оқыту үшін бағалау және оқуды бағалау» арқылы қолдау жасау;

6) сын тұрғысынан ойлау дағдыларын дамыту;

7) ақпараттық-коммуникациялық технологияларды тиімді қолдану арқылы оқушылардың қазақ тіліне деген қызығушылығын арттыру;

8) тәжірибелік, шығармашылық оқу әрекеттеріне (түрлі шығармашылық жұмыстар жасау) ынталандыру;

9) оқушылардың білімін жүйелі түрде мониторингілеу;

10) оқушыларды зерттеушілік әрекетке және зерттеушілікке негізделген белсенді оқуға ынталандыру;

11) оқушыларға алдын ала берілетін түрлі стильдегі жазба мәтіндердің үлгісін қолдану (мұғалім алдын ала модельдер мен үлгілер береді);

12) оқушылардың оқу әрекетін жеке, жұптық, топтық және ұжымдық формада ұйымдастыру (оқушылар бірін-бірі өзара оқытуға, бірін-бірі бағалауға, пікір алмасуға үйренеді);

13) оқыту барысында «не білемін?, не білгім келеді?, нені үйрендім?» түріндегі кері байланысты жүзеге асыру.

26. Басты назар білім мен сол білімді қолдану процесіне аударылады. Оқушылардың білім алу барысындағы табыстылығы мен алдағы қадамдарын анықтау үшін оқытудың нақты мақсаттары мен табыс критерийлерін алдын ала белгілеу керек.

27. «Қазақ тілі мен әдебиеті» пәнін оқытуда келесі ұстанымдарды басшылыққа алу қажет:

1) оқушыны қатесі үшін жазалап оқыту емес, қателерін түзету үшін оқыту;

2) өз ойларын еркін айтуға, өздігінен шешім қабылдауға мүмкіндік беру.

28. Ақпараттық-коммуникациялық технологияларды (әрі қарай – АКТ) қолдану құзыреттілігі оқушылардың жұмыс барысында, бос уақыттарында және қарым-қатынасында технологияларды орынды және шығармашылықпен қолдана білуін қамтамасыз етеді. Бұл құзыреттілік АКТ-ны қолдану дағдылары арқылы қалыптасады.

29. Ақпаратты табу, құру және онымен жұмыс істеу, мәліметтермен, ой

түйіндерімен алмаса отырып, құрал-жабдықтар мен қосымшалардың кең мүмкіндіктерін пайдалану арқылы өз жұмысын бағалау және жетілдіру арқылы оқушылар АКТ-ны қолдану дағдыларын барлық пәндерге арналған оқу бағдарламаларын меңгеру үрдісінде дамытады.

30. Бұл «Қазақ тілі мен әдебиеті» пәнінің оқу бағдарламасында төмендегідей көрініс табады:

1) оқытудың сапасын арттыру үшін сабақта жаңашыл әдістер мен ақпараттық технологияларды пайдалану;

2) Интернет ресурстарымен жұмыс жасайды (мысалы, веб-сайттағы ақпаратты оқу, керекті материалды іріктеу, жеке құжат немесе файл ретінде көшіру және сақтау);

3) мәтін және слайдтармен жұмыс істеу үшін қарапайым бағдарламадан күрделірек бағдарламаға көшу (Word, Power Point);

4) ақпаратты өңдеп, электронды түрде жеке құжат ретінде сақтау үшін жабдықтарды (принтер, сканер, сандық фотоаппарат) пайдалану;

5) электронды оқулықтарды пайдалану;

6) тақырыпқа байланысты медиақұралдарды қолдану;

7) ақпаратты саралап, зерттей алу.

31. Оқушылардың коммуникативтік дағдыларын дамыту. Оқу бағдарламасы мақсаттарының бірі – жеке тұлғаны әлеуметтендіру, яғни түрлі әлеуметтік топтармен тіл табысуға қабілетті азаматтарды тәрбиелеу. Осы мақсатқа жету үшін ынталандырушы және қолдаушы ортаны құра отырып, қажетті тілдік дағдыларды дамыту керек. Мұндай ортада оқушылар тілдесімнің түрлі формаларын қолдана отырып, өз пікірін еркін білдіре алады. Оқыту процесінде оқушылардың сыныптастарымен, мұғалімдермен және көпшілікпен ауызша және жазбаша қарым-қатынасында тілді сауатты пайдалануын ынталандыру қажет.

32. «Қазақ тілі мен әдебиеті» пәнінен тыңдалым мен айтылым дағдыларын дамытуға ықпал ететін тапсырма үлгілері:

1) тыңдауға, мазмұнын түсінуге әр түрлі жанрдағы мәтіндерді ұсыну;

2) мәтінді қайталап тыңдау, негізгі ойды анықтау;

3) тыңдалған мәтін бойынша сұрақтар қою;

4) мәтін бойынша жоспар құру;

5) тыңдалған мәтіннің белгілі бір бөлігін өз сөзімен айтып беру;

6) мәтіннің мазмұны бойынша қарама-қарсы пікір айту, дәлелдеу;

7) мәтінді өз қиялымен өзгертіп аяқтау;

8) мәтіндегі оқиғаларды, іс-әрекеттерді салыстыра талдай алу;

9) ұсынылған тақырып бойынша сұхбат алу немесе сұхбат беру және нәтижесі бойынша ауызша есеп беру;

10) жоспарланған тақырыптар бойынша пікірталас ұйымдастыру;

11) жұпта ым-ишараны пайдаланып, оқиғаны жазуға дайындалу (мысалы, «

Бағытталған оқу», «Бірлесіп оқу» және «Бағытталған жазу», «Бірлесіп жазу»);

12) берілген тақырып бойынша диалог құрастыру.

33. «Қазақ тілі мен әдебиеті» пәнінен оқылым дағдысын дамытуға ықпал ететін тапсырма үлгілері:

1) көз жүгірте, шолу жасай отырып оқу;

2) интернет ресурстарымен жұмыс (тақырып мазмұны бойынша презентациялар, жобалар дайындау);

3) мәтіннің тақырыбы мен бастапқы бөліміне сүйене отырып, оқиғаның дамуына болжам жасау;

4) әдебиетпен жұмыс (сұхбатқа сұрақтар мен жауаптар дайындау);

5) көз жүгірте, шолу жасай отырып оқу;

6) мәтіннің негізгі ойы мен бөлімдерін анықтай отырып оқу;

7) ақпаратты табу үшін оқу, қызығып оқу және өз көзқарасын айту үшін оқу;

8) кітапқа ауызша және жазбаша шолу жасау;

34. «Қазақ тілі мен әдебиеті» пәнінен жазылым дағдысын дамытуға ықпал ететін тапсырма үлгілері:

1) тыңдалған және оқылған мәтіннің қысқаша мазмұнын, фильм мен кітаптан алған әсерлерін жазу;

2) таныс ертегі, әңгіме, өлеңдердің қысқаша мазмұнын жазу

3) әдеби шығармадан алынған көркем, бейнелі сөздерді жазу;

4) әдеби шығармадағы жаңа сөздерден сөздік құрастыру;

5) газет-журналдарға шағын хабарлама/мақала жазу;

6) белгілі оқиғаны өз ойынша өзгертіп аяқтау;

7) әдеби шығарма мәтініндегі оқиғаны өз көзқарасымен өзгертіп аяқтау;

8) ақпаратты суреттер мен сызбалар, белгілер, пиктограммалар арқылы беру;

9) сұрақтар дайындау.

4. Оқу жетістіктерін бағалау тәсілдері

35. «Қазақ тілі мен әдебиеті» пәнін меңгеру нәтижелері критериалды бағалауды қолдану арқылы жүзеге асырылады.

36. Критериалды бағалау оқыту, оқу және бағалаудың өзара тығыз байланысында негізделген. Критериалды бағалау нәтижелері білім беру процесін тиімді жоспарлау және ұйымдастыру мақсатында пайдаланылады.

37. Критериалды бағалау қалыптастырушы және жиынтық бағалаудан тұрады.

38. Қалыптастырушы бағалау үздіксіз өткізіледі, оқушы мен оқытушы арасындағы кері байланысты қамтамасыз етеді және оқу процесін дер кезінде түзетуге мүмкіндік береді.

39. Жиынтық бағалау белгілі оқу мерзімінде оқу бөлімін оқып бітіргенде өткізіледі,

оқушыларға кері байланысты қамтамасыз ету үшін, пән бойынша тоқсандық және жылдық бағаларды қою үшін колданылады.

5. «Қазақ тілі мен әдебиеті» пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

40. Оқу жүктемесінің бөлінуі:

1) бағдарлама бойынша әр сыныптағы сағат саны:

1-кесте

Сынып	Апталық сағат саны	Жылдық сағат саны
2-сынып	6 сағат	204 сағат
3-сынып	6 сағат	204 сағат
4-сынып	6 сағат	204 сағат

41. «Қазақ тілі мен әдебиеті» бойынша қойылатын нормативтер:

2-кесте

Сынып	Оқу шапшаңдығының міндетті деңгейі		Жазылым			
	I жартыжылдық соңы	II жартыжылдық соңы	Сөздік диктант	Диктант	Мазмұндама мәтін көлемі	Шығарма
2	40-45 сөз	50-55 сөз	5-7 сөз	25-30 сөз	40-60 сөз	25-35 сөз
3	55-60 сөз	65-70 сөз	9-12 сөз	35-50 сөз	60-80 сөз	35-55 сөз
4	70-75 сөз	80-90 сөз	12-15 сөз	55-70 сөз	80-100 сөз	55-70 сөз

42. Оқу материалдарының сыныптар бойынша топталуы

3-кесте

2-сынып	3-сынып	4-сынып
1. Өзім туралы	1. Тірі табиғат	1. Менің Отаным – Қазақстан
2. Менің отбасым және достарым	2. Жақсыдан үйрен, жаманнан жирен (жарық пен қараңғы)	2. Адами құндылықтар
3. Менің мектебім	3. Уақыт	3. Мәдени мұра
4. Менің туған өлкем	4. Сәулет	4. Мамандықтар әлемі
5. Дені саудың – жаны сау	5. Өнер	5. Табиғи құбылыстар
6. Салт-дәстүр және ауыз әдебиеті	6. Атақты тұлғалар	6. Қоршаған ортаны қорғау
7. Қоршаған орта	7. Су – тіршілік көзі	7. Ғарышқа саяхат
8. Саяхат	8. Демалыс мәдениеті. Мерекелер	8. Болашаққа саяхат

43. Көркем шығарма бөлімі балалар әдебиетінің екі саласын қамтиды:

1) Ауыз әдебиеті үлгілері.

2) Жазба балалар әдебиеті үлгілері.

44. Ауыз әдебиеті үлгілерінен:

1) балаларға арналған тақпақ, санамақ, мадақтау, мазақтау, өтірік өлеңдер, төрт-түлік жырлары: төрт түлік туралы өлеңдер, мал, жан-жануарлар айтысы, Наурыз жыры;

2) ертегілер: хайуанаттар жайындағы ертегілер мен қиял-ғажайып оқиғалы ертегілер;

3) аңыз-әңгімелер: Тазша бала, Алдар көсе, Қожанасыр, Асан қайғы, Қорқыт туралы ;

4) мақал-мәтелдер (әртүрлі тақырыптағы);

5) жұмбақ-жаңылтпаштар (әртүрлі тақырыптағы);

6) шешендік сөздер: әйгілі шешендер мен билер сөздері;

7) жырлар: батырлар жырларынан үзінділер.

45. Жазба балалар әдебиеті үлгілерінен:

1) Қазақ ақын-жазушылары: Ы.Алтынсарин, Абай Құнанбаев, Жамбыл Жабаев, А.Байтұрсынов, М.Дулатов, Ж.Аймауытов, М.Жұмабаев, С.Сейфуллин, Б.Майлин, М.Әуезов, С.Бегалин, Б.Соқпақбаев, Ш.Смаханұлы, Қ.Мырза Әли, М.Әлімбай, Ө.Тұрманжанов, Ж.Смақов, Қ.Баянбай, Ә.Дүйсенбиев, Ф.Оңғарсынова, Ә.Табылдиев, А.Асылбеков, Ө.Қанахин, Т.Молдағалиев, Е.Өтетілеуов, Б.Кірісбаев, Е.Елубай, С.Қалиев, С.Сейітов, Б.Ысқақов, Д.Жұмагелдинова, М.Айымбетов, М.Абылқасымова өлең-жырлары, ертегі-мысалдары, әңгімелері.

46. Ғылыми-танымдық шығармалар:

1) мақала, очерк, естелік, өмірбаян, күнделік (аспан әлемі, су асты тіршілігі, табиғат құбылыстары, жаратылыс құпиялары, адамзат сырлары, халықтық әдет-ғұрып, салт-дәстүр туралы шығармалар).

47. Әлем халықтары балалар әдебиетінің көрнекті өкілдерінің үлгілі шығармалары: әңгіме, мысал, ертегілері.

48. Бағдарламаны білудің негізгі ұстанымдары «Біз осы пән бойынша не білеміз және білімді қалай меңгереміз?» деген мәселелерді қарастырады. Пән бойынша білімді меңгеру оқу бөлімдерінде тілдік дағдыларды қалыптастыру бойынша ұйымдастырылған. Оқу бөлімдері ары қарай жинақталған білім мен түсінік және дағдыларды қалыптастыру мақсаттарын көздейтін бөлімшелерге бөлінген. Оқытудың мақсаттары әр бөлімше ішіндегі сабақтастықты айқындайды. Мұғалім мен оқушыға болашақ қадамдары жөнінде өзара ой бөлісуге, оларды жоспарлау мен бағалауға мүмкіндік береді.

49. Бағдарламада «Оқу мақсаттары» қолдануға, мониторинг жасауға тиімді болу үшін төрт саннан тұратын кодтық белгімен белгіленді. Кодтық белгідегі бірінші сан сыныпты, екінші және үшінші сан бөлімше ретін, төртінші сан оқу мақсатының реттік номерін көрсетеді. Мысалы, 3.2.1.1. кодында «3» - сынып, «2.1» - екінші бөлімнің бірінші бөлімшесі, «1» - оқу мақсатының реттік саны:

4-кесте

2 - 4 сыныптар		
№	**Бөлім (сөйлеу әрекетінің түрлері)**	**Бөлімше (дағды)**

1	Тыңдалым және айтылым	1.1 Тыңдаған материалдың мазмұнын түсіну
		1.2 Оқиғаны болжау
		1.3 Түрлі жағдаяттарда тілдік нормаларды дұрыс қолдану
		1.4 Тыңдарманның назарын аудару
		1.5 Берілген тақырып бойынша әңгіме құрастыру
		1.6 Тыңдағаны бойынша өз пікірін білдіру
		1.7 Сөздерді, дыбыстарды орфоэпиялық нормаларға сәйкес дұрыс айту
2	Оқылым	2.1 Оқу дағдысын қолдану
		2.2 Мәтіннің тақырыбы мен негізгі ойды анықтау
		2.3 Мәтін түрлері мен құрылымдық бөліктерін анықтау
		2.4 Мәтіндегі лексикалық және синтаксистік бірліктердің қолданылуын түсіну
		2.5 Әдеби көркемдегіш құралдарды қолдану
		2.6 Мәтінді мазмұндау
		2.7 Мәтін мазмұны бойынша сұрақтар қою
		2.8 Әдеби шығарманың жанрын анықтау
		2.9 Шығарманың композициясын анықтау
		2.10 Түрлі дереккөздерден ақпарат алу
		2.11 Мәтіндерге салыстырмалы талдау жасау
		2.12 Кейіпкерлердің іс-әрекетін бағалау
3	Жазылым	3.1 Мәтін түрлерін құрастырып жазу
		3.2 Түрлі стильде мәтін жазу
		3.3 Мәтін бойынша жоспар құру
		3.4 Оқыған, тыңдаған және аудиовизуалды материалдар бойынша мазмұндама жазу
		3.5 Жазба жұмыстарын әртүрлі формада ұсыну
		3.6 Қатені табу және түзету
		3.7 Каллиграфиялық нормаларды сақтау
		3.8 Пунктуациялық нормаларды сақтау
4	Тілдік нормалардың қолданысы	4.1 Орфографиялық және орфоэпиялық нормаларды сақтау
		4.2 Грамматикалық нормаларды сақтау

50. Оқыту мақсаттарының жүйесі:

1) тыңдалым және айтылым:

5-кесте

Дағдылар	Оқыту мақсаттары		
	2-сынып	3-сынып	4-сынып
1.1 Тыңдаған материалдың мазмұнын түсіну	2.1.1.1 тыңдаған материалдың мазмұны бойынша сұрақтар құрастыру, қойылған сұрақтарға жауап беру	3.1.1.1 тыңдаған материалдың ретімен толық/жоспар бойынша мазмұндау	4.1.1.1 тыңдаған мәтінді қысқа ой желісін сақтай отырып немесе мұғалім ұсынған үлгі бойынша баяндау
		3.1.2.1 шығармадағы кейіпкерлердің мінез-құлқы мен	

1.2 Оқиғаны болжау	2.1.2.1 мұғалімнің көмегімен тақырыбы және бірінші азат жол бойынша оқиғаның жалғасын болжау	іс-әрекетіне және құбылыстар мен оқиғаларға сүйеніп сюжеттің дамуын болжау, өз болжамының себебін түсіндіру	4.1.2.1 шығарманың тақырыбы және қорытынды бөлімі арқылы сюжеттің дамуын болжау және болжамын негіздеу
1.3 Түрлі жағдаяттарда тілдік нормаларды дұрыс қолдану	2.1.3.1 сөздер мен сөз тіркестерін түрлі жағдаяттарда тілдік нормаларға сәйкес қолдану	3.1.3.1 өз сөзін қарым-қатынас мақсатына, жағдайына, уақытына байланысты жоспарлау, сөйлеу мәдениетін сақтап тілдік нормаларды қолдану	4.1.3.1 тақырыпты талқылауда тілдік нормаларды сақтап өз ойын жүйелі жеткізу
1.4 Тыңдарманның назарын аудару	2.1.4.1 интонация элементтерін, қимыл мен ым-ишараны қолдану	3.1.4.1 интонация элементтерін, вербалды емес тілдік құралдарды (қимыл, ым-ишара), қаратпа сөздерді қолдану және тыңдарманға бағыттап сөйлеу(Сіз қалай ойлайсыз? Басқа пікірлер бар ма?)	4.1.4.1 интонация элементтерін, вербалды емес тілдік құралдарды (қимыл, ым-ишара) және қыстырма, одағай сөздерді қолдану, тыңдарманға бағыттап сөйлеу (Сіз қалай ойлайсыз? Сіздің көзқарасыңыз қандай?)
1.5 Берілген тақырып бойынша әңгіме құрастыру	2.1.5.1 мұғалімнің көмегімен берілген тақырып пен тірек сөздер арқылы әңгіме құрастыру	3.1.5.1 берілген тақырып бойынша тірек сөздер мен жоспарды пайдалана отырып, әңгіме құрастыру	4.1.5.1 көрнекіліктер қолданып өз жоспары бойынша әңгіме құрастыру
1.6 Тыңдалған материал туралы өз ойын білдіру	2.1.6.1 аудио-бейнежазба мазмұны туралы өз ойын (ұнайды/ұнамайды, себебі..., пайдалы немесе пайдасыз болды...) білдіру	3.1.6.1 аудио-бейнежазба мазмұны бойынша эмоцианалды-бейнелі лексиканы, интонацияны, дауыс күшін қолданып өз ойын білдіру	4.1.6.1 аудио-бейнежазба мазмұны бойынша өз ойын өмірлік тәжірибесі немесе өзге шығармадағы ұқсас оқиғалармен салыстыра отырып білдіру
1.7 Сөздерді, дыбыстарды орфоэпиялық нормаларға сәйкес дұрыс айту	2.1.7.1 сөз ішінде дауысты дыбыстардың өзара үндесуін сақтап айту (бүгін-бүгүн, түтін – түтүн, көсеу – көсөу)	3.1.7.1 сөз ішінде шектес дауыссыз дыбыстардың өзара үндесуін сақтап айту (сенбі – сембі, Жангүл –Жаңгүл)	4.1.7.1 сөз ішіндегі және сөз бен сөздің арасындағы буын және дыбыс үндестігін сақтап сөйлеу

2) о қ ы л ы м :

6-кесте

Бөлімше (дағды)	Оқыту мақсаттары		
	2-сынып	3-сынып	4-сынып
2.1 Оқу дағдысын қолдану	2.2.1.1 мәтінді дұрыс оқу, түсініп оқу, мәнерлеп оқу, мәтіннің негізгі ойы мен бөліктерін анықтай отырып оқу	3.2.1.1 мәтінді түсініп оқу, мәнерлеп оқу, шапшаң оқу, қажетті ақпаратты тауып оқу	4.2.1.1 мәтінді түсініп, мәнерлеп , шапшаң оқу, сызба мен диаграммаларды оқу, өз көзқарасын білдіру мақсатында оқу
2.2 Мәтіннің тақырыбы мен негізгі ойды анықтау	2.2.2.1 мұғалімнің көмегімен мәтіннің тақырыбы мен негізгі ойды анықтау	3.2.2.1 мәтіннің тақырыбын анықтау және мұғалімнің көмегімен негізгі ойды білдіріп тұрған мәтін бөлігін/сөйлемді табу	4.2.2.1 негізгі ойды тұжырымдау және оны мәтін атауы ретінде қою

			4.2.3.1 әңгімелеу, сипаттау,
2.3 Мәтін түрлері мен құрылымдық бөліктерін анықтау	2.2.3.1 сұрақ қою арқылы (не істеді? Қандай? неліктен?) мәтін түрлерін (әңгімелеу, сипаттау, пайымдау) және құрылымдық бөліктерін (басы, негізгі бөлім, соңы) анықтау	3.2.3.1 мұғалімнің көмегімен әңгімелеу, сипаттау, пайымдау мәтін түрлерін және құрылымдық бөліктерін анықтау	

			пайымдау мәтін түрлерін және құрылымдық бөліктерін анықтау
2.4 Мәтіндегі лексикалық және синтаксистік бірліктердің қолданылуын түсіну	2.2.4.1 синоним, антоним, омоним (сөздік қолдану) сөздерді ажырату және мағынасын түсіну, сөйлеу барысында қолдану	3.2.4.1 тура және ауыспалы мағыналы сөздердің мағынасын түсіну және сөйлеу барысында контексте дұрыс қолдану	4.2.4.1 контексте тұрақты сөз тіркестері мен көп мағыналы сөздерді ажырата білу, мағынасын түсіну, сөйлеу барысында қолдану
2.5 Әдеби көркемдегіш құралдарды қолдану	2.2.5.1 мұғалімнің көмегімен шығармадағы көркемдегіш құралдарды (салыстыру, кейіптеу) табу	3.2.5.1 мұғалімнің көмегімен шығармадағы әдеби көркемдегіш құралдарды (салыстыру, тең еу, эпитет, кейіптеу) табу	4.2.5.1 шығармадан әдеби көркемдегіш құралдарды (теңеу, кейіптеу, эпитет, аллитерация, әсірелеу) табу және оларды қолдану
2.6 Мәтінді мазмұндау	2.2.6.1 мәтінді сұрақтардың/ тірек сөздердің/ жоспардың/ иллюстрацияның көмегімен мазмұндау	3.2.6.1 оқиғаның ой желісін сақтай отырып, мәтінді толық баяндау	4.2.6.1 мәтінді қысқа және өз сезімі мен көңіл-күйін, көзқарасын қосып әңгімелеу
2.7 Мәтін мазмұны бойынша сұрақтар қою	2.2.7.1 мәтін мазмұны бойынша мұғалім көмегімен қарапайым және нақтылау сұрақтарын қою	3.2.7.1 мәтін мазмұны бойынша қарапайым және нақтылау сұрақтарын қою	4.2.7.1 мәтіндегі оқиғаны/ кейіпкерлер іс әрекетін бағалауға негізделген сұрақтар қою
2.8 Әдеби шығарманың жанрын анықтау	2.2.8.1 мақал-мәтел, ертегі, тұрмыс-салт жырлары, әңгіме, өлеңдерді жанрына қарай ажырату	3.2.8.1 жұмбақ, мысал, нақыл сөз, аңыз, бата, әңгімені жанрына қарай ажырату	4.2.8.1 аңыз, шешендік сөз, батырлар жыры, фантастикалық әңгімелерді жанрына қарай ажырату
2.9 Шығарманың композициясын анықтау	2.2.9.1 мұғалімнің көмегімен көркем шығармадағы оқиғаның басталуы, дамуы мен аяқталуын анықтау	3.2.9.1 көркем шығармадағы оқиғаның басталуы, дамуы мен аяқталуын анықтау	4.2.9.1 мұғалімнің көмегімен шығарманың композициялық құрылымын (сюжеттің басталуы , дамуы, шиеленісуі, шарықтау шегі, шешімі) анықтау
2.10 Түрлі дереккөздерден ақпарат алу	2.2.10.1 анықтамалық/ сөздік /энциклопедиялардан берілген тақырып/сұрақ бойынша ақпаратты табу	3.2.10.1 түрлі дереккөздерден (мәтін, сөздік, сызба, кесте, карта) берілген тақырып/сұрақ бойынша ақпаратты табу	4.2.10.1 қажетті ақпаратты дереккөздерден (мәтін, сөздік, сызба, кесте, диаграмма) табу және қорытындылау
2.11 Мәтіндерге салыстырмалы талдау жасау	2.2.11.1 мұғалімнің көмегімен түрлі жанрдағы (ертегі, әңгіме, өлең) және стильдегі (көркем және бейкөркем) мәтіндердің айырмашылықтарын табу	3.2.11.1 ұқсас тақырыпта берілген түрлі стильдегі мәтіндерді мұғалімнің көмегімен салыстырып айырмашылықтарын табу	4.2.11.1 ауыз әдебиеті мен жазба әдебиетіндегі ұқсас шығармалардың (өлең, әңгіме, лирика) сюжетін, оның элементтерінің тақырыпты ашудағы ролін мұғалімнің көмегімен салыстыру
2.12 Шығарма кейіпкерлерінің іс-әрекетін бағалау	2.2.12.1 кейіпкерлердің іс-әрекетіне, мінез-құлқына өз пікірін білдіру	3.2.12.1 кейіпкерлердің іс-әрекеті, мінез-құлқының өзгеру себептерін мәтіннен дәлелдер келтіріп бағалау	4.2.12.1 кейіпкердің/ кейіпкерлердің іс-әрекетін, мінез-құлқын өзінің өмірлік тәжірибесімен салыстырып бағалау

3) ж а з ы л ы м :

7-кесте

Бөлімше (дағды)	Оқыту мақсаттары		
	2-сынып	3-сынып	4-сынып

3.1 Мәтін түрлерін құрастырып жазу	2.3.1.1 мұғалім көмегімен заттық/ сюжетті сурет негізінде әңгімелеу және сипаттау мәтіндерін құрастырып жазу	3.3.1.1 жоспар/сызба бойынша әңгімелеу мәтінін, салыстыра сипаттау және пайымдау мәтінін түрлі көмекші сөздер арқылы құрастырып жазу	4.3.1.1 берілген тақырыпта әңгімелеу, сипаттау және пайымдау элементтері бар мәтін құрастырып жазу
3.2 Түрлі стильде мәтін жазу	2.3.2.1 үлгі бойынша қарапайым хабарландыру, хабарлама және ас әзірлеу рецептісін жазу	3.3.2.1 өзіндік іс-әрекеті баяндалған күнделік және өмірбаян жазу	4.3.2.1 белгілі бір стильде мәтін (мақала, мінездеме) жазу үшін қажетті сөздерді дұрыс таңдау
3.3 Мәтін бойынша жоспар құру	2.3.3.1 мұғалімнің көмегімен мәтіндегі тірек сөздер/сөз тіркестері негізінде мәтінді бөлімдерге бөлу және жоспар құру	3.3.3.1 мұғалім көмегімен мәтінді логикалық бөліктерге бөліп, жоспар құру (хабарлы сөйлем түрінде)	4.3.3.1 мәтінді бөлімдерге бөліп жоспар құру (атаулы сөйлем түрінде)
3.4 Оқыған, тыңдаған және аудиовизуалды материалдар бойынша мазмұндама жазу	2.3.4.1 мұғалімнің көмегімен оқыған, тыңдаған және аудиовизуалды материалдар бойынша тірек сөздерді қолданып шағын мәтін жазу	3.3.4.1 оқыған, тыңдаған және аудиовизуалды материалдар мазмұнын өз бетінше жазу	4.3.4.1 оқыған, тыңдаған және аудиовизуалды материалдар мазмұнын өзіндік пікір қоса отырып жазу
3.5 Жазба жұмыстарын әртүрлі формада ұсыну	2.3.5.1 мұғалімнің көмегімен сөз, суреттер қолданып қарапайым постер құрастыру	3.3.5.1 мұғалімнің көмегімен сызба, график, кесте, фотосуреттер қолданып мәтін (хат, шақыру, нұсқаулық, презентация) құрастыру	4.3.5.1 мәтінді (жаңалық, сұхбат, жарнама, презентация,) сызба, график, кесте, фотосурет және диаграммалар түрінде рәсімдеп жазу/компьютерде теру
3.6 Қатені табу және түзету	2.3.6.1 мұғалімнің көмегімен дұрыс құрылмаған сөйлемді және орфографиялық, пунктуациялық қателерді табу, қайта түзетіп жазу	3.3.6.1 мұғалімнің көмегімен сөздіктер мен анықтамалықтарды қолдана отырып, жіберілген қателерді табу және түзету	4.3.6.1мұғалімінің көмегімен грамматикалық, стилдік қателерді анықтайды және түзетеді, өз бетінше орфографиялық және пунктуациялық нормаларға сәйкес өз жұмысын редакциялайды.
3.7 Каллиграфиялық нормаларды сақтау	2.3.7.1 бас әріп пен кіші әріптің биіктігі мен мөлшерін сақтап, оларды байланыстырып көлбеу және таза жазу	3.3.7.1 кең жолды дәптерде бас әріп пен кіші әріптің биіктігі мен мөлшерін сақтап көлбеу, үзбей және біркелкі жазу, жазу қарқынын жеделдету	4.3.7.1 каллиграфиялық нормаларды сақтау, жазу техникасын жетілдіру және таза жазу
3.8 Пунктуациялық нормаларды сақтау	2.3.8.1 сөйлем түрлерін айтылу мақсатына қарай ажырату және сәйкес тыныс белгілерін қолдану (нүкте, сұрақ белгісі, леп белгісі)	3.3.8.1 сөйлем түрлерін (жай және құрмалас) ажырату, құрастыру және тыныс белгілерін қою (мұғалім көмегімен)	4.3.8.1 сөйлем түрлерін (жай және құрмалас) құрастыру және тыныс белгілерін қою
	2.3.8.2 бастауыш пен баяндауыштың арасында		

	сызықша қойылатын жағдайды білу және қолдану	3.3.8.2 сөйлемнің бірыңғай мүшелерінің тыныс белгісін дұрыс қою (үтір, қос нүкте)	4.3.8.2 қаратпа, қыстырма сөздердің тыныс белгілерін дұрыс қою
			4.3.8.3 диалогтің тыныс белгілерін қолдану

51. Тілдік нормалардың қолданысы:

8-кесте

Бөлімше (дағды)	Оқыту мақсаттары		
	2-сынып	3-сынып	4-сынып
4.1 Орфографиялық, орфоэпиялық нормаларды сақтау	2.4.1.1 я, ю әріптерінің емлесін сақтап жазу	3.4.1.1 э, ф, в, ц әріптері бар сөздерді сауатты жазу	4.4.1.1 сөзге қосымшалар жалғау кезінде дыбыс үндестігін ескеріп қолдану
	2.4.1.2 «у», «и, й» әріптерінің емлесін сақтап жазу	3.4.1.2 түбір сөздегі ы, і-нің дауысты дыбыстан басталатын қосымша жалғанған кездегі өзгерісін сақтап жазу	4.4.1.2 сөзге қосымшалар жалғау кезінде буын үндестігін ескеріп қолдану
	2.4.1.3 дауыссыз п-б, қ-ғ, к-г дыбыстарының емлесін қолдану	3.4.1.3 ч, щ әріптері бар сөздерді сауатты жазу	4.4.1.3 айтылуы мен жазылуында айырмашылығы бар сөздерді анықтап жазу
	2. 4.1.4 дауыссыз л, р, ң дыбыстарының емлесін сақтап жазу	3.4.1.4 x, h әріптері бар сөздерді сауатты жазу	
	2.4.1.5 у, й,ң дыбыстары екі дауыстының ортасында келген жағдайда тасымалдау		
4.2 Грамматикалық нормаларды сақтау	2.4.2.1 мұғалімнің көмегімен түбір және туынды сөздерді ажырату	3.4.2.1 негізгі түбірге жұрнақтар жалғау арқылы туынды сөз жасау, түбірлес сөздердің мағынасын ажырату	4.4.2.1 күрделі сөздердің түрлерін ажырата алу (біріккен сөз, қос сөз, қысқарған сөз)
	2.4.2.2 көптік жалғауларын дұрыс қолдану	3.4.2.2 жіктік жалғауларының қолданысын білу	4.4.2.2 бірігу, қосарлану, тіркесу жолымен туынды сөздер жасау
	2.4.2.3 сөз таптарын (зат есім, сын есім, сан есім, етістік) ажырату	3.4.2.3 сөйлемнен сөз таптарын (зат есім, сын есім, сан есім, етістік) табу	4.4.2.3 зат есімді септеу, тәуелдеу емлесін білу
	2.4.2.4 зат есімнің жалпы және жалқы түрлерін ажырату, жалқы есімнің жазылу емлесін сақтау	3.4.2.4 негізгі, туынды зат есім/ сын есім/етістікті анықтау	4.4.2.4 жіктеу есімдіктерін септей алу
	2.4.2.5 дара және күрделі зат есім/сын есім/сан есім/ етістікті ажырату	3.4.2.5 болымды және болымсыз етістіктерді анықтау	4.4.2.5 үстеуді мағынасына қарай ажырату, етістікпен байланыстырып, сөйлемде қолдану

		3.4.2.6 есептік және реттік сан есімдерді анықтау	4.4.2.6 сөз таптарының сөйлемдегі қызметін анықтау
			4.4.2.7 сөз бен сөзді, сөйлем мен сөйлемді байланыстыратын шылауларды (және, себебі, мен, пен) қолдану
			4.4.2.8 сөйлемде одағай, еліктеуіш сөздерді ажырату және қолдану
			4.4.2.9 етістікті тиісті шақта (өткен шақ, келер шақ, осы шақ) қолдану
4.4 Каллиграфиялық нормаларды сақтау	2.4.5.1 бас әріп пен кіші әріптің биіктігі мен мөлшерін сақтап, оларды байланыстырып көлбеу және таза жазу	3.4.5.1 кең жолды дәптерде бас әріп пен кіші әріптің биіктігі мен мөлшерін сақтап көлбеу, үзбей және таза жазу	4.4.5.1 каллиграфиялық нормаларды сақтау және жазу техникасын жетілдіру және таза жазу

52. Ұзақ мерзімді жоспар:

1) 2-сынып:

9-кесте

Ортақ тақырып	Бөлім (сөйлеу әрекетінің түрі)	Бөлімше (дағды)	Оқу мақсаттары*
1-тоқсан			
1. Өзім туралы	Тыңдалым және айтылым	1.1 Тыңдалған материалдың мазмұнын түсіну	2.1.1.1 тыңдалған материалдың мазмұны бойынша сұрақтар құрастыру, қойылған сұрақтарға жауап беру
		1.4 Тыңдарманның назарын аудару	2.1.4.1 сөйлеу барысында интонация элементтерін, қимыл мен ым-ишараны қолдану
		1.3 Түрлі жағдаяттарда тілдік нормаларды дұрыс қолдану	2.1.3.1 сөздер мен сөз тіркестерін түрлі жағдаяттарда тілдік нормаларға сәйкес қолдану
		1.5 Берілген тақырып бойынша әңгіме құрастыру	2.1.5.1 мұғалімнің көмегімен берілген тақырып пен тірек сөздер арқылы әңгіме құрастыру
	Оқылым	2.1 Оқу дағдысын қолдану	2.2.1.1 мәтінді дұрыс оқу, түсініп оқу, мәнерлеп оқу, мәтіннің негізгі ойы мен бөліктерін анықтай отырып оқу
		2.2 Мәтіннің тақырыбы мен негізгі ойды анықтау	2.2.2.1 мұғалімнің көмегімен мәтіннің тақырыбын және автордың не айтқысы келгенін анықтау
		2.6 Мәтінді мазмұндау	2.2.6.1 мәтінді сұрақтардың/тірек сөздердің/жоспардың/ иллюстрацияның көмегімен мазмұндау
		2.7 Мәтін мазмұны бойынша сұрақтар қою	2.2.7.1 мәтін мазмұны бойынша мұғалім көмегімен қарапайым және нақтылау сұрақтарын қою
		2.10 Түрлі дереккөздерден ақпарат алу	2.2.10.1 анықтамалық/ сөздік/энциклопедиялардан берілген тақырып/сұрақ бойынша ақпаратты табу

2. Менің отбасым және достарым		2.12 Шығарма кейіпкерлерінің іс-әрекетін бағалау	2.2.12.1 кейіпкерлердің іс-әрекетіне, мінез-құлқына өз пікірін білдіру
	Жазылым	3.1 Мәтін түрлерін құрастырып жазу	2.3.1.1 мұғалім көмегімен заттық және сюжетті сурет арқылы әңгімелеу және сипаттау мәтіндерін құрастырып жазу
		3.4 Оқыған, тыңдаған және аудиовизуалды материалдар бойынша мазмұндама жазу	2.3.4.1 мұғалімнің көмегімен оқыған, тыңдаған және аудиовизуалды материалдар бойынша тірек сөздерді қолданып мазмұндама жазу
		3.6 Қатені табу және түзету	2.3.6.1 мұғалімнің көмегімен дұрыс құрылмаған сөйлемді және орфографиялық, пунктуациялық қателерін (нүкте, леп белгісі, сұрақ белгісі) табу, қайта түзетіп жазу
		3.7 Каллиграфиялық нормаларды сақтау	2.3.7.1 бас әріп пен кіші әріптің биіктігі мен мөлшерін сақтап, оларды байланыстырып көлбеу және таза жазу
		3.8 Пунктуациялық нормаларды сақтау	2.3.8.1 сөйлем түрлерін айтылу мақсатына қарай ажырату және сәйкес тыныс белгілерін қолдану (нүкте, сұрақ белгісі, леп белгісі)
	Тілдік нормалардың қолданысы	4.1 Орфографиялық, орфоэпиялық нормаларды сақтау	2.4.1.1 я, ю әріптерінің емлесін сақтап жазу
			2.4.1.2 «у», «и, й» әріптерінің емлесін сақтап жазу
			2.4.1.3 дауыссыз п-б, қ-ғ, к-г дыбыстарының емлесін қолдану
			2. 4.1.4 дауыссыз л, р, ң дыбыстарының емлесін сақтап жазу
			2.4.1.5 у, й,ң дыбыстары екі дауыстының ортасында келген жағдайда тасымалдау
2-тоқсан			
	Тыңдалым және айтылым	1.2 Оқиғаны болжау	2.1.2.1 мұғалімнің көмегімен тақырыбы және бірінші азат жол бойынша оқиғаның жалғасын болжау
		1.4 Түрлі жағдаяттарда тілдік нормаларды дұрыс қолдану	2.1.4.1 сөздер мен сөз тіркестерін түрлі жағдаяттарда тілдік нормаларға сәйкес қолдану
		1.6 Тыңдалған материал туралы өз ойын білдіру	2.1.6.1 аудио –бейнежазба мазмұны туралы өз ойын (ұнайды/ұнамайды, себебі..., пайдалы немесе пайдасыз болды...) білдіру
		1.7 Сөздерді, дыбыстарды орфоэпиялық нормаларға сәйкес дұрыс айту	2.1.7.1 сөз ішінде дауысты дыбыстардың өзара үндесуін сақтап айту (бүгін-бүгүн, түтін - түтүн, көсеу – көсөу)
		2.1 Оқу дағдысын қолдану	2.2.1.1 мәтінді дұрыс оқу, түсініп оқу, мәнерлеп оқу, мәтіннің негізгі ойы мен бөліктерін анықтай отырып оқу
		2.2 Мәтіннің тақырыбы мен негізгі ойды анықтау	2.2.2.1 мұғалімнің көмегімен мәтіннің тақырыбын және автордың не айтқысы келгенін анықтау
		2.4 Мәтіндегі лексикалық және	

3. Менің мектебім 4. Менің туған өлкем	Оқылым	синтаксистік бірліктердің қолданылуын түсіну	2.2.4.1 синоним, антоним, омоним сөздерді ажырату және мағынасын түсіну, сөйлеу барысында қолдану
		2.5 Әдеби көркемдегіш құралдарды қолдану	2.2.5.1 мұғалімнің көмегімен шығармадағы көркемдегіш құралдарды (салыстыру, кейіптеу) табу
		2.7 Мәтін мазмұны бойынша сұрақтар қою	2.2.7.1 мәтін мазмұны бойынша мұғалім көмегімен қарапайым және нақтылау сұрақтарын қою
		2.10 Түрлі дереккөздерден ақпарат алу	2.2.10.1 анықтамалық/сөздік/ энциклопедиялардан берілген тақырып/сұрақ бойынша ақпаратты табу
		2.12 Шығарма кейіпкерлерінің іс-әрекетін бағалау	2.2.12.1 кейіпкерлердің іс-әрекетіне, мінез-құлқына өз пікірін білдіру
	Жазылым	3.3 Мәтін бойынша жоспар құру	2.3.3.1 мұғалімнің көмегімен мәтіннен тірек сөздер/сөз тіркестерді тауып, мәтінді бөлімдерге бөлу және жоспар құру
		3.5 Жазба жұмыстарын әртүрлі формада ұсыну	2.3.5.1 мұғалімнің көмегімен сөз, суреттер қолданып, қарапайым постер құрастыру
		3.6 Қатені табу және түзету	2.3.6.1 мұғалімнің көмегімен дұрыс құрылмаған сөйлемді және орфографиялық, пунктуациялық қателерін табу, қайта түзетіп жазу
		3.7 Каллиграфиялық нормаларды сақтау	2.3.7.1 бас әріп пен кіші әріптің биіктігі мен мөлшерін сақтап, оларды байланыстырып көлбеу және таза жазу
3-тоқсан			
	Тыңдалым және айтылым	1.1 Тыңдалған материалдың мазмұнын түсіну	2.1.1.1 тыңдалған материалдың мазмұны бойынша сұрақтар құру, қойылған сұрақтарға жауап беру
		1.2 Оқиғаны болжау	2.1.2.1 мұғалімнің көмегімен тақырыбы және бірінші азат жол бойынша оқиғаның жалғасын болжау
		1.3 Түрлі жағдаяттарда тілдік нормаларды дұрыс қолдану	2.1.3.1 сөздер мен сөз тіркестерін түрлі жағдаяттарда тілдік нормаларға сәйкес қолдану
		1.5 Тыңдарманның назарын аудару	2.1.5.1 сөйлеу барысында интонация элементтерін, қимыл мен ым-ишараны қолдану
		1.6 Тыңдалған материал туралы өз ойын білдіру	2.1.6.1 аудио –бейнежазба мазмұны туралы өз ойын (ұнайды/ұнамайды, себебі..., пайдалы немесе пайдасыз болды...) білдіру
		2.1 Оқу дағдысын қолдану	2.2.1.1 мәтінді дұрыс оқу, түсініп оқу, мәнерлеп оқу, мәтіннің негізгі ойы мен бөліктерін анықтай отырып оқу
		2.2 Мәтіннің тақырыбы мен негізгі ойды анықтау	2.2.2.1 мұғалімнің көмегімен мәтіннің тақырыбын және автордың не айтқысы келгенін анықтау
		2.5 Әдеби көркемдегіш құралдарды қолдану	2.2.5.1 мұғалімнің көмегімен шығармадағы көркемдегіш құралдарды (салыстыру, кейіптеу) табу

5. Дені саудың – жаны сау 6. Салт-дәстүр және ауыз әдебиеті	Оқылым	2.6 Мәтінді мазмұндау	2.2.6.1 мәтінді сұрақтардың/тірек сөздердің/жоспардың/ иллюстрацияның көмегімен мазмұндау
		2.7 Мәтін мазмұны бойынша сұрақтар қою	2.2.7.1 мәтін мазмұны бойынша мұғалім көмегімен қарапайым және нақтылау сұрақтарын қою
		2.8 Әдеби шығарманың жанрын анықтау	2.2.8.1 мақал-мәтел, ертегі, тұрмыс-салт жырлары, әңгіме, өлеңдерді жанрына қарай ажырату
		2.10 Түрлі дереккөздерден ақпарат алу	2.2.10.1 анықтамалық/ сөздік/энциклопедиялардан берілген тақырып/сұрақ бойынша ақпаратты табу
		2.11 Мәтіндерге салыстырмалы талдау жасау	2.2.11.1 мұғалімнің көмегімен түрлі жанрдағы (ертегі, әңгіме, өлең) және стильдегі (көркем және бейкөркем) мәтіндердің айырмашылықтарын табу
		2.12 Шығарма кейіпкерлерінің іс-әрекетін бағалау	2.2.12.1 кейіпкерлердің іс-әрекетіне, мінез-құлқына өз пікірін білдіру
	Жазылым	3.2 Түрлі стильде мәтін жазу	2.3.2.1 үлгі бойынша қарапайым хабарландыру, хабарлама және ас әзірлеу рецептісін жазу
		3.3 Мәтін бойынша жоспар құру	2.3.3.1 мұғалімнің көмегімен мәтіннен тірек сөздер/сөз тіркестерді тауып, мәтінді бөлімдерге бөлу және жоспар құру
		3.6 Қатені табу және түзету	2.3.6.1 мұғалімнің көмегімен дұрыс құрылмаған сөйлемді және орфографиялық, пунктуациялық қателерін (нүкте, леп белгісі, сұрақ белгісі) табу, қайта түзетіп жазу
		3.7 Каллиграфиялық нормаларды сақтау	2.3.7.1 бас әріп пен кіші әріптің биіктігі мен мөлшерін сақтап, оларды байланыстырып көлбеу және таза жазу
		3.8 Пунктуациялық нормаларды сақтау	2.3.8.2 бастауыш пен баяндауыштың арасында сызықша қойылатын жағдайды білу және қолдану
	Тілдік нормалардың қолданысы	4.2 Грамматикалық нормаларды сақтау	2.4.2.1 мұғалімнің көмегімен түбір және туынды сөздерді ажырату
			2.4.2.2 көптік жалғауларын дұрыс қолдану
			2.4.2.3 сөз таптарын (зат есім, сын есім, сан есім, етістік) ажырату
			2.4.2.4 зат есімнің жалпы және жалқы түрлерін ажырату, жалқы есімнің жазылу емлесін сақтау
			2.4.2.5 дара және күрделі зат есім/сын есім/сан есім/ етістікті ажырату
IY тоқсан			
	Тыңдалым және айтылым	1.2 Оқиғаны болжау	2.1.2.1 мұғалімнің көмегімен тақырыбы және бірінші азат жол бойынша оқиғаның жалғасын болжау
		1.3 Түрлі жағдаяттарда тілдік нормаларды дұрыс қолдану	2.1.3.1 сөздер мен сөз тіркестерін түрлі жағдаяттарда тілдік нормаларға сәйкес қолдану
		1.4 Тыңдарманның назарын аудару	2.1.4.1 сөйлеу барысында интонация элементтерін, қимыл мен ым-ишараны қолдану

		1.5 Берілген тақырып бойынша әңгіме құрастыру	2.1.5.1 мұғалімнің көмегімен берілген тақырып пен тірек сөздер арқылы әңгіме құрастыру
		1.6 Тыңдалған материал туралы өз ойын білдіру	2.1.6.1 аудио–бейнежазба мазмұны туралы өз ойын (ұнайды /ұнамайды, себебі..., пайдалы немесе пайдасыз болды...) білдіру
	Оқылым	2.1 Оқу дағдысын қолдану	2.2.1.1 мәтінді дұрыс оқу, түсініп оқу, мәнерлеп оқу, мәтіннің негізгі ойы мен бөліктерін анықтай отырып оқу
		2.2 Мәтіннің тақырыбы мен негізгі ойды анықтау	2.2.2.1 мұғалімнің көмегімен мәтіннің тақырыбын және автордың не айтқысы келгенін анықтау
		2.3 Мәтін түрлері мен құрылымдық бөліктерін анықтау	2.2.3.1 сұрақ қою арқылы (не істеді? қандай? неліктен?) мәтін түрлерін (әңгімелеу, сипаттау, пайымдау) және құрылымдық бөліктерін (басы, негізгі бөлім, соңы) анықтау
		2.7 Мәтін мазмұны бойынша сұрақтар қою	2.2.7.1 мәтін мазмұны бойынша мұғалім көмегімен қарапайым және нақтылау сұрақтарын қою
7. Қоршаған орта 8. Саяхат		2.8 Әдеби шығарманың жанрын анықтау	2.2.8.1 мақал-мәтел, ертегі, тұрмыс-салт жырлары, әңгіме, өлеңдерді жанрына қарай ажырату
		2.9 Шығарманың композициясын анықтау	2.2.9.1 мұғалімнің көмегімен көркем шығармадағы оқиғаның басталуы, дамуы мен аяқталуын анықтау
		2.10 Түрлі дереккөздерден ақпарат алу	2.2.10.1 анықтамалық/ сөздік/ энциклопедиялардан берілген тақырып/сұрақ бойынша ақпаратты табу
		2.12. Шығарма кейіпкерлерінің іс-әрекетін бағалау	2.2.12.1 кейіпкерлердің іс-әрекетіне, мінез-құлқына өз пікірін білдіру
	Жазылым	3.2 Түрлі стильде мәтін жазу	2.3.2.1 үлгі бойынша қарапайым хабарландыру, хабарлама және ас әзірлеу рецептісін жазу
		3.3 Мәтін бойынша жоспар құру	2.3.3.1 мұғалімнің көмегімен мәтіннен тірек сөздер/сөз тіркестерді тауып, мәтінді бөлімдерге бөлу және жоспар құру
		3.5 Жазба жұмыстарын әртүрлі формада ұсыну	2.3.5.1 мұғалімнің көмегімен сөз, суреттер қолданып, қарапайым постер құрастыру
		3.6 Қатені табу және түзету	2.3.6.1 мұғалімнің көмегімен дұрыс құрылмаған сөйлемді және орфографиялық, пунктуациялық қателерін (нүкте, леп белгісі, сұрақ белгісі) табу, қайта түзетіп жазу
		3.7 Каллиграфиялық нормаларды сақтау	2.3.7.1 бас әріп пен кіші әріптің биіктігі мен мөлшерін сақтап, оларды байланыстырып көлбеу және таза жазу
		3.8 Пунктуациялық нормаларды сақтау	2.3.8.2 бастауыш пен баяндауыштың арасында сызықша қойылатын жағдайды білу және қолдану
		4.1 Орфографиялық, орфоэпиялық нормаларды сақтау	2.4.1.3 дауыссыз п-б, қ-ғ, к-г дыбыстарының емлесін қолдану
			2. 4.1.4 дауыссыз л, р, ң дыбыстарының емлесін сақтап жазу

	Тілдік нормалардың қолданысы	4.2 Грамматикалық нормаларды сақтау	2.4.2.1 мұғалімнің көмегімен түбір және туынды сөздерді ажырату
			2.4.2.5 дара және күрделі зат есім/сын есім/сан есім/ етістікті ажырату

2) 3-сынып:

10-кесте

Ортақ тақырып	Бөлім (сөйлеу әрекетінің түрі)	Бөлімше (дағды)	Оқу мақсаттары*
I тоқсан			
1.Тірі табиғат 2.Жақсыдан үйрен, жаманнан жирен (жарық пен қараңғы)	Тыңдалым және айтылым	1.1 Тыңдалған материалдың мазмұнын түсіну	3.1.1.1 тыңдаған материалдың мазмұнын ретімен толық/жоспар бойынша мазмұндау
		1.2 Оқиғаны болжау	3.1.2.1 шығармадағы кейіпкерлердің мінез-құлқы мен іс-әрекетіне және құбылыстар мен оқиғаларға сүйеніп сюжеттің дамуын болжау
		1.3 Түрлі жағдаяттарда тілдік нормаларды дұрыс қолдану	3.1.3.1 сөйлем түрлерін айтылу мақсатына қарай түрлі жағдаяттарда тілдік нормаларға сәйкес қолдану
		1.5 Берілген тақырып бойынша әңгіме құрастыру	3.1.5.1 берілген тақырып бойынша тірек сөздер мен жоспарды пайдалана отырып, әңгіме құрастыру
	Оқылым	2.1 Оқу дағдысын қолдану	3.2.1.1 мәтінді түсініп оқу, мәнерлеп оқу, шапшаң оқу, қажетті ақпаратты тауып оқу
		2.2 Мәтіннің тақырыбы мен негізгі ойды анықтау	3.2.2.1 мәтіннің тақырыбын анықтау және мұғалімнің көмегімен негізгі ойды білдіріп тұрған мәтін бөлігін/сөйлемді табу
		2.3 Мәтін түрлері мен құрылымдық бөліктерін анықтау	3.2.3.1 мұғалімнің көмегімен әңгімелеу, сипаттау, пайымдау мәтін түрлерін және құрылымдық бөліктерін анықтау
		2.5 Әдеби көркемдегіш құралдарды қолдану	3.2.5.1 мұғалімнің көмегімен шығармадағы әдеби көркемдегіш құралдарды (теңеу, эпитет, кейіптеу) табу
		2.7 Мәтін мазмұны бойынша сұрақтар қою	3.2.7.1 мәтін мазмұны бойынша қарапайым және нақтылау сұрақтарын қою
		2.8 Әдеби шығарманың жанрын анықтау	3.2.8.1 жұмбақ, мысал, нақыл сөз, аңыз, батаны жанрына қарай ажырату
		2.10 Түрлі дереккөздерден ақпарат алу	3.2.10.1 түрлі дереккөздерден (мәтін, сөздік, сызба, кесте, карта) берілген тақырып/сұрақ бойынша ақпаратты табу
		2.12 Шығарма кейіпкерлерінің іс-әрекетін бағалау	3.2.12.1 кейіпкерлердің іс-әрекеті, мінез-құлқының өзгеру себептерін мәтіннен дәлелдер келтіріп бағалау
		3.1 Мәтін түрлерін құрастырып жазу	3.3.1.1 жоспар/сызба бойынша әңгімелеу мәтінін, салыстыра сипаттау және пайымдау мәтінін түрлі көмекші сөздер арқылы құрастырып жазу

	Жазылым	3.3 Мәтін бойынша жоспар құру	3.3.3.1 мұғалім көмегімен оқылған шығарманы логикалық бөліктерге бөліп, жазатын жұмысының жоспарын құру (хабарлы сөйлем түрінде)
		3.6 Қатені табу және түзету	3.3.6.1 мұғалімнің көмегімен сөздіктер мен анықтамалықтарды қолдана отырып, жіберілген қателерді табу және түзету
		3.7 Каллиграфиялық нормаларды сақтау	3.3.7.1 кең жолды дәптерде бас әріп пен кіші әріптің биіктігі мен мөлшерін сақтап көлбеу, үзбей және біркелкі жазу, жазу қарқынын жеделдету
		3.8 Пунктуациялық нормаларды сақтау	3.3.8.1 сөйлем түрлерін (жай және құрмалас) ажырату, құрастыру және тыныс белгілерін қою (мұғалім көмегімен) 3.8.3.2 сөйлемнің бірыңғай мүшелерінің тыныс белгісін дұрыс қою
	Тілдік нормалардың қолданысы	4.1 Орфографиялық, орфоэпиялық нормаларды сақтау	3.4.1.1 э, ф, в, ц әріптері бар сөздерді сауатты жазу
			3.4.1.3 ч, щ әріптері бар сөздерді сауатты жазу
			3.4.1.4 х, h әріптері бар сөздерді сауатты жазу
II тоқсан			
3.Уақыт 4.Сәулет	Тыңдалым және айтылым	1.2 Оқиғаны болжау	3.1.2.1 шығармадағы кейіпкерлердің мінез-құлқы мен іс-әрекетіне және құбылыстар мен оқиғаларға сүйеніп, сюжеттің дамуын болжау
		1.3 Түрлі жағдаяттарда тілдік нормаларды дұрыс қолдану	3.1.3.1 сөйлем түрлерін айтылу мақсатына қарай түрлі жағдаяттарда тілдік нормаларға сәйкес қолдану
		1.4 Тыңдарманның назарын аудару	3.1.4.1 интонация элементтерін, вербалды емес тілдік құралдарды (қимыл, ым-ишара), қаратпа сөздерді қолдану/тыңдарманға бағыттап сөйлеу (Сіз қалай ойлайсыз? Басқа пікірлер бар ма?)
		1.6 Тыңдалған материал туралы өз ойын білдіру	3.1.6.1 аудио –бейнежазба мазмұны бойынша эмоцианалды-бейнелі лексиканы, интонацияны, дауыс күшін қолданып өз ойын білдіру
		1.7 Сөздерді, дыбыстарды орфоэпиялық нормаларға сәйкес дұрыс айту	3.1.7.1 сөз ішінде шектес дауыссыз дыбыстардың өзара үндесуін сақтап айту (сенбі – сембі, Жангүл –Жаңгүл)
	Оқылым	2.1 Оқу дағдысын қолдану	3.2.1.1 мәтінді түсініп оқу, мәнерлеп оқу, шапшаң оқу қажетті ақпаратты тауып оқу
		2.2 Мәтіннің тақырыбы мен негізгі ойды анықтау	3.2.2.1 мәтіннің тақырыбын анықтау және мұғалімнің көмегімен негізгі ойды білдіріп тұрған мәтін бөлігін/сөйлемді табу
		2.3 Мәтін түрлері мен құрылымдық бөліктерін анықтау	3.2.3.1 мұғалімнің көмегімен әңгімелеу, сипаттау, пайымдау мәтін түрлерін және құрылымдық бөліктерін анықтау
		2.4 Мәтіндегі лексикалық және синтаксистік бірліктердің қолданылуын түсіну	3.2.4.1 тура және ауыспалы мағыналы сөздердің мағынасын түсіну және сөйлеу барысында қолдану

		2.6 Мәтін мазмұны бойынша сұрақтар қою	3.2.6.1 мәтін мазмұны бойынша қарапайым және нақтылау сұрақтарын қою
		2.10 Түрлі дереккөздерден ақпарат алу	3.2.10.1 түрлі дереккөздерден (мәтін, сөздік, сызба, кесте, карта) берілген тақырып/сұрақ бойынша ақпаратты табу
		2.12 Шығарма кейіпкерлерінің іс-әрекетін бағалау	3.2.12.1 кейіпкерлердің іс-әрекеті, мінез-құлқының өзгеру себептерін мәтіннен дәлелдер келтіріп бағалау
	Жазылым	3.3 Мәтін бойынша жоспар құру	3.3.3.1 мұғалім көмегімен оқылған шығарманы логикалық бөліктерге бөліп, жазатын жұмысының жоспарын құру (хабарлы сөйлем түрінде)
		3.5 Жазба жұмыстарын әртүрлі формада ұсыну	3.3.5.1 мұғалімнің көмегімен сызба, график, кесте, фотосуреттермен мәтін (хат, шақыру, нұсқаулық, презентация) құрастыру
		3.6 Қатені табу және түзету	3.3.6.1 мұғалімнің көмегімен сөздіктер мен анықтамалықтарды қолдана отырып, жіберілген қателерді табу және түзету
		3.7 Каллиграфиялық нормаларды сақтау	3.3.7.1 кең жолды дәптерде бас әріп пен кіші әріптің биіктігі мен мөлшерін сақтап көлбеу, үзбей және біркелкі жазу, жазу қарқынын жеделдету
		3.8 Пунктуациялық нормаларды сақтау	3.3.8.2 сөйлемнің бірыңғай мүшелерінің тыныс белгісін дұрыс қою
	Тілдік нормалардың қолданысы	4.1 Орфографиялық, орфоэпиялық нормаларды сақтау	3.4.1.2 түбір сөздегі ы, і-нің дауысты дыбыстан басталатын қосымша жалғанған кездегі өзгерісін сақтап жазу
		4.2 Грамматикалық нормаларды сақтау	3.4.2.1 негізгі түбірге жұрнақтар жалғау арқылы туынды сөз жасау, түбірлес сөздердің мағынасын ажырату
III тоқсан			
	Тыңдалым және айтылым	1.2 Оқиғаны болжау	3.1.2.1 шығармадағы кейіпкерлердің мінез-құлқы мен іс-әрекетіне және құбылыстар мен оқиғаларға сүйеніп сюжеттің дамуын болжау
		1.3 Түрлі жағдаяттарда тілдік нормаларды дұрыс қолдану	3.1.3.1 сөйлем түрлерін айтылу мақсатына қарай түрлі жағдаяттарда тілдік нормаларға сәйкес қолдану
		1.4 Тыңдарманның назарын аудару	3.1.4.1 интонация элементтерін, вербалды емес тілдік құралдарды (қимыл, ым-ишара), қаратпа сөздерді қолдану/тыңдарманға бағыттап сөйлеу (Сіз қалай ойлайсыз? Басқа пікірлер бар ма?)
		1.5 Берілген тақырып бойынша әңгіме құрастыру	3.1.5.1 берілген тақырып бойынша тірек сөздер мен жоспарды пайдалана отырып, әңгіме құрастыру
		1.6 Тыңдалған материал туралы өз ойын білдіру	3.1.6.1 аудио–бейнежазба мазмұны бойынша эмоцианалды-бейнелі лексиканы, интонацияны, дауыс күшін қолданып өз ойын білдіру
		2.1 Оқу дағдысынқолдану	3.2.1.1 мәтінді түсініп оқу, мәнерлеп оқу, шапшаң оқу, қажетті ақпаратты тауып оқу
		2.2 Мәтіннің тақырыбы мен негізгі ойды анықтау	3.2.2.1 мәтіннің тақырыбын анықтау және мұғалімнің көмегімен негізгі ойды білдіріп тұрған мәтін бөлігін/сөйлемді табу
		2.4 Мәтіндегі лексикалық және	

5.Өнер 6.Атақты тұлғалар	Оқылым	синтаксистік бірліктердің қолданылуын түсіну	3.2.4.1 тура және ауыспалы мағыналы сөздердің мағынасын түсіну және сөйлеу барысында қолдану
		2.5 Әдеби көркемдегіш құралдарды қолдану	3.2.5.1 мұғалімнің көмегімен шығармадағы әдеби көркемдегіш құралдарды (теңеу, эпитет, кейіптеу) табу
		2.6 Мәтінді мазмұндау	3.2.6.1 оқиғаның ой желісін сақтай отырып, мәтінді толық баяндау
		2.7 Мәтін мазмұны бойынша сұрақтар қою	3.2.7.1 мәтін мазмұны бойынша қарапайым және нақтылау сұрақтарын қою
		2.8 Әдеби шығарманың жанрын анықтау	3.2.8.1 жұмбақ, мысал, нақыл сөз, аңыз, батаны жанрына қарай ажырату
		2.9 Шығарманың композициясын анықтау	3.2.9.1 көркем шығармадағы оқиғаның басталуы, дамуы мен аяқталуын анықтау
		2.10 Түрлі дереккөздерден ақпарат алу	3.2.10.1 түрлі дереккөздерден (мәтін, сөздік, сызба, кесте, карта) берілген тақырып/сұрақ бойынша ақпаратты табу
		2.11 Мәтіндерге салыстырмалы талдау жасау	3.2.11.1 ұқсас тақырыпта берілген түрлі стильдегі мәтіндерді мұғалімнің көмегімен салыстырып айырмашылықтарын табу
		2.12 Шығарма кейіпкерлерінің іс-әрекетін бағалау	3.2.12.1 кейіпкерлердің іс-әрекеті, мінез-құлқының өзгеру себептерін мәтіннен дәлелдер келтіріп бағалау
	Жазылым	3.2 Түрлі стильде мәтін жазу	3.3.2.1 өзіндік іс-әрекеті баяндалған күнделік және өмірбаян жазу
		3.4 Оқыған, тыңдаған және аудиовизуалды материалдар бойынша мазмұндама жазу	3.3.4.1 оқыған, тыңдаған және аудиовизуалды материалдар бойынша есімдік, көмекші сөздерді пайдаланып мазмұндама жазу
		3.5 Жазба жұмыстарын әртүрлі формада ұсыну	3.3.5.1 мұғалімнің көмегімен сызба, график, кесте, фотосуреттермен мәтін (хат, шақыру, нұсқаулық, презентация) құрастыру
		3.6 Қатені табу және түзету	3.3.6.1 мұғалімнің көмегімен сөздіктер мен анықтамалықтарды қолдана отырып, жіберілген қателерді табу және түзету
		3.7 Каллиграфиялық нормаларды сақтау	3.3.7.1 кең жолды дәптерде бас әріп пен кіші әріптің биіктігі мен мөлшерін сақтап көлбеу, үзбей және біркелкі жазу, жазу қарқынын жеделдету
	Тілдік нормалардың қолданысы	4.2 Грамматикалық нормаларды сақтау	3.4.2.2 жіктік жалғауларының қолданысын білу
			3.4.2.3 сөйлемнен сөз таптарын (зат есім, сын есім, сан есім, етістік) табу
			3.4.2.4 негізгі, туынды зат есім/сын есім/етістікті анықтау
			3.4.2.5 болымды және болымсыз етістіктерді анықтау
			3.4.2.6 есептік және реттік сан есімдерді анықтау
IY тоқсан			

7.Су – тіршілік көзі 8.Демалыс мәдениеті. Мерекелер	Тыңдалым және айтылым	1.1 Тыңдалған материалдың мазмұнын түсіну	3.1.1.1 тыңдаған шығарманың мазмұнын ретімен толық/жоспар бойынша мазмұндау
		1.2 Оқиғаны болжау	3.1.2.1 шығармадағы кейіпкерлердің мінез-құлқы мен іс-әрекетіне және құбылыстар мен оқиғаларға сүйеніп сюжеттің дамуын болжау
		1.3 Түрлі жағдаяттарда тілдік нормаларды дұрыс қолдану	3.1.3.1 сөйлем түрлерін айтылу мақсатына қарай түрлі жағдаяттарда тілдік нормаларға сәйкес қолдану
		1.4 Тыңдарманның назарын аудару	3.1.4.1 интонация элементтерін, вербалды емес тілдік құралдарды (қимыл, ым-ишара), қаратпа сөздерді қолдану/тыңдарманға бағыттап сөйлеу (Сіз қалай ойлайсыз? Басқа пікірлер бар ма?)
		1.5 Берілген тақырып бойынша әңгіме құрастыру	3.1.5.1 берілген тақырып бойынша тірек сөздер мен жоспарды пайдалана отырып, әңгіме құрастыру
		1.6 Тыңдалған материал туралы өз ойын білдіру	3.1.6.1 аудио–бейнежазба мазмұны бойынша эмоцианалды-бейнелі лексиканы, интонацияны, дауыс күшін қолданып өз ойын білдіру
	Оқылым	2.1 Оқу дағдысын қолдану	3.2.1.1 мәтінді түсініп оқу, мәнерлеп оқу, шапшаң оқу қажетті ақпаратты тауып оқу
		2.2 Мәтіннің тақырыбы мен негізгі ойды анықтау	3.2.2.1 мәтіннің тақырыбын анықтау және мұғалімнің көмегімен негізгі ойды білдіріп тұрған мәтін бөлігін/сөйлемді табу
		2.4 Мәтіндегі лексикалық және синтаксистік бірліктердің қолданылуын түсіну	3.2.4.1 тура және ауыспалы мағыналы сөздердің мағынасын түсіну және сөйлеу барысында қолдану
		2.5 Әдеби көркемдегіш құралдарды қолдану	3.2.5.1 мұғалімнің көмегімен шығармадағы әдеби көркемдегіш құралдарды (теңеу, эпитет, кейіптеу) табу
		2.6 Мәтінді мазмұндау	3.2.6.1 оқиғаның ой желісін сақтай отырып, мәтінді толық баяндау
		2.7 Мәтін мазмұны бойынша сұрақтар қою	3.2.7.1 мәтін мазмұны бойынша қарапайым және нақтылау сұрақтарын қою
		2.8 Әдеби шығарманың жанрын анықтау	3.2.8.1 жұмбақ, мысал, нақыл сөз, аңыз, батаны жанрына қарай ажырату
		2.10 Түрлі дереккөздерден ақпарат алу	3.2.10.1 түрлі дереккөздерден (мәтін, сөздік, сызба, кесте, карта) берілген тақырып/сұрақ бойынша ақпаратты табу
		2.12 Шығарма кейіпкерлерінің іс-әрекетін бағалау	3.2.12.1 кейіпкерлердің іс-әрекеті, мінез-құлқының өзгеру себептерін мәтіннен дәлелдер келтіріп бағалау
		3.2 Түрлі стильде мәтін жазу	3.3.2.1 өзіндік іс-әрекеті баяндалған күнделік және өмірбаян жазу
		3.3 Мәтін бойынша жоспар құру	3.3.3.1 мұғалім көмегімен оқылған шығарманы логикалық бөліктерге бөліп, жазатын жұмысының жоспарын құру (хабарлы сөйлем түрінде)
		3.4Оқыған, тыңдаған және аудиовизуалды	

	Жазылым	материалдар бойынша мазмұндама жазу	3.3.4.1 оқыған, тыңдаған және аудиовизуалды материалдар бойынша есімдік, көмекші сөздерді пайдаланып мазмұндама жазу
		3.6 Қатені табу және түзету	3.3.6.1 мұғалімнің көмегімен сөздіктер мен анықтамалықтарды қолдана отырып, жіберілген қателерді табу және түзету
		3.7 Каллиграфиялық нормаларды сақтау	3.3.7.1 кең жолды дәптерде бас әріп пен кіші әріптің биіктігі мен мөлшерін сақтап көлбеу, үзбей және біркелкі жазу, жазу қарқынын жеделдету
		3.8 Пунктуациялық нормаларды сақтау	3.3.8.2 сөйлемнің бірыңғай мүшелерінің тыныс белгісін дұрыс қою

3) 4-сынып:

11-кесте

Ортақ тақырып	Бөлім (сөйлеу әрекетінің түрі)	Бөлімше (дағды)	Оқу мақсаттары*
I тоқсан			
	Тыңдалым және айтылым	1.1 Тыңдалған материалдың мазмұнын түсіну	4.1.1.1 мәтінді толық/қысқа ой желісін сақтай отырып баяндау
		1.2 Оқиғаны болжау	4.1.2.1 шығарманың тақырыбы және қорытынды бөлімі арқылы сюжеттің дамуын болжау және болжамын негіздеу
		1.3 Түрлі жағдаяттарда тілдік нормаларды дұрыс қолдану	4.1.3.1 өз ойын жүйелі жеткізуде сөздік қорын тілдік нормаларға сәйкес қолдану
		1.4 Тыңдарманның назарын аудару	4.1.4.1 интонация элементтерін, вербалды емес тілдік құралдарды (қимыл, ым-ишара) және тыңдарманға бағыттап сөйлеу (Сіз қалай ойлайсыз ? Сіздің көзқарасыңыз қандай?)
		1.5 Берілген тақырып бойынша әңгіме құрастыру	4.1.5.1 көрнекілік немесе өз жоспары бойынша әңгіме құрастыру
		1.7 Сөздерді, дыбыстарды орфоэпиялық нормаларға сәйкес дұрыс айту	4.1.7.1 сөз ішіндегі және сөз бен сөздің арасындағы буын және дыбыс үндестігін сақтап сөйлеу
	Оқылым	2.1 Оқу дағдысын қолдану	4.2.1.1 мәтінді түсініп, мәнерлеп, шапшаң оқу, сызба мен диаграммаларды оқу, өз көзқарасын білдіру мақсатында оқу
		2.2 Мәтіннің тақырыбы мен негізгі ойды анықтау	4.2.2.1 негізгі ойды тұжырымдау және оны мәтін атауы ретінде қою
		2.3 Мәтін түрлері мен құрылымдық бөліктерін анықтау	4.2.3.1 мұғалімнің көмегімен әңгімелеу, сипаттау, пайымдау мәтін түрлерін және құрылымдық бөліктерін анықтау

1. Менің Отаным – Қазақстан 2. Адами құндылықтар		2.7 Мәтін мазмұны бойынша сұрақтар қою	4.2.7.1 мәтіндегі оқиғаны/кейіпкерлер іс әрекетін бағалауға негізделген сұрақтар қою
		2.8 Әдеби шығарманың жанрын анықтау	4.2.8.1 аңыз, шешендік сөз, батырлар жыры, фантастикалық әңгімелерді жанрына қарай ажырату
		2.10 Түрлі дереккөздерден ақпарат алу	4.2.10.1 қажетті ақпаратты дереккөздерден (мәтін, сөздік, сызба, кесте, диаграмма) табу және қорытындылау
		2.12 Шығарма кейіпкерлерінің іс-әрекетін бағалау	4.2.12.1 кейіпкердің/кейіпкерлердің іс-әрекетін, мінез-құлқын өзінің өмірлік тәжірибесімен салыстырып бағалау
	Жазылым	3.1 Мәтін түрлерін құрастырып жазу	4.3.1.1 берілген тақырыпта әңгімелеу, сипаттау және пайымдау элементтері бар мәтін құрастырып жазу
		3.3 Мәтін бойынша жоспар құру	4.3.3.1 түрлі оқиғалар және оқыған мәтіні бойынша бөлімдерге бөліп жоспар құру (атаулы сөйлем түрінде)
		3.4Оқыған, тыңдаған және аудиовизуалды материалдар бойынша мазмұндама жазу	4.3.4.1 оқыған, тыңдаған және аудиовизуалды материалдар бойынша мазмұндама жазу
		3.6 Қатені табу және түзету	4.3.6.1 орфографиялық және пунктуациялық нормаларға сәйкес өз жұмысын редакциялайды және түзетеді
		3.7 Каллиграфиялық нормаларды сақтау	4.3.7.1 каллиграфиялық нормаларды сақтау және жазу техникасын жетілдіру және таза жазу
		3.8 Пунктуациялық нормаларды сақтау	4.3.8.1 сөйлем түрлерін (жай және құрмалас) құрастыру және тыныс белгілерін қою
			4.3.8.2 қаратпа, қыстырма сөздердің тыныс белгілерін дұрыс қою
	Тілдік нормалардың қолданысы	4.1 Орфографиялық, орфоэпиялық нормаларды сақтау	4.4.1.1 сөзге қосымшалар жалғау кезінде дыбыс үндестігін ескеріп қолдану
			4.4.1.2 сөзге қосымшалар жалғау кезінде буын үндестігін ескеріп қолдану 4.4.1.3 айтылуы мен жазылуында айырмашылығы бар сөздерді анықтап жазу
II тоқсан			
	Тыңдалым және айтылым	1.2 Оқиғаны болжау	4.1.2.1 шығарманың тақырыбы және қорытынды бөлімі арқылы сюжеттің дамуын болжау және болжамын негіздеу
		1.3 Түрлі жағдаяттарда тілдік нормаларды дұрыс қолдану	4.1.3.1 өз ойын жүйелі жеткізуде сөздік қорын тілдік нормаларға сәйкес қолдану
		1.4 Тыңдарманның назарын аудару	4.1.4.1 интонация элементтерін, вербалды емес тілдік құралдарды (қимыл, ым-ишара) және қыстырма, одағай сөздерді қолдану, тыңдарманға бағыттап сөйлеу (Сіз қалай ойлайсыз? Сіздің көзқарасыңыз қандай?)

		1.5 Берілген тақырып бойынша әңгіме құрастыру	4.1.5.1 көрнекілік немесе өз жоспары бойынша әңгіме құрастыру
		1.6 Тыңдалған материал туралы өз ойын білдіру	4.1.6.1 аудио-бейнежазба мазмұны бойынша өз ойын өмірлік тәжірибесі немесе өзге шығармадағы ұқсас оқиғалармен салыстыра отырып білдіру
	Оқылым	2.1 Оқу түрлерін қолдану	4.2.1.1 мәтінді түсініп, мәнерлеп, шапшаң оқу, сызба мен диаграммаларды оқу, өз көзқарасын білдіру мақсатында оқу
		2.2 Мәтіннің тақырыбы мен негізгі ойды анықтау	4.2.2.1 негізгі ойды тұжырымдау және оны мәтін атауы ретінде қою
		2.4 Мәтіндегі лексикалық және синтаксистік бірліктердің қолданылуын түсіну	4.2.4.1 контексте тұрақты сөз тіркестері мен көп мағыналы сөздерді ажырата білу, мағынасын түсіну, сөйлеу барысында қолдану
		2.5 Әдеби көркемдегіш құралдарды қолдану	4.2.51 шығармадан әдеби көркемдегіш құралдарды (теңеу, кейіптеу, эпитет,) табу және оларды қолдану
3. Мәдени мұра 4. Мамандықтар әлемі		2.6 Мәтінді мазмұндау	4.2.6.1 мәтінді қысқа және өз сезімі мен көңіл-күйін, көзқарасын қосып әңгімелеу
		2.8 Әдеби шығарманың жанрын анықтау	4.2.8.1 аңыз, шешендік сөз, батырлар жыры, фантастикалық әңгімелерді жанрына қарай ажырату
		2.10 Түрлі дереккөздерден ақпарат алу	4.2.10.1 қажетті ақпаратты дереккөздерден (мәтін, сөздік, сызба, кесте, диаграмма) табу және қорыту
		2.12 Шығарма кейіпкерлерінің іс-әрекетін бағалау	4.2.12.1 кейіпкердің/кейіпкерлердің іс-әрекетін, мінез-құлқын өзінің өмірлік тәжірибесімен салыстырып бағалау
	Жазылым	3.2 Түрлі стильде мәтін жазу	4.3.2.1 белгілі бір стильде мәтін (мақала, мінездеме) жазу үшін қажетті сөздерді дұрыс таңдау
		3.3 Мәтін бойынша жоспар құру	4.3.3.1 түрлі оқиғалар және оқыған мәтіні бойынша бөлімдерге бөліп жоспар құру (атаулы сөйлем түрінде)
		3.6 Қатені табу және түзету	4.3.6.1 орфографиялық және пунктуациялық нормаларға сәйкес өз жұмысын редакциялайды және түзетеді.
		3.7 Каллиграфиялық нормаларды сақтау	4.3.7.1 каллиграфиялық нормаларды сақтау және жазу техникасын жетілдіру және таза жазу
		3.8 Пунктуациялық нормаларды сақтау	4.3.8.3 диалогтің тыныс белгілерін қолдану
	Тілдік нормалардың қолданысы	4.2 Грамматикалық нормаларды сақтау	4.4.2.1 күрделі сөздердің түрлерін ажырата алу (біріккен сөз, қос сөз, қысқарған сөз)
			4.4.2.2 бірігу, қосарлану, тіркесу жолымен туынды сөздер жасау 4.4.2.6 сөз таптарының сөйлемдегі қызметін анықтау
III тоқсан			

	Тыңдалым және айтылым	1.2 Оқиғаны болжау	4.1.2.1 шығарманың тақырыбы және қорытынды бөлімі арқылы сюжеттің дамуын болжау және болжамын негіздеу
		1.3 Түрлі жағдаяттарда тілдік нормаларды дұрыс қолдану	4.1.3.1 өз ойын жүйелі жеткізуде сөздік қорын тілдік нормаларға сәйкес қолдану
		1.4 Тыңдарманның назарын аудару	4.1.4.1 интонация элементтерін, вербалды емес тілдік құралдарды (қимыл, ым-ишара) және қыстырма, одағай сөздерді қолдану, тыңдарманға бағыттап сөйлеу (Сіз қалай ойлайсыз? Сіздің көзқарасыңыз қандай?)
		1.5 Берілген тақырып бойынша әңгіме құрастыру	4.1.5.1 көрнекілік немесе өз жоспары бойынша әңгіме құрастыру
		1.6 Тыңдалған материал туралы өз ойын білдіру	4.1.6.1 аудио-бейнежазба мазмұны бойынша өз ойын өмірлік тәжірибесі немесе өзге шығармадағы ұқсас оқиғалармен салыстыра отырып білдіру
5. Табиғи құбылыстар 6. Қоршаған ортаны қорғау	Оқылым	2.1 Оқу дағдысын қолдану	4.2.1.1 мәтінді түсініп, мәнерлеп, шапшаң оқу, сызба мен диаграммаларды оқу, өз көзқарасын білдіру мақсатында оқу
		2.2 Мәтіннің тақырыбы мен негізгі ойды анықтау	4.2.2.1 негізгі ойды тұжырымдау және оны мәтін атауы ретінде қою
		2.3 Мәтіндегі лексикалық және синтаксистік бірліктердің қолданылуын түсіну	4.2.3.1 контексте тұрақты сөз тіркестері мен көп мағыналы сөздерді ажырата білу, мағынасын түсіну, сөйлеу барысында қолдану
		2.5 Әдеби көркемдегіш құралдарды қолдану	4.2.5.1 шығармадан әдеби көркемдегіш құралдарды (теңеу, кейіптеу, эпитет,) табу және оларды қолдану
		2.6 Мәтінді мазмұндау	4.2.6.1 мәтінді қысқа және өз сезімі мен көңіл-күйін, көзқарасын қосып әңгімелеу
		2.7 Мәтін мазмұны бойынша сұрақтар қою	4.2.7.1 мәтіндегі оқиғаны/кейіпкерлер іс әрекетін бағалауға негізделген сұрақтар қою
		2.8 Әдеби шығарманың жанрын анықтау	4.2.8.1 аңыз, шешендік сөз, батырлар жыры, фантастикалық әңгімелерді жанрына қарай ажырату
		2.9 Шығарманың композиясын анықтау	4.2.9.1 мұғалімнің көмегімен шығарманың композициялық құрылымын (сюжеттің басталуы, дамуы, шиеленісуі, шарықтау шегі, шешімі) анықтау
		2.10 Түрлі дереккөздерден ақпарат алу	4.2.10.1 қажетті ақпаратты дереккөздерден (мәтін, сөздік, сызба, кесте, диаграмма) табу және қорытындылау
		2.11 Мәтіндерге салыстырмалы талдау жасау	4.2.11.1 ауыз әдебиеті мен жазба әдебиетіндегі ұқсас шығармалардың (өлең, әңгіме, лирика) сюжетін, оның элементтерінің тақырыпты ашудағы ролін мұғалімнің көмегімен салыстыру

		2.12 Шығарма кейіпкерлерінің іс-әрекетін бағалау	4.2.12.1 кейіпкердің/кейіпкерлердің іс-әрекетін, мінез-құлқын өзінің өмірлік тәжірибесімен салыстырып бағалау
	Жазылым	3.1 Мәтін түрлерін құрастырып жазу	4.3.1.1 берілген тақырыпта әңгімелеу, сипаттау және пайымдау элементтері бар мәтін құрастырып жазу
		3.3 Мәтін бойынша жоспар құру	4.3.3.1 түрлі оқиғалар және оқыған мәтіні бойынша бөлімдерге бөліп жоспар құру(атаулы сөйлем түрінде)
		3.5 Жазба жұмыстарын әртүрлі формада ұсыну	4.3.5.1 мәтін (жаңалық, сұхбат, жарнама) жазу/ компьютерде теру
		3.6 Қатені табу және түзету	4.3.6.1 орфографиялық және пунктуациялық нормаларға сәйкес өз жұмысын редакциялайды және түзетеді
		3.7 Каллиграфиялық нормаларды сақтау	4.3.7.1 каллиграфиялық нормаларды сақтау және жазу техникасын жетілдіру және таза жазу
	Тілдік нормалардың қолданысы	4.2 Грамматикалық нормаларды сақтау	4.4.2.3 зат есімді септеу, тәуелдеу емлесін білу
			4.4.2.4 жіктеу есімдіктерін септей алу
IҮ тоқсан			
	Тыңдалым және айтылым	1.1 Тыңдалған материалдың мазмұнын түсіну	4.1.1.1 мәтінді толық/қысқа ой желісін сақтай отырып баяндау
		1.3 Түрлі жағдаяттарда тілдік нормаларды дұрыс қолдану	4.1.3.1 өз ойын жүйелі жеткізуде сөздік қорын тілдік нормаларға сәйкес қолдану
		1.4 Тыңдарманның назарын аудару	4.1.4.1 интонация элементтерін, вербалды емес тілдік құралдарды (қимыл, ым-ишара) және қыстырма, одағай сөздерді қолдану, тыңдарманға бағыттап сөйлеу (Сіз қалай ойлайсыз? Сіздің көзқарасыңыз қандай?)
		1.6 Тыңдалған материал туралы өз ойын білдіру	4.1.6.1 аудио-бейнежазба мазмұны бойынша өз ойын өмірлік тәжірибесі немесе өзге шығармадағы ұқсас оқиғалармен салыстыра отырып білдіру
	Оқылым	2.1 Оқу дағдысын қолдану	4.2.1.1 мәтінді түсініп, мәнерлеп, шапшаң оқу, сызба мен диаграммаларды оқу, өз көзқарасын білдіру мақсатында оқу
		2.2 Мәтіннің тақырыбы мен негізгі ойды анықтау	4.2.2.1 негізгі ойды тұжырымдау және оны мәтін атауы ретінде қою
		2.5 Әдеби көркемдегіш құралдарды қолдану	4.2.5.1 шығармадан әдеби көркемдегіш құралдарды (теңеу, кейіптеу, эпитет,) табу және оларды қолдану
		2.6 Мәтінді мазмұндау	4.2.6.1 мәтінді қысқа және өз сезімі мен көңіл-күйін, көзқарасын қосып әңгімелеу
		2.7 Мәтін мазмұны бойынша сұрақтар қою	4.2.7.1 мәтіндегі оқиғаны/кейіпкерлер іс әрекетін бағалауға негізделген сұрақтар қою
			4.2.9.1 мұғалімнің көмегімен шығарманың композициялық құрылымын (сюжеттің басталуы,

7. Ғарышқа саяхат 8. Болашаққа саяхат		2.9 Шығарманың композициясын анықтау	дамуы, шиеленісуі, шарықтау шегі, шешімі) анықтау
		2.10 Түрлі дереккөздерден ақпарат алу	4.2.10.1 қажетті ақпаратты дереккөздерден (мәтін, сөздік, сызба, кесте, диаграмма) табу және қорытындылау
		2.12 Шығарма кейіпкерлерінің іс-әрекетін бағалау	4.2.12.1 кейіпкердің/кейіпкерлердің іс-әрекетін, мінез-құлқын өзінің өмірлік тәжірибесімен салыстырып бағалау
	Жазылым	3.2 Түрлі стильде мәтін жазу	4.3.2.1 белгілі бір стильде мәтін (мақала, мінездеме) жазу үшін қажетті сөздерді дұрыс таңдау
		3.4 Оқыған, тыңдаған және аудиовизуалды материалдар бойынша мазмұндама жазу	4.3.4.1 оқыған, тыңдаған және аудиовизуалды материалдар бойынша мазмұндама жазу
		3.5 Жазба жұмыстарын әртүрлі формада ұсыну	4.3.5.1 мәтін (жаңалық, сұхбат, жарнама) жазу/ компьютерде теру
		3.6 Қатені табу және түзету	4.3.6.1 орфографиялық және пунктуациялық нормаларға сәйкес өз жұмысын редакциялайды және түзетеді
		3.7 Каллиграфиялық нормаларды сақтау	4.3.7.1 каллиграфиялық нормаларды сақтау және жазу техникасын жетілдіру және таза жазу
	Тілдік нормалардың қолданысы	4.2 Грамматикалық нормаларды сақтау	4.4.2.5 үстеуді мағынасына қарай ажырату, етістікпен байланыстырып, сөйлемде қолдану
			4.4.2.7 сөз бен сөзді, сөйлем мен сөйлемді байланыстыратын шылауларды (және, себебі, мен, пен) қолдану
			4.4.2.8 сөйлемде одағай, еліктеуіш сөздерді ажырату және қолдану
			4.4.2.9 етістікті тиісті шақта (өткен шақ, келер шақ, осы шақ) қолдану

53. Сөйлеу әрекетінің түрлері бойынша оқыту мақсаттары кешенді және түрлі нұсқада қолданылады.

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2016 жылғы 8 сәуірдегі
№ 266 бұйрығына 14-қосымша

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 188-қосымша

Бастауыш білім беру деңгейінің 2-4 сыныптары үшін
«Орыс тілі мен әдебиеті» пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасы
(оқыту орыс тілінде)

1. Пояснительная записка

1. Учебная программа разработана в соответствии с Государственным общеобязательным стандартом среднего образования (начального, основного среднего, общего среднего образования), утвержденным постановлением Правительства Республики Казахстан от 23 августа 2012 года № 1080.

2. Учебная программа является учебно-нормативным документом, определяющим по каждому учебному предмету/дисциплине содержание и объем знаний, умений, навыков соответственно возрастным познавательным возможностям учащихся.

3. Учебная программа ориентирует процесс обучения на использование методического потенциала каждого предмета для осознанного усвоения учащимися знаний и умений по предметным областям, развитие самостоятельности путем овладения способами учебной, проектной, исследовательской деятельности, приобретение умений ориентироваться в социокультурном пространстве.

4. В учебной программе гармонично сочетаются традиционные функции учебно-нормативного документа с описаниями инновационных педагогических подходов к организации образовательного процесса в современной школе. Подходы к обучению являются основными ориентирами в построении принципиально новой структуры учебной программы по предмету.

5. Ценностно-ориентированный, деятельностный, личностно-ориентированный, коммуникативный подходы, как классические основы образования, использованы для усиления приоритетности системы целей обучения и результатов образовательного процесса, что нашло отражение в новой структуре учебной программы.

6. Одним из основных требований к процессу обучения на современном этапе является организация активной деятельности ученика по самостоятельному « добыванию» знаний. Такой подход способствует не только приобретению предметных знаний, социальных и коммуникативных навыков, но и личностных качеств, которые позволяют ему осознавать собственные интересы, перспективы и принимать конструктивные решения. Активная познавательная деятельность ученика приобретает устойчивый характер в условиях сотворчества и поддержки учителя как партнера, консультанта.

7. Такого характера усиление личностно-ориентированного образования возможно при использовании интерактивных методов обучения, которые в различных сочетаниях создают предпосылки для сотрудничества всех участников образовательного процесса,

не допуская авторитарности во взаимоотношениях. Использование диалоговых и рефлексивных технологий сочетается с организацией проектной и исследовательской деятельности учащихся. Все инновационные подходы к организации образовательного процесса превращают обучение в модель общения учащихся в реальном творческом процессе, предполагающий активный обмен знаниями, идеями, способами деятельности.

8. Учебная программа конкретного предмета позволяет развивать активность ученика в познавательном и социальном плане путем организации учебной проектной деятельности, ориентированной на использование материалов регионального характера (объекты, предприятия, источники информации). Проектная деятельность воспитательного характера, осуществляемая в рамках достижения целей обучения данного предмета, может быть организована в партнерстве с родителями, представителями местного сообщества.

9. В учебных программах каждого предмета предусмотрена реализация трехъязычного образования, которая предполагает обучение не только трем языкам, но и организацию внеурочной деятельности учащихся на трех языках (казахском, русском и английском). Вклад каждого предмета в создание полиязычной обучающей среды в совокупности обеспечивает реализацию политики трехъязычного образования. Коммуникативный подход, являясь основой обучения языкам, рассматривается как ведущий принцип развития речевой деятельности учащихся средствами каждого учебного предмета – обмен знаниями и навыками в различных учебных ситуациях, правильное использование системы языковых и речевых норм.

10. В процессе усвоения предметного содержания и достижения целей обучения необходимо создать предпосылки/условия для развития у учащихся навыков применения информационно-коммуникационных технологий, включая поиск, обработку, извлечение, создание и презентацию необходимой информации, сотрудничество для обмена информацией и идеями, оценивание и совершенствование своей работы через использование широкого спектра оборудования и приложений.

11. В учебной программе сформулированы ожидаемые результаты, представленные в виде системы целей обучения, которые служат основой для определения содержания учебного предмета.

12. В содержательном аспекте учебные программы раскрывают вклад конкретного учебного предмета в воспитание учащегося как субъекта своего учения и субъекта межличностного общения.

13. Учебные программы обеспечивают реализацию принципа единства воспитания и обучения, основанного на взаимосвязанности и взаимообусловленности ценностей образования и результатов на «выходе» из школы с системой целей обучения конкретного предмета. Отличительной особенностью учебных программ является их направленность на формирование не только предметных знаний и умений, а также

навыков широкого спектра. Выстроенная система целей обучения является основой развития следующих навыков широкого спектра: функциональное и творческое применение знаний, критическое мышление, проведение исследовательских работ, использование информационно-коммуникационных технологий, применение различных способов коммуникации, умение работать в группе и индивидуально, решение проблем и принятие решений. Навыки широкого спектра являются залогом успешности учащихся, как в школьной образовательной практике, так и в перспективе, после окончания школы.

14. Современные инновации в экономике, изменения на рынке труда обуславливают необходимость владения такими навыками, которые в совокупности позволяют учащимся анализировать и оценивать ситуацию, идеи и информацию для решения задач, творчески использовать имеющиеся знания и опыт для синтеза новой идеи и информации. Актуальными становятся такие личностные качества как инициативность, любознательность, готовность к изменениям, коммуникабельность.

15. Содержание ежедневного образовательного процесса по конкретному предмету подчинено целям обучения и ориентировано на формирование у учащихся готовности творчески использовать приобретенные знания, умения и навыки в любой учебной и жизненной ситуации, развитие настойчивости в достижении успеха, мотивирует к обучению в течение всей жизни.

16. Развитие личностных качеств в органическом единстве с навыками широкого спектра являются основой для привития учащимся базовых ценностей образования: « казахстанский патриотизм и гражданская ответственность», «уважение», « сотрудничество», «труд и творчество», «открытость», «образование в течение всей жизни». Эти ценности призваны стать устойчивыми личностными ориентирами учащегося, мотивирующими его поведение и повседневную деятельность.

2. Цель и задачи изучения учебного предмета «Русский язык и литература»

17. Предмет «Русский язык и литература» - важнейший компонент школьной программы, поскольку является не только объектом изучения, отдельным учебным предметом, но и средством обучения другим школьным предметам, так как язык – ключ к познанию, образованности, развитию интеллекта.

18. Основная цель предмета «Русский язык и литература» – заложить основу формирования функциональной грамотности, обеспечить развитие всех видов речевой деятельности: слушания, говорения, чтения, письма, а также навыков грамотного, безошибочного письма как показателя общей культуры человека.

19. Для достижения поставленных целей изучения предмета в начальной школе необходимо решение следующих практических задач:

1) приобретение и систематизация знаний о языке как основы речевой деятельности ;

2) развитие всех видов речевой деятельности во взаимосвязи, навыков выбора средств языка в соответствии с целями, задачами и условиями общения;

3) обеспечение осознанного усвоения способов применения теоретических сведений и орфографических правил в речевой деятельности;

4) овладение орфографией и пунктуацией;

5) овладение умениями и навыками вступать в общение и вести его грамотно, в соответствии с языковыми нормами;

6) развитие читательской самостоятельности и познавательной активности при выборе книг ;

7) овладение первоначальными навыками работы с учебными, научно-познавательными текстами и использование словарей разных типов;

8) обогащение словарного запаса;

9) приобщение к культурному наследию народов Республики Казахстан;

10) воспитание у учащихся уважения и внимания к мыслям и чувствам своих одноклассников ;

11) становление гуманистического мировоззрения, формирование интеллекта и духовного мира учащихся, приобщение их к национальным и общечеловеческим ценностям, основанным на национальной идее «Мәңгілік ел».

20. Изучение предмета «Русский язык и литература» должно содействовать становлению духовно богатой личности, которая умеет самостоятельно учиться и ориентироваться в информационном потоке.

3. Педагогические подходы к организации учебного процесса

21. Организации образования Республики Казахстан (школы, гимназии, лицеи) следуют принципу, согласно которому учащиеся должны «научиться учиться» и стать самостоятельными, мотивированными, заинтересованными, уверенными, ответственными и интеллектуально развитыми личностями.

22. Интегрированный предмет «Русский язык и литература» будет эффективным, если :

1) осуществляется тематическая связь между литературой и русским языком;

2) учитываются психолого-педагогические особенности младших школьников (уровень развития интеллекта, речи, памяти, эмоциональной сферы);

3) моделируются ситуации, способствующие развитию речи и творческих способностей учащихся;

4) обеспечивается интенсивная интеллектуальная и эмоциональная работа учащихся .

23. Подходы к обучению русского языка и литературы:

1) коммуникативно-деятельностный подход (определяет такую организацию и направленность уроков по русскому языку и литературе, при которой цель обучения связана с обеспечением максимального приближения учебного процесса к реальному процессу общения. На основе учебной деятельности учащиеся приходят к пониманию необходимости новых знаний);

2) исследовательский подход (что я знаю, что я хочу узнать, чему я научился);

3) развивающее обучение (учащийся овладевает способами действий, учится конструировать свою учебную деятельность и управлять ею);

4) дифференцированное обучение (постановка задач согласно потребностям ученика).

24. Рекомендуемые стратегии, методы и технологии обучения предмету «Русский язык»:

1) Стратегии: самоуправляемая, экспериментальная, критическая, коммуникативная, контекстная.

2) Технологии: работа в малых группах (команде), кейс-стади (анализ конкретных ситуаций), ролевые и деловые игры, модульное обучение.

3) Методы: проблемное обучение, индивидуальное обучение, опережающая самостоятельная работа, междисциплинарное обучение, обучение на основе опыта, проектный метод.

25. Коммуникативная, речевая направленность должна планироваться на каждом уроке: доказать, аргументировать свое суждение, объяснить, прокомментировать, обобщить сказанное, вступать в диалог.

26. Степень интегративного взаимодействия русского языка и литературы должна постоянно расширяться: от наблюдения за языковыми средствами, изучения их стилистической роли в образцовых текстах, учащиеся должны переходить к созданию собственных текстов, к использованию полученных знаний в самостоятельной текстовой деятельности.

27. Изучение орфографии и пунктуации совмещается с развитием навыков чтения и осуществляется на основе текстов различного типа. Одновременная работа с текстом и изучение правописания будет способствовать развитию речевых навыков, умению понимать и создавать тексты. Создание и интерпретация текстов производятся с помощью учителя.

28. В процессе развития навыков работы с текстами разных стилей (соответствующих возрасту) и понимания особенностей языка у учащегося формируются навыки речевого общения, выражения своих чувств и мыслей, анализа услышанного и прочитанного, обобщения собранной информации.

29. Примеры заданий по слушанию и говорению в предмете «Русский язык и литература»:

1) выявление из прослушанного текста информации в соответствии с поставленной целью;

2) постановка вопросов на основе прослушанного текста;

3) говорить на знакомые темы и темы, которые интересуют учащихся;

4) интервьюировать кого-нибудь по заранее составленным вопросам (например, брать интервью у учителя об одном дне) и давать устный отчет по ответам;

5) дискутировать/аргументировать о запланированных темах (например, необходимо ли нам, ученикам, носить школьную форму) для того, чтобы изложить свои обоснованные идеи в письменной форме;

6) понимать устные выступления и уметь отвечать на вопросы;

7) составление диалога на заданную тему;

8) пересказ знакомых историй, сказок; чтение стихотворений наизусть.

30. Примеры заданий по чтению в предмете «Русский язык и литература»:

1) обзор книги (письменный, устный);

2) прогнозирование развития событий по началу текста или по заголовку;

3) работа с интернет - ресурсами (подготовка презентаций, проспектов);

4) работа с литературой (для подготовки вопросов и ответов для интервью);

5) использование различных видов чтения: ознакомительное чтение, поисковое чтение, чтение для нахождения информации, ролевое чтение, чтение для удовольствия и чтение для высказывания точки зрения.

31. Примеры заданий по письму в предмете «Русский язык и литература»:

1) краткое изложение содержания прослушанного или прочитанного текста, описание своих личных впечатлений о фильме и книге;

2) написание небольшого сообщения/статьи в газету;

3) написание альтернативного окончания к известной истории;

4) предоставление информации в форме рисунков и диаграмм;

5) подготовка вопросов для интервью;

6) составление текста по опорным словам, плану;

7) письмо по памяти;

8) корректирование собственных текстов.

32. Компетентность в использовании информационно-коммуникационных технологий:

1) компетентность в использовании информационно-коммуникационных технологий (ИКТ) включает в себя умелое и творческое применение технологий для работы, досуга и коммуникации. Оно строится на базовых навыках использования ИКТ;

2) учащиеся развивают навыки использования ИКТ в процессе обучения по всем предметам типового учебного плана с помощью поиска, создания и обработки информации, сотрудничества и обмена информацией и идеями, оценивания и

совершенствования своей работы, используя широкий спектр оборудования и приложений:

33. В учебной программе «Русский язык и литература» компетентность в использовании ИКТ включает:

1) использование потенциала существующих и новых технологий на уроках для повышения уровня образования;

2) работу с интернет-ресурсами (например, чтение информации на веб сайте, отбор соответствующего материала, копирование и сохранение его как отдельного документа или файла);

3) использование простых программ с переходом к более сложным (как Word, PowerPoint), чтобы работать с текстом и слайдами;

4) использование оборудования (принтер, сканер, цифровой фотоаппарат) для обработки информации, сохранения ее как отдельного документа в электронном виде (например, для презентации использовать фото друзей и поместить их в слайдах);

5) обучение с помощью электронных учебников.

4. Подходы к оцениванию учебных достижений

34. Оценивание результатов изучения предмета «Русский язык и литература» осуществляется с применением критериального оценивания.

35. Критериальное оценивание основано на взаимосвязи преподавания, обучения и оценивания. Результаты критериального оценивания используются для эффективного планирования и организации образовательного процесса.

36. Критериальное оценивание включает формативное и суммативное оценивание.

37. Формативное оценивание проводится непрерывно, обеспечивает обратную связь между учащимся и учителем, и позволяет своевременно корректировать учебный процесс.

38. Суммативное оценивание проводится по завершении изучения блока учебной информации в определенном периоде обучения, используется для предоставлении обратной связи учащимся, выставления четвертных и годовых оценок по предмету.

5. Организация содержания учебного предмета «Русский язык и литература»

39. Распределение учебной нагрузки:

таблица 1

Класс	Количество часов в неделю	Количество часов в год
2	6	204
3	6	204
4	6	204

40. Необходимо, чтобы мебель в классе легко передвигалась для проведения различных форм работ (индивидуальная, парная, групповая) и видов работ (игры и другие активные методы и подходы). Также необходимо место для книжных полок, стендов для выставки работ учащихся и наглядных пособий.

41. Объем письменных работ

Таблица 2

класс Виды работы	2 класс		3 класс		4 класс	
	1 полугодие	2 полугодие	1 полугодие	2 полугодие	1 полугодие	2 полугодие
Словарный диктант	3-5	5-7	7-9	9-12	10-12	12-15
Контрольный диктант	30-35	35-40	45-50	60-65	65-70	70-80
Контрольное списывание	30-35	35-40	45-50	60-65	65-70	70-80
Обучающее изложение	35-40	40-45	50-55	65-70	75-80	85-95
Обучающее сочинение	30-35	35-40	50-55	65-70	75-85	90-100

42. Темп (скорость) чтения находится в прямой зависимости от способа чтения, понимания и выразительности. Из этого складывается полноценный навык чтения. Ориентировочные нормы сформированности навыка чтения.

Таблица 3

	Обязательный уровень		Возможный уровень	
класс	1 полугодие	2 полугодие	1 полугодие	2 полугодие
1 класс	20 – 25 слов и знаков (состоящих из 1 и более букв)*	30 35 слов и знаков	30 - 35 слов(состоящих из 1 и более букв)*	40 -50 слов и знаков
2 класс	45 – 50 слов и знаков	55 – 60 слов и знаков	55 – 60 слов и знаков	65 – 70 слов и знаков
3 класс	65 – 70 слов и знаков	75 – 80 слов и знаков	75 – 80 слов и знаков	85 – 90 слов и знаков
4 класс	85 – 90 слов и знаков	95 - 100 слов и знаков	95 -105 слов и знаков	110 – 120 слов и знаков

43. Содержание учебного предмета:

1) содержание программы и планируемые результаты освоения учебной программы по курсу «Русский язык и литература» расписаны по двум линиям - языковой и литературной и разделам обучения;

2) разделы обучения разбиты на подразделы, которые содержат в себе структурные компоненты видов речевой деятельности;

3) каждый подраздел содержит планируемые результаты по теме. Такое распределение содержания программы позволит учителю планировать свою работу и оценивать достижения учащихся согласно разработанным критериям.

44. Языковая линия:

1) приобретение и систематизация знаний о языке;

2) освоение первоначальных знаний о лексике, фонетике, грамматике русского языка;

3) овладение орфографией и пунктуацией;

4) развитие диалогической и монологической устной и письменной речи, речевое творчество.

45. Литературная линия:

1) определение и объяснение своего эмоционально-оценочного отношения к прочитанному;

2) формирование навыков по поиску информации в текстах различного типа, использование их для решения учебных задач;

3) развитие умений анализировать фольклорный текс и текст художественного произведения, определять его тему, главную мысль и выразительные средства, используемые автором;

4) приобщение к литературе как искусству слова;

5) приобретение и первичная систематизация знаний о литературе, книгах и писателях.

46. Общие линии русского языка и литературы:

1) овладение функциональной грамотностью (извлечение, преобразование и использование текстовой информации);

2) овладение техникой чтения, приемами понимания и анализа текстов;

3) овладение умениями, навыками различных видов устной и письменной речи.

47. Содержательные линии программы.

Таблица 4

Темы (сквозные темы)*	Языковая линия	Литературная линия
2 класс		
I четверть		
Все обо мне	Повторение изученного в 1 классе. Звуки и буквы русского языка. Гласные и согласные звуки. Смыслоразличительная роль звуков. Буквы – знаки, обозначающие звуки на письме. Большие и малые, печатные и рукописные буквы. Алфавитные названия букв. Слог. Слогообразующая роль гласных звуков. Деление слов на слоги и на части для переноса со строки на строку. Представление о языке как средстве человеческого общения и речи как самом общении, в ходе которого используются средства языка; о речевой деятельности и продукте этой деятельности (высказывание, текст). Представление о многообразии языков, существующих в мире; о русском, родном языке	Адекватное восприятие на слух звучащей речи (высказывание собеседника, аудио/видео информации, чтение различных текстов). Понимание содержания информации/произведения , умение отвечать на вопросы по ее/его содержанию, определение последовательности событий. Умение задавать простые, уточняющие вопросы по содержанию информации/произведения. Рассказ. Образ-персонаж. Опорные слова. Воспроизведение текста по опорным словам.

	учащихся, и языке обучения для представителей других национальностей. Звучание, написание и значение слов в близкородственных языках (наблюдение). Языковые и неязыковые средства общения (ознакомление). Устная и письменная речь. Культура речи и общения. Слова-обращения (практически). Слова вежливости. Понятие о тексте, предложении. Понимание содержания предложения. Прописная буква в начале предложения, в собственных именах. Сила голоса и темп речи в процессе чтения, говорения, диалогического общения.	Круг чтения (рекомендательно): В. Драгунский «Что я люблю» («Денискины рассказы»), И.М. Пивоварова «Рассказы Люси Синициной, ученицы третьего класса» (главы « Про мою подругу и немного про меня», «Как меня учили музыке»), Б. Искаков «Люблю я мчаться с ветерком…», А. Раскин «Как я был маленьким», Г. Куликов «Как я влиял на Севку», В. Осеева « Танины достижения», Н. Гогус «Дом - это не просто стены».
Моя семья и друзья	Фонетика. Звуки речи. Уточнение знаний учащихся о звуках вообще и звуках речи, о различии звука и буквы, об их роли в слове. Алфавит. Алфавитный порядок слов. Гласные и согласные звуки. Слог. Деление слов на слоги и на части для переноса. Ударение. Роль ударения в различении значений слов и форм слова. Ударные и безударные гласные в слове. Гласные звуки [а, о, у, ы, и, э] и обозначение их на письме. Обозначение гласных звуков буквами я, ю, е, е (в начале слога и после согласного): выбор буквы гласного звука в соответствии с твердостью-мягкостью предыдущего согласного. Выбор буквы для обозначения мягкости согласного в середине и на конце слова. Сопоставление произношения и написания слов с безударными гласными. Проверка обозначения на письме безударного гласного в двусложных словах путем изменения места ударения в форме этого слова (земля — земли, моря — море). Согласные звуки. Произношение согласных звуков отдельно и в сочетании с другими звуками (учитываются реальные потребности конкретного класса): взрывного [г–г’]; непарных твердых [ж], [ш], [ц]; мягких [ч’] [ш’]; мягких [б’] [п’] [м’] [в’] [ф’] и др. Произношение и написание слов с чередующимися звонкими-глухими согласными: в конце слова (друг — [друк]); в середине слова перед другим согласным (грибки —[гр’ипк’и]). Проверка обозначения на письме парных звонких-глухих согласных путем изменения формы слова (снег — снега, дождь— дожди). Обозначение на письме звука [й] буквой й (на конце слова и слога), буквами я, ю, е, е (в начале слога, перед твердым, мягким разделительными	Звукопись. Тема и основная мысль произведения. Соотнесение содержания и основной мысли произведения с пословицами. Нравственно-этические представления. Сравнение рассказа и стихотворения. Заучивание наизусть. Проект «Дружная семья» Круг чтения (рекомендательно): В. Голявкин «Настоящая дружба», В. Драгунский «Друг детства, Сестра моя Ксения», В. Осеева « Синие листья», Б. Заходер «Мы – друзья», С. Есенин «Бабушкины сказки», А. Барто «Его семья », Д. Джумагельдинова «Еркегали – мальчик-озорник, Ссора с отцом», М. Зощенко « Бабушкин подарок», М. Аимбетов «Солнце на ладони», С. Сеитов «Наш ата», С. Михалков «Как познаются друзья», В. Голявкин «Настоящая дружба», Э. Хоггард «Маффин и его веселые

	знаками). Произношение слов с ъ, ь перед я, е, е, ю, и; написание слов с ь перед этими же буквами.	друзья», С. Могилевская Глава «Восемь голубых дорожек», Глава «В воскресенье утром».
II четверть		
Моя школа	Морфемика. Словообразование. Корень слова. Однокоренные (родственные) слова Однокоренные слова, значение корня (наблюдение, выделение корня в однокоренных словах). Подбор однокоренных слов с наиболее употребительными в речи школьников корнями (школа – школьный - школьник; учить – учитель – ученик). Общее понятие о составе слова. Окончание (звуковое). Корень слова. Однокоренные слова. Приставка, ее место в структуре слова. Суффикс, его место в структуре слова. Разбор слова по составу (в пределах минимума). Изменение окончаний для связи слов в предложении. Составление предложений с однокоренными словами с целью осознания значение корня.	Текст-описание, заголовок текста, структурные компоненты текста. Подбор другого заголовка. Образ-персонаж. Герой юмористического рассказа. Чтение по ролям. Подробный пересказ. Рассказывание. Сравнение произведений на одну тему: сходство и различия. Проект «Мой класс/школа». Круг чтения (рекомендательно): Л.А. Арсенова «Что такое школа», А.Барто « Первый урок», Л.Н.Толстой «Филиппок», А.Н.Толстой «Золотой ключик, или Приключения Буратино» (глава «Буратино продает азбуку и покупает билет в кукольный театр»), Э.Успенский «Дядя Федор идет в школу» (глава Дядя Федор собирается учиться), В.Голявкин «Как я под партой сидел», «Тетрадки под дождем», «Яандреев », Я.Аким «Учитель Так-так и его разноцветная школа» (главы: Первая ученица, Пять за внимание, Какая будет школа), В. Медведев «Баранкин, будь человеком!» (истории на выбор), Э. Успенский « Про Веру и Анфису» Истории 4, 6, М. Дружинина «Звоните, вам споют».
Мой родной край	Правописание Понятие об орфограмме как месте в слове или между словами, где возникает опасность ошибки, написание может быть представлено несколькими вариантами, из которых только один соответствует правилам орфографии. Орфограмма и орфографическое правило. Произношение и написание слов с безударными гласными и чередующимися звонкими и глухими согласными в корне; слов с ь перед я, е, е, ю, и; чтение и произношение слов с ъ. Правила правописания: проверка обозначения на письме безударных гласных, звонких и глухих согласных в корне слова; мягкий знак в конце слова; написание сочетаний жи, ши, ча, ща, чу, щу, чк, чн, нч, нщ, щн; перенос слова по слогам (одну букву не переносят).	Стихотворение. Картины природы в лирическом стихотворении. Образ-переживание. Тема лирического произведения. Настроение. Основная мысль. Развитие воображения, средства художественной выразительности: сравнение, олицетворение. Литературная загадка. Сочинение загадок. Проект «Составляем сборник рассказов-описаний о родном крае» Наблюдение за ритмическим рисунком стихотворного текста. Сравнение стихов разных поэтов на одну тему, выбор понравившихся, их выразительное чтение. Круг чтения (рекомендательно) М.Пришвин «Моя Родина», Г. Ладонщиков «Родная земля», В. Степанов «Что мы Родиной зовем», М. Абылкасымова «Родная земля», М. Алимбаев « Родник земли родной», У. Турманжанов «Родина», Т. Айбергенов «Моя Республика», С. Сейфуллин « Родная земля», Д. Досжанов «Родник».
III четверть		
		Тема произведений. Основная мысль Соотношение темы и заголовка и содержания. Составление простых вопросов по содержанию аудио/видеоматериалов и прочитанной информации.

В здоровом теле – здоровый дух!	Лексическое значение слова (без употребления термина). Части речи: слова, называющие предметы, обозначающие признаки, действия. Имена собственные. Слова, одинаковые по произношению, но разные по значению (омонимы); слова, близкие по значению (синонимы); слова, противоположные по значению (антонимы) (без употребления терминов).	Составление комментария о спортивной игре. Составление постера. Круг чтения (рекомендательно): В. Драгунский «Третье место в стиле баттерфляй», А. Кравченко «О том, как прошли соревнования». Глава из книги «Здравствуй, лошадь», К. Чуковский «Мойдодыр», А. Мальцев «Моя тренировка», «Бегущий человек», В. Пахомов « Легкая атлетика», А. Монвиж-Монтвид «Мой стиль плавания», «Прыжок в воду», О. Нагорнов « О хоккее и рыцаре», Ирис Ревю «Волшебные лыжи», А. Барто «Зарядка», М. Пляцковский «Как Чернобурчик в футбол играл», «Мышонок Крошка выходит на лед», Ю. Маркова «Футболист».
Традиции и фольклор	Грамматическое значение слова (без термина). Начальное представление о частях речи; о том, что слова разделяются на группы в зависимости от того, что они обозначают и на какой вопрос отвечают. Вопросы к словам, относящимся к разным частям речи. Слова, обозначающие предмет и отвечающие на вопросы кто? что? (имя существительное): группы слов с предметным и абстрактным значением (обозначение лиц, предметов, чувств: человек, радость, настроение, стол, бег, синева); слова, близкие или противоположные по значению (добро-зло); большая (прописная) буква в собственных именах. Мужской, средний, женский род имен существительных. Правописание имен существительных женского рода с шипящим на конце. Единственное и множественное число существительных; изменение слов, отвечающих на вопросы кто? что? по числам. Самостоятельное употребление существительных во множественном и единственном числе в процессе построения предложений. Слова, обозначающие признак предмета и отвечающие на вопросы какой? какая? какое? какие? (имя прилагательное); Зависимость рода имени прилагательного от рода имени существительного: группы слов с различным лексическим значением : по отношению ко времени года, материалу, поступку (весенний, кирпичный, добрый); слова, близкие или противоположные по значению (белый – черный); изменение слов, отвечающих на вопросы какой? какая? какое? какие?, по числам практическим путем (белый – белые) Сочетания слов, отвечающих на вопросы кто? что	Понятие о малых жанрах устного народного творчества: загадки, небылицы, пестушки, потешки, перевертыши, считалочки, колыбельные, пословицы, поговорки, сказки (волшебные, о героях, бытовые): Тема произведений. Основная мысль. Составление простых вопросов по содержанию аудио/видео и прочитанной информации, требующих поиска ответа в содержании прослушанного/прочитанного. Слово, как средство создания образа. Герои сказки. Рассказывание сказки на основе картинного плана. Инсценирование сказки. Составление рекламы, объявление о спектакле. Круг чтения (рекомендательно): Загадки, небылицы, пестушки, потешки, перевертыши, считалочки, колыбельные, пословицы, поговорки, сказки: «Добрый и злой» (казахская народная сказка), « Лиса и муравей» (казахская народная сказка), « Глупый волк» (казахская народная сказка), « Гуси-лебеди» (русская народная сказка), «Елена Премудрая» (русская народная сказка), «Морозко» (русская народная сказка), «Три поросенка» (

	? и вопросы какой? какая? какое? какие? (белая шапка, белый свитер, белое пальто, белые краски) . Слова, обозначающие действия предметов и отвечающие на вопросы что делать? что сделать? что делал? что будет делать? что сделает? (глагол) : группы слов с различным лексическим значением (говорение: сказать, спросить, ответить, говорить, шептать; письмо: написать, выписать, подписать; проявление чувств: любить, жалеть, грустить, радоваться и др.); слова, близкие или противоположные по значению (повышать – понижать, строить - ломать) . Слова, к которым не ставят вопросов: на, от, в, из, к, по, с, у, над, под; а, но, и, или, потому что (практическое ознакомление с предлогами, союзами, их ролью в предложении). Раздельное написание служебных слов (предлогов, союзов — без употребления терминов) с другими словами в предложении.	английская народная сказка), «Три сестры» (татарская народная сказка), «Не силой, а умом» (белорусская народная сказка), «Кукушка» (ненецкая народная сказка), «У солнышка в гостях» (словацкая народная сказка), «Поспешишь – людей насмешишь» (польская народная сказка).
IV четверть		
Окружающая среда	Текст Развитие речевого слуха: правильное произношение слов (список слов составляется учителем с учетом реальной речевой ситуации). Понятие о тексте. Заглавие текста. Подбор заглавия в соответствии с содержанием текста. Структура текста: предложение-зачин, основная часть, предложение-заключение (концовка). Связь предложений в тексте. Объединение 3–4 предложений в связное высказывание. Работа с деформированным текстом (перестановка отдельных предложений, изъятие предложения, не соответствующего теме и подобное). Коллективное составление плана высказывания с опорой на рисунки. Различение предложений в тексте (используются предложения более длинные, чем в 1 классе). Предложение. Понятие о словосочетании. Содержательная и интонационная завершенность предложения.Вопросы к словам предложения. Интонирование предложений. Знаки препинания в конце предложения (точка, вопросительный и восклицательный знаки); прописная буква в первом слове предложения. Определение разницы в содержании подобных предложений, которые отличаются одним (двумя) словами.	Самостоятельное воспроизведение текста (пересказ), используя выразительные средства языка . Научно-познавательный рассказ. Тема произведений. Основная мысль. План текста. удожественный и научно-познавательные тексты. Сравнение художественного и научно-познавательного текстов. Сравнение прозаического и поэтического текстов. Событие рассказа. Образ-персонаж. Поступок героя. Пересказ на основе иллюстрации, по картинному и словесному планам. Составление постера, заметки. Круг чтения (рекомендательно): В.Берестов «Честное гусеничное», Л. Фадеева « Окружающая среда», Хилья Сулла Тавсшерна « Ручей», Г. Снегирев «Чудесная лодка», В. Бианки «Синичкин календарь», Е. Пермяк «Одуванчики», Л.Чарская «Не рви цветов, не надо», В. Чаплина « Хитрые вороны», «Лесная кормушка», Г. Сапгир « Леса-чудеса», Ю. Коваль «Фарфоровые колокольчики», «Воздушный барашек», М. Мурзалиев «Мечта», Я. Аким «Наша планета», Е. Карганова «Мы хотим, чтоб птицы пели».

Путешествия	Итоговое повторение материала, изученного в течение учебного года.	Тема и основная мысль произведения. Отвечать на вопросы; выступать по теме; дополнять ответы по ходу беседы, опираясь на текст. Проект «Реклама путешествия» Составление постера. Круг чтения (рекомендательно): В. Голявкин «Путешественники», «Летучий корабль» (русская народная сказка), В. Бианки « Как мышонок попал в мореплаватели», «Как муравьишка домой спешил», А. Иванов «Как Хома куда-то ходил», С. Козлов «Ежик в тумане», « Ежик и море», В. Катаев «Цветик-Семицветик».
Слова для запоминания произношения и написания: Астана, Алматы, алфавит, альбом, бери, ботинки, будто, быстро, варежки, ветер, (у-)видеть, воробей, ворона, восемь, город, даже, дежурный, девять, деревня, десять, дневник, до свидания, ездить, если, ехать, заяц, здесь, здравствуй(-те), извини(-те), Казахстан, казах, казахский, карандаш, класс, коньки, корова, кровать, ласточка, лето, магазин, машина, мебель, медведь, мне, можешь, молоко, мороз, надеть, обед, обуться, одеваться, одежда, опять, пальто, пенал, петух, платок, пожалуйста, посуда, потому что, почему, пошел, прости (-те), работа, разуться, ребята, рисовать, рисунок, Родина, русский, сапоги, сделать, себе, семь, скоро, синица, сорока, спасибо, тетрадь, только, туфля, ужин, учебник, ученик, учительница, черный, чье, чьи, чья, четыре, шесть, язык. (92 слова)		
Темы (сквозные темы)*	Языковая линия	Литературная линия
3 класс		
I четверть		
Живая природа	Повторение и закрепление знаний и умений, приобретенных во 2 классе. Требования к устной и письменной речи, значение языка как средства общения, познания. Закрепление умения распознавать языковые явления, которые рассматривались в предыдущие годы обучения. Сопоставление произношения и написания слов из списков для запоминания, повторение орфографических и пунктуационных правил, изученных в 1, 2 классах. Требования к технике письма, культуре	Книга как источник необходимых знаний. Элементы книги: содержание или оглавление, титульный лист, аннотация, иллюстрации. Книга как особый вид искусства. Адекватное восприятие на слух звучащей речи (высказывание собеседника, аудио/видео информации, чтение различных текстов). Понимание содержания полученной информации/ произведению, умение отвечать на простые, уточняющие и требующие доказательств вопросы по ее/его содержанию, определение последовательности событий. Тема и основная мысль произведения. Сравнение художественного и научно-популярного текстов; поэтического лирического и эпического текстов; поэтического и прозаического текстов. Образ-переживание. Характеристика лирического героя с использованием изобразительно-выразительных средств языка. Осознание диалога и монолога как вида речи. Работа со словом (распознавание прямого и переносного значения слов, их многозначности), целенаправленное пополнение активного словарного запаса. Общее представление о текстах разных стилей:

	оформления письменных работ. Содержание предложения. Знаки препинания в конце предложения. Интонационное членение предложения (пауза). Типы текстов: описание.	художественного, научно-познавательного; их сравнение. Понимание смысловых особенностей разных по виду и типу текстов, передача их с помощью интонирования. Использование справочного и иллюстративного материалов. Проект «Живая-неживая природа» Составление постера. Круг чтения (рекомендательно): Н.Сладков «Кто куда», М. М. Пришвин «Рассказы о природе», И. И. Акимушкин «Кто без крыльев летает?», В. В. Бианки «Мышонок Пик», С. Я. Маршак «В лесу над росистой поляной», М. Алимбаев «Глаза голубые земли…», А. Дуйсенбиев «Зима в лесу», Г. Снегирев «Танец верблюдов», «Бабочка на снегу», «Крылатые соседи» (рассказы), «Весной», С.Муканов. « Родная степь», «Дружба» По Н.Богданову, С. Козлов «Однажды в солнечный день».
Что такое хорошо, что такое плохо?	Правописание Виды орфограмм. Орфографические правила. Произношение и написание слов с безударными гласными, парными звонкими и глухими согласными в корне. Произношение и написание слов с твердыми, мягкими согласными. Произношение и написание слов с непроизносимыми согласными, с удвоенными буквами согласного звука. Правописание и перенос слов с разделительным твердым и мягким знаками.	Басни. Сравнение басни и сказки. Структура басни . Герой басенного текста, его характеристика. Нахождение в тексте слов и выражений, характеризующих героя и событие. Тема и мораль басни. Соотнесение смысла басни со смыслом пословицы. Самостоятельное воспроизведение текста с использованием выразительных средств языка: последовательное воспроизведение эпизодов с использованием специфической для данного произведения лексики (по вопросам учителя). Деление текста на части. Определение микротем. Подбор ключевых/опорных слов. Построение алгоритма деятельности по воспроизведению текста. Воспроизведение текста с опорой на ключевые слова, модель, схему. Пересказ: подробный/краткий пересказ текста. Рассказ по иллюстрациям. Знакомство с приемами анализа различных видов текста. Определение основной мысли текста. Интерпретация текста литературного произведения в творческой деятельности учащихся: чтение по ролям, инсценирование, драматизация; устное словесное рисование. Проект «Хорошо-плохо» Составление заметки. Круг чтения (рекомендательно): В Маяковский «Что такое хорошо и что такое плохо», В. Осеева «До первого дождя», «Почему?» , Г. Остер «Вредные советы», Н. Вернхоут «Ссора домов», Г. Х. Андерсен «Гадкий утенок», Вильгельм Гауф «Карлик Нос», Г. Троепольский « Прощание с другом», Б. Сокпакбаев «Меня зовут Кожа» (глава на выбор по изучаемой теме), И. Крылов «Лебедь, Щука и Рак», «Ворона и лисица»

		, «Бык, баран, гусь, петух и волк» (русская народная сказка), «Ворона и рак» (русская народная сказка).
II четверть		
Время	Слово. Значение слова Слова, называющие предметы, обозначающие признаки, действия, количество. Тематические группы слов. Мотивированное значение слова (без термина). Однозначные и многозначные слова, случаи омонимии (без термина), прямое и переносное значение слов. Слова, близкие по значению (синонимы), слова, противоположные по значению (антонимы). Наиболее употребительные устойчивые сочетания слов (практически): дать слово; ни капельки; так себе; длинный язык; надуть губы; из-под (самого) носа; как с гуся вода и подобные.	Понимание заглавия произведения, его адекватное соотношение с содержанием. Определение особенностей художественного текста. Своеобразие выразительных средств языка, используемых автором. Понимание содержания прочитанного, осознание мотивации поведения героев, анализ их поступков с точки зрения норм морали. Самостоятельное воспроизведение текста с использованием выразительных средств языка: последовательное воспроизведение эпизода с использованием специфической для данного произведения лексики, рассказ по иллюстрациям, пересказ. Образ-персонаж. Характеристика героя произведения с использованием изобразительно-выразительных средств данного текста. Нахождение в тексте слов и выражений, характеризующих героя и событие. Приемы создания образа-персонажа. Работа со словом (распознавание прямого и переносного значения слов, их многозначности). Монолог как форма речевого высказывания. Отбирать необходимую информацию из других источников (справочные и иллюстративно-изобразительные материалы) для подготовки своего сообщения. Знакомство с приемами анализа различных видов текста: установление причинно-следственных связей. Определение основной мысли текста. Деление текста на части, определение микротем. Подбор ключевых и опорных слов. Ориентировка в литературоведческих понятиях: художественное произведение, научно-познавательный рассказ, художественный образ, искусство слова, автор/рассказчик, композиция, сюжет, тема, герой произведения: портрет, речь, поступки, мысли; отношение автора к герою. Особенности построения разных видов рассказывания. Проект (тема проекта по усмотрению учителя) Составление отзыва на книгу, объявления. Круг чтения (рекомендательно): Е. Шварц «Сказка о потерянном времени», С. Я. Маршак «Двенадцать месяцев», С. Я. Маршак « Круглый год», А. Введенский «Когда я вырасту большой», Братья Гримм «Время жизни», Е.

		Елубаев «Легенда о ласточке», В. Голышкин « Солнечные часы», Н. Сладков «Почему год круглый», «Всему свое время».
Архитектура	Состав слова Основа и окончание слова. Части основы: корень, суффикс, приставка. Однокоренные слова. Чередование звуков в корне слова. Правописание неизменяемых приставок об-, от-, до-, под-, над- и др., а также приставок роз- (раз-), рос- (рас-), пре-, при- (практически). Писать слова с помощью суффиксов -оньк-, -еньк-, -ушк-, -юшк-, -ик-, -ек-, -енок-, -онок- и употреблять их в речи. Произношение и обозначение на письме безударных гласных в корне слова. Произношение и написание слов с парным звонким или глухим согласным в конце слова и перед другим согласным. Произношение и написание слов с твердыми/мягкими согласными. Произношение и написание слов с непроизносимыми согласными и с удвоенными буквами в корнях слов. Правописание приставок (практически). Перенос слов с приставками.	Типы книг (изданий): книга-произведение, книга-сборник, периодическая печать, справочные издания (справочники, словари, энциклопедии). Осознание диалога как вида речи. Особенности диалогического общения. Постановка вопросов, требующих доказательств, и ответов на них, Выступление по теме, слушание выступления товарищей, дополнение ответов по ходу беседы, опираясь на текст/информацию. Привлечение справочных и иллюстративно-изобразительных материалов. Чтение схем, таблиц, карт. Особенности текста художественного стиля. Художественные особенности сказок: лексика, построение (композиция). Литературная (авторская) сказка. Сравнения, олицетворения, эпитеты . Понимание содержания прочитанного, осознание мотивации поведения героев, анализ их поступков с точки зрения норм морали. Самостоятельное воспроизведение текста с использованием выразительных средств языка. Подробный/краткий пересказ текста. Интерпретация текста литературного произведения в творческой деятельности учащихся: чтение по ролям, инсценирование; словесное рисование. Проект (тема проекта по усмотрению учителя) Составление постера, рекламы. Круг чтения (рекомендательно): А. Волков «Волшебник Изумрудного города», Ф. Баум «Волшебник страны Оз», «Зимовье зверей» (русская народная сказка), М. Либин «О том, как гном покинул дом», Братья Гримм «Домик в лесу» , «Теремок» (русская народная сказка), «Лиса и заяц» (русская народная сказка), В.Ф. Одоевский « Городок в табакерке», Я. Аким «Разноцветные дома», К. Нефедова «Дом, какой он» Рассказы: « Какие дома у животных?», «Как появились первые дома?», «Что еще называется домом?», «Какие профессии строят дом?»
III четверть		
		Адекватное восприятие на слух звучащей речи (высказывание собеседника, аудио/видео информации, чтение различных текстов). Понимание содержания информации/произведения . Особенности диалогического общения: понимать вопросы, самостоятельно отвечать на простые, уточняющие и требующие доказательств вопросы

Искусство	Части речи Понятие о частях речи. Понятие о частях речи (общеграмматическое значение и вопросы). Распределение слов по частям речи на основании их значений и вопросов. Имя существительное Разнообразие значений. Вопросы к именам существительным, которые обозначают предметы, живые существа, опредмеченные признаки (высота), действия (полет). Собственные и нарицательные (без термина) имена существительные. Кавычки при написании имен собственных, обозначающих названия газет, журналов, книг, фильмов Большая (прописная) буква в собственных именах существительных. Род и число имен существительных. Склонение имен существительных. Роль имен существительных в предложении. Имя прилагательное. Разнообразие значений. Вопросы к именам прилагательным. Связь имени прилагательного с именем существительным. Изменение имен прилагательных по родам и числам. Склонение имен прилагательных. Роль имен прилагательных в предложении.	по ее/его содержанию, определение последовательности событий, задавать вопросы по тексту. Высказывать свою точку зрения по обсуждаемому произведению. Понимание содержания прочитанного, определение темы и основной мысли, осознание мотивации поведения героев, анализ их поступков с точки зрения норм морали. Характеристика образа-персонажа произведения с опорой на изобразительно-выразительные средства языка, используемые автором. Анализ (с помощью учителя) мотивов поступков образа-персонажа. Сопоставление поступков героев по аналогии или по контрасту. Выявление авторского отношения к герою на основе анализа текста, авторских помет, имен героев. Самостоятельное воспроизведение текста с использованием выразительных средств языка: последовательное воспроизведение эпизодов с использованием специфической для данного произведения лексики (по вопросам учителя), рассказ по иллюстрациям, пересказ. Проект (тема проекта по усмотрению учителя) Составление заметки. Круг чтения (рекомендательно): А. Кравченко «Лошадь тянется к искусству», «О том, как Кабачок снимался в кино» - главы из книги «Здравствуй, лошадь!», И. Крылов «Квартет», С. Михалков «Слон-живописец», С. Козлов «Удивительная бочка», «Ежикина скрипка», Ю. Коринец «Волшебное письмо», О. Мандельштам «Рояль», К. Паустовский «Корзина с еловыми шишками», В. Короленко «Слепой музыкант» глава 1, Б. Екимов «Музыка старого дома», Братья Гримм «Бременские музыканты», В. Бианки «Музыкант».
Выдающиеся личности	Глагол Разнообразие лексического значения. Роль глаголов в предложении. Неопределенная форма глагола. Время глагола. Изменение по родам глаголов прошедшего	Элементы книги: содержание или оглавление, титульный лист, аннотация, иллюстрации. Особенности диалогического общения. Ориентировка в литературных понятиях: художественное произведение, художественный образ, искусство слова, автор (рассказчик), сюжет, тема; герой произведения: его портрет, речь, поступки, мысли. Продолжение работы над образом-персонажем: характеристика героя произведения с использованием приемов создания образа автором. Анализ мотивов поступков героя. Сопоставление поступков героев по аналогии или по контрасту. Выявление авторского отношения к герою на основе анализа текста, авторских помет, имен героев. Общее представление о композиционных

	времени. Правописание не с глаголами.	особенностях рассказов разных типов: повествование (рассказ), описание (пейзаж, портрет, интерьер). Проект (тема проекта по усмотрению учителя) Составление постера. Круг чтения (рекомендательно): С. Алексеев «Рассказы о Суворове» (1 рассказ по выбору), Мухтар Кул-Мухаммед «Аль-Фараби», М.Ауэзов «Возвращение», В Воскобойников « Когда Ньютон был маленьким», «Когда царь Петр был маленьким», «Когда Эдисон был маленьким», С. Ханахмедович «Легенда об Архимеде».
IV четверть		
Вода – источник жизни	Наречие Понятие о лексических значениях. Роль наречий в предложении. Правописание отдельных наиболее употребительных наречий. Предложение. Предложения, в которых содержится сообщение (повествовательные), вопрос (вопросительные), просьба, совет или приказ, побуждение к действию (побудительные) (по цели высказывания). Главные (подлежащее и сказуемое) и второстепенные (без деления на виды) члены предложения (используются предложения, как с простым глагольным сказуемым, так и с другими видами сказуемого двусоставного предложения — без употребления терминов). Вопросы к членам предложения. Текст Тема, основная мысль текста, ключевые слова. Структурные части текста: зачин, основная часть, заключение. Типы текстов: описание, повествование. Составление текстов разных типов по образцу, с учетом речевой ситуации. Связь предложений в тексте. Художественный и научно-художественный стили (практическое ознакомление).	Продолжение знакомства с простейшими приемами анализа произведения разных жанров, установление причинно-следственных связей в тексте. Определение главной мысли текста. Построение алгоритма деятельности по воспроизведению текста. Деление текста на части, определение микротем. Подбор ключевых и опорных слов. Воспроизведение текста с опорой на ключевые слова, модель, схему. Подробный/ краткий пересказ текста. Настроение стихотворения. Слова, которые помогают определить настроение образа-переживания. Постановка вопросов, требующих доказательств, и ответов на них. Привлечение справочных и иллюстративно-изобразительных материалов. Работа со словом (распознавание прямого и переносного значения слов, их многозначности). Интерпретация текста литературного произведения в творческой деятельности учащихся: чтение по ролям, инсценирование, драматизация; устное словесное рисование. Проект (тема проекта по усмотрению учителя) Составление заметки. Круг чтения (рекомендательно): А. Усачев «Откуда берется вода», Ш. Кудайбердыулы «Чаша жемчуга», Г. Х. Андерсен «Ромашка», У. Канахин «Как друзья спасали рыбу », А. Кунанбаев «Песня акына – потоки вод неземных», Л. Толстой «Куда девается вода из моря», «Или и Каратал» Легенда, Д. Мамин-Сибиряк «Серая шейка».
		Понимание содержания прочитанного, осознание мотивов поведения героев, анализ их мотивов и поступков. Авторское отношение к герою на основе анализа текста, авторских помет, имен героев. Характеристика героя произведения. Портрет,

Культура отдыха. Праздники	Итоговое повторение материала, изученного в течение учебного года	характер героя, выраженные через поступки и речь . Работа со словом (распознавание прямого и переносного значения слов, их многозначности). Продолжение знакомства с приемами анализа произведения разных видов текста. Определение основной мысли текста. Деление текста на части. Определение микротем. Ключевые или опорные слова. Проект (тема проекта по усмотрению учителя) Составление рекламы, презентации. Круг чтения (рекомендательно): С. Бабенко «Верблюжий камень» М. Зощенко « Великие путешественники», С. Голицын «В поход! В поход! В поход!», Г. Сапгир «Леса-чудеса», О. Уайльд «День рождения Инфанты», И. Крылов « Стрекоза и муравей», В. Драгунский «Девочка на шаре», «Кот в сапогах», Э.Успенский «Три мушкетера», В. Сутеев «Петя и Красная шапочка».
Слова для запоминания произношения и написания: автобус, адрес, апрель, береза, вдруг, вокруг, воскресенье, восток, вперед, всегда, вторник, вчера, горячий, греметь, декабрь, дорога, желтый, завтра, запад, знаешь, идти, иней, интересный, капуста, картина, картофель, квартира, коллекция, комната, корабль, коридор, коричневый, который, крапива, ладонь, лестница, легкий, лучше, малина, меньше , месяц, метро, минута, может, мягкий, народ, неделя, ноябрь, облако, овес, овощи, огород, огурец, октябрь, орех, осина, отец, очки, песок, погода, поздно, позже, помидор, помощник, понедельник, потом, почти, привет, природа, пусть, пшеница, пятница, радио, растение, рожь, сахар, север, сегодня, сейчас, сентябрь, сосед, столица, суббота, счастливый, танцевать, телефон, теперь, трамвай, троллейбус, тротуар, тяжелый, улица, февраль, хотят, хочешь, через, четверг, шоколад, щавель, яблоко, ягода, январь. (102 слова)		
Темы (сквозные темы)*	Языковая линия	Литературная линия
4 класс		
I четверть		
	Повторение в начале учебного года Требования к устной и письменной речи. Различные виды речевой деятельности. Языковые явления, которые рассматривались в предыдущих классах. Техника письма, культура оформления	Книга как источник необходимых знаний. Элементы книги: содержание или оглавление, титульный лист, аннотация, иллюстрации. Адекватное восприятие на слух звучащей речи (высказывание собеседника, аудио/видео информации, чтение различных текстов). Понимание содержания информации/произведения . Понимание особенностей текстов разных по стилю , типу и жанру. Определение стиля, типа и жанра текста . Осознание диалога как вида речи. Особенности диалогического общения. Понимание вопросов по аудио/видео информации, самостоятельное формулирование, ответы на простые, уточняющие и требующие доказательств вопросы по ее/его содержанию, определение последовательности событий, задавать вопросы по

Моя Родина - Казахстан	письменной работы. Виды проверяемых и непроверяемых орфограмм в корне слова и приставках. Правила правописания (орфографические, пунктуационные), проработанные в предыдущие годы обучения. Правописание слов с удвоенными согласными на стыке приставки и корня, непроизносимыми согласными (непроверяемыми) в корне слова. Звуки и буквы. Алфавит. Состав слова. Типы предложений по цели высказывания и интонации. Главные члены предложения (в простом и сложном предложении); второстепенные члены предложения (без деления на виды). Связь слов в предложении, выделение словосочетаний, постановка вопросов от главного к зависимому слову. Схематическое изображение связей между словами в предложении. Восстановление деформированных предложений. Типы и стили текстов. Особенности содержания и структуры текста-повествования, описания. Ключевые слова. Тема и основная мысль текста. Заглавие. Связь предложений в тексте.	тексту. Высказывать свою точку зрения по обсуждаемому произведению. Привлечение справочных и иллюстративно-изобразительных материалов. Определение темы и основной мысли. Продолжение работы над образом-персонажем, образом-переживанием. Анализ и осознание мотивов поступков героев, их оценка. Анализ чувств, настроений и переживаний в лирическом произведении. Выявление авторского отношения к герою на основе анализа текста, авторских помет, имен героев. Самостоятельное воспроизведение текста: последовательное воспроизведение эпизодов с использованием особенностей языка произведения и авторских приемов создания образов и картин жизни; рассказ по иллюстрациям, пересказ. Работа со словом (распознавание прямого и переносного значения слов, их многозначности). Монолог как форма речевого высказывания. Монологическое речевое высказывание небольшого объема с опорой на авторский текст, по предложенной теме или в виде (форме) ответа на вопрос. Создание презентации, проспектов и интервью. Проект (тема проекта по усмотрению учителя) Составление вопросов для интервью. Круг чтения (рекомендательно): В. Запуниди «Родина моя - Казахстан!», Н. Матвеева «Казахстан, О! Казахстан», Н. Лушникова «Я – Дочь казахского народа», М. Зверев «Осень в Казахстане», С. Муканов «Перед восходом солнца», «Ер Таргын» (казахский героический эпос), «Байтерек - древо жизни» (тюркская легенда), «Черный бура Ойлыбая» (казахская легенда по О. Сарсенбаеву).
		Осознание понятия «Ценности». Текст-повествование, текст-рассуждение. Композиция текста. Понимание содержания прочитанного, определение темы и основной мысли. Самостоятельное воспроизведение текста с использованием выразительных средств языка. Характеристика героя с использованием изобразительно-выразительных средств языка, использованных автором текста. Авторская позиция, авторская оценка событий и поступков героев произведения. Продолжение работы над диалогом и монологом как формами высказываний. Самостоятельное их использование в речевой деятельности. Работа со словом (распознавание прямого и

Ценности	Слово. Значения слова Однозначные и многозначные слова. Прямое и переносное значение слова. Случаи омонимии (без термина). Синонимы, антонимы Наиболее употребительные устойчивые сочетания слов (практически). Использование толкового словаря для выяснения и уточнения значения слова.	переносного значения слов, их многозначности). Ориентировка в литературных понятиях: расширение представлений о художественном произведении как искусстве слова, художественном образе. Прозаическая и стихотворная речь. Нахождение в тексте изобразительно-выразительных средств языка и определять их значение в художественной речи (с помощью учителя): синонимы, антонимы, эпитеты, сравнения, олицетворение, фразеологические обороты. Самостоятельное формулирование простых, уточняющих и требующих доказательств и оценки вопросов по тексту, ответы на вопросы подобного типа, определение последовательности событий. Проект (тема проекта по усмотрению учителя) Составление отзыва, вопросов для интервью. Круг чтения (рекомендательно): Притча «Справедливость», Р. Киплинг «Владей собой среди толпы смятенной…», А.С.Пушкин «Сказка о мертвой царевне и семи богатырях», С. Устинович «Лебединая дружба», В.Драгунский «Арбузный переулок», В. Осеева «Волшебное слово», М. Зощенко «Не надо врать», Щ. Уайльд «Мальчик-звезда», В. Железняков «Чучело», А.Платонов «Разноцветная бабочка», Е.Пермяк «Пичугин мост», «Сердце матери» По Д.Досжанову, С. Михалков «Дальновидная сорока», М. Пришвин «Старый гриб».
II четверть		
	Части речи. Имя существительное Имя существительное как часть речи: общее грамматическое значение, морфологические признаки, роль в предложении. Повторение изученного об имени существительном в 3 классе. Лексическое многообразие слов, которые относятся к именам существительным. Имена существительные-синонимы, антонимы; многозначность имен существительных; употребление имен существительных в прямом и переносном значении. Собственные и нарицательные имена существительные. Род и число имен существительных. Особенности написания имен существительных женского и мужского рода, оканчивающихся на шипящий звук. Изменение имен существительных по падежам (склонение). Три склонения имен существительных. Падежные окончания имен существительных 1, 2, 3 склонений.	Понимание заглавия произведения, его адекватное соотношение с содержанием. Характеристика героя произведения. Нахождение в тексте слов и выражений, характеризующих героя и событие. Анализ мотивов поступков персонажа. Характеристика образа-персонажа в произведении: портрет, характер, выраженные через поступки и речь. Осознание диалога как вида речи. Особенности диалогического общения. Работа со словом: распознавание прямого и переносного значения слов, их многозначности; нахождение в тексте средств выразительности: сравнения, метафоры, гиперболы (с помощью учителя). Ориентировка в литературных понятиях: расширение представлений о художественном произведении как искусстве слова, теме и основной мысли, художественном образе, авторе/рассказчике, сюжете, теме; образе-персонаже

Культурное наследие	Правописание безударных падежных окончаний имен существительных в единственном числе. Склонение имен существительных во множественном числе. Составление словосочетаний, предложений с именами существительными. Разбор имени существительного как части речи. Имя прилагательное Повторение сведений об имени прилагательном, полученных в 3 классе. Развитие представлений о лексическом многообразии имен прилагательных, их роли в речи (прилагательные-синонимы, прилагательные-антонимы; употребление имен прилагательных в прямом и переносном значении) . Наблюдения над употреблением имен прилагательных в речи. Согласование имен прилагательных с именами существительными в роде, числе и падеже. Изменение имен прилагательных по падежам в единственном и множественном числе; по родам — в единственном числе. Родовые и падежные окончания имен прилагательных. Произношение и написание падежных окончаний имен прилагательных (практически). Произношение и написание суффиксов, приставок в именах прилагательных. Составление словосочетаний, предложений с именами прилагательными. Грамматический разбор имени прилагательного	произведения: портрет, речь (монолог, диалог), поступки, мысли; авторское отношение; образе переживании: настроения, чувства, переживания, авторское отношение. Композиционные особенности построения рассказов разных типов: описание, повествование, рассуждение. Рассказ-описание. Особенности прозаического и лирического текстов . Средства художественной выразительности в прозаическом тексте. Текст-рассуждение. Сравнение текста-рассуждения и текста-описания. Интерпретация текста литературного произведения в творческой деятельности учащихся: чтение по ролям, инсценирование. Составление различных вариантов плана. Сравнение рассказов (тема, главная мысль, события, герои). Создание презентации, проспектов и интервью. Проект (тема проекта по усмотрению учителя). Составление проспекта, заметки. Круг чтения (рекомендательно): «Легенда о Жеке-батыре», «Илья Муромец и Соловей-разбойник», «Илья Муромец и Святогор» , «Бой Ер-Таргына с Домбаулом» (отрывок из героического эпоса «Ер-Таргын»), «Геракл освобождает Прометея», «Легенда о домбре», А. П . Чехов «Скрипка Ротшильда», «Робин Гуд» (английская легенда), Мифы Древней Греции: « Дедал и Икар», «Об аргонавтах».
	Имя числительное Общее представление об имени числительном как части речи: значение, вопросы, изменение. Числительные количественные и порядковые. Писать количественные числительные от пяти до тридцати, сто, тысяча, порядковые числительные от первый до двадцатый и тридцатый, …сотый. Составление словосочетаний, предложений с числительными.	Адекватное восприятие на слух звучащей речи (высказывание собеседника, аудио/видео информации, чтение различных текстов). Понимание содержания информации/произведения , умение отвечать на простые, уточняющие, требующие доказательств и оценки, вопросы по ее /его содержанию, определение последовательности событий. Понимание содержания прочитанного произведения, его заглавия, адекватное соотношение заголовка и содержания. Определение темы и основной мысли, осознание мотивов поступков героев, анализ их поступков. Характеристика образа-персонажа: портрет, характер, выраженные через поступки и речь . Определение особенностей художественного текста: своеобразие выразительных средств языка: метафора, эпитет, сравнение. Расширение представлений о диалоге и монологе, их использование в речевой деятельности в зависимости от целей и ситуаций общения. Расширение представлений о жанрах произведений разных стилей. Художественные

Мир профессий	Грамматический разбор имени числительного. Местоимение Общее понятие о местоимении как части речи. Наблюдения за ролью местоимений в речи. Личные местоимения, их изменение и правописание. Разряды местоимений. Изменение местоимений по падежам и числам, в единственном числе — по родам. Роль местоимений в речи. Составление словосочетаний, предложений с местоимениями. Грамматический разбор местоимения.	особенности сказок: лексика, построение (композиция). Литературная (авторская) сказка. Прозаическая и стихотворная речь: узнавание, различение, выделение особенностей стихотворного произведения (ритм, рифма). Создание собственного текста на основе художественного произведения (текст по аналогии), репродукций картин художников, по серии иллюстраций к произведению или на основе личного опыта. Составление различных вариантов плана. Пересказ полный/краткий/выборочный. Проект (тема проекта по усмотрению учителя) Составление объявления, вопросов для интервью. Круг чтения (рекомендательно): Л.Скребцова «Чудесный парикмахер», В. Маяковский «Кем быть?», Д. Родарри «Как пахнут ремесла», Э.Раскин «Как папа выбирал профессию », Е. Пермяк «Кем быть? Путешествие по профессиям» (по выбору), А.М. Марьянин «Работа есть работа» Рассказы о профессиях (по выбору), Э. Успенский «Бизнес крокодила Гены» (глава 1 « Простоквашинск и его жители»), Е. Амбросова « Такие нужные люди» (рассказы по выбору), А. Шынбатыров «Урок чуткости», Бр. Гримм « Храбрый портной», К. Нефедова «Дом, какой он» Раздел 5: «Какие профессии строят дом?».
III четверть		
Природные явления	Глагол Глагол как часть речи. Роль глагола в речи. Повторение изученного о глаголе в предыдущих классах. Расширение представлений о лексическом многообразии глаголов, их роли в речи (глаголы-синонимы, глаголы-антонимы; употребление глаголов в прямом и переносном значении; многозначные глаголы). Наблюдения над употреблением глаголов в тексте . Изменение глагола по временам. Неопределенная форма глагола. Изменение глаголов по лицам и числам (спряжение). I и II спряжение глаголов. Правописание безударных личных окончаний глаголов в настоящем и будущем времени. Определение спряжения глаголов с безударным личным окончанием по неопределенной форме. Изменение глаголов прошедшего времени. Произношение и написание -ться и -тся в глаголах. Составление словосочетаний и предложений с глаголами.	Понимание заглавия произведения, его адекватное соотношение с содержанием. Определение особенностей художественного текста, своеобразие выразительных средств языка. Понимание содержания прочитанного, определение темы и основной мысли, осознание мотивов поведения героев, анализ и оценка их поступков. Сопоставление поступков героев по аналогии или контрасту. Выявление авторского отношения к герою на основе анализа текста, авторских помет, имен героев. Работа над характеристикой образа-персонажа произведения: портрет, характер, выраженные через поступки и речь. Самостоятельное воспроизведение текста с использованием выразительных средств языка: последовательное воспроизведение эпизодов с использованием специфической для данного произведения лексики, рассказ по иллюстрациям. Подробный пересказ текста: определение главной мысли фрагмента, выделение опорных или ключевых слов, озаглавливание, подробный пересказ части и всего текста, определение главной мысли каждой части и всего текста, составление плана: в виде назывных предложений

	Разбор глагола как части речи. Наречие Повторение изученного о наречии в 3 классе. Разнообразие лексического значения наречий. Наречия места, времени. Наречия, близкие и противоположные по значению. Наблюдения над ролью наречий в тексте. Выбор из данных наречий того, которое соответствует коммуникативной задаче. Правописание отдельных, наиболее употребительных наречий. Составление словосочетаний, предложений с наречиями. Проверка написания наречий по словарю.	из текста, вопросов, самостоятельно сформулированного высказывания. Творческий пересказ: дополнение содержания текста. Проект (тема проекта по усмотрению учителя) Составление заметки, постера, презентации. Круг чтения (рекомендательно): М.Пришвин «Белая радуга», И. Пивоварова « Весенний дождь», Т. Домаренок «Лесная гроза», Н. Некрасов «Дедушка Мазай и зайцы», Ф. Тютчев « Весенняя гроза», С. Козлов «Серый дождик затяжной», Г. Ильина «Профессии Ветров», С. Олексяк «Природные явления», Л. Толстой «Какая бывает роса на траве», «Гроза в лесу», Т. Шорыгина «Восход солнца», «Закат солнца», « Ледоход», «Листопад», «Молния», «Радуга», « Дождь» (по выбору).
Охрана окружающей среды	Текст Типы и стили текстов. Особенности содержания и структуры текстов-повествования, описания, рассуждения. Построение текстов разных типов — повествования, описания, рассуждения. Сравнение, составление художественных и научно-популярных текстов.	Понимание смысловых особенностей разных по виду и типу текстов, передача их с помощью интонирования. Осознание смысла произведения при чтении про себя (доступных по объему и жанру произведений). Характеристика героя произведения с использованием изобразительно-выразительных средств языка: портрет, характер героя, выраженные через поступки и речь. Анализ мотивов поступков персонажа. Сопоставление поступков героев по аналогии или контрасту. Выявление авторского отношения к герою на основе анализа текста. Смысл названия произведения. Основная мысль произведения. Деление текста на части. Определение микротем. Подбор ключевых и опорных слов. Построение алгоритма деятельности по воспроизведению текста. Воспроизведение текста с опорой на ключевые слова, модель, схему. Подробный пересказ текста. Краткий пересказ текста (выделение главного в содержании текста). Проект (тема проекта по усмотрению учителя) Составление заметки, вопросов для интервью, презентации. Круг чтения (рекомендательно): И. Пивоварова «День защиты природы», А. Ершов «О защите природы», В. Астафьев «Царь-рыба», В. Распутин «Пожар», У. Канахин «Как друзья спасали рыбу», С.Торайгыров «Я стану человеком », Л. Фадеева «Окружающая среда», А. Риис «Про Сарли, черепаху с Большого барьерного рифа», И. Тургенев «Перепелка», А. Масс «Прогулка под дождем», А. Сван «Бельчонок и елочка».
IV четверть		

Путешествие в космос	Предложение Правописание. Распространение предложений. Построение предложений по образцу, по схеме, самостоятельно. Восстановление деформированных предложений. Обращения, состоящие из одного слова, стоящие в начале, середине и конце предложения. Знаки препинания при обращении. Однородные члены предложения с бессоюзной связью или неповторяющимися союзами и, или, а, но. Знаки препинания при однородных членах предложения. Правила оформления диалога на письме.	Адекватное восприятие на слух звучащей речи (высказывание собеседника, аудио/видео информации, чтение различных текстов). Понимание содержания информации/произведения , умение отвечать на простые, уточняющие, требующие доказательств и оценки, вопросы по ее /его содержанию, определение последовательности событий. Интерпретация текста литературного произведения в творческой деятельности учащихся: создание собственного текста на основе художественного произведения (текст по аналогии), репродукций картин художников, по серии иллюстраций к произведению или на основе личного опыта. Работа со словом: осознанное использование изобразительно-выразительных средств языка в самостоятельной речевой деятельности. Понимание содержания прочитанного, определение темы и основной мысли, анализ и осознание мотивов поступков героев. Определение авторского и выражение собственного отношения к событиям, картинам жизни и образам в эпическом и лирическом произведениях. Проект (тема проекта по усмотрению учителя) Составление отзыва, проспекта космического путешествия. Круг чтения (рекомендательно): Ж.Верн Главы из произведений «Из пушки на Луну», «Вокруг Луны», «С Земли на Луну», « Вверх дном», «Гектор Сервадак», «Путешествие к центру Земли», Ю. Гагарин «Дорога в космос» (выдержки из книги), А. Леонов «Я выхожу в космос», Ю. Афонин «Из другого мира», А. де Сент-Экзюпери «Маленький принц» (отдельные главы).
		Осознание смысла произведения при чтении про себя (доступных по объему и жанру произведений) . Умение находить в тексте необходимую информацию. Понимание особенностей разных видов чтения: изучающее, ознакомительное и просмотровое. Особенности фантастического жанра. Сравнение героев фантастических рассказов. Самостоятельное определение темы, главной мысли, композиции текста/произведения; деление текста на смысловые части, их озаглавливание. Работа с разными видами информации. Самостоятельное использование справочных, иллюстративно-изобразительных и других источников в создании собственных устных и письменных работах (текстов разных стилей, типов и жанров).

Путешествие в будущее	Итоговое повторение материала, изученного в течение учебного года	Диалог и монолог как формы речевого высказывания. Воспроизведение монологического речевого высказывания небольшого объема с опорой на авторский текст, по предложенной теме. Самостоятельное построение плана собственного высказывания. Отбор и использование выразительных средств языка (синонимы, антонимы, сравнение) с учетом особенностей монологического высказывания. Устное сочинение как продолжение прочитанного произведения, отдельных его сюжетных линий, короткий рассказ по рисункам либо на заданную тему. Проект (тема проекта по усмотрению учителя) Составление презентации, проспектов, вопросов для интервью. Круг чтения (рекомендательно): Р. Ингпен «Волшебная карусель», Е. Велтистов « Электроник – мальчик из чемодана» (главы), « Миллион и один день каникул» (главы 14,15,16), К.Булычев «Путешествие Алисы», «Алиса в стране загадок».
Слова для запоминания произношения и написания: автомобиль, агроном, аккуратно, беседа, библиотека, билет, благодарю, вагон, вежливость, видеть, внизу, возле, вокзал, вопрос, восемнадцать, восход, газета, герой, гореть, горизонт, двадцать, двенадцать, девятнадцать, директор, еще, желать, железный, закат, замечательный, инженер, иногда, кажется, календарь, карман, кастрюля, килограмм, километр, клеить, коллектив, компьютер, конечно, космос, космонавт, костюм, легко, медленно, металл, молоток, мягкий, назад, налево, наоборот, направо, неужели, ничего, обидеться, обязательно, огромный, одиннадцать, однажды, около, особенно, отдохнуть, пассажир, паук, перрон, пешеход, победа, подарок, подруга, помогать, портрет, послезавтра, праздник, путешествие, пятнадцать, разве, разговор, ракета, рассказ, самолет, сверкать, сверху, свобода, семнадцать, сколько, слева, снизу, справа, сорок, сразу, столько, стрекоза, театр, телевизор, телеграмма, тонна, топор, тринадцать, фамилия, футбол, хозяин, хоккей, четырнадцать, шестнадцать, шел, шоссе, шофер, экскурсия, электричество, электровоз, энциклопедия. (112 слов)		

48. Навыки речевой деятельности:

таблица 4

2-4 классы		
№	Виды речевой деятельности	Навыки
1	Слушание и говорение	1.1 Восприятие и воспроизведение основных единиц речи
		1.2 Понимание содержания аудио/видеоинформации
		1.3 Прогнозирование событий
		1.4 Соблюдение речевых норм в зависимости от ситуации общения
		1.5 Привлечение внимания слушателя
		1.6 Составление рассказа на заданную тему
		1.7 Высказывание собственного мнения по аудио/видеоинформации
		1.8 Соблюдение орфоэпических норм
		2.1 Использование видов чтения
		2.2 Определение темы и основной мысли текста
		2.3 Определение композиции текстов разных типов и жанров

2	Чтение	2.4 Характеристика образа-персонажа (эпос), образа-переживания (лирика)
		2.5 Понимание лексических и синтаксических единиц в тексте
		2.6 Распознавание изобразительно-выразительных средств языка и понимание их роли в тексте
		2.7 Формулирование вопросов и ответов
		2.8 Пересказывание текста
		2.9 Определение и сравнение текстов разных типов, жанров и стилей
		2.10 Извлечение необходимой информации из различных источников
3	Письмо	3.1 Создание текстов разных типов
		3.2 Создание текстов разных стилей, жанров
		3.3 Составление плана текста
		3.4 Изложение содержания аудио/видеоинформации, прочитанного материала
		3.5 Написание текстов с использованием различных форм представления
		3.6 Исправление ошибок в работе и редактирование текста
		3.7 Соблюдение графических и каллиграфических норм
		3.8 Соблюдение орфографических норм
		3.9 Соблюдение грамматических норм
		3.10 Соблюдение пунктуационных норм

49. Цели обучения представлены в виде ожидаемых результатов.

50. Содержание по предмету организовано по разделам обучения. Разделы далее разбиты на подразделы, которые содержат в себе цели обучения по классам, в виде ожидаемых результатов: навыка или умения, знания или понимания. Цели обучения, организованные последовательно внутри каждого подраздела, позволяют учителям планировать свою работу и оценивать достижения учащихся, а также информировать их о следующих этапах обучения.

51. В учебной программе для удобства использования учебных целей введена кодировка. В коде первое число обозначает класс, второе и третье числа–подраздел, четвертое число показывает нумерацию учебной цели. Например, в кодировке 1.2.1.4 « 1» – класс, «2.1.» – подраздел, «4» – нумерация учебной цели

52. Система целей обучения:

1) «Слушание и говорение»

таблица 4

Навыки	Цели обучения*		
	2 класс	3 класс	4 класс
1.1 Восприятие и воспроизведение основных единиц языка	2.1.1.1 использовать единицы языка на уровне воспроизведения (по образцу)	3.1.1.1 использовать единицы языка на уровне понимания, соблюдая грамматические нормы	4.1.1.1 использовать единицы языка в продуктивной речевой деятельности, соблюдая грамматические нормы

1.2 Понимание содержания аудио/ видеоинформации	2.1.2.1 формулировать, отвечать на простые вопросы по содержанию	3.1.2.1 пересказывать подробно/кратко содержание аудио/видеоинформации, свободно или по совместно составленному плану/ драматизация	4.1.2.1 пересказывать выборочно свободно или в заданной учителем форме аудио/видеоинформацию
	2.1.2.2 определять соответствие/ несоответствие содержания аудио/видеоинформации заданным критериям (тема) и объяснять почему	3.1.2.2 определять соответствие/несоответствие содержания аудио/ видеоинформации заданным критериям (тема, основная мысль) и объяснять почему	4.1.2.2 определять соответствие/несоответствие содержание аудио/ видеоинформации заданным критериям (тема, основная мысль, план, высказывание, характеристика поступков) и объяснять почему
1.3 Прогнозирование событий	2.1.3.1 прогнозировать дальнейшее событие по заголовку и началу	3.1.3.1 прогнозировать развитие сюжета произведения по поступкам, характеристике героев и событиям, объяснять причину своего выбора	4.1.3.1 прогнозировать развитие сюжета по заголовку и заключительной части произведения, аргументировать свой ответ
1.4 Соблюдение речевых норм в зависимости от ситуации общения	2.1.4.1 использовать слова и словосочетания для общения в различных ситуациях	3.1.4.1 планировать свою речь в соответствии с целями, условиями, временем, ситуацией, соблюдая речевые нормы	4.1.4.1 участвовать в дискуссии по обсуждаемой теме, соблюдая логическую последовательность изложения, используя речевые нормы
1.5 Привлечение внимания слушателей	2.1.5.1 использовать основные элементы интонации, язык жестов, мимики	3.1.5.1 использовать основные элементы интонации, язык жестов, мимики, обращения к слушателям («Как вы думаете ?» «Есть ли другое мнение..?»)	4.1.5.1 использовать основные элементы интонации, язык жестов, мимики, обращения к слушателям («Каковы ваши предположения?» «Какова ваша точка зрения?»), слова « по моему мнению…», «в результате…».
1.6 Составление текста на заданную тему	2.1.6.1 составлять текст на заданную тему, на основе опорных слов	3.1.6.1 составлять текст на основе опорного плана и частей текста	4.1.6.1 составлять текст, используя самостоятельно разработанный план и наглядные материалы
1.7 Высказывание собственного мнения по аудио/видеоинформации	2.1.7.1 выразить мнение к содержанию аудио/ видеоинформации (нравится/не нравится, потому что…, «было полезно/неполезно…»)	3.1.7.1 выразить мнение к содержанию аудио/ видеоинформации, используя эмоционально-окрашенную лексику, силу голоса, интонацию для объяснения, убеждения	4.1.7.1 выразить мнение к содержанию аудио/ видеоинформации с привлечением жизненного и читательского опыта, используя оценочные суждения
	2.1.8.1 правильно произносить слова с трудным ударением: алфавит, библиотека, водопровод, гусеница; знать правила произношения сочетания «чт» в местоимении что и его производных:	3.1.8.1 соблюдать правила произношения окончания -ого, -его, слова сегодня; слов	4.1.8.1 употреблять правила постановки ударения в: существительных в именительном (гусеница, крапива, щавель, творог и др.) , родительном (волка, гуся, торта) падежах; глаголах

1.8 Соблюдение орфоэпических норм	сочетания «чн» в отдельных словах (конечно, нарочно); сочетания «щн» в существительном помощник; сочетаний «гк», «гч» в словах легкий, мягкий; слов иноязычного происхождения	иноязычного происхождения, слова с трудным звукосочетанием (асфальт, балерина, бульон, велосипед)	прошедшего времени (взяла, дала, отняла, поняла); правильном употреблении предлогов (до бабушки, со школы); прилагательных сравнительной степени (красивее)

2) « Ч т е н и е » :

таблица 5

Навыки	Цели обучения*		
	2 класс	3 класс	4 класс
2.1 Использование видов чтения	2.2.1.1 читать вслух, используя изучающее чтение	3.2.1.1 читать вслух, используя изучающее чтение; читать про себя, используя ознакомительное чтение	4.2.1.1 читать вслух, используя изучающее чтение; читать про себя, используя ознакомительное и просмотровое чтение
2.2 Определение темы и основной мысли текста	2.2.2.1 определять с помощью учителя тему текста и основную мысль	3.2.2.1 определять тему текста, находить с помощью учителя часть или предложение, в котором заключена основная мысль текста	4.2.2.1 на основе анализа текста определять тему и основную мысль
2.3 Определение композиции текстов разных типов и жанров	2.2.3.1 определять с помощью учителя тип (описание) и структурные компоненты текста по их особенностям	3.2.3.1 определять с помощью учителя тип (описание, повествование) и структурные компоненты текста по их особенностям	4.2.3.1 определять тип (описание, повествование , рассуждение) и структурные компоненты текстов по их особенностям
2.4 Характеристика и оценка образа-персонажа (эпос), образа-переживания (лирика)	2.2.4.1 описывать внешний вид образа-персонажа в эпическом произведении, оценивать его поступки простыми фразами, определять настроение образа-переживания в лирическом произведении	3.2.4.1 давать характеристику образу-персонажу, образу-переживанию, определять приемы его создания автором произведения, оценивать его поступки, доказывая свое мнение словами и выражениями из текста	4.2.4.1 давать характеристику образу-персонажу, образу-переживанию, определять приемы его создания автором произведения, определять отношение автора к герою, соотносить свою и авторскую оценку/ сопоставлять поступки героев по аналогии/ контрасту, доказывая свое мнение словами и выражениями из текста
		3.2.5.1 понимать прямое и переносное значение	4.2.5.1 различать многозначные слова, фразеологизмы,

2.5 Понимание лексических и синтаксических единиц в тексте	2.2.5.1 различать синонимы, антонимы, использовать их в речи; омонимы (при помощи словаря)	слов и использовать их в речи	понимать их роль в контексте и использовать их в речи
2.6 Распознавание изобразительно-выразительных средств и понимание их роли в тексте	2.2.6.1 распознавать сравнение, олицетворение и определять их роль в тексте с помощью учителя	3.2.6.1 распознавать в тексте сравнение, эпитет, олицетворение и определять их роль в тексте с помощью учителя	4.2.6.1 распознавать в тексте сравнение, олицетворение, эпитет, гиперболу, метафору и использовать их в речи
2.7 Пересказывание прочитанного текста	2.2.7.1 подробно пересказывать текст, опираясь на вопросы/ опорные слова/ план/иллюстрации	3.2.7.1 пересказывать текст подробно, кратко, сохраняя последовательность событий	4.2.7.1 пересказывать текст подробно, кратко, выборочно, выражая свое отношение (чувства, эмоции, настроение)
2.8 Формулирование вопросов и ответов	2.2.8.1 формулировать простые, уточняющие вопросы (с помощью учителя) по содержанию прочитанного	3.2.8.1 формулировать простые, уточняющие, требующие доказательства, вопросы по содержанию прочитанного	4.2.8.1 формулировать простые, уточняющие, требующие доказательства, оценочные вопросы по содержанию прочитанного
2.9 Определение стилей и жанров текстов	2.2.9.1 различать: стили (художественный-нехудожественный) ; жанры устного народного творчества, рассказ, научно-познавательный рассказ, стихотворение, реклама, объявление , постер, заметка	3.2.9.1 различать: стили (художественный, научный, деловой); жанры: жанры устного народного творчества, сказка народная, сказка литературная, рассказ, басни, стихотворение (эпическое и лирическое), реклама, объявление, постер, заметка, отзыв	4.2.9.1 различать: стили (художественный, научный, деловой); жанры: жанры устного народного творчества, сказка народная, сказка литературная, басни, легенды, былины, героический эпос, миф, рассказ, научно-познавательный рассказ басни, стихотворение (эпическое и лирическое), реклама, объявление, постер, заметка, аннотация, отзыв
2.10 Извлечение необходимой информации из различных источников	2.2.10.1 извлекать информацию на заданную тему из справочной литературы/словарей/энциклопедий	3.2.10.1 извлекать информацию из различных источников (текст, словари, схемы, таблица, карта) на заданную тему/вопрос	4.2.10.1 извлекать информацию (текст, словари, схемы, таблица, карта, диаграмма), делать выводы

3) « П и с ь м о » :

таблица 6

Навыки	Цели обучения*		
	2 класс	3 класс	4 класс
	2.3.1.1 писать короткий текст-описание игрушки/	3.3.1.1 писать текст-описание репродукций с картин;	4.3.1.1 писать текст-описание портрета; текст-повествование на

3.1 Создание текстов разных типов	животного/ объектов природы (по выбору)	текст-повествование на заданную тему, по наблюдениям	заданную тему из личного опыта; текст-рассуждение на заданную тему
3.2 Создание текстов разных стилей	2.3.2.1 создавать небольшие тексты (рассказ-описание, объявление) на основе особенностей художественного и нехудожественного стилей	3.3.2.1 создавать тексты художественного (рассказ-описание, рассказ-повествование), публицистического и делового стиля (заметка, справка, объявление) на основе их особенностей	4.3.2.1 создавать тексты художественного (рассказ-описание, рассказ-повествование, рассказ-рассуждение), научного, публицистического и делового стилей (инструкция, интервью, реклама, заявление, объяснительная) на основе их особенностей
3.3 Составление плана текста	2.3.3.1 составлять план текста , озаглавливая каждую часть с опорой на ключевые слова (с помощью учителя)	3.3.3.1 самостоятельно составлять план текста, озаглавливая каждую часть, с опорой на ключевые моменты	4.3.3.1 самостоятельно составлять план текста, озаглавливая каждую часть
3.4 Изложение содержания аудио/видеоинформации, прочитанного материала	2.3.4.1 передавать содержание аудио/ видеоинформации, текста с помощью ключевых слов, делать заметки по основным частям текста (с помощью учителя)	3.3.4.1 передавать содержание аудио/видеоинформации, текста или его частей самостоятельно	4.3.4.1 передавать содержание аудио/ видеоинформации, текста, представляя доказательства из текста, чтобы объяснить события или идеи (с помощью учителя)
3.5 Написание текстов с использованием различных форм представления	2.3.5.1 писать небольшие тексты с использованием слов и изображений (составление постера)	3.3.5.1 писать тексты (например , письма, отчеты), создавать презентацию, представляя собственную точку зрения; используя соответствующий стиль и лексику; схемы, графики, таблицы, фотографии	4.3.5.1 писать тексты (например, статью, новости), создавать буклет, презентацию, используя аргументы, чтобы убедить других
3.6 Исправление ошибок в работе и редактирование текста	2.3.6.1 исправлять лексические, орфографические и пунктуационные ошибки с помощью учителя	3.3.6.1 исправлять лексические, орфографические, грамматические и пунктуационные ошибки с помощью учителя	4.3.6.1 исправлять лексические, стилистические (с помощью учителя), орфографические, грамматические и пунктуационные ошибки
3.7 Соблюдение графических и каллиграфических норм	2.3.7.1 обозначать звуки буквами на письме, в словах написание и произношение которых не расходится; писать в тетради в узкую линейку с соблюдением высоты, ширины и наклона прописных и строчных букв и их соединений	3.3.7.1 обозначать звуки буквами на письме, в словах написание и произношение которых не расходится; писать в тетради в широкую линейку, отрабатывать каллиграфические навыки: соблюдение высоты, ширины и наклона прописных и строчных букв и их соединений	4.3.7.1 обозначать звуки буквами на письме, в словах написание и произношение которых не расходится; совершенствовать каллиграфические навыки: соблюдение высоты, ширины и наклона прописных и строчных букв и их соединений
	2.3.7.2 писать правильно в словах сочетания ча-ща, чу-щу, чк, чн, нщ, рщ, шн		

	2.3.7.3 писать Ь для обозначения мягких согласных звуков в середине и на конце слова и Ъ знаки		
	2.3.7.4 писать разделительные Ь и Ъ знаки для обозначения на письме звука [j] в середине слова (Ь) и после приставок (Ъ) в слове		
3.8 Соблюдение орфографических норм	2.3.8.1 писать правильно в словах сочетания жи-ши		
	2.3.8.2 писать незнакомые слова, используя знание изученных орфограмм либо использовать орфографический словарь	3.3.8.1 писать слова, применяя знакомые правила правописания, использовать орфографический словарь для записи слов с непроверяемыми орфограммами	4.3.8.1 писать слова, классифицируя их согласно орфографическим правилам и значениям (например, Родина, родина)
	2.3.8.3 определять значимые части слова; находить и проверять безударные гласные в корне, подбирая однокоренные слова, изменяя форму слова	3.3.8.2 различать значимые части слова; находить и проверять безударные гласные в корне слова, подбирая однокоренные слова, изменяя форму слова	4.3.8.2 писать слова, произношение и написание которых расходится
	2.3.8.4 обозначать на письме непроверяемые безударные гласные	3.3.8.3 обозначать на письме непроверяемые безударные гласные, удвоенные согласные и непроизносимые согласные (проверяемые) в корне слова	4.3.8.3 писать слова с удвоенными согласными на стыке приставки и корня, непроизносимыми согласными (непроверяемые) в корне слова
	2.3.8.5 обозначать парные глухие/звонкие согласные на конце и середине слова, применяя известные способы их проверки	3.3.8.4 обозначать парные глухие/звонкие согласные на письме, применяя способы их проверки	
	2.3.8.6 писать слова с суффиксами -оньк-, -еньк- и употреблять их в речи	3.3.8.5 писать слова с помощью суффиксов -оньк-, -еньк-, -ушк-, -юшк-, -ик-, -ек-, -енок-, -онок- и употреблять их в речи	
	2.3.8.7 писать слова с приставками с-, по-, об-, за-, во-, пере-	3.3.8.6 писать слова с приставками с-, от-, о-, про-, под-, над-, за-, на-	4.3.8.4 писать слова с разделительным ъ (после приставок, оканчивающихся на согласную, перед буквами е, е, ю, я)
	2.3.8.8 писать не изменяемые на письме приставки со словами вместе, предлоги – отдельно		
	2.3.8.9 переносить слова с буквами й, ь, с двойными согласными		

	2.3.8.10 писать имена собственные с большой буквы		
	2.3.8.11 писать ь после шипящих на конце имен существительных женского рода	3.3.8.7 писать имена существительные женского и мужского рода с основой на шипящий (ночь, меч).	
		3.3.8.8 писать падежные окончания существительных	4.3.8.5 писать падежные окончания имен существительных, учитывая тип склонения
		3.3.8.9 писать правильно окончания при согласовании имен прилагательных с именами существительными в числе, роде и падеже	4.3.8.6 писать падежные окончания имен прилагательных
			4.3.8.7 писать личные местоимения с предлогами и без
		3.3.8.10 писать глаголы неопределенной формы, изменяя их по временам, по числам (настоящее время), по родам (прошедшее время), употреблять с частицей не	4.3.8.8 писать глаголы на –тся, -ться, личные окончания глаголов, определяя тип спряжения, писать ь после шипящих в глаголах 2 лица ед.ч. и частицу не с глаголами
			4.3.8.9 писать количественные числительные от пяти до тридцати, сто, тысяча, порядковые числительные от первый до двадцатый и тридцатый, … сотый
	2.3.9.1 различать имена существительные, прилагательные, глаголы, предлоги, определять их роль в предложении	3.3.9.1 различать имена существительные, прилагательные, глаголы, предлоги и союзы, определять их роль в предложении	4.3.9.1 различать части речи на основе существенных признаков и определять их роль в предложении
	2.3.9.2 определять род имен существительных, изменять по числам	3.3.9.2 определять склонение и изменять по падежам имена существительные в единственном и множественном числе	4.3.9.2 определять склонение и падеж имен существительных в единственном и множественном числе
	2.3.9.3 определять род имен прилагательных по существительному, изменять по числам	3.3.9.3 изменять имена прилагательные по падежам в единственном и множественном числе	4.3.9.3 определять род, число, падеж имен прилагательных по роду, числу и падежу имен существительных

3.9 Соблюдение грамматических норм			4.3.9.4 различать личные местоимения, определять их роль в предложении
	2.3.9.4 изменять глаголы по числам	3.3.9.4 различать глаголы неопределенной формы, настоящего, прошедшего, будущего времени	4.3.9.5 различать глаголы неопределенной формы, настоящего, прошедшего, будущего времени
		3.3.9.5 изменять глаголы по временам и числам, в прошедшем времени по родам	4.3.9.6 изменять глаголы по временам, числам, родам в прошедшем времени.
			4.3.9.7 иметь представление о 1 и 2 спряжении глагола, изменять глаголы по лицам и числам, обозначать личные окончаниях глаголов
			4.3.9.8 иметь представление о видах глагола
			4.3.9.9 иметь представление о числительных, количественных и порядковых на основе вопросов сколько?, который ?
		3.3.9.6 иметь представление о наречиях и употреблять их в речи	4.3.9.10 иметь представление о наречиях места и времени, употреблять их в речи
	2.3.9.5 различать словосочетание и предложение (общее понятие); различать предложение по интонации (невосклицательные и восклицательные)	3.3.9.7 различать словосочетание и предложение (на основе существенных признаков); определять главное и зависимое слово в словосочетании	4.3.9.11 различать предложения по интонации, цели высказывания; главные члены предложения; определять предложения с однородными членами предложения, с обращением
		3.3.9.8 различать предложение по цели высказывания (повествовательные, вопросительные, побудительные), различать распространенные и нераспространенные предложения	
	2.3.10.1 определять главные члены предложения (подлежащее и сказуемое), обозначать их графически	3.3.10.1 различать второстепенные члены предложения: (общее понятие); определять главные и второстепенные члены предложения	4.3.10.1 устанавливать связь второстепенных членов предложения с главными (подлежащим и сказуемым)

3.10 Соблюдение пунктуационных норм	2.3.10.2 ставить знаки препинания на конце в зависимости от интонации высказывания: вопросительных - невопросительных и восклицательных - невосклицательных предложений	3.3.10.2 использовать знаки препинания в конце предложений в зависимости от цели высказывания (повествовательные, вопросительные и побудительные) и интонации (вопросительные - невопросительные, восклицательные - невосклицательные)	4.3.10.2 ставить знаки препинания в конце предложений по цели высказывания и интонации
			4.3.10.3 ставить знаки препинания при однородных членах предложения с интонацией перечисления
		3.3.10.3 использовать кавычки при написании имен собственных, обозначающих названия газет, журналов, книг, фильмов	4.3.10.4 использовать правила оформления диалога на письме

53.* Объемные цели обучения могут использоваться на уроке частично.

54. Работа над навыком «3.2 Создание текстов разных стилей» зависит от уровня подготовленности класса.

55. Долгосрочный план:

Таблица 7

2 класс			
Раздел	Слушание и говорение	Чтение	Письмо
1 четверть			
Все обо мне	2.1.1.1 использовать единицы языка на уровне воспроизведения (по образцу); 2.1.5.1 использовать основные элементы интонации, язык жестов, мимики; 2.1.8.1 правильно произносить слова с трудным ударением: алфавит, библиотека, водопровод, гусеница; знать правила произношения сочетания «чт» в местоимении что и его производных: сочетания «чн» в отдельных словах (конечно, нарочно); сочетания «щн» в существительном помощник	2.2.1.1 читать вслух, используя изучающее чтение; 2.2.4.1 описывать внешний вид образа-персонажа в эпическом произведении, оценивать его поступки простыми фразами, определять настроение образа-переживания в лирическом произведении; 2.2.7.1 подробно пересказывать текст , опираясь на вопросы/ опорные слова/ план/иллюстрации	2.3.1.1 писать короткий текст-описание игрушки/ животного/ объектов природы (по выбору); 2.3.7.1 обозначать звуки буквами на письме, в словах написание и произношение которых не расходится; писать в тетради в узкую линейку с соблюдением высоты, ширины и наклона прописных и строчных букв и их соединений ;

	; сочетаний «гк», «гч» в словах легкий, мягкий; слов иноязычного происхождения		2.3.8.10 писать имена собственные с большой буквы
Моя семья и друзья	2.1.2.2 определять соответствие/несоответствие содержание аудио/ видеоинформации заданным критериям (тема) и объяснить почему; 2.1.4.1 использовать слова и словосочетания для общения в различных ситуациях; 2.1.6.1 составлять текст на заданную тему, на основе опорных слов	2.2.2.1 определять с помощью учителя тему текста и основную мысль ; 2.2.7.1 подробно пересказывать текст , опираясь на вопросы/опорные слова / план/иллюстрации; 2.2.8.1 формулировать простые, уточняющие вопросы (с помощью учителя) по содержанию прочитанного	2.3.1.1 писать короткий текст-описание игрушки/ животного/ объектов природы (по выбору); 2.3.7.3 писать Ь для обозначения мягких согласных звуков в середине и на конце слова и Ъ знаки; 2.3.7.4 писать разделительные Ь и Ъ знаки для обозначения на письме звука [j] в середине слова (Ь) и после приставок (Ъ) в слове 2.3.8.9 переносить слова с буквами й, ь, с двойными согласными
2 четверть			
Моя школа	2.1.7.1 выразить мнение к содержанию аудио/ видеоинформации (нравится /не нравится, потому что.., « было полезно/неполезно…») ; 2.1.3.1 прогнозировать дальнейшее событие по заголовку и началу; 2.1.6.1 составлять рассказ на заданную тему, на основе опорных слов	2.2.2.1 определять с помощью учителя тему текста и основную мысль ; 2.2.3.1 определять с помощью учителя типы (описание) и структурные компоненты текста по их особенностям; 2.2.8.1 формулировать простые, уточняющие вопросы (с помощью учителя) по содержанию прочитанного	2.3.8.3 определять значимые части слова; находить и проверять безударные гласные в корне, подбирая однокоренные слова, изменяя форму слова; 2.3.8.6 писать слова с суффиксами -оньк-, -еньк- и употреблять их в речи; 2.3.8.7 писать слова с приставками с-, по-, об-, за-, во-, пере- ; 2.3.2.1 создавать небольшие тексты (рассказ-описание, объявление) на основе особенностей художественного и нехудожественного стилей
Мой родной край	2.1.5.1 использовать основные элементы интонации, язык жестов, мимики ; 2.1.2.1 формулировать, отвечать на простые вопросы по содержанию (назвать какие-то факты, воспроизвести информацию) ; 2.1.6.1 составлять текст на	2.2.2.1 определять с помощью учителя тему текста и основную мысль ; 2.2.6.1 распознавать сравнение, олицетворение и определять их роль в тексте с помощью учителя; 2.2.10.1 извлекать информацию на заданную тему из справочной литературы/словарей/энциклопедий	2.3.8.4 обозначать на письме непроверяемые безударные гласные ; 2.3.8.5 обозначать парные глухие/звонкие согласные на конце и середине слова, применяя известные способы их проверки; 2.3.8.1 Писать правильно в словах сочетания жи-ши; 2.3.7.2 писать правильно в словах сочетания ча-ща, чу-щу, чк, чн, нщ, рщ, шн; 2.3.8.8 писать неизменяемые на письме приставки со словами вместе, предлоги – отдельно;

	заданную тему, на основе опорных слов		2.3.4.1 передавать содержание аудио/видеоинформации, текста с помощью ключевых слов, делать заметки по основным частям текста (с помощью учителя)
3 четверть			
В здоровом теле – здоровый дух!	2.1.2.2 определять соответствие/несоответствие содержания аудио/ видеоинформации заданным критериям (тема) и объяснить почему; 2.1.3.1 прогнозировать дальнейшее событие по заголовку и началу; 2.1.4.1 использовать слова и словосочетания для общения в различных ситуациях	2.2.5.1 различать синонимы, антонимы, использовать их в речи; омонимы (при помощи словаря); 2.2.7.1 подробно пересказывать текст , опираясь на вопросы/ опорные слова/ план/иллюстрации; 2.2.8.1 формулировать простые, уточняющие вопросы (с помощью учителя) по содержанию прочитанного	2.3.9.1 различать имена существительные, прилагательные, глаголы, предлоги, определять их роль в предложении; 2.3.3.1 составлять план текста, озаглавливая каждую часть с опорой на ключевые слова (с помощью учителя); 2.3.5.1 писать небольшие тексты с использованием слов и изображений (составление постера); 2.3.6.1 исправлять лексические, орфографические и пунктуационные ошибки с помощью учителя; 2.3.1.1 писать короткий текст-описание игрушки/ животного/ объектов природы (по выбору)
Традиции и фольклор	2.1.2.2 определять соответствие/несоответствие содержания аудио/ видеоинформации заданным критериям (тема) и объяснить почему; 2.1.3.1 прогнозировать дальнейшее событие по заголовку и началу; 2.1.5.1 использовать основные элементы интонации, язык жестов, мимики	2.2.2.1 определять с помощью учителя тему текста и основную мысль 2.2.6.1 распознавать сравнение, олицетворение и определять их роль в тексте с помощью учителя; 2.2.9.1 различать: стили (художественный-нехудожественный) ; жанры устного народного творчества , рассказ, научно-познавательный рассказ, стихотворение, реклама, объявление, постер, заметка	2.3.9.1 различать имена существительные, прилагательные, глаголы, предлоги, определять их роль в предложении; 2.3.8.11 писать ь после шипящих на конце имен существительных женского рода ; 2.3.9.2 определять род имен существительных, изменять по числам ; 2.3.9.3 определять род имен прилагательных по существительному, изменять по числам ; 2.3.9.4 изменять глаголы по числам ; 2.3.5.1 писать небольшие тексты с использованием слов и изображений (составление постера)
4 четверть			
			2.3.9.5 различать словосочетание и предложение

Окружающая среда	2.1.2.1 формулировать, отвечать на простые вопросы по содержанию (назвать какие-то факты, воспроизвести информацию) ; 2.1.3.1 прогнозировать дальнейшее событие по заголовку и началу; 2.1.4.1 использовать слова и словосочетания для общения в различных ситуациях	2.2.2.1 определять с помощью учителя тему текста и основную м ы с л ь ; 2.2.6.1 распознавать сравнение, олицетворение и определять их роль в тексте с помощью учителя; 2.2.8.1 формулировать простые, уточняющие вопросы (с помощью учителя) по содержанию прочитанного	(общее понятие); различать предложение по интонации (невосклицательные и восклицательные); 2.3.10.1 определять главные члены предложения (подлежащее и сказуемое), обозначать их графически; 2.3.10.2 ставить знаки препинания на конце в зависимости от интонации высказывания: вопросительных - невопросительных и восклицательных - невосклицательных предложений
Путешествие	2.1.1.1 использовать единицы языка на уровне воспроизведения (по о б р а з ц у) ; 2.1.2.1 формулировать, отвечать на простые вопросы по содержанию (назвать какие-то факты, воспроизвести информацию) ; 2.1.4.1 использовать слова и словосочетания для общения в различных ситуациях; 2.1.8.1 правильно произносить слова с трудным ударением: алфавит, библиотека, водопровод, гусеница; знать правила произношения сочетания «чт» в местоимении что и его производных: сочетания «чн » в отдельных словах (конечно, нарочно); сочетания «щн» в существительном помощник ; сочетаний «гк», «гч» в словах легкий, мягкий; слов иноязычного происхождения	2.2.1.1 читать вслух, используя изучающее чтение; 2.2.2.1 определять с помощью учителя тему текста и основную м ы с л ь ; 2.2.5.1 различать синонимы, антонимы, использовать их в речи; омонимы (при помощи словаря); 2.2.7.1 подробно пересказывать текст , опираясь на вопросы/ опорные слова/ план/иллюстрации	2.3.5.1 писать небольшие тексты с использованием слов и изображений (составление п о с т е р а) ; 2.3.8.2 писать незнакомые слова, используя знание изученных орфограмм; 2.3.8.4 обозначать на письме непроверяемые безударные г л а с н ы е ; 2.3.9.1 различать имена существительные, прилагательные, глаголы, предлоги, определять их роль в п р е д л о ж е н и и ; 2.3.10.1 определять главные члены предложения (подлежащее и сказуемое), обозначать их графически
3 класс			
1 четверть			
	3.1.1.1 использовать единицы языка на уровне понимания, соблюдая	3.2.1.1 читать вслух, используя изучающее чтение; читать про себя,	3.3.2.1 создавать тексты художественного стиля на основе их особенностей; 3.3.7.1 обозначать звуки буквами на письме, в словах написание и произношение

Живая природа	грамматические нормы; 3.1.7.1 выразить мнение к содержанию аудио/ видеоинформации, используя эмоционально-окрашенную лексику, силу голоса, интонацию для объяснения, убеждения; 3.1.8.1 правила произношения окончания -ого, -его, слова сегодня; слов иноязычного происхождения, слова с трудным звукосочетанием	используя ознакомительное чтение; 3.2.4.1 давать характеристику образу-персонажу, образу-переживанию, определять приемы его создания автором произведения, оценивать его поступки, доказывая свое мнение словами и выражениями из текста; 3.2.6.1 распознавать в тексте сравнение, эпитет, олицетворение и определять их роль в тексте с помощью учителя; 3.2.9.1 различать: стили и жанры произведений.	которых не расходится; писать в тетради в широкую линейку, отрабатывать каллиграфические навыки: соблюдение высоты, ширины и наклона прописных и строчных букв и их соединений; 3.3.9.1 различать имена существительные, прилагательные, глаголы, предлоги, определять их роль в предложении; 3.3.8.1 писать слова, применяя знакомые правила правописания, использовать орфографический словарь для записи слов с непроверяемыми орфограммами
Что такое хорошо, что такое плохо?	3.1.4.1 планировать свою речь в соответствии с целями, условиями, временем, ситуацией, соблюдая речевые нормы; 3.1.2.1 пересказывать подробно/кратко содержание аудио/ видеоинформации, свободно или по совместно составленному плану/ драматизации; 3.1.3.1 прогнозировать развитие сюжета произведения по поступкам, характеристике героев и событиям, объяснять причину своего выбора; 3.1.7.1 выразить мнение к содержанию аудио/ видеоинформации, используя эмоционально-окрашенную лексику, силу голоса, интонацию для объяснения, убеждения	3.2.8.1 формулировать простые, уточняющие, требующие доказательства, вопросы по содержанию прочитанного; 3.2.4.1 давать характеристику образу-персонажу, образу-переживанию, определять приемы его создания автором произведения, оценивать его поступки, доказывая свое мнение словами и выражениями из текста; 3.2.7.1 пересказывать текст подробно, кратко, сохраняя последовательность событий	3.3.8.2 различать значимые части слова; находить и проверять безударные гласные в корне слова, подбирая однокоренные слова, изменяя форму слова; 3.3.8.3 обозначать на письме непроверяемые безударные гласные, удвоенные согласные и непроизносимые согласные (проверяемые) в корне слова; 3.3.8.4 обозначать парные глухие/звонкие согласные на письме, применяя способы их проверки; 3.3.3.1 самостоятельно составлять план текста, озаглавливая каждую часть, с опорой на ключевые моменты
2 четверть			
	3.1.5.1 использовать основные элементы интонации, язык жестов, мимики, обращения к слушателям («Как вы думаете?» «Есть ли другое мнение..?»); 3.1.6.1 составлять рассказ на	3.2.10.1 извлекать информацию из различных источников (текст,	3.3.4.1 передавать содержание аудио/видеоинформации, текста или его частей самостоятельно; 3.3.6.1 исправлять лексические, орфографические, грамматические и пунктуационные ошибки с

Время	основе опорного плана и частей текста; 3.1.4.1 планировать свою речь в соответствии с целями, условиями, временем, ситуацией, соблюдая речевые нормы; 3.1.7.1 выразить мнение к содержанию аудио/ видеоинформации, используя эмоционально-окрашенную лексику, силу голоса, интонацию для объяснения, убеждения	словари, схемы, таблица, карта) на заданную тему/вопрос; 3.2.5.1 понимать прямое и переносное значение слов и использовать их в речи; 3.2.6.1 распознавать в тексте сравнение, эпитет, олицетворение и определять их роль в тексте с помощью учителя	помощью учителя; 3.3.8.1 писать слова, применяя знакомые правила правописания, использовать орфографический словарь для записи слов с непроверяемыми орфограммами; 3.3.2.1 создавать тексты художественного (рассказ-описание, рассказ-повествование), публицистического и делового стиля (заметка, справка, объявление) на основе их особенностей
Архитектура	3.1.2.1 пересказывать подробно/кратко содержание аудио/ видеоинформации, свободно или по совместно составленному плану/ драматизации; 3.1.4.1 планировать свою речь в соответствии с целями, условиями, временем, ситуацией, соблюдая речевые нормы; 3.1.6.1 составлять рассказ на основе опорного плана и частей текста	3.2.4.1 давать характеристику образу-персонажу, определять приемы его создания автором произведения, оценивать его поступки, доказывая свое мнение словами и выражениями из текста; 3.2.8.1 формулировать простые, уточняющие, требующие доказательства, вопросы по содержанию прочитанного; 3.2.10.1 извлекать информацию из различных источников (текст, словари, схемы, таблица, карта) на заданную тему/вопрос	3.3.5.1 писать тексты (например , письма, отчеты), создавать презентацию, представляя собственную точку зрения, используя соответствующий стиль и лексику; схемы, графики, таблицы, фотографии; 3.3.8.3 различать значимые части слова; находить и проверять безударные гласные в корне слова, подбирая однокоренные слова, изменяя форму слова; 3.3.8.5 писать слова с помощью суффиксов -оньк-, -еньк-, -ушк-, -юшк-, -ик-, -ек-, -енок-, -онок- и употреблять их в речи; 3.3.8.6 писать слова с приставками с-, от-, о-, про-, под-, над-, за-, на-
3 четверть			
Искусство	3.1.2.1 пересказывать подробно/кратко содержание аудио/ видеоинформации, свободно или по совместно составленному плану/ драматизации; 3.1.2.2 определять соответствие/несоответствие содержания аудио/ видеоинформации заданным критериям (тема, основная мысль) и объяснить почему; 3.1.7.1 выразить мнение к содержанию аудио/	3.2.2.1 определять тему текста, находить с помощью учителя часть или предложение, в котором заключена основная мысль текста; 3.2.3.1 определять с помощью учителя тип (описание, повествование) и структурные компоненты текста по их особенностям; 3.2.6.1 распознавать в тексте сравнение, эпитет, олицетворение и определять их роль в тексте с помощью учителя;	3.3.8.7 писать имена существительные женского и мужского рода с основой на шипящий (ночь, меч); 3.3.8.8 писать падежные окончания существительных; 3.3.8.9 писать правильно окончания при согласовании имен прилагательных с именами существительными в числе, роде и падеже; 3.3.9.2 определять склонение и изменять по падежам имена существительные в единственном и множественном числе; 3.3.9.3 изменять имена

	видеоинформации, используя эмоционально-окрашенную лексику, силу голоса, интонацию для объяснения, убеждения	3.2.8.1 формулировать простые, уточняющие, требующие доказательства, вопросы по содержанию прочитанного	прилагательные по падежам в единственном и множественном числе; 3.3.10.3 использовать кавычки при написании имен собственных, обозначающих названия газет, журналов, книг, фильмов
Выдающиеся личности	3.1.2.2 определять соответствие/несоответствие содержания аудио/ видеоинформации заданным критериям (тема, основная мысль) и объяснить почему; 3.1.4.1 планировать свою речь в соответствии с целями, условиями, временем, ситуацией, соблюдая речевые нормы; 3.1.7.1 выразить мнение к содержанию аудио/ видеоинформации, используя эмоционально-окрашенную лексику, силу голоса, интонацию для объяснения, убеждения	3.2.3.1 определять с помощью учителя тип (описание, повествование) и структурные компоненты текста по их особенностям; 3.2.4.1 давать характеристику образу-персонажу, образу-переживанию, определять приемы его создания автором произведения, оценивать его поступки, доказывая свое мнение словами и выражениями из текста; 3.2.5.1 понимать прямое и переносное значение слов и использовать их в речи; 3.2.10.1 извлекать информацию из различных источников (текст, словари, схемы, таблица, карта) на заданную тему/вопрос	3.3.1.1 писать текст-описание репродукций с картин; текст-повествование на заданную тему, по наблюдениям; 3.3.9.4 различать глаголы неопределенной формы; настоящего, прошедшего, будущего времени; 3.3.9.5 изменять глаголы по временам и числам, в прошедшем времени по родам; 3.3.8.10 писать глаголы неопределенной формы, изменяя их по временам, по числам (настоящее время), по родам (прошедшее время), употреблять с частицей не
4 четверть			
Вода – источник жизни	3.1.4.1 планировать свою речь в соответствии с целями, условиями, временем, ситуацией, соблюдая речевые нормы; 3.1.6.1 составлять рассказ на основе опорного плана и частей текста; 3.1.7.1 выразить мнение к содержанию аудио/ видеоинформации, используя эмоционально-окрашенную лексику, силу голоса, интонацию для объяснения, убеждения	3.2.2.1 определять тему текста, находить с помощью учителя часть или предложение, в котором заключена основная мысль текста; 3.2.3.1 определять с помощью учителя тип (описание, повествование) и структурные компоненты текста по их особенностям; 3.2.9.1 различать стили и жанры произведений	3.3.9.7 различать словосочетание и предложение (на основе существенных признаков); определять главное и зависимое слово в словосочетании; 3.3.10.2 использовать знаки препинания в конце предложений в зависимости от цели высказывания (повествовательные, вопросительные и побудительные) и интонации (вопросительные - невопросительные, восклицательные - невосклицательные); 3.3.9.6 иметь представление о наречиях и употреблять их в речи ; 3.3.9.8 различать предложение по цели высказывания (повествовательные, вопросительные, побудительные), различать

			распространенные и нераспространенные предложения; 3.3.10.1 различать второстепенные члены предложения: (общее понятие); определять главные и второстепенные члены предложения
Культура отдыха. Праздники	3.1.2.2 определять соответствие/несоответствие содержания аудио/ видеоинформации заданным критериям (тема, основная мысль) и объяснить почему; 3.1.4.1 планировать свою речь в соответствии с целями, условиями, временем, ситуацией, соблюдая речевые нормы; 3.1.6.1 составлять рассказ на основе опорного плана и частей текста	3.2.2.1 определять тему текста, находить с помощью учителя часть или предложение, в котором заключена основная мысль текста; 3.2.4.1 давать характеристику образу-персонажу, образу-переживанию, определять приемы его создания автором произведения, оценивать его поступки, доказывая свое мнение словами и выражениями из текста; 3.2.5.1 понимать прямое и переносное значение слов и использовать их в речи	3.3.10.1 различать второстепенные члены предложения: (общее понятие); определять главные и второстепенные члены предложения; 3.3.10.3 использовать кавычки при написании имен собственных, обозначающих названия газет, журналов, книг, фильмов; 3.3.6.1 исправлять лексические, стилистические, орфографические, грамматические и пунктуационные ошибки с помощью учителя; 3.3.8.1 писать слова, применяя знакомые правила правописания, использовать орфографический словарь для записи слов с непроверяемыми орфограммами
4 класс			
1 четверть			
Моя Родина – Казахстан	4.1.1.1 использовать единицы языка в продуктивной речевой деятельности, соблюдая грамматические нормы; 4.1.6.1 составлять рассказ, используя самостоятельно разработанный план и наглядные материалы; 4.1.8.1 употреблять правила постановки ударения: в существительных в именительном (гусеница, крапива, щавель, творог и др.), родительном (волка, гуся, торта) падежах; глаголах прошедшего времени (взяла, дала, отняла, поняла); правильном употреблении	4.2.1.1 читать вслух, используя изучающее чтение; читать про себя, используя ознакомительное и просмотровое чтение; 4.2.2.1 на основе анализа текста определять тему и основную мысль; 4.2.6.1 распознавать в тексте сравнение, олицетворение, эпитет и использовать их в речи; 4.2.10.1 извлекать информацию (текст, словари, схемы, таблица, карта, диаграмма), делать выводы	4.3.7.1 обозначать звуки буквами на письме, в словах написание и произношение которых не расходится; совершенствовать каллиграфические навыки: соблюдение высоты, ширины и наклона прописных и строчных букв и их соединений; 4.3.8.3 писать слова с удвоенными согласными на стыке приставки и корня, непроизносимыми согласными (непроверяемые) в корне слова; 4.3.8.4 писать слова с разделительным ъ (после приставок, оканчивающихся на согласную, перед буквами е, е, ю , я) ;

	предлогов (до бабушки, со школы); прилагательных сравнительной степени (красивее)		4.3.10.2 ставить знаки препинания в конце предложений по цели высказывания и интонации
Ценности	4.1.7.1 выразить мнение к содержанию аудио/ видеоинформации с привлечением жизненного и читательского опыта, используя оценочные суждения; 4.1.5.1 использовать основные элементы интонации, язык жестов, мимики, обращения к слушателям («Каковы ваши предположения?» «Какова ваша точка зрения?»), слова «по моему мнению…», «в результате…»; 4.1.6.1 составлять рассказ, используя самостоятельно разработанный план и наглядные материалы	4.2.4.1 давать характеристику образу-персонажу, образу-переживанию, определять приемы его создания автором произведения, определять отношение автора к герою, соотносить свою и авторскую оценку/сопоставлять поступки героев по аналогии/ контрасту, доказывая свое мнение словами и выражениями из текста; 4.2.2.1 на основе анализа текста определять тему и основную мысль; 4.2.3.1 определять тип (описание, повествование, рассуждение) и структурные компоненты текстов по их особенностям; 4.2.8.1 формулировать простые, уточняющие, требующие доказательства, оценочные вопросы по содержанию прочитанного	4.3.6.1 исправлять лексические, стилистические (с помощью учителя), орфографические, грамматические и пунктуационные ошибки; 4.3.1.1 писать текст-описание портрета; текст-повествование на заданную тему из личного опыта; текст-рассуждение на заданную тему; 4.3.5.1 писать тексты (например , статью, новости) или создавать буклет, проспект, презентацию), используя аргументы, чтобы убедить других; 4.3.6.1 исправлять лексические, стилистические (с помощью учителя), орфографические, грамматические и пунктуационные ошибки
2 четверть			
Культурное наследие	4.1.4.1 участвовать в дискуссии по обсуждаемой теме, соблюдая логическую последовательность изложения, используя речевые нормы; 4.1.6.1 составлять рассказ, используя самостоятельно разработанный план и наглядные материалы; 4.1.7.1 выразить мнение к содержанию аудио/ видеоинформации с привлечением жизненного и читательского опыта, используя оценочные суждения	4.2.5.1 различать многозначные слова , фразеологизмы, понимать их роль в контексте и использовать их в речи; 4.2.6.1 распознавать в тексте сравнение, олицетворение, эпитет, гиперболу, метафору и использовать их в речи; 4.2.9.1 различать стили и жанры произведений	4.3.4.1 передавать содержание аудио/видеоинформации, текста, представляя доказательства, чтобы объяснить события или идеи (с помощью учителя); 4.3.8.5 писать падежные окончания имен существительных, учитывая тип склонения; 4.3.8.6 писать падежных окончаний имен прилагательных; 4.3.9.2 определять падеж имен существительных в единственном и множественном числе; 4.3.9.3 определять род, число падеж имен прилагательных по роду, числу и падежу имен существительных
	4.1.2.1 пересказывать выборочно, свободно или в заданной учителем форме;		4.3.5.1 писать тексты (например , статью, новости), создавать буклет, презентацию, используя аргументы, чтобы убедить других; 4.3.8.9 писать количественные

Мир профессий	4.1.6.1 составлять рассказ, используя самостоятельно разработанный план и наглядные материалы; 4.1.5.1 использовать основные элементы интонации, язык жестов, мимики, обращения к слушателям («Каковы ваши предположения?» «Какова ваша точка зрения?»), слова «по моему мнению…», «в результате…»	4.2.2.1 на основе анализа текста определять тему и основную мысль 4.2.7.1 пересказывать текст подробно, кратко, выборочно, выражая свое отношение (чувства, эмоции, настроение); 4.2.8.1 формулировать простые, уточняющие, требующие доказательства, оценочные вопросы по содержанию прочитанного	числительные от пяти до тридцати, сто, тысяча, порядковые числительные от первый до двадцатый и тридцатый, …сотый; 4.3.9.9 иметь представление о числительных, количественных и порядковых на основе вопросов сколько?, который? 4.3.8.7 писать личные местоимения с предлогами и без; 4.3.9.4 различать личные местоимения, определять их роль в предложении
3 четверть			
Природные явления	4.1.2.1 пересказывать выборочно свободно или в заданной учителем форме; 4.1.6.1 составлять рассказ, используя самостоятельно разработанный план и наглядные материалы; 4.1.7.1 выразить мнение к содержанию аудио/видеоинформации с привлечением жизненного и читательского опыта, используя оценочные суждения	4.2.2.1 на основе анализа текста определять тему и основную мысль; 4.2.8.1 формулировать простые, уточняющие, требующие доказательства, оценочные вопросы по содержанию прочитанного	4.3.8.8 писать глаголы на –тся, -ться, личные окончания глаголов, определяя тип спряжения, писать ь после шипящих в глаголах 2 лица ед.ч. и частицу не с глаголами; 4.3.9.5 различать глаголы неопределенной формы, настоящего, прошедшего, будущего времени; 4.3.9.6 изменять глаголы по временам, числам, родам в прошедшем времени; 4.3.9.7 иметь представление о 1 и 2 спряжение глагола, изменять глаголы по лицам и числам, обозначать личные окончаниях глаголов; 4.3.9.8 иметь представление о видах глагола; 4.3.9.10 иметь представление о наречиях места и времени, употреблять их в речи
Охрана окружающей среды	4.1.2.1 пересказывать выборочно свободно или в заданной учителем форме; 4.1.3.1 прогнозировать развитие сюжета по заголовку и заключительной части произведения, аргументировать свой ответ; 4.1.7.1 выразить мнение к содержанию аудио/видеоинформации с	4.2.4.1 давать характеристику образу-персонажу, образу-переживанию, определять приемы его создания автором произведения, определять отношение автора к герою, соотносить свою и авторскую оценку/сопоставлять поступки героев по аналогии/контрасту, доказывая свое мнение словами и выражениями из текста; 4.2.7.1 пересказывать текст подробно	4.3.3.1 самостоятельно составлять план текста, озаглавливая каждую часть; 4.3.4.1 передавать содержание аудио/видеоинформации, текста, представляяя доказательства, чтобы объяснить события или идеи (с помощью учителя); 4.3.5.1 писать тексты (например, статью, новости), или создавать буклет, проспект, презентацию), используя аргументы, чтобы убедить

	привлечением жизненного и читательского опыта, используя оценочные суждения	, кратко, выборочно, выражая свое отношение (чувства, эмоции, настроение); 4.2.8.1 формулировать простые, уточняющие, требующие доказательства, оценочные вопросы по содержанию прочитанного	других, при этом разборчиво писать и печатать тексты, используя некоторые компьютерные программы для представления текстов; 4.3.6.1 исправлять лексические, стилистические (с помощью учителя), орфографические, грамматические и пунктуационные ошибки
4 четверть			
Путешествие в космос	4.1.2.2 определять соответствие/несоответствие содержания аудио/ видеоинформации заданным критериям (тема, основная мысль, план, высказывание, характеристика поступков) и объяснить почему; 4.1.2.1 пересказывать выборочно свободно или в заданной учителем форме; 4.1.6.1 составлять рассказ, используя самостоятельно разработанный план и наглядные материалы	4.2.2.1 на основе анализа текста определять тему и основную мысль; 4.2.4.1 давать характеристику образу-персонажу, образу-переживанию, определять приемы его создания автором произведения, определять отношение автора к герою, соотносить свою и авторскую оценку/сопоставлять поступки героев по аналогии/ контрасту, доказывая свое мнение словами и выражениями из текста; 4.2.8.1 формулировать простые, уточняющие, требующие доказательства, оценочные вопросы по содержанию прочитанного	4.3.9.11 различать предложения по интонации, цели высказывания; главные члены предложения; определять предложения с однородными членами предложения, с обращением; 4.3.10.2 ставить знаки препинания в конце предложений по цели высказывания и интонации; 4.3.10.3 ставить знаки препинания при однородных членах предложения с интонацией перечисления; 4.3.10.4 использовать правила оформления диалога на письме
Путешествие в будущее	4.1.2.1 пересказывать выборочно свободно или в заданной учителем форме; 4.1.6.1 составлять рассказ, используя самостоятельно разработанный план и наглядные материалы; 4.1.7.1 выразить мнение к содержанию аудио/ видеоинформации с привлечением жизненного и читательского опыта, используя оценочные суждения	4.2.2.1 на основе анализа текста определять тему и основную мысль; 4.2.4.1 давать характеристику образу-персонажу, образу-переживанию, определять приемы его создания автором произведения, определять отношение автора к герою, соотносить свою и авторскую оценку/сопоставлять поступки героев по аналогии/ контрасту, доказывая свое мнение словами и выражениями из текста; 4.2.8.1 формулировать простые, уточняющие, требующие доказательства, оценочные вопросы по содержанию прочитанного	4.3.10.1 устанавливать связь второстепенных членов предложения с главными (подлежащим и сказуемым); 4.3.9.1 различать части речи на основе существенных признаков и определять их роль в предложении; 4.3.8.1 писать слова, классифицируя их согласно орфографическим правилам и значениям (например, Родина, родина); 4.3.8.2 писать слова, произношение и написание которых расходится; 4.3.9.1 различать части речи на основе существенных признаков и определять их роль в предложении

56. Цели обучения в пределах одной четверти комбинируются по разным видам речевой деятельности.

Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің

2016 жылғы 8 сәуірдегі
№ 266 бұйрығына 15-қосымша
Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 189-қосымша

Бастауыш білім беру деңгейінің 1 сыныбы үшін
«Сауат ашу» пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасы
(оқыту ұйғыр тілінде)

1. Умумий мәлумат

1. «Сават ечиш» пәнининң әһмийити. «Сават ечиш» пәни умуми билимниң асасини тәшкил қилидиған наһайити муһим пәнләрниң биридур.

2. «Сават ечиш» пәни «Ана тили», «Әдәбий оқуш» пәнлириниң тәркивий қисми болуп, тил вә әдәбият тоғрилиқ билим системисиға тәйярлиқ басқучи болуп һесапланиду.

3. «Сават ечиш» пәнининң әһмийити – оқуғучиларниң һаятида йеңи пәйда болған «йетәкчи паалийити» – оқуш паалийитигә маслишиш, муқим зеһин билән хатирисини, мәнтиқий пикир қилиш билән билим елишқа болған қизғинлиғини шәкилләндүрүп, тәпәккүрини йүксәлдүрүш, сөз байлиғини ашуруш, сөзләрни бағлаштуруп сөзләшкә үгитиш вәзипилирини әмәлгә ашурушта.

4. Шуниң билән биллә нутуқ паалийитиниң тиңшилим, ейтилим, оқулум вә йезилим түрлирини риважландуруш арқилиқ башқа пәнләрни өзләштүрүшкә асас болушида.

5. «Сават ечиш» пәнидә оқуш вә йезиш ишлири өз ара зич бағлиништа биллә елип берилиду: оқуш адәтлири яхши қелиплашқан оқуғучиниң саватлиқ йезиш адитиму шуниңға мувапиқ қелиплишиду.

6. «Сават ечиш» пәни оқуғучиларниң:

1) уйғур тилиниң фонетикиси, лексикиси, грамматикиси билән пунктуацияси тоғрилиқ иптидаий билим асаслирини өзләштүришигә;

2) оқуш билән йезишқа болған қизғинлиғиниң ойғинишиға;

3) оқуш вә йезиш адәтлириниң йетилишигә;

4) өз ара мунасивәттә ейтилим, тиңшилим, йезилим вә оқулум адәтлирини тоғра, орунлуқ қоллинишни қелиплаштурушқа;

5) жүп билән, топ билән, коллектив билән ишләшкә адәтлинишкә вә һәрхил рольни (лидер, орунлиғучи) бәжиришкә үгинишигә;

6) Қазақстанда яшаватқан жими хәлиқләрниң мәдәнийитигә изгүлүк вә һөрмәт туйғусиниң шәкиллинишигә асас салғучи пәндур.

7) «Сават ечиш» пәни арқилиқ оқуғучилар уйғур тили билән әдәбий мирасини өзләштүрүп, ана тили билән хәлқиниң мәдәнийитини һөрмәтләшкә, оқуш жәриянида вә күндилик турмушта учришидиған вәзийәтләрдә тиллиқ мунасивәтләргә әркин арилишип, өз пикрини билдүрүшкә адәтлиниду.

2. «Сават ечиш» пәни бойичә оқуш программисиниң мәхсити

7. «Сават ечиш» пәниниң мәхсити – оқуш вә йезиш адәтлири қелиплашқан, алған билимини, ойини толуқ, әтраплиқ, чүшинишлик, системилиқ йәткүзүштә қоллинишни билидиған, билим елишқа интилған шәхсниң йүксилинишигә имканийәт яритиш.

8. Мошу мәхсәткә еришиш үчүн төвәндики вәзипиләрни йешиш нәзәрдә тутулиду:

1) оқуғучиларни оқуш паалийитигә психофизиологиялик нуқтидин тәйярлаш;

2) уйғур елипбәсидики (алфавит) һәрипләр билән (басма вә язма түри, баш һәрип вә кичик һәрип) тонуштуруш;

3) һәриптин боғум, боғумдин сөз, сөздин жүмлә түзүп оқушқа вә йезишқа адәтләндүрүш;

4) оқуш адити (дурус вә чүшинип оқуш) билән йезиш адитини (хатасиз, саватлиқ, таза, каллиграфия қаидилиригә реайә қилған һалда) қелиплаштуруп, йетилдүрүш;

5) тиллиқ бирликләр (тавуш, боғум, сөз, жүмлә, мәтин) вә орфография, пунктуация тоғрилиқ аддий чүшәнчиләрни өзләштүрүш;

6) китап оқушқа болған қизиқишини тәрбийиләш;

7) аддий тәһлил қилиш усуллирини өзләштүргүзүш арқилиқ әхбаратни селиштуруш, топлаштуруш, системилаштурушни риважландуруш;

8) нутуқ вә өз ара мунасивәт мәдәнийәт нормилирини сақлашқа адәтләндүрүш; сөз байлиғини бейитиш вә активлаштуруш, бағлаштуруп сөзләш нутқини йүксәлдүрүш;

9) тонушлуқ қизғинлиғи билән ана тилиға, тарихиға, мәдәнийитигә, урпи-адәтлиригә болған муһәббәтни қелиплаштуруш арқилиқ мәнивий-инсаний пәзиләтләрни қелиплаштуруш;

10) алған тиллиқ билими билән адәтлирини йәккә мунасивәт-муамилә тәжрибисидә, күндилик турмуш-мәишәт вәзийәтләрдә қоллинишқа үгитиш.

9. Үчтиллиқ сәясәтни әмәлгә ашуруш:

1) Қазақстан Жумһурийитиниң умумий билим бериш мәһкимилири оқуғучиларниң функционаллиқ саватлиқлиғини тәрәққий қилдуруш мәхситидә коммуникативлиқ адәтләрниң асаслирини шәкилләндүргән һалда 1-синиптин башлап қазақ тилини, рус тилини, инглиз тилини оқутушни киргүзди;

2) Үч тилни оқутуш нутуқ паалийитиниң төрт коммуникативлиқ адитини (тиңшилим, ейтилим, оқулум вә йезилим) қелиплаштурушқа қаритилған;

3) Үчтиллиқ сәясәт тиллиқ вә тиллиқ әмәс пәнләрни оқутуш билән муәллимләрниңму ролини ениқлайду. Үчтиллиқ сәясәтни әмәлгә ашуруш «Сават ечиш

» пәни программисиниң новәттики бөләклиридә өз әксини тапиду;

4) «Сават ечиш» пәнини оқутушта қоллинилидиған педагогикилиқ технологияләр билән «усул-амиллар» дәп атилидиған бәшинчи бөләктә муәллимниң пәнни өзләштүргүзүши үчүн зөрүр тиллиқ билим билән адәтләрни қандақ мукәммәлләштүридиғанлиғи ениқланған;

5) «Оқуғучиларниң коммуникативлиқ адәтлирини риважландуруш» дәп намлинидиған сәккизинчи бөләктә муәллимләрниң пән арқилиқ тиңшилим, ейтилим, оқулум вә йезилимниң алий дәрижидә қандақ тәрәққий қилидиғанлиғи көрситилгән;

6) «Оқуш нәтижилирини baһalaш тоғрилиқ» дәп атилидиған тоққузинчи бөләктә baһalaш тили ениқланған.

3. «Сават ечиш» пәнини оқутушта қоллинилидиған педагогикилиқ технологияләр билән услуб –амиллар

10. Умумий билим бериш мәһкимимлири (мәктәп, гимназия, лицей вә б.) «билим елишни қандақ үгиниш керәклиги» принципиға асаслиниду, бу принцип бойичә оқуғучиларни мустәқил билим елишқа интилидиған, тиришчан, қизғинлиғи йүксәк, өзигә ишинидиған, жавапкәрчилиги жуқури вә зеһний парасити йетүк шәхс сүпитидә қелиплаштуруш нишан қилиниду.

11. Оқуғучиларда бу хусусийәтләрни қелиплаштурушта муәллимләр һәр-түрлүк технологияләр билән аслуб-амилларни қоллиниду дәп күтүлмәктә, улар:

1) тәтқиқат нуқтисидин яндишиш (оқуғучилар «немини билимән, немини билгүм келиду, немини билдим» соаллири бойичә өз паалийитини тәһлил қилишни үгиниду);

2) паалийәт нуқтисидин яндишиш (оқуғучилар оқуш паалийитидә өзләштүргән йеңи билимниң келәчәктә һажәтлигини (зөрүрлүгини) чүшиниду);

3) риважландуруп оқутуш (оқуғучилар оқуш паалийитиниң усуллирини өзләштүрүп, өз паалийитини режиләш вә башқуруш йолини үгиниду);

4) асаслаш (оқуғучиниң оқушқа болған қизиқишини ашуруш үчүн «оқутуш үчүн baһalaш» арқилиқ қоллаш);

5) оқуғучиларниң оқуш паалийитини йәккә, топлуқ, коллективлиқ көрүнүштә уюштуруш (оқуғучилар бир- бирини baһalaшқа, пикир алмаштурушқа вә б.) үгиниду;

6) дифференциялик оқутуш (оқуғучиларни дәрижисигә, имканийәтлиригә қарап оқутуп, қелиплаштурғучи baһa арқилиқ қоллаш);

7) «Сават ечиш» пәнини оқутушта қоллинилидиған оқутуш системиси билән усуллири;

8) сөзниң фонетикилиқ қурулмисини тәһлил қилиш;

9) муәммалиқ вәзийәт һасил қилиш;

10) оқуш билән йезишни тәңқидий нуқтәий нәзәрдин ойлаш арқилиқ қелиплаштуруш;

11) тәжрибилик, ижадий оқуш паалийити (һәрхил ижадий иш);

12) оқуғучиларниң билимини системилиқ мониторинглаш;

13) издиниш вә қошумчә материаллар қоллинишни тәләп қилидиған тапшуруқларни орунлатқузуш;

14) оқуғучиларниң тәтқиқат паалийитини вә тәтқиқатқа асасланған паал оқушқа интилдуруш;

15) оқуғучиларға алдин-ала берилидиған һәрхил стильдики язма мәтинләрниң үлгисини қоллиниш (муәллим алдин-ала модельлар билән үлгиләрни бериду).

12. Асасий диққәт билимгә әмәс, шу билимни қоллиниш жәриянига қаритилиду. Оқуғучиларниң билим елиш давамидики утуқ, муваппәқийәтлири билән алдидики қәдәмлирини ениқлаш үчүн оқуғучиниң ениқ мәхсити билән утуқ критерийлирини алдин –ала бәлгүләш керәк.

13. Үчтиллиқ сәясәткә мувапиқ уйғур тилини оқутуш мәзмунини қоллаш:

1) оқутуш тилида қоллинилидиған (қелиплашқан коммуникатив адәтләр) билән тәңқидий нуқтидин пикир қилиш (ойлаш) адәтлири қазақ тилида, рус тилида, уйғур тилида, инглиз тилида оқулидиған башқа пәнләрни утуқлуқ өзләштүрүшкә тәсир қилидиғанлиғи ениқ. Башланғуч синип муәллимлири тил билән әдәбият пәнлирини оқутуп, тилларни оқуғучиларниң күндилик турмушта, ижтимаий муһитта оқутуш мәхситигә мунасип қоллиниш имканийәтлирини күчәйтиш арқилиқ үчтиллиқ оқутуш сәяситигә өз төһписини қошалайду. Тил пәнлириниң муәллимлири оқуғучиларға қазақ тилини, рус тилини, уйғур тилини вә инглиз тиллириниң охшашлиғи билән пәрқигә диққәтни жәлип қилиду. Һәммә қалған пәнләрниң қоллинидиған асаслиқ қуралиму тил екәнлигини чүшәндүриду;

2) тилни муәллимләр пән мәзмунини пәнарилиқ бағлинишни орнитишқа мүмкинчилик беридиған мавзулар билән, мәтинләр билән, адәтләр билән, оқуш паалийитиниң түрлири билән, оқуш вәзипә, мәжбурийәтлири билән, оқуш мәхсәтлири билән толуқлайду вә шундақла оқуғучиларниң умумий академиялик тилини риважландурушқа вә башқа пәнләрни ақуп, билишкә һажәтлик адәтләрни төвәндикидәк қелиплаштурушқа асас болиду: мавзуни һәр хил қиридин тәһлил қилиш, вақиәниң сәвәплири билән ақивәтлирини чүшәндүрүш, пикирләр билән мәнбәләрни айрип, тонуш, таллаш мавзуларни тәһлил қилишқа қатнишиш; һәртүрлүк әхбарат мәнбәлирини баһалаш; башқиларға чүшинишлик әхбарат сунуш. Тилчи муәллимләр башқа пән муәллимлири билән зич мунасивәттә болуп, уларниң ой-пикригә мәслиһәтлиригә қулақ селип, тил дәрислирини сүпәтлик дәрижигә көтиришкә жими имканийәтләрни қоллиниду.

14. Түрлүк мәдәнийәт билән көзқарашларға һөрмәт туйғусини қелиплаштуруш:

1) билим беришниң йеңи йөнилиши оқутуш билән тәрбийиләштики демократиялик вә гуманистлиқ йөнилишләргә риайә қилған һалда һәрхил мәдәнийәтләрниң риважлиниши билән алаһидиликлирини һесапқа елиштур. Оқуғучилар қазақстанлиқ

көпмилләтлик жәмийәттә яшап, мунасивәт жәриянида өз ара сәвир-тақәтлик болуп, башқа милләт мәдәнийәтигә болған һөрмәт, еһтирам туйғусини билдүрүш қатарлиқ муһим пәзиләтләргә егә болуш лазим. Бу әснада мәдәнийәтлик вә һәрхил мәдәнийәткә дегән иззәт-һөрмәт туйғусини қелиплаштуруш әвладиға егә жәриян - билим бериш жәрияни екәнлиги мәлум;

2) «Сават ечиш» пәнини оқутуш жәрияни оқуғучиларниң түрлүк мәдәнийәт билән көзқарашларға һөрмәт туйғусини қелиплаштурушни асасий вәзипиләрниң бири сүпитидә алдинқи орунға қойиду. Бу мәсилә йәккә шәхслик, шәхсарилиқ вә мәдәнийәтарилиқ салаһийәтләрниң ажралмас бир қисмидур. Бу салаһийәтләр оқуғучиларниң һәрхил ижтимаий муһитта, көп мәдәнийәтлик жәмийәттә нәтижидарлиқ вә конструктив паалийәт жүргүзүшкә имканийәт бериду;

3) «Сават ечиш» пәниниң оқуш программисида һәрхил мәдәнийәт билән көзқарашларға һөрмәт туйғусини қелиплаштуруш төвәндикидәк ипадилиниду:

қазақ тили билән мәдәнийитигә, қазақ тилиға һөрмәт билән қарашқа тәрбийиләш;

қазақ тилиниң Қазақстан хәлиқиниң милләтләрара бирлиги билән разимәнлигини сақлаш тили сүпитидики хизмитини чүшәндүрүш;

миллий мәдәнийитимизни һөрмәтләшни билиш вә Қазақстанда яшайдиған милләт вәкиллириниң әнъәнилиригә вә урпи-адәтлиригә һөрмәт билән қарашни билишкә үгитиш;

башқиларниң пикригә, көзқаришиға, етиқат вә урпи-адәт, әнъәнилиригә, һис-туйғуси билән ғайилиригә иззәт-еһтирам билән қараш, өзгиләрниң пикри билән һесаплишишни билиш хусусийәтлирини қелиплаштуруш;

һәрхил көзқарашларни тәһлил қилип, өз көзқариши билән өзгиләрниң пикрини селиштурған һалда, ойини очуқ йәткүзүшкә үгитиш;

оқуғучиларниң көптиллиқ, көпмәдәнийәтлик жәмийәттә өзини әркин һис қилиш, көпмилләтлик жәмийәттә яшаш ихтидарини қелиплаштуруш.

15. Оқуғучиларниң коммуникативлиқ адәтлирини риважландуруш:

1) Умумий билим бериш мәһкимилиригә (мәктәп, гимназия, лицей вә б.) беғишланған оқуш программиси мәхсәтлириниң бири вә надири– һәрхил ижтимаий топлар билән тил тепишишқа қабилийәтлик йәккә шәхсни тәрбийиләш. Мошу мәхсәткә еришиш үчүн интилдурғучи муһит һасил қилип, һажәтлик тиллиқ адәтләрни риважландуруш керәк. Мундақ муһит оқуғучиларниң савақдашлири билән, муәллимләр билән вә көпчилик билән еғизчә, язмичә мунасивәтләрдә нутуқни саватлиқ пайдилинишиға, муамилиниң һәрхил шәкиллирини қолланған һалда өз пикрини әркин билдүрүшигә имканийәт яритиду;

2) «Сават ечиш» пәнидә тиңшилим вә ейтилим адәтлирини риважландурушқа тәсир қилидиған тапшуруқлар үлгилири:

мәтинни диққәт билән тиңшап, мәзмунини чүшиниш вә соалларға жавап бериш;

тиңшалған мәтин мәзмунидин алған тәсиратларни рәсимләр арқилиқ бериш;

тиңшалған мәтинниң мәлум бир парчисини сөзләп бериш;
мәтинниң мәзмуниға қарши пикир ейтиш;
балиларға тонуш вә қизиқарлиқ тапшуруқлар бойичә сөзлишиш;
мәлум бир мавзуда бәс-муназирә уюштуруш;
мәтинниң бәзи бир вақиәлирини има-ишарәтләр билән көрситиш;
жүптә има-ишарәтләр, hәрикәтләрни пайдилинип, вақиәни йезишқа тәйярлиниш (мәсилән, «Қаритилған оқуш» вә «Қаритилған йезиш»);
тонуш чөчәк, hекайини мәзмунлаш, шеирларни ядқа ейтиш;
саламлишиш, хошлишиш, әпу сораш, миннәтдарлиқ ейтиш, өтүнүш йезиш, тонуш вә натонуш адәмләр билән, йеқинлири hәм достлири билән, тәңтушлири вә чоңлар билән, кичик балилар билән муамилә қилишқа бағлиқ рольлуқ оюнлар;
немини сорашқа вә немини сорашқа болмайдиғини тоғрилиқ муназирә қилиш;
сәhниләштүрүш;
берилгән мавзу (шу дәристә өтүлгән hекайә, чөчәк яки мәсәл) бойичә диалог (қочақларниң ярдими билән) түзүш;
3) Сават ечиш» пәнидә оқулум адитини риважландурушқа тәсир қилидиған тапшуруқлар үлгилири:
графикилиқ схема арқилиқ «оқуш»;
кәсмә hәрипләрдин боғум, сөз түзүп оқуш;
мәтиндин hажәтлик жүмлини яки сөзни тепип оқуш;
«көз билән оқуш» оюни арқилиқ оқуш;
мәтиндин бәдиий, тәсвирий сөзләрни тепип оқуш;
4) «Сават ечиш» пәнидә йезилим адитини риважландурушқа тәсир қилидиған тапшуруқлар үлгилири:
әхбаратни рәсим вә (бәлгүләр) программилар арқилиқ бериш;
сөзләрниң тоғра йезилишини (орфографиялик (имла) нормилири) өзләштүрүшкә беғишланған тапшуруқларни орунлаш;
мәтиндин сөзләрни, жүмлиләрни, қисқа парчиларни көчирип яздуруш;
мәтиндики йезилиши қийин сөзләрдин луғәт түзүш;
сөздин жүмлиләр, жүмлиләрдин мәтин түзүп йезиш;
әстә сақлаш арқилиқ йезиш;
күзәткини, сөйүмлүк ишлири, оюнлири тоғрилиқ таянчи рәсимләр билән жүмлиләрни, ихчам мәтин түзүп йезиш;
өзи түзгән мәтинни муәллимниң ярдими билән тәкшүрүш.

4. Оқуш нәтижилирини баhалаш тоғрилиқ

16. Башланғуч мәктәптә оқуш нәтижисини баhалаш критериялиқ баhалаш системисини киргүзүш арқилиқ әмәлгә ашиду.

17. Критериялиқ баһалаш - оқуш муваппәқийәтлирини ениқ айдиңлаштурған, биллә тәйярланған, оқуш жәриянининң һәммә қатнашқучилириға (оқуғучилар, билим бериш мәһкимилириниң мәмурийити, педагогикилиқ персонал, ата- анилар вә башқа қануний вәкилләр) алдин-ала мәлум, башланғуч билим беришниң мәхсәтлири билән мәзмуниға мувапиқ критерийлар билән селиштурушқа асасланған баһалаш жәрияни.

18. Критериялиқ баһалаш оқутуш, тәлим-тәрбийә бериш вә баһалашниң өз ара бағлинишиға асасланған.

19. Критериялиқ баһалаш нәтижиси оқутуш жәриянини нәтижидарлиқ режиләш билән уюштуруш үчүн қоллинилиду.

20. Башланғуч мәктәптики критериялиқ баһалаш системиси формативлиқ баһалаш (ФБ) вә ички жиғинда баһалашни (ИЖБ) өз ичигә алиду.

21. Формативлиқ (еқимлиқ) баһалаш - дәристики вә күндилик иш жәриянидики билим билән адәтләрни өзләштүрүшниң еқимлиқ сәвийәсини ениқлайду вә оқутуш давамида оқуғучи билән педагог арисида дәрһал өз ара бағлинишни әмәлгә ашуриду, оқуғучиларға йеңи материални өзләштүрүш мабайнида тапшуруқни қанчилик тоғра орунлап, оқуш мәхситигә еришкәнлигини чүшинишкә имканийәт бериду.

22. Ички жиғинда баһалаш – синип бойичә оқуш материаллириниң чоң бапини яки бөлигини оқуғандин кейин өзләштүрүлгән билим билән қелиплашқан адәтләр дәриҗисини ениқлайду.

23. Ички жиғинда баһалаш билим бериш мәһкимисиниң педагоглири тәрипидин әмәлгә ашурулиду. Жиғинда ишлар үчүн қоюлған баһалар һесаплиқ оқуш басқучлири үчүн йәкүн баһаларни ениқлашқа асас болуп һесаплиниду.

24. 1-синипта оқуғучиларниң яш алаһидиликлирини һесапқа алған һалда, пәқәт формативлиқ баһалаш қоллинилиду. 3-4-чарәкләрдә чарәклик баһалар қоюлиду.

25. 1-синипта жиллиқ баһа формативлиқ баһалашниң нәтижиси бойичә қоюлиду.

5. «Сават ечиш» пәнининг мәзмуни вә оқуш материаллириниң системиси

26. «Сават ечиш» пәнини оқутуш жәриянини уюштурушқа қоюлидиған тәләпләр:

Синип	Һәптилик саат сани	Жиллиқ саат сани
1	6	198 (33 оқуш һәптиси)

27. Башланғуч билим бериш басқучида оқуш-тәрбийә жәриянини уюштуруш үчүн башланғуч синип кабинети санитарлиқ-гигиенилиқ қаидиләр билән нормиларға мувапиқ жабдуқлиниши керәк.

28. Жиһазлар синипта һәрхил шәкилдики (йәккә, жүплүқ, топлуқ) ишларни (оюн вә башқиму паал услублар) уюштурушқа имканийәт беридиған йеник вә һәрикәтчан болуши лазим. Шуниң билән биллә китап тәкчилиригә, оқуғучиларниң көргәзмә ишлириға беғишланған стендларға вә көрнәклик қуралларға мәхсус орунлар бөлүнүши

h а ж ә т .

29. «Сават ечиш» пәнини оқутуш үчүн кабинетта төвәндики қурал-жабдуқлар болуши шәрт:

1) интерактивлиқ тахта /проектор, экран;

2) чәксиз интернетқа кириш:

3) оргтехника (компьютер, принтер, сканер, веб-камера, қулаққап вә ноутбуклар);

4) диктофон, микрофон;

5) санлиқ фотоаппарат;

6) флип-чарт;

7) кичик маркерлиқ тахта;

8) оқуғучиларниң ишини сақлашқа вә көрситишкә беғишланған шкафлар;

9) бор билән йезишқа беғишланған тахта;

10) балиларға беғишланған hәр хил жанрдики бәдиий әдәбият, рәсимлик брошюрилар, журналлар, гезитлар, шаирлар билән язғучилар тоғрилиқ фильмлар, аудиоязмилар, видеофильмлар;

11) көрнәклик қураллар (иллюстрацияләр, портретлар, таблица вә жәдвәлләр);

12) грамматикилиқ ениқлимилар билән луғәтләр: изаһлиқ, сөз ясаш, имла, синонимлар, антонимлар, фразеологиялиқ, этимологиялиқ луғәтләр в.б.;

13) дидактикилиқ вә тарқитиш материаллар;

14) муәллимгә беғишланған көрнәклик қуралар (пән бойичә жәдвәлләр, «Дурус олтириш», «Қәләмни тоғра тутуш» жәдвили, «Елипбә» жәдвили, магнитлиқ басма вә язма hәрипләр кассиси);

15) рольлуқ оюнларға беғишланған қочақлар, қурал-жабдуқлар;

16) әмгәк қураллири: қайча, жиңнә, жип, йелим, рәхт парчилири, түгмә, бояқлар, пластилин вә б.;

17) театрға беғишланған декорацияләр билән костюмлар, миллий кийимләр, никаплар.

30. «Сават ечиш» пәниниң мәзмуни:

1) «Сават ечиш» пәни – лексикилиқ мавзулар асасида оқуғучиларни оқуш билән йезишқа үгитип, тиңшилим, ейтилим, оқулум вә йезилим адәтлирини қелиплаштурушқа беғишланған пән. «Сават ечиш» пәни программисиниң мәзмуни интегративлиқ түзүлиду;

2) «Сават ечиш» пәни үч басқучтин ибарәт: елипбәгичә болған дәвир, елипбә дәври, елипбәдин кейинки дәвир;

3) Муәллим саат санини үч басқуч бойичә синиптики оқуғучиларниң оқуш мәхсәтлирини өзләштүрүшигә, hәр басқучниң вәзипилирини әмәлгә ашурушиға бағлиқ әркин режә түзәләйду.

31. Елипбәгичә болған дәвирниң вәзипилири:

1) оқуш паалийитигә болған қизғинлиғини қелиплаштуруш;

2) фонетикилиқ аңлаш-тиңшишини йүксәлдүрүш;

3) тавуш, боғум, сөз, жүмлә тоғрилиқ иптидаий чүшәнчиләр билән уқумларни қелиплаштуруш;

4) схема –модельларни қоллинип, сөзни тавушлуқ тәһлил қилиш, созуқ вә үзүк тавушларға ажритиш, сөзләрни боғумға бөлүш адәтлирини қелиплаштуруш;

5) қолниң ушшақ булжуңлирини риважландуруш (бояш, рәсим сизиш, һәрхил йөнилиштә сизиқларни, штрихларни сизиш, һәрип элементлирини йезиш);

6) оқуғучиниң ойлаш, әстә сақлаш, тәсәввур, қобул қилиш ихтидарини вә муқим зеһнини риважландуруш;

7) еғизчә, язмичә нутқини йүксәлдүрүш.

32. Елипбә дәвриниң вәзипилири:

1) оқуш паалийитигә болған қизғинлиғини риважландуруш;

2) фонетикилиқ аңлап-тиңшаш адәтлирини йүксәлдүрүш;

3) тавушлуқ тәһлил адәтлирини риважландуруш;

4) елипбә (алфавит) һәриплирини өзләштүргүзүш, һәрипләрниң басмичә вә язмичә түрлирини, баш һәрип вә кичик һәрипни пәриқләшни үгитиш;

5) тил бирликлири (тавуш, боғум, сөз, жүмлә) тоғрилиқ уқумлар билән чүшәнчиләрни кәңәйтиш;

6) пәйдин-пәй сөзни туташ, тоғра, чүшинип оқушқа адәтләндүрүш;

7) һәрипләрни, боғумларни, сөзләрни, жүмлиләрни йезишта каллиграфиялиқ адәтлирини қелиплаштуруш;

8) еғизчә вә язмичә нутуқни риважландуруш арқилиқ сөзләш паалийитини йетилдүрүш.

33. Елипбәдин кейинки дәвирниң вәзипилири:

1) мәтинләрни тоғра, ипадилиқ, «ичидә оқушқа» үгитиш, чапсан оқуш адәтлирини қелиплаштуруш;

2) тиңшаш-чүшиниш, сөзләш, оқуш вә йезиш адәтлирини йетилдүрүш;

3) бағлинишлиқ сөзләшни риважландуруш;

4) каллиграфия нормилириға реайә қилип, саватлиқ, хатасиз йезиш адәтлирини қелиплаштуруш.

34. Тиңшилим вә ейтилим (еғизчә нутуқ билән фонетикилиқ қобул қилишни риважландуруш):

1) Муәллим билән башқа оқуғучиларниң нутқини тиңшиши, аңлиғинининг мәнасини чүшиниши, соалға тоғра вә ениқ жавап бериши, сөзниң мәнасини чүшиниши, сөзни мәнасиға қарап дурус һәм орунлуқ истимал қилишни билиши, савақдашлири билән сөһбәттә нутуқ мәдәнийитигә әмәл қилип, өзи һәққидә сөзләп берәлиши. Тиллиқ әмәс һәрикәт паалийәтләрни еғизчә нутуқта қоллиниш (интонация, мимика, қол вә тән һәрикәтлири). Сюжетлиқ рәсимләр бойичә һекайә түзүш, чөчәкләр ейтиш. Шеирларни ядлаш, санимақлар, мақал вә тәмсилләр, тепишмақларни ядлаш. Йеңилтмачлар ейтиш

арқилиқ артикуляциялик аппаратини риважландуруш;

2) Сөзниң тавушлуқ тәркиви. Үзүк тавушларниң жараңлиқ/жараңсиз, сонорлуқ балуп бөлүнүши. Боғум – әң кичик ейтилим бирлиги. Созуқ тавушларниң боғум түзүштики роли. Сөзләрниң боғумларға бөлүнүши. Сөздики созуқ тавушлар. Сөздики урғу. Сөзниң мәнаси. Сөз байлиқни (запас) кәңәйтиш. Жүмлә түзүш. Жүмлиләрдин қисқа мәтинләрни түзүш. Мәтинни тиңшаш давамида чүшиниш. Муәллимниң еғизчә соаллириға жавап бериш. Сюжетлиқ рәсим бойичә яки көргини, бешидин кәчүргини, аңлиғини һәққидә сөзлишиш; қисқа шеирларни ядлаш, мәзмунини сөзләп бериш. Һәр хил жанрдики әсәрләрни селиштуруш. Әсәрдики асасий қәһриманларға характеристика бериш адәтлирини қелиплаштуруш. Сөзниң тавушлуқ вә һәриплик тәркивиниң охшаш яки охшаш әмәслигини ениқлаш. Сөзләрни уйғур әдәбий тилиниң тәләппуз (орфоэпиялик) қанунияға мувапиқ ейтишни билиш. Коммуникативлиқ мәхсәтләргә бенаән (топта сөзлишиш, сөһбәткә қатнишиш, сәһниләштүрүш, рольлуқ оюнлар), нутуқ мәдәнийити этикетлирини пайдилиниш, лексикилиқ мавзулар асасида луғәт байлиғини (запасини) кәңәйтиш. Оқуғучиниң өзиниң ички дуниясидики тәшвиш, әндишиләргә диққәт қилишини вә өзгиләрниң қәлбини чүшинишкә интилишини қелиплаштуруш; Һәрхил иш-һәрикитиниң инсаний, изгү нуқтәий нәзәрдин тәһлил қилишиға әһмийәт б е р и п қ а р а ш қ а үгитиш.

35. Оқулум (уйғур алфавити билән тонушуш, оқуш адәтлирини қелиплаштуруш):

1) Сөздики тавушларниң сани билән боғумларни ениқлаш. Тавушлуқ тәһлил қилиш. Тавушларниң мәна ажритишлиқ вәзиписини (функция) чүшиниш. Сөзләр билән жүмлиләрниң қурулмисини схема арқилиқ чүшинип, тонуп-билиши (сөздики боғум санини, жүмлидики сөз санини ениқлаш). Сөзниң мәнасини, жүмлиниң мәнасини чүшиниш. Тавуш билән һәрипни пәриқләшни билиш; һәрип-тавушниң бәлгү-тамғиси екәнлиги. Йезилған сөзниң һәриплик түзүлүши. Йезилған һәрипләр арқилиқ сөзниң тавушлуқ шәклини (формисини) йеңилаш (оқуш). Түрлүк қурулмидики сөзләрни, 2-6 сөздин ибарәт жүмлиләрни, 4-8 жүмлидин ибарәт қисқа мәтинләрни боғумлуқ усул билән улап оқушқа үгитиш, мәтинни муәллимниң соали бойичә терип оқушқа үгитиш. Үнлүк оқуш. Нутуқниң интонациялик тәшкиллинишини назарәт қилиш (ахиридики интонация, көтирәңгү ейтиш (үндәш), соал интонацияси);

2) Тавушлар билән һәрипләрни төвәндә көрситилгән тәртип билән үгитиш тәвсийә қ и л и н и д у :

1-басқучта а, т, п, н, м, р, л, о, с;

2-басқучта д, и, й, қ, ш, у, ә, к, б, ғ, з;

3-басқучта е, ч, г, ү, ө, х, я, һ, ж, в, ж, ю, ф, ң;

4-басқучта ь бәлгүси, е, ц, щ, э, ы, ъ бәлгүси;

3) Уйғур тилидики тавушларни, уларниң ичидә ейтилиши охшаш н - ң, с-з, с-ш, қ-ғ, п-б тавушлирини тоғра тәләппуз қилишқа үгитиш. Рус тилидин киргән кирмә сөзләрдә учришидиған тавушларни тоғра тәләппуз қилишқа мәшиқләндүрүш. Оқуғучиларниң

сөз байлиғини йүксәлдүрүш вә жанландуруш;

4) Сөзләрниң мәнасини күзитиш (мәнадаш сөзләр, зит сөзләр, көп мәналиқ). Мәтин тоғрилиқ умумий чүшәнчә. Өз алдиға оқуш давамида мәтинни чүшиниши. Баянлаш характерлиқ толуқтурушни тәләп қилидиған мәтинни толуқтуруп сөзләп бериши. Туташ сөзләр арқилиқ оқушқа өтүш, «ичидә оқуш»;

5) Оқулғанниң мәзмуни бойичә қоюлған соалларға жавап бериши; оқулған мәтин мәзмунининиң мавзуси билән бағлинишлиқлиғи, һәрхил жанрларниң алаһидиликлирини ениқлиши; қоюлған соалларға тоғра жавап беришни билиш; бәдиий мәтин билән бәдиий әмәс мәтинләрни интонацияни дурус қоюп оқуш (чекит, соал, үндәш) вә уларниң мәзмунини сөзләп бериши, терип оқуш, рольларға бөлүп оқуш, толуқсиз мәтинләрни оқуш, оқулғанға баһа бериш (яқиду/яқмайду). Оқуш тапшуруқлирини орунлашқа һажәтлик әхбаратни издәш (муәллимниң рәһбәрлигидә). Мәтин, рәсим, схема көрүнүшидә берилгән әхбаратни чүшиниш.

36. Йезилим (йезиш адәтлирини қелиплаштуруш):

1) Схемиларниң ярдими билән сөзниң тавушлуқ тәркивини модельлаш. Жүмлини модельлаш. Йезиш ишиға тәйярлиқ мәшиқлири (тәнни тоғра тутуш, дурус олтириш, йоруқ, дәптәрни дурус қоюш, қериндашни/қәләмни дурус тутуш). Бошлуқта молжалаш адитини қелиплаштуруш (йезиш қури, қурарилиқ бошлуқ, қурниң жуқарқи вә төвәнки сизиғи, янту, тик). Рәсим сизиш, үзүк сизиқлар (пунктир), әгир сизиқлар. Һәрип элементлирини йезиш. Һәрип элементлири, баш һәрипләр билән кичик һәрипләрни, жүмлиләрниң боғумлирини уларни графикилиқ нормиларға реайә қилған һалда, бир-бири билән дурус бағлаштуруп, үзмәй йезиш. Ейтилиши билән йезилишида пәриқ йоқ сөзләрдин, пунктуациялик қаидиләргә әмәл қилған һалда, диктант йезиш. Жүмлә тәркивидики сөзләрниң бөләк йезилидиғанлиғи. Жүмлиниң баш һәрипиниң йезилиши, жүмлиниң ахирида чекит қюлидиғанлиғи. Жүмлә, кичик мәтинләрни (3-4 жүмлә) дурус түзүп йезиш. Аңлаш, әстә сақлаш арқилиқ сөзләрни (3-7 сөз), аддий жүмлиләрни (1-2 жүмлә) ядқа йезиш. Язғанни үлгигә қарап тәкшүрүш; каллиграфиялик тоғра йезиш;

2) Жүмлә ахиридики тиниш бәлгүлири. Уқумларни ажритиш: нәрсә вә сөз нәрсиниң нами екәнлигини. Әтрап муһиттики жисимларниң, һадисиләрниң намлири. Бир нәрсини, көп нәрсини билдүридиған сөзләр. Тавуш. Һәрип. Баш һәрип вә кичик һәрип. Тавушниң түрлири: созуқ вә үзүк тавушларни пәриқләш. Боғум. Тавушлардин боғум түзүш. Боғумлардин сөз түзүш. Сөзни боғумға бөлүш. Тавушлуқ-һәриплик тәһлил. Сөз вә жүмлә. Сөзниң мәнаси (луғәт иши). Сөзләрдин жүмлә түзүш. Жүмлиләрдин кичик һекайә (мәтин) түзүш. Жүмлиниң тиниш бәлгүлири (чекит, үндәш бәлгүси, соал бәлгүси). Сөзниң мәлум бир мәна (нәрсиләрниң намини, рәңгини, тамини, һәжимини, санини, иш-һәрикитини) билдүридиған уқумлар, уларни орунлуқ қоллинишқа үгитиш. Тоғра йезиш қанунлири билән тонушуш вә уларни тәжрибидә қоллиниш:

баш һәрип билән йезилидиған сөзләрни (адәмләрниң исми, йәр-су намлири, өй һайванлириниң атлири) ениқлаш, тоғра йезиш;

нәрсиләрниң нами билән санини, сүпитини, иш-һәрикитини билдүридиған сөзләрни е н и қ л а ш ;

көплүк қошумчисини өзләштүрүш вә дурус қоллиниш;

шәхс алмашлирини еғизчә нутуқта тоғра қоллиниш;

Һис-туйғусини баянлашта иш-һәрикәтни билдүридиған сөзләрни (пеил з а м а н л и р и н и) д у р у с қ о л л и н и ш ;

шәхс қошумчилирини еғизчә нутуқта пайдилиниш;

жүмлиниң тиниш бәлгүлирини (чекит, пәш, соал бәлгүлири вә үндәш бәлгүси) д у р у с қ о л л и н и п й е з и ш ;

муәллимниң ярдими билән сөзләрни қурдин-қурға көчириш.

37. Пән мәзмуни оқуш бөләклири бойичә уюштурулған. Һәр бөләк өз новитидә бөлүмләргә бөлүнгән. Бөлүмләрдә оқуш мәхсәтлири бәлгүләнгән, улар билим яки чүшәнчә, адәт яки билим бойичә күтилидиған нәтижиләр көрүнишидә берилгән. Һәрбир кичик бөлүмниң ичидә изчиллиқ билән орунлаштурулған вә шу арқилиқ муәллимгә өз ишини планлашқа, оқуғучиларниң әмгигини баһалашқа оқутушниң кәлгүси басқучи тоғрилиқ әхбаратлаштурушқа имканийәт беридиған оқуш мәхсәтлири орунлаштурулған:

№	Бап	Бөләк
1	Тиңшилим вә ейтилим	ТЕ1 Тиңшалған әхбаратниң мәзмунини чүшиниш
		ТЕ2 Асасий ойни ениқлаш
		ТЕ3 Тиңшалған материал бойичә соалларға жавап бериш
		ТЕ4 Вақиәни молжалаш
		ТЕ5 Һәрхил вәзийәттә нутуқ нормилирини дурус қоллиниш
		ТЕ6 Тиңшиғучиниң диққитини жәлип қилиш
		ТЕ7 Тиңшалған материални баһалаш
		ТЕ8 Берилгән мавзу бойичә өз пикрини ейтиш
		ТЕ9 Сөзләрни, тавушларни орфоэпиялик нормиға мувапиқ тәләппуз қилиш
2	Оқулум	О1 Мәтинни чүшиниш
		О2 Мәтинниң қурулмилиқ (структурилиқ) бөләклирини ажритиш, мавзуси билән асасий ойни ениқлаш
		О3 Оқулған мәтиндики сөзләрниң лексикилиқ вә синтаксислиқ мәнасини чүшиниш
		О4 Соалларни қоюшни билиш вә баһалаш
		О5 Мәтинниң типи вә стилини тонуп, билиш
		О6 Оқуш стратегияси билән түрлирини қоллиниш
		О7 Һәрхил мәнбәләрдин һажәтлик әхбарат елиш
		О8 Мәтинләрни селиштурма көрүнүштә тәһлил қилиш
		О9 Алфавит билән тонушуш
		Й3 Режә (план) түзүш
		Й4 Өз алдиға мәтин түзүш
		Й5 Оқуған /тиңшалған, аудиовизуаллиқ материалларниң мәзмунини йезиш

3	Йезилим	Й6 Мәтинни һәрхил шәкилдә сунуш
		Й7 Графикилиқ адәтләрни қелиплаштуруш
		Й8 Һәрхил жанрда ижадий мәна бериш
		Й9 Мәтинни түзитиш вә тәһрирләш
		Й10 Орфографиялик (имла) нормиларға реайә қилиш
		Й11 Грамматикилиқ нормиларға реайә қилиш
		Й12 Тиниш бәлгүлири (пунктуациялик) нормиларға реайә қилиш

38. Программида «Оқуш мәхсәтлири» кодлуқ бәлгү билән бәлгүләнди. Кодлуқ бәлгүдә биринчи һәриплик бәлгү - бөләк наминиң қисқартилған түри, иккинчи бәлгү - бөлүмниң рәт сани, үчинчи бәлгү бөлүмниң санини, төртинчи сан оқуш мәхситиниң рәт номерини көрситиду. Мәсилән, ТЕ 1.2.1 кодида «ТЕ» 1) «Тиңшилим вә ейтилим» бөлиги, «1» - бөлүм, «2» - синип, «1» - оқуш мәхситиниң рәт сани.

39. Әсләтмә:

1) «Йезилим» бөлиги бойичә;

2) Й1 «Мәтинниң түригә мувапиқ өз мәтинини түзүп йезиш»;

3) Й2 «Һәрхил стильни пайдилинип йезиш» бөлүмлииниң оқуш мәхсәтлири 2-4-синипларда «Уйғур тили» пәнидә қараштурилиду.

40. Оқуш мәхсәтлириниң системиси:

1) 1 бөләк «Тиңшилим вә ейтилим»:

Бөлүм	Оқуш мәхсәтлири
ТЕ1 Тиңшалған әхбаратниң мәзмунини чүшиниш	ТЕ1.1 Сөз, жүмлә вә аддий һәм қисқа мәтинниң мәнасини чүшиниду ТЕ 1.2 Тиңшаш вә сөзләш арқилиқ сөз билән жүмлини ажритиду
ТЕ2 Асасий ойни ениқлаш	ТЕ2.1 Тиңшиған әхбараттики асасий мәсилиләрни муәллимниң ярдими билән ениқлайду
ТЕ3 тиңшалған материални сөзләп бериш	ТЕ3.1 Муәллимниң ярдими билән оқуғанни изчил баянлайду
ТЕ4 Оқуғанни молжалаш	ТЕ 4.1 Мәтинниң мәзмунини мәзмуни яки мәтин бойичә, берилгән рәсим бойичә молжалайду
ТЕ5 Ижтимаий муһитта нутуқ нормилирини қоллиниш	ТЕ5.1 Мунасивәт қилиш үчүн сөз байлиғини толуқтуриду, һәрхил нутқий вәзийәтләрдә этикет сөзлирини пайдилинишни билиду ТЕ.5.2 Өзгиниң пикирини тиңшап, диалогқа қатнишиду
ТЕ6 Тиңшиғучиниң диққитини өзигә жәлип қилиш	ТЕ6.1 Ейтиливатқан пикирниң мәнасини йәткүзүш һәм тиңшиғучиниң диққитини өзигә жәлип қилиш мәхситидә нутуқта вербал әмәс қураллирини (мимика, ишарәт) қаллиниду
ТЕ7 Тиңшиған материални баһалайду	ТЕ7.1 Муәллимниң ярдими билән аудио/видео материалларни тиңшап, вақиәниң/әхбаратниң қандақ берилгини һәққидә өз пикрини билдүриду ТЕ.7.2 Қәһриманларниң иш-һәрикитигә бағлиқ өз көзқаришини ейтиду (яқиду/яқмайду)
ТЕ8 Берилгән мавзу бойичә өз пикрини ейтиду	ТЕ8.1 Берилгән мавзу бойичә өз пикрини баянлаш, тәсвирләш түридә ейтиду
ТЕ9 Тавуш, боғум, сөз билән жүмлә һәққидә чүшәнчә келиплишиду	ТЕ9.1 Сөздики тавуш түрлирини (созуқ, үзүк, қелин, инчикә тавушлар) пәриқләйду вә схема көрүнүшидә бәлгүләйду ТЕ9.2 Сөзниң боғумдин туридиғанлиғини чүшинип, сөздики боғум санини ениқлайду ТЕ9.3 Жүмлә сөздин түзилидиғанлиғини чүшиниду

2) 2 бөләк «Оқулум» (уйғур елипбәси билән тонушуш, оқуш адәтлирини қелиплаштуруш):

Бөлүм	Оқуш мәхсәтлири
О1 Әхбаратни чүшиниду	О1.1 Оқуғинини чүшинип, һекайидики қәһриманларни атайду
О2 Мәтинниң структурилиқ қисимлири билән асасий ойини ениқлайду	О2.1 Муәллимниң ярдими билән оқуған әсәрниң мавзуси, һекайиниң беши, оттуриси вә ахирини ениқлайду
О3 Мәтиндики сөзләрниң лексикилиқ вә синтаксислиқ алаһидилигини чүшиниду	О3.1 Қариму-қарши (зит), мәнадаш, аһаңдаш сөзләрни пәриқләйду
О4 Соалларни қоюшни билиду вә баһалайду	О4.1 Аддий мәтин яки рәсим бойичә соалларни қоюшни билиду вә оқуғини бойичә қоюлған соалға жавап бериду
О5 Мәтинниң түрлири билән стиль алаһидиликлирини ениқлайду	О5.1 Һәрхил мәтинләргә аит асасий бәлгүләрни ениқлайду (шеир, һекайә, гезит вә журналлар мақалиси вә б.)
О6 Оқуш түрлири билән стратегиялирини пайдилиниду	О6.1 Оқулумниң асасий амиллирини егиләйду (боғум билән оқуш, кам учришидиған сөзләрни туташ оқуйду)
О7Һәрхил мәнбәләрдин керәклик әхбаратни тапиду	О7.1 Алфавит рети билән түзүлгән мәнбәләрдин (луғәтләр, ениқлимилар, тәсвирий китаплар) әхбаратни тапиду
О8 Мәтинни селиштурған һалда тәһлил қилиду	О8.1 Бәдиий вә бәдиий әмәс мәтинләрни селиштуруп, муәллимниң ярдими билән уларни пәриқләйду
О9 Елипбә билән тонушиду	О9.1 Һәрипниң тамғисини тонуйду вә уни тавуш билән мувапиқлаштуриду О9.2 Тавушниң сөздики хизмитини чүшиниду (созуқ тавуш, үзүк тавуш, ь,ъ бәлгүлириниң роли, е, е, ю, я функциялири)

3) 3 бөләк «Йезилим» (Йезиш адәтлирини қелиплаштуруш)

Бөлүм	Оқуш мәхсәтлири
Й3 Режә түзүш	Й3.1 Муәллимниң ярдими билән аддий мәтинниң режисини түзүп, мавзу қойиду
Й4 Өз алдиға мәтин түзүш	Й4.1 Мавзуға бағлиқ сөзләрни пайдилинип, аддий жүмлә/мәтин түзиду һәм язиду
Й5 Оқуған /тиңшалған, аудиовизуаллиқ материалларниң мәзмунини йезиш	Й5.1 Муәллимниң ярдими билән аудиовизуаллиқ материаллардики әхбаратни рәсим, схема, бәлгүләр арқилиқ йәткүзиду
Й6 Мәтинни һәрхил шәкилдә сунуш	Й6.1 Схема, рәсим, бәлгүләр билән толуқтуруп үлгә бойичә аддий жүмлә/мәтин түзиду һәм язиду/ терийду
Й7 Графикилиқ адәтләрни қелиплаштуруш	Й7.1 Сөз/жүмлә схемисини түзиду, схемиға бағлиқ сөзни тапиду, берилгән схема бойичә жүмлә түзиду Й7. 2 Һәрип элементлирини, баш һәрипләр билән кичик һәрипләрни вә уларниң бир-бири билән бағлинишини каллиграфиялик тәләпкә реайә қилған һалда язиду
Й8 Һәрхил жанрда ижадий мәна бериш	Й8.1 Муәллимниң ярдими билән һәрхил жанр бойичә (хәт, тәбрикнамә, хәвәр) аддий мәтин түзүп язиду
Й9 Мәтинни түзитиш вә тәһрирләш	Й9.1 Сөз, жүмлиләрни үлгигә қарап яки муәллимниң ярдими билән тәкшүрәйду вә тәһрирләйду
Й10 Орфографиялик (имла) нормиларға реайә қилиш	Й10.1 Һәрип билән тавушни пәриқләйду, тавушларниң ейтилиш алаһидиликлирини һесапқа алған һалда, сөзләрни дурус язиду/көчириду, муәллимниң ярдими билән сөзләрни қурдин –қурға көчириду. Й10.2 Ейтилиши билән йезилишида пәриқ йоқ сөзләрни әстә сақлаш арқилиқ язиду Й10.3 Баш һәрип билән йезилидиған сөзләрни (адәмләрниң исимлири, йәр-су атлири, өй һайванлириниң атлири), дурус йезишни билиду
	Й11.1 Нәрсиниң намини, санини, бәлгүсини, иш-һәрикитини билдүридиған сөзләрни пәриқләйду

Й11 Грамматикилиқ нормиларға реайә қилиш	Й11.2 Шәхс қошумчилири, уларниң бирлик вә көплүк түрлирини пайдилиниду (аталғусиз)
Й12 Тиниш бәлгүлири (пунктуациялик) нормилириға реайә қилиш	Й12.1 Жүмлини баш һәрип билән язиду, жүмлә ахирида тиниш бәлгүлирини (чекит, соал, үндәш бәлгүси) қойиду

41. Узақ вақитқа мөлчәрләнгән режә:

Нутуқ түрлири	Күтүлидиған нәтижиләр				Оқутуш мәхсәтлири
	I чарәк Өзәм һәққидә Мениң мәктивим	II чарәк Мениң аиләм вә достлирим Тәбиәтниң рәңлик китави	III чарәк Сәяһәт Урпи - адәт вә фольклор	IV чарәк Сағлам тамақ Сағлам тәндә – сағлам роһ	
	Оқуғучилар қилалайду	Оқуғучилар қилалайду	Оқуғучилар қилалайду	Оқуғучилар қилалайду	
	3-5 жүмлидин тәркип тапқан мәтинни чүшиниду, нутуқниң қандақ болидиғанлиғини һәм немә үчүн керәклигини чүшәндүриду	6-8 жүмлидин тәркип тапқан мәтинни тиңшайду , чүшиниду	8-10 жүмлидин тәркип тапқан мәтинни тиңшайду , чүшиниду	10-15 жүмлидин тәркип тапқан мәтинни тиңшайду, чүшиниду	ТЕ1.1 Жүмлиниң сөзләрдин түзүлгинини чүшиниду. Нутуқта сөзни, жүмлини ениқлаш
	Сөзләрниң/ нәрсиләрниң- / бәлгүсиниң/ иш-һәрикитиниң умумий лексикилиқ мәнасини билиду.	Берилгән мавзуға бағлиқ сөзләрниң мәнасини чүшиниду һәм чүшәндүриду	Зит вә мәнадаш сөзләрниң мәнасини (аталғусиз) чүшиниду вә чүшәндүриду	Нәрсиләрниң намини, бәлгүсини, иш-Һәрикитини билдүридиған сөзләрни хусусийәтлиригә бағлиқ пәриқләйду.	Т Е 1 . 2 Нәрсиләрниң намини, бәлгүсини , иш- Һәрикитини билдүридиған сөзләрниң лексикилиқ мәнасини чүшиниш
	Муәллимниң ярдими билән тил адәтлирини қолланған һалда өзиниң ғайилири, ой-пикирлири, һиссиятлири билән савақдашлири б и л ә н сөһбәтлишиду.	Изчил сөзләш арқилиқ өзгиләр билән өз идеялири, ойлири һәм һиссиятлири билән бөлүшиду.	Лингвистикилиқ һәм синтаксислиқ бирикми-ләрни пайдилиниш арқилиқ башқа оқуғучи-лар билән өз идеялири, ойлири һәм һиссиятлири билән бөлүшиду	Һәр хил мунасивәт қ и л и ш вәзийәтлиридә өз идеялири, ойлири һәм сезимлири билән бөлүшиду	ТЕ5.2 Өзгиниң пикрини тиңшаш һәм һөрмәтләш
	Тиңшиған әхбарат бойичә қоюлған соалларға жавап бериду	Аддий соалларға жавап тепиш мәхситидә әхбаратни тиңшайду.	Муәллимниң ярдими билән тиңшиған әхбарат бойичә қоюлған соалларниң жававини издәш һәм соалларни	Муәллимниң ярдими билән мәтиндики вақиәләрниң пәйдин пәйлигини ениқлаш үчүн соалларни түзүш	ТЕ2.1 Муәллипниң немә һәққидә е й т қ у с и кәлгәнлигини һәм тиңшиған әхбарат арқилиқ бизниң немигә көз йәткүзүшимиз керәклигини е н и қ л а ш (

			түзүш мәхситидә әхбаратни тиңшайду	мәхситидә әхбаратни тиңшайду	муәллимниң ярдими билән)
	Иллюстрация бойичә мәзмунни молжалайду.	Муәллимниң ярдими билән берилгән мавзу асасида мәзмунини молжалайду	Берилгән иллюстрация/ мавзу бойичә мәзмунини ениқлаш	Һәрхил типтики мәтинләрниң мәзмунини берилгән мавзу вә иллюстрация арқилиқ ипадиләйду	ТЕ4.1 Мавзу вә иллюстрация арқилиқ һекайиниң мәзмунини ениқлаш
	Муәллимниң ярдими билән тәклип қилинған вәзийәт асасида жүмлә түзиду.	Һекайә келип чиқиш үчүн сжетлиқ сүрәтләр асасида жүмлә түзиду	Һекайә келип чиқиш үчүн икки сюжетлиқ сүрәт асасида бир нәччә жүмлә түзиду	Сюжетлиқ сүрәт асасида һекайә түзиду.	ТЕ4.1 Мавзу вә иллюстрация арқилиқ һекайиниң мәзмунини ениқлаш
	Муәллимниң ярдими билән бирнәччә сюжетлиқ сүрәтләргә асасланған һалда тиңшиғини һәққидә сөләп бериду.	Бир нәччә сюжетлиқ сүрәтләргә асасланған һалда тиңшиғини һәққидә сөзләп бериду	Тиңшиғини һәққидә изчил сөзләп бериду	Вақиәликниң мәнтиқисини сақлиған һалда тиңшиғинини сөзләп бериду.	ТЕ 3.1 Вақиәликниң мәнтиқисини сақлиған һалда сөзләп бериш (муәллимниң ярдими билән)
Тиңшилим вә ейтилим	Жүмлидә немә һәққидә сөз болуватқанлиғини ениқлайду	Ейтилған қисқичә пикирниң мавзусини ениқлайду	Ейтилған қисқичә пикирниң мавзусини һәм асасий ойини ениқлайду	Пикирниң мавзусини һәм асасий ойини ениқлайду	ТЕ2.1 Муәллипниң немә һәққидә ейтқуси кәлгәнлигини һәм тиңшиған әхбарат арқилиқ бизниң немигә көз йәткүзүшимиз керәклигини ениқлаш (муәллимниң ярдими билән)
	Муәллимниң ярдими билән берилгән мавзуға пикир түзиду	Берилгән мавзуға пикир түзиду	Берилгән мавзуға һәрхил интонацияләрни пайдилинип пикир түзүш	Берилгән мавзуға һәр хил интонация, мимика вә ишарәтләрни пайдилинип пикир түзиду	ТЕ8.1 Берилгән мавзуни чүшәндүргән һалда өз пикрини түзүш ТЕ6.1 Ейтиливатқан пикирниң мәнасини йәткүзүш һәм тиңшиғучиниң диққитини өзигә жәлип қилиш мәхситидә нутуқта вербал әмәс қураллирини (мимика, ишарәт) қоллиниш

	Муәллимниң ярдими билән сөздики тавушларни ениқлап, уларниң хусусийәтлирини тәрипләйду (созуқ, үзүк тавушлар)	Муәллимниң ярдими билән сөздики тавушларни ениқлап, уларниң хусусийәтлирини атайду (қелин созуқ тавушлар, инчикә созуқ тавушлар, жараңлиқ вә жараңсиз үзүк тавушлар)	Сөздики тавушларни ениқлап, уларниң хусусийәтлирини атайду (қелин созуқ тавушлар, инчикә созуқ тавушлар, жараңлиқ вә жараңсиз үзүк тавушлар)	Сөздики тавушларни ениқлап, уларниң хусусийәтлирини атайду (қелин созуқ тавушлар, инчикә созуқ тавушлар, жараңлиқ вә жараңсиз үзүк тавушлар)	ТЕ9.1 Сөздики тавуш түрлирини (созуқ, үзүк, қелин, инчикә тавушлар) пәриқләйду вә схема түрдә бәлгүләш
	Муәллимниң ярдими билән сөзни боғумға бөлүп, униң санини ениқлайду	Муәллимниң ярдими билән сөзни боғумға бөлүп, униң санини ениқлайду	Сөзни боғумға бөлүп, униң санини ениқлайду	Сөзни боғумға бөлүп, униң санини ениқлайду	ТЕ9.2 Сөзниң боғумдин туридиғанлиғини чүшинип, сөздики боғум санини ениқлаш
	Муәллимниң ярдими билән тиңшиған әхбаратниң мәзмуниға болған өз мунасивитини ипадиләйду (яқиду/ яқмайду, сәвәви)	Тиңшиғини һәққидә пикир қилиду (яқиду/ яқмайду, сәвәви)	Муәллимниң ярдими билән өз ой-пикрини ейтиду, асаслайду (келишимән/ келишмәймән, сәвәви)	Өз ой-пикрини ейтиду, асаслайду (келишимән/ келишмәймән, сәвәви)	ТЕ7.1 Тиңшиған әхбаратниң мәзмуниға болған өз мунасивитини ипадиләш (яқиду/ яқмайду, сәвәви) ТЕ.7.2 Берилгән мавзу бойичә өз ой-пикрини ейтиш, асаслаш (келишимән/ келишмәймән, сәвәви)
	Өз нутқида нутуқ этикетидики сөзләрни пайдилиниду	Өз нутқида нутуқ этикетидики сөзләрни пайдилиниду	Өз нутқида нутуқ этикетидики сөзләрни пайдилиниду	Өз нутқида нутуқ этикетидики сөзләрни пайдилиниду	ТЕ5.1 Һәрхил нутқий вәзийәтләрдә этикет сөзлирини пайдилиниш
	Тавуш билән һәрипни пәриқләйду, сөздики һәрип билән тавушниң ролини билиду, һәрипниң обризини көз алдиға кәлтүриду.	Сөздики һәрипниң хизмитини чүшиниду.	Сөздики һәрипниң хизмитини чүшиниду (Е, Ю, Я қош тавушлириниң вә Ь,Ъ бәлгүлириниң хизмити	Сөздики һәрипниң хизмитини чүшиниду (Е, Ю, Я қош тавушлириниң вә Ь,Ъ бәлгүлириниң хизмити	О9.1 Һәрипниң тамғисини тонуш вә уни тавуш билән маслаштуруш О9.2 Тавушниң сөздики хизмитини чүшиниш (созуқ тавуш, үзүк тавуш, ь,ъ бәлгүлириниң роли, е, ё, ю, я функциялири)
	Муәллим тәрипидин оқулған	Муәллим тәрипидин оқулған	Оқулған әсәрниң мәзмунини асасий	Оқулған әсәрниң мәзмунини асасий вақиәлик	

ОҚУЛУМ	әсәрни чүшиниду (мәзмуни бойичә қоюлған соаллар бойичә)	әсәрниң мәзмунини асасий вақиәлик дәрижиси асасида чүшиниду	вақиәлик дәрижиси асасида чүшиниду (мавзуни ениқлаш арқилиқ)	дәрижиси асасида чүшиниду (асасий ой пикр билән - мавзуни ениқлаш арқилиқ)	Оқулған әсәрниң мәһмунини асасий вақиәлик дәрижиси асасида чүшиниш
	Муәллим тәрипидин оқулған әсәрниң структурилиқ қисимлирини (әсәрниң беши, оттуриси вә ахирини) ениқлайду. (муәллимниң ярдими билән)	Муәллим тәрипидин оқулған әсәрниң структурилиқ қисимлирини (әсәрниң беши, оттуриси вә ахирини) ениқлайду.	Муәллимниң ярдими билән әсәрниң беши, оттуриси вә ахирини ениқлайду	Оқулған әсәрниң структурилиқ қисимлирини (әсәрниң беши, оттуриси вә ахирини) ениқлайду.	О1.1 Муәллимниң ярдими билән әсәрниң беши, оттуриси вә ахирини ениқлаш
	Муәллимнң ярдими билән мәнаси йеқин сөзләрни таллайду вә пәриқләйду.	Муәллимнң ярдими билән қариму- қарши мәналиқ сөзләрни таллайду вә пәриқләйду.	Муәллимнң ярдими билән мәнадаш вә қариму- қарши мәналиқ сөзләрни таллайду вә пәриқләйду.	Муәллимнң ярдими билән мәнадаш, зит вә көпмәналиқ сөзләрни таллайду вә пәриқләйду.	О1.Мәнадаш, зит вә көпмәналиқ сөзләрни таллаш вә пәриқләш (Муәллимнң ярдими билән)
	Иллюстрация бойичә соалларни түзиду вә уларға жавап бериду.	Иллюстрация вә қисқа һәжимлик әсәрниң мәтини бойичә соалларни түзиду вә муәллимниң ярдими билән уларға жавап бериду.	Иллюстрация вә қисқа һәжимлик әсәрниң мәтини бойичә соалларни түзиду вә уларға жавап бериду.	Иллюстрация вә әсәрниң мәтини бойичә соалларни түзиду вә уларға жавап бериду.	О4.1 Аддий мәтин яки сүрәт бойичә соалларни қоюшни билиду вә оқуғини бойичә қоюлған соалға жавап бериш.
	Муәлимниң ярдими билән жанр алаһидиликлирини билиш арқилиқ чөчәк, һекайә, шеирни пәриқләйду .	Жанр алаһидиликлирини билиш арқилиқ чөчәк, һекайә, шеирни пәриқләйду.	Тәсвирләш вә баянлаш мәтинлириниң алаһидиликлирини билиш арқлиқи пәриқләйду	Бәдиий вә бәдиий әмәс мәтинләрниң алаһидиликлири арқилиқ уларниң түрини ениқлайду	О5.1 Тәсвирләш вә баянлаш мәтинлириниң алаһидиликлирини билиш арқлиқи пәриқләш О5.2 Жанр алаһидиликлирини билиш арқилиқ чөчәк, һекайә, шеирни пәриқләш О5.3 Бәдиий вә бәдиий әмәс мәтинләрниң алаһидиликлири арқилиқ уларниң түрини ениқлаш
					Й7. 2 Һәрип элементлирини, баш һәрипләр билән кичик

	Йезиш гигиенисиниң қаидилиригә риайә қилиш	Йезиш гигиенисиниң қаидилиригә риайә қилиш	Йезиш гигиенисиниң қаидилиригә риайә қилиш	Йезиш гигиенисиниң қаидилиригә риайә қилиш	һәрипләрни вә уларниң бир-бири билән бағлинишини каллиграфиялик гигиенилиқ тәләпкә риайә қилған һалда йезиш
	Һөсни хәт бетидики йезиш қурлирини молжалаш, қурлар арилиғини пәриқләйду	Һөсни хәт бетидики йезиш қурлирини молжалаш, қурлар арилиғини пәриқләйду	Һөсни хәт бетидики йезиш қурлирини молжалаш, қурлар арилиғини пәриқләйду	Һөсни хәт бетидики йезиш қурлирини молжалаш, қурлар арилиғини пәриқләйду	Й7. 2 Һәрип элементлирини, баш һәрипләр билән кичик һәрипләрни вә уларниң бир -бири билән бағлинишини каллиграфиялик вә гигиенилиқ тәләпкә риайә қилған һалда йезиш
	Қолни йезишқа тәйярлаш мәхситидә аддий мәшиқләрни орунлайду	Һәрипләни тоғра язиду, дурус қошиду, сөздики боғумларни дурус қошиду.	Қолни үзмәй йезишқа адәтлиниду һәм қурдики һәрип вә сөзни дурус язиду	Гигиенилиқ тәләпкә мувапиқ һөсни хәтни егиләйду	Й7. 2 Һәрип элементлирини, баш һәрипләр билән кичик һәрипләрни вә уларниң бир -бири билән бағлинишини каллиграфиялик вә гигиенилиқ тәләпкә риайә қилған һалда йезиш
	Сөздики тавушларниң тәркивини, боғум, сөз, жүмлини схема арқилиқ көрситиду.	Сөздики тавушларниң тәркивини, боғум, сөз, жүмлини схема арқилиқ көрситиду.	Алдин –ала тәһлилдин кейин сөз вә жүмлиләрни язиду.	Хата йезилған жүмлиләр билән 4 -6 жүмлидин тәркип тапқан қисқа мәтинни түзитиш.	Й7.1 Сөз/жүмлә схемисини ясаш, схемиға бағлиқ сөзни тепиш, берилгән схема бойичә жүмлә т ү з ү ш Й9.1 Сөз, жүмлиләрни үлгигә қарап яки муәллимниң ярдими билән тәкшүрүш вә тәһрирләш
					Й9.1 Сөз, жүмлиләрни үлгигә қарап яки муәллимниң

	Жүмлиниң ахирида тиниш бәлгүләрни қойиду	Хатасиз көчирип язиду, язғинини тәкшүрәйду	Хатасиз көчирип язиду, язғинини тәкшүрәйду	Аддий сөз вә қисқа жүмлиләрни көчирип язиду һәм тәкшүрәйду	ярдими билән тәкшүрүш вә тәһрирләш. Й12.1 Жүмлә ахирида тиниш бәлгүлирини (чекит, соал бәлгүси, үндәш бәлгүси) қоюш
	Адәм вә нәрсиләрниң намини язғанда вә жүмлә бешида баш һәрипни язиду	Адәм вә нәрсиләрниң намини баш һәрип билән язиду вә уни тәкшүрәйду	Адәм вә нәрсиләрниң намини баш һәрип билән язиду вә уни тәкшүрәйду	Адәм вә нәрсиләрниң намини язғанда вә жүмлә бешида баш һәрипни язиду һәм тәкшүрәйду.	Й10.3 Адәмләрниң исимлирини вә жүмлиниң бешида баш һәрипни пайдилиниш. Й9.1 Сөз, жүмлиләрни үлгигә қарап яки муәллимниң ярдими билән тәкшүрүш вә тәһрирләш.
ЙЕЗИЛИМ	Һәрипләрни аңлаш арқилиқ язиду.	Аддий сөзләрни аңлаш арқилиқ язиду.	Сөз вә жүмлиләрни тәһлил қилип, аңлаш арқилиқ язиду.	Сөз вә жүмлиләрни аңлаш ярқилиқ язиду.	Й7. 3 Жүмлиләрни аңлаш арқилиқ яздуруш.
	Һәрипләрни язма вә басма түрлириниң элементлирини язиду, уларни дурус қошиду.	Муәллимниң ярдими билән өтүлгән һәрипләрни тавушлуқ тәһлил қилғандин кейин боғум вә сөзләрни көчириду, уларни жүмлә тәркивидә кәлтүриду.	Аддий жүмлиләрни түзиду, уларни көчириду.	Муәллимниң ярдими билән берилгән мавзу бойичә жүмлиләрниң һәр хил түрлирини түзиду	Й4.1 Мавзуға бағлиқ сөзләрни пайдилинип, аддий жүмлә/мәтин түзүш һәм йезиш
		Һәрип билән тавушни пәриқләйду, тавушларниң ейтилиш алаһидиликлирини һесапқа елип, сөзләрни дурус язиду/көчириду	Муәллимниң ярдими билән сөзләрни қурдин-қурға дурус көчириду	Сөзләрни қурдин-қурға дурус көчириду, жүмлиләрни аңлаш арқилиқ язиду	Й10.1 Һәрип билән тавушни пәриқләйду, тавушларниң ейтилиш алаһидиликлирини әскә елип, сөзләрни дурус йезиш/көчириш, муәллимниң ярдими билән сөзләрни қурдин-қурға көчириш Й7. 3 Жүмлиләрни аңлаш арқилиқ яздуруш.

			Берилгән мавзу бойичә нәрсиниң намини, санини, бәлгүсини, иш-һәрикитини билдүридиған сөзләрни пайдилиниш арқилиқ язиду	Берилгән мавзу бойичә нәрсиниң намини, санини, бәлгүсини, иш-һәрикитини билдүридиған сөзләрни пайдилиниш арқилиқ язиду	Й11.1 Нәрсиниң етини, санини, бәлгүсини, иш-һәрикитини билдүридиған сөзләрни пәриқләш
	Муәллмниң ярдими билән рәсим, символ, схема арқилиқ аддий мәтинниң мәзмунини ейтиду	Муәллмниң ярдими билән рәсим, символ, схема арқилиқ аддий мәтинниң мәзмунини ейтиду, режә түзиду, мавзу қойиду.	Берилгән мавзу бойичә бирнәччә жүмлидин тәркип тапқан сюжетлиқ сүрәтләр асасида мәтинниң аддий түрини түзиду.	Берилгән мавзу бойичә бир нәччә жүмлидин тәркип тапқан өзиниң шәхсий тәжрибиси асасида мәтинниң аддий түрини түзиду (Берилгән сөзләрни пайдилиниш арқилиқ)	Й3.1 Муәллимниң ярдими билән аддий мәтинниң режисини қуруп, мавзу қоюш Й4.1 Мавзуға бағлиқ сөзләрни пайдилинип, аддий жүмлә/мәтин түзүш һәм йезиш Й5.1 Муәллимниң ярдими билән аудиовизуаллиқ материаллардики әхбаратни рәсим, схема, бәлгүләр арқилиқ йәткүзүш
	Муәллимниң ярдими билән рәсим ясаш арқилиқ хәт, тәбрикнамә язиду	Рәсим ясаш арқилиқ тәбрикнамини толтуриду, өтүлгән һәрипләрни пайдилиниду	Қисқичә хәт, тәбрикнамә язиду	Хәт, хәвәр вә тәбрикнамә язиду.	Й8.1 Муәллимниң ярдими билән һәрхил жанр бойичә (хәт, тәбрикнамә, хәвәр) аддий мәтин түзүп йезиш. Й6.1 Схема, рәсим, бәлгүләр билән толуқтуруп үлгә бойичә аддий жүмлә/мәтин түзүш һәм йезиш/ териш
	Дурус қошуп язған һәриплирини назарәт қилиду, тәкшүрәйду, баһалайду	Язған боғум, сөз вә қисқа жүмлиләрни назарәт қилиду, тәкшүрәйду, баһалайду	Язған боғум, сөз вә қисқа жүмлиләрни назарәт қилиду, тәкшүрәйду, тәһрирләйду, баһалайду	Язған боғум, сөз вә қисқа жүмлә, мәтинләрни назарәт қилиду, тәкшүрәйду, тәһрирләйду, баһалайду	Й9.1 Сөз, жүмлиләрни үлгигә қарап яки муәллимниң ярдими билән тәкшүрүш вә тәһрирләш.

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2016 жылғы 8 сәуірдегі
№ 266 бұйрығына 16-қосымша

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 190-қосымша

Бастауыш білім беру деңгейінің 1 сыныбы үшін
«Сауат ашу» пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасы
(оқыту өзбек тілінде)

1. Тушунтириш хати

1. Қозоғистон Республикаси Ҳукуматининг 23 август 2012 йилги №1080 қарорига биноан тасдиқланган Давлат умуммажбурий таълим стандартига асосан, программа ижодий имкониятларни ривожлантириш ва тарбияли билим бериш, системалилик, дарс принциплари асосида тузилган.

2. Бошланғич таълим давлат қонунини ҳаётга тадбиқ этишда муҳим босқич ҳисобланади. Шундай экан, ҳар бир авлод олдида инсон яратган жамики бойликларни, билимларни ўрганиш, ўзлаштириш ва ривожлантириш вазифаси туради.

3. Бу вазифани амалга оширишнинг бирдан-бир йўли таълим тизимини тинмай такомиллаштириб бориш орқали ёш авлодни илм-фан асослари билан чуқур қуроллантиришдир. Зеро, илм олиш йўлидаги изланиш инсоннинг эътиқоди ва дунёқарашини шакллантиради, маънавий-ахлоқий камолот сари етаклайди. Шу билан бир қаторда оғзаки ва ёзма нутқ малакаларини шакллантиради, ўқувчиларда она тилига муҳаббат, тўғри гапиришга ўрганиш истагини тарбиялайди ва мустаҳкамлайди. Шу сабабли ҳам, фан дастури мазмунига алоҳида қаралиб, ўқув жараёнида қўлланиладиган турли усул ва воситалар мазкур мақсадга қаратилган тақдирдагина ўз ечимини топиши мумкин:

1) ҳар бир ўқувчининг ўзига хос хусусияти билан имкониятига қараб мустақил билим олишини ривожлантириш ва таққослашга ўргатиш;

2) ўқувчи олдига қўйган мақсадини тушуниб етиши, уни бажариш йўлларини аниқлаш, ўз-ўзини назорат қилиш каби малакаларни шакллантириш;

3) ўқувчининг шахсий сифати билан ижодийлигини ривожлантириш;

4) тайёр материал асосида эмас, балки ўз ишларини текшириш, камчилик ва ютуқларини ҳисобга олган ҳолда ўз-ўзини баҳолаш;

5) табақалаштирилган (дифференциал) топшириқлар орқали ўқувчининг билим савиясини ошириш;

6) ўқув жараёнини ташкил қилишда ўқувчиларнинг қобилияти, индивидуал ва психологик хусусиятларига ёндашиш: кўриш, эшитиш, ҳис этиш, таққослаш, фикр юритиш, якун чиқариш, таққослаш, фанга нисбатан қизиқувчанлик билан муносабатда бўлиш, инсонийлик, ватанпарварлик, меҳрибонлик, дўстлик, гуруҳ билан ҳамкорликда ишлаш, дўстлари билан ижобий муносабатда бўлиш.

4. Бу борада ўқувчиларнинг саводини замон талабига мос ҳолда ривожлантириш “Тил ва адабиёт” бўлими, “Савод ўргатиш” даври орқали амалга оширилиб, “Алифбе“, “Савод таълими” дарсликлари асосида интеграллашган мазмунда ташкил қилинади.

5. “Савод ўргатиш” даврининг асосий мақсад ва вазифалари. Бу даврда ўқувчиларнинг ҳарф, товуш, бўғин, сўз ва гап ҳақидаги тушунчаларини шакллантириш, хат-савод ўргатишда дастлаб, ҳар боланинг товушни тўғри талаффуз этишини, уларни бир-биридан фарқлаши, ўрганишини таъминлаши зарур.

6. Дастур мазмуни фақат ўқувчининг билимига эмас, балки “Савод ўргатиш” таълимининг фаолият компонентига, амалий, ижодий ва мустақил фаолият усулларига таянган ҳолда фанга нисбатан қизиқувчанлигини уйғотиш ва ошириш (мотивация) амалга оширилади.

7. “Савод ўргатиш” фани таълимий дастурида 1-синф ўқув-тарбия жараёни олдига қўйилган ижтимоий талабларга асосланган ҳолда ўқувчилар эгаллашлари лозим бўлган билимлар, кўникмалар, малакаларга қўйиладиган талабларни белгилаб беради. Маълумки, 1-синфга келган болаларга хат-савод ўргатишда дастлаб, ҳар боланинг товушни тўғри талаффуз этишини, уларни бир-биридан фарқлашга ўрганишини таъминлаши зарур.

8.“Савод ўргатиш” фани мазмуни 3 босқичли жараён орқали амалга оширилади: алифбегача бўлган давр, алифбе даври, алифбедан кейинги давр:

1) алифбегача бўлган даврнинг вазифалари: болалар камолотининг ҳал қилувчи босқичи, яъни саводхонлик даражаси амалга оширилади, ўқиш ва ёзишга ўргатиш, мантиқий тафаккур этишга, маънавий-маърифий ҳамда маданий хулқ-атвор малакаларини шакллантириш, луғат бойлигини кенгайтириш;

2) алифбе даври вазифалари: ўзбек алифбосидаги ҳарфлар (босма ва ёзма шакллари, бош ва кичик ҳарфлар) билан таништириш, ҳарфдан бўғин, бўғиндан сўз, сўздан гап тузиб ўқиш ва ёзишга тайёрлаш, оғзаки боғланишли нутқини ўстириш, нутқ маданияти устида ишлаш, сўз бойлигини ошириш ва нутқини ривожлантириш, ўқиш малакаси билан тўғри ёзиш кўникмасини шакллантириш;

3) алифбедан кейинги давр вазифалари: ўқиш (сўз ва гапни ифодали, тўғри, тушуниб) ва ёзиш (хатосиз, саводли, тоза, каллиграфия қоидаларига амал қилиш) малакаларини шакллантириш, тил бирликлари ҳақида тушунча ҳосил қилиш, матнларни таҳлил қилиш, луғат бойлиги ва боғланишли нутқ устида ишлай олиши, мулоқот жараёнида эркин она тилидан фойдаланган ҳолда ўз фикрини билдириши.

9. Ўқув-тарбия жараёнини ташкил қилиш борасида қуйидаги тамойилларга амал қилинади:

1) ёш хусусиятларини ҳисобга олиш;

2) оддийдан мураккабга қараб бориш;

3) кетма-кетлиликка амал қилиш;

4) фанлараро боғланиш;

5) шахсий йуналтирилганлик.

10. “Савод таълими” фани ҳафтасига 7 соатдан, жами 231 соатни ташкил қилиб, 3 босқичли жараён орқали амалга оширилади:

1) алифбегача бўлган давр – 21 соат;

2) алифбе даври – 91 соат;

3) алифбедан кейинги давр – 119 соат.

11. Фанлараро боғланиш “Савод таълими” фанининг мазмуни савод ўргатиш жараёни учун мустаҳкам замин яратади. Савод ўргатиш даври тарбия тизимидаги энг масъулиятли, яъни болалар камолотининг ҳал қилувчи босқичи – саводхонлик даражаси амалга оширилади, шунинг учун болаларни ўқиш ва ёзишга ўргатиш, мантиқий тафаккур, маънавий ва маданий хулқ-атвор малакаларини шакллантиришда қуйидаги фанлар билан боғланган;

12. “Дунётаниш”:

1) одам, табиат, жамият ҳақидаги билимларини кенгайтириш, инсон ва табиат ўртасидаги ўзаро боғланишни тушунтириш орқали ўқувчиларнинг қизиқувчанлигини орттириш;

2) теварак-атроф билан таништириш, табиатдаги ўзгаришлар билан воқеа-ҳодисалар ҳамда кузатишлари асосида луғат бойлигини кенгайтириш, оғзаки ва ёзма нутқини ривожлантириш;

3) табиатни тасвирлаш, нарсаларни баҳолаш ва изоҳлаш каби билимларини шакллантириш.

13. “Тасвирий санъат”:

1) эстетик тарбия бериш;

2) берилган расмлар асосида гап тузиши ва ўз фикрини баён этиш орқали сўз бойлигини орттириш;

3) расм чизиш орқали қўл моторикасини ривожлантириб, ёзиш кўникма, малакаларини орттириш.

14. “Меҳнат таълими”:

1) меҳнат тарбияси орқали дўстлик, ўртоқлик, ҳамжиҳат бўлиб фаолият кўрсатиш;

2) жамоа бўлиб ўқиш, меҳнат қилиш, ҳар бир бола жамоанинг муносиб аъзоси эканлиги, ҳамда бурч ва масъулият ҳақидаги тушунчалар сингдириш;

3) касб-ҳунарга оид берилган матн, шеър, халқ оғзаки ижоди орқали ахлоқий сифатларни шакллантириш ва ривожлантириш.

15. “Мусиқа”:

1) эртак, афсоналарни ўқиш давомида уларнинг мазмунига мос мусиқий асарларни эшиттириш;

2) ўқувчиларни баъзи товушларни тўғри талаффуз қилишга ўргатиш мақсадида болалар қўшиқларини тинглатиш ва куйлатиш.

16. «Жисмоний тарбия»:

1) тана тузилишининг тўғри ривожланиши учун машқлар бажариш;

2) дам олиш дақиқаларини ўтказиш;

3) турли ҳаракатли ўйинлардан фойдаланиш.

2. 1-синф учун ўқув фанининг билим мазмуни

17. 1-синф. Жами - 231 соат (ҳафтасига 7 соатдан):

1) алифбегача бўлган давр – 14 соат. Савод ўргатишнинг тайёргарлик даври болаларнинг кўриш, эшитиш, идрок этиш, хотирлаш каби фаолиятларини ривожлантиради. Шунингдек, бу даврда болалар мактабда фаолият кўрсатишга ўргатилади ва ўз-ўзини бошқара олишга одатлантирилади. Тайёргарлик даврида синф жамоасини ташкил этиш, уларда дўстлик ва ўртоқликни қадрлаш, синф ва мактабда ўзини яхши тутиш, одоб-ахлоқ қоидаларга амал қилиш, энг муҳими болаларда дастлабки ўқишни ўрганишга ҳавас уйғотишдир;

2) бу даврда қуйидаги бўлимлар юзасидан ишлар амалга оширилади. Асосий нутқ бирлиги. Нутқ. Оғзаки нутқ. Нутқнинг аҳамияти. Сўз. Гап. Гапни сўзларга ажратиш. Бўғин, урғу. Товуш, ҳарф;

3) нутқ фаолияти турлари: Эшитиш, Сўзлаш, Ўқишга тайёрлаш, Ёзувга тайёрлаш;

4) хат-саводга ўргатиш даври Алифбегача бўлган давр жараёнида гап, сўз, бўғин, товуш, ҳарф ҳақида тушунча бериш. Дарсликда берилган махсус шартли белгилар асосида гап тузиш, шартли белгилар асосида сўзларни топиш, бўғин ва товушларни ажратиш, расмлар орқали нутқни ўстириш;

5) ёзувга тайёргарлик даври. Ёзувга тайёргарлик даврида болалар ёзишга руҳан тайёрланади. Ўқув қуроллари билан таништириш, дафтар чизиқлари ва уларнинг оралиқлари ҳақида тушунча, қўл мускулларини ҳаракатлантириш, ҳавода ёзишга ўргатиш, кўриш, чамалаш, таққослаш, хотира, диққат, ирода каби психологик жараёнларни тарбиялаш, дафтарни ушлаш ҳолатини тушунтириш ва ҳарфларни тўғри жойлаштириш, тўғри, илмоқли ва тўлқинли чизиқлар чизиш.

18. Алифбе даври – 98 соат:

1) алифбе даврининг асосий вазифаси болаларнинг оғзаки нутқини ўстириш, товуш талаффузини яхшилаш, ўзбек тили алифбосидаги ҳарфий ва имловий белгиларни ўргатишдан иборатдир. Савод ўргатишда таҳлил – таркиб асосида товуш усулида иш олиб борилади. Алифбе даврида товуш-ҳарфларни ўргатишда алфавит тартибида эмас, балки товушлар талаффузининг осон-қийинлиги ҳамда бўғин ва сўзларнинг соддалиги, ҳарф шаклининг қулайлиги ҳисобга олинади;

2) алифбо китобида берилган расмларда тасвирланган воқеаларни мазмунан аниқ, тўғри ва ифодали сўзлаб бериш ва бунда тасвирий воситалардан унумли фойдаланиш малакалари ҳосил қилинади. Бу жараён амалий машғулотлар орқали рўёбга чиқарилади. Гап, сўз, бўғин, товуш ҳақида тушунча берилади, унли ва ундош товушларнинг талаффузи юзасидан машқ қилиб, бир-биридан фарқлаш, унли, лабланмаган унлилар И, Е, А, лабланган унлилар О, У, Ў билан таништириш, жарангли ва жарангсиз товушлар, кесма ҳарфлар билан ишлаш, сўзларни тўғри ёзиш ва ҳуснихатга риоя қилиш, гапни бош ҳарф билан бошлаш, тиниш белгилари ҳақида тушунча бериш, бўғин тузиш, бўғинлардан сўзлар тузиш, сўзлардан гаплар тузиш ва қўшиб ўқиш, сўзлардан кичик матн тузиш, ҳарфларнинг кичик ва катта шакли билан таништириб борилади, ўқувчиларда талаффуз қоидаларига риоя қилган ҳолда онгли ва ифодали ўқиш малакаси шакллантирилади, сўз устида ишлаш, сўз бойлигини ошириш ва нутқни ривожлантириш, нарса-буюмнинг номи, ҳаракати, белгисига қараб сўзларни ажратиш, қарама-қарши маъноли ва маънодош сўзларни фарқлаш, унли товушларнинг бўғин ҳосил қилиши, кетма-кет келган бир хил ундошли сўзлар, айтиш ва ёзилишида фарқ қиладиган ҳарфларни ажратиш ва ёзилишига эътибор бериш, ўзбек тилида урғунинг охирги бўғинга тушиши, гапнинг тугалланган мазмунга эга бўлиши, гап охирида нуқта қўйилиши, таянч сўзлар орқали гаплар тузиш, матн, гап ва матн устида ишлаш, матнга сарлавҳа қўйиш, матндаги мураккаб жумлаларни бўғинга бўлиб сўзма-сўз ўқиш, матнлар асосида диалог тузиш, ўқилганлар асосида саволларга жавоб бериш, қайта ҳикоя қилиш, расм асосида ҳикоя тузиш, эртакларни ўқиш, эшитиш, асарлар юзасидан берилган саволларга жавоб бериш. Ёзув зишга қўйилган талабларни ўзлаштириш (гавдани тўғри тутиш, тўғри ўтириш, дафтарни тўғри қўйиш, қаламни тўғри ушлаш), бармоқ майда пайларини ривожлантириб бориш, дафтар бетидан тўғри фойдаланиш: сатр чизиғи билан катта йўлни ажрата олиш, ҳарфларни сатр чизиғига тўғри жойлаштириб ёзиш, сўзларни тўғри ёзиш ва ҳуснихатга риоя қилиш, гапни бош ҳарф билан бошлаш, тиниш белгилари (нуқта, вергул, сўроқ) ҳақида тушунча бериш, сўз ва бўғин жадвалларини тузиш, босма шаклда берилган гапларни ёзма шаклда кўчириш. Айтиб туриш орқали ёзишга ўргатиш.

19. Алифбедан кейинги давр – 119 соат:

1) матнларни таҳлил қилишда луғат бойлиги ва боғланишли нутқлар устида ишлаш: ўқиганни сўзлаш, матн мазмунига кўра саволлар қўйиш, матнга ижодий ёндашиш, ўзгартириш; қўшимча қилиш, сўзларнинг ифодалилигига эътибор бериш, диалог, матнларни бўлакларга бўлиб ўқиш;

2) ёзув асосий тил бирлиги ҳақида тушунчага эга бўлиш (товуш, ҳарф, сўз, бўғин, гап, матн). Унли ва ундош ҳарфлар. Урғу. Ундош ҳарфлар ва товушлар. Жуфт, жарангли, жарангсиз ундош товушлар. Нарса-буюмларнинг номини, ҳаракатини, белгисини, сонини билиш;

3) орфографик қоидаларига амал қилган ҳолда ёзиш, юмшатиш ва айириш белгисини тўғри қўллаш, қўшимчаларни тўғри ишлатишни ўргатиш малакаси шакллантирилади, тиниш белгиларининг тўғри қўлланилиши ўргатилади;

4) тил ва нутқ. Тил ва нутқ ҳақида умумий маълумот бериш. Тил одамларнинг ўзаро алоқа воситаси эканлиги.

20. Товуш ва ҳарф унли ва ундош ҳарфлар, унли товушлар бўғин ҳосил қилиши, ундош товушларнинг жарангли ва жарангсиз бўлиши, уларнинг имлоси (б-п, д-т, ш-ж, ва ҳ.о.), унли ҳарфларнинг талаффузи ва имлоси, рус тилидан кирган сўзлардаги о (ў) ҳарфининг имлоси, э товуши сўз бошида, ўртасида ва охирида келганда ўқилиши ва ёзилиши, икки товушдан иборат е, ё, ю, я ҳарфларининг талаффузи ва имлоси, нуқталар ўрнига унли ҳарфларни тўғри қўйиб ўқиш ва ёзиш, кетма-кет келган ундошларни бўғинга ажратиб ёзиш.

21. алфавит. Алфавитдаги ҳарфлар ва уларнинг маълум тартиб билан жойлашиши, алфавитни ёддан билиш (босма ва ёзма шаклини ажратиш), бўғин. Сўзларни бўғинга ажрата олиш, унлиларнинг бўғин ҳосил қилиши, сўзларнинг сатрдан-сатрга кўчирилиши, ёлғиз ҳарфнинг сатр охирида қолдирилмаслиги ёки иккинчи сатрга кўчирилмаслиги.

35. Бош ҳарф билан ёзиладиган сўзлар:

1) гап ҳақида тушунча. Гапларнинг мазмунига кўра турлари;

2) гапнинг бошидаги сўзни бош ҳарф билан ёзилиши;

3) ёзувда ган охирига нуқта (.), сўроқ (?) ва ундов (!) белгиларини қўйиш;

4) ёзувда товушлар ҳарфлар билан ифодаланиши.

36. Сўз.

1) сўзларнинг нарса-буюм номи, ҳаракати, ранги, мазаси, шакли, сони каби хусусиятларини ифодалаш;

2) сўзларга тўғри савол қўйиш (ким?, нима?, кимлар?, нималар?, нима қилди?, нима қиляпти?, нима қилмоқчи?, қандай?, қанақа?, қанча?, неча?, нечанчи?);

3) Нутқ ўстириш учун ҳикматлар, мақоллар, тез айтишлар, топишмоқлар, эртаклар.

3. Ўқувчиларнинг тайёргарлик даражасига қўйиладиган талаблар

37. Фанни ўқитишдан кутиладиган натижалар билиши зарур:

1) ҳарф ва товушларни фарқлай билишни (унли ва ундош, жарангли ва жарангсиз), ҳарфларнинг классификацияси ва уларни фонетик таҳлил қила олишни;

2) сўздаги товушлар сонини билади, унли ва ундош товушларни ранглар орқали (кўк – ундош, қизил – унли) ажрата олишни;

3) тилнинг (оғзаки ва ёзма нутқнинг) асосий бирликлари ҳақида содда тушунчаларни: нутқ–гап–сўз, бўғин–товуш–ҳарф ҳақида содда тушунчани;

4) ўзбек алифбосидаги барча товушлар ва ҳарфларни;

5) ҳарфларни (босма ва ёзма турларини, бош ҳарф ва кичик ҳарфни) фарқлашни;

6) бош ҳарф билан ёзиладиган сўзларни (кишиларнинг исми-фамилияси, шаҳар, қишлоқ, дарё, кўл, кўча номлари, ҳайвонларга қўйиладиган номлар);

7) матндаги берилган таянч сўзлар, расмлар орқали гаплар тузишни;

8) сўз ва бўғинларни тўғри тузиш ва ёзишни: та-да, ча-жа, ша-са, фа-па, па-ка, ва-фа, ба-па;

9) сатрдан-сатрга кўчиришга бўладиган ҳолларни;

10) гапнинг бош ҳарф билан ёзилишини;

11) гап охирида қўйиладиган тиниш белгиларини;

12) гапнинг, сўзнинг, бўғиннинг, унли ва ундош товушларининг график белгиланишини;

13) а ва о, у ва ў, и ва й, х ва ҳ товушлари ва ҳарфлари ҳамда уларнинг имлосини;

14) икки товушни билдирадиган ҳарфлар (й, ё, я, ю) қатнашган сўзларни тўғри ёза олишни;

15) сўзни, гапни, матнни тинглашни, сўзнинг маъносини, гап ва матннинг мазмунини тушунади;

16) сўздаги товушларни тўғри эшитиш ва фарқлашни, уларни тўғри талаффуз қилишни;

17) берилган саволни диққат билан тинглай олишни ва унга тўғри жавоб беришни;

18) эшитганини ёки ўқиганини тушуниши ва мазмунини айтиб бериш;

19) нутқ маданиятида қўлланиладиган сўзларни (саломлашиш, хайрлашиш, кечирим сўраш) қўллай олишни;

20) матн юзасидан савол беришни ва саволларга жавоб беришни;

21) ўқилган матн мазмунини таҳлил қилишни;

22) суҳбат, диалог, дидактик ўйинларда иштирок этишни;

23) 1-2 куплет (4 сатрдан иборат) кичик шеърни, топишмоқ, тез айтишларни ёддан айтишни.

38. Ўзлаштириши керак:

39. Ўқиши бўйича:

1) кичик ҳажмдаги матнларни тушуниб, ифодали ўқишни;

2) овоз чиқариб ва ичида ўқишни;

3) сўзларни бўғинлаб ўқишни, йил сўнгида равон ўқишни;

4) сўзларни равон ва тушуниб ўқишни (ўқув йилининг охирида минутига 30-40 сўздан);

5) овоз оҳанги ва ўқиш мазмунини сақлаган ҳолда гапларни (матнни) ифодали ўқишни;

6) ўқиш тезлигини йил охирига қадар орттириб, тез ва тушуниб ўқишни;

7) матн мазмуни бўйича саволларга жавоб беришни, мазмунини сўзлашни;

8) мавзу бўйича уч-беш гапдан иборат матн тузишни.

40. Ёзиши бўйича:

1) товушларни ҳарфлар билан тўғри белгилашни;

2) ўзбек алифбосидаги барча ҳарфларни (босма ва ёзма, бош ҳарфлар ва кичик ҳарфлар) ҳуснихат нормасига мос ёзишни, уларни сўз ичида бир-бирига тўғри улашни;

3) ёзма ва босма турда берилган матнларни (10-15 гапдан ортиқ бўлмаган), гапларни (3-4 сўздан иборат), сўзларни (10 сўздан ортиқ бўлмаган) тўғри кўчириб ёзишни;

4) гапни тўғри ёзишни (гапни бош ҳарф билан ёзиш ва гап охирида мос тиниш белгисини қўйиш);

5) сўзларни (5-6 сўз) ва гапларни (2-3 гап) эшитиб ёзишни;

6) ёзиш давомида баъзи орфографик қоидаларни (сўзларни бўғинга кўчириш; кишиларнинг исми, фамилияси, шаҳар, қишлоқ, дарё, кўл, кўча номлари, ҳайвонларга қўйиладиган номларни бош ҳарф билан ёзиш) қўллашни.

41. Шахсий натижалар кўрсатиши керак:

1) Қозоғистон Республикасининг давлат рамзларига бўлган (герб, байроқ, мадҳия) ҳурматида, давлат мадҳиясини билишда;

2) ватанга бўлган муҳаббатида, она ернинг табиатини сақлашга ва ҳимоя қилишга бўлган интилишида;

3) жамоа бўлиб ўқиш, меҳнат қилиш, ҳар бир бола жамоанинг муносиб аъзоси эканлиги, ҳамда бурч ва масъулиятни ҳис этишида;

4) меҳнат ва ўқишга бўлган масъулиятни сақлашида, катталарни ҳурмат қилиб, кичикларга нисбатан ғамхўр бўлишида.

42. Изчил-фаолият натижалари:

1) товушлар ва ҳарфлар тизими, товушларнинг (унли, ундош, жарангли, жарангсиз) турларини ўзлаштирганлигида;

2) бўғин, сўз, гапни билишда;

3) бўғиндан сўз, сўздан гаплар туза олишда;

4) сўзларнинг маълум бир маънони билдиришини ва маълум бир вазифани (нарсанинг номини, ҳаракатини, ранг-тусини, мазасини, ҳиди каби белгиларини билдиришини) бажаришини билишида;

5) гапнинг бош ҳарф билан бошланиб, охрига тиниш белгисини қўя билишида;

6) бош ҳарф билан ёзиладиган сўзлар, бўғин кўчириш ва ҳ, к тўғрисида олган содда тушунчаларни ўқиш ва ёзиш давомида тўғри фойдалана олишида ҳамда сўзларни товуш-бўғин бўйича содда таҳлил қила олишида;

7) ўқиган турли ахборотларни тўғри қабул қилишида ва тўғри тушинишида, зарур ҳолларда ёдига тушириб, қўллай олишида;

8) равон, тушуниб ва ифодали ўқиш кўникмасида;

9) нутқ маданиятига риоя қилган ҳолда суҳбатда бўлишида;

10) тўғри, хатосиз, саводли ҳамда чиройли ёза билишида;

11) оғзаки ва ёзма нутқнинг ривожланишида, фикрини аниқ, тушунарли, тўлиқ еткиза олишида;

12) ижодий ишларга қизиқувчанлигида, таҳлил қилиш, умумлаштириш, хулоса ясай олишида.

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2016 жылғы 8 сәуірдегі
№ 266 бұйрығына 17-қосымша

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 191-қосымша

Бастауыш білім беру деңгейінің 1 сыныбы үшін «Сауат ашу» пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасы (оқыту тәжік тілінде)

1. Мактаби эзоҳӣ

1. Мувофиқи стандарти умумитаълимии давлатӣ, ки бо қарори тасдиқшудаи Ҷумҳурии Қазоқистон аз 23 августи соли 2012 №1080, барномаи музкур дар асоси принсипҳои инкишоф ва таълиму тарбия, давомоти муттасилӣ сохта шудааст.

2. Алифбо (саводомӯзӣ) дар таълими ибтидои заминаи муҳимтарини ташаккули шахсият ва таҳқурсии устувори минбаъдаи омӯзиш буда, ҳамчун баёнгари самти дастовардҳои мактабиёни хурдсол дар фаолияти ояндаи онҳо нақши муҳим мебозад. Хурдсолон дар ин давра на танҳо хондан, навиштан балки бо ҳодисаҳои муҳиту атроф шинос мешаванд ва шавқу ҳаваси онҳо ба мактаб, таълим, муаллим ва китоб ҳамчун яке аз сарчашмаи маърифат меафзояд.

3. Мақсад:

1) дар давраи таълими алифбо хурдсолон бо овозҳои нутқ, таҳлили овозии калима;

2) овозҳои садонок ва ҳамсадо; таълими дурусти талаффузи овозҳо; нақшаи калима ҳиҷо ва ҷумлаҳо шинос мешаванд.

4. Ба қоидаҳои дуруст нишастан ва дуруст навиштан риоя карданро меомӯзанд. Хондану навиштанро ёд мегиранд. Дар давраи тайёрӣ – ташкил кардани ҷамоаи синф, дар онҳо мустаҳкам кардани муносибати дӯстӣ. Худдорӣ дар синф ва мактаб. Риоя намудан ба одобу ахлоқ. Тайёрӣ ба давраи навиштан: хонандагон ба навиштан руҳан тайёр кардан, шиносоӣ бо ашёҳои хониш, омӯзиши навиштан дар ҳаво, тарбияи психологӣ ба монанди дидан, тахмин кардан, муқоиса кардан, нигоҳ доштан дар хотир, диққат ва ирода, кашидани хатҳои рост, кач ва мавҷнок:

5. Вазифаҳои асосии омӯзиши Алифбо: ба бачагон хондан ва навиштанро ёд додан, барои бо муваффақият аз худ кунонидани имло шароити зарурирро ба, вуҷуд овардан, дар просесси мушоҳидаҳо ва экскурсияҳо кӯшиш кардан лозим, ки, бачаҳо аз муҳити воқеӣ ҳар чӣ бештар маълумот гиранд, чунки боиси, бой гардонидани захираҳои луғавии онҳо мегардад, хониш бо тарзи таҳлилу таркибӣ овозӣ ёд дода мешавад, дар маркази диққати омӯзгорон бояд инҳо бошанд, инкишоф додани нутқи овозӣ ва талаффузи адабӣ дар кӯдакон, омӯзондани тарзи дуруст ва бошуурона хондани калимаҳо, ҳиҷо ба ҳиҷо хондани калимаҳо, тасаввуроти шогирдонро оид ба табиати ватани худ, оид ба зиндагӣ ва меҳнати мардуми ватани худ аниқтар ва васеътар гардонидан, инкишофи нутқи даҳонии хонандагон, дуруст талаффуз кардани овоз, дар вақти сайру гашт бой гардондани, захираи луғавии онҳо.

6. Фанни «Саводомӯзӣ» (хондан, навиштан) ҳамагӣ – 231 соат, дар як ҳафта 7 соат омӯзонда мешавад:

1) давраи тайёрӣ –14 соат;

2) давраи «Алифбо» – 98 соат;

3) давраи баъди «Алифбо» –119 соат.

7. Алоқаи байни фанҳо:

1) қазақ тілі. Омӯзиши калимаҳо бо забони қазоқӣ. Тарзи навишти ҳарфҳо, мустақилона фикр карданро омӯзондан. Инкишофи нутқ, бой гардонидани таркиби луғавии нутқ, Фарқи байни ҳарфҳо ва имлои онҳо;

2) шиносой бо муҳит. Талабагонро бо муҳити атроф шинос карда истода нутқи даҳонӣ ва хаттии онҳоро инкишоф додан. Маданияти нутқи хонандагонро ташаккул додан. Алоқамандии инсон бо табиати зинда. Аз рӯи расмҳо ташкил кардани сӯҳбат;

3) мусиқа. Инкишоф додани нутқи даҳонии хонандагон дар асоси корҳои эҷодии мусиқа. Бо оҳанг хондани шеър;

4) санъати тасвирӣ. Хангоми кор бо суратҳо таркиби луғавии хонандагонро бой гардонидан. Аз рӯи расмҳо фикрҳо ва ҳиссиёти худро баён кардан. Дуруст доштани қаламро омӯзондан ва сӯҳбат дар бораи рангҳо. Тарбияи эстетикӣ;

5) тарбияи ҷисмонӣ. Њангоми дарс истифода бурдани дақиқаҳои варзиши ҷисмонӣ, ташкил намудани бозиҳои серҳаракат. Инкишофи нутқи даҳонӣ дар дақиқаи дамгирӣ;

б) меҳнат. Хангоми меҳнат кардан ангуштҳои нозуки хонандагонро мустаҳкам намудан. Инкишоф додани нутқи даҳонии эҷодии хонандагон. Бехатарӣ ҳангоми дарс.

2. Мазмуни асосии фанни таълим синфи 1

8. Синфи 1. Ҳамагӣ – 231 (дар як ҳафта 7 соат).

9. Давраи тайёрӣ (14 соат):

1) шунидан. Дар вақти суханронӣ ва супоришдодани муаллим (ё ҳамсинфонаш) бо диққат шунида тавонистан. Дар рафти шунидан маълумотро дуруст қабул карда истода, мувофиқи он ҷавоб додан;

2) сухан рондан. Ҳангоми суханронӣ овозҳоро аниқ ва дуруст талаффуз кардан лозим. Маънои калимаҳоро дуруст фаҳмида, истифода бурдан, вобаста ба вазифаи хониш (расмкашӣ, нақлкунӣ, фикрронӣ) нутқи монологиро инкишоф дода, дар ҷои лозимӣ дар бораи падар-модар, хона, дӯстонаш нақл кардан. Ҳодисаҳои гуногуни мактаб ва ҳаётро бо маданияти суханронӣ (саломдиҳӣ, хайрухӯшкунӣ, бахшишпурсӣ) ба низом даровардан;

3) хондан. Тасаввуроти аввалин дар бораи суханронӣ, калима ва ҷумла мебошад. Дар рафти хондан матн аз ҷумла, ҷумла аз калима, калима аз ҳиҷоҳо ва ҳарфҳо иборат буданро фаҳмонидан;

4) маълумоти аввалин дар бораи ҳиҷо. Муайян кардани намудҳои ҳиҷо, ба ҳиҷо ҷудо кардани калима, шумораи ҳиҷоҳо дар калима;

5) маълумот дар бораи овоз ва ҳарф. Ҳиҷоҳо аз ҳарфҳо иборат буданро фаҳмондан, овозҳои ҷарангдор ва бечарангро фарқ кунондан. Дар вақти овозбарорӣ иштирок намудани аъзоёни нутқбаёнкуниро фаҳмондан, овозҳои садонок ва ҳамсадоро ба гурӯҳҳо ҷудо кардан;

6) навиштан. Тайёрӣ ба машқҳои хаттӣ: дар рӯи хатҳо зер карда шаклҳои ҳархела, ифодаҳо, хатҳоро тасвир кардан, қаламро аз хат ҷудо накарда навиштан. Ба талабҳои санитарӣ-гигиенӣ риоя кардан (дуруст нишастан, дар рӯи парта дафтарро дуруст ҷойгир кардан, қаламро дуруст доштан);

7) инкишофи нутқ. Захираи луғавиро бой кардан: аз рӯи расм ба саволҳои кӣ? чӣ? киҳо? чиҳо? чӣ кор кард? барои чӣ? ва ғайраҳо ҷавоб дода, номи ашёро гуфтан, хосияти он ва ҳаракати онро фаҳмонида, маънои калимаро дониста, аз рӯи суратҳои сюжетдор ҳикоя кардан. Аз ёд кунонидани шеърҳо, чистонҳо, зарбулмасалҳо.

10. Давраи Алифбо (98 соат):

1) овоз. Ҳарф. Ҳарф – ишораи овоз. Ҳарфҳои калон ва хурд. Шинос кардан бо алифбои забони тоҷикӣ. Ҳарфҳо ва овозҳо бо тартиби зерин: о, а, л, н, м, р, ш, х; ӯ, у, з, с, и, к, в, д; п, т, г, б, е, ф, ғ, қ, ч; ҷ, э, й, ҳ, ӣ, ё, я, ю, ж, ъ омӯзонда, ишораи онҳо шинос кардан;

3) ҷудо кардани овоз ва ҳарфҳо. Аҳамият додан ба талаффузи ҳарфҳо;

4) маълумот дар бораи овоз ва ҳарф. Ҳиҷоҳо аз ҳарфҳо иборат буданро фаҳмондан, овозҳои ҷарангдор ва бечарангро фарқ кунондан. Дар вақти овозбарорӣ иштирок намудани аъзоёни гуфтугӯиро фаҳмондан,овозҳои садонок ва ҳамсадоро ба гурӯҳҳо ҷудо кардан;

5) ҳиҷо. Ҷудо кардани овозҳо ба ҳиҷоҳо. Таркиби калима дар ҳиҷо;

6) калима ва ҷумла. Маънои ҷумла. Сохтани ҷумла аз калимаҳо. Дар охири ҷумла гузоштани аломати китобат: нуқта, савол, хитоб;

7) хондан. Бо овоз хондан. Калимаро ба ҳиҷоҳо ҷудо карда, наканда хондан. Маънои калимаро дар ёд дошта, дуруст хондан. Фикри ифодашудаи ҷумларо бо овоз баён карда тавонистан. Тез хонданро ривоҷ додан. Хомӯшона хондан (ривоҷ додани бо «бо чашм хондан»). Маънои матни хондашударо дуруст баён кардан ва ба саволҳо ҷавоб додан;

8) навиштан. Қоидаҳои навиштанро иҷро намудан (танаро дуруст доштан, дуруст нишастан, дуруст доштани қалам, дафтарро дуруст ҷойгир кардан);

9) рӯи дафтарро дуруст пур намудан,намудҳои дафтарро фарқ карда тавонистан, ҳарфҳоро ба хатҳои дафтар қатор, дуруст ҷойгир кардан. Элементҳои ҳарфҳоро дуруст навиштан, дуруст пайваст кардан ва ҷудо-ҷудо навиштани калимаҳоро машқ кардан;

10) навиштани ҳарфҳои калон ва хурдро аз худ кунондан, матнҳои хурдро дуруст рӯйбардор карданро инкишоф додан;

11) инкишофи нутқ. Овозҳо ва ҳамсадоҳои ҷуфт: к-г, с-з, т-д, у-ӯ, и-й, б-п, ж-ш ва монанди онҳоро дуруст талаффуз кардан. Калимаҳои забони русиро дар вақти хондан дуруст талаффуз намудан. Барои дуруст ифода кардани фикри худ онҳоро дуруст истифода бурдан. Аз рӯи расмҳо тартиб додани ҷумлаҳо ва ҳикоячаҳо. Аз рӯи тамошои кардашуда ва намунаи додашуда сохтани ҳикоячаҳо ва нақл кардани он. Пурра ба саволҳо ҷавоб доданро ёд додан. Омӯзонидани тартиб додани чистонҳо, ҳикоячаҳо, тезгӯякҳо.

11. Давраи баъди алифбо (119 соат):

1) хондан. Хондани ҳикоячаҳои майда дар мавзӯи Ватан, забони модарӣ, диёр, табиат, оила, меҳнат ва ҳоказо. Маълумотҳо дар бораи жанрҳои бадеӣ (шеърҳо, ҳикояҳо, афсонаҳо, чистонҳо, зарбулмасалҳо ва ғайра);

2) дар нақлҳои хондашуда ҳис кардани зебогӣ, хоксорӣ, инсонӣ. Инкишоф додани қобилияти азхудкунӣ. Бо маҳорат иҷро кардани ролҳои хурд;

3) баёнҳои хурде, ки барои хондан тавсия карда мешаванд: Оқибати бадӣ. Дар айёми кӯдакӣ. Сулҳ. Ҳашар. Паррандаҳо, биёед! Духтари хона. Модари меҳрубони ман. Дастони модар;

4) навиштан. Қоидаҳои навиштанро иҷро намудан (танаро дуруст доштан, дуруст нишастан, дуруст доштани қалам, дафтарро дуруст ҷойгир кардан;

5) элементҳои ҳарфҳоро дуруст навиштан, дуруст пайваст кардан ва ҷудо-ҷудо навиштани калимаҳоро машқ кардан. Ҷумлаҳоро дуруст рӯйбардор карданро инкишоф додан. Хушрӯ, покиза, бехато ва босаводона навиштанро ривоҷ додан;

б) инкишофи нутқ. Бой гардонидани захираи луғавӣ, истифода бурдани калимаҳои нав дар ҷойҳои гуногун, ёд гирифтани тартиб додани ҷумлаҳо. Инкишоф додани намуди диалогии суханронӣ;

7) ҳангоми нақл фикри худро баён кардан, исбот кардан, савол гузоштанро ташаккул додан. Инкишоф додани намуди монологии суханронӣ. Ривоҷ додани фикри мустақилона;

8) дар он нақл кардани ҳодисаҳои дидаи худ, ба он мавзӯъ гузорӣ, ба нақша гирифтан, ба саволҳо ҷавоб додан, ҳикоячаҳои майда тартиб додан;

9) ҳодисаҳои гуногуни мактаб ва ҳаётро бо маданияти суханронӣ (саломдиҳӣ, хайрухӯшкунӣ, бахшишпурсӣ) ба низом даровардан.

12. Грамматика, имло:

1) овоз ва ҳарфҳо. Мустаҳкамкунии дониш доир ба овоз ва ҳарфҳои забони тоҷикӣ. Донистани алифбои забони тоҷикӣ, фарқ кардани овоз ва ҳарфҳо;

2) инкишоф додан ва мустаҳкам кардани дониш доир ба ҳарфҳо ва овозҳои садонок ва ҳамсадо. Фарқи онҳо аз якдигар;

3) имлои ҳарфҳои «и» ва «й»;

4) имлои ҳарфҳои «у» ва «ӯ»;

5) имлои ҳарфҳои е, ё, ю, я, й;

6) ҳиҷо. Маълумот дар бораи ҳиҷо. Аз сатр ба сатр гузаронидани ҳиссаи калима;

7) калима. Мустаҳкамкунӣ ва инкишофи нутқ дар бораи калима. Калима ва вазифаи он. Калимаҳое, ки ба саволҳои кӣ? чӣ? ҷавоб мешаванд. Калимаҳое, ки ба саволҳои киҳо?, чиҳо? ҷавоб мешаванд;

8) калимаҳое, ки бо ҳарфи калон нависта мешаванд;

9) ном ва насаби одамон, номҳои шаҳрҳо, қишлоқҳо, дарёҳо, кӯҳҳо, кӯлҳо ва лақаби ҳайвонҳо;

10) калимаҳое, ки ба саволҳои чӣ кор кард? чӣ шуд? Ҷавоб мешаванд. Калимаҳое, ки ба саволҳои чӣ хел? кадом? ҷавоб мешаванд;

11) калима ва ҷумла. Инкишоф ва мустаҳкам кардани дониш доир ба ҷумла ва калима. Ҳарфи калон дар аввали ҷумла. Аломати китобат дар охири ҷумла. Такрори маводи дониш.

3. Талаботи асосӣ ба дараҷаи донишомӯзии хонандагон

13. Натиҷаҳои фаннӣ. Хонандагони синфи 1 дар охири сол бояд донанд:

1) фарқ карда тавонистани ҳарф ва овози он (садонок ва ҳамсадо), классификацияи ҳарфҳо ва таҳлили фонетикии он;

2) шумораи овозҳои дар калима бударо донистан, бо воситаи рангҳо (кабуд-ҳамсадо, сурх-садонок) фарқ карда тавонистан;

3) аз рӯи нақша донистани калима, ҷумла, ҳиҷо, овоз;

4) ба қоидаҳо риоя карда ҳиҷоҳои кушода ва бастаро фарқ кардан, ба кучондани ҳиҷоҳо амал кардан;

5) бо ҳарфи калон навиштани аввали ҷумла, дар охири ҷумла аломатҳои зарурӣро монда тавонистан (нуқта, савол, аломати хитоб);

6) бо воситаи саволҳо донистани ном ва ҳаракати ашё;

7) ба қоидаҳои аз сатр ба сатр кучондан, калимаҳоро ба ҳиҷоҳо ҷудо карданро донистан;

8) талаффуз ва навиштани калимаҳо: аз ҷиҳати лексикӣ истифода бурда мешвад (калима, ибора, ҷумла ва матн);

9) матнҳои хурдро фаҳмида ифоданок хондан;

10) матнҳои хурдро мустақил хонда ҳикоя карда тавонистан (40-50 калима);

11) аз рӯи мазмуни матн ба саволҳои додашуда ҷавоб дода тавонистан;

12) намудҳои гуногуни матнро аз чиҳати мазмун ва сохт муайян карда тавонистан;

13) ба матн такя карда истода аз рӯи расмҳо ҷумла сохтан;

14) ба маданияти суханронӣ риоя карда дар сӯҳбат истифода бурдан;

15) ба қоидаҳои гигиенӣ эътибор дода дуруст ва хушрӯ навиштанро ташаккул додан;

16) ба дафтар хошия мондан, ба қоидаи дуруст навиштанро амал кардан;

17) дар давраи алифбо; навистани калимаҳо дар натиҷаи шунидан ва гуфта истодан (3-5 ҷумла);

18) мустақил сӯҳбат кардан, фикри худро озодона баён кардан;

19) суръати хониш дар як дақиқа дар нимсолаи аввал 15-20 калима, нимсолаи дуюм 20-25 калима;

20) баъд аз алифбо 5-6 шеърро аз ёд донистан;

21) воситаҳои бадеии нутқро донистан (муқоиса кардан, ҷумла сохтан);

22) бо роҳи мушоҳида чизҳои омӯхтаашро мустаҳкам кардан, матнҳои хондаашро такрор хондан ва фаҳмидан;

23) таҳлил ва муқоисаро донистан;

24) эҷодиёти даҳонакии халқ: панд ва чистонҳоро донистан;

25) шеърҳо аз ёд донистан;

26) ба муҳити атроф нигоҳ карда истода матнҳои 4-6 ҷумладор сохта тавонистан.

14. Хонандагони синфи 1 дар охири сол бояд аз худ кунанд. Аз рӯи хониш:

1) овоз ва калимаро дуруст талффуз кардан;

2) аз овоз ва харфҳо калимаҳои нав сохта тавонистан;

3) азкалимаҳои додашуда ҷумлаҳо сохта тавонистан;

4) саволи додашударо дуруст фаҳмида ба он ҷавоб гардонидан;

5) матни додашударо хонда, аз рӯи он саволҳо тартиб додан ва ба онҳо ҷавоб гардонидан;

6) мустақилона сӯҳбат кардан ва диалогҳо ташкил кардан;

7) шеърҳо, чистонҳо ва панду насиҳатҳои ҳаҷман хурдро аз ёд донистан;

8) бо овози баланд ва хомушона хонданро;

9) калимаҳоро ба ҳиҷоҳо ҷудо карда хондан;

10) дар давоми як дақиқа 30-40 калимаро ифоданок хондан;

11) овозро дар як маром дота, матнро ифоданок хондан;

12) аз рӯи мавзӯъ матни аз 3-5ҷумла иборатро сохтан.

15. Аз рӯи навишт:

1) имлои тарзи навишти китобат, дастӣ ва ҳарфҳои калону хурди алифбои тоҷикиро ва пайвастшавии онҳоро;

2) матни китобиро, ки (10-15 ҷумла ҳар кадомаш аз 3-4 калима иборат буда) бехато кӯчонида навистан;

3) 5-6 калима ва 2-3 ҷумларо шунида навистан;

4) вақти навистан ба баъзе қоидаҳои орфографӣ риоя намудан (аз сатр ба сатр кӯчонӣ, бо ҳарфи калон нависта шудани ном ва насаби одамон, шаҳрҳо, дарёҳо, кӯчаҳо, кӯҳҳо, кӯлҳова лақаби ҳайвонҳо) ва онҳоро истифода бурдан.

16. Натиҷаҳои шахсӣ:

1) донистани гимни давлатӣ ва ҳурмат кардани нишонҳои Ҷумҳурии Қазоқистон (нишон, (парчам, гимн);

2) тарбияи ватандӯстӣ, муҳофизати табиати муҳит ва ҳимояи он;

3) ҳурман намудани забон ва маданияти худ;

4) бурдани тарзи ҳаёти солим;

5) ҷавобгарӣ ба меҳнат ва хондан;

6) ҳурмат кардани калонсолон ва ғамхорӣ дар ҳаққи хурдсолон.

17. Натиҷаҳои ҳаракатҳои пай дар пай:

1) ҳиҷо ва калимаро донистан;

2) аз ҳиҷо калима, аз калима ҷумла сохтан;

3) бо ҳарфи калон нависта шудани ҳарфи аввалини ҷумла, дар охири он гузошта шудани аломатхои китобатӣ;

4) маълумотҳои қабулкардаи худро дуруст фаҳмидан ва дар ҷойҳои зарурӣ аз онҳо истифода кардан;

5) ифоданок хондани матн;

6) дуруст, бехато ва хушхат навистан;

7) фикри даҳонӣ ва хаттии худро пурра ва бе хато баён кардан;

8) бо воситаи қобилияти эҷодии худ фикри худро пурра, аниқ ва ҷамъбаст карда тавонистан.

© 2012. Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінің «Қазақстан Республикасының Заңнама және құқықтық ақпарат институты» ШЖҚ РМК